

Přehled zpráv

Naší vizí je přijetí eura	11
30.9.2017 Mladá fronta DNES ~ str. 18 ~ Kraj Plzeňský <i>Petr Ježek</i>	
Evropská unie se chce stát světovým lídrem v digitální oblasti	13
29.9.2017 ČRo Radiožurnál ~ str. 01 ~ 18:10 Ozvěny dne - publicistika	
Vliv, nebo jen výkřiky? AfD je zatím rozpolcená	15
29.9.2017 Hospodářské noviny ~ str. 06 ~ Události <i>Ondřej Houska</i>	
Populistická Alternativa pro Německo je rozpolcená. Utkávají se v ní neonacisté i umírnění pragmatici	16
29.9.2017 iHNed.cz ~ str. 00 ~ <i>Ondřej Houska</i>	
Žádný finanční ústav neexistuje v ekonomickém a společenském vakuu	17
29.9.2017 Daně a právo v praxi ~ str. 29 ~ Rozhovor	
Žádný finanční ústav neexistuje v ekonomickém a společenském vakuu	19
29.9.2017 Účetnictví v praxi ~ str. 20 ~ Rozhovor	
Matěj Hušek z CNC: Bez placeného on-linu to v budoucnu nepůjde	20
29.9.2017 marketingsales.cz ~ str. 00 ~ Rubriky <i>Lucie Vaničková</i>	
Matěj Hušek z CNC: Bez placeného on-linu to v budoucnu nepůjde	23
29.9.2017 mediamania.cz ~ str. 00 ~ Rubriky <i>Lucie Vaničková</i>	
Jan Klán: Přijde mi, že kutnohorská radnice nežije v realitě	25
29.9.2017 ctidoma.cz ~ str. 00 ~ Politika <i>Milan Bauer</i>	
VOLÍM HLAVOU, nebo srdcem	30
27.9.2017 Psychologie dnes ~ str. 36 ~ společnost <i>Matyáš Zrno</i>	
Volba děkana Fakulty sociálních věd UK	31
26.9.2017 protext.cz ~ str. 00 ~ kom sko	
Nezávislost iráckých Kurdů	31
26.9.2017 ČRo Radiožurnál ~ str. 02 ~ 18:10 Ozvěny dne - publicistika	
Jako dítě jsem byl proti divadlu zaujat	33
26.9.2017 REGION OPAVSKO ~ str. 09 ~ Rozhovor <i>Tomáš Pustka</i>	

Skandály s falšováním výzkumů v psychologii. Čas na velkou revizi?	35
26.9.2017 finmag.cz ~ str. 00 ~ Kaleidoskop <i>Vojtěch Hobdod</i>	
Výsledky parlamentních voleb v Německu	40
25.9.2017 ČRo Radiožurnál ~ str. 01 ~ 12:08 Ozvěny dne - publicistika	
Německo po zásadních volbách	43
25.9.2017 ČT 24 ~ str. 02 ~ 22:00 Události, komentáře	
Parlamentní volby v Německu	53
25.9.2017 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 12:30 Radioforum	
Všichni chceme zpět do ráje, přitom bychom tam nevydrželi, říká psychiatr Radkin Honzák	61
25.9.2017 irozhlas.cz ~ str. 00 ~ <i>Psychiatr Radkin Honzák, Luboš Vedral Zdroj</i>	
Bez placeného on-linu to v budoucnu nepůjde	62
25.9.2017 MARKETING SALES MEDIA ~ str. 16 ~	
Zjistil jsem, že politika se dá dělat čestně, říká marketingový expert Jakub Horák	65
25.9.2017 zpravy.tiscali.cz ~ str. 00 ~ Zprávy / Magazín <i>Jaroslav Bican</i>	
Média ovládá marketingové myšlení, zaznělo na besedě k hoaxům	72
24.9.2017 denik.cz ~ str. 00 ~ Publicistika <i>Jaroslav Krupka</i>	
Média ovládá marketingové myšlení, zaznělo na besedě k hoaxům	75
24.9.2017 dotyk.cz ~ str. 00 ~ Publicistika <i>Jaroslav Krupka</i>	
Německé volby očima politologa	77
23.9.2017 ČRo Plus ~ str. 04 ~ 16:06 Evropa Plus	
Jak se žije ženám ve městě, zjistí muži často až v důchodu, říká socioložka	80
23.9.2017 ct24.cz ~ str. 00 ~ Domáci <i>spicakovak</i>	
„Důležité je zastavit pustnutí a vysídlování venkova“	81
22.9.2017 5plus2 ~ str. 04 ~ Domažlicko a Klatovsko <i>LADISLAV VAINDL</i>	
Merkelová si jde pro vítězství	82
22.9.2017 Hospodářské noviny ~ str. 01 ~ Titulní strana <i>Ondřej Houska</i>	
Jestli v neděli zvítězí, vstoupí Merkelová do historie. Její popularitě pomohlo zvolení Trumpa, Němci se obávají nováčků	83
22.9.2017 iHNed.cz ~ str. 00 ~	

Odklon od jádra podporují všechny strany kromě AfD. Konec uhlí se bude řešit až po volbách	84
22.9.2017 ct24.cz ~ str. 00 ~ Svět tichyd	
Jakou váhu mají hrozby amerického prezidenta Donalda Trumpa vůči KLDL?.....	88
21.9.2017 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 12:30 Radioforum	
Některé romské děti vidí záchod až ve škole.....	96
19.9.2017 Mladá fronta DNES ~ str. 10 ~ Rozhovor Jana Ustohalová	
Vášnivě věcná kancléřka	99
18.9.2017 Týden ~ str. 52 ~ Svět David Jareš	
V Moskvě se mělo konat předběžné slyšení v případě Raoula Wallenberga	101
18.9.2017 ČRo Plus ~ str. 06 ~ 17:10 Den podle...	
V Praze na některých vysokých školách vzrostl zájem o technické obory	103
17.9.2017 prazskypatriot.cz ~ str. 00 ~ Pražský život ČTK	
Průzkum: Situace v domácí politice je podle 47% lidí horší, zní vysvědčení pro současnou vládu	104
16.9.2017 irozhlas.cz ~ str. 00 ~	
Před 30 lety se poprvé představila Škoda Favorit. Její příběh byl nečekaně úspěšný	105
16.9.2017 ct24.cz ~ str. 00 ~ Ekonomika zemand	
Takto na akci ČSSD zpražili „dotěrného“ tazatele: No-go zóny jsou největší mýtus. Kriminalitu v Londýně páchá primárně Východoevropan. Rakousko je nej	114
16.9.2017 parlamentnilisty.cz ~ str. 00 ~ Václav Fiala	
SPRÁVNÝ PAPIŇÁK	117
15.9.2017 Hospodářské noviny ~ str. 12 ~ Rozhovor Marek Miler	
Museli jsme papiňák trochu přetlakovat, aby pak šlo zvyšovat sazby, říká o konci intervencí Holub z ČNB	120
15.9.2017 iHNed.cz ~ str. 00 ~ Marek Miler	
Severní Korea dnes odpálila přes japonské území další balistickou raketu	125
15.9.2017 ČRo Radiožurnál ~ str. 02 ~ 18:10 Ozvěny dne - publicistika	
KLDL odpálila další raketu, čeho je schopna Severní Korea.....	126
15.9.2017 ČT 24 ~ str. 10 ~ 22:00 Události, komentáře	

Rozhovor s profesorem Vysoké školy Jaroslavem Vostatkem	131
15.9.2017 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 12:30 Radioforum	
Severní Korea chce jadernou zbraň kvůli obraně. Chová se ale jako Hitlerovo Německo, říká expert....	140
14.9.2017 irozhlas.cz ~ str. 00 ~ <i>Hwasong Zdroj</i>	
Negativní výsledek daňové kontroly a hrozba penále a úroku z prodlení	141
13.9.2017 DHK - Daňová a Hospodářská Kartotéka ~ str. 34 ~ Právo <i>Bc. Anna Gromovová</i>	
Sankce vůči KLDK	143
13.9.2017 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 11:34 Interview Plus	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	152
12.9.2017 Českolipský deník ~ str. 04 ~ Téma <i>ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEOVÁ</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	153
12.9.2017 Domažlický deník ~ str. 04 ~ Téma <i>(alx, jan)</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	154
12.9.2017 Vyškovský deník ~ str. 04 ~ Téma <i>ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEOVÁ</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	155
12.9.2017 Děčínský deník ~ str. 04 ~ Téma <i>ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEOVÁ</i>	
Nový rekord: Mimo manželství se rodí polovina dětí.....	156
12.9.2017 denik.cz ~ str. 00 ~ Česko <i>Aleš Vojíš, Barbora Janaueová</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	157
12.9.2017 Frýdecko-místecký a třinecký deník ~ str. 04 ~ Téma <i>ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEOVÁ</i>	
Na Slovácku se rodí holčičky	158
12.9.2017 slovacky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Slovácko <i>Redakce</i>	
Na Valašsku se rodí více chlapečků	158
12.9.2017 valassky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Valaško <i>Redakce</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	159
12.9.2017 Pražský deník ~ str. 09 ~ Téma <i>jan)</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	161
12.9.2017 Prostějovský deník ~ str. 04 ~ Téma <i>(alx, jan)</i>	

Mimo manželství se rodí polovina dětí	163
12.9.2017 Benešovský deník ~ str. 04 ~ Region/Téma <i>ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEUROVÁ</i>	
Mimo manželství se rodí polovina dětí	166
12.9.2017 Písecký deník ~ str. 04 ~ Téma <i>ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEUROVÁ</i>	
Jaké jsou podle vás současné vztahy Německa a České republiky?	169
12.9.2017 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 12:30 Radioforum	
KLD hrozí USA odvetou za sankce	178
11.9.2017 ČT 24 ~ str. 02 ~ 20:00 90' ČT24	
Volební překvapení v Moskvě, atmosféra v Rusku	180
11.9.2017 ČT 24 ~ str. 05 ~ 22:00 Události, komentáře	
ANKETA	184
11.9.2017 Frýdecko-místecký a třinecký deník ~ str. 06 ~ Česko	
ANKETA	185
11.9.2017 Chebský deník ~ str. 05 ~ Česko	
ANKETA	186
11.9.2017 Jihlavský deník ~ str. 06 ~ Česko	
ANKETA	188
11.9.2017 Pražský deník ~ str. 03 ~ Českobudějovicko	
Babiš volby vyhraje, ale většinu nezíská, shodují se politologové	189
11.9.2017 Domažlický deník ~ str. 06 ~ Česko, svět <i>MARCEL MIHALIK</i>	
Se SRDCEM na cestách	190
11.9.2017 Tv Pohoda ~ str. 17 ~ Cestopis <i>Zuzana Horešovská</i>	
Platy ve veřejné sféře vzrostou	192
11.9.2017 ČT 24 ~ str. 01 ~ 20:00 90' ČT24	
Uprchlícké kvóty	214
10.9.2017 ČRo Plus ~ str. 03 ~ 18:10 Názory a argumenty	
Zbavení imunity Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka	217
10.9.2017 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 18:10 Názory a argumenty	

Před 40 lety proběhla ve Francii poslední poprava gilotinou	222
10.9.2017 novinky.cz ~ str. 00 ~ Věda a školy fš	
Téma volebních programů politických stran	224
10.9.2017 ČRo Plus ~ str. 02 ~ 18:10 Názory a argumenty	
Janečkova Demokracie 21: Volby jako hra	227
10.9.2017 e15.cz ~ str. 00 ~ Agora	
V Tallinu dnes končí Meziparlamentní konference ke společné zahraniční a bezpečnostní politice	229
9.9.2017 ČRo Plus ~ str. 02 ~ 17:10 Den podle...	
Kateřina s puncem protekční dcery. Je to daň za úspěch, říká	231
9.9.2017 trebicky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Třebíčsko <i>Luděk Mahel</i>	
„Zachraň jídlo,“ vyzývá projekt Projekt „Zachraň jídlo“	233
8.9.2017 5plus2 ~ str. 03 ~ Praha a okolí <i>EVA JAROŠOVÁ</i>	
Merkelová je perfektně připravená šprtka, jako Líza ze seriálu Simpsonovi. Umí ale říct i "hov*o"	235
8.9.2017 aktualne.cz ~ str. 00 ~ Zahraničí <i>Ondřej Houska</i>	
Turecko ukazuje Evropě záda. Byznys se obává o Celní unii.....	237
8.9.2017 Právní rádce ~ str. 36 ~ Analýza <i>MARKÉTA ŘEHÁKOVÁ</i>	
Jak poznat kam směřovat zdroje?	238
8.9.2017 denik.obce.cz ~ str. 00 ~ Ostatní <i>PhDr. Ing. Vít Skála, Ph.D.</i>	
KLDR a hrozba jaderné války	241
7.9.2017 ČT 24 ~ str. 02 ~ 20:00 90' ČT24	
Protiraketový systém USA v Jižní Koreji.....	250
7.9.2017 ČT 1 ~ str. 05 ~ 12:00 Zprávy ve 12	
Jak to vidí mediální teoretik Jan Jirák	251
6.9.2017 ČRo Dvojka ~ str. 01 ~ 08:30 Jak to vidí	
Britská policie zatkla čtveřici údajných členů zakázané neonacistické organizace	257
6.9.2017 ČRo Plus ~ str. 05 ~ 17:10 Den podle...	

Zemřel fyzik Ivan Štoll, známý popularizátor vědy a expert na kulové blesky	259
6.9.2017 ct24.cz ~ str. 00 ~ Věda kozlik	
Zemřel fyzik Ivan Štoll, známý popularizátor vědy.....	260
6.9.2017 denik.cz ~ str. 00 ~ Česko ČTK	
Zemřel fyzik Ivan Štoll, známý popularizátor vědy.....	260
6.9.2017 prazsky.denik.cz ~ str. 00 ~ Kultura ČTK	
Zemřel známý popularizátor vědy. Štollovi bylo 81	261
6.9.2017 tyden.cz ~ str. 00 ~ Věda ČTK	
Protesty „Proč? Proto!“ jsou zpět. Chceme vydání Babiše a otevřít lidem oči, říká Šárka	262
6.9.2017 blesk.cz ~ str. 00 ~ Události	
Zkoumá prastaré mapy, hledá zapomenuté stezky.....	263
6.9.2017 Mladá fronta DNES ~ str. 14 ~ Kraj Liberecký Tomáš Kučera	
Filip Černý přichází do newsroomu Economie.....	266
5.9.2017 Kariera.iHNed.cz ~ str. 00 ~ -rkp	
Je to šilená korektnost, ale levné sýry zvítězí, komentují Lidl experti na reklamu.....	267
5.9.2017 expres.cz ~ str. 00 ~ Zprávy Expres.cz, Alžběta Šemrová	
Turecký prezident Erdogan obvinil německou kancléřku Merkelovou z populismu.....	267
4.9.2017 ČRo Plus ~ str. 05 ~ 17:10 Den podle...	
Filip Černý přichází do newsroomu Economie.....	270
4.9.2017 MaM.cz ~ str. 00 ~ Tisková zpráva, <i>Economia</i>	
Filip Černý v Economii povede multimediální hub	271
4.9.2017 mediaguru.cz ~ str. 00 ~ Aktuality Kateřina Straková	
Multimédia v Economii povede Filip Černý	271
4.9.2017 mediahub.cz ~ str. 00 ~ Média Mediahub, em	
Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	272
2.9.2017 Benešovský deník ~ str. 12 ~ sobotní rozhovor KATEŘINA PERKNEROVÁ	
Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	276
2.9.2017 denik.cz ~ str. 00 ~ Česko Kateřina Perknerová	

TOMÁŠ LEBEDA: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	281
2.9.2017 Frýdecko-místecký a třinecký deník ~ str. 12 ~ Sobotní rozhovor <i>KATEŘINA PERKNEROVÁ</i>	
Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	286
2.9.2017 hranicky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Hranicko <i>Kateřina Perknerová</i>	
Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	289
2.9.2017 olomoucky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Olomoucko <i>Kateřina Perknerová</i>	
Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	292
2.9.2017 Pardubický deník ~ str. 12 ~ Sobotní rozhovor <i>KATEŘINA PERKNEROVÁ</i>	
TOMÁŠ LEBEDA: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	296
2.9.2017 Písecký deník ~ str. 12 ~ Sobotní rozhovor <i>KATEŘINA PERKNEROVÁ</i>	
Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	11
2.9.2017 prerovsky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Přerovsko <i>Kateřina Perknerová</i>	
Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	13
2.9.2017 prostejovsky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Prostějovsko <i>Kateřina Perknerová</i>	
Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	15
2.9.2017 sumpersky.denik.cz ~ str. 00 ~ Moje Šumpersko <i>Kateřina Perknerová</i>	
Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné	16
2.9.2017 Vyškovský deník ~ str. 12 ~ Sobotní rozhovor <i>KATEŘINA PERKNEROVÁ</i>	
Schröder bude působit v čele Rosněftu. Škodí tím ale své straně SPD	17
2.9.2017 echo24.cz ~ str. 00 ~ Svět, Krátké zprávy <i>red , ls</i>	
Tradiční česká značka Kozak se vrací na scénu. Místo slavných rukavic vyrábí batohy	19
2.9.2017 lidovky.cz ~ str. 00 ~ Lidovky / Firmy a trhy <i>Lidovky.cz, Šárka Kabátová</i>	
Horalka zkoumá prastaré mapy, hledá zapomenuté stezky	20
2.9.2017 Mladá fronta DNES ~ str. 18 ~ Kraj Pardubický <i>Tomáš Kučera</i>	
Jak zlepšit postavení českých doktorandů aneb O prolomení tabu	23
2.9.2017 ceskapozice.cz ~ str. 00 ~ Česká pozice / Téma <i>Česká pozice, Martin Kočí</i>	
Duch Konfederace patří historii	25
1.9.2017 Lidové noviny ~ str. 13 ~ Názory <i>KRYŠTOF KOZÁK</i>	

Opakování voleb v Keni30
1.9.2017 ČRo Plus ~ str. 03 ~ 21:10 Den v 60 minutach

Ženíšek: Prioritami v kraji jsou školství, obchvaty i rychlotrat'31
1.9.2017 5plus2 ~ str. 02 ~ Plzeňsko, Rokycansko a Tachovsko
LADISLAV VAINDL

newton media
celebrates 20th anniversary

Plné znění zpráv

Naší vizí je přijetí eura

30.9.2017 Mladá fronta DNES str. 18 Kraj Plzeňský
Petr Ježek

Předvolební rozhovory TOP 09 vede v Plzeňském kraji do parlamentních voleb Marek Ženíšek

TOP 09 jde do parlamentních voleb po dlouhé době sama, už není v uskupení se Starosty. „Neuhýbáme z našich postojů a principů, ať jsme v opozici nebo ve vládní koalici. I když víme, že v téhle zemi je nálada vůči Evropské unii spíše negativní, jsme jedinou pravicovou proevropskou stranou. Naší vizí je přijetí eura,“ shrnul priority místopředseda TOP 09 Marek Ženíšek z Plzně, lídr krajské kandidátky do nadcházejících parlamentních voleb.

* Co váš program a vize mohou přinést člověku z malého městečka?

Konkrétně? Chceme miliardy na zlepšení školství, máme přitom představu o snížení daní. Snížení odvodů na sociální pojištění o osm procent by každému přineslo nejméně tisíc korun ve výplatě. Máme celou řadu konkrétních návrhů. Nadcházející volby jsou o vizi České republiky na dalších pět deset let.

* Ale to politici říkají každé volby...

Ty nadcházející jsou vážně nejdůležitější od roku 1990. Nechci burcovat lidi, aby volili jen TOP 09. Pokud dají hlas demokratické straně, bude to dobré. Je ale důležité k volbám přijít a nenechat rozhodovat ostatní. Komunisté, voliči Tomia Okamury a podobných stran jsou velice motivovaní. Nejhorší je představa, že když k volbám nepůjdu, rozhodne za mě někdo jiný. V zemích s takovým přístupem to vždycky dopadlo blbě.

* Pro spoustu lidí je TOP 09 stranou hodného Karla Schwarzenberka, kterého vystřídal zlý Miloslav Kalousek. Co vy na to?

Tak to ale není. Baval jsem se o podobných věcech s mnoha lidmi. Oba jsou otcové zakladatelé, vždy budou asi nejvíce vidět. Asi před rokem se psalo, že TOP 09 je stranou jednoho muže, Miloslava Kalouska. Troufnu si ukázat na mém případě, na Leoši Hegerovi nebo Markétě Adamové, že to tak není. Pokud na někoho působí lídr negativně, srovnáme jej s lídry jiných stran. Když řada lidí vzhlíží k Andreji Babišovi, stejně tak ho podle průzkumu 70 až 75 procent voličů nemůže vystát. Na těch 70 procent může působit mnohem hůře než některé charakteristiky našeho předsedy. Vylučovací metodou pak přijdu na to, že TOP 09 na tom není tak špatně.

* V programu máte spoustu bodů z každé oblasti, které chcete prosadit a co nedopustíte. Vše myslíte vážně?

Pokud politická strana nezíská ve volbách 51 procent hlasů, musí po vstupu do koalice najít programové průniky, aby vznikl kompromis vládního prohlášení. V poslední vládě, na které jsme se podíleli, jsme zvolili tři priority – finance, sociální oblast a zdravotnictví. Chvilí jsem byl náměstkem ministra zdravotnictví, tak vím, že se kroků udělalo hodně, i když hrozily odchody lékařů.

* Nebylo by lehčí jít do voleb se třemi čtyřmi věcmi, které jsou prioritou, a od kterých za žádnou cenu necouvnete?

A pak nás zkritizujete, že nemáme volební program! Už teď se dají hlavní priority odvodit z věcí, které se objevují na billboardech. Pro nás je základem odpovědný přístup k financím, kdy by se při hospodářském růstu mělo investovat pro budoucnost, a ne vše rozpustit v mandatorních výdajích státu. A druhým bodem je být rovnocenným partnerem v Evropské unii. Nesdílíme představu, že si počkáme, jak se v ní co změní, a vybereme si až pak. Důležité je lidem vysvětlit, že je holým nesmyslem být jakýmsi mostem. Pro Českou republiku v srdci Evropy je to strašně nebezpečné už i proto, že po mostech se hlavně šlape, ať zleva nebo zprava. Naší vizí je, aby se nejlépe ještě za působnosti nadcházející vlády začalo v ČR platit eurem.

* Odpůrci eura tvrdí, že když přestaneme platit korunou, vzdáme se části své identity. A bude ještě víc vidět, že vedle Rakušanů a Němců jsme chudí příbuzní...

To jsou typické argumenty, ani jeden v podstatě není pravdivý. Nemyslím si, že by Francouz, Němec, Holanďan nebo Belgičan měli ztracenou identitu, když přestali používat frank, marku nebo gulden. Když je pohyblivý kurz mezi eurem a českou korunou, firmy dovážející zboží aktuální kurz zohledňují v jeho konečné ceně. I zkušenosti ze Slovenska jsou takové, že existují nástroje, aby po přechodu na euro nedošlo ke zdražení zboží. Na určitý čas může být fixace cen a po nějakou dobu na cenovkách i přepočítání na původní koruny, aby člověk mohl kontrolovat, zda obchodník nezaokrouhluje ceny nahoru.

* V posledních sedmi letech jste byli vládní stranou i v opozici. Co bylo horší?

Myslím, že jsme si doslova vyžrali oba nejhorší extrémy. Byli jsme ve vládě, která skončila v očích veřejnosti velmi neúspěšně, dříve než měla. Přitom v oblastech, za které jsme byli odpovědní, chyběl poslední rok, aby veřejnost viděla pozitiva. Všechna tehdejší škrtnání byla plánovaná na omezenou dobu s jediným cílem – zabránit propadu veřejných financí. Byli jsme jediná evropská země, která v době nejhorší ekonomické krize od druhé světové války dosáhla na zvýšení ratingu o jeden bod. Ale chyběla ona pověstná třešinka na dortu. Tu sklídila nastupující vláda, protože po nás převzala zdravé finance. To je asi nejhorší konec vlády, jaký se politické straně může stát.

* Můžete být konkrétní?

Dodnes je nám vytýkáno, že jsme jako pravice zvyšovali daně, daň z přidané hodnoty. Ale tehdy to bylo opatření do konkrétního data, které mělo zalepit díru po zahájení druhého pilíře důchodové reformy. Naši nástupci druhý pilíř zrušili, ale daně nechali zvýšené.

* A hodnocení čtyř let v opozici?

Pamatuji si na pocity marnosti před dvěma roky, kdy jsme opakovaně upozorňovali na problémy, ale pořád se nic nedělo. Měl jsem pocit, že člověk křičí do zdi, která vše pohlcuje, a vše je při starém. V minulosti končili politici díky tlakům médií za mnohem menší prohřešky než dnes.

* V Plzeňském kraji jsou problémy s cizinci z Východu, kteří sem přijeli za prací. Když ji ztratí, jsou z nich bezprizorní bezdomovci. Máte řešení?

Pokud policie bude aktivnější, více v ulicích, může situaci zlepšit. Prioritou číslo jedna je pocit bezpečí. V současné době potřebujeme v České republice obsadit 200 tisíc volných pracovních míst. Pokud chceme, aby ekonomika šlapala, bez cizinců to asi nepůjde. Ale už by se mělo začít řešit, že je špatně, když jsme montovnou Evropy. Struktura naší ekonomiky by se měla začít měnit. Montovny byly dobré v 90. letech, kdy tu krachovaly velké fabriky. Ale teď by pobídky měly jít do sfér nápadů a výroby zboží s přidanou hodnotou. To je cesta, jak zvyšovat platy. Budoucí vlády by s tím měly hned něco dělat, dokud roste ekonomika. Je potřeba propojení firem, středních a vysokých škol. Máme obrovskou výhodu, že jsme v blízkosti Bavorska, nejbohatšího regionu v Evropě. Myslím, že si i v našem kraji můžeme dovolit být mnohem ambicióznější a stát se inovačním centrem celé České republiky, takovým malým Silicon Valley střední Evropy.

* I když roste ekonomika, přibývá ghet s lidmi na dávkách, kteří nikdy nepracovali a pracovat nebudou. Co s tím?

Pokud někdo nechce pracovat, protože mu stačí sociální dávky, měl by si je zasloužit. Pracovat pro obec nebo město. Pokud to nebude akceptovat, dávky by se mu měly snížit. Je to o systematické a dlouhodobé aktivitě v sociální a pracovní oblasti. Musí ale být i politická odvaha začít sahat na dávky.

* Byl jste i náměstkem ministra spravedlnosti. Krajem teď hýbe pokus o vraždu vychovatele třemi mladistvými z výchovného ústavu z Domažlicka. Skutečně je režim v ústavech tak volný, že chovanci mají pocit pobytu v letním táboře?

Řeknu něco, co není příliš populární, ale ověřitelné. Alternativa zpřísněného režimu ukazuje, že výsledek není lepší než u mírnějšího způsobu. Oba extrémy – velmi přísný režim nebo volnost – jsou špatné. Ať

je to ponižování v některých věznicích v USA, kde se snaží dostat důstojnost člověka na kolena, aby společnost viděla, že trest pro něj je plnohodnotný. Vedle toho jsou známé modely otevřených věznic ze severovýchodních zemí. Statistika ukazuje, že recidiva u obou přístupů je téměř stejná, jen u mírnějšího je větší naděje, že méně narušený chovanec má vyšší šanci na polepšení. Tvrdý režim může znamenat zatvrzení chovanců, a ven se pak mohou dostat ještě horší lidé. Ale tak to nemůže dopadnout. Na druhou stranu by stát měl mít na paměti, že musí ochraňovat společnost před nebezpečnými jedinci. Úkolem státu je vybalancovat kompromis. U nás se to nedaří. Jen detail na konec. Velmi dobré zkušenosti jsou ve světě s alternativními tresty domácího vězení. První výběrové řízení na elektronické náramky pro domácí vězně bylo vyhlášené v roce 2007. Máme rok 2017 a systém pořád není v provozu.

Profil Marek Ženíšek * 38 let, narodil se a žije v Plzni * Vzděláním je politolog, absolvoval Fakultu humanitních studií Západočeské univerzity v Plzni a **Fakultu sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze. Čtrnáct let přednáší na univerzitách, od roku 2006 je držitelem doktorského titulu z politologie * V roce 2005 se stal členem městského výboru KDU-ČSL v Plzni, o rok později byl zvolen do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 3. V roce 2009 se jako člen přípravného výboru podílel na vzniku TOP 09, nyní je jejím prvním místopředsedou * V roce 2012 byl prověřen NBÚ na stupeň tajné, ve stejném roce jej vybrala americká vláda do dvacetičlenné skupiny nadějných mladých politiků, která monitorovala průběh prezidentských voleb v USA * V roce 2013 byl společně s Jaroslavem Lobkowiczem zvolen poslancem za Plzeňský kraj * V profesní kariéře byl mimo jiné poradcem ministra spravedlnosti, náměstkem ministryně spravedlnosti a ministra zdravotnictví Foto: Ladislav Němec, MAFRA

O autorovi| Petr Ježek, redaktor MF DNES
Foto popis|
Regionalni mutace| Mladá fronta DNES - plzeňský kraj

Evropská unie se chce stát světovým lídrem v digitální oblasti

29.9.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 18:10 Ozvěny dne - publicistika

Vladimír KROC, moderátor

Evropská unie se chce stát světovým lídrem v digitální oblasti. O tom, jak toho dosáhnout, dnes jednali představitelé evropských zemí na summitu v Talinu, v hlavním městě Estonska, které aktuálně předsedá Evropské radě. Podle estonského premiéra Ratase jsou všechny členské státy EU odhodlány do konce roku 2018 dokončit unijní jednotný digitální trh. V Talinu také řešili hrozby, kterým lidem, firmy i státy v kyberprostoru čelí. Estonsko samo sebe považuje v oblasti digitalizace za laboratoř Evropy, protože po internetu se tam dá vyřídit prakticky všechny, kromě svatby, rozvodu a koupě nemovitosti. Digitalizace s sebou ale nese i bezpečnostní rizika, mluvit o tom teď budu s odborníkem na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd** Nikolou Schmidtem. Dobrý den.

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

Dobrý den.

Vladimír KROC, moderátor

Vyřídit si daňové přiznání za 3 minuty, založit firmu za 20 minut. Tak jako je to v Estonsku. Tak to by se asi líbilo hodně lidem. Jak je to ale bezpečné.

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

Tak v prvé řadě bude záležet na tom, jaký technologie stát pro ukládání a samozřejmě použije. A v té věci si myslím, že je docela důležitý, aby se stát ne úplně nutně zaměřoval nad tou samotnou digitalizací, ale právě na tu volbu konkrétních technologií. Myslím si, že zrovna, co se týče zakládání firem, ale i třeba to, co v Estonsku

dodnes ještě neřeší, a to je prodej nemovitostí, se dá velmi dobře implementovat za pomoci technologií typu blockchain, který jsou používány například, nebo byla vyvinuta v souvislosti s bitcoinem. A je tedy jako na státu naučit se s takovou technologií pracovat, protože blockchain v podstatě zajistí, že pokud jednou ta transakce proběhne, tak je v tom blockchainu potvrzena a není, není možnost proti tomu útočit. Takže...

Vladimír KROC, moderátor

Takže z toho, co říkáte, to není zas tak složité tu bezpečnost dat při digitalizaci státní správy zajistit?

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

Pardon, teď jsem špatně rozuměl.

Vladimír KROC, moderátor

Že to není tak složité bezpečnost dat při digitalizaci státní správy zajistit?

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

To jsem úplně neřekl, myslím si, že je důležitý, jakým způsobem ty data budou uloženy a jakým způsobem s nimi bude, s nimi bude pracováno, my v podstatě vždycky v té bezpečnosti se bavíme o tom, že technologie jsou všeobecně nebezpečné a jestli teda ta digitalizace je jako tou správnou cestou, já si osobně myslím, že je to jako jedinou možnou cestou, takže se musíme vypořádat s tím, jaký technologie použijeme, abychom předcházeli potenciálním, potenciálním nedostatkem těch technologií, což 100% nejde, ale jsou určité mechanismy...

Vladimír KROC, moderátor

Jasně.

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

...jakým způsobem to samozřejmě zajistit do maximální míry lze.

Vladimír KROC, moderátor

Takže právě to bezpečnostní hledisko nejvíc brzdí postup digitalizace státní správy?

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

Myslím si, že je to taková mantra, o který je samozřejmě potřeba mluvit, protože v tomhle tom smyslu to není bezpečnost ve smyslu, jestli nás to zraní, že jo, je to bezpečnost v tom, jestli nevznikne chaos v důsledku toho, že se udrží integrita dat v té podobě, v jaký byla původně zamýšlena. Jako představa, že by někdo zaútočil na server, kde budou archivovány a jenom na tom jediném serveru archivovány veškeré informace o majetkových vztazích mezi lidmi v zemi, je jako nepředstavitelný, takže samozřejmě to řešení je, že máte server, s kterým pracujete, ale pak máte 10 tisíc jiných záloh, který tu integritu těch dat velmi kontrolují a zamezují tomu, aby, aby byly ty data změněny osobou, která k tomu není oprávněná, to si myslím, že je věc nastavení těch technologií a použití těch konkrétních technologií, nikoliv otázky digitalizace jako takové.

Vladimír KROC, moderátor

A dá se třeba obecně říct, že data v digitální podobě jsou citlivější nebo ohroženější, než ta uložená na tradičnějších nosičích, třeba i v papírové podobě?

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

To si nemyslím. Tak falšovat papíry můžete přece svým způsobem taky jako. A to, a myslím si, že naopak pokud k nim bude přístupováno, řekněme, promyšlenou jako metodou, tak ty data můžou být i bezpečnější, neshoří vám prostě obrovská knihovna.

Vladimír KROC, moderátor

Čili, vlastně alternativa k digitalizaci není, jak jste už v podstatě řekl?

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

Ne, to si určitě nemyslím, protože v tom světě jsme, a budeme i nadále, jako myslím si, že spíš neustále třeba řešíme problém ukradený identity, ale přitom těch identit na internetu máme celou řadu, protože nepoužíváme jeden účet přihlášení se ke všemu, myslím si, že nakonec budeme z hlediska bezpečnosti i rádi, že budeme mít jednu identitu, protože to bude mít jistotu, že za tu naši identitu nikdo jiný nevystupuje, že jo. A to je jako krásná ukázka, jak k tomu prostě musíte přistoupit, protože v podstatě žijete a nedá se mu vyhnout.

Vladimír KROC, moderátor

Odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd** Nikola Schmidt, děkuju vám, na shledanou.

Nikola SCHMIDT, odborník na kybernetickou bezpečnost z **Fakulty sociálních věd**

Díky, na shledanou.

Vliv, nebo jen výkřiky? AfD je zatím rozpolcená

29.9.2017 Hospodářské noviny str. 06 Události

Ondřej Houska

Strana Alternativa pro Německo (AfD) po svém úspěchu v nedělních volbách přivádí do spolkového sněmu i krajně pravicové radikály. AfD se sice stala parlamentní stranou, ale o její další budoucnost běží ostrý spor. Utkává se v něm hned několik zneprátených stranických křídel, včetně toho, které má blízko k neonacistům. Výsledek konfliktu může spoluurčit, jaký vliv na německou politiku bude AfD mít.

Spolupráci s AfD odmítají všechny ostatní parlamentní strany, takže její přímý podíl na politickém rozhodování bude nulový. „Německou politiku už ale velmi výrazně ovlivnila,“ připomíná Jakub Eberle z Ústavu mezinárodních vztahů. A to tím, že se ostatní strany musí vymezovat vůči její radikální rétorice, například o migraci. Vláda kancléřky Angely Merkelové ostatně už před volbami výrazně zpřísnila azylové řízení v Německu. A dá se čekat, že CSU – tedy sesterská strana CDU, křesťanských demokratů Angely Merkelové – bude ve strachu z dalšího růstu AfD tlačit na ještě výraznější změny.

Odborníci z Duisburského institutu pro jazykový a sociální výzkum nedávno zkoumali názory zhruba 240 kandidátů za AfD. Necelou stovku z nich určili jako „krajní pravičáky“. K umírněnému stranickému křídlu zařadili 40 straníků. Zbytek své názory zatím nijak veřejně neprezentoval.

Mezi nejradikálnější vedoucí postavy AfD patří její lídr ve spolkové zemi Durynsko Björn Höcke, který je proti tomu, aby si Německo připomínalo svou vinu za vyvražďování Židů během holocaustu. Wilhelm von Gottberg, nově zvolený poslanec za AfD, zase tvrdí, že holocaust je „mýtus“.

K umírněnému křídlu ve straně náležela její předsedkyně Frauke Petryová. Ta sice často opakovala i radikální stanoviska, lidi blízko neonacistům však chtěla ze strany vyloučit, aby AfD měla nějaký koaliční potenciál. Očista se jí nepodařila – například Höckeho se strana odmítla zbavit. Petryová proto AfD opouští a nejspíš založí svou vlastní stranu.

„Většinu vedení AfD tvoří pragmatičtí lidé, kteří využívají jak umírněného, tak radikálního křídla,“ říká Eberle. Příkladem může být jeden ze dvou volebních lídrů AfD Alexander Gauland. Ten na jednu stranu uvádí, že AfD chce pouze obnovit v Německu pořádek údajně narušený příchodem stovek tisíc žadatelů o azyl. Zároveň ale Gauland například tvrdí, že by Němci měli být hrdí na výkony svých vojáků v obou světových válkách. „Pro stranu bude problémem udržet smír mezi svými rozdílnými proudy,“ myslí si Eberle.

Výsledek konfliktu různých křídel do značné míry napoví, jaká budoucnost na AfD čeká. „Teď už to nemůže být jen strana výkřiků, musí představit nějaký program a ukázat, že v parlamentu taky pracuje,“ tvrdí Vladimír Handl z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Podle průzkumu pro televizi ARD volilo Alternativu pro Německo jen 31 procent lidí z přesvědčení. Zbytek jejich voličů jí dal hlas proto, že chtěli ukázat protest. AfD tak – na rozdíl od ostatních stran – nemá pevnou voličskou základnu, na niž by se mohla spolehnout.

„Jestli se v jejím poslaneckém klubu vytvoří jádro, jež bude definovat směr této strany, pak by se mohla na politické scéně uchytit podobně jako svobodní v Rakousku,“ míní Jakub Eberle s odkazem na populistickou Svobodnou stranu Rakouska (FPÖ). Ta je součástí tamní politické scény už desítky let a po volbách příští měsíc by se mohla stát členkou nové vládní koalice. K tomu má AfD, aspoň zatím, hodně daleko.

O autorovi| Ondřej Houska, ondrej.houska@economia.cz

Foto autor| Foto: ČTK/AP

Foto popis| Proti všem Spolupráci s AfD odmítají všechny ostatní parlamentní strany.

Populistická Alternativa pro Německo je rozpolcená. Utkávají se v ní neonacisté i umírnění pragmatici

29.9.2017 iHNed.cz str. 00

Ondřej Houska

V Alternativě pro Německo probíhá střet různých křídel - od neonacistických radikálů až po umírněné pragmatiky.

Výsledek sporů rozhodne o tom, jestli strana vydrží pohromadě, i o tom, jaký vliv v Německu vlastně bude mít. Všechny ostatní strany zatím spolupráci s AfD vylučují.

Strana Alternativa pro Německo (AfD) po svém úspěchu v nedělních volbách přivádí do spolkového sněmu i krajně pravicové radikály.

AfD se sice stala parlamentní stranou, ale o její další budoucnost běží ostrý spor. Utkává se v něm hned několik zneprátených stranických křídel, včetně toho, které má blízko k neonacistům.

Výsledek konfliktu může spoluurčit, jaký vliv na německou politiku bude AfD mít.

Spolupráci s AfD odmítají všechny ostatní parlamentní strany, takže její přímý podíl na politickém rozhodování bude nulový. "Německou politiku už ale velmi výrazně ovlivnila," připomíná Jakub Eberle z Ústavu mezinárodních vztahů. A to tím, že se ostatní strany musí vymezovat vůči její radikální rétorice, například o migraci. Vláda kancléřky Angely Merkelové ostatně už před volbami výrazně zpřísnila azylové řízení v Německu. A dá se čekat, že CSU - tedy sesterská strana CDU, křesťanských demokratů Angely Merkelové - bude ve strachu z dalšího růstu AfD tlačit na ještě výraznější změny.

Odborníci z Duisburského institutu pro jazykový a sociální výzkum nedávno zkoumali názory zhruba 240 kandidátů za AfD.

Necelou stovku z nich určili jako "krajní pravičáky". K umírněnému stranickému křídlu zařadili 40 straníků. Zbytek své názory zatím nijak veřejně neprezentoval.

Mezi nejradikálnější vedoucí postavy AfD patří její lídr ve spolkové zemi Durynsko Björn Höcke, který je proti tomu, aby si Německo připomínalo svou vinu za vyvražďování Židů během holokaustu. Wilhelm von Gottberg, nově zvolený poslanec za AfD, zase tvrdí, že holokaust je "mýtus".

K umírněnému křídlu ve straně náležela její předsedkyně Frauke Petryová. Ta sice často opakovala i radikální stanoviska, lidi blízko neonacistům však chtěla ze strany vyloučit, aby AfD měla nějaký koaliční potenciál. Očista se jí nepodařila - například Höckeho se strana odmítla zbavit. Petryová proto AfD opouští a nejspíš založí svou vlastní stranu.

"Většinu vedení AfD tvoří pragmatictí lidé, kteří využívají jak umírněného, tak radikálního křídla," říká Eberle. Příkladem může být jeden ze dvou volebních lídrů AfD Alexander Gauland. Ten na jednu stranu uvádí, že AfD chce pouze obnovit v Německu pořádek údajně narušený příchodem stovek tisíc žadatelů o azyl. Zároveň ale

Gauland například tvrdí, že by Němci měli být hrdí na výkony svých vojáků v obou světových válkách. "Pro stranu bude problémem udržet smír mezi svými rozdílnými proudy," myslí si Eberle.

Výsledek konfliktu různých křídel do značné míry napoví, jaká budoucnost na AfD čeká.

"Teď už to nemůže být jen strana výkřiků, musí představit nějaký program a ukázat, že v parlamentu taky pracuje," tvrdí Vladimír Handl z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Podle průzkumu pro televizi ARD volilo Alternativu pro Německo jen 31 procent lidí z přesvědčení. Zbytek jejich voličů jí dal hlas proto, že chtěli ukázat protest. AfD tak - na rozdíl od ostatních stran - nemá pevnou voličskou základnu, na niž by se mohla spolehnout.

"Jestli se v jejím poslaneckém klubu vytvoří jádro, jež bude definovat směr této strany, pak by se mohla na politické scéně uchytit podobně jako svobodní v Rakousku," míní Jakub Eberle s odkazem na populistickou Svobodnou stranu Rakouska (FPÖ). Ta je součástí tamní politické scény už desítky let a po volbách příští měsíc by se mohla stát členkou nové vládní koalice. K tomu má AfD, aspoň zatím, hodně daleko.

Německé strany si stanovují nepřekročitelné podmínky pro koalici. CSU trvá na hranici pro přijímání migrantů, ostatní jsou proti - čtěte ZDE

Trump přišel s daňovou revolucí. Chce snížit zdanění firem z 35 na 20 procent, má to pomoci střední třídě - čtěte ZDE

FBI má oficiálně nového šéfa, stal se ním Christophera Wray. Na funkci ho navrhl Donald Trump - čtěte ZDE

Čína zavádí kvóty na ekologické vozy. Od roku 2019 se mají na tržbách automobilek podílet deseti procenty - čtěte ZDE

URL| <http://HN.IHNED.CZ/c1-65896260-vliv-nebo-jen-vykriky-afd-je-zatim-rozpolcena>

Žádný finanční ústav neexistuje v ekonomickém a společenském vakuu

29.9.2017 Daně a právo v praxi str. 29 Rozhovor

Banka by měla znát problémy, které trápí podnikatele. Jedině tak jim totiž může aktivně pomáhat, a tím přispívat ke zlepšování podnikatelského prostředí v Česku, uvádí v rozhovoru Martin Pěchouček, ředitel Segmentů a rozvoje obchodu ČSOB. Zeptali jsme se tedy, jaké konkrétní nástroje podpory využívá ČSOB.

* Jak vaše pomoc konkrétně vypadá?

Nejenom, že jsme pro naše klienty partnerem při jejich podnikání, naše banka podnikatele podporuje také například pořádáním networkingových setkání či oborových konferencí nebo prostřednictvím tematických soutěží. Tyto akce jsou pro nás velmi důležité. Pomáhají nám totiž získat další zpětnou vazbu přímo od podnikatelů. Často si vyslechneme konkrétní příklady a problémy, které podnikatelům v praxi mohou působit potíže. A v neposlední řadě zajímavé životní příběhy samotných podnikatelů.

* Můžete být konkrétní a uvést příklad takového projektu?

Již několik let je banka generálním partnerem Ocenění českých podnikatelek. Rádi pozorujeme, že úspěšných podnikatelek je čím dál více a že se jim daří prosadit i v zahraničí. Pořád jsou ale jejich řady tenčí než ty mužské. To je koneckonců i hlavním smyslem celé akce: motivovat další ženy k podnikání a ocenit je za jejich úsilí.

* Opravdu je potřeba dělat v dnešní době takovéto genderově zaměřené akce?

Myslím si, že oceňování žen podnikatelek je určitě hodnotným projektem a stojí za to věnovat jim pozornost. Je známo, že ženy jsou opatrnější než muži, nerady bezhlavě riskují, ale současně jsou schopny být úspěšnějšími obchodnicemi než muži, právě kvůli svému střízlivému úsudku. Z toho mi vyplývá, že minimálně v začátcích většina žen uvítá podporu, partnerství, pocit, že v tom nejsou samy a samozřejmě příklady již úspěšných kolegyně. Jen za poslední roky lze zaznamenat dramatický nárůst žen, které se rozhodly pro podnikání. Potvrzuje to, že naše rozhodnutí zaměřit se na podporu žen podnikatelek bylo správné. Nadále budeme dělat vše pro to, aby se ČSOB stala jejich silným a spolehlivým partnerem při budování a rozvoji jejich podnikání.

* Soutěž Ocenění českých podnikatelek letos slaví desáté výročí a při té příležitosti se vydala na „podnikatelské turné po regionech“. I zde byly hlavním tématem ženy podnikatelky?

O podnikatelkách byla řeč určitě, ale pozornost se také soustředila na téma rodinných firem. Rodinné firmy existovaly dříve než nadnárodní korporace, jejich podíl na globálním HDP se pohybuje mezi 70 až 80 %.

* Jaké problémy nejčastěji řeší vlastníci rodinných firem?

V dnešní době je velká část rodinných firem, které vznikly nedlouho po sametové revoluci, v situaci, kdy musí řešit nástupnictví a budoucnost celého byznysu. Vedení má několik možností řešení. Buď předá podnikání další generaci, případně svěří svou firmu do rukou profesionálního managementu, nebo ji prodá. Koncepte ČSOB Rodinné firmy jim pomáhá rozhodnout se, která z cest bude pro ně ta nejvhodnější. Pozitivní je, že jakmile se nástupnictví vyřeší, tak se nový management ocitne v pozici udavatelů trendů a inovací. A my jsme rádi při tom. Nakonec i nás to samozřejmě motivuje k dalším změnám zejména v oblasti inovací.

* Když jsme u inovací. Řada nápadů vzniká i v coworkingových centrech. Můžete to potvrdit?

Ano. I proto máme nastavené dlouhodobé partnerství s coworkingovým centrem v Českých Budějovicích a připravujeme rozšíření spolupráce s vybranými inovačními centry a inkubátory po celé České republice. Velkým tématem jsou pro nás i startupy, tedy nově vznikající firmy, které hledají kapitál a staví na inovativních službách a produktech.

* Kromě setkávání a podpory různých soutěží, kde ještě čerpáte inspiraci pro další podporu českých podnikatelů?

Důležitým ukazatelem nálady mezi podnikateli je také náš Index očekávání firem, v rámci kterého monitorujeme i spokojenost podnikatelů a živnostníků s celkovou ekonomickou situací. Průzkum Index očekávání firem probíhá mezi 500 středními a malými společnostmi napříč obory podnikání a pravidelně nám pomáhá chápat, jak podnikatelé reagují na různé změny, například v oblasti najímání pracovních sil či rozšíření podnikání. Veškeré informace z průzkumu i další zajímavé články jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.indexocekavani.cz.

* A jaké konkrétní nástroje usnadňují život podnikatelům, klientům vaší banky?

Vzhledem k tomu, že pro podnikatele bývá často složité vejít se do otevírací doby poboček, zaměřili jsme se na novinky v oblasti rychlejší a jednodušší komunikace s bankou. V tomto ohledu sázíme na novou službu ČSOB CEB. Jedná se o elektronický kanál, který nabízí kromě transakčních služeb také zabezpečenou elektronickou komunikaci. Hlavní výhodou je právě dostupnost. Podnikatelé mohou své záležitosti řešit s bankou ve chvíli, kdy to právě potřebují, a nevádí, že je to pozdě večer nebo o víkendu. Nejsou omezeni ani místem a s bankou mohou komunikovat z kanceláře či zahraniční cesty, což jim šetří nejen čas, ale také peníze, které by jinak vynaložili na cestu do pobočky. Zároveň jim však nadále zůstávají k dispozici naši zkušení firemní bankéři a firemní poradci, kteří se specializují na poradenství ve veškerých finančních záležitostech. A aby se podnikatelé a firmy mohli plně věnovat svému businessu namísto pobíhání po bankách, rádi za nimi přijedou do firmy či jinam.

* A co téma sociálně prospěšného podnikání neboli sociálních podniků? Mají i ty své místo v podnikatelském prostředí?

Rozhodně ano. I my s jejich podporou počítáme v rámci ČSOB grantového programu Stabilizace sociálních podniků. Dosud bylo částkou 2,4 mil. Kč podpořeno 24 sociálních podniků. Podpora podnikání je jedním ze čtyř pilířů společenské odpovědnosti banky a bude tomu tak i nadále.

Martin Pěchouček pracuje ve společnosti ČSOB od roku 2000, kdy nastoupil do firmy jako trainee. Hned po ukončení absolventského programu začal pracovat v oblasti podpory korporátního bankovníctví. Nyní působí na pozici ředitele Segmentů a rozvoje obchodu ČSOB. Vystudoval **Fakultu sociálních věd** Univerzity Karlovy. Je ženatý a má dvě dcery. Rád cestuje a věnuje se vaření a sportu, především běhu.

Foto popis|

Žádný finanční ústav neexistuje v ekonomickém a společenském vakuu

29.9.2017 Účetnictví v praxi str. 20 Rozhovor

Banka by měla znát problémy, které trápí podnikatele. Jedině tak jim totiž může aktivně pomáhat, a tím přispívat ke zlepšování podnikatelského prostředí v Česku, uvádí v rozhovoru Martin Pěchouček, ředitel Segmentů a rozvoje obchodu ČSOB. Zeptali jsme se tedy, jaké konkrétní nástroje podpory využívá ČSOB.

* Jak vaše pomoc konkrétně vypadá?

Nejenom, že jsme pro naše klienty partnerem při jejich podnikání, naše banka podnikatele podporuje také například pořádáním networkingových setkání či oborových konferencí nebo prostřednictvím tematických soutěží. Tyto akce jsou pro nás velmi důležité. Pomáhají nám totiž získat další zpětnou vazbu přímo od podnikatelů. Často si vyslechneme konkrétní příklady a problémy, které podnikatelům v praxi mohou působit potíže. A v neposlední řadě zajímavé životní příběhy samotných podnikatelů.

* Můžete být konkrétní a uvést příklad takového projektu?

Již několik let je banka generálním partnerem Ocenění českých podnikatelek. Rádi pozorujeme, že úspěšných podnikatelek je čím dál více a že se jim daří prosadit i v zahraničí. Pořád jsou ale jejich řady tenčí než ty mužské. To je koneckonců i hlavním smyslem celé akce: motivovat další ženy k podnikání a ocenit je za jejich úsilí.

* Opravdu je potřeba dělat v dnešní době takovéto genderově zaměřené akce?

Myslím si, že oceňování žen podnikatelek je určitě hodnotným projektem a stojí za to věnovat jim pozornost. Je známo, že ženy jsou opatrnější než muži, nerady bezhlavě riskují, ale současně jsou schopny být úspěšnějšími obchodnicemi než muži, právě kvůli svému střízlivému úsudku. Z toho mi vyplývá, že minimálně v začátcích většina žen uvítá podporu, partnerství, pocit, že v tom nejsou samy a samozřejmě příklady již úspěšných kolegyně. Jen za poslední roky lze zaznamenat dramatický nárůst žen, které se rozhodly pro podnikání. Potvrzuje to, že naše rozhodnutí zaměřit se na podporu žen podnikatelek bylo správné. Nadále budeme dělat vše pro to, aby se ČSOB stala jejich silným a spolehlivým partnerem při budování a rozvoji jejich podnikání.

* Soutěž Ocenění českých podnikatelek letos slaví desáté výročí a při té příležitosti se vydala na „podnikatelské turné po regionech“. I zde byly hlavním tématem ženy podnikatelky?

O podnikatelkách byla řeč určitě, ale pozornost se také soustředila na téma rodinných firem. Rodinné firmy existovaly dříve než nadnárodní korporace, jejich podíl na globálním HDP se pohybuje mezi 70 až 80 %.

* Jaké problémy nejčastěji řeší vlastníci rodinných firem?

V dnešní době je velká část rodinných firem, které vznikly nedlouho po sametové revoluci, v situaci, kdy musí řešit nástupnictví a budoucnost celého byznysu. Vedení má několik možností řešení. Buď předá podnikání dalším generacím, případně svěří svou firmu do rukou profesionálního managementu, nebo ji prodá. Koncepce ČSOB Rodinné firmy jim pomáhá rozhodnout se, která z cest bude pro ně ta nejvhodnější. Pozitivní je, že jakmile se nástupnictví vyřeší, tak se nový management ocitne v pozici udavatelů trendů a inovací. A my jsme rádi při tom. Nakonec i nás to samozřejmě motivuje k dalším změnám zejména v oblasti inovací.

* Když jsme u inovací. Řada nápadů vzniká i v coworkingových centrech. Můžete to potvrdit?

Ano. I proto máme nastavené dlouhodobé partnerství s coworkingovým centrem v Českých Budějovicích a připravujeme rozšíření spolupráce s vybranými inovačními centry a inkubátory po celé České republice. Velkým tématem jsou pro nás i startupy, tedy nově vznikající firmy, které hledají kapitál a staví na inovativních službách a produktech.

* Kromě setkávání a podpory různých soutěží, kde ještě čerpáte inspiraci pro další podporu českých podnikatelů?

Důležitým ukazatelem nálady mezi podnikateli je také náš Index očekávání firem, v rámci kterého monitorujeme i spokojenost podnikatelů a živnostníků s celkovou ekonomickou situací. Průzkum Index očekávání firem probíhá mezi 500 středními a malými společnostmi napříč obory podnikání a pravidelně nám pomáhá chápat, jak podnikatelé reagují na různé změny, například v oblasti najímání pracovních sil či rozšíření podnikání. Veškeré informace z průzkumu i další zajímavé články jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.indexocekavani.cz.

* A jaké konkrétní nástroje usnadňují život podnikatelům, klientům vaší banky?

Vzhledem k tomu, že pro podnikatele bývá často složité vejít se do otevírací doby poboček, zaměřili jsme se na novinky v oblasti rychlejší a jednodušší komunikace s bankou. V tomto ohledu sázíme na novou službu ČSOB CEB. Jedná se o elektronický kanál, který nabízí kromě transakčních služeb také zabezpečenou elektronickou komunikaci. Hlavní výhodou je právě dostupnost. Podnikatelé mohou své záležitosti řešit s bankou ve chvíli, kdy to právě potřebují, a nevdí, že je to pozdě večer nebo o víkendu. Nejsou omezení ani místem a s bankou mohou komunikovat z kanceláře či zahraniční cesty, což jim šetří nejen čas, ale také peníze, které by jinak vynaložili na cestu do pobočky. Zároveň jim však nadále zůstávají k dispozici naši zkušení firemní bankéři a firemní poradci, kteří se specializují na poradenství ve veškerých finančních záležitostech. A aby se podnikatelé a firmy mohli plně věnovat svému businessu namísto pobíhání po bankách, rádi za nimi přijedou do firmy či jinam.

* A co téma sociálně prospěšného podnikání neboli sociálních podniků? Mají i ty své místo v podnikatelském prostředí?

Rozhodně ano. I my s jejich podporou počítáme v rámci ČSOB grantového programu Stabilizace sociálních podniků. Dosud bylo částkou 2,4 mil. Kč podpořeno 24 sociálních podniků. Podpora podnikání je jedním ze čtyř pilířů společenské odpovědnosti banky a bude tomu tak i nadále.

Martin Pěchouček pracuje ve společnosti ČSOB od roku 2000, kdy nastoupil do firmy jako trainee. Hned po ukončení absolventského programu začal pracovat v oblasti podpory korporátního bankovníctví. Nyní působí na pozici ředitele Segmentů a rozvoje obchodu ČSOB. Vystudoval **Fakultu sociálních věd** Univerzity Karlovy. Je ženatý a má dvě dcery. Rád cestuje a věnuje se vaření a sportu, především běhu.

Foto popis|

Matěj Hušek z CNC: Bez placeného on-linu to v budoucnu nepůjde

29.9.2017 marketingsales.cz str. 00 Rubriky

Lucie Vaníčková

Mediální dům Czech News Center po zpoplatnění části obsahu na webech iSport.cz a Blesk.cz zamkl i výběrové články na portálu E15.cz. Šéf on-linu Matěj Hušek vidí velkou prioritu v konzumaci obsahu na mobilních zařízeních, je si ale vědom toho, že monetizace je tu zatím nedostačující.

Mediální dům Czech News Center po zpoplatnění části obsahu na webech iSport.cz a Blesk.cz zamkl i výběrové články na portálu E15.cz. Šéf on-linu Matěj Hušek vidí velkou prioritu v konzumaci obsahu na mobilních zařízeních, je si ale vědom toho, že monetizace je tu zatím nedostačující.

* Jako jedno z prvních vydavatelství na českém trhu jste zpoplatnili část obsahu na internetu. Dává vám to po ekonomické stránce smysl?

Bez placeného obsahu se do budoucna nemůžeme obejít. Mediální dům našeho typu musí mít v on-linové oblasti tři zdroje příjmů. Dlouho dominantní bude ještě příjem inzertní. Druhý, jehož podíl se u nás zvyšuje, je příjem ze služeb či transakčních webů (například Sleviště.cz, Mimibazar.cz, Hledej ceny.cz, pozn. red.). Třetím pilířem jsou pak platby za obsah. I když to jsou dnes v kontextu celého vydavatelství haléřové položky, je to směr, který je potřeba rozvíjet. Jsem přesvědčený, že v horizontu pěti let budeme z placeného obsahu schopni generovat významné peníze. Naším vzorem je v tomto případě Slovensko, kde se mediální trh díky zavedení systému Piano edukoval dříve. Dnes tam média jako deník SME nebo Denník N získávají z placeného obsahu zajímavé příjmy.

* Jakému typu placeného obsahu se u vás nejvíc daří?

Z hlediska výnosů se nejlépe daří on-line vysílání zápasů české fotbalové ligy, kde máme zpoplatněné všechny přímé přenosy, tedy každý víkend osm zápasů. Na Blesk.cz jsou zpoplatněny nárazové věci jako například chaty s odborníky nebo testy. Placený obsah na webu E15.cz jsme spustili 20. září. Jde o freemium model. Zamykáme jen několik článků denně, tak do pěti procent textů. První měsíc stojí předplatné 99 korun, plná cena na měsíc je 199 korun, dlouhodobější předplatné je zvýhodněné. Témata, která redakce v čele s Terezou Zavadilovou do placeného obsahu připravuje, jsou naše vlastní informace z trhu, akvizice, investiční poradenství a podobně. Jedná se o nově vzniklý, exkluzivní obsah, který doposud na webu E15.cz nebyl.

* Během posledních dvou let jste v on-linu přistoupili ke dvěma velkým akvizicím. Vyplatily se vám?

Akvizice nám pomohly výrazně vyrůst. Koupí části Mladé fronty a webu Mimibazar.cz jsme se ve velikosti on-line portfolia skokově posunuli. Naším cílem je zároveň diverzifikovat příjmy.

* Ten skok byl doslova o několik příček žebříčku provozovatelů českého internetu.

Ano. Začínali jsme na třinácté pozici, postupně jsme se dostali až na devátou. Po akvizici Mladé fronty jsme poskočili na pátou. A rostli jsme dál. Když se dnes podíváte na weby, které jsme před rokem a půl od Mladé fronty koupili, jsme na dvojnásobku návštěvnosti. Například E15.cz má dvojnásobný počet zobrazených stránek (PV) a návštěvníků. Ještě lépe je na tom například Maminka.cz. Web Recepty.cz, kde jsme úpravy dokončili letos v létě, v září meziročně organicky rostl o 40 %. Z pětky jsme tak postoupili na třetí příčku. Po akvizici Mimibazaru jsme se hodně přiblížili druhé Mafě, kterou se nám v srpnu podařilo přeskocit.

* Rozdíly tam jsou ale malé. Je to pro vás hlavní měřítko úspěchu?

Bylo to těsné, Mafra nás jistě na podzim zase přeskochí, ale věřím, že se nám postupně podaří stát se stabilní dvojkou na českém trhu. Čísla návštěvnosti ale neříkají nic o komerčním úspěchu webů. Řada malých a na prvních pohled nenápadných portálů dokáže vydělat více peněz než ty velké. Pro nás je ale ten vývoj potvrzením, že kráčíme správným směrem a daří se nám získávat více uživatelů. Srovnání, kde si stojíte vedle konkurence, je přece důležité.

* Jak moc tedy reklamní příjmy kopírují návštěvnost webů?

Záleží na obchodních modelech. Inzertní byznys je o velikosti portfolia, ale zároveň je také čím dál více o správném cílení. Čím dál méně reklam se prodává na konkrétních webech, ale více na publika. Inzerentům je pak jedno, na jakém webu uživatele zasáhnou, pro ně je podstatné je oslovit v optimální frekvenci se sdělením,

kteřé mu chtějí předat. Pro nás je důležité mít velké portfolio, na kterém budeme mít co nejvíce uživatelů, abychom mohli nabídnout cílovou skupinu tak širokou, aby si z ní každý z inzerentů vybral.

* Sázíte více i na programatický prodej on-line reklamy?

Ano, to je velká priorita kolegů z inzertního oddělení. Celkově přináší už zhruba čtvrtinu příjmů.

* Růst návštěvnosti vašich webů je dán vylepšením technických parametrů, jako je SEO, uživatelsky přívětivý design a podobně, nebo spíše změnou samotného obsahu?

Je to kombinace všeho. Důležité je nestát jen na jedné noze. Snažit se neustále vylepšovat produkty, jejich technické parametry, uživatelskou přívětivost i obsah webů. Svět se rychle mění. Google mění své algoritmy pro vyhledávání, Facebook také v posledních měsících udělal řadu úprav, které obsahová média zasáhly. A přijdou další. Být závislý jen na jednom zdroji návštěvnosti nebo na jednom typu obsahu je nebezpečné. Proto maximálně diverzifikujeme riziko a díky technologickým, obsahovým i marketingovým opatřením se snažíme růst tak, aby nás výpadek jednoho z nich vážně neohrozil. Tak se snažíme přistupovat ke všem našim projektům.

* Jaké zdroje to zahrnuje?

K největším inovacím u nás v domě patří oddělení, kterému s jistou mírou nadsázky říkáme "řízení letového provozu". To nás posouvá zejména v SEO - optimalizacích pro vyhledávače, strategiích pro sociální sítě a efektivním výkonnostním marketingu. Je to malý kompaktní tým, který vidí věci v souvislostech. Spolupracuje s redakcemi, UX týmem, vývojem a naším inzertním oddělením.

* V jaké míře využíváte personalizované zobrazování obsahu?

S behaviorálním cílením jsme začali na Blesk.cz experimentovat před pěti lety. Různým uživatelům zobrazujeme různý obsah na základě jejich preferencí, pohlaví a momentálního rozpoložení. V on-line je důležité nebýt nikdy spokojený s tím, kde jsem teď, protože se vše rychle mění. Nejdůležitější je umět v jednu chvíli zahodit všechno, co se do té doby udělalo, a začít znovu.

* Patří k vašim prioritám optimalizace webů pro mobilní zařízení?

Naprosto. Je zřejmé, že mobily jsou dominantním komunikačním zařízením, přes které budou uživatelé konzumovat obsah včetně zpravodajství, objednávat zboží a platit. Mobil je středobodem lidského života, proto jsme si jej před více než dvěma lety stanovili jako prioritu. Dnes, když vytváříme web, začínáme jeho mobilní verzí. Máme produkty, u kterých je návštěvnost z mobilních telefonů dominantní - nebo brzy bude. Typickým příkladem je iSport.cz, kde záleží na rychlosti informací. Proto jsme také investovali do mobilních aplikací, máme i malé interní oddělení mobilního vývoje. Rychlý růst na mobilech nás těší, na druhou stranu je mrzuté, že jestliže byl velký problém s monetizací obsahu při přechodu z papíru na on-line, tak při přechodu z desktopu na mobily se historie opakuje. Mobily se monetizují hůře než desktopy a je potřeba vymyslet, jak to udělat, aby to dávalo ekonomický smysl.

* Loni jste spustili nový web Info.cz, který měl přinášet analytický obsah a jít do hloubky. Bude se ještě dále vyvíjet, nebo toto je už jeho slibovaná podoba?

Webu Info.cz se daří plnit očekávání z hlediska návštěvnosti. Protože jde o nový projekt, není jeho vývoj pochopitelně ještě u konce. Plánujeme nové projekty, které jej posunou dál.

MATĚJ HUŠEK

On-line divizi vydavatelství Czech News Center (dříve Ringier Axel Springer) vede od ledna 2012. Zodpovídá za on-line strategii a vývoj nových digitálních produktů firmy. V současné době čítá on-line portfolio CNC přes dvě desítky webů. Před nástupem do CNC řídil multimediální studio NewsLab, dceřinou firmu Vltava-Labe-Press.

Vystudoval **Fakultu sociálních věd** na Univerzitě Karlově, studoval také na univerzitách v Berlíně a Heidelbergu.

URL| https://marketingsales.tyden.cz/rubriky/media/matej-husek-z-cnc-bez-placeneho-on-linu-to-v-budoucnu-nepujde_448240.html

Matěj Hušek z CNC: Bez placeného on-linu to v budoucnu nepůjde

29.9.2017 mediamania.cz str. 00 Rubriky

Lucie Vaníčková

Mediální dům Czech News Center po zpoplatnění části obsahu na webech iSport.cz a Blesk.cz zamkl i výběrové články na portálu E15.cz. Šéf on-linu Matěj Hušek vidí velkou prioritu v konzumaci obsahu na mobilních zařízeních, je si ale vědom toho, že monetizace je tu zatím nedostačující.

Mediální dům Czech News Center po zpoplatnění části obsahu na webech iSport.cz a Blesk.cz zamkl i výběrové články na portálu E15.cz. Šéf on-linu Matěj Hušek vidí velkou prioritu v konzumaci obsahu na mobilních zařízeních, je si ale vědom toho, že monetizace je tu zatím nedostačující.

* Jako jedno z prvních vydavatelství na českém trhu jste zpoplatnili část obsahu na internetu. Dává vám to po ekonomické stránce smysl?

Bez placeného obsahu se do budoucna nemůžeme obejít. Mediální dům našeho typu musí mít v on-linové oblasti tři zdroje příjmů. Dlouho dominantní bude ještě příjem inzertní. Druhý, jehož podíl se u nás zvyšuje, je příjem ze služeb či transakčních webů (například Sleviště.cz, Mimibazar.cz, Hledej ceny.cz, pozn. red.). Třetím pilířem jsou pak platby za obsah. I když to jsou dnes v kontextu celého vydavatelství haléřové položky, je to směr, který je potřeba rozvíjet. Jsem přesvědčený, že v horizontu pěti let budeme z placeného obsahu schopni generovat významné peníze. Naším vzorem je v tomto případě Slovensko, kde se mediální trh díky zavedení systému Piano edukoval dříve. Dnes tam média jako deník SME nebo Denník N získávají z placeného obsahu zajímavé příjmy.

* Jakému typu placeného obsahu se u vás nejvíc daří?

Z hlediska výnosů se nejlépe daří on-line vysílání zápasů české fotbalové ligy, kde máme zpoplatněné všechny přímé přenosy, tedy každý víkend osm zápasů. Na Blesk.cz jsou zpoplatněny nárazové věci jako například chaty s odborníky nebo testy. Placený obsah na webu E15.cz jsme spustili 20. září. Jde o freemium model. Zamykáme jen několik článků denně, tak do pěti procent textů. První měsíc stojí předplatné 99 korun, plná cena na měsíc je 199 korun, dlouhodobější předplatné je zvýhodněné. Témata, která redakce v čele s Terezou Zavadilovou do placeného obsahu připravuje, jsou naše vlastní informace z trhu, akvizice, investiční poradenství a podobně. Jedná se o nově vzniklý, exkluzivní obsah, který doposud na webu E15.cz nebyl.

* Během posledních dvou let jste v on-linu přistoupili ke dvěma velkým akvizicím. Vyplatily se vám?

Akvizice nám pomohly výrazně vyrůst. Koupí části Mladé fronty a webu Mimibazar.cz jsme se ve velikosti on-line portfolia skokově posunuli. Naším cílem je zároveň diverzifikovat příjmy.

* Ten skok byl doslova o několik příček žebříčku provozovatelů českého internetu.

Ano. Začínali jsme na třinácté pozici, postupně jsme se dostali až na devátou. Po akvizici Mladé fronty jsme poskočili na pátou. A rostli jsme dál. Když se dnes podíváte na weby, které jsme před rokem a půl od Mladé fronty koupili, jsme na dvojnásobku návštěvnosti. Například E15.cz má dvojnásobný počet zobrazených stránek (PV) a návštěvníků. Ještě lépe je na tom například Maminka.cz. Web Recepty.cz, kde jsme úpravy dokončili letos v létě, v září meziročně organicky rostl o 40 %. Z pětky jsme tak postoupili na třetí příčku. Po akvizici Mimibazaru jsme se hodně přiblížili druhé Mafce, kterou se nám v srpnu podařilo přeskočit.

* Rozdíl tam jsou ale malé. Je to pro vás hlavní měřítko úspěchu?

Bylo to těsné, Mafra nás jistě na podzim zase přeskočí, ale věřím, že se nám postupně podaří stát se stabilní dvojkou na českém trhu. Čísla návštěvnosti ale neříkají nic o komerčním úspěchu webů. Řada malých a na prvních pohled nenápadných portálů dokáže vydělat více peněz než ty velké. Pro nás je ale ten vývoj potvrzením, že kráčíme správným směrem a daří se nám získávat více uživatelů. Srovnání, kde si stojíte vedle konkurence, je přece důležité.

* Jak moc tedy reklamní příjmy kopírují návštěvnost webů?

Záleží na obchodních modelech. Inzertní byznys je o velikosti portfolia, ale zároveň je také čím dál více o správném cílení. Čím dál méně reklam se prodává na konkrétních webech, ale více na publika. Inzerentům je pak jedno, na jakém webu uživatele zasáhnou, pro ně je podstatné je oslovit v optimální frekvenci se sdělením, které mu chtějí předat. Pro nás je důležité mít velké portfolio, na kterém budeme mít co nejvíce uživatelů, abychom mohli nabídnout cílovou skupinu tak širokou, aby si z ní každý z inzerentů vybral.

* Sázíte více i na programatický prodej on-line reklamy?

Ano, to je velká priorita kolegů z inzertního oddělení. Celkově přináší už zhruba čtvrtinu příjmů.

* Růst návštěvnosti vašich webů je dán vylepšením technických parametrů, jako je SEO, uživatelsky přívětivý design a podobně, nebo spíše změnou samotného obsahu?

Je to kombinace všeho. Důležité je nestát jen na jedné noze. Snažit se neustále vylepšovat produkty, jejich technické parametry, uživatelskou přívětivost i obsah webů. Svět se rychle mění. Google mění své algoritmy pro vyhledávání, Facebook také v posledních měsících udělal řadu úprav, které obsahová média zasáhly. A přijdou další. Být závislý jen na jednom zdroji návštěvnosti nebo na jednom typu obsahu je nebezpečné. Proto maximálně diverzifikujeme riziko a díky technologickým, obsahovým i marketingovým opatřením se snažíme růst tak, aby nás výpadek jednoho z nich vážně neohrozil. Tak se snažíme přistupovat ke všem našim projektům.

* Jaké zdroje to zahrnuje?

K největším inovacím u nás v domě patří oddělení, kterému s jistou mírou nadsázky říkáme "řízení letového provozu". To nás posouvá zejména v SEO - optimalizacích pro vyhledávače, strategiích pro sociální sítě a efektivním výkonostním marketingu. Je to malý kompaktní tým, který vidí věci v souvislostech. Spolupracuje s redakcemi, UX týmem, vývojem a našim inzertním oddělením.

* V jaké míře využíváte personalizované zobrazování obsahu?

S behaviorálním cílením jsme začali na Blesk.cz experimentovat před pěti lety. Různým uživatelům zobrazujeme různý obsah na základě jejich preferencí, pohlaví a momentálního rozpoložení. V on-line je důležité nebýt nikdy spokojený s tím, kde jsem teď, protože se vše rychle mění. Nejdůležitější je umět v jednu chvíli zahodit všechno, co se do té doby udělalo, a začít znovu.

* Patří k vašim prioritám optimalizace webů pro mobilní zařízení?

Naprosto. Je zřejmé, že mobily jsou dominantním komunikačním zařízením, přes které budou uživatelé konzumovat obsah včetně zpravodajství, objednávat zboží a platit. Mobil je středobodem lidského života, proto jsme si jej před více než dvěma lety stanovili jako prioritu. Dnes, když vytváříme web, začínáme jeho mobilní verzí. Máme produkty, u kterých je návštěvnost z mobilních telefonů dominantní - nebo brzy bude. Typickým příkladem je iSport.cz, kde záleží na rychlosti informací. Proto jsme také investovali do mobilních aplikací, máme i malé interní oddělení mobilního vývoje. Rychlý růst na mobilech nás těší, na druhou stranu je mrzuté, že jestliže byl velký problém s monetizací obsahu při přechodu z papíru na on-line, tak při přechodu z desktopu na mobily se historie opakuje. Mobily se monetizují hůře než desktopy a je potřeba vymyslet, jak to udělat, aby to dávalo ekonomický smysl.

* Loni jste spustili nový web Info.cz, který měl přinášet analytický obsah a jít do hloubky. Bude se ještě dále vyvíjet, nebo toto je už jeho slibovaná podoba?

Webu Info.cz se daří plnit očekávání z hlediska návštěvnosti. Protože jde o nový projekt, není jeho vývoj pochopitelně ještě u konce. Plánujeme nové projekty, které jej posunou dál.

MATĚJ HUŠEK

On-line divizi vydavatelství Czech News Center (dříve Ringier Axel Springer) vede od ledna 2012. Zodpovídá za on-line strategii a vývoj nových digitálních produktů firmy. V současné době čítá on-line portfolio CNC přes dvě desítky webů. Před nástupem do CNC řídil multimediální studio NewsLab, dceřinou firmu Vltava-Labe-Press. Vystudoval **Fakultu sociálních věd** na Univerzitě Karlově, studoval také na univerzitách v Berlíně a Heidelbergu.

URL| https://marketingsales.tyden.cz/rubriky/media/matej-husek-z-cnc-bez-placeneho-on-linu-to-v-budoucnu-nepujde_448240.html

Jan Klán: Přejde mi, že kutnohorská radnice nežije v realitě

29.9.2017 ctidoma.cz str. 00 Politika

Milan Bauer

Nikdy nepřevlékl kabát a komunistou je od útlého věku. Od začátku chce v naší zemi něco změnit a cítí, že právě prostřednictvím komunistické strany toho dosáhne. Jaké jsou politické ambice poslance Jana Klána a proč nemůže přijít na jméno kutnohorskému starostovi Martinu Starému?

Jak jste se dostal k politice?

Do KSČM jsem vstoupil 13. 3. 2003, je to už nějaký rok zpátky. Do politiky a strany mě přivedly hlavně dvě věci. Jednak snaha něco ovlivnit, změnit systém. Dále nespokojenost s tehdejší dobou, jak se začala rozvíjet globalizace. Druhá stránka věci je, že to máme tak trochu v rodině, matka se angažovala v politice na místní úrovni a děda v odborech.

Takže jste si komunistickou stranu vybral díky rodině?

Jednak částečně zafungovala inklinace z rodiny, protože všichni nějakým způsobem v komunistické straně působili. Poté významnou roli hrálo samotné přesvědčení, změnit současný systém, který je podle mého názoru silně nespravedlivý.

Když byste srovnal fungování KSČM a KSČ v rámci revoluční doby? Jaké jsou rozdíly?

Je potřeba si uvědomit, že KSČ stále existuje, jsou to tzv. Štěpánovci, s nimi já nemám nic společného, nikdy jsem neměl. KSČM vznikla v roce 1990 a tím pádem vznikla až v porevoluční době. Od mnoha chyb, které udělala KSČ, jsme se distancovali. Navíc KSČ se za mnoho svých věcí omluvila již v prosinci 1989. Existuje v archivu ČT záznam, který byl tehdy vysílán v Československé televizi.

Můžete ty chyby přímo konkretizovat?

Myslím chyby, které se ve straně i společnosti děly mezi lety 1948 - 1989, tam jsme se distancovali už na začátku. Naším cílem je a vždy byla sociálně spravedlivá společnost. Tedy socialismus v marxistickém pojetí.

Lidé ale nevidí rozdíl mezi KSČM a KSČ. Proč?

Jsou tu dva faktory. Jednak neznalost vývoje po roce 1990, celé se to etablovalo. Roli zde ale hraje také to, že házejí obě strany do jednoho pytle, ale to je problém asi levice jako celku. Dnes si bohužel mnoho lidí říká, že

co je levicové, to je špatné. Jejich názor je však utvářen kapitalistickými tlaky. Ať už z médií, nebo jen zprostředkovaně.

Jan Klán

narozen: 29. 11. 1982 v Kolíně (34 let)
poslancem od 26. 10. 2013
stranická příslušnost: KSČM
student **Fakulty sociálních věd** University Karlovy v Praze

Co tím myslíte?

Vždy se něco označuje za špatné, když je to naopak dobré. Tenhle jev proti levici je po roce 1990 poměrně častý i v západních zemích, protože se tam etabloval kapitalismus v rámci fáze globalizace. Levice se kapitál bojí, protože vždy říká, že levicová řešení jsou špatná nebo nefunkční. Jenže opak je pravdou, díky komunistickým a socialistickým stranám máme dnes sociální systém v Evropě. Navíc si připomeňme, že osobností tisíciletí byl ve Velké Británii vyhlášen Karel Marx. To také o něčem svědčí.

Volby ve Velké Británii vám asi udělaly také radost...

V posledních volbách se tam jako druhá umístila strana, která kritizuje kapitalistickou globalizaci. Dnes jsou totiž její negativní dopady natolik velké, že je potřeba udělat nějakou radikálnější změnu.

Jakou?

Změnu k socialismu a trvale udržitelnému rozvoji. Současný kapitalistický systém nás totiž nyní žene úplně někam jinam, než je třeba. Je to vlastně nekonečný růst růstu. Jedná se o systém, který je nastaven v rámci globalizace a propojování světa kapitálem. Toto propojení nás žene do slepé uličky, když nám neustále vštěpuje, že máme pořád donekonečna ekonomicky růst. Na tom je to postaveno. Ale jak může nekonečně růst samotný růst? To mi přijde divné, když jsme na planetě, která má svůj konec a omezené zdroje. Pokud se to nějak nezmění, třeba v rámci omezení masivního využívání fosilních paliv, tak se bojím, že může dojít k novému přerozdělení světa. Připomíná mi to dobu před rokem 1910, kdy došlo k první akumulaci kapitálu, pak došlo k 1. světové válce, která znamenala první přerozdělení světa, docela se k tomu hodně blížíme.

Anketa politiků: Je demokracie v ohrožení, co nám hrozí?

Myslíte, že jsou slova o 3. světové válce reálné?

To by samozřejmě byla poslední válka, a to díky jaderným zbraním. Její vypuknutí by znamenalo konec civilizace v podobě, jaké ji v současné době známe. Snažíme se tomu jako lidstvo samozřejmě vyhnout, ale koketování v rámci velmocí je poměrně děsivé. Je to spíše jen poměřování sil v této chvíli. Myslím si, že během studené války byl svět vlastně bezpečnější, protože byl jasně identifikovaný nepřítel. Po roce 1991 ale nepřítel vlastně není úplně jasně daný. Mám reálnou obavu, že budou nějaké místní konflikty. Nejvíce to vyhovuje USA, které se snaží protlačit svoje teorie vlastně všude a za každou cenu. Obecně se ale všude nehodí demokratický způsob řízení, USA si myslí, že jejich demokratické hodnoty jsou nejlepší a šíří je po světě i pomocí vojenských operací nebo rozvratů jiných zemí.

Jaké jsou vaše politické ambice?

Změnit systém, dojít k verzi socialismu 21. století. Ve vývoji lidstva existovaly desítky různých systémů. Socialismus, pokud budeme vycházet z marxismu, jako společensko-ekonomický systém udělat lze. Ve stanovách máme, že naším cílem je sociálně spravedlivá společnost. Dle mého názoru musí jít v budoucím socialismu hlavně o snižování majetkové a příjmové nerovnosti. Nerovnost je totiž v globálním měřítku naprosto šílená. Na tento jev poukazují i západní marxisté nebo mnoho levicových intelektuálů jako Thomas Piketty, David Harvey, Guy Standing, Naomi Kleinová nebo kritici konzumní společnosti Zygmunt Bauman, případně Ulrich Beck.

Stanislav Grospič: Nejvíce proti nám jdou ti, kteří dříve byli v KSČ

Kde je tedy chyba?

V dnešní době do všeho vstupují kapitalistické korporace, které mají obraty vyšší, než jsou rozpočty národních států. Já to dávám do příměru ve vztahu k McDonaldizaci společnosti. Jedná se o jeden z příkladů, kdy nastává nová kolonizace světa.

Můžete vysvětlit, jak tyto korporace společnost ovlivňují?

Začínají ovlivňovat jednotlivé státy, kdy zakládají své pobočky - McDonalds, Burger King, Costa Coffee, to jsou řetězce, které budou kolonizovat celý svět, díky tomu, že zakládají své pobočky v různých státech. Kapitál, který se vytváří v jednotlivých státech díky těmto pobočkám, však odchází všechen k matce. Zisk nezůstane danému národnímu státu, a to je podle mě špatně. Alespoň nějaký zisk musí zůstat danému státu, kde se nachází byť jediná pobočka nadnárodní korporace. Nicméně korporace se vždy snaží o co nejmenší daně a veškerý zisk odvádí pryč. Je to vlastně imperialismus naruby, dříve to bylo kolonizování světa různými státy, dnes je to o korporacích. Lze říci, že dnes kolonizují svět korporace. Tuto věc je potřeba také rychle řešit a omezit neomezený vliv korporací.

Volební program KSČM: Ideová stagnace a sliby bez jasných řešení

Proč si myslíte, že to nefunguje i obráceně?

Narážíme na fakt z roku 1990, v rámci kuponové privatizace. Před rokem 1990 jsme tu měli silné zemědělství a těžký průmysl - dvě odvětví, ve kterých jsme mohli konkurovat v Evropě i světě. V době před rokem 1989 byl ale problém s inovacemi. Ty se začaly zavádět ve větším měřítku po roce 1985, ale bylo to pozdě. Tehdejší model socialismu udělal chybu v tom, že peníze se investovaly zejména do zbrojení v rámci mocenské politiky, což bylo špatně. Kdyby se to vše přesunulo do těžkého průmyslu nebo zemědělství, tak jsme dnes mohli být vyspělou průmyslovou zemí v Evropě, mohli jsme konkurovat. Bohužel ale přišla ona osudová změna roku 1989 a následná zpackaná kuponová privatizace. K tomu všemu přišlo i tvrdé řízení státu v rámci pravicové neoliberální politiky a zavádění neviditelné ruky trhu pomocí šokové doktríny.

Projevili jste zájem stát se starostou Kutné Hory, cítíte tam podporu?

Pocházím ze Záborky nad Labem, což je 10 kilometrů od Kutné Hory, snažil jsem se angažovat v místní politice, ale vesnice, odkud pocházím, je proti mé osobě určitým způsobem vyhraněná. Dříve to byla komunistická vesnice, ale poté došlo k obratu. Do místního zastupitelstva jsem se nikdy nedostal, protože lidé říkali, že nemám sedět na dvou židlích. Myslím si, že to trochu nepochopili, že pokud bych byl v zastupitelstvu, tak bych mohl předávat cenné informace. To samozřejmě mohu dělat i bez toho, ale o mé informace nikdo neměl a bohužel dodnes nemá zájem.

Radnice v Kutné Hoře pochybila? Lávka v Malíně je prý paskvil, který řeší jen část problému

Co pro vás Kutná Hora znamená?

Je mojí srdeční záležitostí. Studoval jsem tam střední školu a mám tam k tomu vazby. V Kutné Hoře mám příbuzenstvo, a když vidím, jak toto nádherné město skomírá a kam se dostává, tak je mi z toho smutno. Je to tristní, ale vedení města řeší jiné problémy, než se mají řešit. Ať už je to cestovní ruch, na který já neustále narážím, nebo zlepšení místní infrastruktury. Město je zadluženo více než 200 milionů.

Kde se ten dluh vzal?

Hlavně tím, že se začala stavět sportovní hala, jelikož na radnici jsou hlavně sportovci a vidí jen svoji oblast a tím to končí. Je třeba se ale podívat na celkový rozvoj a nefungovat jen na bázi dotací a zadlužování. Místo sportovní haly mohlo být plno věcí opravených.

Kam byste třeba vy investoval, co byste nechal opravit?

Máme žalostný stav chodníků, komunikací, neřeší se komplexně propojení s krajem a ministerstvem pro místní rozvoj, takže bych se angažoval v této sféře. Často jsem nabízel pomoc novému vedení, ale nemělo zájem. Pak mi ale vadí, že když se něco podaří díky tomu, že jsem se v problému aktivně angažoval, tak mě vynechají. Proto jsem se ozval okolo malínské lávky. Pro jejich smůlu a zatloukání jsem si veškeré věci archivoval. Ať už šlo i interpelace na ministra dopravy nebo také schůzku s panem místostarostou Kutné Hory v Poslanecké sněmovně.

Radnice asi nečekala, že se ozvete, že?

Asi ne. Ale já jsem místostarostu upozorňoval, že nechci, abych byl veleben. Ale zase, když se něco podaří, je třeba, aby se vědělo, čím je to zásluha a kdo všechno se na řešení problému podílel. Ne jen říci, že se na tom podílela určitá skupina lidí. Chtěl bych obecně město řídit úplně jinak, než tomu je nyní. Cestovní ruch se musí rozvíjet, třeba jako se rozvíjí v rámci Českého Krumlova nebo Telče, kde to funguje parádně. Jedná se také o města, která jsou zapsána v UNESCO.

Proč vznikly spory mezi vámi a radnicí?

Na tohle si Kutná Hora hraje historicky pořád. Studoval jsem fungování radnice od roku 1990 a zjistil jsem zajímavou věc. Kutná Hora si vždy hrála na něco víc. Už ze středověku, kdy byly střety mezi KH a Prahou. Kutná Hora si myslela, že bude hlavním městem republiky a evidentně to asi ještě neskončilo. Jednání zastupitelstva mi tam připadá jako u nás ve sněmovně, jen v menším vydání. Řeší tam naprosté nesmysly, nepotřebné věci. Poslední dobou je to spíš handrkování o tom, kdo pochybil, co udělal špatně, podivná výběrová řízení atd.

Proč ale nemají rádi konkrétně vás?

No, je možné, že to je stranickou příslušností nebo vím více věcí než oni a oni si to nechtějí připustit, to je také možné. Případně prostě lidská závist, nevím. Ale paradoxem je, že třeba v Čáslavi, kde je starostou senátor pan Jaromír Strnad, je vše úplně o něčem jiném. Já se s ním znám a je to naprosto jiné město, a to jak svým rozvojem, investicemi, vše funguje. V KH se poslední dobou funguje na bázi umrtvení a následně po nás potopa. Bude to obtížné v dalším období, protože se zdědí obrovský dluh a 150 milionů nasekala tato radnice a bude se to muset začít řešit a je jedno, kdo tam bude sedět. Já chci ale město řídit skutečně jako město a hlavně levicově. To znamená, že chci, aby město profitovalo právě z cestovního ruchu a mělo profit z městského majetku. Nechci jít cestou rozprodávání majetku, ale pokud město majetek má, tak jej musí co nejlépe zúročit.

Anketa politiků: Mělo by Česko zůstat v Evropské unii za jakýchkoli podmínek?

Proč myslíte, že se v Kutné Hoře nerozvíjí cestovní ruch?

Slyšel jsem názory, jakože tu nechtějí mít druhou Prahu. Ale proč vlastně ne? Nemusí to být kopie Prahy s miliony turistů, ale je potřeba sem určitou část turistů nalákat. Byl by to obrovský přínos do rozpočtu. Starosta zase řekl, že pokud bude hodně turistů, tak poroste kriminalita. Mně to přijde jako částečný nesmysl, abych řekl, že když bude hodně turistů, naroste kriminalita. Nějak mi přijde, že radnice nežije moc v realitě města.

Může být při starostovské kandidatuře handicapem vaše stranická příslušnost?

Myslím si, že rozhodně ne. Lidé se dívají na to, jaká předkládám řešení problémů a zda se také aktivně vkládám do jejich řešení. To se ostatně dělo u lávky v Malíně nebo problematice arzénu na Kaňku. Vysvětluji jim, že komunální politika je o tom, zda to člověk chce dělat a rozumí tomu a má představu, jak to řídit. Je to částečně i o osobnostech. Já jsem kritikem radnice, ale mám řešení na problémy Kutné Hory. Nicméně mám stále esa v rukávu, nevystřílel jsem všechn prach do prázdna. Hlavně mám komplexní návrh řešení a ten chci představit se vším všudy. Nyní na radnici vládne strana Změna pro Kutnou Horu, ale pokud to je změna, tak nejspíše k horšímu, jak jsme již zjistili. Řada lidí říká, že za předchozích vedení to alespoň nějak fungovalo, teď to je jedna velká tragédie.

Jaký jste měl pocit, když byla odvolána místostarostka Moravčíková?

Byla takový snadný terč. Čelila tomu opakovaně, poprvé to bylo díky souběhu funkcí - náměstkyně hejtmana a místostarostky. Nedivil bych se odvolání už před lety, protože měla obě funkce placené a to se nelíbilo ani mně. Já jsem vždy prosazoval, aby osoby, co mají dvě placené funkce, měly jen jednu placenou a mohly si vybrat, kterou z funkcí chtějí mít placenu. Ostatní funkce by vykonávaly zdarma. Do budoucna se tohle musí vyřešit, nejde přece dělat zároveň hejtmana, poslance a k tomu ještě starostu. Pokud to je případ poslance a místostarosty města, tak to ještě beru. Pokud jde o poslance a starosty, tak je to také možné skousnout, ale v tomto případě by si dotyčný musel vybrat, kterou funkci chce mít placenou.

Kdo se o odvolání postaral?

Odvolali ji vlastní koaliční lidé, sice ne sociální demokraté, ale proti ní byli lidé z ANO a lidé od starosty. Skončilo to 15:11. Já bych osobně pro odvolání nebyl, protože u mě je problémový především starosta, a to už jen proto, jak se chová směrem k občanům. Mnohokrát jsem byl na jednání a úplně jsem zíral, jak on dokázal na lidi křičet. To si starosta města nemůže opakovaně dovolit. Chápu, že občas někomu bouchnou saze, ale tohle nebylo jednou. Arogancí občany města pouze naštvál. Měl jsem s ním několikrát přestřelek po mailu, chtěl na mě dokonce posílat právníky, protože jsem kritizoval radnici.

Neškodí ale tyhle půtky jedině městu?

Hádky na radnici každopádně povedou nejspíše k tomu, že k volbám půjde málo lidí. Já ale chci představit koncept, jak to budu ve městě řídit a co chci zavádět za nové věci. Rozhodnutí poté bude na voličích. Volby jsou za rok, takže se pečlivě připravím.

Jaké hlavní změny byste chtěl realizovat?

Hlavně jde o navýšení cestovního ruchu. Chceme zavést certifikované průvodce, protože nyní může turisty obecně kdekoliv provázet, kdo chce. To by se ale mohlo změnit a průvodce by mohli do budoucna kontrolovat příslušníci městské policie. Udělal bych i v sezoně turistický autobus, dalo by se vysledovat, kdy přesně. Řada lidí jezdí vlakem Praha - Kutná Hora, pak musí přestupovat na vlak nebo jít na autobus. Autobus moc nenavazuje, chce se založit linka do města, ale proč po sezoně, to se mělo řešit během sezony. Já chci založit turistický autobus, který by časově navazoval na rychlíky z Prahy, a to i v případě zpoždění. Jeho konečná stanice by byla chrám sv. Barbory. Problémem také je značení památek, protože když nyní jdete po Kutné Hoře, tak často ani nevíte, kam jít. Koncept turistického autobusu se už rozvíjel, ale již několik radnic ho smetlo pod koberec.

Marta Semelová: Za výroky o Miladě Horákové si stále stojím, svoboda slova je důležitá

A co jiné městské části než jen centrum?

Ano, to je ono. Obecně se nyní vše řeší jen okolo centra města. Úplně se zapomíná na městské části a neřeší se jejich stav. Vezměte si Malín. To je také část Kutné Hory a jak vznikl problém při uzavírce nadejzdu. Nyní vede objízdná trasa přes Karlov. Také část Kutné Hory a myslíte si, že tam radnice řeší přechody a zvýšení bezpečnosti chodců? Neřeší. Opět to řeším já, protože mi to není lhostejné.

Starosta Kutné Hory je nyní na dovolené, myslíte, že si ji naplánoval před volbami proto, že cítil podobné kontroverze?

To nevím, ale každá dovolená se dá zrušit nebo třeba zkrátit. Chápu, že tam má zodpovědnost za jiné osoby, ale zase v Kutné Hoře zodpovídá za 20 tisíc lidí, takže mi to přijde postavené na hlavu. Pokud mu jde o město, chce ho dát do kupy, tak tady zůstane nebo přijede dříve, aby věděl informace. Ještě k tomu, když má nyní jen jednoho místostarostu.

URL| <http://www.ctidoma.cz/politika-osobnosti/2017-09-29-jan-klan-prijde-mi-ze-kutnohorska-radnice-nezije-v-realite-34509>

VOLÍM HLAVOU, nebo srdcem

27.9.2017 Psychologie dnes str. 36 společnost
Matyáš Zrno

Poslední volby pro mě byly docela utrpením. Všudypřítomné billboardy Andreje Babiše zaplavily Prahu zrovna v době, kdy se moje neteř naučila docela obstojně číst. Nikoliv překvapivě si čtení chtěla vyzkoušet a kde jinde než na těch pěkných bílých billboardech hnutí ANO. Dostával jsem tak cestou ze školy pravidelnou dávku hesel typu: „Nejsme jako politici“ nebo „Aby tu chtěly žít i naše děti“. A oblíbená odpověď na jakoukoliv otázku zněla „prostě to zařídíme!“.

Asi to byla Boží pomsta za to, jak já sám trápil své rodiče, když jsem se naučil číst zrovna v době, kdy byla Praha zaplavena transparenty u příležitosti 17. sjezdu KSČ... Každopádně Andreje Babiše si má neteř přímo zamilovala. Mohl jsem tak v přímém přenosu sledovat efekt předvolební kampaně na sedmiletém dítěti. Ale co když se podobně jako prvňáček rozhodujeme i my dospělí?

Jsme jako děti?

V ideálním případě bychom se měli podívat, co strany slibují teď, co slibovaly před čtyřmi roky a co za tu dobu skutečně udělaly. Jenže ruku na srdce, kdo na to má čas, nervy a náladu. Výsledkem je, že celá polovina voličů ještě vůbec netuší, koho bude volit. Skalních voličů je úplné minimum. Volby tak budou doslova loterií, ve které se rozhodne na poslední chvíli. Někdo si za volební urnou hází kostkou, někdo věří v náhlé osvícení a znám dokonce případ věřících, kteří váhali mezi dvěma stranami a rozhodli se až za plentou po modlitbě. Těch, co si opravdu přečtou program, je zanedbatelné minimum.

Podle průzkumu agentury Behavio nechte 87 procent Čechů program ani té strany, pro kterou nakonec hlasují. Minimální vliv na ně mají i debaty o politice. Jen tři procenta lidí uvedla, že by debata s rodinou či přáteli mohla ovlivnit jejich názor. To je dobré vědět a podobnými debatami se tudíž nevyčerpávat. Zbytečně se rozčillíte a stejně ničeho nedosáhnete... Podle čeho se tedy lidé rozhodují? Politologové (a zástupci politické psychologie) si nad tím lámou hlavy už více než půl století, ale s vyčerpávající odpovědí nepřišli a asi ani nepřijdou. Je ale jasné, že emoce tu hrají silnější roli, než jsme si ochotni připustit. John Krosnick ze Stanfordské univerzity rovnou tvrdí, že naše politické rozhodování je z větší části nevědomé. Posloucháme třeba televizní debatu, ale v podstatě ji nevnímáme. Pokud jde třeba o debatu Baracka Obamy s Johnem McCainem v roce 2008, stejně se nakonec rozhodneme podle toho, jestli instinktivně máme nebo nemáme rádi černochoy.

Že rozhodování voličů je někdy skutečně nevyzpytatelné, potvrdil nedávno i Václav Klaus jr., když popisoval svoje zážitky z volební kampaně: „Opakovaně přijde někdo s tím, že mi fandí. Ale když se pak dáte do hovoru, zjistíte, že dotyčný zastává naprosto protikladná stanoviska skoro na všechno.“ Z pohledu racionální volby je tak lepší debaty poslouchat v rádiu, jak se ostatně ví už od legendární debaty Nixon – Kennedy v roce 1960. Bylo to první klání, kterou přenášel nejen rozhlas, ale i televize. Zkušený Nixon zabodoval u posluchačů rádia. Svěže vypadající (a na rozdíl od Nixona nepotící se) Kennedy zase u diváků u obrazovky. Na rozhodování voličů mají ale podle amerických výzkumů vliv i počasí („potrestáme vládu za sucho...“) nebo výsledek fotbalových zápasů („potrestáme vládu za prohru“).

Jeden z otců zakladatelů USA Thomas Jefferson napsal, že informovaní voliči jsou základem demokracie. Těžko říct, jak by hodnotil dnešní rozhodování voličů a to nejen v USA.

Znám dívku, která volila komunisty prostě proto, že jako kuřačce se jí ve starých filmech z dob totality líbí, že se tam kouřilo. Znám lidi, kteří volí stranu okultismu propadlého bývalého disidenta Petra Cibulky, ačkoliv již pouhý název strany (na zhruba 20 řádek popsanych ze značné části velkými písmeny se spoustou vykřičníků) by měl každého soudného člověka přesvědčit, že se jedná o cvoka. Znám spoustu lidí, kteří nesnáší imigranty, ale volí Japonce nebo Slováka. Logiku v tom nehledejte. Ale zkuste si přece jen před volbami vyhradit půl hodiny a vzpomeňte si, zda vás ty či ony vládní kroky potěšily či naopak zarmoutily. Pokud jste třeba zapřísáhlý nekuřák, mohl vás zákaz kouření potěšit. Pokud jste naopak majitel hospody, reagujete přesně opačně. Zamyslete se nad tím, jaký dopad budou mít ty či ony sliby na vás osobně. A vždycky je podnětné si třeba na stránkách demagog.cz zjistit, jak vládní strany plnily své sliby...

ROZUM A EMOCE JSOU DVĚ STRÁNKY TĚŽE MINCE

LENKA HRBKOVÁ, KATEDRA POLITOLOGIE **FAKULTY SOCIÁLNÍCH VĚD** MASARYKOVY UNIVERZITY
Správné porozumění toho, jak se lidé rozhodují, nám stále komplikuje používání logiky buď-anebo. Emoce a rozum jsou v podstatě dvě strany téže mince a nedají se od sebe oddělit. Lidé, kteří to dokážou – což je většinou důsledek poškození mozku – a emoce fakticky nemají, se nedokážou efektivně rozhodovat ani v základních

otázkách každodenního života. Natož v tak složité věci, jakou je politika. Emoce tudíž nemusí fungovat čistě tak, že zaslepují náš rozum. Prostě jsou jeho součástí. Když mi je nějaký politik sympatický, automaticky ho vnímám jinak než politika, kterého nemám ráda. Jinak si budu vybírat informace, které o něm budu číst, spíše budu souhlasit s tím, co říká, budu například spíše nevěřit informacím, které budou mířeny proti němu atd. Takže emoce ovlivňují i to dejme tomu „racionální“ zpracování informací. A to, jak zpracováváme informace o politicích, může zase naopak nějakým způsobem posilovat naše pocity vůči těm politikům. Takže je to dvousměrný proces a ty dvě složky jsou spolu propojené.

Druhá věc je to, že právě u lidí, kteří sledují politiku, je jim nějakým způsobem více blížká a orientují se v ní, lze předpokládat emocionální reakce spíše. Může se to na první pohled zdát spíše kontra intuitivní, ale běžně to ukazují výzkumy na poli politické psychologie, a když se nad tím zamyslíme, tak to dává smysl. Rozhodně ve vás vyvolá nějaký politik nebo nějaká aféra vztek spíše, když tomu problému rozumíte, zajímá vás a je pro vás spíše důležitá. Naopak, když vás to nezajímá, pravděpodobně vás taková informace zcela mine, nebo jí neporozumíte, nebo vám to prostě bude jedno.

Foto popis|

Volba děkana Fakulty sociálních věd UK

26.9.2017 protext.cz str. 00 kom sko

Praha 26. září (PROTEXT) - **Fakulta sociálních věd** UK bude volit nového děkana. Dne 25. září 2017 skončila lhůta na podávání návrhů kandidatur na pozici děkanky / děkana **Fakulty sociálních věd** UK.

Akademický senát **FSV UK** vyhlásil volby děkana 2. května 2017. Děkana fakulty volí členky a členové obou komor Akademického senátu fakulty. Volba proběhne na zasedání Akademického senátu 17. října. Kandidátka a kandidát představí své programy a vize na zasedání AS **FSV UK** 3. října, veřejné představení akademické obce proběhne 10. října od 16:00 hod v místnosti č. 1034 (aula) v budově **FSV UK** Jinonice, U kříže 8, Praha 5.

Na pozici děkanky / děkana **Fakulty sociálních věd** UK byli členy akademické obce navrženi dva kandidáti. První navrženou kandidátkou je ředitelka Institutu komunikačních studií a žurnalistiky **FSV UK** a členka Kolegia rektora UK pro sociální záležitosti PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D. (koncepce dostupná zde

https://fsv.cuni.cz/sites/default/files/uploads/files/ANTEjkalova_koncepce.pdf

Druhým navrženým kandidátem je proděkan pro studijní záležitosti a další formy vzdělávání a statutární zástupce děkana **FSV UK** PhDr. Ing. Petr Soukup, Ph.D. (koncepce dostupná zde:

https://fsv.cuni.cz/sites/default/files/uploads/files/Soukup_program.pdf

Kontakt:

Předseda Volební komise Ondřej Ditrych

email: ditrych@fsv.cuni.cz

Proděkan pro vnější vztahy

Filip Láb

email: lab@fsv.cuni.cz

tel. 222 112 222

Upozorňujeme odběratele, že materiály označené značkou PROTEXT nejsou součástí zpravodajského servisu ČTK a nelze je publikovat pod její značkou. Jde o komerční sdělení zadavatele, který je ve zprávě označen a který za ně nese plnou odpovědnost.

PROTEXT

Nezávislost iráckých Kurdů

Vladimír KROC, moderátor

V pondělním referendu se pro nezávislost iráckých Kurdů vyslovilo až 90 % hlasujících, oznámila to dnes televize působící v iráckém Kurdistanu. Jde o odhad, oficiální výsledek se čeká až později, možná ve středu. Televize oznámila, že k urnám přišlo 72 % z více než 4 milionů oprávněných voličů. Naším hostem je Emil Aslan, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Vladimír KROC, moderátor

O co šlo kurckému prezidentovi Masúdu Barzánímu vyhlášením plebiscitu. Opravdu usiluje o odtržení nebo si chtěl jen upevnit pozici k vyjednávání s Bagdádem?

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já si myslím, že obě možnosti jsou na stole. Ta maximalistická možnost počítá s /nesrozumitelné/ nezávislého Kurdistanu na severu Iráku, ta minimalistická možnost je právě o tom získat mandát od národa v Severním Iráku, nejsou to jenom Kurdové, jsou to taky Syřané, Arméni, Turkmeni a další. Pro další vyjednávání s Bagdádem o upevnění autonomie tohoto regionu.

Vladimír KROC, moderátor

Turecký prezident Erdogan obvinil regionální vedení iráckých Kurdů ze zrady. Skutečně hrozí, že Ankara zavře ventily životně důležitých ropvodů?

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já si myslím, že ano, já myslím, že to je na spadnutí. A pokud se to stane, tak to bude asi největší rána pro irácké Kurdy.

Vladimír KROC, moderátor

Syrská vláda je prý ochotna vyjednat se syrskými Kurdy o jejich požadavcích na autonomii, je to i proto, že tamním Kurdům nejde o odtržení, ale o udržení autonomie v rámci Sýrie?

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, já si myslím, že si v tom Damašku uvědomují, že další fází nebo dalším požadavkem syrských Kurdů může být odtržení, zejména pokud vznikne nezávislý Kurdistan na severu Iráku, ale v této situaci, když Bašár, pokud nečelí existenční hrozbě, v posledních měsících se postavení režimu Bašára Asada zlepšilo, ale uvědomuje si, že sever Sýrie tu oblast, kterou Kurdové nazývají Rojava, není schopna vrátit pod svojí kontrolu, takže v této situaci ona, vlastně ta vláda v Damašku musí nějak taktizovat se syrskými Kurdy, případně poskytnout právě v rámci tohoto taktizování nějakou autonomii.

Vladimír KROC, moderátor

Proti pořádání referenda byl nejenom Irák a Turecko, ale také Írán. Neschvaluje ho ani Rusko, ani Spojené státy. Je nějaká země, která by Kurdy v jejich úsilí podporovala?

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, je to zajímavá otázka. V podstatě všichni v regionu si myslí, že to, o co jde Kurdům nebo ten jejich boj je tak či onak inspirován nebo podporován Izraelem. Ono je částečně pravda, já si nemyslím, že by to byla otázka životní důležitosti pro Izrael, ale je to významná otázka, protože mít v této klíčové oblasti na severozápad od iráckých hranic, na sever od Bagdádu entitu, která je přátelsky naladěna vůči Izraeli, je velmi velká výhoda, takže zdá se, a neskrývají to ani iráčtí Kurdové, že jistou míru, pokud nepřijme ta /nesrozumitelné/ podpora, podpory se Kurdům /nesrozumitelné/ dostávalo a dostává.

Vladimír KROC, moderátor

Jaké má ta situace podle vás řešení, co může následovat?

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Asi nejpravděpodobnější variantou je, že Kurdové v Iráku, Barzáního vláda bude chtít nějakým způsobem vyjednat s Bagdádem o upevnění. A o samostatnosti, faktické samostatnosti kurdské regionální vlády. Na druhou stranu hodně bude záležet na tom, jestli se regionálním zemím podaří nějakým způsobem neutralizovat irácké Kurdy, jestli nedojde k velmi raritní spolupráci mezi Ankarou, Teheránem a Bagdádem, která by ekonomicky velmi ztížila život iráckým Kurdům. V tomto případě požadavky iráckých Kurdů na upevnění samostatnosti asi nebudou až tak úplně vyslyšeny, nebudou úspěšné.

Vladimír KROC, moderátor

To byl Emil Aslan, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Děkuji, na shledanou.

Emil ASLAN, politolog z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Na shledanou.

Jako dítě jsem byl proti divadlu zaujat

26.9.2017 REGION OPAVSKO str. 09 Rozhovor

Tomáš Pustka

řídá ředitel Slezského divadla Ilja Racek

Zhruba rok a čtvrt je ve funkci ředitele Slezského divadla v Opavě syn slavného herce, Ilja Racek mladší. Instituci převzal po odvolaném Karlu Drgáčovi, pod jehož vedením se vztahy v divadle rapidně zhoršily a celá organizace byla v rozkladu. Během relativně krátké doby se však Iljovi Rackovi povedlo dát vše do pořádku a Slezské divadlo opět prosperuje.

* n Jste nositelem slavného jména, je to dar nebo prokletí? Bylo vám divadlo předurčeno?

Samozřejmě jako dítě jsem následoval své rodiče do mnohých divadel, když se střídali na různých štacích. A jako dítě jsem byl proti divadlu zaujat. Mně se prostředí těch lidí, a když to přeženu - hysterických subret a jiných dramatických záležitostí, nelíbilo. Žil jsem u babičky v Ostravě, což byli velice příjemní lidé. Babička byla švadlena a dědeček šofér, takže jsme žili takovým normálním životem. A divadlo, když jsem byl vždy poslán někde za rodiči, bylo pro mne takovým šokem a nechtěl jsem jej dělat. Ale prostě, jak se tak ta doba vyvíjela a vybíral jsem si v počátku sedmdesátých let mezi novinářinou a divadlem, tak to divadlo na mě nakonec tak nějak zbylo. n Zajdete si ještě vůbec někdy do divadla? Samozřejmě, teď jsem byl například čtyři dny v Plzni na festivalu, který tradičně navštěvuji už posledních dvacet let. Ale musím říct, že mě to příliš neuspokojilo. Ten stav českého divadla, které se tam produkuje, je třeba v Opavě naprosto nepoužitelný. n A v čem přesně? Tematika i formální zpracování. Kdybych v Opavě něco z těch představení prezentoval, tak bychom tady asi velice brzy skončili.

* n V Opavě je asi poměrně konzervativní divák, který na alternativu moc nejde, nemýlím se?

Pokud jde o alternativy, tak myslím, že to tady velice dobře dělá kolega Petr Rotrekl (kulturní dramaturg města Opavy – pozn. redakce), který je v rámci svých dvou festivalů prezentuje. Ale myslím si, že tady jde stále o menšinový žánr, na který chodí velice specifické publikum, stejně jako na alternativní výtvarnické akce a podobně. My máme ovšem v divadle tři sta padesát míst a potřebujeme, aby každý den ti diváci došli a zaplnili je. Kdybychom postupovali směrem k alternativě, tak bychom asi opravdu brzy skončili. Ale neříkám to nijak pejorativně. Prostě je to tak. Každý region má svého génia loci a ten opavský je hodně vyhraněný. Nemůžeme to zlomit během dne, chce to svůj čas.

* n Je tu Slezská univerzita, a tudíž hodně mladých lidí. Nebyla by tedy alternativní scéna tou cestou, která přivede mladého diváka?

Já o tom nejsem přesvědčen. Říká se, že alternativa je cesta k tomu, co mladí chtějí. Kdybyste se ale zeptal třeba právě pana Rotreka a ostatních dramaturgů, tak řeknou, že ani tento způsob divadla toho mladého diváka neláká. Mám s tím několikanásobnou zkušenost z Ostravy, Plzně i Opavy. I když se jich nechci dotknout, tak studenti se o divadlo příliš nezajímají. Zajímá je spousta jiných věcí, a jedině kdybychom snad nabízeli nikoli divadelní, ale jiné alternativní zážitky, tak by možná přišli. n Poslední větší personální změny tady byly za odvolaného ředitele Drgáče. Divadlo jste přebíral v hodně rozklíženém stavu, povedlo se již situaci stabilizovat? Podstatné je, že se divadlo vrátilo ke svému, ke své minulosti. A každý dělá ze všech sil to, co má. Nijak jsem nepřejímal názory těch různých rozhádaných skupin, udělal jsem za tím tlustou čáru a začali jsme znovu. Máme před sebou nové tituly, které chceme udělat, a všichni jsme tady profesionálové. A když si někdo odvede svou práci, není vlastně o čem diskutovat a bavit se na téma, jestli někdo někoho má nebo nemá rád, nebo jestli si spolu kdysi vyřídili nějaké účty. Domnívám se, že i ta aktuální personální změna ve vedení souborů byla podstatná, protože to jsou lidé, kteří s tím, co se tady odehrávalo předtím, nemají nic společného, a tudíž otevírají novou kapitolu s čistým štítem a tvoří si ty vztahy na pracovišti nově.

* n Přece jen tady ale zůstává jakýsi „pohrobek“ pana Drgáče v podobě žaloby vyhozeného režiséra Černína za neoprávněnou výpověď. Soud mu v nedávných dnech vyhověl.

Pana Černína jsme zdědili z předešlé doby. Když to vezmu od konce, důležité je, že měl termínovanou smlouvu. Takže, i když vyhrál v tomto kole ten soud, tak stejně skončil, i když bychom mu měli uhradit asi roční plat. Ale stejně se budeme odvolávat, protože podle našich právníků ten rozsudek vůbec nerespektuje zákoník práce, který ukládá zaměstnanci určité povinnosti, a který podle našeho mínění kolega Černín porušil. n Pokud vím, tak pan Černín měl mít plat kolem třiceti tisíc korun, takže ta vysouzená suma není nikterak malá. Možná až přes čtvrt milionu korun. Ano. Dá se říci, že je to cena jedné scénické výpravy.

* n Podle rozhodnutí vlády musí být v krátké době podruhé za sebou navýšeny platy divadelním zaměstnancům. Pro menší divadla to může být údajně až likvidační, jak se s tím poperete v Opavě?

Město přispívá na provoz kolem sedmdesáti milionů ročně, to ale už asi nebude stačit, protože mzdové náklady stoupnou o třináct milionů. Ano, rozpočet míváme sedmdesát až dvaasedmdesát milionů korun. Když nyní děláme plán na příští rok, respektive rozpočet, tak budeme požadovat osmdesát tři milionů korun, které vyplývají z těch vládních usnesení. A pak asi nastane ta diskuze, jestli to je možné, nebo to není možné, a jestli to zafinancuje město. Já jsem se pokusil a pokouším vše vyřešit celorepublikově, protože nejde jen o náš problém, ale i divadel v Budějovicích, Liberci i dalších velkých, které mají operu. Já bych rád, kdybychom vyvinuli určitý tlak na vládu, která si to s prominutím vymyslela, a bylo by tedy dobré, aby ty finanční prostředky na příští rok také našla. n Osobně preferuje spíše činohru nebo operu? Já jsem vystudovaný činoherní režisér, takže bych k tomu oboru měl mít blíž, ale jak jsem později dělal ředitele vícesouborových divadel, tak mi přece jen i opera přirostla k srdci. Tím, že se jedná o žánr, který shrnuje divadlo jako celek - hudbu, herectví a všechno, co s tím souvisí. Tím ale činohru nijak neodsuzuju nebo nepodceňuju, myslím si, že i zde se dá ten zážitek udělat. Ale pro mě jako občasného režiséra je opera větší výzva. n Může být vůbec umělec dobrým manažerem? To je otázka, která se vrací desetiletí. Pamatuji v devadesátých letech, kdy se střídali ředitelé v různých divadlech, že částečně byli umělci, ale částečně manažeři. A musím říct, že znám špatné ředitele umělce a dobré ředitele manažery a naopak. Záleží vždy na osobnosti a diskuzi. Ať už má kvalifikaci takovou či onakou, zda je předurčen, aby dělal ředitele divadla. n Vy sám se považujete za vyváženou kombinaci umělce a manažera? Ano, já se domnívám, že jsem taková kombinace. Pro mě bylo nejzajímavějším obdobím, když jsem počátkem devadesátých let dělal ředitele divadla v Ostravě. Kdy jsme s tehdejším novým vedením města, které nastoupilo po revoluci, navazovali kontakty a probírali, jak by divadlo mělo fungovat, jaký oni na to mají názor a

co bychom pro sebe mohli navzájem udělat. Bylo to zlomové období, kdy se vytvářely vztahy mezi kulturou a politikou.

* n A jak jste spokojen s programem nové sezony Slezského divadla?

Samozřejmě nemůžeme asi udělat nějaké revoluční změny, a tudíž je to výsledek nějakého kompromisu. Myslím si, že v čínohře se pan Seydler snaží diváka dostat do divadla na tituly populární, což má hlavu a patu. V opeře je to ještě na širší diskusi, protože stojíme vedle ostravského divadla, které má velmi náročnou operní dramaturgii. Myslím si, že bychom operu mohli dělat konzervativněji i pro publikum, které má rádo tituly, jímž se přezdívá Zlatá patnáctka. Tady bychom mohli být vůči divákovi ještě vstřícnější.

* n Nacházíte vůbec při tom všem čas sám pro sebe?

Máme už mnoho let v Kozmicích zahrádku, takže v létě jsme byli tam a dojížděl jsem. Teď ale využívám služebního bytu na Horním náměstí. Takže mám výhled na divadlo a Hlásku a tím pádem vím, co se děje. Když člověk někde pracuje, měl by být s tím prostředím sžitý, ne tam být vysazen jako parašutista a zase zmizet.

Každý region má svého génia loci

Ilja Racek

Narodil se 10. dubna roku 1950 v Ostravě. Absolvoval obor televizní publicistika na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy, obor režie na DAMU a obor divadelní věda na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Po roce 1991 řídil Státní divadlo Ostrava, respektive Národní divadlo moravskoslezské, či Janáčkovu filharmonii Ostrava. Od září 1998 do ledna 2001 byl náměstkem ministra kultury Pavla Dostála a poté rok vedl odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Od roku 2002 byl až do roku 2012 ředitelem Televizního studia Ostrava a v letech 2013 až 2014 řídil Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni. Ředitelem Slezského divadla byl jmenován od června minulého roku. Je ženatý a má tři děti.

Foto autor| foto: Tomáš Pustka

Skandály s falšováním výzkumů v psychologii. Čas na velkou revizi?

26.9.2017 finmag.cz str. 00 Kaleidoskop

Vojtěch Hodboť

Mnoho uznávaných psychologických výzkumů dává při opakování výrazně jiné výsledky, než s jakými byly publikované. Zjistila to studie, na níž se podílela experimentální laboratoř PLESS. Pro vědu vážný problém. Nastává čas velkých revizí: podle Marka Vranky, který laboratoř na FF UK zakládal, je nedůvěryhodná až polovina výzkumů v oboru. Proč by ale vědci lhali?

Zabýváte se morální psychologií. Co to je?

Nejde nám o to, abychom říkali, co je a co není morální. Spíš člověka stavíme do mentálně náročných situací a pozorujeme, jak emoce ovlivňují morální rozhodnutí.

Takže pokud budu například ve stresu, jak to ovlivní morální rozhodnutí?

Pokud máme na rozhodnutí méně času, logicky méně zapojujeme racionální procesy. Soustředění je namáhavé, proto by se mělo spíš projevit intuitivní rozhodování.

Můžete uvést příklad?

Často se používá známé tramvajové dilema: po kolejích jede tramvaj, která nejde zastavit. Stojíte u výhybky a musíte se rozhodnout. Buď neuděláte nic, tramvaj projede a srazí pět lidí. Nebo otočíte výhybku a tramvaj odkloníte na vedlejší kolej, kde srazí jednoho člověka. Co byste udělal?

To je těžké říct. Taková situace v životě nenastane.

To je sice pravda, ale umožní nám to vyzkoušet několik dalších možností. Například jak se změní rozhodnutí, pokud by tramvaj nesrazila pět, ale padesát lidí. V druhé verzi pracujeme s tím, že člověk může tramvaj zastavit tím, že do kolejiště strčí člověka. Tím zachrání dalších pět. Umře tedy jeden člověk, ale víc jich bude zachráněno. Už to není jen otočení výhybky, musíte jít přímo do osobního kontaktu.

Ve výsledku jde o podobnou situaci. Liší se nějak výsledek?

Diametrálně! 80 procent lidí považuje přehození výhybky a zachránění pěti lidí za morální. Ale jen 20 procent by do kolejiště shodilo člověka, aby zachránilo pět lidí. Rozdíly jsou opravdu silné, ačkoliv se teoreticky jedná o podobnou situaci.

Jak takové pokusy děláte? Nepředpokládám, že trénujete třeba ve vozovém parku...

Dnes jsou pro výzkum opravdu skvělé možnosti – můžeme například využívat virtuální realitu. V Brně mají novou laboratoř HUME Lab, kde mají velké plátno jako v IMAXu. Dokonce si vyrobili vlastní výhybku. Jak by ale simulovali to strčení člověka do kolejiště, to opravdu netuším.

Vy jste také v Praze založil experimentální laboratoř...

Laboratoř je silné slovo. V zahraničí má taková laboratoř vlastní budovu, v našem měřítku nemáme ani vlastní místnost, takže je to spíš idea – vytvořili jsme databázi uchazečů, počítačovou místnost sdílíme s katedrou logiky, a studentům jsme předali know-how, aby byli schopní výzkum vést.

Třeba do budoucna dostanete i vlastní místnost. Už jste realizovali nějaký významnější výzkum?

Společně s vědeckými týmy po celém světě jsme se připojili k velkému mezinárodnímu projektu ManyLabs. Vybralo se třináct relativně známých studií a naším společným úkolem bylo je replikovat a zjistit, jestli se nám podaří dojít ke stejným výsledkům.

A podařilo se?

Víceméně ano, ale i přes obrovské množství dat – celosvětově šlo téměř o šest tisíc účastníků – byl výsledek ve dvou případech čistá nula. Hůř dopadla o něco později publikovaná studie v časopisu Science, na níž se podílel kolega Štěpán Bahník a 269 dalších psychologů – těm se povedlo úspěšně replikovat jen asi třetinu výsledků. Od této chvíle se v psychologii začalo hodně mluvit o takzvané replikační krizi neboli o krizi důvěryhodnosti. Je to významný trend a jsem rád, že jsme byli u toho.

Mladší díky Beatles

Co přesně replikační krize znamená? Co jste zjistili?

Obecně předpokládáme, že publikované vědecké výzkumy jsou replikovatelné – to znamená, že když se je vědci pokusí zopakovat, dospějí ke stejným výsledkům. Ukázalo se ale, že to často neplatí. Je velmi těžké přesně určit, kolik procent výzkumů je nereplikovatelných, a tedy nedůvěryhodných – díky dosud provedeným studiím ale víme, že to v psychologii může být až kolem 50 procent. To je mnohem víc, než by prakticky kdokoliv ještě před několika lety odhadoval. A za druhé se zjistilo, že příčinou jsou do značné míry takzvané pochybné výzkumné praktiky, které vědci používají, protože je to v souladu se zaužívanými zvyklostmi. Ve skutečnosti tyto praktiky vedou k tomu, že vznikají studie s pouze iluzorními výsledky. To se sice v akademické obci tak nějak tušilo, ale teď se už téma nepodařilo zamést pod koberec.

Pochybné praktiky?

Vysvětlím to na konkrétní studii. Američtí vědci publikovali výzkum, který říká, že když si poslechnete písničku od Beatles, tak se sníží váš věk. Nejen, že se budete cítit mladší, ale že váš věk bude skutečně nižší.

To je přece absurdní...

No právě. A teď jsme postaveni před situací, že buď máme super schopnost omládnout při poslechu písniček Beatles, anebo můžeme pomocí metod, které jsou považovány za akceptovatelné, dospět k absurdnímu výsledku. Pravděpodobnější je spíš druhá varianta, která vychází z toho, že z velkého množství dat a možných statistických analýz můžete vybrat jen to zajímavé a ostatní zamlčíte. Výsledný článek je pak snadno falešně pozitivní – nelžete, protože jste si nic nevymysleli, ale zamlčeli jste to, co se nehodilo. V studii s Beatles totiž nebyl původní záměr zkoumat omlazovací účinky konkrétní písně – tak se pouze tvářil výsledný text. Ve skutečnosti autoři pustili lidem různé písničky, změřili spoustu dalších proměnných kromě věku a pak hledali v datech jakékoliv zajímavé vztahy tak dlouho, dokud nedosáhli zajímavého výsledku. Tato studie byla jen demonstrací, dá se ale čekat, že v praxi postupuje mnoho výzkumníků velmi podobně. Zvyšují tak šanci, že jejich práce bude publikovaná v některém z prestižních žurnálů. Někdo to celé nazývá replikační krize, pro mě je to spíš krize důvěryhodnosti. Právě proto, že se na výsledky, o kterých čteme v odborných žurnálech, nemůžeme spolehnout a bezpečně je používat v praxi – když studii nejde replikovat ani v laboratorním prostředí, jak potom asi budou výsledky fungovat v reálném životě?

Jak velký problém to je pro psychologii jako obor?

Trochu se obávám, že to je rozšířenější, než si lidé jsou ochotní připustit. Krize důvěryhodnosti poukázala na to, že ve vědě nefungují kontrolní mechanismy, takže se i desítky let mohly v literatuře udržet zcela vymyšlené výsledky. Například známý nizozemský psycholog Diederik Stapel si dlouhá léta vymýšlel výsledky všech svých studií a nikdy se mu nestalo, že by ho někdo konfrontoval s tím, že jeho výsledky nelze replikovat. To znamená, že byl buď opravdu jasnozřivý a všechno si vždycky vymyslel v souladu s realitou, nebo prostě současné vědecké praxi chybí klíčový prvek, a to sebe-korekce chybných závěrů.

Jak na replikační krizi vědci reagovali?

Ti, jejichž výzkumy byly zpochybněny, se samozřejmě ozývali a všemožně zase zpochybňovali replikační studie. Například tak, že replikátoři prý nemají dostatečnou kvalifikaci nebo že účastníci nebyli dostatečně motivováni. Takže ta stará garda, která tímto způsobem dělala výzkum mnoho let a vybuodovala na tom kariéru, teď může mít oprávněně pocit, že někdo chce zpochybňovat jejich celoživotní dílo a můžou to cítit jako osobní křivdu.

Říkáte, že výsledky se manipulovalo i dřív. Jak to, že se o tom začalo mluvit až teď?

Je pravděpodobné, že takový stav existoval i desítky let. Dokonce si myslím, že se postupem času zhoršoval, protože bylo stále těžší objevit něco nového. Historicky se ale nikdy nepodařilo zasáhnout dostatečně velký okruh lidí, aby se o tématu začalo mluvit nahlas. Dnes se zejména díky internetu – Twitteru, Facebooku nebo novinářům jako Ed Yong – o problémech dozvěděla i nejširší veřejnost, studenti, a už to nešlo zastavit. Internet umožnil přeskočit existující hierarchii lidí, kteří dřív mohli informaci zastrčit do šuplíku.

Dá se takovým pochybným výzkumným praktikám nějak bránit?

Určitě ano. Věřím, že výsledkem této krize bude to, že se podaří najít lepší model, jak dělat vědu. Už se začíná experimentovat s předregistrovanými výzkumy. To znamená, že předem detailně popíšete, jak chcete výzkum provést a jak budete sbírat data. Nebo dokonce dopředu prakticky napíšete celý článek a pošlete do recenzního řízení. Pokud článek recenzním řízením projde, tak už jen doplníte sesbíraná data a publikaci máte jistou bez ohledu na výsledky

Takže zametání pod koberec už nehrozí?

Přímo ne, ale nepřímě ano. Diskuze kolem tohoto tématu jsou někdy skutečně velmi emotivní. A pokud se tábory rozdělí na ty dobré a špatné, začne zákopová válka a nic se nevyřeší. Už jsme došli opravdu daleko a pro vědu by to byla velká škoda.

Posvátná věda

Pomozte mi prosím pochopit jednu věc. Z čeho se skládá vaše ohodnocení jako vědeckého pracovníka?

Každé pracoviště to má nastavené jinak. Nejběžnější praxe je, že máme tabulkový plat a povinnost odučit určitý počet hodin. Zároveň musíme publikovat vědecké články, za které jsme odměňováni extra. Čím víc a v čím kvalitnějších žurnálech vyjdou, tím větší je výsledné ohodnocení.

Kolik takových článků musíte například ročně napsat?

Na **Fakultě sociálních věd** třeba dva za rok.

A cítíte se jako vědec pod tlakem?

To ani ne.

Ptám se, protože mě zajímá, proč vědci podvádějí.

Začal bych asi tím, že každý vědec chce zejména objevit něco nového nebo zajímavého. Na začátku má hypotézu, které často sám upřímně věří. Následný výzkum je ale pro někoho už jen takové povinné cvičení, které má pro danou osobní pravdu poskytnout argumenty. Pokud k tomu někdo přistupuje takhle, dá se pochopit, že bude používat různé pochybné triky a vytáčky, zvláště když jsou zcela v souladu s běžnou praxí v oboru. Je totiž velmi snadné přesvědčit sám sebe, že mám pravdu. To je ale spíš sebeklam než vědomé podvádění či falšování dat, jako to dělal Stapel.

Daniel Kahneman popsal celou řadu zkreslení a chyb v našem myšlení. Takže se do pasti nakonec chytne i profesionál?

I vědci jsou jen lidé. Ale to je přesně ono: kognitivní chyby, motivované uvažování, konfirmační zkreslení. To všechno je příčinou toho, že vědec, tak trochu s klapkami na očích, dojde k falešně pozitivnímu výsledku. A replikační krize ukázala, jakými cestami do výzkumu tyto zkreslující vlivy pronikají.

Říkáte, že za úspěšné a citované články máte peníze navíc. Nemůže to vést vědce i přímo ke skutečnému podvádění?

Jak jsem už říkal, většinu vědců motivuje hlavně touha poznávat a objevovat, nechtějí podvádět. Navíc podvádět jen kvůli penězům nedává moc smysl, protože spousta vědců by se bez problémů uplatnila v komerční sféře. Mám ale takovou teorii: sběr a vyhodnocování dat často zejména v zahraničí provádějí studenti. Ti si podle mého názoru velmi dobře uvědomují, že pokud výzkum nebude publikován, jejich několikaměsíční práce bude z hlediska jejich další kariéry v hyperkompetitivním prostředí západní akademie k ničemu. Být spolupodepsán na zajímavé studii znamená velkou a často jedinou šanci přeskočit mezeru mezi studiem a akademickou kariérou. Bez publikací je to naprosto nemožné. Takže si myslím, že asistenti jsou v důsledku mnohem víc motivováni tomu „pomocť“ nejen pochybnými praktikami, ale například i falšováním dat.

A zatajit to vedoucímu.

Ano, protože to je v jejich zájmu. Vedoucí se obvykle nebude hrabat v datech, aby si asistenty zkontroloval, to by to rovnou mohl dělat celé sám.

To neexistuje žádná kontrola, která by mohla podvody odhalit?

Recenzní řízení samozřejmě probíhá, ale v naprosté většině případů recenzent posuzuje pouze argumentaci nebo metodologii, data si málokdy vyžádá. Přitom už to dnes není velký problém. Dřív by recenzent musel procházet štos papírů, dnes stačí otevřít statistický program, nahrát data a zkontrolovat, jestli vycházejí alespoň

stejně výsledky, které jsou publikované v článku. Jedna nedávná studie zjistila, že u téměř poloviny ekonomických článků nebylo možné zopakovat původní výsledky ani na stejném datasetu.

Pokud tomu dobře rozumím: probíhající krize odhalila, že celá řada výzkumů není důvěryhodná. Nepřijde mi, že by tato informace pronikla na veřejnost.

V České republice se o tom určitě nijak významněji nemluvilo.

To je zvláštní...

Není tu početné publikum ani dostatek vědeckých novinářů. Navíc ten problém je složité vysvětlit v jednom titulu. Aby mohla média psát o vědě, musí to čtenářům nebo divákům maximálně zjednodušit. A to může přinést víc špatného než dobrého. Pokud by se nyní v médiích objevila informace, že vědecký výzkum není důvěryhodný, běžný člověk si řekne, že už je „všechno jedno“. To samozřejmě není pravda. Vždyť polovinu výzkumů se replikovat podařilo, takže všechno vymyšlené není.

V zahraničí se o tom diskutovalo víc?

Ano, nesrovnatelně. Kromě diskuzí na Twitteru a blozích, vyšel článek například v Economistu a další popularizační články v mnoha dalších médiích. Nedávno se tématu částečně věnoval i John Oliver ve svém pořadu na HBO.

Věda je považována za posvátnou disciplínu, za takovou poslední instanci pravdy. Došli jsme ale k tomu, že i ve vědě jsou jen lidé, kteří mají své úmysly a dělají chyby...

A to je naprosto v pořádku. Věda sama o sobě není posvátná kráva a automatická záruka pravdy. Naopak je to proces, který slouží k odhalování chyb, a to i těch, které do tohoto procesu vnášejí sami lidé. Chápu, že bychom chtěli všechno zjednodušit a na první pohled vědět, co je pravda a co ne. To je ale naivní a nebezpečné zároveň. Uspává to kritické myšlení a to bychom neměli připustit.

=====
Seriál

=====
Vyšel nový Finmag!

VŘSD. Velký říjnový socialistický debakl

Alternativní historie z pera ekonoma Pavla Kohouta. V roce 1918, po rudém převratu, jsou uprostřed Ruska zmítaného občanskou válkou nejdisciplinovanější vojenskou silou československé legie. Jaký bude svět, až potrou bolševika a car Mikuláš se vrátí na trůn?

Živnostenská hádanka

Téma, které budí emoce. My je necháváme spát a s chladnou hlavou analyzujeme: je živnostník fackovací panák odborářů a jiných politiků, nebo reálný problém české ekonomiky? Čísla a fakta.

=====
Marek Vranka

Ročník 1988. Vystudoval psychologii na FF UK a Podnikovou ekonomiku a management na VŠE. Od roku 2013 vede Experimentální laboratoř PLESS při katedře psychologie FF UK, kde mimo jiné také vyučuje – stejně jako na katedře marketingové komunikace a PR. Publikační činnost.

=====

URL| <http://finmag.penize.cz/kaleidoskop/326597-skandaly-s-falsovanim-vyzkumu-v-psychologii-cas-na-velkou-revizi>

Výsledky parlamentních voleb v Německu

25.9.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 12:08 Ozvěny dne - publicistika

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Německá kancléřka Angela Merkelová, dá se říct s nadsázkou, utrpěla vítězství v parlamentních volbách. A čekají ji složitá povolební vyjednávání. Její křesťanští demokraté sice zůstávají nejsilnější stranou, ale dosáhli nejhoršího výsledku od roku 1949. Po ohlášeném odchodu dosud vládního partnera sociálních demokratů do opozice zbývá Merkelové pravděpodobně jenom koalice s mnohdy protichůdnou dvojicí liberálů a Zelených. Neboli podle barev těchto stran takzvaná jamajská koalice. Za faktického vítěze voleb se označila krajně pravicová Alternativa pro Německo. Ta se při prvním průniku do Spolkového sněmu stala třetí nejsilnější stranou. Já vítám ve studiu Miroslava Kunštáta z Katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak, pane Kunštáte, jak čtete výsledek těch voleb? Proč podle vás tradičním stranám, tedy zvláště křesťanským a také sociálním demokratům odešla část voličů?

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

Mimochodem to je efekt, který se neprojevuje poprvé, protože vlastně vždycky, když v Německu vládla velká koalice, 66, 69, nebo teď naposledy do roku 2009, tak obě velké strany vždycky ztratily. Mimochodem ten včerejší výsledek pro CDU je téměř identický s tím velmi chabým výsledkem z roku 2009. Takže to není nějaká unikátní utrpění, nějaké utrpění vítězství, unikátní, nýbrž dost se to podobá těm výsledkům po společném vládnutí se sociální demokracií. V různých historických obdobích.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A to je jediný důvod anebo se na tom dá se říct hořkém vítězství CDU-CSU podílela imigrační politika, tedy otevření hranic uprchlíkům?

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

To teď jsme u konkrétních témat. Samozřejmě u tohoto volebního období tam byla eurokrize, nebo takzvaná řecká krize a potom ona imigrační krize, která do značné míry rozdělila společnost. I když vidíme, když se podíváme na ty kohorty hlasů, které odputovaly od CDU, tak vidíme, že odputovaly ne nutně k AfD, i když část hlasů tam takto odešla. Nýbrž k liberální FDP, která prožila své vzkříšení a návrat do Bundestagu. Takže ten takzvaný /německý text/ ten občanský tábor a konzervativní část CDU se zřejmě necítí být kancléřkou dostatečně reprezentována a tyto volby to ukázaly.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Teď se k nám po telefonu připojí ještě stálý spolupracovník Hospodářských novin Adam Černý. Dobrý den.

Adam ČERNÝ, stálý spolupracovník Hospodářských novin

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Co bylo tedy hlavním tou podstatou toho výsledku Německých voleb, tedy ztráty tradičních stran? Souhlasíte s tím, co říká pan Kunštát, tedy, že to je v podstatě daň za velkou koalici?

Adam ČERNÝ, stálý spolupracovník Hospodářských novin

Je to jednak daň za velkou koalici, je to daň za dlouhodobé vládnutí, nutno znovu připomenout, že kancléřka Merkelová vyhrála 4. volby v řadě, což je velmi neobvyklé, abychom to řekli zdvořile a samozřejmě bylo tam to znejistění tou migrační krizí, kdy to emoční napětí, které tam bylo silné před 2 lety, už do jisté míry odeznělo, ale ta nejistota v té německé společnosti do značné míry přetrvává. A našla svůj výraz jednak v tom, v tom přelivu hlasů k AfD, ale také třeba, jak tu bylo řečeno, k liberálům, jejichž vůdce Christian Lindner byl v této věci vůči té vládní dosavadní politice značně kritický. I když ne tak řekněme populisticky pravicové jako AfD.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak právě strana AfD se označila za vítěze voleb. Do jaké míry může ze své pozice ovlivňovat dění v zemi? I když ne možná fakticky, tak aspoň atmosféru. Co si o tom myslí Adam Černý?

Adam ČERNÝ, stálý spolupracovník Hospodářských novin

Já myslím, že bude ovlivňovat jediné snad nepřímo, že uvidíme, jak ta příští vládní koalice, která ještě přesně nevíme, jestli to opravdu bude ta Jamajka, ale v ní přinejmenším, jak už jsem řekl, je FDP, která v této věci zastává hodně striktní názory, tak jestli ten, to, co ten výsledek, kterého dosáhla AfD, jestli tu vládní politiku neovlivní nepřímo. Jinak přímo tam možnost není velká, protože všechny ostatní strany s ní nehodlají spolupracovat a distancují se od ní. Navíc uvidíme, jak bude fungovat tahle strana na té spolkové úrovni v Bundestagu, protože dosavadní zkušenosti z těch zemských sněmů spíše vypovídají o rozhádanosti, ukřičenosti a ne teda v politice, která by dokázala získat výrazný, výrazný díl té voličské přízně.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ono se to...

Adam ČERNÝ, stálý spolupracovník Hospodářských novin

Uvidíme, uvidíme, jestli to ještě poroste nahoru těch třeba 15 %, dosavadních...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ono se to ukázalo už dnes při tiskové konferenci v Berlíně, kdy oznámila předsedkyně Frauke Petryová, že nebude součástí frakce své strany ve Spolkovém sněmu. Čili, pane Kunštáte, řekl byste také, že pozice AfD nebude v Bundestagu moc silná ještě tím spíš, že kdyby byla v opozici SPD, tak dostane prominentní prostor na zasedání ona? Co říkáte?

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

Podívejte se, ono je rozdíl, jestli řekneme ovlivňovat vládní politiku a ovlivňovat politiku jako takovou. Bezpochyby tím, že se AfD dostala do Bundestagu a je třetí nejsilnější stranou, tak ta politická témata určovat bude. A my jsme to viděli už v předvolební kampani, že AfD a sama její existence a možnost, že vstoupí do Bundestagu, určovala ty předvolební debaty. Často to bylo 50 % vysílacího času. Včera, když byla ta takzvaná Berliner Runde, jo, ten setkání šéfů všech politických stran, tak měřeno časem zase existence pravicově-extremistické AfD ve Spolkovém sněmu zabralo více než 50 % vysílacího času. Nejrůznější valérek. Takže to samo o sobě naznačuje, že to nelze podceňovat. Samozřejmě jsou tady pro AfD ta nebezpečí a úskalí, o nichž

hovořil pan Černý. To znamená ta strana je nejednotná, je tam to moderátní křídlo, které v podobě Frauke Petry nyní hovoří více nahlas a na druhé straně samozřejmě tato strana předvedla co předvedla v těch zemských sněmech.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Pozornost se teď upírá k povolebním jednáním. My jsme tu už zmínili možnost vzniku takzvané jamajské koalice. Na která úskalí, Adame Černý, může tohle spojení potenciálně narazit?

Adam ČERNÝ, stálý spolupracovník Hospodářských novin

Může narazit na rozdílné představy, politické představy především těch dvou koaličních stran, potenciálně. To znamená FDP a Zelených. A nesmíme zapomenout na to, že ta hlavní vládní strana Unionisté se vlastně skládá taky ze dvou stran. I když ta menší, bavorská CSU je, co se týče názoru na migrační věci, migrační téma, hodně blízká FDP, takže tam, tam to hledání společného, společného průniku může být docela obtížné a já jsem sám zvědav, jak to jednání o koalici bude dlouho trvat a jak může dopadnout, protože vlastně jediné, co je k tomu nutí je to, že vlastně má aritmeticky v tuto chvíli není k dispozici jiná koalice. Takže bych zcela nevylučoval, pokud by se to táhlo dlouho a bylo to obtížné, že by se vynořila opět možnost té třeba velké koalice. Ale spíš si myslím, protože FDP má chuť se vrátit do politiky, je nadšená z toho, jak uspěla, Zelení také se chtějí vrátit do vlády, takže tam bude chuť tu koalici sestavit. A jak jsem pozoroval některé reakce jejich zástupců včera večer v médiích, tak je tam jistá zdrženlivost a snaha vyhnout se té konfrontaci, která je tam samozřejmě, její riziko je tam samozřejmě skryto.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Jak dlouho se ta vyjednávání můžou protáhnout podle Miroslava Kunštáta? A myslíte si, že můžou i zkrachovat?

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

Tak ta jednání už minule o té velké koalici trvala poměrně dlouho. Tady vlastně se jedná o programový průnět 4 stran, protože CSU si vedle toho programu společného ještě formulovala Bayern Plan, a tam jsou právě ty rozdíly, na které pan Černý upozornil. Mezi FDP a Zelenými jsou velké programové rozdíly. Ale na druhé straně oni tyto strany dobře vědí, že je volí podobná členská, nebo podobná voličská základna. To znamená lidé lépe, lépe situovaní s často velice podobnými názory. Takže to bude velice složité a nedivil bych se, kdyby se ta jednání protáhla až do adventního nebo prostě předvánočního času.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Takže měli by Němci novou koalici dejme tomu téměř pod stromeček vánoční.

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

V optimálním případě.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak tolik Miroslav Kunštát z Katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. A mluvili jsme také se stálým spolupracovníkem Hospodářských novin Adamem Černým. Díky oběma. Na shledanou.

Miroslav KUNŠTÁT, Katedra německých a rakouských studií **FSV UK**

Na shledanou.

Adam ČERNÝ, stálý spolupracovník Hospodářských novin

Díky za pozvání. Na slyšenou.

Německo po zásadních volbách

25.9.2017 ČT 24 str. 02 22:00 Události, komentáře

David BOREK, moderátor

Tak nejprve fakta a čísla. Pojdme se podívat na výsledky voleb. Koalice CDU/CSU 33 %, ztráta 8,5 procentního bodu oproti minulým volbám. Sociální demokracie 20,5 %, tady to vidíme, ztráta přes 5 procentních bodů ve srovnání s rokem 2013. No a na třetím místě Alternativa pro Německo 12,5 %, což je o více než 8 procentních bodů víc. Podívejme se také na to, co, nebo poslechněme si, co řekli po ohlášení výsledků voleb hlavní představitelé těchto stran.

Angela MERKELOVÁ, německá kancléřka, předsedkyně CDU

Chceme zpátky získat ty, které volili AfD - řešením problémů. Chceme naslouchat jejich obavám a částečně i strachu.

Martin SCHULZ, předseda SPD /Události, 25. 9. 2017/

SPD nevstoupí do velké koalice. V roli silné parlamentní opozice chceme přinést silnou parlamentní konfrontaci, které se Merkelová vyhýbá.

Alexander GAULAND, předseda AfD /Události, 25. 9. 2017/

Ať už bude členem německé vlády kdokoli, měl by se teple obléci. Budeme ho hnát.

David BOREK, moderátor

S námi ve spojení je teď zpravodaj České televize v Německu Václav Černošský. Václave, hezký večer.

Václav ČERNOŠKÝ, zpravodaj ČT v Německu

Dobrý večer.

David BOREK, moderátor

Začala už koaliční jednání, byť třeba formou prvních předběžných schůzek a podobně?

Václav ČERNOŠKÝ, zpravodaj ČT v Německu

Nepochybně ano. Myslím, že v tuto chvíli rozhodně nechce nikdo ztrácet čas zvláště vzhledem k tomu, jak složitě to vypadá, že ta koaliční jednání budou.

David BOREK, moderátor

Budeme znát nebo známe jízdní řád těch koaličních jednání? Předpokládám, že při, nechci říkat úplně, nechci tady dávat nějaká klišé o německém puntičkářství, ale předpokládám, že tak významná věc, která se roky dopředu plánovala, tedy vědělo se o ní, že nastane, tedy volby, takže v Německu přece musí být něco jako plán, do kdy řádově by měla být koalice sestavena?

Václav ČERNOŠKÝ, zpravodaj ČT v Německu

No, ono je potřeba říci, že vlastně ty poslední předvolební průzkumy, průzkumy volebních preferencí, které jsme viděli tady týdně před volbami, tak se de facto už příliš nelišily od těch konečných výsledků, takže to rozhodně napovídalo těm možnostem, které budou ve hře a teď jsme slyšeli dnes Angelu Merkelovou, která řekla, že chce

mít novou vládu do Vánoc. Minulé, po minulých volbách to trvalo také skoro 90 dní ta koaliční vyjednávání mezi sociálními demokraty a CDU/CSU, ale žádný konkrétní jízdní řád, jak dlouho to bude trvat nebo může trvat, německý, německé zákony neznají něco jako termín, do kterého se vláda musí dojednat, takže doopravdy je složité v tuto chvíli předvídat.

David BOREK, moderátor

Prosím, zkus nám vysvětlit nebo interpretovat, jak je vysvětlován v Německu postoj SPD? My jsme slyšeli explicitně, že SPD nepůjde do velké koalice. Je úplně explicitně odmítnuto i vstoupení do nějaké jiné koalice, dejme tomu ještě širší koalice, než je velká koalice, všennárodní koalice, jakkoli by se to dalo nazvat.

Václav ČERNOHORSKÝ, zpravodaj ČT v Německu

Pokud se budeme orientovat podle toho, co zní z úst politiků SPD, tak je to jednoznačně opozice, opozice, opozice, takže ta varianta, že by byli členy nějaké široké koalice, nebo že by si to nakonec rozmysleli a třeba šli opět do té velké koalice, tak ta zatím nezaznívá a ten důvod, který je uváděn pro tento postup, je jednoznačně ten, že SPD musí najít svou tvář znovu, že ty 4 roky spoluvládnutí teď ty poslední s Angelou Merkelovou jí uškodily, a to slyšíme od řady politiků SPD, že Angela Merkelová si přivlastnila témata SPD vlastní a dokázala tak tuto stranu oslabit, takže teď slyšíme opozice ze strany sociálních demokratů.

David BOREK, moderátor

Naopak donekonečna v posledních dvou dnech slyšíme slovo jamajka, tedy ona zamýšlená možná nabízející se koalice unie, tedy CDU/CSU, Zelených a liberálů z FDP. Co, a já nechci, Václavem, abys po 88 mluvil o tom, ono také o tom není ještě tolik známo, jaké jsou vyhlídky té jamajky, ale spíš mi řekni, varianta opoziční smlouva po Německu, tedy menšinová vláda kancléřky Merkelové s podporou nějakých stran, které by ale nebyly ve vládě. Je toto zmiňováno jako jedna také z možností v Německu?

Václav ČERNOHORSKÝ, zpravodaj ČT v Německu

Tady se to, ta možnost menšinové vlády nadnesla, ale vlastně v první chvíli ji, ji kancléřka a další její spolustraníci smetli ze stolu s tím, že chtějí stabilní vládu, tedy byt' by to byla třeba taková na spolkové úrovni nevyzkoušená koalice jako zmiňovaná jamajka. I dnes někteří politici CDU varovali před zahrávání si s touto možností, nebo dokonce s možností předčasných voleb, takže to vypadá, že to, kam se teď směřuje, CDU je snaha se s někým dohodnout, ta ochota těch ostatních se dohodnout je samozřejmě, jak už jsi zmínil, mnohokrát opakovaná věc a otázka.

David BOREK, moderátor

Doslova v přímém přenosu jsme dnes mohli vidět pnutí mezi vrcholnými představiteli Alternativy pro Německo. Rozkolísaly ty volby i špičky některých jiných politických stran? Myslím personálně.

Václav ČERNOHORSKÝ, zpravodaj ČT v Německu

Rozhodně se po volbách hned mluvilo o osudu Martina Schulze, ale on samozřejmě řekl, že chce v čele strany pokračovat, takže ale je to téma, které bylo vzneseno a zůstává, řekněme, v tom prostoru, přestože on řekl, že bude v čele strany pokračovat. Samozřejmě, pokud pomineme ty personální otázky, tak řekněme pnutí, výrazné pnutí bez, nebudeme mluvit o těch koaličních vyjednáváních, panuje v té samotné rodině, v samotné unii CDU/CSU předseda bavorské CSU Horst Seehofer po volbách v tom svém prvním vystoupení řekl, že nechali jsme otevřené levé křídlo a i kvůli migrační politice, bezpečnostní politice vzniklo vakuum, které teď zaplní, zaplnili jiný, jiní a my ho musíme dobýt zpět, takže tlačí na posun doprava. Proti tomu politici CDU říkají nechceme se posunovat doprava, budeme se snažit voliče získat zpět věcnou politikou, věcným řešením problémů, takže tohle pnutí uvnitř samotné unie je jedna z nejvýraznějších věcí, která potom usazování se prachu po výsledcích, po oznámení výsledků nastává.

David BOREK, moderátor

Zpravodaj České televize v Německu Václav Černohorský. Václave, děkujeme.

Václav ČERNOHORSKÝ, zpravodaj ČT v Německu

Hezký večer.

David BOREK, moderátor

A já hezký večer teď přeju mým hostům. Čeští politici a jejich reakce na německé volby. Karel Schwarzenberg, předseda zahraničního výboru sněmovny za TOP 09. Hezký večer-

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Dobrý večer.

David BOREK, moderátor

A zdravím také Marka Bendu, místopředsedu poslaneckého klubu ODS.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Dobrý večer.

David BOREK, moderátor

Kdybyste byl editorem novin a měl zformulovat titulku na první stránku, který by popsal v tom formátu a v tom žánru titulku, co se vlastně stalo?

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já nejsem, nejsem novinář, já myslím, že asi nejsnazší interpretace - velká koalice poškozuje všechny.

David BOREK, moderátor

Pan Schwarzenbergu, základní poselství těch voleb?

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Je velmi prostý. Všechna očekávání médií byla zklamána, je mi to jasné, neboť Němci jsou v takovém zvláštním rozpoložení nebo byli. Na jedné straně je štve paní Merkelová, poněvadž příliš dlouho vládne, byla příliš vstřícná vůči migrantům a tak dále a tak dále. Na druhé straně velmi dobře ví, že nemají nikoho lepšího. Tudiž samozřejmě, a to je nejdůležitější poselství, Merkelová vyhrála a bude určovat německou politiku v příštích letech. No, to, to je naprosto jasný. Že ty očekávání byly falešná, to musel každé vědět, kdo Německo trochu zná. Moc se nezměnilo, všichni jsou naštvaní na velký strany a přibylo AfD, což je demagogická strana, která těží právě z migrantů a ze štvání. To je výsledek, který odpovídá průměru evropskému.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já myslím, že se v podstatě do značné míry shoduju. Jako je tam trochu nebezpečné, že když spočítáme AfD a to Die Linke, tak Německo má skoro 20 % nebo přes 20 % antisystémových hlasů.

David BOREK, moderátor

No, a to mi teď vysvětlíte.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Z pravice i z levice, to je...

David BOREK, moderátor

Opravdu považujete AfD i Linke za antisystémové strany? Zdůrazněme Linke už v některých zemských sněmech prostě má výrazné pozice a není to nějaká jenom opoziční, zuřivá opoziční strana.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Komunisty já považuju vždycky za antisystémovou stranu.

David BOREK, moderátor

A AfD taky.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Pokud se náhodou skrývají pod něčím jiným, že si říkají levice, tak mě nikdy nepřesvědčí o tom, že, že jsou...

David BOREK, moderátor

A AfD je taky anisystémová strana.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

No AfD zatím vypadá, že antisystémová strana je trochu zvláštní, že přitom, jak se navzájem spolu prou, tak stejně dostanou tolik hlasů. Svědčí to o nějakém jakoby hlubším problému v tom Německu.

David BOREK, moderátor

Dejme tomu, kdybychom se přenesli někam do roku 1880, tak by sociální demokracie byla antisystémovou stranou, a kdybychom se přenesli někam do roku 1900, tak by Mladočeši byli antisystémovou stranou a přesto později byly obě strany součástí politického českého mainstreamu. Je AfD antisystémová opravdu bude trvale nebo po dohlednou dobu vyloučena z politického mainstreamu?

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Bude nějaký čas vyloučena, závisí na vlastním vývoji této strany a vývoji politické situace. Často se strany, který působily radikálně, potom revolučně byly naprosto normální strany, nebo opačný vývoj. Například Demokratická strana ve Spojených státech byla původně strana jihu, strana otrokářů a dneska je to levicová strana. Ono se to všechno mění v životě.

David BOREK, moderátor

Tak aby to nebylo jen takové filozofování, co říkáte vy jako významný a dlouhodobý politik ODS na explicitní angažmá vašeho expředsedy Václava Klause ve prospěch Alternativy pro Německo?

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já jsem to nepokládal za šťastné, ale je to prostě angažmá Václava Klause staršího, který se takhle rozhodl. Dobře víte, že s ODS se do značné míry rozešel díky svým těm a nepokládám za šťastné prostě podporovat AfD, která jako pro Českou republiku vytváří problém. Oni jsou přece ti, kteří poměrně ostře formulují jako útoky i na ten Východ, na Benešovy dekrety, na další věci, protože se snaží posbírat hlasy téměř, téměř kdekoli.

David BOREK, moderátor

Mimochodem, koho byste volil, kdybyste byl německý občan?

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Tak asi se skřípěním zubů Angelu Merkelovou jo, ale chápu, chápu rozčarování a myslím, že prostě její problém, proto, proto jsem začal tou větou, kterou jsem začal. Velké koalice škodí všem. Sociální demokraty poškodily hrozně. Angelu Merkelovou do jisté míry nebo značně poškodilo taky to, že se posunula příliš do středu, že odebírala témata. Franz Josef Strauss kdysi říkal mezi mým pravým ramenem a zdí se nesmí vejít, ani, ani papír jo. Tohle je problém, který se stává v těch zemích.

David BOREK, moderátor

Také byste skřípal zuby, kdybyste byl v Německu a volil Angelu Merkelovou? Volil byste CSU?

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Kdybych byl Němec, tak bych jí asi volil, ano, a neskřípal bych zuby. Je to rozumná ženská, která vede velmi střídavě Německo. Sice je tedy některý lidi překvapila, někdo ji označil za nejlepšího sociálnědemokratického šéfa vlády v Evropě a tudíž taky ubrala sociálním demokratům hlasy, ale je zajisté jedna z nejzajímavějších politiků, který Německo měli.

David BOREK, moderátor

Co znamená ten mix povolební pro Českou republiku? Už samozřejmě směřuji k těm možným koalicím, i když to vypadá, pokud máme věřit tomu unisonu mediálnímu, že je vlastně jenom jedna možná koalice.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

To já bych počkal, až uvidíme, jo. Já myslím, že znamená, že Německo do jisté míry bude pokračovat ve stávající politice.

David BOREK, moderátor

Co to znamená pro Česko?

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

To je pro Česko dobře. Do značné míry tohle je pro Česko dobře. Ten, ten výrazný varovný zdvižený ukazováček Němců už nejde dál rozšiřovat přistěhovalectví, už nejde dál jakoby pokračovat v téhle té vítací politice. Myslím, že je jasně čitelný i v tom Německu a dává do značné míry za pravdu i našim výhradám, které jsme k tomu vždy měli a pokud do vlády začnou vstupovat spíše než sociální demokraté, tak svobodní, tak ta vláda by možná mohla být jakoby ještě o kousek víc nakloněná volnému obchodu, svobodě a další věci.

David BOREK, moderátor

Co by tato koalice, ta takzvaná jamajka znamenala pro české zájmy?

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Myslím, že by se moc nezměnilo vůči předešlé vládě. Nemám obavy, poněvadž by byly, kdyby AfD trošku více doprava, tak Zelení by to vyrovnali, asi by se politika moc nezměnila vůči nám.

David BOREK, moderátor

Když jsme u Zelených, odpor vůči atomové energii, to je dlouhodobá věc, ostatně nakonec to převzala i Angela Merkelová. Nová věc, která se pokrokářům v západní Evropě začíná znelibovat, jsou spalovací motory. Česko je zemí, která je orientovaná na automobilový průmysl. Je toto věc, která možná za 5 let bude výrazným tématem v této zemi?

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Tak možná bude tématem, ale kdo nám brání vyrábět elektromobily. Promiňte. A ostatně, co jsou pokrokáři. Vy využíváte tady názor, kdybych já věděl, co to znamená. Co to, co to je?

David BOREK, moderátor

Vy jste také řekl extremistická nebo demagogická strana, to jsou všechno nálepky, které v politice mají...

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Demagogická strana je oficiální název té strany. Co jsou pokrokáři?

David BOREK, moderátor

Já, já tedy teď poruším trochu pravidlo, že nemám odpovídat jako moderátor. Pokrokář je prostě člověk, který se domnívá, že je lepší měnit zažité věci, směřovat kupředu, než zůstat u věcí, které existují a evidentně Zelení v Německu a velká část německé společnosti dlouhodobě od 80. let je pod vlivem různých vln pokroku. V poslední době to byl boj proti oteplování nebo globální změna klimatu, boj proti atomové energetice, teď to vypadá, že to je boj proti spalovacím motorům, proti dieselům a proti klasickým automobilům, tak se ptám na ekonomické dopady po Česko.

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

No, když nám to vyčistí ovzduší, tak nic proti /nesrozumitelné/ nemám, a jestli se moje auto pohybuje benzínem nebo elektrikou, pro mě nemá takovej výraz, tak když se vyčistí vzduch, tak zaplat'pánbůh.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já pokládám pokrok za slovo, která je velmi sporné, jako starý konzervatívec všech, vždycky jsem velmi, velmi opatrný a s velmi, velmi na to obezřetný. Současně ale si řekněme, že ty pokrokářské nápady to Německo mnohdy přistupuje mnohem později než značná část dalšího, dalšího...

David BOREK, moderátor

Čili opravdu abychom, abychom to jen tak...

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Ale abychom se vrátili ke spalovacím motorům. Podle mě jako představa toho, že nahradíme spalovací motory v dohledné době elektromobily, je naprosto naivní...

David BOREK, moderátor

Ale prostě představa, že, dobře ale abychom toto úplně konkrétně vztáhli. Představa, že Německo svoji ekonomickou politickou gravitací za nové vlády, která může obsahovat stranu Zelených, že bude daleko silněji v Evropě potlačovat tuto agendu, která má nepochybný vliv i pro Českou republiku...

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Pak je to samoz...

David BOREK, moderátor

A je to, je to reálná varianta?

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Pak je to samozřejmě nebezpečné pro Českou republiku, ale nemyslím si, že němečtí Zelení budou mít ve vládě takovou sílu, aby byli schopni jako v celé Evropě začít potlačovat spalovací motory. Na to si myslím, že přece jenom Angela Merkelová bude mít nadále tu vládu poměrně pevně v rukou.

David BOREK, moderátor

Co znamenají ty nové volby pro plány části západoevropských politiků nebo evropských politiků, anebo ještě lépe unijních politiků na užší integraci eurozóny?

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

To není ještě úplně jasné. Myslím, že FDP, tedy liberálové budou pro a taky Zelení nejsou antievropští, takže zase myslím, že tolik se ten svět nezmění a myslím Merkelová bude klidným krokem pokračovat k té integraci, nebude to tak urychlovat jako prezident Marcon, ale zásadně v tom proevropském snažení s tím souhlasí a samozřejmě to bude mít na nás vliv, poněvadž si musíme konečně rozhodnout, co chceme. Chceme být na okraji Evropy a být nanejvýš pozorovatel nebo chceme být ve středu a být u jednacího stolu? Kterou, klíčová otázka. Já bych velice varoval před tím, aby se Česká republika vydala na okraj.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

No, jestli se něco změní ve vztahu k euru, to, to uvidíme...

David BOREK, moderátor

Mně, mně šlo jenom o eurozónu. Tam je skutečně náznak politické unie, parlament eurozóny, ministr financí eurozóny, eurozóny...

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já si myslím, že jestli nevnímá Evropa ta varování, která přicházejí, která jako nejsilněji byla vyjádřena v brexitu, ale ukazují v každé z těch zemí, že prostě stoupají ty síly, které říkají nechceme z různých důvodů tu z pravice, tu z levice, jestli, jestli se to pořád Junckerové a spol, budou hnát k tomu, aby to svázali, svázali, svázali, tak se obávám, že to může skončit velmi špatně a bez ohledu na to, jak se k tomu bude stavět Česká republika.

David BOREK, moderátor

A bez ohledu na to, jak se k tomu bude stavět nová německá vláda?

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

No, nová německá vláda...

David BOREK, moderátor

Znovu zdůrazňuji gravitaci, přirozenou ekonomickou gravitaci Německa.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já doufám, že nová německá vláda bude opatrná a umírněná k nějakému zrychlování procesu, protože cítí, že i u nich doma to vytváří velký problém. Říkám 20 % nesystémových hlasů, to je, to je hodně a není to jenom o uprchlících. Je to samozřejmě i o tom, že jakoby nejsou schopni tu vizi Evropy dneska sdělit pořádně.

David BOREK, moderátor

Možná na závěr jenom stručně. Bude to něco znamenat pro české volby? Myslím poselství zpoza hranic, zpoza Krušných hor, jestli něco bude znamenat pro ty blížící se české parlamentní volby.

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Myslím bezprostředně tyto volby ne a nová německá politika do našich voleb ještě se neobjeví, takže nepředpokládám větší vliv.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Já myslím, že zahraničí volby mají málokdy vliv na české volby a musíme si to tady rozhodnout my sami a nespolehat na nikoho jiného.

David BOREK, moderátor

Karel Schwarzenberg, Marek Benda, děkujeme, že jste přišli do Událostí, komentářů a hodnotili za čerstva výsledky německých parlamentních voleb. Na shledanou.

Marek BENDA, místopředseda poslaneckého klubu, člen ústavně-právního výboru sněmovny /ODS/

Díky.

Karel SCHWARZENBERG, předseda zahraničního výboru sněmovny /TOP 09/

Na shledanou, dobrou noc přeju.

David BOREK, moderátor

No, ale ještě ale nechodte spát, protože budeme pokračovat v tématu dál. K výsledku německých voleb se vyjádřili také nejvyšší čeští ústavní činitelé jak prezident republiky Miloš Zeman, tak premiér Bohuslav Sobotka.

redaktor /citace/

"Když se ohlédnu zpět do roku 2005, kdy jste se ujala funkce spolkové kancléřky a porovnáám spolupráci našich zemí tehdy a nyní, musím konstatovat, že se nám podařilo ujit kus cesty směrem k dobrému sousedství a tolerantnímu partnerství."

Bohuslav SOBOTKA, premiér /ČSSD/

Ty volby nepřinesly zásadní překvapení. Očekávalo se, že vyhraje strana CDU, nicméně přinesly nepříjemné překvapení v podobě výrazného posílení populistické pravicové extrémní strany AfD, a to samozřejmě budí určité obavy.

David BOREK, moderátor

Naším hostem je teď Vladimír Handl z katedry německých a rakouských studií z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a já vás vítám.

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Dobrý večer.

David BOREK, moderátor

Opět, kdybyste byl editorem novin a měl dělat úderný titulek nebo výstižný titulek v žánru titulku novinového o německých volbách, jak by zněl?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Tak to je docela náročná otázka, protože to stáhnout do jednoho titulku je složité...

David BOREK, moderátor

Úděl editorů.

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Ano, Merkelová pokračuje, oslabená Merkelová pokračuje, bych řekl. To by byla jedna věc, možná podtitulek by chtělo první nástup pravicové populistické strany do parlamentu, protože to je ta kvalitativní změna. Ale jinak bych řekl, že to je spíš skutečné pokračování za určité, za určité změny.

David BOREK, moderátor

Tak a nejprve to můžeme takhle rozklíčovat to, co jste řekl a teď z toho titulku uděláme širší článek nebo obsáhlejší článek. Oslabená Merklová. Mě zaujalo na jednom volebním mítinku byl jeden z billboardů CSU/CDU a bylo tam napsáno Die Mitte, střed. Úplně nechápu, jestli toto bude možno být dál sloganem CDU/CSU, protože to vypadá, že trochu vyklidila prostor napravo, na pravém boku. Je to tak?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Je to tak, protože ona skutečně posunula za těch posledních 12 let svojí stranu do toho středu, dokonce někdy se říká do levého středu, teď říkal pan Schwarzenberg, že byla nejlepší sociálnědemokratickou kancléřkou, což je docela vtipný bonmot známý, ale něco na tom je. Samozřejmě vůči ní je velká opozice uvnitř strany z těch konzervativních kruhů, takže vlastně akorát ten boj o politickou moc, nebo politické vedení samozřejmě stranu disciplinoval, takže ji podpořila vlastně velkým, velkým překvapením, nebo určitým překvapením bylo to, že se jaksi uzavřel mír CSU, ve které Horst Seehofer byl ostře proti Angele Merklové, no ale samozřejmě s tím výsledkem volebním, který teďka mají, tak to tyto otázky se znovu otevřou a pro ni bude velice obtížné podle mého tu stranu dál vést a udržet si tu podporu.

David BOREK, moderátor

Čekáte, že v průběhu toho příští funkční období odejde?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Já bych to...

David BOREK, moderátor

Že dojde už k přepřahání mezitím?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Já myslím, že to není úplně vyloučená varianta, že skutečně bude záležet na tom, jak se podaří utvořit tu koalici, jak ta koalice bude fungovat. Jestli to bude fungující koalice, tak tam bude nadále ten princip udržení moci jako, jako primárně. Jakmile že to bude, jakmile to bude trochu skřípat, tak si myslím, že ten, ten tlak proti ní bude velký.

David BOREK, moderátor

Tak a teď mi řekněte k té jamajce. Jak to může fungovat ve chvíli, kdy tu jamajku, neboli zamýšlenou koalici CDU/CSU, liberálů nebo FDP a Zelených bude tvořit strana Zelených, která, když už jsme tady těch nálepek, tak by možná ještě před 20, 30 lety byla označena za stranu radikálně levicovou a zároveň s CDU/CSU, kde CDU šéfuje Angela Merkelová, která má ten svůj étos centristické politikyn ale ponaučení z voleb pro bavorskou CSU naopak může být návrat k těm Straussovským postulátům - od nás napravo nesmí být nic. Jak to může fungovat toto rozkročení?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Tak jako vyjednání o koaliční smlouvě bude velice obtížné, bude trvat ještě dlouho. To minulé vyjednávání trvalo 3 měsíce, uvidíme, počítá se, že do konce roku by to mělo být teda hotové, jestli se bude jedna takto. A těch otázek toho rozdělení, toho štěpení tam bude víc, že jo, a teďka je zajímavé, že prostě tam budou vznikat dvojstranné koalice mezi těmi jednotlivými stranami, které budou, které budou v tom jednáním pokračovat, protože například v sociální otázce Zelení jsou relativně blízko například CSU, naopak v otázce evropské politiky jsou spíše blízko s CDU, která také bude uvažovat o podpoře Macrona, posílení, prohloubení Evropské unie. V otázce uprchlické politiky budou zase spíše Zelení podporovat za Angelou Merkelovou a naopak proti nim bude FDP a CSU, čili tam bude několik témat, které budou tu stranu, tu koalici jaksí zatěžovat a vytvořit ten kompromis bude skutečně obtížné. K tomu je ale třeba říct, že Angela Merkelová právě toto umí. Jestli ona něco umí, tak umí nacházet kompromis mezi vlastně nepřijatelnými pozicemi a ten kompromis vyjednat a potom implementovat.

David BOREK, moderátor

Já, kdybych byl politikem liberálů nebo Zelených a podíval bych se na osud sociálních demokratů, tak bych si hodně rozmýšlel, jestli jít s Angelou Merkelovou do koalice, protože ona převezme část mé agendy a nakonec to bude já, kdo na tom bude trazit.

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Tak to zatím vždycky bylo, tak ono to není jenom v Německu, to klasicky v těch asymetrických koalicích vždycky ten hlavní, ten hlavní přebírá teda ty bonusy, abych tak řekl, ale tohle to samozřejmě bude trvat také dál. Je to, když jste se podívali na to, jak, jak reagovala na tu ohlášení případné jamajské koalice, čili účasti Zelených v koalici s Angelou Merkelovou, jak na to reagovali přítomní členové strany Zelených na té volební párty, tak tam bylo relativně jasné zděšení, protože to, to že prostě je přetáhne samozřejmě tématicky, že tu stranu vyčerpá, ta koalice to tam samozřejmě obava je.

David BOREK, moderátor

Popjdme se podívat na mapy jednotlivých volebních výsledků. Zmíním, zmíním ty menší a středně velké strany. Mě tam totiž zaujalo, že to vypadá jakoby i čtvrtstoletí po sjednocení tam užívali mapy bývalé NDR a Spolkové republiky Německo. Tady vidíme srovnání výsledku AfD a FDP a vypadá to, jakoby liberálové a AfD byli tak trochu komplementární, kdo chce mírný euroskepticismus a liberální pravicové názory, tak na západě volí FDP a na východě, kdo chce antiimigrantskou a antifederalistickou platformu, tak volí AfD. Je to tak, že Německo jsou ještě pořád dvě Německa?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

V tom, v tom politickém uvažování a trochu i politické kultuře určitě tam jsou dva, dva prostě velké okruhy. Určitě se to nejvíc ukázalo u AfD. Je zajímavé, že to vlastně je určitě jako tyto kopie toho, co dřív v minulých volbách jsme viděli při volbách Die Linke. Die Linke v minulých volbách 2013 měla na východním Německu, ve východní části Německa 21 % dokonce 22 % podpory, na západě měla 6 %. Když se podíváme na AfD, tak AfD má dneska nás na východě asi 22 % podpory také...

David BOREK, moderátor

A v Sasku dokonce se těsně vyhrála.

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Tam dokonce vyhrála, čili tam v podstatě a to je problém Die Linke, AfD převzala tu roli té protestní strany.

David BOREK, moderátor

Ostatně tady máme ještě další mapu, tedy pojďme se podívat na už zmíněnou stranu Die Linke a opět levice a Zelení. Srovnání voličské podpory. Ono to vypadá, že kdo chce radikální levici na západě, tak volí Zelené, kdo chce radikální levici na východě, tak volí Die Linke, a teď už tedy nebudu opakovat tu otázku nebo konstatování,

že Německo ještě není úplně sjednoceno, ale je to vlastně potenciál pro možná nebývalou nestabilitu německého politického systému, když teď vidíme, že ty strany se trochu regionalizují?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Ty jsou regionální. Linke byla považována dlouho za regionální stranu, u AfD to je to trošku myslím jinak, ale nicméně také ten charakter určité míry regionální tam bude. Sami vidíme ale u AfD, a to je lze rozdíl od Linke, AfD je hodně strana, která je založená na té takzvané identitární volbě, to znamená, jak se voliči cítí v podstatě jako kulturně, pod kulturním tlakem například teď uprchlické krize a to je, myslím, trošku jiné, než bylo u Die Linke. Die Linke skutečně ty voliče, protože se cítili spíš jako sociálně znevýhodnění a tak dále, čili tam byla spíš materiální otázka. Tady je ta otázka spíš kulturně identitární a to myslím, že je trošku rozdíl, který, se kterým se bude muset ten politický systém potýkat.

David BOREK, moderátor

Na závěr jenom stručně AfD je opravdu v tuto chvíli antisystémová v tom smyslu, že nebudete připuštěna a možná ani nechce být připuštěna k vládnutí?

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Tak to neznámá, že je antisystémová. Já si myslím, že ta strana se prostě učí, bude muset učit, musí projít nějakým procesem třibení. Ona chce být vlastně, aspoň ty její liberální proud říká, že chce být systémovou, systémovou stranou, samozřejmě která kritizuje, která bude tou pozici vůči Angele Merkelové, každé další vládě, ale antisystémovost to v tom německém systému v podstatě teďka zastávají takzvaná /německý text - nepřeloženo/ to znamená takové podivné hnutí, které prostě odmítá vůbec existenci Spolkové republiky Německo a demokratické ústavy. To si myslím, že AfD takto daleko nejde, AfD provokuje, AfD chce rozbít konsensus a chce rozbít stabilitu, ale nechce rozbít nutně ten systém jako politických stran, parlament a tak dále.

David BOREK, moderátor

Vladimír Handl, děkujeme, že jste přišel, na shledanou.

Vladimír HANDL, katedra německých a rakouských studií, **FSV UK**

Děkuji, na shledanou.

Parlamentní volby v Německu

25.9.2017 ČRo Plus str. 01 12:30 Radioforum

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Jak se prolíná celým dnešním vysíláním, v Německu už po čtvrté vyhrála volby konzervativní CDU/CSU v čele s kancléřkou Angelou Merkelovou. My se vás dnes ptáme, jestli vás zajímali volby v Německu nebo ne? Jak hodnotíte jejich výsledky? Proč podle vás Merkelová opět uspěla? A jaký to bude mít dopad na dění v Evropské unii? A co bude znamenat vstup Alternativy pro Německo do německého parlamentu? Moc se těšíme i na vaše názory. Číslo do studia je 221552777. Já jsem Tomáš Pavlíček a budu vás provázet až do jedné hodiny. A do tohoto studia přešel opět Miroslav Kunštát, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Takže vás tady znovu vítám. Dobrý den.

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak já se zeptám tak trochu osobně na začátek, jak silně by nás v Česku měli zajímat volby v Německu?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak německé volby jsou pro naše občany vždycky důležitým poselstvím, protože je to dáno historií, je to dáno i významem Spolkové republiky v Evropské unii a stále více v mezinárodní politice. Takže k celé řadě problémů tyto volby přinesly určité poselství a také náznaky určitých změn a korekcí.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak o tom poselství třeba pro CDU/CSU jsme krátce mluvili už v polední publicistice, ale já bych se tam rád doptal na to, jak si vysvětlujete porážku sociální demokracie a bylo logické její rozhodnutí za těchto okolností odejít do opozice?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Sociální demokracie je už delší dobu v defenzivě vlastně od dob těch Schröderových reforem a přijetí těch takzvaných Hartzových reforem, kdy se vlastně levicová část sociální demokracie odštěpila a ten subjekt Die Linke, který je dneska už stabilní součástí parlamentu, by bez téhle té krize v SPD vlastně historicky za to nemohl existovat. A to, že vlastně poslední volby v roce 2013 dopadly tak, že bylo vlastně nutné obnovit velkou koalici, to tu stranu také oslabilo. Takže výsledkem samozřejmě je ten nynější stav, samozřejmě svůj podíl na tom má i kancléřka, která celou řadu těch sociálnědemokratických témat a priorit převlékla do svého kabátu a prosadila je.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Martin Schulz dokonce mluvil o tom, že úplně vyluxovala jejich program.

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To je možná silné slovo, to byla, myslím, snaha Martina Schulze se vůči kancléřce profilovat, ale ten posun směrem do středu nebo směrem doleva je tady znatelný, ale nutno říci, ani to nebylo pro CDU zadarmo, protože tímto přístupem kancléřka část svého středového nebo pravicového středového voličstva zároveň ztratila, jak jsme viděli ve prospěch FDP a částečně také Alternativy pro Německo.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A čím je Alternativa pro Německo pro voliče přitažlivá, tedy, že se stala vlastně třetí nejsilnější stranou po volbách, považujete její, dá se říct úspěch ve volbách za něco, co se očekávalo a nebo je v něčem přece jenom nějaké překvapení?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já bych řekl, že ten volební výsledek celkově není žádným velkým překvapením, protože všechny seriózní demoskopické agentury a ústavy říkaly, že je tady mimořádně velká skupina nerozhodnutých voličů, těch bylo v předvečer voleb 40 % a zároveň voličů, kteří se rozhodují až v den voleb. A to všechno ty prognózy činilo nesmírně komplikovanými, takže samy strany s těmi výsledky, které byly oznamovány, byly, nebyly..., jaksi byly k nim rezervované. Takže pro kancléřku to, že se ten reálný výsledek 33 % liší od té poslední prognózy, která se pohybovala kolem 36 %, tak pro ní to doopravdy nebylo žádné překvapení. Myslím, že to její klidné vystupování, jak jsme viděli včera v té berlínské rundě, to tomu také odpovídalo.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak vy posloucháte pořad Radioforum, naším hostem je Miroslav Kunštát a bude jím i nadále. A teď, jak je zvykem v tomhle pořadu, tak dáváme prostor našim posluchačům. A prvním posluchačem, respektive posluchačkou je Alžběta Rubriciusová. Dobrý den.

posluchačka

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak sledovala jste volby v Německu?

posluchačka

Sledovala.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A jak hodnotíte ty výsledky?

posluchačka

No, můj názor je, teda samozřejmě jsem ráda, že paní Merkelová se u moci udržela. Angela Merkelová, i když jsem to očekávala, myslala jsem si, že ty volby vyhraje, samozřejmě moje reakce, co se týče sílení strany Alternativy pro Německo, je, můj názor je takový, že nejsem příznivcem tady toho názoru, stejně jako bylo možné včera i vyzorovat z reakcí v médiích, že toho názoru je jakoby hodně lidí. A asi mám strach z té radikalizace s tím spojené samozřejmě, což se teďka nám ukazuje, projevuje se to ve společnosti, ve více státech, tak to je něco, co ve mně třeba vzbuzuje určitý obavy.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A proč podle vás Angela Merkelová opět uspěla?

posluchačka

Protože je stabilní, protože je v době, kdy jsou určitý nejistoty a i přesto teda, jak se postavila k uprchlický krizi, což spousta lidí nepodporuje ten názor její otevřený, tak ona prostě za prvý umí nacházet odpovědi na otázky, velmi se přizpůsobuje, bych řekla, i těm výzvám, který ta doba klade, respektive reaguje na aktuální problémy a řekla bych, že i přizpůsobuje tomu i ten program, přesně, jak jste říkali, že těm sociálním demokratům v podstatě vzali několik témat, takže to, co Angela Merkelová už několik musí dělat, že opravdu na všechno aktuální se přizpůsobuje a funguje to na ty lidi, protože jdou za to jistou, že jo, v Německu je ta tendence držet se ty jistoty, /nesrozumitelné/ u nás jsou, bych řekla, voliči v Český republice, víc takový, že často skočí na něco hodně nového a úplně třeba jdou do jiný strany, zatímco s Angelou Merkelovou, je to tam prostě vidět, že oni s ní furt jakoby v ní mají tu oporu. Takového vůdce my třeba jakoby úplně, jako někoho takhle silného, jako osobnost politickou, že jo, my třeba na naší straně v Český republice nemáme, jako je Angela Merkelová.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vám děkuji. Díky, na shledanou.

posluchačka

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Souhlasil byste, pane Kunštáte, s tím, co bylo řečeno, tedy, že Angela Merkelová oslovuje německé voliče hlavně pro to, že budí dojem a zřejmě i je taková, takový stabilní typ, že umí se přizpůsobit výzvám a že ta stabilita byla pro Němce v podstatě z větší části ta nejdůležitější charakteristika?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já s tím, co tady říkáte vaše posluchačka, téměř bez výhrad souhlasím. Možná k tomu přistupuje ještě jedna dimenze, kromě těch, toho výrazu stabilita bych tam ještě přidal slovo integrita její osobnosti, protože ta je dlouhodobá a veřejnost vnímá, že Angela Merkelová není jenom takovou tou političkou ex-profeso, takovou tou političkou profesionálkou, ale že do toho vnáší, řekněme, kus srdce, zároveň takový prostý životní styl, který je neokázalý a který samozřejmě voličům vyhovuje, je to od oblékání, účesů, až po způsob, jakým komunikuje o svých, řekněme, osobních záležitostech. A to hraje v dnešní době také velikou roli.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Přes telefonní linky, tedy přes číslo 221552777 jsme teď ve spojení s Janem Hodicem. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Vy jste sledoval volby v Německu?

posluchač

Ano, sledoval jsem. Jsem rád, že Angela Merkelová počtvrté vyhrála.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ano.

posluchač

A myslím si, že i přes veškerou demagogii ohledně uprchlíků to, že AfD má 11 %, já bych se toho, já bych se toho neděsil, myslím si, že oni dostanou tak možná šanci na historické znemožnění a za 4 roky o nich třeba ani neuslyšíme.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A myslíte si, že německé volby budou mít vliv i na nás, tedy přímo na Českou republiku a nebo zprostředkovaně třeba přes Evropskou unii?

posluchač

No, tak každopádně vzhledem k tomu, že Německo je jedním z hlavních integračních motorů, teď i v tandemu s francouzským prezidentem Macronem, tak to ten vliv mít bude a v zásadě během dalšího volebního období bude Angela Merkel jedna s tou..., jedna z těch, kteří budou rozhodovat o /nesrozumitelné/ podobu, bude mít to jádro té Unie, jak ta integrace dál bude postupovat. A myslím si, že nás třeba během 4 let bude, bude doprovázet rozhodnutí, jestli teda jako vzít to euro teď a mít tu výhodu toho jádra, anebo teda se nechat odstřelit na ten okraj.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak tolik Jan Hodic, já vám děkuji, na shledanou.

posluchač

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A zeptám se Miroslava Kunštáta, který je tady u nás ve studiu. Od Alžběty Rubricusové zaznělo, že ona se trochu bojí v souvislosti se vstupem AfD do parlamentu, že se bojí radikalizace. Je to oprávněná obava?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já si myslím, že ta radikalizace už nastala. To vidíme zejména v nových spolkových zemích. A když se podíváme na to teritoriální rozvrstvení výsledků AfD, tak skutečně v některých volebních obvodech je to nejsilnější nebo druhá nejsilnější politická strana. Myslím, že je charakteristické, že zrovna v oblastech hraničících s Českou republikou a s Polskem v tom trojmezí je AfD nejsilnější, takže tady se reaguje nejenom na jakousi hypotetickou islamizaci, která reálně v těchto regionech neexistuje, kdy je podíl cizinců nejmenší, ale také na určité negativní zkušenosti, které vyplývají z bezprostředního sousedství s Polskem a Českou republikou a kriminalitou v příhraničních oblastech. To je jedno z možných vysvětlení, tady vidíte, že těch důvodů v těch regionech pro volbu AfD je mnoho a vždycky k tomu přistupují ty regionálně specifické.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak posloucháte pořad Radioforum, ale vyjadřovat svoje názory můžete nejenom prostřednictvím linky 221552777, nýbrž, jak je vám jistě nedílnou součástí tohoto pořadu je i pohled na sociální sítě a ten teď zprostředkuje Marián Vojtek, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus. Dobrý den, Mariáne.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Dobré odpoledne. Kouzlo sociálních sítí spočívá v tom, že se lze vyjádřit naprosto jasně, stručně a výstižně, jako napsal Stanislav Gadomski, Merkelová, a za to doplnil usmívajícího se smajlíka, a za to AfD, a tam je zamračený smajlík. Ovšem posluchači píšou i tyto názory. Například Karel Bernášek: "Voliči v Německu si váží a oceňují, pokud se jim daří, dokáží si uvědomit, kdo je k současnému blahobytu přivedl, nechtějí riskovat, že změní směr svého vývoje, který by byl experimentem bez záruky, to je největší rozdíl mezi Němci a námi." Miroslav Lazák napsal: "Plán takzvané hlubší integrace Evropské unie bude evidentně pod taktovkou Merkelová - Macron. Má nadále probíhat multikulturní rozřezávání národních států a jejich faktické rozpouštění. V novém politickém útvaru, kde rozhodovací moc bude přesunuta do Bruselu. Část německého obyvatelstva už toto pochopila a proto dala svůj hlas AfD." Z dalších názorů tady máme třeba Bolemíra Noce: "Německé volby jsou bohužel důležitější než naše české. Na úrovni krajských voleb." Simona Stašáková se vyjádřila takto: "Němci prostě mají v plánu opět dovést Evropu do totálního průšvihů. Jako by jim to už nestačilo dřívě." No, a posluchači, už to tam také padlo, píšou také o AfD, jako třeba Richard Šimůnek. "Já nemám z velkého úspěchu AfD žádnou radost. Bohužel byla jen otázka času, kdy ultralevicové směřování Německa i celé Evropy zaktivizuje opačný extrém. To se už nyní stalo i v Německu a pokud se Evropa nevrátí k demokracii a konzervativním hodnotám, v příštích volbách bude úspěch podobných stran, jako je AfD, ještě větší." A ještě Jan Písař, ten napsal do naší webové aplikace: "AfD je vlastně jen protestní strana. Vyřeší-li se problém s uprchlíky a problémy s německými spolkovými kompetencemi, nebude proč nadále onu stranu volit. Co si Němci zvolili, to mají a samotná AfD je již teď tak rozhádaná, že v dalších možná i předčasných volbách již takto hvězdně nezazáří. Jsem docela zvědav, jestli přestanou Němci nyní ustupovat politice Evropské centrální banky a tvrdě si prosadí svou politiku."

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to byl Marián Vojtek, shrnul, co se děje na sociálních sítích. Jak lidé reagují na téma německých voleb. A samozřejmě můžete psát i na dále, můžete se zúčastnit ankety na Twitteru, pochopitelně a volejte na číslo 221552777. Tak jsme si to číslo zopakovali. A zeptám se Miroslava Kunštáta, který je stále naším hostem v Radioforu, a požádám ho reakci na to, co bylo řečeno v rámci těch reakcí na Twitteru, Facebooku a našich dvou aplikacích. To znamená, začala bych tím, že podle názoru jednoho z posluchačů ultralevicové směřování

Německa v podstatě otevřelo dveře AfD, takový názor má posluchač. Co vy si myslíte, je Angela Merkelová odpovědná svojí politikou vůči migrantům i za vzestup AfD?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, já nevím, co ten posluchač myslí termínem ultralevicový. Když se podíváme na ten katalog obav německého obyvatelstva, tak vlastně více než cizinců, více než stoupající kriminality se vlastně lidé, to největší procento, vyjádřili tak, že společnost se před jejich očima stále více rozpadá, je stále více sociálně nesoudržnější. A to je vlastně ta hlavní obava. Ty ostatní, to znamená kriminalita, rostoucí vliv islámu, rizika bezpečnosti a tak dále, to je až na dalších místech, takže je vidět, že pokud všechny strany, včetně CDU, nějakým způsobem oslovují i sociální témata, a jak jsme slyšeli od protikandidáta Schulze luxují sociální témata, tak to odpovídá skutečně těm trendům a obavám v německé společnosti a mimochodem to je také důvod, proč lidé Angelu Merkelovou jako kotvu určité stability volili právě i z těchto důvodů, že její vláda vedla k tak nebyvalé prosperitě, kterou v současné době Německo zažívá.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Posloucháte pořad Radioforum. A na linku 221552777 se dovolal pan Josef Kotlár, dobrý den.

posluchač

Dobrý den, já vás zdravím.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vás také. Tak se vás zeptám, co si myslíte o výsledku německých voleb?

posluchač

Tak já vám to řeknu jako věřící katolík dopředu, že jsem věděl, že Angela Merkelová znova hraje. A já vám řeknu proč. V Německu je 80 % věřících lidí katolíků, takže jsem nepředpokládal, že někdo vyhraje. A ta situace je přesně u nás v Česku. Kdyby tady nebylo 5 nebo 6 % věřících lidí, tak určitě by vyhráli zase v Česku katolíci. Vemte si, že před 4 rokama se v Česku KDU vůbec nedostala, takže já jenom říkám, že ačkoliv tam Merkelová udělá jakýkoliv zásah, tak ti lidé jsou slušní, povinní a mají vůči své víře a v Německu respekt a věděl jsem, že prostě Angela Merkelová vyhraje. Takže sám jenom proto, že prostě Němci jsou katolíci 80 % tak, jak jsou na Slovensku, v Polsku a tak dále, takže pro mě to překvapení nebylo.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A předpokládám, že vítáte rozhodnutí Německých voličů?

posluchač

No, to je dobrá otázka, můžu vám říct jednu věc, že 3 volební období úplně stačí. A na základě toho, že vlastně v Německu je 4 miliony Turků a teď další invaze těch utečenců, tak jsem si myslel, že ti lidi se odkloní od Merkelové a spojí se spíš se sociálními demokraty, protože Německo, vemte si, že tam má milion právoplatných voličů z Turecka, kteří, kteří můžou volit a vemte si, co to udělá vlastně s tou invazí emigrantů, kteří mají 6-7 dětí, nikoliv jako my Evropané, co to udělá s Německem, prosím vás pěkně, za 300 let, za 400 let. To Německo zahyne. To Německo nebude mít už takovou sílu a bude tam, prosím vás pěkně, voličské právo právě tady té invaze a převálcují celý ten Bundestag. To vám říkám už teď, jak je rok 2017.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak já vám děkuji za váš názor. Na shledanou.

posluchač

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A dáme slovo také Michalu Novotnému. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den. Novotný. Já bych měl na vás takový dotaz. Já bych se chtěl zeptat, proč v Českém rozhlase u vybraných stran používáte nějaké nálepky, jako třeba pravicově populistická, nebo extrémistická strana.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Nezlobte se, já nic takového nepoužívám.

posluchač

No, slyšel jsem to dnes v Českém rozhlase od rána mnohokrát, opravdu mnohokrát.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Takže vám se nelíbí, že někdo označuje, předpokládám, AfD, Alternativu pro Německo, za populistickou.

posluchač

Určitě se mi to nelíbí a nebo, anebo...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A vy považujete za jakou stranu, jak byste jí označoval vy?

posluchač

No, já jí považuju za naprosto normální běžnou stranu, která vyjadřuje názory určité části obyvatelstva, nevím, proč by měla dostávat nějakou nálepku. A nebo tedy, pokud dáváme nějaké nálepky stranám, tak proč třeba jsem nikdy v Českém rozhlase neslyšel, když se mluvilo o straně Zelených jako o třeba extrémní levicové straně, nebo radikální straně, protože tohle, tohle by se dalo říci úplně stejně o, o straně Zelených, dejme tomu.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře. Budeme se snažit se vyjadřovat úplně korektně bez nálepkování. Díky za tuhle připomínku, na shledanou.

posluchač

Zkuste mi na to odpovědět, i za kolegy třeba, jo, proč tohle používají. Děkuju.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Děkuji. Tak rovnou se zeptám našeho hosta Miroslava Kunštáta, jestli se dá mluvit o straně AfD jako o straně populistické nebo o Zelených jako o extrémně levicové straně?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ono, když se podíváme na volební program AfD, ten takzvaný kolínský program, tak tam, řekněme, nenajdeme obraty, které by nutně tuto stranu klasifikovaly jako pravicově extremistickou, či jiným podobným způsobem, možná stranu populistickou. Ale tohle to hodnocení, které vychází z většiny německých médií, vlastně založeno

na konkrétních výročí, lídrů Alternativy pro Německo, když například Alexander Gauland, jeden z jejich lídrů, řekne, že Němci musí znovu získat hrdost na výkony německých vojáků v obou světových válkách, když Björn Höcke, lídr v Durynsku, prostě řekne, že památník holocaustu v Berlíně je památníkem německé hanby, když saská Alternativa pro Německo vlastně požaduje zrušení Benešových dekretů a odškodnění všem, všech, kterým byl majetek zabaven během poválečných konfiskací v Polsku a Československu, tak to jsou všechno body, které vlastně před tím měla ve svém programu a ve své politice neonacistická NPD, takže my vidíme, že AfD je skutečně strana velmi rozkročená a že křídlo, které tam je možno označit za pravicově extremistické, pravicově radikální s neonacistickými prvky, je tam slyšet.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a Zelení nejsou levicoví extrémisté?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já se domnívám, že taková klasifikace u části Zelených platila pro 80. léta, ale jakmile se Zelení vlastně ztotožnili s pravidly německé parlamentní demokracie, jakmile tyto skupiny u Zelených byly potlačeny, tak tuto stranu jako levicově extrémistickou rozhodně není možno, není možno označovat, ale to jsme na konci 80. let, kdy k této zásadně změně, kdy takzvaní "Reálos" tam vítězí, už došlo, takže s tím bych nesouhlasil.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak naším hostem po linkách je Ladislav Protiva. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Co vy soudíte o výsledku německých voleb?

posluchač

Já bych chtěl reagovat na předřečníka, který říkal, že 80 %, nebo kolik, v Německu je katolíků, tak ten nemá vůbec pravdu, v Německu jsou většinou protestanti. To je za první. A za druhé, to, že Alternativa pro Německo je na třetím místě, za to je v plném rozsahu odpovědná paní Merkelová, která pochází z NDR, byla šéfkou Komsomolu a tak dále. Její obor je mimo jiný fyziku, kterou nikdy nedělala, a hlavně ruština.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak děkuji vám...

posluchač

Divím se dost Němcům, že jí můžou volit.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Děkuji vám za názor, díky. Tak, pane Kunštáte, mohl byste reagovat v podstatě na ty dva posluchače, kteří reagovali jeden na druhého?

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tam byl ten problém koncesní příslušnosti v Německu a jaký to má dopad na politiku. Německo prošlo v uplynulých dekádách silnou sekularizací, takže když se podíváme na plátce církevních daní, tak u těch obou

velkých církví, u evangelické a u katolické, vlastně ta čísla klesla pod 30 %, vlastně i pod 25 %. Takže je pravda, že vlastně stále většinu, většinu obyvatel Německa tvoří křesťané, příslušníci těchto 2 denominací, ty samozřejmě nějakým způsobem reprezentuje svým programem. I Křesťansko-demokratická a Křesťansko-sociální unie, ale ta doba, kdy tyhle konfesní sloupy byly s těmi církvemi propojeny, ta je dávno pryč, to skončilo vlastně už během 60. let. Takže to je důležité si uvědomit.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Teď se obracím na Mariána Vojtku, jak skončila naše anketa na Twitteru?

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Uživatelé Twitteru jsou optimisty. Jak dlouho podle vás potrvá sestavení nové vlády v Německu? 51 % hlasujících tvrdí, že do měsíce.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak pan Kunštát tady pokyvuje hlavou, asi si myslíte, že to je odhad celkem optimistický, že to bude delší.

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Myslím si, že to je velmi optimistický odhad. Vzhledem k programovým nesrovnalostem těch 3, vlastně 4 subjektů, protože musíme počítat i s CSU, to bude záležitost rozhodně delší než jeden měsíc, počítám do Vánoc.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to říká Miroslav Kunštát, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, díky, že jste byl hostem Radiofóra. Na shledanou.

Miroslav KUNŠTÁT, historik a politolog z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A děkuji i Mariánu Vojtkovi, editorovi sociálních sítí Českého rozhlasu Plus.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Na slyšenou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tomáš Pavlíček vám děkuje za vaše ohlasy a přeje hezký den.

Všichni chceme zpět do ráje, přitom bychom tam nevydrželi, říká psychiatr Radkin Honzák

25.9.2017 irozhlas.cz str. 00
Psychiatr Radkin Honzák, Luboš Vedral Zdroj

„Psychoterapie mě naučila od samého začátku, že budu rád, když alespoň zkusím záhyby vaší myšlenkové cesty sledovat. Ale ne že se do toho můžu kompletně vcucnout a že vám budu mluvit do toho, kudy máte jít. I

když si myslím, že to dobře vím, protože jsem expert,“ vysvětluje svůj přístup k pacientům moderátorce Barboře Tachecí v pořadu Osobnost Plus Českého rozhlasu Plus psychiatr, publicista a zastánce psychosomatického přístupu Radkin Honzák.

„To je vada medicíny, že vychovává mediky jako experty a oni si potom myslí: máš angínu, budeš brát pět dní penicilin a bude všechno v naprosté pohodě. Ale tak to nefunguje,“ doplnil Honzák.

Text je převzatý z Českého rozhlasu Plus

„Myslím si, že nikdy nevíte, jak na pacienta, protože práce s někým, ještě navíc je to vědecky dokázané, znamená se elektricky naladit na stejnou vlnu. V tomhle řemesle navíc nesmíte nikoho cpát dopředu cestami vytyčenými učebnicemi a kantory. Lékaři mají tendenci zopakovat takový učebnicový příběh, ačkoli člověku třeba vůbec nepřísluší,“ dodává.

Stabilita nevede ke spokojenosti

„Všichni máme asi představu ztraceného ráje, kam bychom se rádi vrátili. Je vize, jak by věci měly jít, přičemž lidé absolutně zapomínají na to, že by v tom nevydrželi. Co by tam tak celou dobu ty andělské chóry měly hrát. Člověk není nastavený na to, aby hledal přesnou a rytmickou rovnováhu mezi klidem a podrážděním. Spějeme daleko víc k podráždění, protože se tam cítíme daleko víc při silách, cítíme lepší kontrolu a lepší pohotovost. Když se budete týden flákat, jak o tom lidé pořád sní, začnete se nudit. Navíc lidé mají všeho dost, nebylo tu nikdy tak ekonomicky dobře jako dnes. Zajímavé je, že to přitom nevede ke spokojenosti,“ hovoří o lidské mentalitě odborník.

Famílie, co se nehodlá smířit

„Má maminka dostala metál za odboj. Byli jsme taková famílie, která se nehodlala smířit s tím, k čemu nás doba tlačila. Je to zajímavý život. A když si mě v roce 1978 podávali fízlové, nebylo to nic příjemného, ale nedostal jsem se za mez, kde by byl můj postoj kriminalizovaný,“ hovoří o svém životě Radkin Honzák a pokračuje: „Když si mě v Bartolomějské podávali, tak jsem se nesmál. Měl jsem strach.“

Radkin Honzák

Český psychiatr, publicista a vysokoškolský pedagog Radkin Honzák se narodil 30. března 1939 v Praze. Promoval na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy. Nejprve působil jako sekundární lékař v psychiatrické léčebně v Kosmonosech, v roce 1966 začal pracovat v Ústavu pro výzkum výživy. V současnosti působí jako ambulantní lékař v centrech IKEM a REMEDIS, jako sekundární lékař v Psychiatrické nemocnici v Bohnicích a jako asistent na Ústavu všeobecného lékařství 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Specializuje se na psychoterapii a je zastáncem psychosomatického přístupu. Pravidelně se na svém blogu vyjadřuje k současnému dění a jako autor je podepsán pod několika populárně-naučnými knihami o psychologii. V roce 2014 vyšla kniha rozhovorů Renaty Červenkové s Radkinem Honzákem s názvem Všichni žijem' v blázinci: současnost očima psychiatra. Pedagogicky působí na 1. lékařské fakultě a **Fakultě sociálních věd** UK. Pozornost upíná k lidem a svému psovi Bobině.

URL| https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/zdravi/vsichni-chceme-zpet-do-raje-pritom-bychom-tam-nevydrzeli-rika-psychiatr-radkin_1709250706_pj

Bez placeného on-linu to v budoucnu nepůjde

25.9.2017 MARKETING SALES MEDIA str. 16

Mediální dům Czech News Center po zpoplatnění části obsahu na webech iSport.cz a Blesk.cz zamkl i výběrové články na portálu E15.cz. Šéf on-linu Matěj Hušek vidí velkou prioritu v konzumaci obsahu na mobilních zařízeních, je si ale vědom toho, že monetizace je tu zatím nedostačující.

* Jako jedno z prvních vydavatelství na českém trhu jste zpoplatnili část obsahu na internetu. Dává vám to po ekonomické stránce smysl?

Bez placeného obsahu se do budoucna nemůžeme obejít. Mediální dům našeho typu musí mít v on-linové oblasti tři zdroje příjmů. Dlouho dominantní bude ještě příjem inzertní. Druhý, jehož podíl se u nás zvyšuje, je příjem ze služeb či transakčních webů (například Sleviště.cz, Mimibazar.cz, Hledej ceny.cz, pozn. red.). Třetím pilířem jsou pak platby za obsah. I když to jsou dnes v kontextu celého vydavatelství haléřové položky, je to směr, který je potřeba rozvíjet. Jsem přesvědčený, že v horizontu pěti let budeme z placeného obsahu schopni generovat významné peníze. Naším vzorem je v tomto případě Slovensko, kde se mediální trh díky zavedení systému Piano edukoval dříve. Dnes tam média jako deník SME nebo Denník N získávají z placeného obsahu zajímavé příjmy.

* Jakému typu placeného obsahu se u vás nejvíc daří?

Z hlediska výnosů se nejlépe daří on-line vysílání zápasů české fotbalové ligy, kde máme zpoplatněné všechny přímé přenosy, tedy každý víkend osm zápasů. Na Blesk.cz jsou zpoplatněny nárazové věci jako například chaty s odborníky nebo testy. Placený obsah na webu E15.cz jsme spustili 20. září. Jde o freemium model. Zamykáme jen několik článků denně, tak do pěti procent textů. První měsíc stojí předplatné 99 korun, plná cena na měsíc je 199 korun, dlouhodobější předplatné je zvýhodněné. Témata, která redakce v čele s Terezou Zavadilovou do placeného obsahu připravuje, jsou naše vlastní informace z trhu, akvizice, investiční poradenství a podobně. Jedná se o nově vzniklý, exkluzivní obsah, který doposud na webu E15.cz nebyl.

* Během posledních dvou let jste v on-linu přistoupili ke dvěma velkým akvizicím. Vyplatily se vám?

Akvizice nám pomohly výrazně vyrůst. Koupí části Mladé fronty a webu Mimibazar.cz jsme se ve velikosti on-line portfolia skokově posunuli. Naším cílem je zároveň diverzifikovat příjmy.

* Ten skok byl doslova o několik příček žebříčku provozovatelů českého internetu.

Ano. Začínali jsme na třinácté pozici, postupně jsme se dostali až na devátou. Po akvizici Mladé fronty jsme poskočili na pátou. A rostli jsme dál. Když se dnes podíváte na weby, které jsme před rokem a půl od Mladé fronty koupili, jsme na dvojnásobku návštěvnosti. Například E15.cz má dvojnásobný počet zobrazených stránek (PV) a návštěvníků. Ještě lépe je na tom například Maminka.cz. Web Recepty.cz, kde jsme úpravy dokončili letos v létě, v září meziročně organicky rostl o 40 %. Z pětky jsme tak postoupili na třetí příčku. Po akvizici Mimibazaru jsme se hodně přiblížili druhé Mafře, kterou se nám v srpnu podařilo přeskočit.

* Rozdíly tam jsou ale malé. Je to pro vás hlavní měřítko úspěchu?

Bylo to těsné, Mafra nás jistě na podzim zase přeskočí, ale věřím, že se nám postupně podaří stát se stabilní dvojkou na českém trhu. Čísla návštěvnosti ale nefkají nic o komerčním úspěchu webů. Řada malých a na prvních pohled nenápadných portálů dokáže vydělat více peněz než ty velké. Pro nás je ale ten vývoj potvrzením, že kráčíme správným směrem a daří se nám získávat více uživatelů. Srovnání, kde si stojíte vedle konkurence, je přece důležité.

* Jak moc tedy reklamní příjmy kopírují návštěvnost webů?

Záleží na obchodních modelech. Inzertní byznys je o velikosti portfolia, ale zároveň je také čím dál více o správném cílení. Čím dál méně reklam se prodává na konkrétních webech, ale více na publika. Inzerentům je pak jedno, na jakém webu uživatele zasáhnou, pro ně je podstatné je oslovit v optimální frekvenci se sdělením, které mu chtějí předat. Pro nás je důležité mít velké portfolio, na kterém budeme mít co nejvíce uživatelů, abychom mohli nabídnout cílovou skupinu tak širokou, aby si z ní každý z inzerentů vybral.

* Sázíte více i na programatický prodej on-line reklamy?

Ano, to je velká priorita kolegů z inzertního oddělení. Celkově přináší už zhruba čtvrtinu příjmů.

* Růst návštěvnosti vašich webů je dán vylepšením technických parametrů, jako je SEO, uživatelsky přívětivý design a podobně, nebo spíše změnou samotného obsahu?

Je to kombinace všeho. Důležité je nestát jen na jedné noze. Snažit se neustále vylepšovat produkty, jejich technické parametry, uživatelskou přívětivost i obsah webů. Svět se rychle mění. Google mění své algoritmy pro vyhledávání, Facebook také v posledních měsících udělal řadu úprav, které obsahová média zasáhly. A přijdou další. Být závislý jen na jednom zdroji návštěvnosti nebo na jednom typu obsahu je nebezpečné. Proto maximálně diverzifikujeme riziko a díky technologickým, obsahovým i marketingovým opatřením se snažíme růst tak, aby nás výpadek jednoho z nich vážně neohrozil. Tak se snažíme přistupovat ke všem našim projektům.

* Jaké zdroje to zahrnuje?

K největším inovacím u nás v domě patří oddělení, kterému s jistou mírou nadsázky říkáme „řízení letového provozu“. To nás posouvá zejména v SEO - optimalizacích pro vyhledávače, strategiích pro sociální sítě a efektivním výkonnostním marketingu. Je to malý kompaktní tým, který vidí věci v souvislostech. Spolupracuje s redakcemi, UX týmem, vývojem a naším inzertním oddělením.

* V jaké míře využíváte personalizované zobrazování obsahu?

S behaviorálním cílením jsme začali na Blesk.cz experimentovat před pěti lety. Různým uživatelům zobrazujeme různý obsah na základě jejich preferencí, pohlaví a momentálního rozpoložení. V on-line je důležité nebyť nikdy spokojený s tím, kde jsem teď, protože se vše rychle mění. Nejdůležitější je umět v jednu chvíli zahodit všechno, co se do té doby udělalo, a začít znovu.

* Patří k vašim prioritám optimalizace webů pro mobilní zařízení?

Naprosto. Je zřejmé, že mobily jsou dominantním komunikačním zařízením, přes které budou uživatelé konzumovat obsah včetně zpravodajství, objednávat zboží a platit. Mobil je středobodem lidského života, proto jsme si jej před více než dvěma lety stanovili jako prioritu. Dnes, když vytváříme web, začínáme jeho mobilní verzí. Máme produkty, u kterých je návštěvnost z mobilních telefonů dominantní - nebo brzy bude. Typickým příkladem je iSport.cz, kde záleží na rychlosti informací. Proto jsme také investovali do mobilních aplikací, máme i malé interní oddělení mobilního vývoje. Rychlý růst na mobilech nás těší, na druhou stranu je mrzuté, že jestliže byl velký problém s monetizací obsahu při přechodu z papíru na on-line, tak při přechodu z desktopu na mobily se historie opakuje. Mobily se monetizují hůře než desktopy a je potřeba vymyslet, jak to udělat, aby to dávalo ekonomický smysl.

* Loni jste spustili nový web Info.cz, který měl přinášet analytický obsah a jít do hloubky. Bude se ještě dále vyvíjet, nebo toto je už jeho slibovaná podoba?

Webu Info.cz se daří plnit očekávání z hlediska návštěvnosti. Protože jde o nový projekt, není jeho vývoj pochopitelně ještě u konce. Plánujeme nové projekty, které jej posunou dál.

25

procent příjmů z on-line reklamy na webech Czech News Center pochází z programatické reklamy

6,6 mil.

reálných uživatelů (RU) navštívilo v měsíci srpnu weby Czech News Center, kam patří například Blesk.cz nebo iSport.cz.

199 Kč

činí nově zavedené

předplatné za exkluzivní obsah na webu E15.cz. „Jsem přesvědčený, že v horizontu pěti let budeme z placeného obsahu schopni generovat významné peníze. Naším vzorem je v tomto případě Slovensko...“

MATĚJ HUŠEK On-line divizi vydavatelství Czech News Center (dříve Ringier Axel Springer) vede od ledna 2012. Zodpovídá za on-line strategii a vývoj nových digitálních produktů firmy. V současné době čítá on-line portfolio CNC přes dvě desítky webů. Před nástupem do CNC řídil multimediální studio NewsLab, dceřinou firmu Vltava-Labe-Press. Vystudoval **Fakultu sociálních věd** na Univerzitě Karlově, studoval také na univerzitách v Berlíně a Heidelbergu.

O autorovi| ROZHOVOR VEDLA Lucie Vaničková

Foto autor| FOTO RADEK CIHLA

Foto popis| Mediální domy by měly podle Matěje Huška v on-line generovat příjmy ze tří zdrojů: z inzerce, která bude ještě dlouhou dobu dominantní, služeb a transakčních webů a placeného obsahu.

Zjistil jsem, že politika se dá dělat čestně, říká marketingový expert Jakub Horák

25.9.2017 zpravy.tiscali.cz str. 00 Zprávy / Magazín
Jaroslav Bican

Když projdeš tři nebo čtyři politické strany, začneš z toho mít v hlavě takový guláš, že se ti tam prostě musí zrodit ten Kocour, popisuje v rozhovoru pro Tiscali.cz autor knížky o Kocouru Klapuškoví, reklamní odborník a volební stratég Pirátů Jakub Horák.

Tvoje knížka Kočky jsou vrženy na mě působí hodně antisystémově. Beru to jako útok proti politikům, kteří politický systém tvoří. Chápeš to také v tom smyslu, že Hnutí Nevím a Kocour Klapuška, kteří tam vystupují, jsou antisystémoví nebo jak bys to popsal?

Všechny kočky jsou antisystémové. Kočka může aportovat, ale jenom tak, že tě naučí házet jí míček, který ona chce nosit. Jakmile jí chceš něco učit ty, tak pohoříš. Je to tvoje špatné pochopení vašeho vztahu. Kočka nemá potřebu něco se učit. Proto i Kocour v knížce nemůže akceptovat chování politiků. Třeba Sobotka je schopný půl hodiny mluvit na jakékoli téma, ani se nezastaví.

Babiš zase opakuje pořád dokolečka to samé. Lidovci také mají svoje verbální triky - teď jsem zrovna slyšel Bělobrádka, jak mluví na Českém rozhlase, takové to, že jsou pro tradiční rodinu, opakují tradiční rodinu, a to už je zase závorka, mrk, mrk, buzny tady nechceme, konec závorky. Každý má svoje triky a v podstatě spolu s rozšířením sociálních médií a zpravodajství to lidem okupuje mozek. Která kočka by na to naletěla?

Když si vezmeš, co tam mají všichni ti politici společného a v čem se od nich liší Kocour Klapuška - on si zavolá na pomoc imaginativní bytosti. Myslím si, že podobně jako v Nekonečném příběhu to tady politici zaplavují nějakou temnotou, každý svým způsobem.

Kocour je poslem z říše imaginace, který chce tady tu mlhu a temno, co politici vytváří, rozprašit.

A když říkáš, že politici mají různé triky, má Kocour taky nějaké?

Kocour se musí přizpůsobit místní situaci. Používá opakovaně jeden trik, a to, že ze sebe dělá blbečka. To je tady v Čechách hodně rozšířené, to už začalo Švejkem a provozuje to tu spousta lidí i dneska. On to vždycky úspěšně udělá a pak pozoruje lidi, jak na to budou reagovat - kdo ho chce poučovat nebo zneužívat. Kocour si s lidmi samozřejmě také hraje. Kočky jsou velice hravé.

Kocour už to nedělá, že by od toho něco očekával - co také tady může dnes jeden od druhého očekávat? Hraje si s myšmi, ale to je taková v podstatě hezká hravost, protože o tom ví, že to dělá a baví ho to, směje se tomu.

Zaujala mě pasáž, kdy si kočky povídají o tom, že lidé jsou vlastně zvířata, a jaký politik je jaké zvíře a tam padne, že Sobotka je chameleon. Tam je moment, kdy Kocour má k tomu chameleonovi nějakou sympatii a je to pro něj zvíře, kterým by byl, kdyby nebyl kočkou. Co ho na chameleonovi láká? Jak bys popsal rozdíl mezi kočkou a chameleonem?

To je velice těžká otázka. Chameleon je dost odpudivé zvíře. Je to ještě a ještě je studenokrevný. Člověk je nemá rád, to je prokázané. Člověk má rád savce, protože jsou teplokrevní a čím víc se podobají tím výrazem na mordě miminu nebo člověku, tím jsou mu bližší. Proto je panda oblíbená, protože vypadá jako dítě. Mít rád chameleona je opravdu zvláštní.

U Kocoura si to vysvětluji tak, že má strašně dobré srdce a je mu líto zvířete jako je chameleon, o kterém, když řekneš, chtěl bys být chameleon, tak devadesát lidí ze sta řekne, chameleon nikdy. Myslím si, že to je solidarita se zvířetem, které je obecně neoblíbené a potom možná má rád barvy.

Ještě je tam jedna věc. Kocourovi se určitě líbí zvláštní schopnosti a chameleon má opravdu zvláštní schopnosti, změnu barvy. Chameleoni si signalizují svoji polohu, aniž by se pohnuli, třeba když jeden chameleon druhému, jsem četl v Brehmovi, chce dát najevo, že tam je, jenom nepatrně změní barvu, ale nepohne se.

Měl jsem z toho právě pocit, možná mi to vyvrátíš, jako kdyby Kocour vůči Sobotkovi chameleonovi cítil lehké sympatie nebo menší odpor než vůči Zemanovi a Babišovi, byť pak dál v knížce se to asi vyvrátilo. Vychází z toho Sobotka lépe než ti dva?

Myslím si, že to je dané tím, že Sobotka není šelma, že není agresivní. Kocour vidí, že to je zvláštní zvíře, ale ví, že to není zvíře, které útočí. On tam sedí, občas vystřelí jazykem, něco uloví, ale Kocourovi chameleon není nebezpečný, takže možná i z toho to plyne.

Kdybich se zeptal ještě na další politiky, o kterých tam není zmíněno, jakým zvířetem jsou, jak by to bylo s Václavem Havlem? V knížce to vypadá, jako kdyby měl v sobě něco z kocoura, když politici čekají, že pod maskou Kocoura je nějaká reinkarnace Havla.

Kdyby byl Havel zvíře, byl by samozřejmě kocour, což každý ví. Miloš Zeman to správně tuší. On má celý život z Václava Havla trauma a teď vidí, že Kocour je velice svobodný a hravý, dělá si ze všeho legraci. Používá převleky, což je divadelní manýra, a v momentě, kdy si Kocour na jednu debatu vezme kalhoty do půlky lýtek, začne to Zemanovi v hlavě šrotovat. Kocour to samozřejmě udělal, aby ho vyděsil, protože jestli se něčeho Zeman, Klaus a tihle lidi bojí, je to právě Havel, protože byl jediný, kdo je dokázal rozebrat.

V přítomnosti hloupějších lidí jim fungují jejich techniky: Zemanovi jeho jízlivost kombinovaná s historicky vysokou inteligencí a Babišovi zase to, jak pořád něco opakuje a nepustí druhého ke slovu. Funguje jim to, ale na Václava Havla by to nefungovalo. Proto je zřejmé, že Zeman tam Václava Havla v tom Kocourovi tuší a obává se toho.

A Václav Klaus by byl z jaké sorty živočišných druhů?

To nemůžu takhle říct, protože tu kategorizaci politiků, kdo je jaké zvíře, vymyslel cestovatel Vojtěch Alberto Sláma, kterého jsme s Eccentric Clubem poslali teď do Jižní Ameriky na expedici za Tatunkou, což je reálný týpek asi osmdesátiletý, podle kterého byl natočený Indiana Jones. Podpořili jsme jeho výpravu do Jižní Ameriky. Dokonce jsme koupili kříšťálovou lebku, která je z pravého kříšťálu, a nechali jsme na ni vyryt španělsky Tatunkovi pozdrav od jeho fanoušků v České republice.

Tatunca Nara tvrdí, že tam někde v džungli je světelné město, ve kterém žijí Němci ještě z druhé světové, samé šílené historky. Jenže co my víme? Proto jsme tam vyslali Alberta. A on byl právě u mě v Eccentric Clubu a začal ze sebe sypat o politicích, kdo mu připadá jako které zvíře. Asi, jak cestuje po těch džunglích, má do toho nějaký vhled. Klidně ti řeknu, kdo je Klaus, ale musím se zeptat jeho.

Moje knížka je plná detailů. Naštěstí mám spoustu peněz, tak tím mohu trávit čas - psal jsem knížku v Nepálu, Afghánistánu, Indii i na Islandu. Když jsem ji psal, strávil jsem třeba čtrnáct dní tím, že jsem si pouštěl dokumenty o podzemí v Praze, jak tam Cílek dvě hodiny něco vykládá. Pod Prahou jsou stovky kilometrů chodeb a okolo sedmdesáti románských podzemních objektů. A pak se tam z toho dostane jeden nebo dva odstavce, ale je za tím velká suma znalostí. V případě zvířat pochází od Alberta.

Marketingový expert trpící stockholmským syndromem

Jaký byl hybný moment nebo impuls tu knížku napsat? Jak jsem říkal, přijde mi, že je hodně postavená proti politikům, ale zároveň ty jako autor knihy jsi pracoval, dělal kampaně pro strany, které ten systém tvoří, ať už sociální demokracie, ODS či TOP 09. Na mě to působilo, jako kdybys přešel z jedné strany barikády na druhou. Co se změnilo?

To je problém duálního myšlení, že mysl zná bílé nebo černé, takže když někdo dělá pro sociální demokracii, musí tomu věřit a musí si to myslet, říkají si lidé okolo anebo dokonce v té straně. Pak jsou překvapení, že by někdo volil třeba někoho jiného, ale přitom je to normální práce. Dělal jsem za svůj život deset automobilových značek, možná dvanáct, bavoráka, daewoo, hyundai, škodovku, forda.

Každá z nich má svůj myšlenkový ekosystém a v něm se pohybuje. Volvo je třeba velice o bezpečnosti, o kvalitě, takže když děláš volvo, automaticky začneš vidět tyhle aspekty. Když děláš daewoo, začneš vidět výhody mezi levnými auty, co se dá vypíchnout.

Je pravda, že když člověk dělá s nějakou partou lidí, nevyhne se mu stockholmský syndrom, že s nimi začneš sympatizovat. Když jsem dělal pro ČSSD kampaň Dva roky ve vládě, začal jsem vidět některé pozitivní aspekty politiky ČSSD, jako třeba zlevnění DPH na léky, na knížky.

Nikdy předtím jsem nepřemýšlel o tom, že by například poplatky u doktora byly problém. Vždycky jsem si říkal: to lidi nemůžou zaplatit ani korunu nebo já nevím třicet korun, co to je za kravinu? Potom jsem zjistil, že skutečně jsou lidé, kteří mají třeba sedm tisíc důchod nebo osm a ti platí poplatky za léky a když za každý něco zaplatí, už pak ty peníze nemají.

To jsem se dozvěděl od nich. A když člověk dělá pro ODS nebo topku, zase to vidí z úplně jiného směru. Vidí, že lidé by měli být vychovávaní k samostatnosti oproti modelu, že člověk čeká od státu, že se o něj postará, že se tady zruší druhý pilíř důchodové reformy, který samozřejmě celkově nic neřešil, ale byl nějakým krokem k tomu, aby lidé chápali, co dneska říká i Ivan Pilný ministr financí za ANO, že důchody nebudou, protože nebude z čeho.

Takže najednou někdo přijde jako tahle vláda a řekne, tohle se zruší, ale už neřekne, co se s tím bude dělat. No tak co, ono se uvidí, prostě takové letadlo. Dokud letíme, občas rozneseme nějaké lepší jídlo na palubě, a až to bude padat, to třeba bude za osm nebo dvanáct let, to teď není můj problém, říká si každý z nich.

Když projdeš ty strany třeba tři nebo čtyři, začneš z toho podle mě mít v hlavě takový guláš, kdy se ti tam prostě musí zrodit ten Kocour, aby přišel na pomoc. Kocour mě vlastně zachránil. Přišel a řekl si k tomu své a ukázal celou tu teatrálnost, to divadlo. Jak jeden slibuje tohle, druhý tamto, třetí nabízí zas ono a kdyby se neobjevil Kocour, člověk na to může jen zoufale koukat a říkat si, buď žiju ve světě, kde všichni lžou, nebo ta pravda někde je a já o ní nevím.

To se děje spouště lidem, hledají ji pak na ruských webech, třeba někdo nelže - Putin nebo Sputnik! Nebo lžou úplně všichni a pak si člověk říká, že by se radši mohl oběsit než být v tomhle. Anebo se objeví Kocour, který v shakespearovském stylu, že všechno je divadlo a každý hraje svou roli, přijde a vyťasí se se svou rolí. Protože nevěřím, že všechno je rovnocenný, i v tragédiích jsou role, které jsou lepší, a pak role, které jsou horší.

Jsi už imunní vůči tomu, že třeba za tři nebo pět let budeš dělat kampaně zase znova pro ODS, TOP 09 či ČSSD? Že ti to nadobro vyléčilo nebo pro nějakou novou stranu typu ODA, Realisté, těch partají se objevuje spousta, bys třeba pracoval?

To je otázka, nad kterou přemýšlím hodně a přemýšlím nad ní v souvislosti s tím, že teď dělám pro Piráty. Bral jsem je tak, že si zažiju další zábavičku, poznám nové lidi, zjistím, co je to za podivnou partu, a musím říct, že jsem si je velice oblíbil.

Někteří jsou evangelíci, někteří husité, někteří poslouchají techno, ale mám z nich pocit, že to myslí velice upřímně a snaží se něco dělat. Už to je teda fascinující, že se někdo snaží něco dělat, protože když chceš být politik, stále se musíš starat o to, abys někoho neurazil, abys nenapsal na Facebook ožralý nějakou hlášku, kterou si můžeš klidně dovolit jako spisovatel. To se i čeká, že umělec je trošku kontroverzní, ale u politika je to blbě, pak ti to furt mlátí o hlavu.

Piráty mám teď moc rád. Jsou to čestní kluci, takoví skauti z Foglara. Přemýšlel jsem zrovna včera, co se stane, až se dostanou do sněmovny - pokud se tam dostanou - protože finančně pro mě Piráti nejsou nic moc zajímavého, jestli bych byl schopný dělat znova jako na běžícím pásu jinou stranu.

ČTĚTE TAKÉ

Maturita Pirátů: Není to o trávě a stahování filmů, jsme seriózní strana, říká Ivan Bartoš

Myslím si, že když jsem zjistil, že politika se dá dělat více méně čestně, i když možná ne v tak vysokých patrech, jako ji dělají větší strany, že už se mi do toho chtít nebude. Asi mi tím skončilo jedno období. Je to strašné, že

tím přicházím o spoustu peněz, které jsem v nějaké jiné verzi budoucnosti mohl vydělat. Ale na druhou stranu - není to zas krása, že konečně někdo jsem? Že konečně něčemu věřím?

Že člověk už toho Kocoura, který se na to kouká a který představuje pravdu, nemůže vyndat z hlavy a říct si: Jakube, užil sis, stříh a teď znova, takže je to buď BMW, nebo daewoo - opakuj si, je to jen BMW nebo daewoo, prostě jedna ze značek aut, na tom ti nezáleží, jsi profesionál - pojďme třeba udělat kampaň na ODA, a teď tam sedět s lidmi, o kterých víš, že obchodovali s kdekým a že je to celé totální komedie, psát jim dobré headlines, točit videa, aby to vypadalo věrohodně... že tohle už nikdy nepůjde?

Asi se teď budu živit něčím jiným, když pozoruji, k jakým změnám v mé osobnosti díky Kocourovi došlo. Vždycky jsem si říkal - kdo jsem já, abych rozuměl svému životu? Ale ono to platí i obráceně - kdo jsem já, abych se stavěl proti?

Takže nevyklučuješ, že pokud to s Piráty dopadne pozitivně, budeš si je držet a třeba ve spolupráci s nimi pokračovat i do budoucna?

Jestli se Piráti dostanou do sněmovny, měli by vést kampaň pořád dál. Měli by o každém hlasování, kde někdo hlasuje s někým jinak, nějaký poslanec něco říká a pak tam buď nepřijde, nebo hlasuje s komunisty, okamžitě to druhý den napsat a dát tam velký červený vykřičník a číslovat to. Tenhle poslanec už má tři vykřičníky, můžete zjistit, jak vždycky hlasoval jinak, než říkal!

Jako politik musíte vysvětlit všechno, co děláte. Protože on nikdo nerozumí tomu, co se ve sněmovně děje. Jsou tabulky, kdo jak hlasoval, ale neví se, proč kdo jak hlasoval, co za tím je. A jestli Piráti chtějí zůstat transparentní, jestli se nechtějí dostat do pozice, že si někdo bude říkat: podívej se parlament vždycky něco pokurví a nikoho nezajímá, jak jsi hlasoval, důležité je, že jsi tam byl - tak každý pak řekne za dva roky i Pirátům, no vidíte, co jste udělali, vy za to taky můžete, taky jste tam byli.

Jestli nechtějí Piráti umřít v mediální palbě, musí pořád vysvětlovat, co dělají. Dneska to tak je. Jak sám sebe nedokážeš vysvětlit a obhájit se, ti ostatní tě zničí.

Mohl bych jim pomáhat s tímhle. Taky je zajímavá prezidentská kampaň samozřejmě.

Už vidíš kandidáta, kterému by si chtěl pomoci nebo nevím, jestli tu ambici nemáš ty sám?

Ne, já rozhodně ne.

Čas se přeci jenom chýlí a pokud by si chtěl některému kandidátovi profesně pomáhat, už by to chtělo nebo jestli už někomu pomáháš...

Já kandidovat nemůžu, protože by mi to nedovolil Kocour. A spíš si obecně říkám, že by byla zajímavá prezidentská kampaň.

Takže zatím nemáš nějaké želízko v ohni?

Prezidentská kampaň by byla moc zajímavá.

Ok. Ještě k Pirátům, popisoval si to, jako kdyby se politici, respektive politické strany dělily na čestné, slušné a na zkažené. Trochu to zjednodušuji, ale není to přirozený proces, že když je strana ve sněmovně patnáct let, tak vypadá, jak vypadá, protože patnáct let je určitá doba a až Piráti budou patnáct let ve sněmovně, také budou nějak vypadat? Není to proces, který je, možná je to smutné, ale nevyhnutelný?

Taky člověk neříká, že Piráti vždycky a pořád budou dobří. To, o čem mluvím, jsou Piráti v roce 2017, v této fázi a tam mně přijdou excelentní. Co bude za dva roky, to neví ani Kocour.

Román jménem Jakub Horák

Ty teď si v takové dvojroli, na jednu stranu si autorem knížky Kočky jsou vrženy, kterou propaguješ, a zároveň volebním strategem Pirátů, netluče se to? Není to tak, když to trochu přeženu, že ta knížka je součástí pirátské

volební kampaně? Přijde mi, že ona i Piráti v kampani míří podobným směrem. Jejich volební heslo: Pust'te nás na ně, by do knížky zapadlo velmi trefně.

Realita je ta, že tu knížku píšu zhruba rok a půl a psal jsem ji v Nepálu, v Afghánistánu, v Thajsku, v jižní Indii, když jsem byl na motorce s Matějem Homolou, ale psal jsem ji i na Islandu, kde jsem už byl za Piráty. V době, kdy zavolał politolog Martin Duška od Pirátů a ptal se mě, jestli bych pro ně tu kampaň nechtěl dělat, což jsem odmítl, jsem ji měl napsanou už ze dvou třetin, ale spíš si myslím, že se synchronně potkaly podobné dva rovnoběžné pohledy.

Dokonce jsem se to na začátku snažil zcela cíleně oddělit, protože jedním z velkých úkolů té komunikace bylo představit program Pirátů, aby voliči pochopili, že skutečně mají program pro všechna ministerstva, že ho mají velice komplexně zpracovaný, mají odborné garanty, má to hlavu a patu.

A zamotávat do toho klapouchého kocoura, který bojuje proti prezidentovi, by bylo naprosto kontraproduktivní, ale samozřejmě potom, jak se začala zvedat čísla preferencí a lidi to začali sledovat se sympatiemi a taky knížka se ukázala, že je úspěšná a že se vytisklo 10 tisíc výtisků, prodává se a jsou na ni dobré recenze, mně už trochu otrnulo a říkal jsem i volebnímu manažerovi, co kdybychom do Pirátských listů dali inzerát na Kočky jsou vrženy, ale naštěstí říkal, Jakube, ne, prosím tě.

Je pravda, že když máš stranu, která chce ukázat, že je profi, standardní, politická, musíš zdůrazňovat spíš, že předseda, který má dredy, má kromě toho i dva doktoráty z informačních věd, a ne to, že tvůj volební stratég vydává knihu o mluvícím klapouchém kocourovi.

Ptal jsem se na to spíš, protože se mi zdá, že to od sebe nejde zcela oddělit. Když tě pozvou do DVTV, mluvíš o obojím a nejde úplně říct, paní Drtinová na knihu se mě neptejte. Jde to ruku v ruce.

Kdysi jsem tak vnímal svůj život, že můžu mít nezávislý život reklamního textaře, který dělá klienty, a že pak můžu mít úplně opačné názory třeba jako sloupkař v novinách, který říká, že by to mělo být jinak a vnímal jsem to, že to jsou moje osobní názory a tamto, že je ta profi práce, ale bohužel klienti to takhle nevnímají. Svět chce, abyste vystupovali jenom v jedné roli, protože jinak si vás nedokáže zařadit.

Berou si to osobně, takže takhle se to oddělovat nedá. Možná bych musel mít takové převleky, jako že bych mluvil o Kocourovi a byl spisovatel a pak bych si sundal kožíšek a vzal bych si sako a říkal, teď jsem seriózní volební stratég, ptejte se mě na politiku. Ale na tohle tu má málokdo kapacitu. Pro lidi je to stejně těžké jako hrát šachy na šachovnici ve třech rozměrech. Oni milují plochu. Veřejně jsem se přizpůsobil.

Také se to dá vyřešit tím, že člověk má roli jednu. V rozhovoru pro E15 si říkal, že se v první řadě cítíš být spisovatelem. Varianta, že by si třeba opravdu všechno, co se týče marketingu, pověsil na hřebík a byl jenom spisovatelem a psal knihy, tě neláká?

Ne, když říkám, že jsem spisovatel, chci tím říct, že mně vyhovuje se takhle vnímat, protože spisovatel vytváří postavy, takže další svoje role, které hraji, můžu vnímat jako postavy ve svém životě. Takže já jako reklamní odborník jsem jedna z postav v tom románu a celý ten román se jmenuje Jakub Horák, takhle pokračuje. Lidé vám dají o trochu víc prostoru, když se smíří s tím, že jste spisovatel, než když si myslí, že jste účetní. Účetní to mají velice tvrdě...

Viděl jsem inzerát, že někde na Aljašce mohou lidé čistit ryby. Říkal jsem si, že by to bylo strašně zajímavé. Je to zřejmě úplná otročina, příšerná, člověk je tam dvanáct hodin a čistí ryby, ale bylo by třeba zajímavé dva měsíce dělat tohle. Nevydržel bych to fyzicky asi ani týden, ale celé to znamená, chci být námořník na lodi a někam plout.

Když chceš někam plout, proč vlastně děláš politický marketing?

Člověka samozřejmě velice láká dělat poradce premiérovi nebo ministrům. Dělal jsem třeba pro ministerstvo vnitra kampaň "Pomáhat a chránit". Když byl Vondra ministr obrany, vymýšlel jsem tam taky něco o legiích.

Je prostě fantastické dostat se do těchto pater, protože člověk vidí plno zajímavých věcí. Setká se se super inteligentními lidmi a dozví se spoustu věcí, které se někde doma, když sedíš a myslíš si o sobě, že seš

spisovatel, samozřejmě nedozvíš. Takže pokud mně to bude umožněno, chci neustále pronikat do nových světů. Taky si myslím, že jsem v té knížce nebyl nějak zvlášť indiskrétní. To je všechno takový milý humor, taková pohádka. Kdybych napsal, co jsem zažil doopravdy, ta knížka by byla mnohem tvrdší. A lidé to vědí.

Říkáš milý humor, pohádka, ale dovedeš si představit, že by někdo z těch, o kterých tam píšeš, si to přečetl a pobavil se nad tím?

Myslím, že všichni.

Myslíš?

Myslím si, že všichni se nad tím zasmějí a v podstatě můžou být rádi, protože třeba takový Jarda Plesl z Mladé fronty po padesáti letech, co po něm zbyde až umře? To bude tenhle román a na Wikipedii bude Jaroslav Plesl novinář, šéfredaktor Mladé fronty a sloužil jako předloha k Jaroslavu Jarynovi v knize Kočky jsou vrženy. Podle mě to Jarda i ví. Myslím, že se zasměje a je rád, že jsem ho takhle zvětčil.

Dyť rozhovory s Babišem, které udělal do Mladé fronty, po něm nezůstanou. Kdo to bude číst za padesát let, ale tahle knížka stejně jako nadporučík Lukáš a hejtmán Sagner ze Švejka tu zůstane. Jsem si jistý, že to tak chápe, je to můj spolužák z **Fakulty sociálních věd** a skvělý člověk. A ty špatné pohyby, které v životě udělal - kdo z nás nějaké neudělal? Důležitá je ale ta věčnost, a tu já mám teď už pod kontrolou. Na rozdíl od Jardy.

Jaroslavu Pleslovi si dal dokonce speciální roli, jestli jsem to správně pochopil, knihu končíš de facto tím, jako kdyby ji ten Jaryn napsal.

No jasně. Dyť ji napsal. Kdo by byl jejím autorem? Kocour ji podepsal.

Knihy se svítící obálkou

Zmínil si pozitivní recenze, ale zaznamenal jsem i relativně negativní. V Mladé frontě byla celkem kritická a recenze v Respektu od Petra A. Bílka byla také dost negativní. Jaký pocit máš z recenzí? Bereš si z nich pro sebe i nějakou zpětnou vazbu důležitou pro tvoje další psaní?

Když se podívám třeba na Kosmas.cz, což je největší prodejce knížek, jsou tam super ohlasy čtenářů v recenzích a z toho mám velkou radost, protože z nich cítím, že rozumí té absurditě. Byl jsem v Českém rozhlase u Jany Klusákové, která se mnou udělala třicetiminutový rozhovor, z toho asi deset minut bylo o Bulgakovovi a ta mi řekla, že knížka je geniální.

Řekla mi, ať se připravím na to, že recenzenti nebudou vědět, co si s tím počít, protože ta knížka je velice hybridní. Na jednu stranu se tváří, že to je současná politická satira, ale na druhou stranu má pohádkové motivy.

Co se týče recenzí, Bílka jsem ještě nečetl. Na toho se rád podívám a jsem velice rád, že Respekt, kterého si velmi vážím, uznal, že ta knížka je natolik důležitá, aby o tom napsali recenzi. Podíváme se, v čem přesně se Bílek mylí, jestli mi říkáš, že ta recenze není úplně dobrá.

ČTĚTE TAKÉ

Neuromarketing: Pavěda, nebo šance, jak zaujmout voliče?

Bílek je taky jen člověk a navíc to prostředí Respektu - tam všichni berou všechno moc vážně. Nedávno jsem se potkal s Ivanem Lamperem a říkal jsem mu, jaké to bylo, když jsem si vzal s peruánským šamanem ayahuasku. Hned mi začal vysvětlovat, že to není opravdové poznání. A to ji nikdy nemě! Pak se člověk nemůže Bílkovi divit, že není v takovém prostředí uvolněný a otevřený Kocourovu sdělení.

Ohledně recenze v Mladé frontě, za prvé je hezké, že ji tam Jarda nechal vyjít. Když to vyšlo hned těsně vedle jeho rozhovoru s Babišem, určitě si ji i přečetl. Někteří lidé třeba jenom nejsou tak napojení na tuhle vlnu.

Spousta lidí, když vyšel Malý princ, nechápala, v čem to spočívá - když to tehdy někdo posuzoval z pohledu science fiction, řekl: to má velice mírný děj ve srovnání s Bradburym, málo to šlape, je to tedy o hvězdách, o planetách, je to jako science fiction. Někdo si zase řekne, na pohádku tam chybí nějaké motivy. Prostě lidé se

na to koukají ze svého pohledu, nehněvám se na ně, jestli tomu nerozumí. Ani Kocour se na ně nehněvá. Tedy ne moc.

Nebylo zbytečné, že si tomu dal škatulku fantasy román? Tuším, že tak je to na knížce napsané.

Tam není fantasy román, tam je fantastický román, a to je odkaz na Bulgakova, který jako první v historii Mistra a Markétku označil za fantastický román. Bulgakov je tam samozřejmě někde i zmíněn jedním citátem. Je tam zmíněno spousta věcí a lidí, kteří mají hodně velký přehled, si v tom libují, že vědí, kolik jich tam je. A někdo jenom vidí, že to je fantasy, aha tak se pojďme na to podívat jako na fantasy anebo někdo už k tomu přijde úplně znechucený celou mojí kampaní: obálka knihy svítí.

Vím, že když jsem už desátý den jel na svém facebooku: "obálka knihy svítí, kupte si ji na Hithitu", lidé mi psali, ty vole, Jakube, už aby to bylo za námi. Jenže ve chvíli, kdy se začalo říkat, obálka knihy svítí, na Hithitu k tomu přiskákalo dalších tisíc čtenářů, kteří nakonec vybrali 720 tisíc.

Jde hlavně o čtenáře, a jestli kvůli tomu, že se mu líbí, že to svítí, si to někdo koupí, kvůli tomu pestrému obalu, a pak si to přečte a zamyslí se nad tím, jací ti politici jsou a jaká je role imaginativních zvířat a kocourů v našem světě, nebyla to marná kampaň.

Chápu, že když vážnému literárnímu kritikovi - který se tady brodí v současné české próze, kde vždycky už na nějaké stránce 76 někdo začne zažívat hluboké existenciální dumání nad sebou samým a nad vyhazovem z reklamní agentury a nad tím, že doma v žižkovském bytě mají plíseň a nad tím, že jeho domnělá stará zmizela od Krušovic na Žižkově k veganským burgerům v Radosti a pro něj je to důkaz její morální dezintegrity a nad budoucností a minulostí a teď tam chodí a posuzuje celou tuhle zem a generaci - když člověk těmhle kritikům předhodí takovou cukrovou vatu pouťovou v podobě Kocoura a jeho létajících koček, neví, co s tím. Jak by taky mohl?

Bohužel kritici jsou tu velmi špatně placení, a proto přirozeně soucítí spíš s trpícími, než s veselým Kocourem. Jak může trpící kritik oslavovat někoho, kdo je v pohodě? To je nefunkční požadavek, řekl by Karel Janeček.

Marketingové triky typu svítící obálka jsou tedy podle tebe opodstatněné ve chvíli, kdy to lidi, kteří by si to jinak nepřečetli, k tomu motivuje?

Ohlasy čtenářů na Kosmas.cz a od dvou a půl tisíce lidí, co si knížku koupili přes Hithit a teď mi píšou, a ohlasy některých lidí, kteří jsou velice chytří, a vážím si jich, mě naplňují pocitem, že lidé knížku pochopili a že jsem to s marketingovou kampaní nepřehnal.

Tohle mi třeba napsal v recenzi na Kosmas.cz zakladatel Kocianova kvarteta, houslista Pravoslav Kohout: "Je to nejlepší, nejtípnější, nejinteligentnější a nejinformovanější česká politická satira, jakou jsem v posledních letech četl. Dle mého mínění v lecčems překonává i známé zahraniční autory (Sorokin ap.)". To je umělec, ten to chápe.

A nejde to trochu proti jejímu obsahu, když na obálce knihy je Kocour s hlavou Zemana, vždyť je to mírumilovné zvíře nebo ne?

Měl si doma někdy kočku? Kočky nejsou moc mírumilovné, když je nasereš. Opravdu.

Není to také marketingový trik dát tam tu hlavu, přece jenom to vzbuzuje kontroverze. Lidé si toho všimnou, mluví se o tom. I v recenzi v Mladé frontě zrovna tohle paní redaktorka vypíchla a pohoršovala se nad tím.

To je dobře. Ke knížce jsme točili video, které spočívalo v tom, že jsme přišli v pět ráno na Pražský hrad. Byl jsem to já, kameraman, režisér Dave Soldy a Petr Fridrich, co hraje Kocoura, který měl na hlavě kočičí hlavu. Teď jsme tam přišli a koukala na nás hradní stráž.

Řekli nám, že musíme jít okolo kovovým rámem, no tak Kocour normálně prošel rámem, vyndal nějaké mince z kapsy a teď kráčel z Hradu ven Bránou obrů a v ruce držel síťovku, kde měl hlávku zelí, kolem které byla omotaná gumová maska Zemana. Vojáci na to nevěřivě koukali, a když Kocour prošel, jeden říká: to je Zeman? No ty krávo, povídal.

Myslím, že to za to stojí, ta obálka je geniální.

Díky kampani na HitHitu se na knížku vybralo spousta peněz, 725 tisíc korun. Kampaň si dělal z finančních důvodů nebo i z propagačních? Knižka by se asi zaplatila i bez kampaně, je to věc, která by komerčně nepropadla nebo ne?

Chtěl jsem to udělat na HitHitu, protože má prvky gamifikace, že to nabíhá, vidíš, kolik lidí si to koupilo, kolik chce ještě tričko a tak. To jsem chtěl udělat každopádně, ale k vysoké částce, kterou jsem řekl, že chci vybrat, jsem došel omylem, protože jsem si přečetl v podmínkách na HitHitu, že do 500 tisíc korun chtějí asi devět procent a pak už jen pět procent. Říkal jsem si, proč bych jim měl dávat devět procent, tak to dáme na 500 tisíc a korunu.

Odpálil jsem to a pak jsem si teprve všimnul, že jiné knížky vybíraly třeba padesát nebo sto tisíc a říkal jsem si, no ty vole, to je průšvih. Teď mi i lidé psali a říkali, no ty vole, teď už vidíš, že si to přestřelil vid'?' A teď to skutečně nabíhalo pomalu a bylo to třeba 45 tisíc a 45 a 500 tisíc to je ještě docela velký rozdíl. No tak jsem říkal, ty krávo, co s tím budeme dělat? Tak jsem hodil do placu svítící obálku, v noci svítí. No a ty vole od té chvíle to jelo, a kdyby to vydrželo ještě týden, tak jsem přes milion.

Takhle to vybralo nejvíc ze všech knížek, ale pro mě je důležité, že ta knížka je výsledkem dvouleté práce, že je tam spousta odkazů, má to spousta rovin a je to psané velice lehkým zábavným jazykem a to, že svítí obálka, je k tomu navíc. A není to nějaký čínský šunt, co se rozbije za týden.

V knihkupectví jsem knížku viděl za tři stovky, dát cenu níž v souvislosti s tím, že si na ni vybral hodně peněz, o tom si neuvažoval? Kdyby se peníze nevybraly, byla by cena ještě vyšší?

Cena by byla stejná, ale za prvé peníze, co se vybraly, jsme investovali do toho, že svítí všechny obálky. Původně měly svítit jenom ty z limitované edice, kterých se udělalo pouze sto kusů. Takže díky těm lidem jsme udělali, že svítí všechno, a za druhé, mám nedůvěru k levným věcem. Kdybych viděl knížku za padesát korun a jiné knížky stojí tři sta korun, tak si řeknu...

...kdo to platí?

Přesně. Kdo sakra něco tak levného platí.

URL| <https://zpravy.tiscali.cz/zjistil-jsem-ze-politika-se-da-delat-cestne-rika-marketingovy-expert-jakub-horak-303376>

Média ovládá marketingové myšlení, zaznělo na besedě k hoaxům

24.9.2017 denik.cz str. 00 Publicistika

Jaroslav Krupka

/VIDEO/ Byť je šíření hoaxů a nepravdivých informací běžnou součástí masové komunikace už od dob jejího vzniku, jsme dnes jimi zranitelnější. V čem tkví problémy současné komunikace?

"

Česká veřejnost je už od začátku 90. let hodně polarizovaná, přičemž sociální sítě přispívají k tomuto rozdělení tím, že se v nich lidé uzavírají do "své názorové bubliny", přičemž algoritmy sítě jim nabízejí příspěvky, které jejich názoru odpovídají. To v lidech posiluje přesvědčení, že jejich názor je správný a rozšířený, byť tomu tak nemusí ve skutečnosti být. K informacím často schází odpovídající kontext. Mediálnímu vzdělávání se přitom věnuje ve školách jen malá pozornost. A česká média ovládá marketingové myšlení, jehož podstatou je snaha uspět, nikoli poznat.

Tyto a další názory zazněly v panelové diskusi "Propaganda, dezinformace, hoaxy - jak se v tom vyznat?", kterou v tomto týdnu uspořádala ve Skautském institutu v Praze organizace Go Think Initiative. Diskuse se mimo jiné zúčastnili Jan Jiráček z **Fakulty sociálních věd** UK a vedoucí katedry mediálních studií na Metropolitní univerzitě v Praze, Jakub Bouček, autor pořadu Teorie spiknutí na online videokanálu Stream.cz, Radka Pudilová z Nadace OSF a Bohumil Kartous z informačního centra pro vzdělávání Eduin. Nevylučovat z diskuse

Přestože se debata měla týkat hoaxů a jejich šíření, shodli se diskutující na tom, že hoaxy samy o sobě nepředstavují stěžejní problém. Spíš jde o to, v jakém stavu je společnost, v níž se objevují.

"Hoaxy jsou normální součástí našeho světa. Celá naše kultura ostatně stojí na hoaxu zvaném Rukopisy," uvedl Jan Jiráček s narážkou na slavná falza 19. století zvaná Rukopis zelenohorský a Rukopis královédvorský.

Skutečnost, že jsme dnes vůči hoaxům citlivější, byť bychom na ně měli být zvyklí, přičetl názorové unifikaci, která se v české společnosti vytvořila už začátkem 90. let. "V 90. letech se opravdu vytvořil ve společnosti názor, že se s někým nemluví, a to se nám začalo mstít," řekl Jiráček.

Bohumil Kartous to ilustroval na debatě o vystoupení komunistky Marty Semelové v předvolební debatě o vzdělávání, která se konala v Knihovně Václava Havla.

"Ve většině diskusí, které k této události vznikly, dominoval názor, že Marta Semelová neměla být do této debaty vůbec pozvána. Já si myslím, že je to špatně," řekl Kartous. "Je chyba, že v české společnosti vznikl ustálený diskurs, že s někým se nediskutuje. To je věc, která pak nahrává nejrůznějším dezinformačním médiím, neboť mohou vytvářet zdání, že ona jsou platformou, kde diskutovat lze."

"Tvrdím, že hoaxy nejsou problém. Jsme ve společnosti zajišťující pluralitu názorů. Problém je v tom, že vnitřně znejistělí hledáme vnějšího nepřítele," dodal Jiráček.

Sociální sítě pak přispěly k polarizaci společnosti ještě víc. Nejen kvůli tomu, že v nich člověk vyhledává především lidi podobně zaměřené. Příspěvky z jeho názorového spektra mu přihrává sama síť jako taková.

"Obsah, který se vám v sociální síti zobrazuje, je určován algoritmy, jež vám nabízejí to, co odpovídá vašemu profilu. Tím vám vytvářejí vaše vlastní informační bubliny a vy jste víc nakloněni tomu věřit, že to, co vám předkládají, je pravda," poznamenala Radka Pudilová s tím, že dopad tohoto trendu vlastně zatím neznáme.

Podle Jakuba Boučka jediná šance, jak uzavřené názorové skupiny na sociálních sítích ovlivňovat, je vytvářet "ostrůvky pozitivní deviace", tedy vstupovat do nich i s odlišným pohledem na věc, popřípadě vyvracet hoaxy, které se v nich opakují, a doufat, že někoho i jiný úhel pohledu zaujme. Chybí mediální vzdělávání

V diskusi zaznělo také to, že české školství nevěnuje dostatečnou pozornost mediální výchově a tomu, jak by měli děti přistupovat k informacím, jak si je vybírat a analyzovat - jakkoli to je zásadní pro orientaci v mediálním prostoru.

kapitola

"Společnosti schází kritické myšlení a mediální gramotnost ve smyslu schopnosti dostat se k relevantním informacím a následně je umět analyzovat. Ve školském systému je to podceňované téma," uvedl v diskusi student Masarykovy univerzity Petr Střítežský s odkazem na výzkum v rámci projektu Jeden svět na školách, podle nějž se mediální výchově věnuje na středních školách méně než 10 hodin za celé studium (výzkum probíhal na 132 školách po celém Česku).

Snaha změnit tento stav stála podle jeho slov za vznikem mediální příručky Surfařův průvodce po internetu, která mapuje pět základních přešlapů dezinformací.

Podle Kartouse se navíc sami učitelé v téhle oblasti necítí jistí a diskusi se žáky o kontroverzních tématech se často vyhýbají - jednak kvůli vlastní nejistotě, jednak kvůli strachu z reakcí, jaké to vyvolá.

"Když má učitel ve třídě příznivce nějakého tvrdého názorového jádra v kontroverzní problematice, radši o ní nemluví, protože mu hrozí, že pak nezvládne diskusi," uvedl Kartous, podle nějž by větší koncentrace škol na výuku orientace v mediálním prostoru a také na určitá hodnotová měřítká byla prospěšná.

"Pořád se domnívám, že by bylo dobré, kdyby školy nebyly úplně politicky neutrální, ale šířily určité hodnoty. Je to součástí jejich úlohy," řekl Kartous.

Zkratkovité myšlení

Dokladem, že lidé v dnešní době neumí a možná ani nechtějí pracovat hlouběji s informacemi, je podle Jakuba Boučka fakt, že hodně z nich v reakcích na publikované texty vychází pouze z jejich titulků, vlastní text často ani nečtou. Ten přitom může být s titulkem i v rozporu.

"Když jsem pro Stream zpracovával zprávu o hoaxu, že uprchlíci berou 21 tisíc měsíčně, vycházela řada komentářů jen z toho titulku, jejich autoři video ani neshlédli. Přestože jeho obsah ten titulek vlastně popíral," poznamenal Bouček.

Klasickým příkladem média, které pracuje s bombastickými, emotivními titulky, které potom vlastní zpráva vlastně popírá nebo přinejmenším relativizuje (ale není už zdaleka tak čtená jako samotný titulek) je podle něj online médium Parlamentní listy.

"Zvykli jsme si, že když média něco sdělují, je to pravda. Také jsme z nich dostávali informace, které procházely několikastupňovým systémem kontroly a byly profesionálně zpracované. Ale teď k nim přibyly sociální sítě a také řada médií, která nejsou nijak redigována ani kontrolována. Jenomže my s nimi pracujeme pořád jako dřív, a stále tedy vycházíme z myšlenky: Kdyby to nebyla pravda, tak by to přece nepustili. Neuvědomujeme si, že tenhle předpoklad už neplatí. A na Facebooku jsme navíc ve skupině, kde si potvrzujeme náš názor, což je dokonalé prostředí na to, abychom šířili jakýkoli hoax," řekl Bouček.

Skutečné zprávy i hoaxy totiž fungují na podobném principu - důležité je, zda čtenáře zajímají a zda se ho něčím dotýkají. Pokud ano, pak je náchylný jim věřit. Což platí jak o zprávách, tak o hoaxech.

"Má to ještě jednu rovinu. I klasická média řeší problém, že příjemci informací dnes vyžadují do značné míry zkratku. Kontinuální online zpravodajství vytváří tlak v tom smyslu, že čtenář chce odpověď hned. Nechce čekat, až se nějaký problém skutečně dořeší, chce všechno okamžitě. Takže novináři začínají pracovat ve velmi nebezpečné a zjednodušující zkratce. Zvou si k nejrůznější problematice odborníky, kteří jsou ochotni a schopni okamžitě zodpovědět otázky, jež jsou přítom v danou chvíli nezodpověditelné," popisoval Bouček.

Pokud se příjemce nedozví okamžitou odpověď z klasického média, hledá podle něj taková, která mu ji dají. Proto jsou nejrůznější hoaxy, falešné zprávy (fake news) a konspirační teorie tak oblíbené.

Média pod tlakem marketingu

Podle Jana Jiráka je nešťastné také to, že drtivá většina médií dnes vychází z "marketingového myšlení", pro nějž je základem úspěch, ale nikoli poznání. Tlaku marketingové mentality podle něj čelí i nejlepší novináři. Tento tlak vede média k tomu, předkládat obecnstvu informace, u nichž je jisté, že zaujmou - namísto informací, které mohou být skutečně důležité.

"Řada zpráv se nás a našich životů dotýká, ale přitom na ně nereagujeme. Na co skutečně zareagujeme, je to, co odpovídá našemu pohledu na svět. A je jedno zda je to pravda, hoax nebo falešná zpráva," uvedl Jiráka.

Problémem, který se v takovém přístupu k informacím skrývá, je podle něj to, že příjemci pak nesledují kontext účelu, proč se jim právě taková a ne jiná informace sděluje.

"Příkladem může být informace, že olivový olej není až tak zdravý, jak se myslelo. To je zpráva, která dokáže zaujmout, a navíc je to pravda. Ale už je něco trochu jiného, pokud se tato zpráva objeví jako argument k doporučení, že se má používat spíš řepkový olej, a navíc, pokud to všechno vyjde v novinách vlastněných Agroferem, který má na pěstování řepky založený byznys. Ta zpráva je stále pravdivá, ale důležité je sledovat kontext účelu. Základem kritického myšlení je otázka: Proč se mi říká, co se mi říká? Jestli to je pravda, či není, je až další."

Podle Jiráka Česko šanci vytvořit zdravě pluralitní mediální scénu promeškalo a už to nedožene. Česká média se také musí vyrovnávat s otázkou, zda klasická žurnalistika ještě vůbec existuje.

"Někteří renomovaní autoři už v 90. letech psali, že vstupujeme do postžurnalistické éry. To je éra, v níž rozhodují PR a marketingové praktiky a novináři už nemají šanci rozeznat, na co skutečně sami přišli a co jim někdo podsunul," uvedl Jirák.

Nástup nových technologií navíc dostal žurnalistiku do ekonomicky svízelné situace, která se projevuje například na tom, jakým způsobem se dnes referuje o zahraničí.

"V médiích dramaticky, až o třetinu, ubylo zahraničních zpravodajů, protože je samozřejmě jednodušší a levnější stáhnout si něčí twitterový příspěvek z místa. Média dokonce vyzývají laiky, aby sami přispívali, a nabízejí jim prostor. Přibývá tak obsahu zadarmo nebo velmi levného, ale také obsahu, který není ve zpravodajské kvalitě. Úkolem zahraničních zpravodajů bylo sledovat dění v cizí zemi, ale našima očima. Nacházet a odhalovat věci, které jsou podstatné pro nás. Tento interpretační rámec nyní u událostí ze světa nemáme. Navíc zahraničního zpravodajství celkově ubývá, média se zapouzdřují do domácích zpráv, a to vidím jako problém. Ale myslím, že s tím nic neuděláme," uzavřel Jirák."

URL| <http://www.dotyk.cz/publicistika/media-ovlada-marketingove-mysleni-zaznelo-besede-k-hoaxum.html>

Média ovládá marketingové myšlení, zaznělo na besedě k hoaxům

24.9.2017 [dotyk.cz](http://www.dotyk.cz) str. 00 Publicistika

Jaroslav Krupka

/VIDEO/ Byť je šíření hoaxů a nepravdivých informací běžnou součástí masové komunikace už od dob jejího vzniku, jsme dnes jimi zranitelnější. V čem tkví problémy současné komunikace?

"Česká veřejnost je už od začátku 90. let hodně polarizovaná, přičemž sociální sítě přispívají k tomuto rozdělení tím, že se v nich lidé uzavírají do "své názorové bubliny", přičemž algoritmy sítě jim nabízejí příspěvky, které jejich názoru odpovídají. To v lidech posiluje přesvědčení, že jejich názor je správný a rozšířený, byť tomu tak nemusí ve skutečnosti být. K informacím často schází odpovídající kontext. Mediálnímu vzdělávání se přitom věnuje ve školách jen malá pozornost. A česká média ovládá marketingové myšlení, jehož podstatou je snaha uspět, nikoli poznat.

Tyto a další názory zazněly v panelové diskusi "Propaganda, dezinformace, hoaxy - jak se v tom vyznat?", kterou v tomto týdnu uspořádala ve Skautském institutu v Praze organizace Go Think Initiative. Diskuse se mimo jiné zúčastnili Jan Jirák z **Fakulty sociálních věd** UK a vedoucí katedry mediálních studií na Metropolitní univerzitě v Praze, Jakub Bouček, autor pořadu Teorie spiknutí na online videokanálu Stream.cz, Radka Pudilová z Nadace OSF a Bohumil Kartous z informačního centra pro vzdělávání Eduin.

Nevylučovat z diskuse

Přestože se debata měla týkat hoaxů a jejich šíření, shodli se diskutující na tom, že hoaxy samy o sobě nepředstavují stěžejní problém. Spíš jde o to, v jakém stavu je společnost, v níž se objevují.

"Hoaxy jsou normální součástí našeho světa. Celá naše kultura ostatně stojí na hoaxu zvaném Rukopisy," uvedl Jan Jirák s narážkou na slavná falza 19. století zvaná Rukopis zelenohorský a Rukopis královédvorský.

Skutečnost, že jsme dnes vůči hoaxům citlivější, byť bychom na ně měli být zvyklí, přičetl názorové unifikaci, která se v české společnosti vytvořila už začátkem 90. let. "V 90. letech se opravdu vytvořil ve společnosti názor, že se s někým nemluví, a to se nám začalo mstít," řekl Jirák.

Bohumil Kartous to ilustroval na debatě o vystoupení komunistky Marty Semelové v předvolební debatě o vzdělávání, která se konala v Knihovně Václava Havla.

"Ve většině diskusí, které k této události vznikly, dominoval názor, že Marta Semelová neměla být do této debaty vůbec pozvána. Já si myslím, že je to špatně," řekl Kartous. "Je chyba, že v české společnosti vznikl ustálený diskurs, že s někým se nediskutuje. To je věc, která pak nahrává nejrůznějším dezinformačním médiím, neboť mohou vytvářet zdání, že ona jsou platformou, kde diskutovat lze."

"Tvrdím, že hoaxy nejsou problém. Jsme ve společnosti zajišťující pluralitu názorů. Problém je v tom, že vnitřně znejistělí hledáme vnějšího nepřítele," dodal Jiráček.

Sociální sítě pak přispěly k polarizaci společnosti ještě víc. Nejen kvůli tomu, že v nich člověk vyhledává především lidi podobně zaměřené. Příspěvky z jeho názorového spektra mu přihrává sama síť jako taková.

"Obsah, který se vám v sociální síti zobrazuje, je určován algoritmy, jež vám nabízejí to, co odpovídá vašemu profilu. Tím vám vytvářejí vaše vlastní informační bubliny a vy jste víc nakloněni tomu věřit, že to, co vám předkládají, je pravda," poznamenala Radka Pudilová s tím, že dopad tohoto trendu vlastně zatím neznáme.

Podle Jakuba Boučka jediná šance, jak uzavřené názorové skupiny na sociálních sítích ovlivňovat, je vytvářet "ostrůvky pozitivní deviace", tedy vstupovat do nich i s odlišným pohledem na věc, popřípadě vyvracet hoaxy, které se v nich opakují, a doufat, že někoho i jiný úhel pohledu zaujme.

Chybí mediální vzdělávání

V diskusi zaznělo také to, že české školství nevěnuje dostatečnou pozornost mediální výchově a tomu, jak by měli děti přistupovat k informacím, jak si je vybírat a analyzovat - jakkoli to je zásadní pro orientaci v mediálním prostoru.

kapitola

"Společnosti schází kritické myšlení a mediální gramotnost ve smyslu schopnosti dostat se k relevantním informacím a následně je umět analyzovat. Ve školském systému je to podceňované téma," uvedl v diskusi student Masarykovy univerzity Petr Střítežský s odkazem na výzkum v rámci projektu Jeden svět na školách, podle nějž se mediální výchově věnuje na středních školách méně než 10 hodin za celé studium (výzkum probíhal na 132 školách po celém Česku).

Snaha změnit tento stav stála podle jeho slov za vznikem mediální příručky Surfařův průvodce po internetu, která mapuje pět základních přešlapů dezinformací.

Podle Kartouse se navíc sami učitelé v téhle oblasti necítí jistí a diskusi se žáky o kontroverzních tématech se často vyhýbají - jednak kvůli vlastní nejistotě, jednak kvůli strachu z reakcí, jaké to vyvolá.

"Když má učitel ve třídě příznivce nějakého tvrdého názorového jádra v kontroverzní problematice, radši o ní nemluví, protože mu hrozí, že pak nezvládne diskusi," uvedl Kartous, podle nějž by větší koncentrace škol na výuku orientace v mediálním prostoru a také na určitá hodnotová měřítká byla prospěšná.

"Pořád se domnívám, že by bylo dobré, kdyby školy nebyly úplně politicky neutrální, ale šířily určité hodnoty. Je to součástí jejich úlohy," řekl Kartous.

Zkratkovité myšlení

Dokladem, že lidé v dnešní době neumí a možná ani nechtějí pracovat hlouběji s informacemi, je podle Jakuba Boučka fakt, že hodně z nich v reakcích na publikované texty vychází pouze z jejich titulků, vlastní text často ani nečtou. Ten přitom může být s titulkem i v rozporu.

"Když jsem pro Stream zpracovával zprávu o hoaxu, že uprchlíci berou 21 tisíc měsíčně, vycházela řada komentářů jen z toho titulku, jejich autoři video ani neshlédli. Přestože jeho obsah ten titulek vlastně popíral," poznamenal Bouček.

Klasickým příkladem média, které pracuje s bombastickými, emotivními titulky, které potom vlastní zpráva vlastně popírá nebo přinejmenším relativizuje (ale není už zdaleka tak čtená jako samotný titulek) je podle něj online médium Parlamentní listy.

"Zvykli jsme si, že když média něco sdělují, je to pravda. Také jsme z nich dostávali informace, které procházely několikasupňovým systémem kontroly a byly profesionálně zpracované. Ale teď k nim přibýly sociální sítě a také řada médií, která nejsou nijak redigována ani kontrolována. Jenomže my s nimi pracujeme pořád jako dřív, a stále tedy vycházíme z myšlenky: Kdyby to nebyla pravda, tak by to přece nepustili. Neuvědomujeme si, že tenhle předpoklad už neplatí. A na Facebooku jsme navíc ve skupině, kde si potvrzujeme náš názor, což je dokonalé prostředí na to, abychom šířili jakýkoli hoax," řekl Bouček.

Skutečné zprávy i hoaxy totiž fungují na podobném principu - důležité je, zda čtenáře zajímají a zda se ho něčím dotýkají. Pokud ano, pak je náchylný jim věřit. Což platí jak o zprávách, tak o hoaxech.

"Má to ještě jednu rovinu. I klasická média řeší problém, že příjemci informací dnes vyžadují do značné míry zkratku. Kontinuální online zpravodajství vytváří tlak v tom smyslu, že čtenář chce odpověď hned. Nechce čekat, až se nějaký problém skutečně dořeší, chce všechno okamžitě. Takže novináři začínají pracovat ve velmi nebezpečné a zjednodušující zkratce. Zvou si k nejrůznější problematice odborníky, kteří jsou ochotni a schopni okamžitě zodpovědět otázky, jež jsou přitom v danou chvíli nezodpověditelné," popisoval Bouček.

Pokud se příjemce nedozví okamžitou odpověď z klasického média, hledá podle něj taková, která mu ji dají. Proto jsou nejrůznější hoaxy, falešné zprávy (fake news) a konspirační teorie tak oblíbené.

Média pod tlakem marketingu

Podle Jana Jiráka je nešťastné také to, že drtivá většina médií dnes vychází z "marketingového myšlení", pro nějž je základem úspěch, ale nikoli poznání. Tlaku marketingové mentality podle něj čelí i nejlepší novináři. Tento tlak vede média k tomu, předkládat obecnostem informace, u nichž je jisté, že zaujmou - namísto informací, které mohou být skutečně důležité.

"Řada zpráv se nás a našich životů dotýká, ale přitom na ně nereagujeme. Na co skutečně zareagujeme, je to, co odpovídá našemu pohledu na svět. A je jedno zda je to pravda, hoax nebo falešná zpráva," uvedl Jiráka.

Problémem, který se v takovém přístupu k informacím skrývá, je podle něj to, že příjemci pak nesledují kontext účelu, proč se jim právě taková a ne jiná informace sděluje.

"Příkladem může být informace, že olivový olej není až tak zdravý, jak se myslelo. To je zpráva, která dokáže zaujmout, a navíc je to pravda. Ale už je něco trochu jiného, pokud se tato zpráva objeví jako argument k doporučení, že se má používat spíše řepkový olej, a navíc, pokud to všechno vyjde v novinách vlastněných Agrofertem, který má na pěstování řepky založený byznys. Ta zpráva je stále pravdivá, ale důležité je sledovat kontext účelu. Základem kritického myšlení je otázka: Proč se mi říká, co se mi říká? Jestli to je pravda, či není, je až další."

Podle Jiráka Česko šanci vytvořit zdravě pluralitní mediální scénu promeškalo a už to nedožene. Česká média se také musí vyrovnávat s otázkou, zda klasická žurnalistika ještě vůbec existuje.

"Někteří renomovaní autoři už v 90. letech psali, že vstupujeme do postžurnalistické éry. To je éra, v níž rozhodují PR a marketingové praktiky a novináři už nemají šanci rozeznat, na co skutečně sami přišli a co jim někdo podsunul," uvedl Jiráka.

Nástup nových technologií navíc dostal žurnalistiku do ekonomicky svízelné situace, která se projevuje například na tom, jakým způsobem se dnes referuje o zahraničí.

"V médiích dramaticky, až o třetinu, ubylo zahraničních zpravodajů, protože je samozřejmě jednodušší a levnější stáhnout si něčí twitterový příspěvek z místa. Média dokonce vyzývají laiky, aby sami přispívali, a nabízejí jim prostor. Přibývá tak obsahu zadarmo nebo velmi levného, ale také obsahu, který není ve zpravodajské kvalitě. Úkolem zahraničních zpravodajů bylo sledovat dění v cizí zemi, ale našima očima. Nacházet a odhalovat věci, které jsou podstatné pro nás. Tento interpretační rámec nyní u událostí ze světa nemáme. Navíc zahraničního zpravodajství celkově ubývá, média se zapouzdřují do domácích zpráv, a to vidím jako problém. Ale myslím, že s tím nic neuděláme," uzavřel Jiráka."

URL| <http://www.dotyk.cz/publicistika/media-ovlada-marketingove-mysleni-zaznelo-besede-k-hoaxum.html>

Německé volby očima politologa 23.9.2017 ČRo Plus str. 04 16:06 Evropa Plus

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

A německé volby ještě dále rozebereme s politologem Jakubem Eberlem, který působí na Ústavu mezinárodních vztahů a **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze. Za německými volbami se ale vypravil přímo do centra dění v Berlíně, kam jsem mu volal a zeptal se ho, jestli případný vstup strany Alternativa pro Německo bu Bundestagu hodnotí jako určitý mezník v německé politice.

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

Mezník to určitě je, protože od 2. světové války v německém parlamentu žádná strana napravo od CDU nebyla. Já bych byl trochu opatrný v tom Alternativu pro Německo nějak významně nálepkovat, protože Alternativa pro Německo je strana, která je velmi, ale velmi pestrá. Ta strana se teprve vytváří, takže tu najdeme opravdu lidi, kteří mají názory, které nejsou moc daleko od názorů prostě neonacistických třeba, ale těch je tam menšina, pak je tam prostě spousta lidí, kteří jsou jenom nacionalisté nebo jsou to velmi konzervativní lidé, anebo jsou to

naopak lidé, kteří jsou ekonomicky libertariální, ale je to poprvé, co je tam strana napravo od CDU, což prostě jako je věc, která se ještě před několika lety zdála velmi, velmi nepravděpodobná.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Už teď AFD působí ve většině zemských parlamentů. Dá se na základě toho říct, co od této strany můžeme čekat v Bundestagu.

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

Ano, dá se od ní čekat, a to mimochodem v rozhovorech potvrzují i lidé přímo z AFD, že to bude strana, která se bude velmi hašteřit, protože právě, jak jsem říkal z toho, z té vnitřní plurality té strany, zažili jsme v těch zemských sněmech, kdy se ta strana rozpadla v podstatě několik týdnů po tom, co tam vstoupila právě na ty různá křídla. Vlastně v minulosti ona už několikrát zcela vyměnila vedení prostě, jo, několikrát naprosto změnila směr právě v otázkách třeba celkového profilu té strany, jestli to má být strana spíš ekonomicky orientovaná, tudíž napravo ekonomicky od CDU, nebo strana, která bude mluvit spíš o migraci třeba a podobně. Takže dá se očekávat, že to bude strana, která bude velmi bouřlivě hledat svoji vlastní identitu, je velmi pravděpodobné, že se bude prostě dále rozpadat a dále nějakým způsobem tříbit ten svůj, ten svůj směr.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Žádná parlamentní strana s AFD asi koalici neuzavře, že?

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

V žádném případě. Všechny strany to vyloučily a vlastně jako neví se žádná logická alternativa.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Migrace nebo migrační politika je aspoň při pohledu ze zahraničí jedno z hlavních témat letošních německých voleb. Hodně se o ní mluví. Je to ale rozhodující otázka pro většinu Němců? Co dalšího řeší?

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

Je to, je to nejvýznamnější téma, vychází ze všech, ze všech prostě průzkumů, že tohle je téma, které trápí Němce nejvíc. Ale pořád je to téma, které v tuhle chvíli za to nejdůležitější označuje třeba pětina nebo čtvrtina, řekněme, voličů. Už to prostě není těch 70, 80 %. Co to bylo na vrcholu té "migrační krize" z roku 2015, začátku roku 2016. Nicméně, co je důležité, je, že ta kampaň vlastně jako není o tématech. Ta kampaň prostě jako není, není o tom, já nevím, kdo nabízí prostě menší stát, nižší daně a větší prostě svobodu nebo naopak solidarity a silnější sociální stát. Ta kampaň je v podstatě o tom, kdo bude Německu vládnout dál a s kým. Jinými slovy to přeložím, jestli to bude Merkelová a s kým případně.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Představme si, že volby opravdu vyhraje Angela Merkelová, ale stejně bude potřebovat sestavit koaliční vládu. Jaký kabinet by měl narážet na nejmenší problémy z hlediska rozdílných programů?

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

V tuhle chvíli to vypadá, že vlastně jako jediná možná dvojkoalice, to znamená, neboli vlastně, ale to stejně bude minimálně trojkoalice, protože CDU a CSU jsou dvě strany. A CSU se vlastně jako často chová jako trošku jiná strana. Ale když vezmu jeden blok tedy, tak jediná dvojkoalice, která by připadala v úvahu, by bylo pokračování velké koalice, což je věc, do které se nikomu moc nechce a především se do ní nikomu nechce v sociální demokracii, protože prostě to znamená znovu hrát toho menšího partnera, znovu ztrácet prostě podporu, protože pak si kladete otázku, proč vlastně volíte tu stranu, když jako stejně nakonec vládne s někým, kdo by měl být její největší soupeř. A především by tuhle tu koalici muselo schválit vnitrostranické referendum sociální demokracie, což je opravdu otázka, jestli by, jestli by kývlo nebo nekývlo, minule ano, ale teď, to se neví. Ty další alternativy jsou, samozřejmě ty dvě menší strany, to znamená zelení a liberálové, ale v tuhle chvíli

to nevypadá tak, že by to s jednou z nich jako na nějakou významnou většinu stačilo. Takže další, o čem se mluví, je ta takzvaná Jamajka podle barev těch stran tedy, kde by to znamenalo, že by tam bylo za tu černou tedy CDU/CSU, za tu žlutou liberálové FPD a za tu zelenou tedy Zelení. Tahle koalice by byla, píše třeba Der Spiegel, prostě jako nejzajímavější a zároveň nejtěžší dát dohromady, protože vlastně Zelení a liberálové se navzájem, navzájem příliš, příliš nemusí, mají úplně, úplně jiné akcenty, takže bylo by to, bylo to opravdu, opravdu velmi zajímavé a velmi neobvyklé, kdyby to dali dohromady takhle.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Budeme-li mít Angela Merkelová před sebou další funkční období, očekáváte od ní nějaké odvážné, možná nepopulární kroky v zahraniční politice?

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

Nepopulární, pro koho?

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Pro německé voliče?

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

Zahraněčněpolitické otázky Německem nehýbou, německými voliči prostě, a ty, které hýbou, tak jsou věci, na kterých se ty velké strany shodnou, jako je třeba Turecko. Takže nepopulární bych jako neřekl, ale určitě tady je prostě velká agenda, zvláště prostě třeba, řekněme, v tom prvním roce, viděli jsme Macronovu kampaň, Macronovy výroky o budoucnosti Evropy, o prohlubování evropské integrace, kdy jsme viděli projev Junckera, ty mluvily zase o euro pro všechny a podobně. Takže očekává se, že bude na stole významná snaha využít vlastně to kolo příležitosti, kdy Macron vlastně ještě má jako nějakou velkou politickou sílu po volbách. A Merkelová tedy, kdyby se byla stala znovu a byla potvrzena, prostě pokusit se něco udělat s eurozónou a s Evropskou unií. A tam tedy musí dojít k nějakému zásadnímu kompromisu vlastně mezi Francií a Německem.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Francouzský prezident by rád vytvořil post ministra financí eurozóny. Co se dá vůbec od užší spolupráce Německa a Francie čekat?

Jakub EBERLE, politolog, Ústava mezinárodních vztahů a **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze

Tak tady Německo je velmi schizofrenní situací, a to by nás mimochodem mělo, mělo v České republice velmi zajímat, protože Německo v tuhle tu chvíli se vlastně dostává mezi ty dva svoje zájmy. Pro Německo na jednu stranu by bylo přijatelné domluvit se s Francií na prohloubení, třeba na úrovni eurozóny jenom, kde vlastně ten jako velký díl by byl, my prohloubíme eurozónu, převezmeme třeba tím pádem nějaké garance prostě za všechny ostatní, nebo za většinu ostatních, třeba za slabší státy, ale výměnou za tvrdší pravidla, jenže v tuhle tu chvíli, co se stává. Ty státy, které v eurozóně nejsou, Česká republika, Polsko, jsou ty dva nejdůležitější v tomhle tom ohledu, tak se v tu chvíli začnou ty eurozóny vzdalovat a to není se zájmem Německa. A proto je v zájmu České republiky /nesrozumitelné/ co nejrychleji vyjasnila, jakou pozici prostě má třeba ke společné měně. A položila svoje návrhy na stůl, prostě řekla, my euro chceme a tohle budeme dělat, abychom ho přijali, anebo pokud si řekneme, že ho nechceme, pokud prostě vyjde z voleb taková vláda, která prostě euro nebude chtít, tak aby ale řekla, jaký chceme mít vztahy s eurozónou. Podle mě z hlediska české zahraniční politiky je nejhorší situace, že prostě Merkelová a Macron, Juncker položí na stůl plán a Česká republika řekne to, co říká už hrozně dlouho, my nevíme.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Myslí si politolog Jakub Eberle. To bylo z dnešního pořadu vše. Příjemný poslech dalších pořadů Českého rozhlasu vám přeje Štěpán Sedláček.

Jak se žije ženám ve městě, zjistí muži často až v důchodu, říká socioložka

23.9.2017 ct24.cz str. 00 Domáci
spicakovak

Ženy naráží ve veřejném prostoru nejen na fyzické překážky, ale také na vulgaritu a na to, že je ostatní posuzují podle vzhledu. I proto se do politických debat příliš nezapojují, zaznělo v Praze na třetím ročníku Kongresu žen.

Co mohou a nesmí ve veřejném prostoru dělat, to se učí podle socioložky Barbory Vackové chlapci a děvčata už od školky. Poprvé si ale rozdíl uvědomí až v pubertě, kdy se dívky začnou dozvídat, že na některá místa chodit nemohou, protože to pro ně není bezpečné.

„S dalšími bariérami se setkají v mateřství, kdy se musí o někoho starat a začnou se pohybovat po městě s kočárkem. To zjistí, že ne všechna místa jsou bezbariérová a že některé povrchy nejsou pro kola vhodná,“ tvrdí Vacková s tím, že pokud muž výchovu o dítě přenechá partnerce nebo nemá handicap, na bariéry narazí až v důchodu.

„Stará těla mají svoje nároky, lidé toho neujdou tolik nebo třeba častěji potřebují na toaletu. A to trápí muže stejně jako ženy. Najednou muži řeší, že lavičky buď nejsou, nebo se z nich špatně zvedá, a toalety nejsou bez bariér, i když jsou tak označeny,“ vysvětluje Vacková

Veřejný prostor je stále vytvářený spíše na míru mužům. „Muž je ztotožněn s člověkem, je univerzální. To žena je nějak problémová. Na tohle narazí každá žena, která vyrazí s dítětem a kočárkem vlakem z Brna do Ostravy,“ říká socioložka Lucie Jarkovská.

Podle ní žena, která do té doby platila za nenáročného, univerzálního cestujícího, který nemá o moc větší nároky než muž, zjistí, že nemá kde přebalit dítě a že kočárek se jí do kupé nevejde. „Spolucestující budou mít nářky na to, že si vybrala moc velký kočárek, měla jet autem nebo neměla jet s miminkem z Brna do Ostravy vůbec. Ale neřeknou si, že vlak je blbě navržený,“ myslí si Jarkovská. Nejhorší urážka je, když žena není dost dobrá ani ke znásilnění

Rozdíly v tom, co ženy a muži smí, si s sebou přinášejí lidé i na sociální síti. „Ženy jsou na internetu méně ochotné sdílet svoje politické postoje. Zatímco muži si na sítích budují svoje profesní ego, ženy se zaměřují na vztahy a vyhýbají se negativitě. Navíc je odrazuje styl internetových diskusí, které jsou často sexistické a lascivní,“ tvrdí Lenka Vochocová z Katedry mediálních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Kongres žen

Zdroj: Kongres žen

Autor: Jiří Pasz

„Útoky vůči ženám jsou na internetu schematické, a to i napříč zeměmi. Že je tlustá a ošklivá, hloupá, emočně labilní a kdo všechno by ji měl znásilnit,“ vyjmenovává Vochocová nejčastější urážky. Za vrcholné ponížení podle ní diskutéri považují, když ženě oznámí, že by ji nikdo ani znásilnit nechtěl.

Ženy se proto často z diskusí stahují na ženské weby, kde se navzájem neponižují. Podle Vochocové se tak překvapivě na fórech jako Mimibazar vedly konstruktivnější debaty o uprchlické krizi než jinde. A pokud ženy zůstanou ve sdíleném internetovém prostoru s muži, rozhodnou se vystupovat často pod mužským pseudonymem. Anebo se naopak utvrdí v ženské roli a začnou zdůrazňovat, jak dobré jsou matky nebo jak jsou krásné a vtipné.

Obecně pak ženám škodí, pokud některá z nich dosáhne uznání i od mužů a následně se od ostatních distancuje. Takové postoje zaznívají často v debatě o kvótách. „Nemá smysl počítat, kolik žen je v politice, ale kolik politiků hájí rovnost. Žena, kterou muži přijmou, může mít tak zranitelnou pozici, že o ni nebude chtít přijít jenom proto, že se zastane dalších žen,“ dodává Vochocová.

URL| <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2251210-jak-se-zije-zenam-ve-meste-zjistí-muzi-casto-az-v-duchodu-rika-sociolozka>

„Důležité je zastavit pustnutí a vysídlování venkova“

22.9.2017 5plus2 str. 04 Domažlicko a Klatovsko

LADISLAV VAINDL

Kandidát KSČM do poslanecké sněmovny Jiří Valenta dohledal svůj rodokmen až do desáté generace v otcově linii.

PLZEŇSKÝ KRAJ / Dlouhá léta pracoval Jiří Valenta v oboru školství, a to v mnoha profesích. „Mezi léty 1990 a 2013 jsem působil na Vyšší odborné škole a Střední průmyslové škole elektrotechnické v Plzni. Dělal jsem metodika prevence, vychovatele, lektora i další funkce,“ řekl týdeníku 5plus2 lídr kandidátky KSČM za Plzeňský kraj do voleb do poslanecké sněmovny. Po ukončení specializovaného nástavbového studia v roce 1988 několik měsíců pracoval na nižších referentských postech. Má za sebou také úspěšné studium oborů sociální práce a pedagogiky a kulturní a sociální antropologie na ZČU v Plzni. Vystudoval rovněž Hospodářskou politiku a správu na ČZU v Praze a obecnou politologii na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy. V současnosti je poslancem. „Ve sněmovně jsem zastával post předsedy Podvýboru pro ICT průmysl a eGovernment,“ konstatuje politik, který je rozvedený a má dospělého syna.

Výčet jeho zálib je poměrně pestrý. „Mým koníčkem je sport, aktivně se věnuji in-line bruslení, přičemž mnoho let jsem hrával vrcholově badminton. Rád chodím na dlouhé procházky do přírody nebo jezdím na kole. Zajímám se také o fotografování a cestování,“ vyjmenovává Valenta. Jeho možná nejzajímavější záliba se ale nevztahuje k žádnému z těchto odvětví. Mnoho času totiž věnuje genealogii. „Na svém rodokmenu pracuji léta a již v něm mám zakomponováno přes tisíc předků, a to jak v linii otce, tak matky. I když nemám zejména v posledních letech moc času, blíží se k jistému konci. Na deset generací v otcově a devět v linii matky již nelze do vzdálenější historie prakticky navázat a dohledávat stále příbuzensky vzdálenější předky postrádá většího smyslu,“ konstatuje.

Méně bídy, více bezpečí

Celostátní priority KSČM vidí ve snaze o zajištění míru, spravedlnosti a bezpečí doma. „Osobně bych připojil i snahu o minimalizaci bídy, která prostupuje všemi oblastmi života společnosti. Nelze již dále tolerovat, aby každý desátý člověk žil pod státem uznanou hranicí chudoby, která lehce převyšuje pouhých 10 tisíc korun měsíčně, každé desáté dítě nemělo ve škole na oběd nebo aby byl každý 25. senior stížen exekucí.

Ostatně v exekuci je dnes v ČR skoro devět set tisíc občanů,“ sděluje Jiří Valenta. V Plzeňském kraji chce zastavit vysídlování a pustnutí venkovských oblastí. „Důležité je také zkvalitnění dopravní infrastruktury. Potřebná je i restrukturalizace vzdělávání tak, abychom se posunuli od dovozu levné a nekvalifikované pracovní síly směrem k využívání vlastních personálních zdrojů, kvalifikovaných v technických a tradičně úspěšných oborech. Zásadní je zajištění bezpečnosti občanů nejen v souvislosti s předvídatelnou migrační vlnou, ale i v souvislosti s násilnou a hospodářskou kriminalitou,“ vyjmenovává regionální priority.

Předvolební seriál

V seriálu Lídři pod lupou představujeme jedničky kandidátek stran a hnutí v Plzeňském kraji do podzimních voleb do Poslanecké sněmovny. V minulých vydáních jsme se zaměřili na lídryni ODS Ilonu Mauritzovou, kandidáta TOP09 Marka Ženíška, Stanislava Antoše z KDU-ČSL a zástupce některých menších stran. Příště představíme Milana Chovance z ČSSD.

Foto popis|
Regionalni mutace| 5plus2 - Domažlicko

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
5plus2 (Plzeňsko, Rokycansko a Tachovsko, str. 04)

Merkelová si jde pro vítězství

22.9.2017 Hospodářské noviny str. 01 Titulní strana

Ondřej Houska

KANCLÉŘKA MÁ V NEDĚLI VYHRÁT DALŠÍ VOLBY. I KDYŽ JI ODEPISOVALI 19.09.2017 20:42:59

Nedělní německé parlamentní volby nabízejí jednu jistotu. S jasným náskokem v nich má zvítězit současná kancléřka Angela Merkelová a její křesťanští demokraté (CDU). Tedy aspoň podle průzkumů. Nad sociálními demokraty (SPD), svými hlavními konkurenty a současnými koaličními partnery, v nich vede zhruba o 15 procentních bodů.

Pokud se odhady potvrdí, Merkelová volby vyhraje už počtvrté v řadě a vstoupí do historie: vyrovná se velkým poválečným kancléřům Konradu Adenauerovi a Helmutu Kohlovi. Na jednobarevnou vládu ale podle odhadů nedosáhne a koaliční jednání mohou trvat velmi dlouho.

Ještě před rokem se přitom zdálo, že politická kariéra Merkelové letos neslavně skončí. Nálada v Německu se tehdy změnila: lidé přestali vítat davy příjíždějících uprchlíků, které Merkelová na sklonku léta 2015 vpustila do země. Místo toho se začali bát o svou bezpečnost i o to, jestli stovky tisíc žadatelů o azyl příliš nezatíží německý rozpočet. Ostře protiuprchlická strana Alternativa pro Německo loni v září v zemských volbách v Meklenbursku-Předním Pomořansku dostala víc než pětinu hlasů a CDU porazila. Tato spolková země je přitom pro Merkelovou domovským státem.

Brzy poté ale začalo být jasné, že se v německé politice vše vrací do starých kolejí. „Lidé Merkelovou považují za velmi kompetentní, a proto jí věří. Oceňují, že sice nedělá hlasitá a rázná prohlášení, ale nakonec jedná,“ říká pro HN politolog Matthew Qvortrup, autor kancléřčina životopisu. Upozorňuje na to, že německá vláda přitvrdila pravidla pro migranty. Ty, kteří nedostali azyl, se snaží vyhošťovat a počet nových běženců přicházejících do země výrazně omezila.

Hlavním tématem pro Němce je tak podle průzkumů zajištění bezpečnosti a integrace do společnosti těch cizinců, kteří v Německu dostali azyl. V těchto oblastech lidé nejvíc věří právě Merkelové. Alternativa pro Německo tak nejspíš ve volbách získá zhruba 10 procent hlasů. To je výrazně méně, než kolik jí průzkumy předpovídaly loni. I tak se ale pravicoví populisté dostanou do Spolkového sněmu vůbec poprvé od druhé světové války.

Kancléřce taky pomohlo zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem. Podle průzkumů ho Němci doslova nesnášejí. „Němci jsou přesvědčeni, že svět se stal nebezpečnějším. Většina lidí uvažuje ve stylu: s Merkelovou víme, na čem jsme. Je zárukou určité stability, má velký mezinárodní respekt. Lidé věří, že v neklidné době je lepší mít v čele vlády někoho se zkušenostmi než nováčka,“ řekl HN Wolfgang Merkel, profesor berlínského Vědeckého centra pro sociální výzkum. S kancléřkou ho pojí jen příjmení, žádný příbuzenský vztah mezi nimi není.

Merkelová rovněž těží z faktu, že se německé ekonomice v posledních letech daří. Německý hrubý domácí produkt letos poroste o víc než dvě procenta, nezaměstnanost je rekordně nízká. „Je to vlastně šťastná země a v takové zemi lidé na vládu moc našťvaní nejsou,“ konstatuje Vladimír Handl z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Merkelové na druhou stranu mnozí vyčítají nečinnost. Poslední reformy, které země prodělala, jsou staré víc než deset let. Nerovnost sice v Německu není zdaleka tak vysoká jako ve Spojených státech nebo Velké Británii, přesto ale 40 procent německých domácností vydělává v reálných číslech stejně, nebo dokonce méně než před 25 lety.

Právě nerovnost zvolil jako téma své kampaně hlavní konkurent Merkelové, lídr sociálních demokratů Martin Schulz. Ale nezabralo to: SPD chce podle průzkumů volit jen něco přes 20 procent lidí.

Hlavní otázkou voleb tak je, s kým Merkelová vytvoří vládu. Do Spolkového sněmu se nejspíš vrátí liberální strana FDP, která je tradičním partnerem CDU. Na to, aby vytvořily vládu samy, ale tyto strany nejspíš nebudou mít dost hlasů.

Politolog Qvortrup tak očekává vznik tříčlenné koalice: CDU, FDP a Zelených. Byla by to novinka, tyto strany spolu na celoněmecké úrovni ještě nikdy nevládly. Hlavně mezi programem liberálů a Zelených existuje řada rozdílů.

Charles Lichfield z konzultantské společnosti Eurasia Group si naopak myslí, že v Německu bude dál vládnout současná velká koalice křesťanských a sociálních demokratů. Německo i zbytek Evropy se ale podle něj každopádně musí připravit na to, že koaliční jednání budou velmi složitá. Mohla by trvat až do Vánoc.

O autorovi | Ondřej Houska, ondrej.houska@economia.cz Od našeho zpravodaje z Německa
Foto autor | Foto: Reuters

Jestli v neděli zvítězí, vstoupí Merkelová do historie. Její popularitě pomohlo zvolení Trumpa, Němci se obávají nováčků

22.9.2017 iHNed.cz str. 00

Ondřej Houska

V nedělních německých volbách podle průzkumů jasně zvítězí současná kancléřka Angela Merkelová. Ještě loni se přitom zdálo, že její kariéra kvůli uprchlické krizi končí.

Otázkou je, s kým Merkelová vytvoří novou vládu. S liberály - svými oblíbenými partnery - nejspíš nedá dohromady dost hlasů.

Nedělní německé parlamentní volby nabízejí jednu jistotu. S jasným náskokem v nich má zvítězit současná kancléřka Angela Merkelová a její křesťanští demokraté (CDU). Tedy aspoň podle průzkumů. Nad sociálními demokraty (SPD), svými hlavními konkurenty a současnými koaličními partnery, v nich vede zhruba o 15 procentních bodů.

Pokud se odhady potvrdí, Merkelová volby vyhraje už počtvrté v řadě a vstoupí do historie: vyrovná se velkým poválečným kancléřům Konradu Adenauerovi a Helmutu Kohlovi. Na jednobarevnou vládu ale podle odhadů nedosáhne a koaliční jednání mohou trvat velmi dlouho.

merkelová si jde pro jisté vítězství. alternativa pro německo posiluje. vše o německých volbách

Čtěte zde

Ještě před rokem se přitom zdálo, že politická kariéra Merkelové letos neslavně skončí. Nálada v Německu se tehdy změnila: lidé přestali vítat davy příjíždějících uprchlíků, které Merkelová na sklonku léta 2015 vpustila do země. Místo toho se začali bát o svou bezpečnost i o to, jestli stovky tisíc žadatelů o azyl příliš nezatíží německý rozpočet. Ostře protiuprchlická strana Alternativa pro Německo loni v září v zemských volbách v Meklenbursku-Předním Pomořansku dostala víc než pětinu hlasů a CDU porazila. Tato spolková země je přitom pro Merkelovou domovským státem.

Brzy poté ale začalo být jasné, že se v německé politice vše vrátí do starých kolejí. "Lidé Merkelovou považují za velmi kompetentní, a proto jí věří. Oceňují, že sice nedělá hlasitá a rázná prohlášení, ale nakonec jedná," říká pro HN politolog Matthew Qvortrup, autor kancléřčina životopisu. Upozorňuje na to, že německá vláda přitvrdila pravidla pro migranty. Ty, kteří nedostali azyl, se snaží vyhošťovat a počet nových běženců přicházejících do země výrazně omezila.

Hlavním tématem pro Němce je tak podle průzkumů zajištění bezpečnosti a integrace do společnosti těch cizinců, kteří v Německu dostali azyl. V těchto oblastech lidé nejvíc věří právě Merkelové. Alternativa pro Německo tak nejspíš ve volbách získá zhruba 10 procent hlasů. To je výrazně méně, než kolik jí průzkumy předpovídaly loni. I tak se ale pravicoví populisté dostanou do Spolkového sněmu vůbec poprvé od druhé světové války.

Kancléřce taky pomohlo zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem. Podle průzkumů ho Němci doslova nesnášejí. "Němci jsou přesvědčeni, že svět se stal nebezpečnějším. Většina lidí uvažuje ve stylu: s Merkelovou víme, na čem jsme. Je zárukou určité stability, má velký mezinárodní respekt. Lidé věří, že v neklidné době je lepší mít v čele vlády někoho se zkušenostmi než nováčka," řekl HN Wolfgang Merkel, profesor berlínského Vědeckého centra pro sociální výzkum. S kancléřkou ho pojí jen příjmení, žádný příbuzenský vztah mezi nimi není.

Merkelová rovněž těží z faktu, že se německé ekonomice v posledních letech daří. Německý hrubý domácí produkt letos poroste o víc než dvě procenta, nezaměstnanost je rekordně nízká. "Je to vlastně šťastná země a v takové zemi lidé na vládu moc našťvaní nejsou," konstatuje Vladimír Handl z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Merkelové na druhou stranu mnozí vyčítají nečinnost. Poslední reformy, které země prodělala, jsou staré víc než deset let. Nerovnost sice v Německu není zdaleka tak vysoká jako ve Spojených státech nebo Velké Británii, přesto ale 40 procent německých domácností vydělává v reálných číslech stejně, nebo dokonce méně než před 25 lety.

Právě nerovnost zvolil jako téma své kampaně hlavní konkurent Merkelové, lídr sociálních demokratů Martin Schulz. Ale nezabralo to: SPD chce podle průzkumů volit jen něco přes 20 procent lidí.

Hlavní otázkou voleb tak je, s kým Merkelová vytvoří vládu. Do Spolkového sněmu se nejspíš vrátí liberální strana FDP, která je tradičním partnerem CDU. Na to, aby vytvořily vládu samy, ale tyto strany nejspíš nebudou mít dost hlasů.

Politolog Qvortrup tak očekává vznik tříčlenné koalice: CDU, FDP a Zelených. Byla by to novinka, tyto strany spolu na celoněmecké úrovni ještě nikdy nevládly. Hlavně mezi programem liberálů a Zelených existuje řada rozdílů.

Charles Lichfield z konzultantské společnosti Eurasia Group si naopak myslí, že v Německu bude dál vládnout současná velká koalice křesťanských a sociálních demokratů. Německo i zbytek Evropy se ale podle něj každopádně musí připravit na to, že koaliční jednání budou velmi složitá. Mohla by trvat až do Vánoc.

Více čtěte v rubrikách **Téma** a **Názory**.

URL| <http://HN.IHNED.CZ/c1-65889890-merkelova-si-jde-pro-vitezstvi>

Odklon od jádra podporují všechny strany kromě AfD. Konec uhlí se bude řešit až po volbách

22.9.2017 ct24.cz str. 00 Svět
tichyd

Energiewende. Jedno z nejskloňovanějších slov používaných v souvislosti s budoucí podobou německého hospodářství, zejména sektoru energetiky a dopravy. Ambiciózní plán přechodu od energie z fosilních a jaderných paliv na obnovitelné zdroje energie podporují až na Alternativu pro Německo (AfD) všechny politické strany, které by měly zasednout v Bundestagu po nadcházejících federálních volbách. Rychlost a způsob pokračování realizace Energiewende však bude záležet také na tom, s kým se CDU/CSU, pravděpodobný vítěz voleb, rozhodne sestavit vládní koalici.

„Co se týče odklonu od jaderné energie, na tom panuje téměř celospolečenská shoda, v případě uhlí už je škála názorů širší. Výjimkou je Alternativa pro Německo. Ta je proti zavření atomových i uhelných elektráren před koncem reálné doby jejich životnosti a také odmítá klimatické závazky spolkové vlády do roku 2050 či Pařížskou klimatickou dohodu,“ říká politolog Marek Lenč.

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Z provozu odstavená jaderná elektrárna v Mülheim-Kärlichu. Její kompletní demontáž má vyjít na částku 800 milionů eur

Zdroj: Reuters

Autor: Thilo Schmuellen

„Většina ostatních politických stran věnuje Energiewende odpovídající část svých volebních programů,“ dodává odborník na německou politickou scénu z banskobystrické Univerzity Mateja Bela a připomíná, že environmentálními tématům v rámci letošní volební kampaně do značné míry dominovala častá kritika německého automobilového průmyslu kvůli jeho emisním skandálům.

video
Rozhovor o dopadech dieselů na lidské zdraví

přehrát

video
Rozhovor o dopadech dieselů na lidské zdraví

S výraznou úlohou tzv. Dieselgate v německé předvolební kampani souhlasí i Niklas Höhne z NewClimate Institute. „Kvůli této aféře je nyní pro Němce nejdůležitějším tématem (spjatým s životním prostředím) otázka kvality ovzduší, zejména ve městech. Myslím si ale, že hned poté následuje ochrana klimatu, protože se – jako téma – dotýká spousty věcí. Například dopravy. Emisní skandál položil důraz na rozvoj alternativ k motorům s vnitřním spalováním a ovlivnil postoje tamních politických stran k této problematice. Musely začít více přemýšlet o tom, jak podpořit elektromobilitu,“ uvedl expert na oblast klimatické politiky v rozhovoru pro Deutsche Welle. Některé cíle nebudou splněny

„Energiewende, ani ochrana životního prostředí nepatří k velkým tématům těchto voleb, například v ostře sledovaném televizním duelu Angely Merkelové s Martinem Schulzem se vůbec neobjevila,“ domnívá se Tereza Svobodová z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, spoluautorka knihy „Německo bez jádra? SRN na cestě k odklonu od jaderné energie“.

Germany to miss its 2020 renewables target says German Renewable Energy Federation
<https://t.co/hp5c6N7rHU> pic.twitter.com/G2rzi8hY87— reNEWS (@reNEWS_) September 20, 2017

Nová německá vláda se však po volbách tématu Energiewende nebude moci rozhodně vyhnout. I z toho důvodu, že některé z cílů dlouhodobé strategie transformace německé energetiky – stanovených pro rok 2020 – se nepodaří naplnit. Konkrétně se jedná o ukazatel hrubé konečné spotřeby energie, o zvýšení energetické účinnosti a hlavně o požadovanou redukci objemu emisí CO₂. Podle plánu měl jejich pokles v porovnání s rokem 1990 činit 40 procent, bude to nakonec ale výrazně méně. Nejnovější studie od analytiků sdružených pod hlavičkou projektu „Agora Energiewende“ hovoří o pouze třicetiprocentním snížení.

Fakta
Cíle Energiewende

Cíle Energiewende

Vyřazení využívání jaderné energie do konce roku 2022.

Zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové hrubé spotřebě energie na 18 procent do roku 2020, do roku 2030 na 30 procent, do roku 2040 na 45 procent a do roku 2050 na 60 procent.

Snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 o 40 procent, do roku 2030 o 55 procent, do roku 2040 o 70 procent a do roku 2050 o 80 až 90 procent (ve srovnání s výchozím rokem 1990).

Snížení spotřeby primární energie do roku 2020 o 20 procent a do roku 2050 o 50 procent.

Zvýšení energetické produktivity na 2,1 procenta ročně, co se týče spotřeby energie.

Snížení spotřeby elektřiny do roku 2020 o 10 procent a do roku 2050 o 25 procent (ve srovnání s rokem 2008).

Zdroj: oenergetice.cz

To z pohledu Německa, které se na mezinárodní scéně pasuje do role jednoho z lídrů klimatických vyjednávání a prostřednictvím Angely Merkelové dlouhodobě akcentuje agendu globální ochrany klimatu při setkáních předních světových státníků (např. na půdorysu skupin G7 a G20), není nikterak potěšující zpráva. Ani pro samotnou kancléřku.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Angela Merkelová a Barack Obama na klimatickém summitu COP 21 v Paříži, kde oba patřili k hlavním postavám úspěšného vyjednávání o nové dohodě o globální ochraně klimatu

Zdroj: Reuters

Autor: Stephane Mahe

„Co se týče končícího volebního období, byla Merkelová chválena za velmi dobrou práci na mezinárodní úrovni, kde se zasadila za prosazení několika klimatických ujednání (pozn. red. – především Pařížské klimatické dohody), nicméně na druhé straně byla kritizována za nedostatečné převádění těchto cílů do německé reality,“ podotkla Svobodová.

„Co se týče využití atomové energie, opuštění jádra je pro kancléřku uzavřené téma a neměnitelný kurz.“

Marek Lenč

politolog, Univerzita Mateja Bela v Banské Bystrici

Podmínka Zelených pro vstup do vlády: uzavření nejstarších uhelných elektráren

*40DaysofEnergiewende: Germany developed one of the largest solar markets in the world ??? Read more: <https://t.co/JdC3nxOCgs> pic.twitter.com/5rwWSswOtt— Energiewende Germany (@EnergiewendeGER) September 10, 2017

Kormidlo dalšího směřování Energiewende bude v rukou nového kabinetu. Potvrdí-li se předvolební průzkumy, bude opět na vítězné CDU/CSU, aby se poohlédla po koaličním partnerovi. Jednou z možností je pochopitelně pokračování vládní spolupráce se sociálními demokraty. „Tato koalice by znamenala pokračování v dosavadní politice. V oblasti energetiky jsou si obě strany poměrně blízko,“ míní Svobodová.

Podle názoru Niklase Höhneho by spojenectví CDU/CSU a SPD bylo z pohledu realizace environmentálních politik lepším řešením než koalice se svobodnými demokraty. „Klimatická politika FDP je zpátečnická. Strana je (v rámci Energiewende) pro odstranění státní podpory obnovitelným zdrojům, požaduje méně regulací a preferuje tržní přístup,“ zdůraznil.

Vedle pokračování velké koalice se nahlas hovoří jak o možnosti vládních „námluv“ mezi křesťanskými demokraty a Zelenými, tak i o vytvoření tzv. (černo-žluto-zelené) Jamajka koalice, jež by sestávala z tria CDU/CSU, FDP a Zelení. „Osobně si myslím, že preferovanou variantou pro Merkelovou, která volby jasně vyhraje, je dvojkoalice s liberály, případně trojkoalice se Zelenými,“ podotkl Lenč.

„CDU/CSU v posledních letech převzala mnoho ‚zelených‘ témat, podle některých názorů si tak právě otevírala dveře pro možnost černo-zelené koalice. Podle současných průzkumů to však vypadá, že černo-zelená nebo černo-žlutá koalice by měly jen malé většiny, pokud by na ně vůbec dosáhly,“ doplnila Svobodová.

Odkaz

Zpravodajství o volbách do Spolkového sněmu na webu ČT24

Znalci německé politiky intenzivně debatují o tom, do jaké míry mohou odlišné priority Zelených a FDP být překážkou pro vznik zmiňované trojkoalice. Zatímco liberálové předsedy Christiana Lindnera horují pro obchod s emisními povolenkami coby tržní nástroj ke snížení emisí CO₂, mantrou Zelených je v tomto směru co nejrychlejší konec uhelných elektráren. Při spalování hnědého uhlí uniká do atmosféry nejvíce emisí oxidu uhličitého – v porovnání s ostatními druhy běžně používaných paliv.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Německý energetický mix při výrobě elektřiny

Zdroj: ČT24

Uwe Leprich

ředitel oddělení ochrany klimatu, Federální agentura pro životní prostředí

„Žádná jiná země na světě nespotřebuje tolik hnědého uhlí jako Německo.“

„Místo toho, abychom byli světovými šampiony v ochraně klimatu, jsme přeborníky přes hnědé uhlí,“ čertí se Cem Özdemir, spolupředseda strany Zelených. Jeho partaj proto požaduje během následujícího volebního období (2017–2021) odstavení dvaceti nejstarších uhelných elektráren v zemi a deklaruje tento programový bod jako podmínku pro své případné vládní angažmá. Zároveň tlačí na to, aby kolem roku 2030 zazvonil hnědému uhlí definitivní umíráček. Hnědé uhlí pocházející z obřích dolů Garzweiler a Hambach v Severním Porýní-Vestfálsku a spalované v okolních elektrárnách je dle ekologických aktivistů největším zdrojem emisí CO₂ v Evropě. A v této spolkové zemi je zdrojem plně třetiny všech emisí oxidu uhličitého majících svůj původ v lidské činnosti. Bez uhlí se zatím Němci neobejdou, ale...

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Těžba hnědého uhlí z povrchového dolu Garzweiler v Severním Porýní-Vestfálsku

Zdroj: ČTK/DPA

Autor: Federico Gambarini

O tomto termínu se povede ještě hodně vášnivá debata, která bude muset zohlednit např. sociální aspekty spojené s uzavíráním dolů. Proto na toto téma CDU/CSU před volbami víceméně takticky mlčela a její představitelé včetně kancléřky se vyjadřovali v tom smyslu, že příslušná expertní komise by měla v dané věci rozhodnout až v průběhu roku 2018. Podle Marka Lenče je každopádně jisté, že „uhlí zůstane součástí německé energetické politiky i v nejbližších letech, jelikož za jeho výpadek nemají Němci v současnosti připravenou alternativu“, připomněl politolog.

Na druhou stranu by proces postupného snižování německé závislosti na uhlí měl nabrat na tempu, pokud tedy země chce dostát svým národním závazkům v souladu s Pařížskou klimatickou dohodou. Studie Světového fondu na ochranu přírody dospěla na toto téma k závěru, že odstavování uhelných elektráren musí začít napřesrok a skončit by mělo do roku 2035.

přehrát

video

Horizont ČT24: Největší výzvy německých voleb

URL| <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2247709-odklon-od-jadra-podporuji-vsechny-strany-krome-afp-na-odstaveni-uhelných-elek>

Jakou váhu mají hrozby amerického prezidenta Donalda Trumpa vůči KLDŘ?

21.9.2017 ČRo Plus str. 01 12:30 Radiofórum

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Donald Trump zahájil letošní Valné shromáždění OSN nezvykle dlouhým třičtvrtěhodinovým projevem. Americký prezident v něm mimo jiné ostře kritizoval severokorejský režim, kterému pohrozil vojenskou likvidací. No, a světový tisk označuje projev amerického prezidenta například za konfrontační, nediplomatický nebo bezprecedentní. Právě o tom dnes budeme mluvit. No, a vás se ptáme, jak silné je podle vás nebezpečí jaderných testů KLDŘ? A jakou váhu mají hrozby amerického prezidenta Donalda Trumpa vůči KLDŘ? A jaké je dnes postavení OSN a jestli podle vás svou roli efektivně? Těšíme se i na vaše názory. Můžete nám je telefonovat. Naše číslo do studia je 221552777. Můžete nám psát i na sociální sítě, na Facebook, na Twitter i na web Českého rozhlasu Plus, který pro vás sleduje Marián Vojtek. Věra Štechrová přeje příjemné odpoledne. A naším hostem ve studiu je Miloš Calda, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

My dnes budeme mluvit o projevu amerického prezidenta Donalda Trumpa na Valném shromáždění OSN. Můžeme si ten projev nejdřív shrnout, ty hlavní body, o kterých Donald Trump mluvil?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak samozřejmě ten třičtvrtěhodinový projev se asi obtížně bude shrnovat, nicméně bych tady vypíchl dvě tři věci. Za prvé, taková ta mírová rétorika, kterou tam použil, ale nicméně nikoliv k Severní Koreji. Tam jim pohrozil

podle mého názoru, příliš zobecňoval, když řekl, že prostě, já nevím, jak to přesně řekl, že z ní, že tu Severní Koreu prostě zničí, že přestane existovat. Tak tady měl asi říct možná, že toto by mohli Američani udělat v případě, že by byli napadeni a že by takhle skoncovali s tím režimem, ale je to 25 milionů lidí v té Severní Koreji a takhle bych za sebe to neviděl příliš humanisticky.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

No, a to mírové poselství, o kterém jste mluvil, které ale nebylo k Severní Koreji, se týkalo čeho?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Se vlastně týkalo řešení všech možných problémů. A týkalo se, že, a jako byl to takový jako úběžník toho, podle něj celé té světové politiky a vyzval členské státy OSN, aby, aby o ten mír usilovaly, aby se, myslím, že tam stanovil takové tři principy. Jeden z principů byl suverenita. Čili, nezávislost na nějakých jiných, na velmocech a nebo na, nebo na mezinárodních organizacích, pak tam měl bezpečnost, což je, což není třeba asi dále vysvětlovat, a prosperita. A k tomu, že by měl svět pěstovat. V tomto kontextu on tam jaksi tvrdě napadl ideologii socialismu a tvrdil, že to nikde, že ty neúspěchy toho socialistického hospodářství nejsou způsobeny jenom špatnou aplikací té ideologie a že je to v podstatě této ideologie k té samé podstatě.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Z toho, jak zatím Donald Trump vystupoval, překvapil vás ten projev, čekali jste, že to bude takové, anebo jste čekal, že si třeba pro OSN připraví trošku něco jiného?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, řekl bych, že asi, že asi příliš ne. On ten projev byl zřejmě dobře připravený, on tam má tu, mělo to takovou určitou vnitřní logiku, zdá se, nevím, jak to teda, to se asi těžko naučil nazpaměť, ale odkud to četl, to nevím, já jsem se díval na stránky Bílého domu a tam byl vidět, jak mluví, ale kde to bere, jestli tam má nějaký, jak se to říká česky, nevím,...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Čtecí zařízení.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To čtecí zařízení, tak nevím, kde bylo, a protože tam nic, jsem nic nezahlédl, tak třeba nějaký posluchač by to věděl.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A bylo tam něco, o čem Donald Trump nemluvil, nebo co neřekl a přitom se čekalo, že o tom mluvit bude? Teď mám namysli třeba klimatické změny, čekalo se, že se tam o zmíní?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ano, ano, o tom se vůbec nezmínil, o tom, o těch, o těch pařížských dohodách a o tom, jestli teda Spojené státy vystoupí nebo odstoupí od té smlouvy nebo ne. Faktem je, že, teda faktem je, objevily se tedy náznaky, že, že zaujal nějaký smířlivější postoj a ochotu prostě najít nějaký kompromis, který by neznamenal odchod Spojených států z té klimatické dohody.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Já už jsem říkala, že světový tisk psal o tom jeho projevu tak, že byl konfrontační, nediplomatický, bezprecedentní. Jak na vás působila Trumpova rétorika, vnímal jste to taky tak?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To víte, že jo, je to, je to..., ne, já si myslím, že to, že ten projev byl sice nediplomatický, to je pravda, ale on je to původem byznysman nebo původním povoláním a ne tedy nějaký sofistikovaný diplomat a možná, že bylo to, jak bych to asi nejlíp řekl.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Překvapující pro OSN?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, asi to mohlo být překvapující pro OSN, kde třeba některé ty diskuse byly vyloženy jako nějaká idylka a tak dále, teď se tam prostě střídaly oficiální projevy těch hlav států, vždycky v září. No, a on tohle to prostě hodil stranou, v tohle mně připomněl Ronalda Reagana, kde i taky prostě neměl, nesl nějakou významnou jaksi diplomatičnost.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

No, a je to na škodu, že vlastně Donald Trump použil stejnou rétoriku v OSN, jakou vlastně tedy používá doma?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak já si myslím, že to je, že to je v tom, v tomto byl konzistentní, že on vlastně podobnou rétoriku používal i ve volební kampani. On samozřejmě tam jako, když vůbec, aby se mohl stát kandidátem, potřeboval zvítězit v těch primárkách republikánských. A aby mohl, a tam on musel najít něco, čemu já říkám "nika", takovou prostě nějakou část toho elektorátu, která nebyla oslovena těmi, nebyla oslovena těmi významnými, tehdy významnějšími uchazeči, no, a on se, ta "nika" v tom elektorátu to bylo bílé dělnictvo, které třeba přišlo o práci při té deindustrializaci a odchodu továren do Číny a dalších zemí, Kentucky, Ohio...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Ale v OSN asi sedí trochu jiná sorta lidí, než jsou jeho voliči?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, to je pravda, ale on ten projev byl z části jakoby namířen domácímu publiku.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Takže on vlastně mluvil pro ty své voliče?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dá se to tak říct.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Nás poslouchá Romuald Štěpán Rob. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den i vám posluchačům.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jak na vás působil ten vzkaz Donalda Trumpa?

posluchač

Tak víte, ono obecně ve společnosti jak u nás, tak ve světě, roste jakási agresivita, anebo lépe spíše výhra lidí v to, že agresivita může něco vyřešit. Agresivita lhaní. Toho jsme byli svědky i, i našich prvních jaksi přímých prezidentských voleb, i když na to možná zapomněli, tak to tam hrálo taky docela podstatnou roli. Víte co, na mě americký pan prezident nepůsobí zas až tak odlišně, jako onen severokorejský vůdce. Mně docela i ti dva případnou velmi podobní v mnoha směrech. A samozřejmě chápu, že, že i vlastně touto agresivitou, tímto výrazem chce dosáhnout svého nebo ukázat taky svou sílu, tak jak to udělá severokorejský vůdce, otázka je, jestli se, jestli se agresivita vyřeší agresivitou z dlouhodobého hlediska, ale já se domnívám, že přesně, jak řekl váš host, Donald Trump je byznysman. A domnívám se, že on vidí v té zaostalé Severní Koreji, pokud ji dostal, pokud by na ní zvítězil, jako velký podnikatelský záměr a velkou podnikatelskou příležitost. Můj názor.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jak silné je podle vás to nebezpečí jaderných testů KLDR. Jaký z toho máte pocit, máte pocit ohrožení od KLDR?

posluchač

Tak samozřejmě, že to nepřijemné. My jsme viděli taky nebo byly viditelné ty snímky, já nevím, těch japonských čtvrtí, těch oblastí, kde prostě lidé byli nuceni se schovat. Tam určitě ten strach je jakoby velký, nebo je tam přítomný. Na druhou stranu mně to opravdu spíš připadá, že severokorejský..., spíš tak trochu povytahuje kšandy a že to je takové vrávorání, samozřejmě to nechci jakoby podceňovat, ale ta jeho země je, je ještě zaostalejší, než je Rusko, tam prostě opravdu je velký hlad v té Severní Koreji, ti lidé jsou tam zmanipulovaní, /nesrozumitelné/. A z tohoto, z tohoto pohledu chápu Donalda Trumpa, že vidí Severní Koreu jako, jako poměrně snadnou kořist na trhu, když by zvítězil, tak samozřejmě americké firmy tam by měli spoustu příležitostí?

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Děkuji vám za váš čas, že jste byl v Radiofóru, díky, na slyšenou.

posluchač

Děkuji vám také, na slyšenou.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A poslouchá nás i Jiří Stoch. Dobrý den i vám.

posluchač

Dobrý den.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Tak jakou váhu mají podle vás hrozby vojenskou likvidací amerického prezidenta Donalda Trumpa vůči KLDR?

posluchač

Tak jako můj předřečník jsem chtěl říci, že takováto rétorika nepatří na stůl OSN. Myslím si, že toto jsme spíše z určitých obrázků měli možnost vidět ze severokorejské televize, něco podobného, kdy oni vyhrožují zničením Spojených států amerických, tak v podobném duchu hovořil i prezident Spojených států amerických, myslím si, že nepřispěje tady toto v žádném případě ke zklidnění situace, ale naopak. A myslím si, že ty hrozby je nutno brát vážně, jelikož Spojené státy disponují enormní vojenskou silou a každý režim, který, řekněme, nespolupracuje, tak není přátelský vůči Spojeným státům.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Dobře. Pane Stochu, děkuju vám, že jste byl s námi v Radiofóru. Na slyšenou.

posluchač

Na shledanou.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Tak já, abych doplnila. My jsme mluvili o tom, co řekl Donald Trump na půdě OSN směrem ke KLDK. Ta dnes reagovala. Severokorejský ministr zahraničí Ri Jong-ho řekl doslova, existuje takové rčení, které praví, psi štěkají, ale karavana táhne dál. Pokud si Trump myslel, že nás vystraší psím štěkotem, tak to byl jen sen. No, a teď jsme tady slyšeli od pana Romualda Štěpána Roba, že mu ta rétorika připadá dost podobná, jak ze strany Donalda Trumpa, tak ze strany Severní Koreje. Pane Caldo, má to společné rysy?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak já bych připomněl staré české přísloví, jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá. Musíme si vždycky položit otázku, kdo tam začal s tou agresivní rétorikou. Kdo začal vyhrožovat Spojeným státům, že je zničí raketami a jadernými údery. To nebyl Trump, ten naopak tam asi mluvil o tom, že nabízí mír a podobně. Já si myslím, že to, že možná, že ta, ono taky ještě bych zdůraznil, že ona ta rétorika je někdy, ona se ta rétorika nesmí brát úplně jaksi...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Doslovně.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Doslovně, jo, to jsou prostě jako to, když třeba on dělá ty, v tom byznysu třeba dělal teda, tak on jako samozřejmě měl nějaké, nějakou výchozí pozici, tu předem nezveřejňoval, že jo, a teď tam prostě je otázka, k jakému kompromisu se může dojít, ale faktem je, že tady bychom neměli zapomínat, že ten, že to jednání s tou Severní Koreou o tom, o jejím jaderném programu, to už se táhne 25 let, jo, to už se táhne 25 let a oni vždycky uhnuli někam, získali miliardovou potravinovou pomoc a tisíce, možná miliony tun ropy za to, že prostě tohle ten program nějakým způsobem utlumí, respektive, já teda přesně nevím, jestli ho úplně zruší, to nevím, jestli slibovali. A výsledkem je toto. Takže tady prostě je nějaká zkušenost a vím, že třeba za prezidenta Jimmyho Cartera, takže to už je vlastně ještě dýl, než těch 25 let, ale on tam vlastně, on tam přijel už jako exprezident. No, takže se tam, pořád nikdo nemůže najít nějaký způsob, jak se s tímhle tím problémem vyrovnat. A já si myslím, že problém to je.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A máte z kroků Donalda Trumpa pocit, že on tedy teď udělal nějaký krok, pohrozil Severní Koreji, ale že má promyšlený ten krok B, že ví, co udělá dál?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Víte, já si nejsem tím jist, jo, to byste tady museli mít nějakého odborníka na mezinárodní strategii a bezpečnost, oni to, tam je, co já jsem o tom vyčetl z těch různých, od těch různých třeba i amerických expertů, tak ono to vlastně nemá řešení, ta situace, jo, protože ten, tam oni jsou, ten Soul, hlavní město Jižní Koreje, která je mimochodem...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Je velmi blízko k dálnicím.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Která mimochodem má v dolarech asi 20krát vyšší životní úroveň příjmů na hlavu, než je Severní Korea, dokonce vyšší, než Česká republika, asi o 20 %, tak z něj, tak tam prostě to je v dostřelu těch severokorejských kanonů, tohle to, čili, a ono se ty rakety dají poměrně snadno někde schovat. Ta poslední raketa, pokud vím, byla vypuštěna z nějakého, z toho pchjongjangského, dříve se říkalo fenjanského mezinárodního letiště, což je civilní objekt, jako údajně. Takže ono to, ono to nejde. A oni, oni prostě nemůžou mít jistotu, ti Američani, nebo Jihokorejci nebo Japonci, že i kdyby tam udělal preventivní úder, takže nepřijde odvěta a sami budou čekat, co ten, co ten Kimův režim, co ten tlouštík udělá.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A co dokáže.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

A co dokáže. K čemu se odhodlá nebo neodhodlá, takže on ten tlouštík má tu iniciativu.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A s námi ve vysílání už je teď Marta Josepshen, která žije v Dánsku. Dobrý den.

posluchačka

Dobré odpoledne.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jaká byla vlastně v Dánsku odezva na Trumpův projev na půdě OSN?

posluchačka

Dánsko docela se situací zabývalo i proto, že zároveň tu ohledně Trumpa, Donalda Trumpa běží jiná, jiná snaha premiéra a sice sjednotit 91 velkých měst, které by nějakým způsobem pokračovaly v pařížské dohodě, ale sám premiér Lars Lokke Rasmussen ohledně toho Trumpova výroku řekl, že to je velmi tvrdá rétorika, nicméně, že Donald Trump je známý tím, že je neortodoxní ve své rétorice a že na to je potřeba brát zřetel, když člověk chce přeložit toto velmi tvrdé sdělení, zároveň odkázal vlastně na to, jak se k tomu řešení vyhocení situace postavil generální sekretář OSN, který řekl, že to řešení musí být politické.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A bylo Dánsko tedy zklamáno, že Donald Trump vlastně na Valném shromáždění OSN vůbec nemluvil o těch klimatických změnách, o tom, jak se chystá přistoupit právě k tomuhle tématu?

posluchačka

Zklamané rozhodně ne, ono se to očekávalo a právě i proto už přímo dánský premiér Lars Lokke Rasmussen jel na to setkání s tímto plánem sjednotit 91 velkých měst, aby, a vlastně jaksi přemostit to Trumpovo odhlášení se z Pařížské dohody.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Paní Josepshen, díky za váš čas, na slyšenou. A my se teď podíváme, co k našemu tématu píšete na sociálních sítích. Marián Vojtek, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus, je sleduje a teď je s námi ve studiu. Mariáne, vítej.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu

Dobré odpoledne. Petr Voříšek na Facebooku píše: "Válka v KLDK nikdy neskončila, je jen podepsáno příměří. Ta válka se měla dávno ukončit - totální likvidací Severokorejců," jak píše pan Voříšek. "Musel přijít až Trump,

aby to udělal. Analogický případ je s Tchaj-wanem a Pekingem - jediná legální vláda Číny je na Tchaj-wanu." Z dalších názorů Pavel Pros. Ten není zrovna přesvědčen, "zda se mohou tímto způsobem lidé vůbec něčeho domoct, že je na to vhodný příklad, to, jak spolu mají lidé konstruktivně komunikovat a neprovokovat k záporům." Myslí tím tedy zřejmě projev Donalda Trumpa. Zdeněk Toman tvrdí, že: "Skvělý, zcela konkrétní projev hodný váhy Trumpova úřadu." Jiří Stoch navrhuje toto řešení: "Svět by byl na chvíli bezpečnější, kdyby se prezident Trump a severokorejský vůdce Kim Čong-un posadili na Tomahawk a vyslali je do vesmíru." Co se týká ankety na Twitteru, dnes se vás ptáme, platí dnes podle vás OSN efektivně svou roli, tedy platí dnes podle vás OSN efektivně svoji roli. No, a na to už vlastně na naší webové aplikaci odpovídá Jan Písař, tvrdí: "že OSN již v mezinárodní politice nehraje nějak závažnou roli, je tam více propagandy, než řádného úsilí o nastolení přijatelného pořádku, o ne vztazích USA a KLDR nelze bez použití věšteckých prostředků říci nic určitého. Ale nebezpečí severokorejských i jaderných testů spočívá právě v tom, že odhodlání nějakým způsobem na ně odpovědět se neustále stupňuje."

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Můžete hlasovat na Twitteru Českého rozhlasu Plus. Nás poslouchá Libor Harančík. Dobrý den.

posluchač

Projev Donalda Trumpa ohodnotil...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Dobrý den, pane Harančíku.

posluchač

Dobrý den, slyšíme se?

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Ano, slyšíme se, tak jak silné je podle vás nebezpečí jaderných testů KLDR a jak se vám líbilo to, co řekl Donald Trump na adresu KLDR.

posluchač

No, tak když se vrátím k tomu KLDR, tak na vaší stanici mluvili koreanisté, pan Chlada a předsedkyně Česko-korejské komory. A ta se vyloženě zastává korejské, Koree, protože je to země, jako každá jiná na východě, ve východní Asii. A není pravda, že by tam byl nějaký hlad, možná před 20 lety, ale toto už dávno neplatí, takže vlastně jsou to jenom, nazývá to ta paní koreanistka naše, že to je prostě jenom ubohá západní propaganda, ze které bohužel sahají někteří naši posluchači, včetně Romualda Roba, katolického kněze.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Prosím, nehodnoťme naše další posluchače, má právo na názor, stejně jako vy, pane Harančíku. Obáváte vy se nebezpečí jaderných testů, je to podle vás hrozba?

posluchač

Podívejte se, jaderné testy v tomto období prováděla, i Spojené státy vylepšovaly svoje zbraně, jsme zaznamenali, a žádná kritika se neděje, proto oni chtějí ještě vylepšovat, když mají těch zbraní tolik, že by mohli tisíckrát zničit naši zemi. A jak zmínil i pan Chlada, Korea nikdy na nikoho nezaútočila, byla obětí 2. světové války a tyto zbraně má jenom čistě na svoji obranu, nechce dopadnout jako Libye, Irák a podobné státy, jo.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Ano.

posluchač

Pan Donald Trump ještě hovořil samozřejmě i k jiným zemím, jo, tak mluvil taky nenávislnou řeč směřovala na vlády Íránu, Sýrie, které ovšem bojují proti terorismu a jsou jeho terčem. Naopak Spojené státy a jeho spojenci, Saúdská Arábie, Katar, Izrael, ale také Francie, Velká Británie či Německo terorismus naopak různými způsoby podporují. Tato špinavá islamisticko-židovsko-zednářská...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Tak, pane Harančíku, myslím, že děkujeme za názor. My se teď zeptáme...

posluchač

Já bych rád domluvil, mohl bych jednu větu.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

...naše hosta, pana Miloše Caldý, amerikanisty z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd**, právě na to, o čem mluvil pan Libor Harančík. To byl, to bylo to, co řekl Donald Trump směrem k Íránu. Je pravda, že Donald Trump na Írán zaútočil několikrát, a teď dokonce mluvil o té dohodě, o kontrole íránského jaderného programu, řekl, že je jednostranná a že je teda ostudná. Jaký si myslíte, že v tuhle chvíli bude další osud té dohody?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já se tedy nemůžu zdržet nějaké reakce...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A samozřejmě reagujte na naše hosty, ano.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Na to, na to prostě tvrzení o nějakém židovském spiknutí nebo něco takového, to je teda opravdu, to je teda hrůza, co ten pán říkal, podle mě. Že Korea nikdy nezaútočila, ona zaútočila. Tenhle ten komunistický režim za vůdce Kim Il-sunga nebo, chcete-li, Kim Ir-sena, v roce 1950 zahájil tažení proti Jižní Koreji, hned v první den toho vpádu do Jižní Koreje postoupily ty, ta vojska o 100 kilometrů, což je první případ v dějinách podle, i podle třeba Jeana-Paula Sartra, který rozhodně nebyl žádný proamerický element, tak to byl první případ v dějinách, kdy ten napadený stát postoupil 100 kilometrů do vnitra útočnickova území. Čili to je nesmysl, všechny historické...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Napadený stát zaútočil.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

...knihy, všechny historické prameny tvrdí, že to, že to dělal ten, že, oni začali teda ten, tam, ta Korejská lidově demokratická republika. A já si myslím, že to není země jako každá, jak říkal ten pán, ono tam, a že tady tomu panu Harančíkovi tam splývají ty různé státy zřejmě. Podívejte se na ekonomický úspěch Jižní Koreje, Tchaj-wanu, nakonec i ta Čína se chová nějak odpovědně a tohle to mně prostě připadá jako, jako prostě..., že se stal pan Harančík obětí nějakého ideologického mámení.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Marián Vojtek má ještě předpoklady z Facebooku.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu

Z naší webové aplikace Jiří Kučera nám posla odkaz z New York Times ze 17. září, je to článek o tom, jak Spojené státy prodávají palivo pro rakety Severní Koreji a Trump nám povídá o nebezpečí Kima. Tak jak to je? Ptá se Jiří Kučera.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Tak teď jsme částečně vysvětlili. Možná ještě krátce k tomu iránskému jadernému programu a k té dohodě, už máme bohužel pouhou půlminutu, jaký je podle vás osud té dohody?

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Osud je podle mě značně nejistý, protože Trump explicitně řekl, že až bude ten čas jaksí revidovat nebo posoudit, takže oni to neprodlouží, tahle vláda, a to byl jeden z hlavních kritických bodů na adresu Obamovy administrativy, že vůbec do téhle té smlouvy šla.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Říká Miloš Calda, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který byl dnes naším hostem. A já za to moc děkuji. Na slyšenou.

Miloš CALDA, amerikanista z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Děkuji, rád jsem přišel.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A já se omlouvám všem posluchačům, na které se nedostalo, k tématu ještě určitě budeme mluvit. A Mariáne, jak dopadla naše anketa na Twitteru?

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu

Plní dnes podle vás OSN efektivně svou roli, spíše ano hlasovalo 47 procent hlasujících na Twitteru.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Díky. Radio fórum končí.

Některé romské děti vidí záchod až ve škole

19.9.2017 Mladá fronta DNES str. 10 Rozhovor

Jana Ustohalová

RASTISLAV ROSINSKÝ

„Lidé v osadách žijí ze dne na den. Neplánují, protože to je v jejich podmínkách zbytečné. Dostat se pryč je těžké,“ říká expert na romskou problematiku.

Turisty, kteří během letošních prázdninových cest projížděli Slovenskem, asi zase udivilo, že ještě nezmizely: romské osady, shluky chatrčí bez pitné vody, kanalizace, elektřiny, s dětmi postávajícími u silnice ve snaze prodat borůvky, houby nebo něco jiného. Ve slumech bez základního vybavení žijí na východ od našich hranic desetitisíce lidí.

Rastislav Rosinský, přední slovenský odborník na romskou problematiku a spoluautor Atlasu romských komunit, potvrzuje, že situace slovenských Romů je stále stejně špatná. „Klíčem by mohlo být vzdělání, pak se možná budou tyto komunity schopné dostat z bída,“ míní Rosinský, který podrobně zmapoval stovky osad.

* V Česku je letos novinkou povinný poslední rok školky. Na Slovensku se pro sociálně znevýhodněné děti zavedly už před patnácti lety nulté ročníky základní školy, ale odborníci a lidé pracující v terénu je kritizují. Říkají, že lepší by bylo dostat především romské děti do školek. Je to pravda?

Mnoho dětí ze špatných sociálních poměrů nechodí do školky, protože na to chudé rodiny prostě nemají peníze. Nemají na to, aby platily za obědy, vybavení, poplatky. Některé děti tak poprvé vidí vodovod nebo záchod až ve škole. Toto opatření se ale dělalo i pro děti se zdravotními poruchami, například logopedickými. Za těch patnáct let se ukázalo, že i původně dobrá myšlenka, aby děti nepropadaly hned v první třídě a měly delší startovací čáru, se v mnohých školách stala nástrojem segregace. Že si jednoduše povybíraly Romy na základě etnicity, ne školní zralosti, a vytvořily nultý ročník, romskou třídu. Takže na škole pak byly vedle sebe bílé a romské třídy.

* Na Slovensku existuje reálně segregované školství?

Ano. Je několik rozsudků, které dokládají, že školy opravdu segregují žáky. Ještě horší je však oddělování, které je běžné v mixovaných třídách, kde je velká bariéra mezi Romy a neromskými dětmi. Před desítkami let si ještě hrály spolu, dnes je mezi nimi mentální zeď. Jde o to, že vyčleňování je velmi těžko dokazatelné, protože škola může říct, že pro šikovnější děti má jiný vzdělávací program než pro slabší. Ale jsou případy, kdy jde jedna skupina dětí na oběd dřív, jiná později, jen na základě etnicity. Každá škola má především na mysli dobro bílých, ne romských dětí.

* Proč?

Mnoho Romů už rezignovalo na změnu. Přijali svoji úlohu „spoluobčanů“, jak je nazývají, jako kdyby byli občané druhé kategorie, neplnoprávní. Tento systém v podstatě všem vyhovuje, i když je strašně krátkozraký.

* Podle Atlasu romských komunit, jehož jste spoluautorem, je z asi půl milionu slovenských Romů polovina integrovaných, druhá žije v osadách. To můžou být běžné vesnice, ale také slumy bez možnosti základní hygieny. Proč jich je tolik?

Bavíme se o tom, že jsou integrováni, ale z hlediska geografické lokality. To znamená, že bydlí v centru města nebo vesnice. Ale mluvit o nějaké společenské integraci se nedá. V katastrofálních podmínkách, o kterých mluvíte, žije několik desítek tisíc lidí. Pokud se však na to podíváte přes optiku vzdělání, vypadá žalostný stav Romů na Slovensku ještě hůř. Zjistili jsme, že možná devadesát procent jich má ukončenou jen základní nebo speciální školu. Odhadem necelých deset procent pak má střední vzdělání. A jen promile vysokoškolské. S takto nízkým vzděláním se uplatnit na trhu práce je těžké pro kohokoliv.

* Jak je možné, že osm procent obyvatel Slovenska, kteří mají volební právo, jsou plnoprávní občané státu, který je v Evropské unii a kde se platí eurem, žije v takových podmínkách?

Otázku jste položila pěkně. Ale ať si na ni dá odpověď každý, kdo s tím může něco dělat. V první řadě starostové a primátoři. Že jim nevádí, že jejich vlastní občané takto žijí. Že je cíleně vylučují na okraj. Že neumějí vypořádat pozemky pod nelegálními stavbami v osadách. Nebo neumějí čerpat evropské fondy, které jsou otevřené právě na to, aby se mohly vybudovat v osadách třeba vodovody a kanalizace.

* Proč tomu tak je?

Drtivá většina lidí nemá Romy ráda. Od politiků zaznívá, že jsou zodpovědní za to, že se máme špatně. Nejjednodušší řešení je vyhnat je pryč, zbavit se parazitů a udělat pořádek v osadách. To jsou však jen prázdná gesta. Nikdo neřekne – pojďme jim pomoci. Řešení tu přitom jsou, ale nikdo je nechce, protože si myslí, že se ho to netýká. Nikomu nevádí, že tu je tak velké procento lidí, kteří škodí ekonomice, protože nedokážou být zaměstnaní. Že je potřeba se o ně starat, že jsou kvůli špatné životní úrovni nemocnější než jiní. Místo toho, aby se využíval jejich potenciál, nic se nedělá.

* A nebojí se starostové něco dělat třeba i kvůli tomu, že stav romských komunit je opravdu velmi zanedbaný a výsledky by byly vidět za deset patnáct let?

I tam, kde možná není na první pohled vidět žádný efekt, tedy stálá činnost terénních, sociálních a komunitních pracovníků, tak už jen to, že se situace Romů nezhoršuje, je úspěch. Jsem přesvědčen, že komunita si dokáže s problémy poradit, kdyby dostala šanci. Kdyby měly děti vzdělání a dospělí muži práci, protože se zatím nebavíme v tradiční komunitě o ženách. A víme, že to funguje. Třeba v Bystranech byla před patnácti lety jedna z nejhorších osad, typická zapomenutá. Lidé odtud začali houfně jezdit za prací do Anglie, skoro každá rodina tam někoho měla. A dnes to vypadá úplně jinak – mají zděné domy, upravené ulice a chtějí stejně tak žít slušně a normálně jako ostatní. Osada se dokázala sama nastartovat. Když dostali lidé příležitost.

* Vadí Romům, že v osadách žijí? A pokud ano, co dělají pro to, aby se stav změnil?

Samozřejmě že Romům vadí, že žijí v osadách. Život v nich se řídí jinými, nepsanými zákony a není jednoduché tam žít. Pohled majority na lidi z osad je velmi zjednodušený, ale málokdo z nás si umí představit každodenní život třeba bez pitné vody, toalety, sprchy. Ale také bez možnosti chránit svůj majetek. Lidé žijící v osadách mají všechny venkovní prostory společné, takže je třeba problém vůbec připravit si dostatečnou zásobu dřeva na zimu, aby bylo čím topit. Lidé jsou v takových podmínkách nuceni žít ze dne na den a také se podle toho chovat. Neřeší, co bude za několik měsíců, neplánují, protože to je v těch podmínkách zbytečné. Dostat se z osady není jednoduché. Na jedné straně je třeba opustit svoji komunitu, v níž se lidé cítí bezpečně, a vydat se do světa „gádžů“. A na druhé straně je na to potřeba mít nějaký majetek a peníze, které lidé v nejzaostalejších osadách nemají. Takže se dostáváme do začarovaného kruhu chudoby, ze kterého je velmi těžké vystoupit.

* Není to tak, že jim opravdu vyhovuje žít z dávek? Jak jsou vysoké?

Předně chci zdůraznit, že pomoc v nouzi není etnicky podmíněná. Neexistují jiné dávky pro Romy a jiné pro Neromy. Výška dávky je různá, ale jednotlivec má nárok na 61,6 eura (asi 1 600 korun) měsíčně, rodina nejvíc se čtyřmi dětmi dostane od státu 160,4 eura (asi 4 180 korun) a k tomu 23,52 eura přídávku na jedno dítě. Takže rodina se čtyřmi dětmi má na měsíc od státu asi 6 630 korun, což je asi 37 korun na osobu a den. Dokážete si představit, že byste z této sumy musela platit všechny vaše životní náklady? I lidé z okraje společnosti se chtějí mít co nejlépe, mnozí z nich už ale rezignovali a naučili se přežít z toho, co dostanou. Ale jestli si pořád někdo myslí, že je výhodné žít na sociálních dávkách, ať si to zkusí a my ostatní mu budeme nahlas závidět.

* Tvrdíte, že slovenští Romové jsou prakticky absolutně vyloučeni z majoritní společnosti. Může k tomu být rozumný důvod?

Všechny tyto postoje jsou založené na emocích. Když jsme se při práci na atlase ptali přímo v obcích, jaké jsou u nich zkušenosti a soužití s Romy, většina říkala, že nemají větší problémy. Říkali, to jsou naši Romové, kteří tu jsou historicky a známe je. Ale víme, že jinde jsou ti zlí. Málokdo má přitom konkrétní negativní zkušenost s Romem. Takže je to celé o veřejném mínění a o pocitech. Drtivá většina obcí nemá problém s Romy, to si troufám tvrdit, protože na to máme data. A dokonce jsme zjistili, že v okolí romských osad není výrazně vyšší kriminalita včetně přestupků. V roce 2009 jsme například dělali výzkum o etnických postojích k Romům. A stejně negativní postoje měly učitelky z východu i západu Slovenska. I tam, kde je vysoká koncentrace Romů, na východním Slovensku, měly stejné postoje jako v Bratislavě, kde je jich minimum.

* Jak se negativní postoje, byť jsou, jak říkáte, založené na emocích, dají změnit?

Je potřeba ukazovat příklady lidí, které se podařilo dostat z osad. Máme dost úspěšných Romů, kteří se však k romství nehlásí, protože by byli onálepkováni. I když jsou to lékaři, právníci. Když sledujete jejich životní příběh, tak ačkoliv jsou na vysokých pozicích, jejich sourozenci zůstali v ghettech, ale většinou se objevila nějaká silná osobnost, která je v pubertě, kdy se to láme, dokázala ovlivnit. Člověk musí totiž překonat dvojnásobnou bariéru – opustit svoji komunitu, vydat se do bílého světa a tam ještě prorazit a dokázat, že „já nejsem Rom“.

* Změní situaci slovenských Romů podpora jejich vzdělání?

Hodně lidí to říká. Ale i kdyby měli Harvard, tak když zůstanou v osadě, nemají se kam posunout. Když vědí, že nebudou dělat celý život nic jiného než uklízet odpadky, tak jakákoliv škola nemá smysl.

* Klíčové je tedy dostat ty lidi z osad?

Mezi Romy je prakticky stoprocentní nezaměstnanost. Klíčové je najít jim smyslupnou práci na základě jejich kompetencí. Aby tam byla nějaká pravidelnost. Dlouhodobě nezaměstnaní ztrácejí pracovní návyky a těžko vysvětlí svým dětem, proč mají ráno v zimě vstávat v půl sedmé do školy, k čemu jim to bude. Vzdělání a zaměstnanost musí jít ruku v ruce, evidentně to spolu souvisí. Víme třeba, že v romských komunitách funguje ve velkém práce načerno, brigády, že ti lidé umějí pracovat, pokud mají příležitost.

* Jaká bude podle vás situace slovenských Romů za patnáct let?

Stejná jako teď. Nevidím upřímný zájem žádné politické strany, která by se snažila o nějakou změnu.

Expert na romskou problematiku

Rastislav Rosinský (44) byl ředitelem Ústavu romologických studií. Nyní je děkanem **Fakulty sociálních věd** a zdravotnictví Univerzity Konstantina Filozofa v Nitře. Rosinský je mezinárodně uznávaným expertem na vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí, především na otázku vzdělávání Romů a problémy romských komunit na Slovensku, spoluautor Atlasu romských komunit.

O autorovi| Jana Ustohalová, redaktorka MF DNES

Foto autor| Foto: Dan Materna, MAFRA

Vášnivě věčná kancléřka

18.9.2017 Týden str. 52 Svět

David Jareš

Druhý hospodářský zázrak a nejnižší nezaměstnanost od sjednocení. Řecko, finanční krize i uprchlíci jdou stranou, protože Němcům se vede skvěle. Favoritem voleb do Německého spolkového sněmu je opět CDU a především kancléřka Angela Merkelová, říká politolog MARTIN JERÁBEK.

* Merkelová a CDU/CSU jsou favority německých voleb. Jak to, že je takový fenomén přes uprchlickou nebo finanční krizi?

Angela Merkelová je věčná, dokonce vášnivě věčná a Němcům její způsob vlády imponuje. Navíc Německo zažívá nejnižší nezaměstnanost od sjednocení a druhý „hospodářský zázrak“, i když jeho základy položila vláda Gerharda Schrödera tehdy velmi nepopulárními reformami. Pomalu rostou reálné platy i důchody. Merkelová osobně má větší podporu než sama CDU, takže je přijatelná i pro voliče dalších stran a ti volí CDU právě díky ní.

* SPD na jaře zvolila do vedení Martina Schulze, což slibovalo ostřejší diskuse. Jenže v předvolební debatě si s Merkelovou notoval a místo vzájemného vymezování to byla spíše nuda. Proč je tak krotký, když jeho strana zaostává o patnáct procent? Vždyť i šéf bavorské CSU si s Merkelovou dokáže vjet do vlasů více.

CSU je konzervativnější a někde jsou rozdíly, například v migrační krizi nebo mýtu na dálnicích, kde je CSU pravicovější. Ale stále to nejsou zásadní odlišnosti. Tentokrát nejde o soutěž mezi hlavními stranami CDU/CSU a SPD, které spolu vládly osm z posledních dvanácti let a moc se navzájem nekonfrontují. Joseph Janning německé volby popisuje jako „příliš ticha před bouří“. Řada německých politologů říká, že „velká koalice“ SPD neprosperuje. S nadsázkou můžeme říci: ještě jedna taková velká koalice a SPD zmizí. Přitom ministři sociální demokracie měli úspěšné projekty, ale nedokázali je prodat. Proti hlavním stranám se vymezují hlavně menší partaje, FDP, Zelení, Levice a samozřejmě Alternativa pro Německo (AfD).

* Protievropská a protiuprchlická AfD. To je ta bouře?

Poprvé se objevuje protievropská strana, možná bude v Bundestagu dokonce třetí nejsilnější. Zpochybňuje ústavně zakotvený rozvoj evropské integrace, na níž dosud měly shodu všechny strany – od Levice po CSU. Patří mezi populistické strany a podle některých odborníků je latentně krajně pravicová, jen se v Německu etablovala o řadu let později než strany tohoto typu v jiných zemích v západní Evropě. Získává protestní hlasy Němců a blíží se rétorice typu Le Penové nebo Wilderse.

* Podle nejnovějších průzkumů má CDU/CSU osmatřicet procent, ale do Bundestagu se dostane dalších pět stran. Jak sestaví koalici? V Německu byly tradiční dvoučlenné koalice, historicky bývala většinou menším partnerem FDP. Jaká koalice se rýsuje po volbách?

Pro Merkelovou jsou vysoké preference svým způsobem nevýhodou, protože to některé její voliče může ukolébat a k volbám nepůjdou. Pro výsledek německých voleb a budoucí povolební vyjednávání by bylo lepší, kdyby byl rozdíl mezi CDU a SPD menší, aby byly soutěživější. Nicméně všichni vylučují koalici s AfD, jinak je možných několik variant. Pokračování velké koalice CDU/CSU a SPD, křesťanští demokraté a liberálové, křesťanští demokraté a Zelení, kteří už spolu vládnou například v Bádensku-Württembersku, nebo „Jamajka“, černožlutozelená koalice CDU/CSU, FDP a Zelených. Možná je i jiná varianta, například SPD, Levice a Zelení, která je však kvůli rozdílným pohledům na zahraniční politiku nepravděpodobná. Je však skoro jisté, že menší strany překonají pětiprocentní limit pro vstup do spolkového sněmu a počty jejich hlasů budou pro tvorbu budoucí vládní koalice zásadní.

* Odpovídají průzkumy skutečným náladám Němců? Nerýsuje se tam konflikt založený na vztahu k Evropě a řešení migrace? Často slyšíme, jak si Němci stěžují, že vláda neřeší uprchlíky, bezpečnost, kritizují přílišnou politickou korektnost, ale neřikají to nahlas, protože to porušuje nějaký úzus. Může to volby ovlivnit?

Na výsledek voleb bude mít zásadní vliv hospodářská situace Německa, to vnímají na prvním místě.

* Tedy více než znásilňování v Kolíně nad Rýnem nebo teroristický útok v Berlíně? To nehraje roli?

Jistá rezervovanost tam je. Mám v Německu kamaráda z byznysu, velmi otevřeného, zcestovalého, který zná i exotické země, je velmi vzdělaný. I on by uvítal, aby německá vláda v migrační politice a při udělování azylu nastavila přísnější pravidla. Není to však volič AfD, žádný nacionalista, pravidelně volí mainstreamové strany. Jsem však přesvědčen, že to není zásadní a hlavní roli bude hrát spokojenost s fungující ekonomikou. Svůj vliv na preference má podpora části médií vstřícných k Angele Merkelové, především bulvární list Bild.

* Takže Němci jsou v zásadě spokojeni? Neštve třetí nebo čtvrtou generaci německých obyvatel, že stále platí? Nejdříve za druhou světovou válku, teď za Řecko či na uprchlíky?

Thomas Petersen, odborník na výzkumy veřejného mínění, právě vydává knížku Konec vzpoury: Jak Němci uzavřeli mír sami se sebou. Dospěl k závěru, že němečtí obyvatelé se stále více identifikují se státem a dokázali se vyrovnat se svou minulostí, tedy přestali ji vnímat jako něco negativního. Německý nacionalismus skončil rozmetaný v troskách měst za druhé světové války a Němci v roce 1945, jenž pro ně znamenal „Stunde Null“ čili úplný začátek, začali hledat cestu, jak se vrátit mezi civilizované národy a znovu najít vlastní cíl a motiv existence. Evropská unie je jejich Ersatzvaterland, náhradní vlast. Přestože se začínají chovat „normálně“ a projevovat své vlastní národní citění jako jiní Západoevropané, jsou německé vlády ochotny nadproporčně přispívat do evropského rozpočtu. Němci nevnímají Evropu jako něco nevýhodného, z hlediska hospodářského jim pomáhá růst a s evropským projektem se mentálně částečně identifikovali – vnímají to jako náhradu za zdiskreditovaný německý nacionalismus.

* To pro ně může znít jako nová forma německého imperialismu, nemyslíte?

Záleží na úhlu pohledu. Němci Evropu vnímají jako nesmírně důležitou. Je to vidět i na volebních sloganech „Silná Evropa je dobrá pro Německo“, „Posílení Evropy je posílení Německa“. Je za tím samozřejmě i to, že jde o proexportní ekonomiku a členské státy EU – staré i ty z bývalého východního bloku – jsou důležitými hospodářskými partnery. Německo je v unikátní historické situaci, je obklopeno pouze přáteli.

* Jak tedy Němci vnímají například požadavky Polska na reparace za druhou světovou válku?

Možná citlivěji, protože by rádi měli minulost uzavřenou a stojí spíše o spolupráci než o konfrontaci.

* Třeba Schulz je vůči Česku a střední Evropě mnohem kritičtější než Merkelová, změnilo by se něco, kdyby se stal kancléřem?

Česká republika je Německem vnímána jako velmi spolehlivý partner a i české volby jsou na druhé straně podrobně sledovány. Osobně si myslím, že jakákoli německá vláda bude proevropská, bude pokračovat v současné politice a bude mít zájem o Česko jako spojence. Změna by asi byla v případě AfD ve vládě, ale to se nestane.

* Vedl by úspěch SPD, i když to teď není moc pravděpodobné, ke změnám politiky vůči Rusku?

Merkelová se postavila za protiruské sankce, i když pro Německo znamenaly ekonomickou ztrátu, vedla konfrontačnější politiku vůči Rusku, než jakou prosazovala SPD jako koaliční partner. Sociální demokraté byli vůči Rusku vstřícnější například za kancléře Gerharda Schrödera. Evropská ani zahraniční politika v těchto volbách není nyní významné téma, jako například ta východní Willyho Brandta v roce 1972 nebo Schröderova politika v roce 2002, když se rozhodovalo, zda se Německo připojí k invazi do Iráku. Letos nic takového není, přestože Německo muselo řešit mnoho problémů a nedobrovolně na evropské scéně svou pozici posílilo.

* Nedobrovolně?

Mělo hlavní slovo při řešení finanční i migrační krize, a tím svůj vliv v Evropě posílilo. Odchodem Velké Británie z Evropské unie relativně zvýšilo svůj vliv v EU a vítězstvím Donalda Trumpa v USA vznikla nejistota na mezinárodní scéně a z Merkelové se stala významná figura i přes absenci akčního stylu a malou sebe prezentaci, protože ztělesňuje stabilitu.

Martin Jeřábek (39) Vystudoval německá a rakouská studia na **Fakultě sociálních věd** UK a politologii, moderní dějiny a veřejné právo na univerzitách v Düsseldorfu a Marburgu. Jako expert na politiku německy hovořících zemí nyní přednáší v Institutu politologických studií **FSV UK** historii střední Evropy ve 20. století a současnou evropskou politiku SRN. Také učí na katedře historických věd FF ZČU.

Foto autor| Foto: archiv

Foto popis| ÚSPĚŠNÁ VLÁDA. „Za Německo, ve kterém dobře a rádi žijeme,“ shrnuje CDU dvanáct let vládnutí na předvolební brožuru.

V Moskvě se mělo konat předběžné slyšení v případě Raoula Wallenberga

18.9.2017 ČRo Plus str. 06 17:10 Den podle...

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Dnes se v Moskvě mělo konat předběžné slyšení v případě švédského zachránce Židů Raoula Wallenberga. Raoul Gustav Wallenberg byl švédským diplomatem a členem vlivné rodiny. Během druhé světové války působil v Budapešti, kde s obřím osobním nasazením a taky za velikého rizika zachránil až 100 tisíc maďarských Židů před holocaustem. A to mimo jiné vydáváním švédských ochranných pasů. Pozůstalí po Wallenbergovi podali u moskevského soudu stížnosti proti ruské tajné službě FSB, to je nástupkyně KGB, která jim dosud nedodala originální dokumenty, které se Wallenberga týkají. Mým hostem je Karel Svoboda z Institutu mezinárodních studií z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy z katedry ruských a východoevropských studií. Já vás zdravím, dobrý den.

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Dobrý den.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Jak se vůbec váže činnost pana Wallenberga na Rusko?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Tak, ona na Rusko přímo se neváže, ale ono tam šlo prostě o to, nebo ta nejpravděpodobnější verze je, že on byl prostě v Budapešti zatčen a byl považován za amerického špióna, nebo tady taková ta verze, která se nejčastěji říká, a byl kamsi odvezen. Ty hlasy mluví o Debrecínu. A vlastně od té doby už o něm nikdo neví. Ono se vlastně ani neví, kdy zemřel. Takže ...

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Rozumím tomu dobře tak, že člověk hrdina, který zachránil desítky tisíc životů, tak mohl být nakonec zničen KGB?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

No, rozumíte tomu naprosto přesně. Ono to pravděpodobně tak bylo. Prostě, prostě byl zatčen, odvezen, odvezen. A aspoň i ty další verze, které, které prostě jsem četl, tak mluví o tom, že ve chvíli, kdy jaksí se zjistilo, že to vlastně špión není, a co je zač, tak že byl tak spíš jako raději ztracen v tom obrovském prostoru.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Dá se odhadnout dnes, proč FSB nedodala těm pozůstalým ty originální dokumenty, které se ho týkají? Je to proto, aby případně jeho násilnou smrt nějakým způsobem přikryli?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Já bych se tomu ani nedivil. Ono musíme si uvědomit, že ten vztah vůči, vůči těm tajným službám, ať už to byl, ať už se jmenovaly jakkoliv, sovětským, tak je přece jenom trochu jiný. Je tam tendence je chránit, zastírat vlastně, co se stalo. A přestože by ty dokumenty na základě zákona měly být po 70 letech otevřené a přístupné, tak, tak se to neděje. Ono, když se podíváme na to, z jakého prostředí vzešel sám ruský prezident, tak prostě je pochopitelné, že ten vztah je jiný.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Hm. Jaké je tedy, vy jste to trochu nakoušl, ale jaké je tedy současné pojetí historie ze strany Ruska? Co je pro ně otevřené, myslím pokud se týká archivů, o čem se může otevřeně mluvit. A co naopak zůstává, kromě samotné historie KGB zjevně, jak jste naznačil. Tak co zůstává v podstatě stále nějak, jak se hezky česky říká, zašlýcháné, aby se do toho moc nevidělo?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Já bych řekl zhruba tak, že ty negativní stránky, ty se tak nějak jako, jako zametou pod koberec. Zametají pod koberec. A ty pozitivní jako vítězství ve druhé světové válce, nebo tedy Velké vlastenecké válce, tak ty se příliš nezmiňují. Ono třeba to období 39 - 41, kdy Sovětský svaz prostě s Německem spolupracoval, tak to se samozřejmě příliš nezmiňuje. On ten vztah je takový, nemluvme o tom, o tom špatném, ano. Asi se to stalo, a stalo se to, ale nebudeme to příliš rozpitvávat. A kdo se pokusí i na to upozorňovat, tak je jako poměrně silně zadupáván.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Hm. Ostatně masové vraždy pana Stalina, které začaly už ve 30. letech, tak o těch se smí hovořit nebo ne?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Ono se o nich může hovořit, ale tam máte, máte třeba muzeum, muzeum gulagu, poslední muzeum gulagu, které bylo nedaleko Permy. A to bylo zavřeno. A vlastně z něj bylo uděláno muzeum života v gulagu. Kde kromě jiného taky byla výstava toho, jak žili vlastně dozorci. Ono jakoby nikdo neříká, že se ty zločiny nestaly, ale prostě se o nich tolik nemluví. Čili, čili je to takové, je to takové jakoby zametání pod koberec. Ne odmítání zločinů, ale jejich zametání do tak, rozmávání do takové jakési šedi, asi tak bych to nazval.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Hm. A je tohle zametání do jakési šedi také příčinou toho, proč většina Rusů je, stále překládá činnost soudruhu Stalina jako pro Rusko dobro?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Určitě. Ono to procento dokonce roste. Ono, já bych řekl, ono vždycky v historii máte, historie je otázka výkladu, otázka akcentu. A tady se v Rusku cosi v poslední době stalo, je vlastně to, že od toho akcentu Stalina jako masového vraha, jako člověka, který nechal zavraždit miliony lidí. A pozavírat, nebo je pozavírat, tak se to vlastně, to vlastně ustupuje jakoby do pozadí a říká se, ano, on ty zločiny jakoby spáchal, ale on nemohl jinak, protože bylo nutné vybudovat silný Sovětský svaz. Aby porazil Německo. Čili se daleko více zdůrazňuje tenhle ten mýtus Stalina jako silného vládce, vojevůdce ...

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Ano, silný Sovětský svaz se budoval na bázi toho, že se vyvražďovalo obyvatelstvo. Ano?

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Ano, ano. Ten, ten akcent je tam, je tam prostě jakoby ve stylu, ve stylu jedna věta o těch vraždách a potom, potom 10 odstavců o tom, co se všechno vybuďovalo. Čili jako nemůžete říct, že o tom nemluví. Ale je to výrazně upozaděno.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Říká Karel Svoboda z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Pane svobodo, moc vám děkuju.

Karel SVOBODA, Institut mezinárodních studií

Děkuji, na slyšenou.

V Praze na některých vysokých školách vzrostl zájem o technické obory

17.9.2017 prazskypatriot.cz str. 00 Pražský život
ČTK

Počet studentů na vysokých školách v Praze se opět o něco sníží. Vyplývá to z předběžných výsledků přijímacích zkoušek na Univerzitu Karlovu (UK), České vysoké učení technické v Praze (ČVUT) a Vysokou školu ekonomickou v Praze (VŠE), které získala ČTK.

Pokračuje tak trend, kdy se na vysoké školy v důsledku demografického vývoje hlásí populačně velmi slabé ročníky. Na některé obory a fakulty přesto počet přihlášek vzrostl, týká se to zejména technických oborů, například na Přírodovědecké fakultě UK, Fakultě architektury ČVUT nebo Fakultě informatiky a statistiky VŠE.

Všechny tři oslovené školy letos přijímaly uchazeče až do konce léta, když na některých fakultách se přijímání zatím úplně neuzavřelo. Třeba na Pedagogické fakultě UK se ještě koná takzvané doplňovací řízení. Letos se na tuto fakultu přihlásilo o zhruba pět procent méně studentů než loni, přijato bylo zatím asi o desetinu méně než loni.

Počet přijatých na UK byl k 8. září asi 17 207, což je přibližně o 3200 míň než loni. Podle mluvčího UK Václava Hájka se množství přijatých může zvýšit ještě o desítky. „Běží žádosti o přezkum a dodatečná přijímací řízení. Finální čísla budou až na konci října,“ řekl ČTK. Některé fakulty podle něj mají také pozdější termíny zápisů, aby měli čas na rozmyšlenou studenti, kteří se dostali na několik fakult nebo univerzit.

Letos poprvé vypsala dodatečné přijímací zkoušky i Filozofická fakulta UK. Koncem srpna se v nich bylo možné hlásit na deset oborů, jako jsou třeba fonetika, indologie či hebraistika. V minulých letech se koncem léta v nabídce vysokých škol objevovala volná místa spíš v technických oborech, zájem o humanitní býval větší než možnosti škol.

Nejvíce na UK klesl zájem o farmaceutickou fakultu, kam se přihlásilo o pětinu méně uchazečů. Méně studentů bude zřejmě na všech teologických fakultách, právnické fakultě i fakultě tělesné výchovy a sportu. **Fakulty sociálních věd** a humanitních studií přijaly asi o pětinu méně uchazečů. Na sociální vědy se jich hlásilo asi o desetinu méně než loni, zatímco na humanitní studia přibližně o tři procenta více než loni.

Na lékařských fakultách se počet přihlášek i přijatých studentů celkově lehce navýšil. O trochu vzrostl i počet mladých lidí, kteří měli zájem o studium na Přírodovědecké fakultě UK, kam se jich ale dostalo o asi 28 procent míň než v minulém roce.

Na ČVUT klesl počet přihlášek z 16 258 loni na asi 15 400 letos. Ještě víc se snížil počet přijatých, a to z 10 166 na 8337, uvedla mluvčí ČVUT Lenka Kubešová Zápotocká. Největší nárůst zájmu o studium zaznamenala fakulta architektury, kde se zvýšil i počet přijatých do bakalářského studia.

Více mladých lidí se ucházelo také o studium na magisterském stupni strojní fakulty. O něco málo větší než loni byl zájem o elektrotechnickou fakultu, která ale nakonec ve srovnání s minulým rokem přijala méně studentů.

Na VŠE se počet přihlášených studentů do bakalářského studia zmenšil o zhruba 500 na přibližně 8400, sdělil ČTK prorektor pro studijní a pedagogickou činnost Petr Dvořák. Počet přihlášek klesl na čtyřech fakultách. Pouze na fakultách informatiky a národohospodářské se zvýšil. Největší zájem byl o podnikohospodářskou fakultu, kam se dostala zhruba čtvrtina uchazečů.

URL| <http://www.prazskypatriot.cz/v-praze-na-nekterych-vysokych-skolach-vzrostl-zajem-o-technicke-obory/>

Průzkum: Situace v domácí politice je podle 47% lidí horší, zní vysvědčení pro současnou vládu

16.9.2017 irozhlas.cz str. 00

Po čtyřech letech se blíží konec éry Sobotkova kabinetu. Dostupnost pracovních míst se zlepšila, zhoršila se naopak kultura tuzemské politické scény. V průzkumu pro Český rozhlas vystavili lidé současnou vládě pomyslné vysvědčení. V čem podle oslovených postupovala správně a kde naopak body ztrácela?

Žádné zásadní změny. Pokud mají Češi hodnotit éru kabinetu Bohuslava Sobotky z ČSSD, většinově se shodnou, že v důležitých oblastech života společnosti vláda situaci nezlepšila, ale ani nezhoršila. A nalytik agentury Focus Filip Rozsival vysvětluje, kde jí lidé přece jen přisuzují kladné body.

„Výjimku představuje oblast dostupnosti pracovních míst, kterou jako zlepšenou hodnotí 55 % respondentů. Častěji, ovšem již nikoliv většinově, spatřují jako lepší či zlepšenou také v oblasti životního úrovně, veřejných financí a životního prostředí,“ říká pro Radiožurnál.

Naopak negativně hodnotili lidé vývoj v oblasti korupce, přistěhovalectví a taky v domácí politické situaci. Ta se zhoršila podle 47 procent dotázaných. Naproti nim jen deset procent respondentů řeklo, že se zlepšila. Podle komentátora Českého rozhlasu Petra Hartmana mohli být odpovědi respondentů ovlivněné tím, že se blíží volby.

„I koaliční partneři se snažili proti sobě vymezovat a sociální demokracie a hnutí ANO jsou považovány za hlavní favority voleb, přitom vše skončilo skutečně ostrými půtkami mezi ČSSD a ANO, což může vyvolávat atmosféru, že politická situace se zhoršuje. To reálně vlastně není,“ hodnotí Hartman.

S čím jsou lidé (ne)spokojení? Podívejte se do naší galerie...

Fotogalerie (7)

Největším neúspěchem současného kabinetu jsou podle dotázaných hádky a spory ve vládě, které v květnu vyvrcholily odvoláním ministra financí Andreje Babiše z hnutí ANO.

Naopak kladně lidé vnímali odmítavý postoj vlády ke kvótám na přerozdělování uprchlíků a přijímání migrantů. 79 % lidí souhlasí s postupem vlády v této oblasti. Podle politologa Josefa Mlejníka z **Fakulty Sociálních věd** Univerzity Karlovy to vypovídá o náladách veřejnosti.

„Není to ani tak hodnocení nějaké práce nebo nějakých konkrétních aktů té vlády, spíše je to hodnocení politických stanovisek, které politici vládních stran dlouhodobě zaujmají. To, co vláda dělá, tak spíše jsou to taková gesta, která mají právě za cíl to, to aby neztratily vládní strany podporu veřejnosti,“ vyjádřil se politolog.

69 % lidí souhlasilo se snahou vlády přiblížit tuzemské mzdy úrovni vyspělých států. Naopak dotázaní převážně odmítli zavedení inkluzivního vzdělávání. Průzkum se zaměřil i na nesplněné body vládního programu. Nejvíce lidé kabinetu vytýkali, že neprosadil sliby v oblasti sociálního bydlení nebo třeba zákon o zálohovaném výživném.

Sběr dat do průzkumu se uskutečnil ve dnech od 14. do 28. srpna 2017. Účastnilo se ho 1011 lidí z celého Česka starších 18 let.

URL| https://www.irohlas.cz/zpravy-domov/pruzkum-situace-v-domaci-politice-je-podle-47-lidi-horsi-zni-vysvedceni-pro_1709160600_pla

Před 30 lety se poprvé představila Škoda Favorit. Její příběh byl nečekaně úspěšný

16.9.2017 ct24.cz str. 00 Ekonomika
zemand

Souhrnem svých vlastností je vůz vhodný pro cesty na kratší i větší vzdálenosti a podle počtu přepravovaných osob také k přepravě většího nebo menšího množství zavazadel. Tak hodnotili - spolu s pochvalou pro míru nabízeného pohodlí a možnost variabilního uspořádání zavazadlového prostoru - redaktoři Světa motorů nový automobil Škoda Favorit. Poprvé se představil na brněnském veletrhu 16. září 1987. Po třiceti letech se ukazuje, že jeho příběh nabídl dostatek slávy či pocitu spokojenosti pro hlavní aktéry.

Konstruktér. Tým, který vytvořil Škodu Favorit, vedl konstruktér Škody Auto (dříve AZNP) Petr Hrdlička (83).

V prosinci 2016 dostal od Sdružení automobilového průmyslu Cenu za celoživotní práci. A dodnes může s uspokojením vyprávět, jak vlastně Favorit vznikl a vznikl. O zákulisí jeho (plus otce a syna) práce v automobilce navíc Jan Králík napsal knihu V soukolí okřídleného šípku.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Konstruktér Škody Favorit Miroslav Hrdlička u vozu, který navrhl

Zdroj: ČTK

Autor: Petrášek Radek

Pro agenturu ČTK v těchto dnech Hrdlička zavzpomínal, jak dostal v březnu 1983 nelehký úkol.

„V daných možnostech jsme udělali, co jsme mohli.“

Petr Hrdlička
konstruktér Škody Favorit

Sestrojit zcela nový vůz, který bude splňovat předem určená pravidla, jako je například umístění motoru vpředu nebo pohotovostní hmotnost do 900 kilogramů. Výrobní náklady na každý kus zároveň nesměly překročit stanovenou mez 36 500 korun. To vše musel stihnout v šibeniční lhůtě za zhruba 2,5 roku.

Fakta
Jaké verze vyrábět a jak to zařídit

Jaké verze vyrábět a jak to zařídit

Od začátku plánoval Hrdlička několik karosářských verzí, kromě standardního hatchbacku také verzi kombi, sedan, kupé a užitkový vůz.

„Když naběhl favorit, tak všichni byli spokojení a už nechtěli dělat kombíka. Abych vůbec mohl kombíka prosadit, že se vůbec vyrobí prototyp, že se odzkouší, tak jsem se musel spojit s ministerstvem vnitra. Řekl jsem policajtům, že oni budou potřebovat jezdit se psem a s vysílačkou a že by bylo tohle auto dobré. Tak oni mi to objednali,“ uvedl Hrdlička.

Verze kombi dostala obchodní označení Forman. Plánovaný sedan se do výroby nedostal, podle Hrdličky je v případě přítomnosti hatchbacku a kombi na trhu zbytečný.

„Co se týká kupátka, tak to jsme měli připravené pro Kvasiny. Řeklo se, že na výrobu těchto raznic nejsou investice, tak jsem tenkrát pro ty Kvasiny vymyslel pickup, protože mi bylo líto, aby Kvasiny zase dělaly to samé auto,“ uvedl konstruktér.

Do doby, než začala Škoda produkovat více modelových verzí, šlo podle Hrdličky nikoliv o automobilku, ale o stroj na auta.

„Z hlediska obchodu je to nemožné, vy musíte mít dealery, ty prodavače. On se s jedním autem neuživí,“ řekl Hrdlička.

Zdroj: ČTK

„Byla to mission impossible. Za 2,5 roku odevzdat závazně všechny výkresy. Každý výkres musíte projednat na nějaké komisi, kde byli technologové, jestli se to dá vyrobit, pak investáři, jestli jsou peníze, aby se koupila zařízení,“ řekl agentuře ČTK Hrdlička.

K dispozici měl na testování sedm prototypů. Například při vývoji modelu Škody Karoq využili podle něj konstruktéři zhruba 200 prototypů.

Fakta
Moderní a prostorný

Moderní a prostorný

Favoritem Škoda opustila zastaralou koncepci a přešla k výrobě vozů s motorem vpředu a pohonem předních kol. Nákladný vývoj, během kterého bylo přihlášeno 42 patentů, trval pouze dva a půl roku.

Pětidveřový hatchback nižší střední třídy byl osazen zážehovým čtyřválcovým motorem o objemu 1289 ccm a výkonu 40, 43, 46 nebo 50 kW.

Automobil ve své době nabízel hodně prostoru, odpovídal tehdejším požadavkům na bezpečnost a estetičnost, o čemž svědčí i pochvalné testy renomovaných domácích i světových časopisů.

Zdroj: ČTK

Se samotným designem favoritu byl prý konstruktér spokojený. „Bylo mi líto, že jsme neměli tvarované výplně dveří a podobně. Ale nikdy není všechno možné,“ řekl Hrdlička. „Měli jsme to obrovské štěstí, že se neprojevily žádné životně důležité nedostatky na tom autě,“ doplnil konstruktér.

Galerie: Ve vrchlabské továrně AZNP Mladá Boleslav zahájili výrobu nového vozu Škoda Favorit 781

Autor: Jousek Petr
Zdroj: ČTK">

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Další 3 fotky

Zavřít
Galerie

Zrod Škody Favorit

Autor: Jousek Petr

Zdroj: ČTK

Autor: Jousek Petr
Zdroj: ČTK">

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Ve vrchlabské továrně AZNP Mladá Boleslav zahájili výrobu nového vozu Škoda Favorit 781

Autor: Josek Petr

Zdroj: ČTK

Autor: Josek Petr
Zdroj: ČTK">

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Ve vrchlabské továrně AZNP Mladá Boleslav zahájili výrobu nového vozu Škoda Favorit 781

Autor: Josek Petr

Zdroj: ČTK

Autor: Zehl Igor
Zdroj: ČTK">

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

20. mezinárodní veletrh spotřebního zboží v Brně (1989), jehož novinkou byla první modifikace vozu Škoda Favorit Praktik. Vůz se liší od základního modelu vnitřním uspořádáním

Autor: Zehl Igor

Zdroj: ČTK

Zavřít

Z technického pohledu by Hrdlička dnes řadu věcí udělal jinak, tenkrát ale možnosti neměl, navíc ho tlačil čas. Kompromisem bylo například topení, které se má montovat zevnitř auta.

Výrobce Autobrzdý Rakovník ale žádné jiné topení dodat nemohl, proto má favorit topení namontované v motorovém prostoru, kvůli čemuž nebylo možné udělat přepážku, která by zamezila pronikání hluku od motoru do kabiny.

Designér. Design navrhla italská firma Bertone. I jejímu šéfovi, kterým byl Nuccio Bertone, přinesla spolupráce s firmou z východního bloku uspokojení, byť navrhl vzhled také jiných známých aut.

Bertone si později v odborném tisku pochvaloval spolupráci se Škodou. Oceňoval technickou zdatnost českých konstruktérů, jejich nasazení a hlavně to, že přišli s jasně definovanými základními parametry, na kterých se už nic nemuselo měnit.

Fakta
Bertone a jeho automobily

Bertone a jeho automobily

Favorit nebyl jediným velkosériovým automobilem, který Nuccio Bertone (zemřel v únoru 1997, ve věku 82 let) navrhl.

Z jeho dílny pocházel také Fiat 850 Spider nebo řada citroěňů z 80. a 90. let, mimo jiné ikonický typ XM.

Vedle toho vytvořil i řadu supersportů Lamborghini včetně legendárních modelů Countach a Diablo, nakreslil také Lancii Stratos.

Po Bertoneho smrti začala sláva firmy upadat, podobně na tom ale byla řada dalších italských studií. Definitivně zkrachovala před třemi roky.

Zdroj: ČTK

Obě strany věděly, že lhůty jsou šibeniční a vše musí klapnout na první pokus, na žádné dodatečné opravy nebude čas. Bertone a jeho spolupracovníci se ovšem museli vyrovnat s nezvyklými požadavky, které plynuly z toho, že někteří čeští výrobci dílů si již koupili licenci nebo sami vyvinuli díl, který se měl použít na dříve připravovanou škodovku.

Petr Korbela v časopise Ekonom mj. uvádí, že Bertone původně chtěl, aby favorit měl jen jeden přední stěrač, což byla dobová tendence, ale nešlo to, neboť dodavatel stěračů by musel odepsat ze Západu nakoupené zařízení a pořídit si nové. Obdobně to bylo se světlými či s klikami dveří.

V některých případech však tato omezení nakonec nebyla na závadu – například móda jednoho stěrače záhy zmizela a nezvykle velký světlomet sice možná neoslňoval elegancí, zato výborně svítil, podotýká článek v Ekonomu.

Zvětšit obrázek
Zmenšit obrázek
Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Škoda Favorit má své fanoušky i dnes

Zdroj: ČTK

Autor: Petrášek Radek

„Bertonemu jsme museli dát nákresy celého podvozku, včetně toho, kde jsou sedačky, kde je volant. To se mu líbilo, že rozmístění prostoru je dobré. Udělal nám obrázky, několik verzí, které přivezl. My jsme nad nimi seděli, karosáři, lisaři a přemýšleli, jestli jsme schopni to vylisovat, svařit. Podle toho jsme začali vybírat, jak by to auto mělo vypadat. Nakonec zůstaly tři varianty, které se postupně zdokonalovaly,“ řekl Hrdlička.

Podmínkou zadání také bylo, že se všechny díly potřebné k výrobě favoritu musely vyrábět na území tehdejšího Československa.

přehrát

video

Výklad pro Gustáva Husáka

Zdroj: ČT24

Strana a vláda. Toto „bratrstvo“ tehdy rozhodovalo o všem. Komunistický režim potřeboval úspěch na automobilovém poli, které veřejnost tehdy, stejně jako dnes pozorně sledovala. Automobilový průmysl přinášel cenné devizové prostředky a s jeho zastaráváním mohl tento zdroj časem vyschnout.

A Favoritem se režimu úspěchu dostalo (nebo si ho přinejmenším přivlastňoval). Při představení vozu si ho prohlédl i tehdejší prezident Gustáv Husák. Na místě byl také premiér federální vlády Lubomír Štrougal a další komunističtí představitelé.

přehrát

video

UDÁLOSTI: Čekání na Favorit se stalo jedním ze symbolů pozdního socialismu

Lidová demokracie pak napsala: „V pavilónu P na přilehlé ploše se G. Husák spolu s dalšími stranickými a státními představiteli seznámil s výrobky československého automobilového průmyslu. Velkou pozornost věnovali novému osobnímu vozu Škoda 781 – Favorit 136 L, který je na brněnském veletrhu poprvé představen veřejnosti. V živé besedě ocenil G. Husák práci konstruktérů a ostatních pracovníků Automobilových závodů Mladá Boleslav, kteří se zasloužili o vytvoření tohoto moderního osobního vozu. Podrobně se zajímal o jízdní vlastnosti, vybavení, bezpečnost a hospodárnost provozu a připomenul, že je třeba zajistit plánovaný náběh sériové výroby nového osobního auta.“

přehrát

video

Jak se "frontovalo" na Škodu Favorit

Zdroj: ČT24

Veřejnost. Na nový osobní vůz Škody čekala od 60. let. V mezidobí šlo o dílčí modernizace či dočasná řešení. Nakonec i její očekávání byla úspěšně naplněna. Vůz byl přijat vesměs kladně, ale zájem o něj brzy narazil na tvrdou realitu tehdejšího hospodářství.

Korbel v této souvislosti připomíná, že do konce roku 1987 vyrobili v pobočném závodě Vrchlabí jen 200 favoritů, přičemž všechny byly určeny pro tuzemské podniky, které je měly vyzkoušet. K podstatnému zvýšení produkce došlo až v létě 1988, kdy favority začaly vyjíždět z montážní linky v Mladé Boleslavi.

Fakta

Velké plány pro výrobu a mnohem skromnější realita

Velké plány pro výrobu a mnohem skromnější realita

První model Favorit, který byl určen na prodej, sjel z výrobní linky 9. prosince 1987, ale skutečná sériová výroba byla zahájena až v prvním pololetí 1988.

Společnost AZNP Mladá Boleslav naplánovala na rok 1988 výrobu 40 tisíc osobních automobilů typu Favorit.

O nereálnosti splnění původního závazku bylo vedení podniku informováno 30. srpna 1988.

Podle výročních zpráv z Archivu historie firmy – Škoda Auto a. s. narušovaly plynulost montáže tyto subdodavatelé: BAZ Bratislava (zadní nápravy), PAL Kbely (panely s vypínači), Praga Praha (přední díly výfuku), Gumokov Hradec Králové (pružné lůžko převodovky), Motokov Praha (zvedáky vozu), CZM Strakonice (převodové skříně) atd. Částečně se daná situace řešila dovozem materiálu ze zahraničí.

Potíže s dodavateli zapříčinily, že bylo vyrobeno přibližně 21 tisíc vozů.

Spolu s neplněním smluv se zhoršovala jakost už vyrobených automobilů. Podle respondentů časopisu Svět motorů se jednalo především o: unikání chladicí kapaliny, chybějící šrouby, časté a samovolné vytékání brzdové kapaliny, únik vzduchu z pneumatik, zatékání vody do vozu pátými dveřmi a poměrně brzy se objevující korozi.

Zdroj: Diplomová práce Československý automobilový průmysl a AZNP Mladá Boleslav v 80. letech 20. století, autor Tomáš Rosenkranz, Technická univerzita v Liberci

Souběžně se až do ledna 1990 montovaly také škodovky s motorem vzadu, byť v posledních měsících jejich produkce rychle ustupovala. Nicméně během roku 1988 stál export ještě na vozech předešlé řady. Favority vláda zakázala vyvážet, dokud se nezbaví dětských nemocí, které by mohly poškodit celkovou pověst československého zboží, podotkl Korbel. Fronty na pořadníky

Soukromí zákazníci se mohli do pořadníku na nový vůz (v ceně 84 600 korun) zapsat až v roce 1988. Před prodejny Mototechny i jinde trávili noci. Vznikaly tu další pořadníky - pro čekatele ve frontě. Často bylo jejich dodržování tvrdě kontrolováno samozvanými pořadateli. A pak, když „frontovým bojovníkům“ přálo štěstí a zapsali se... pak museli měsíce čekat na nový vůz.

Fakta

Vnitrostranická informace z 19. října 1988

Vnitrostranická informace z 19. října 1988

„Velmi vážná situace se projevuje v nabídce a především v organizaci prodeje osobních automobilů, především vozů Favorit.“

„Způsob prodeje je nedůstojný socialistické společnosti. Jeho organizace není řízena státním podnikem, ale samozvanými soukromníky. Vzniká podezření i pro vznik spekulací, uplácení. Vznikají soukromé záznamy, hromadí se fronty s povinným hlášením se ve vymezeném čase.“

Zdroj: Bakalářská práce nazvaná Dobový mediální obraz automobilu Škoda Favorit, autorka Ivana Jirmářová, UK, **Fakulta sociálních věd**, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2016

Byli to ovšem jen ti, kteří si ho mohli dovolit: cena představovala 28 průměrných měsíčních platů v tehdejší Československu. Čekání tolik nevadilo, nejrůznější fronty byly pro minulý režim typické a lidé měli trénink.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Miliónový vůz Favorit z a.s. Škoda Mladá Boleslav byl určen pro generálního importéra vozů značky Škoda ve Velké Británii (snímek z června 1994)

Zdroj: ČTK

Autor: Kamaryt Michal

Automobilka (a vlastně celý český automobilový průmysl). Obrovské vzepětí uvnitř Škody vynesl slávu i jí. Vůz moderní koncepce, který snesl srovnání se soudobou západoevropskou produkcí přitáhl k firmě pozornost světových značek. Všeobecně se má proto za to, že - vedle dalších faktorů - výrazně přispěl k tomu, že ji po revoluci v roce 1989 koupil koncern Volkswagen.

Je o tom přesvědčen i konstruktér Hrdlička. „Škodovka se zachránila s favoritem, protože ji koupil Volkswagen,“ podotkl.

Některé hlasy ovšem připomínají, že vývoj favorita společně s poklesem zájmu o zastaralé modely Škoda 105/120 a rozpadem východních trhů, byl také příčinou ekonomických obtíží automobilky, ze kterých ji musel pomoci právě silný zahraniční partner.

Fakta
Cena dostupná jen někomu

Cena dostupná jen někomu

23. srpna 1988 se v tisku objevila zpráva, že „předsednictvo vlády vyzvalo Federální cenový úřad, v jehož kompetenci je stanovit maloobchodní cenu Škody Favorit, aby tak neprodleně učinil a seznámil s touto cenou veřejnost“. O den později si mohli čtenáři přečíst: 84 600 korun.

Při uvedení do prodeje v roce 1988 tedy Favorit stál 84 600 korun, což byl osmadvacetinásobek tehdejšího průměrného platu v Československu.

Nyní pořízení základní verze nové fabie, která je nabízena zhruba za 242 tisíc korun, vyjde asi na 8,5 průměrných měsíčních platů.

Zdroj: ČTK, ČT24

„Bez tohoto auta, které prokázalo schopnosti českých konstruktérů, by značka Škoda v tržních podmínkách patrně zanikla a z mladoboleslavské automobilky by zbyl nanejvýš montážní závod bez vlastního vývoje a obchodní sítě,“ soudí Korbel.

Dalibor Žák pak v Autobible.euro.cz uvedl: „V době, kdy se celé zřízení východního bloku už hroutilo a kdy bylo jasné, že centrálně plánované hospodářství a socialismus v konkurenci volného trhu a kapitalismu neuspěje, vznikl poslední výkřik československého automobilového inženýrství — Škoda Favorit. Je až s podivem, že se automobilce AZNP povedlo připravit auto, které bylo srovnatelné s tehdejší západní konkurencí a přežilo ještě několik let po revoluci.“

Fakta
Začátek a konec výroby vozu Škoda Favorit

Začátek a konec výroby vozu Škoda Favorit

Favoritů Škoda vyrobila přes 783 tisíc, kombi verze Forman zhruba 220 tisíc kusů.

Vyráběly se i užitkové verze vozu (Praktik, Pick-up, Forman plus) a také úspěšné závodní modely.

Od roku 1987 do roku 1994, kdy byla jeho výroba ukončena (výroba modelů Forman a Pick-up skončila až 1995), prošel Favorit dvakrát modernizací - poprvé v roce 1991 po převzetí Škody koncernem Volkswagen, výrazným faceliftem pak k 1. lednu 1993.

Prodával se s různými stupni výbavy, k dispozici bylo postupně několik akčních řad těchto vozů.

Motorističtí novináři připomínají, že favorit znamenal nový osobní vůz značky Škoda poprvé od 60. let. V mezidobí šlo o dílčí modernizace či dočasná řešení. Přicházel také s motorem vpředu, oproti zastarávající koncepci motoru vzadu.

Zdroj: ČTK

URL| <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2241577-pred-30-lety-se-poprve-predstavila-skoda-favorit-jeji-pribeh-byl-necekane-uspesny>

Takto na akci ČSSD zpražili „dotěrného“ tazatele: No-go zóny jsou největší mýtus. Kriminalitu v Londýně páchá primárně Východoevropan. Rakousko je nej

16.9.2017 parlamentnilisty.cz str. 00

Václav Fiala

REPORTÁŽ Rakousko je pyšné na své šestnáctileté voliče. Největší brajgl a kriminalitu v Anglii, zvláště v Londýně, dělají Poláci a Východoevropané. Tak jaképak no-go zóny! Za inkluzi může exministr školství, nynější předseda ODS Fiala. Babiš je hloupý. Kriminalita cizinců v Rakousku? Je tam za posledních deset let prý nejbezpečněji, protože statistiky nejsou relevantní – započítávají i lyžařské nehody Němců. To vše zaznělo na diskusi o populismu, kterou uspořádala Masarykova demokratická akademie - sociálnědemokratický think-tank - ve spolupráci s nadací Friedrich-Ebert Stiftung. A došlo i na spiklenecké teorie.

Dvuhodinové odpolední akce se zúčastnila dvacítká posluchačů. Hostem dne byla mladá rakouská sociálnědemokratická politička z Vídně Katrin Glöselová, novinářka Zuzana Lizcová, která vystudovala mezinárodní teritoriální studia a německá a rakouská studia Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** UK v Praze, a přítomen byl také Radek Buben z Ústavu politologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy – střediska iberoamerických studií. První část z této akce již ParlamentníListy.cz zveřejnily ZDE. Odmítači bez alternativy, s příklonem k Rusku První otázka byla od mladé ženy: „Co se těm lidem nelíbí na EU? U nás se nelíbí, že nám něco diktuje. To se mi zdá jako paradox.“ Katrin Glöselová reagovala slovy: „AfD jde v kritice EU nejdál. Jim nejde o to, aby byla EU třeba demokratičtější, že by ji chtěli změnit, zlepšit, aby byla svobodnější a volnější. Z pohledu sociální demokracie, levice, je samozřejmě mnoho, co se dá kritizovat, co se dá zlepšovat, ale pravicový populisté, například FPÖ, odmítají celou ideu EU, že země spolupracují, že je něco nadnárodní. Pro Německo a Rakousko toto platí. Oni nenabízejí žádnou alternativu. Například se přiklánějí k Rusku. Říkají, že v EU nedokážeme realizovat naše požadavky, tak se rozhlédneme, ke komu bychom se přiklonili, k těm, kteří smýšlejí stejně jako my, a to není demokratičtější, lepší systém.“ Pravicovým populistům podle mladé vídeňské sociální demokratky nejde o to něco zlepšit, ale paušálně odmítnout. Pak ještě připomněla čerstvou publikaci: „Pravicový populismus a jeho propaganda, to byla studie z roku 2017, jak se projevují. Celých 43 procent se vyslovilo pro silného muže jako vůdce. Šlo o to, že demokracie, jako je dnes, podle nich nemá smysl, není efektivní a tento systém chceme nahradit vládou silného muže. Je to myšleno tak, že nevěří vlastní vládě, řeknou, že to je ta vláda, která spolupracuje s Bruslem, s EU; a zas jde o to samé. Tedy pořád se snaží zničit legitimitu vládnoucích elit a vlády,“ konstatovala varovně Glöselová. Ke slovu se pak přihlásila novinářka Zuzana Lizcová: „V českém kontextu se populismus nachází prakticky ve všech stranách, a vůbec se to nediskutuje. To znamená, že populistické tendence jsou v mnoha stranách, i v těch demokratických, a vůbec se to tak nevidí a nemluví se o tom, že bychom byli populisté ve smyslu demokracie. Vůbec se tu neděje to, že by chtěl někdo sebrat moc nebo sílu populistické straně.“ Od populismu k trumpismu V obou zemích je podle Lizcové velmi dobrá kvalita života, pokud jej člověk srovná s okolním světem. Rakouský příklad nám dobře ukazuje na to, že populismus není případ, který je přechodný. Může ve společnosti působit dlouhodobě. „V Rakousku funguje tento takzvaný třetí politický tábor už od poválečných let a vyvinul se postupně především díky osobě Jörga Haidera v populismus současného typu. Dobře sedí slova švýcarského politologa, který říká, že populismus je stínem demokracie. Že je to fenomén, který nejde proti systému jako takovému, ale snaží se zachytit voliče či občany, kteří se necítí být zastoupeni tradičními politickými stranami. Myslím, že Rakousko je velmi zajímavé i v tom, že vidíme, že tam podle mého názoru populismus zesílil v poslední době, protože je tam poměrně dlouhou dobu nespokojenost s vládou velké koalice a občané touží po nějaké změně. U nás je tento fenomén zesílený tím, že je tu obecná nespokojenost v celkem širokých vrstvách obecně s vývojem politiky po roce 1989, a myslím si, že i z tohoto důvodu v řadě dalších oblastí, jako je třeba důvěra v instituce, která mi připadá klíčová, je Česko na tom hůře než Rakousko,“ konstatovala poněkud obšírněji žurnalistka. „Myslím si, že je celkem legitimní příspěvek, který vyšel na serveru Politico, který konstatoval, že Česko ze všech sledovaných zemí je jako by zemí nejnáchylnější k vládě trumpismu.“ Le Penová by se z nás zhržila

Slova se poté ujal mladý politolog Radek Buben, který vzhledem ke svému latinskoamerickému zaměření připomněl, že by spíše hovořil k populismu pod Andami. Tam je podle něj populismus ještě více doma než v Evropě. Ale je jiného typu. „Je více levicový. Vidíme, že v Evropě je populismus výrazně asociován s krajní pravíci. To znamená, že má protivníky jak nahoře, tak i ty dole. Jsou to bezdomovci a současně je to nějaká elita. Obojí nesnáší, obojí není ten pravý lid. Obojí nesdílí ty správné hodnoty lidu. V Latinské Americe i s ohledem na sociální strukturu je populismus inkusivní. To znamená, začíná od dola. Tam začíná ten lid. A čím jste víc dole, tím ten lid je lepší. To je ten autentický lid. A jediným protivníkem jsou ti nahoře, ta elita,“ informoval přítomné Buben. „Populismus nemusí být nutně spojen s krajní pravíci, ale v Evropě zatím ten jev je

dominantně krajně pravicový. Když se podíváme na Českou republiku, tak tady na rozdíl od Rakouska ten problém je. Abyste byli populisty, tak narážíte na problém, že Česko aplikuje ty politiky, které západoevropští krajní populisté chtějí zavést. My máme migrační politiku, že by si Marine Le Penová nedokázala představit, že by ji někdy dokázala prosadit. Že by nevezala dvanáct lidí," uvedl za potutelného smíchu přítomných a pokračoval: „Neexistuje taková možnost. Marine Le Penová by nikdy nechtěla chystat Francouze na to, aby bojovali proti teroristům svými vlastními silami. A aby se zvyšovala branná povinnost. To už není populismus, na to máme jiné kategorie, na tyto politické styly.“ Konspirační prezident, transmutovaný Okamura a Babišovo pojetí elit

V Česku je podle Bubna populismus svým způsobem všude: „...protože v Česku populisté spíše chtějí bránit status quo. A varují, že by nám jej někdo chtěl vzít. Že nám hrozí změna. Že se toho statusu quo zbavíme. Že nám sem někdo dá ty uprchlíky, že nám tady někdo něco zruší, to, co máme. Není to tak, že by se Češi cítili nebráněni svými elitami. Protože mají dojem, že mnohé z těch elit je zatím brání. Třeba prezidenta republiky, který je jakoby na jejich straně. Tady je těžké se vymezit vůči elitě, že je odcizena, když prezident mluví jazykem toho lidu a snaží se trefovat do vkusu lidu a konspiruje ten lid. Což je jedna z funkcí populisty, protože populisty vám také poví, co lidem je. Nejen, že odráží určitý typ nálad, které očekává, že ve společnosti jsou, ale také ty nálady vytváří; a je tím, který to lidu učí," pustil se do hlavy státu mladý politolog.

„Ten termín je u nás fashion, to je móda," věnoval se populismu Buben. „Nadužívaný. Máte jej denně v novinách. Bylo to tu vždycky, ale už se to začíná používat o něco správněji definičně, ale na špatné fenomény. Populista stojí na konstrukci nějakého homogenního, dobrého, ctnostného lidu, který stojí vůči nějaké jemu odcizené, nepřátelské elitě. A lidu dává populisty nějaké vlastnosti. ODS vám poví, že ten živnostenský lid, který kouří zapálenou cigaretu..." glosoval za smíchu přítomných mladý politolog, „...protože tím realizuje svoji svobodu. Někdo jiný vám ukáže lid s klobásou a pivem. Někdo jej asociuje s babičkou Boženy Němcové, s rurální idylou. Současně ale populismus vyžaduje nějaký útok na elitu, na establishment. V České republice jediná strana, která to jakž takž kombinuje, je strana Tomia Okamury. A ty různé transmutace toho jeho hnutí. Včetně vůdcovského principu, toto ‚charismatického‘ vůdce. Naopak, Andrej Babiš, který je z mnoha důvodů oprávněně viněn, ale z mnoha jiných ne, z toho, že je potencionálně pravicovým populistou. On má pouze akuzační politiku, ne vůči elitě, ale establishmentu. Tedy, že establishment není elitou. On tvrdí, že ji nahradí tou správnou elitou, podnikatelskou, která to umí," komentoval obšírně exministra financí Buben a pokračoval: „Když kritizuje současného premiéra, že nepostavil ani psí boudu, tak on tvrdí – ty nejsi ta elita. My potřebujeme právě elitu. V tom boji spíše proti establishmentu než vůči elitě Babiš je populistou. Ale rozhodně nekonstruuje víc než jiné strany nějakou ideu homogenního, ctnostného, dobrého lidu, který by byl nějakým způsobem ohrožován nějakou odcizenou elitou. To u Babiše není. ODS to dělá víc. Když se podíváte na diskurs ODS a Václava Klause mladšího a jiných, ti mnohem více konstruuji obraz nějakého toho obyčejného člověka, obyčejného muže, který má zdravé děti a je proti inkluzi a všemu. Inkluzi nachystal jako ministr právě Petr Fiala," připomněl přítomným politolog Buben. „V Česku více než kde jinde najdeme široké tendence k užívání populistického diskursu v budování ctnostného lidu, který je něčím ohrožen. U všech politických stran, i tam, kde bychom to neměli mít. To můžeme vysvětlit i silnou národně socialistickou tradicí. Je těžké být populistou v České republice, když máme takovou migrační a jinou politiku," uvedl v první části odpoledne Buben.

Prvovoliči – „šestnáctky“ se (prý) (ne)ztratí Mladý muž se obrátil k rakouské sociálnědemokratické političce: „Jak se k tomu rakouskému populismu promítlo snížení volebního věku na 16 let a jak to hodnotíte u východních sousedů Rakouska, ať je to maďarský Jobbik nebo slovenská Kotlebova strana? Je statisticky dokázáno, že vysoký podíl jejich voličů tvoří ti nejmladší prvovoliči nebo relativně mladí lidé..." Glöselová reagovala následovně: „Snížení volebního věku považují za pozitivní, že můžete jít volit v Rakousku již v 16 letech. Protože musíme v tomto věku rozhodovat i o mnoha jiných věcech. Můžete jezdit například už autem. Takže můžete spoluvytvářet společnost. Nevycházela bych z toho, že proto, že budou volit mladí, že budou také levicovější výsledky. Především mladí muži hodně volí FPÖ a naopak lze říci, že mladé ženy hodně volí Zelené nebo sociální demokraty. Třeba před třemi lety, když bylo referendum k povinné branné povinnosti, kdy měli jít všichni na vojnu v 18 letech, a tady bylo jasně vidět, že starší muži byli pro, zatímco ženy byly proti. Ale ti mezi 16 až 18 rokem věku neměli nějaké extrémnější názory. Ale celkově lze říci, že je tendence, že mladší muži mezi 16 a 35 lety spíše volí FPÖ, nebo že ji hodně podporují.“ Tazatel, jenž nešel jen tak umlčet... Poté si v diskusi vzal slovo starší muž: „Nezakládají se některé názory populistů na objektivní zkušenosti? Když se třeba podíváme na situaci ve Francii nebo Velké Británii, kde jsou takzvané no-go zóny, kde francouzská vláda a policie si s těmito oblastmi neví rady, kdy se zvyšuje terorismus, a to i v Německu a Švédsku, kde roste zločinnost, vznikají velká náklady na bezpečnostní opatření. Nemají ti populisté tak trošičku pravdu? Ta jejich obava i obava veškerého lidu není oprávněná? Náklady jsou vysoké a hrozí úplný rozklad společnosti. Francie už myslím není zachránitelná a asi bude jak ekonomicky, tak politicky klesat, její význam půjde dolů a možná, že tam za několik let dojde k občanské válce.“ Tazatel chtěl rovněž vědět, jak se SPÖ dívá na migraci, kolik migrantů chtějí přijmout, protože podle něho v Africe velmi rychle stoupá počet obyvatelstva. „Jen Egypt měl v padesátých letech dvacet milionů obyvatel, a teď jich má osmdesát. Je tu tedy velký migrační potenciál. Je

Rakousko ochotné přijmout všechny ty milióny? A když pan Buben říká, že Česká republika odmítá přijmout těch dvanáct migrantů, jestli to není jako s těmi Jezinkami... Oni si přivedou příbuzné, nabalí se na to; a lidé, kteří se sem přistěhují, nejsou nijak pracovně zdatní občané ani velcí odborníci. Kdo to potom bude živit?“ A dodal vzrušeně ke Katrin Glöselové: „Jak jste říkala k těm šestnáctiletým, kteří mají volební právo, tak oni nevytvořili žádné hodnoty, neplatí daně, takže z čeho plyne to jejich právo rozhodovat, když se nepodílejí na společnosti a jenom ji využívají? A ještě poslední věc,“ nedal se zastavit muž, i když auditorium projevovalo známky neklidu. „Jestli vám říká něco pan Kalergi, který přišel s teorií, že je třeba masovou imigrací změnit nebo nahradit obyvatelstvo Evropy, aby vznikla smíšená rasa nízké inteligence, snadno ovladatelná, aby se jí dalo snadno vládnout. Ti lidé by měli nízký morální charakter. Není to něco řízeného?“ To už v sále šumělo jak v úlu při rojení.

Necelá čtvrtina rozpočtu země. Zanedbatelné! „Tak už tu máme spiknutí!“ podotkl s humorem v hlase politolog Buben. „To je velmi mnoho otázek. Nejsem na některé připravena,“ konstatovala Glöselová. „Co byste dělala vy, kdybyste žil v zemi, kde se hladoví, je válka? Kritika není oprávněná, když vidíme lidi, kteří k nám přicházejí i se svými rodinami a zapojují se do hospodářství. Jde o to, že tady se lidé nemusí obávat, že ztratí střechu nad hlavou, jak se budou stravovat.“ „Pokud se jedná o zdanění majetku, když vidíme, že lidé, kteří jsou velmi bohatí, platí velmi malý zlomek, kterým by přispívali do společnosti...“ pokračovala Glöselová viditelně inklinující k velmi sociální oblasti. „Jde o to, že chráníme lidi, aby neskončili na ulici. Každá společnost má zodpovědnost, aby nedošlo k masové chudobě. A co jste říkal k té kriminalitě, mohu sečíst, jaký člověk z jakého státu spáchal nějakou kriminalitu, tak je třeba říci jednu věc, že statistiky jsou v podstatě vždycky klamné, je třeba říci, co se hodnotí jako kriminalita. Kriminalita je i taková, jestliže nějakou nehodu způsobí na lyžích Němec. Celkově kriminalita v Rakousku neroste. Rakousko je bezpečné, jak celé desetiletí nebylo.“

Ke kriminalitě páchané imigranty pak jasně konstatovala, že devatenáctiletý člověk, který nic nemá, nemá možnost se vzdělávat, tak je v krizové situaci. „Když nic nemáte a máte hlad, tak asi půjdete do nějakého obchodu a něco si pořídíte, že? A často opravdu jde o tuto podobu zločinu. Já samozřejmě chci žít ve společnosti, kde se budou starat o to, aby k takovým případům nedocházelo,“ konstatovala mladá politička.

Fake, fake, fake!!! Německy mluvící rozhořčený pán z publika reagoval: „Co jste říkala, mě úplně nepřesvědčilo. Teoreticky je to sice zajímavé. Nebylo by ale upřímnější si přiznat, že tento fenomén nemůže být definován, protože přichází ve chvíli, kdy etablované strany nedokáží formulovat problémy a řešit je?“ A pak se ostře pustil do staršího muže, který se s otázkami nedal jen tak odbýt: „Dobrym příkladem je můj předřečník. Tam bylo všechno – falešná fakta, co se týče Francie, kde byl zvolen prezident, který chce dělat jinou politiku. Takže konspirační teorie. Nebylo by upřímnější říci, že je to fenomén, který nedovedeme definovat? Třeba v Rakousku sedmdesát let rozdělení mezi rudou částí a černými voliči, rozdílem mezi voliči SPÖ a FPÖ, mezi spodní vrstvou a střední vrstvou, která svými daněmi financuje ty dávky. V Rakousku v posledních patnácti letech se snižují odvody z daní. Není upřímnější říci, že jsme dlouho správně nesměřovali některé požadavky a ztratili jsme kontakt s voličem? Není to lepší, než vést tyto povznesené řeči?“ rozčilil se skoro na všechny přítomné dobře oblečený pán, pravděpodobně Rakušan nebo Němec. ...a létaly blesky...

Buben se na staršího muže, zahrnujícího hosty otázkami, skutečně rozzlobil: „Já jsem v jedné zemi dokonce žil a to jsou největší mýty, že takovéto zóny vůbec existují. Britská policie občas má problémy, jelikož nemluví polsky,“ glosoval za úsměvů přítomných mladý politolog. „To tam nastávají konflikty. V Londýně kriminalitu páchá primárně Východoevropan – to je naprosto nejčastější případ ze zločinců-cizinců. Pak teprve nastávají problémy s migranty mimo evropský svět. Ostatně i Farage, který je hodnocen jako pravcový populista, v podstatě řekl, že Británie potřebuje imigranty ze svých tradičních zón. Pákistánu, Indie, Bangladéše, kteří umí anglicky, znají právní systém a jsou adaptováni na Británii, protože ji pomáhali vytvářet. Jak by vypadala britská kuchyně bez svých kolonií?“ zasníl se na chvíli.

„Já jsem ale mluvil o terorismu, v Londýně byl terorismus. Poláci terorismus nepáchají. A paní Glöselová o terorismu vůbec nemluvila,“ nedal se pán. „No vy jste spojil no-go zóny s terorismem!“ odsekl hlasitě Buben. „To je podhoubí terorismu,“ namítal diskutér, který se nechtěl nechat „vyšachovat“. Buben na to posměšně: „Myslíte, kam chodí policie, tam není terorismus?“ A muž pokračoval: „V no-go zónách se uchytí právě ti teroristé, kteří pak páchají teroristickou činnost.“ „Už to necháme. No-go zóny byly také Dublin a Belfast!“ vytáhl problém Severního Irska Buben, mrač se čím dál víc. „A ještě mi neodpověděla...“ Buben do toho skočil: „Vy nemáte slovo!“ A diskuse byla utnuta, aniž se odpovědělo třeba na Kalergiho plán nové rasy pro Evropu. Nevypočitatelný Babiš!!!

Politolog pak dále přednášel: „I ta nejkorektnější politika musí povědět, kdo na ní bude tratit a proč, aby dokázala mobilizovat ty, co na ní získají. Populismus se vždycky objevuje v momentech, kdy dochází ke strukturálním změnám. V českém kontextu, když jsou tady takové útoky od pravice na Andreje Babiše, tak vlastně v posledních volbách bych asi nedokázal řádnému pravcovému voliči doporučit, aby volil tu starou pravici. To bych musel být blázen. Abych volil Nečasovu stranu a volte Kalouska poté, co tady předvedli. Co mám tedy povědět tomu člověku o Babišově nabídce v jiném obalu? Je pravda, že ten populismus můžeme brát v něčem za pozitivní věc. On v Evropě se nám opravdu zatím spojuje s fenomény někoho vylučujícími a staví to na negaci.“ Lizcová byla s Bubnem v názorovém rozporu: „Já bych nesouhlasila s kolegou Bubnem, že v

evropském kontextu je ten populismus zejména pravicový. Pravicový extremismus se vyskytuje na severu a západě Evropy, na jihu, když se podíváme na Hnutí pěti hvězd (Itálie – pozn. autora) nebo do Španělska nebo na Syrizu v Řecku, tak jsou to hnutí spíše levicová. Ve střední Evropě se dá hovořit spíše o středovém populismu, který je u moci momentálně v Maďarsku a v Polsku. Na těchto dvou zemích můžeme dobře vidět, co se může stát, pokud se tito lidé skutečně dostanou k moci a jaký je jejich rozdíl oproti standardním politikům. Já mám trochu obavy v tom předvolebním čase, pokud by se Andrej Babiš dostal k moci, že by začal dělat něco podobného jako jeho maďarští nebo polští kolegové. Ti ve velkém plánovitě vyřazují z toho demokratického systému vrstvu protivah a chtějí vytvořit to, o čem se zjednodušeně hovoří jako neliberální demokracii,“ vysvětlila „prohřešky odbojných“ států Visegrádu novinářka. „Oproti tradičním demokratickým stranám, které respektují dělení moci ve státě a policii, soudnictví a média a vyzdvihují jejich důležitost, se tito lidé snaží o jejich limitování. To je ten kvalitativní rozdíl. Není to jenom o tom, že by tyto strany reagovaly na nespokojenost občanů – to je samozřejmě legitimní a je to součástí jejich úspěchu, že občané jsou nespokojeni a hledají alternativy vůči těm politickým. Ale zároveň si myslím, že se jedná o odlišný typ politiky a politických institucí, které nám vstupují do veřejného prostoru.“ Klausův plán a koncentrát Andrej Glöselová zachmuřeně pronesla na adresu populistů: „Je strategická otázka, jak to dělají, že ty jejich nástroje jsou tak účinné.“ Buben pak zaprognózoval: „Myslím, že Českou republiku bude čekat vláda ANO bez Babiše, který do ní chtít nebude, protože zjistil, že je lepší ‚být venku‘. Patrně s ODS nebo s některou, jakoukoliv jinou stranou, kdy ANO bude osou vlády. Chápu obavy z něj, ale současně bych chtěl potvrdit, že populismus v České republice rozptýlen nebude, protože to, co Babiš navrhoval, jsem já slyšel posledních dvacet let. Většinový volební systém byl návrh ODS. Omezit pravomoci Centrální banky, plán Klause. To ani Babiš nechce. Omezit pravomoci horní komory – v podstatě se nechťelo, aby vznikla. Do Babiše je to koncentrováno. Tolik bych se jej nebál, Babiš není ideolog, na rozdíl od Kaczyńských a částečně od Orbána. Babiše opravdu ideologie nezajímá. Je na to mezi námi trochu hloupý, mezi čtyřma očima tady řečeno. To vyžaduje alespoň nějakou kompetenci. Není předvolebních témat Lizcová k tomu dodala: „Nemyslím si, že bychom neměli v tomto předvolebním boji debatovat o osobě Babiše, ale bohužel to tak je. Bohužel to tak je a žádné jiné téma tento předvolební boj nemá. Přijde mi, že je to ztracená šance. V době, kdy se Evropa dynamicky vyvíjí, zřejmě tady vznikne nějaké integrační jádro; a my jako středoevropská země, která nemá nějakou zásadní historickou orientaci na jiné geografické celky, tak pro nás je strategicky důležité, aby nám v tomto směru neujel vlak. Z tohoto hlediska mám z pana Babiše obavy, že jeho zahraniční politika je zcela neprůhledná. Co o něm víme jistě, je, že je proti jakýmkoliv ústupkům v otázce migrace a je proti českému přijetí eura, což jsou v zásadě dvě nejdůležitější témata, která se budou v následujících letech probírat. Bohužel, euroskepticismus je v české politické scéně široce a dlouhodobě zakotvený. On není ideolog a jsem zvědavá, do jaké míry dokáže být pragmatik. Několikrát jsem slyšela, že o jeho zahraniční politice rozhodují jeho obchodní zájmy, takže to by nám mohlo dávat nějakou naději,“ uvedla v závěru uspokojivě. Věštírna ne delfská, ale vídeňská Setkání pak ukončila Katrin Glöselové jako nejvýznamnější host: „Mojí prognózou je, že budeme mít opět černo-modrou koalici, to znamená SPÖ a FPÖ. Když se podíváme na volební programy, volební debaty, všechno směřuje k tomu, že tato koalice vznikne. Kolegovi Bubnovi bych ráda odporovala, že by Babiš byl zcela bez ideologie. Mám tendenci ke skepsi, když politici mluví o tom, že chtějí demokracii co nejrychleji, chtějí něco zrušit – mluvím o horním parlamentu. Protože to nejsou debaty, kde by šlo o to zlepšit demokracii, ale zajistit více účasti na moci. To nemívá dobré následky pro obyvatelstvo. A když někdo oznámí, že chce vést stát jako firmu, tak když má někdo takový světónázor, tak jsem také velmi skeptická. Je to neoliberalní ideologie. Protože stát je národní, a ne podnikové hospodářství.“

URL| http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Takto-na-akci-CSSD-zprazili-doterneho-tazatele-No-go-zony-jsou-nejvetsi-mytus-Kriminalitu-v-Londyne-pacha-primarne-Vychodoevropan-Rakousko-je-nejbezpecnejsi-za-poslednich-10-let-504201?utm_source=nm&utm_medium=xm1

SPRÁVNÝ PAPIŇÁK

15.9.2017 Hospodářské noviny str. 12 Rozhovor

Marek Miler

Tomáš Holub ředitel měnové sekce ČNB

KDYŽ KORUNA PO KONCI INTERVENČÍ PŘÍLIŠ NEPOSILUJE, MOHOU RŮST CEN, MEZD A NÍZKÁ NEZAMĚSTNANOST PŘIMĚT CENTRÁLNÍ BANKÉŘE ZVYŠOVAT ÚROKOVÉ SAZBY ČASTĚJI A V PLYNULEJŠÍM SLEDU, NEŽ SE PŮVODNĚ OČEKÁVALO, ŘÍKÁ EKONOM TOMÁŠ HOLUB Z ČNB.

Když se v České národní bance (ČNB) rozhoduje o tom, zda zvýšit úrokové sazby nebo oslabit korunu, naslouchá sedmičlenná bankovní rada pozorně doporučením Tomáše Holuba a jeho týmu. Experti, které Holub řídí, připravují pro vedení banky odhady vývoje českého hospodářství a stáli mimo jiné i za umělým oslabováním koruny. Svými podklady také pomáhali načasovat vystoupení z tohoto režimu na letošní duben, aby nedošlo k nechtěným výkyvům kurzu.

Teď čeká Holuba a jeho spolupracovníky další klíčové rozhodování: kdy znovu zvýšit úrokové sazby, přibrzdit inflaci a zabránit ekonomice v přehřátí. Šéf měnové sekce ČNB Holub zvýšení sazeb očekává ještě letos, byť v současném vývoji problém nevidí. „Bylo správné ten ‚papiňák‘ trochu přetlakovat,“ říká v rozhovoru pro HN. „Bezprostředně nám ale nehrozí, že by inflace ustřelila.“

* HN: Dá se už hodnotit dubnové vystoupení z kurzového režimu? Bylo podle vás úspěšné?

Vystoupení z kurzového režimu zatím můžeme označit za úspěšné. Po pěti měsících už to lze opatrně říci, exit (ukončení režimu umělého oslabování koruny, pozn. red.) doposud probíhal velmi klidně. A nejen my, ale i většina lidí na trhu je tím příjemně překvapena. Neradi bychom to ale zakřikli. Stále platí, že pozice zahraničních investorů v české koruně jsou pravděpodobně dost masivní, a nedá se vyloučit, že působením nějakých neočekávaných vlivů nebo spouštěčů by ještě k výkyvům kurzu mohlo dojít. Úplně definitivní hodnocení proto bude možné až s odstupem roku až dvou let.

* HN: A jak vidíte dopad samotného intervenčního opatření?

Pozitivní dopady jsou celkem dobře zdokumentované. Jasně se ukazuje, že jsme jednak zabránili deflaci a jednak jsme podpořili růst ekonomiky. V letech 2014 a 2015 souhrnně v rozsahu minimálně dvou procentních bodů. Nebyl to jediný faktor toho oživení, ale také to nebyl zanedbatelný příspěvek.

* HN: Měla ta akce také nějaké náklady?

Nechci úplně použít slovo náklady. Vedlo to k výraznému zvýšení devizových rezerv ČNB, což samo o sobě není náklad. Devizové rezervy nejsou peníze, které jsou vyhozené. Jsou to prostředky investované v zahraniční měně s nějakým výnosem. Tím, že kurz posílil, převažují krátkodobě finanční náklady nad výnosy a to vytváří finanční ztrátu v bilanci centrální banky. Tato finanční ztráta je ale zcela oddělená od veřejných rozpočtů, nemá dopady na ekonomiku, na daně a podobně. ČNB ji bude schopna uhradit ze svých budoucích výnosů, které poplynou z těchto investovaných devizových rezerv.

* HN: Podle analytiků ale to opatření například pokrývalo trh se státními dluhopisy, protože je masivně kupovali zahraniční investoři, kteří vsadili na posílení měny...

Vidíme, že výnosy vládních dluhopisů se splatností do dvou tří let jsou stále v záporu, přestože jsme už začali se zvyšováním úrokových sazeb. To není úplně standardní situace, je to odraz přísnější regulace finančního sektoru a také velké likvidity (množství volných peněz na trhu, pozn. red.), takže finanční systém evidentně situaci nevstřebává tak hladce, jak jsme byli zvyklí. Nevidím v tom ale nic fatálního, i tohle postupně začne normálně fungovat, i když to může ještě několik měsíců trvat.

* HN: Můžeme tedy říci, že fungujeme v normálním režimu, kdy lze na změny inflace reagovat přizpůsobením úrokových sazeb?

Exit není možné vnímat tak, že někdo zmáčkl tlačítko a přepnul z nenormálního světa skokově do normálního. Je to spíše začátek určitého procesu. Do tohoto zapadá i postupné zvyšování sazeb. V tom jsme udělali zatím první krok. Součástí „normálu“ bude i to, že se mezi jednotlivými sazbami centrální banky opět vytvoří standardní rozestupy, trh se nějakým způsobem vypořádá se zvýšenou likviditou a začne fungovat normálně.

* HN: Podívejme se na tuzemské hospodářství současnosti: oživení v eurozóně pomáhá růstu českého exportu, je vysoká domácí poptávka, platy rostou nevídaným tempem. Vláda chce navíc před volbami státním zaměstnancům. Neznamená to, že jste měli vystoupit z kurzového režimu dříve?

To si nemyslím. My jsme vždycky plánovali vystoupit až ve chvíli, kdy bude ekonomika dostatečně silně rozjetá a bude vytvářet dostatek domácích inflačních tlaků, které dokážou přetlačit případný vliv posílení kurzu koruny po exitu. Byla to součást strategie a interně jsme říkali, že je potřeba v tom „papiňáku“ nechat vytvořit trošku tlak, aby pak otevření ventilu – kterým je vystoupení z kurzového režimu – vedlo k normálnímu, žádoucímu vývoji ekonomiky. Ne k novému podchlazení a dalším úvahám, zda zase nepoužít nějaké nekonvenční nástroje.

* HN: Nejsou ale tyto tlaky na růst cen nakonec vyšší, než jste čekali?

V tom je právě naše situace komfortní – směrem nahoru můžeme jít se sazbami bez omezení. Důvod, proč bylo správné „papiňák“ trochu přetlakovat, je, že v opačném směru jste v rohu ringu – u nulové hranice sazeb, kde už není kam jít dál. A když ukončíte kurzový závazek moc brzy a přijdou tlaky na inflaci směrem dolů, nemáte už dál prostor snižovat sazby a znovu zvažujete nekonvenční nástroje. To by působilo na každého jako blamáž: ČNB ukončila jeden nekonvenční nástroj a půl roku poté zavádí další. Ani uvnitř ČNB, ani navenek by to určitě nebylo vnímané jako úspěšný exit.

Pokud teď máme prostor sazby sice opatrně, ale přece zvyšovat, je to známka dobrého načasování vystoupení z kurzového režimu, protože se vzdalujeme od toho nepříjemného teritoria nulových sazeb. Vytváříme si do budoucna prostor k tomu, aby měnová politika mohla zase normálně reagovat na případné negativní šoky. „Vyboxováváme se“ někam blíže ke středu ringu, už nejsme v tom nepříjemném rohu.

* HN: Zaskočilo vás něco v dnešním vývoji ekonomiky? ČNB čekala relativně dlouho na okamžik, kdy začnou růst mzdy. Ten stále nepřicházel a teď najednou máme téměř šokový nárůst. Ve druhém čtvrtletí výdělky rostly meziročně o 7,5 procenta.

Poslední data o růstu mezd jsou oproti naší úplně poslední prognóze – i oproti těm předchozím – překvapením. Zrychlení růstu platů skutečně přišlo možná s trochu větším zpožděním, než by bylo standardní v nějakém normálním průběhu hospodářského cyklu.

* HN: Máte pro toto zpoždění nějaké vysvětlení?

Myslím, že to je kombinace dvou faktorů. Jednak jsme měli v rychlém sledu za sebou dvě recese. Jednu velmi hlubokou a relativně krátkou, druhou sice mělkou, ale hodně plíživou, trvalou. Lidé v takových dobách preferují jistotu zaměstnání před vyšší mzdou, a tak možná při té první fázi oživení trochu zaspali se mzdovými požadavky. Druhá věc je, že po třech letech nulové inflace veřejnost možná začala vnímat stagnaci cen jako nový normál. Vedly se přece i odborné debaty, jestli jsou centrální banky vůbec schopné inflaci od té nuly odpoutat. Pak bylo i relativně nízké nominální zvýšení platů vnímáno jako reálné přidání. Na druhou stranu se zase firmy po oněch dvou recesích obávaly, jestli je oživení poptávky, které viděly, trvalé, jestli se to ještě nezlomí. Ze světa navíc dorazila série geopolitických šoků – ruská akce na Ukrajině, migrační krize, Řecko, brexit. Rizika přicházela v takovém sledu, že když už se začínal rodit optimismus, přišlo něco nového. Teď jsme se konečně dostali do situace, kdy oživení trvá dlouho a firmy nabraly tolik zaměstnanců, že už nemají kde brát další. Tržní tlaky náhle zaměstnavatele přinutily zvyšovat platy velmi rychle. Navíc dochází i k rychlému zvyšování minimální mzdy a mezd ve státní správě. Všechny věci se sešly najednou a zafungoval efekt jakéhosi „praku“ – ta síla tam někde byla, ale něco ji drželo a teď to vystřelilo dopředu. Pro prognostika je vždy obtížné odhadnout intenzitu takového momentu. Po nějakou dobu nás růst platů zklamával a teď najednou se zdá, že se to přetočilo na opačnou stranu a dynamika mezd se rozjela.

* HN: Řekl byste, že se česká ekonomika přehřívá?

Zdá se, že zatím se nepřehřívá nijak dramaticky. Oblastmi, kde o přehřívání můžeme mluvit, jsou trh práce s rekordně nízkou nezaměstnaností a velkými tlaky na mzdový růst a dále trh nemovitostí z hlediska jejich cen. Ekonomika jako taková je možná lehce nad svými produkčními možnostmi, ale není to nic dramatického. Může být půl nebo jedno procento nad svým potenciálem, což je stav, který vytváří proinflační tlaky, schopné kompenzovat vliv posilujícího kurzu působícího proti inflaci. Bezprostředně nám nehrozí, že by inflace ustřelila daleko nad náš cíl. Stále věříme, že v příštím roce bude její průměrná míra zhruba dvě procenta, tedy na našem cíli. Jde zatím o přehřívání, které zhruba odpovídá onomu přirovnání k lehce přetlakovanému papiňáku.

* HN: Bude ČNB muset kvůli tomu „prakovému efektu“ růstu mezd a koruně, která příliš neposiluje, přikročit k rychlejšímu zvyšování sazeb? Budete doporučovat bankovní radě rychlejší reakci?

Naše poslední prognóza ze srpna naznačovala, že po prvotním odpoutání se od nuly by sazby mohly být nějakou dobu stabilní. Prognóza totiž klade velkou váhu na měnovou politiku Evropské centrální banky, která je nadále uvolněná. (ECB drží záporné sazby a pokračuje v tzv. kvantitativním uvolňování – nakupuje dluhopisy z trhu a dodává tak do ekonomiky peníze, pozn. red.) Za normálních okolností by situace, kdy Česko zvedá sazby a ECB pokračuje ve velmi uvolněné měnové politice, vedla k poměrně výraznému posílení kurzu koruny. Za těchto předpokladů prognóza příliš rychlé a plynulé zvyšování sazeb nepředpokládala, spíš ho viděla až tak někdy od druhé poloviny příštího roku dál. Pokud ale tlak na posílení kurzu nebude, protože trh je takzvaně překoupený – tedy že je hodně zahraničních investorů, kteří každé malinké posílení berou jako příležitost k vybírání zisků, což zas posouvá korunu zpátky na slabší úroveň –, pak vzniká prostor pro plynulejší zvyšování sazeb.

* HN: Může dojít ke zvýšení sazeb ještě letos, nebo dokonce i vícekrát?

Zvýšení sazeb do konce roku by bylo výsledkem toho, že bankovní rada vidí riziko vyšší než prognózované inflace. Do tohoto obrázku dobře zapadá i ten nečekaně rychlý růst mezd. Zvýšení sazeb do konce roku se tedy jeví jako poměrně reálné. Koneckonců i trh s ním už částečně počítá. Asi bych teď ale nechtěl operovat úvahami o tom, že by zvýšení sazeb do konce roku mohlo být víc. Cyklus zvyšování sazeb by spíš mohl být hladší, než prognóza naznačuje. Brzda ze strany ECB, se kterou počítá prognóza, nebude tak silná a účinná, a proto kroky ČNB mohou být postupnější, plynulejší, s lineárnější trajektorií.

* HN: Je tedy možné, že nárůst sazeb bude častější? Chápeme správně, že třeba od letošního podzimu až do konce léta 2018 možná nebude pauza se zvyšováním sazeb?

Zvyšování určitě neproběhne panicky, jako kdybychom s ním zaspali. Může to být ale poměrně plynulá série růstu sazeb nejen ve zbytku letošního roku, ale i v letech 2018 a 2019. Nějaká pauza vzniknout může, ale nemusí být nutně tři čtvrtě roku dlouhá, jako jsme předpokládali v srpnové prognóze.

Tomáš Holub (43) Rodák z Liberce studoval v Praze na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy (**FSV UK**) ekonomii, finance a bankovníctví. V letech 1996–2000 pracoval v Komerční bance, v týmu ekonoma Kamila Janáčka. Poté si ho pozdější guvernér ČNB Zdeněk Tůma vybral jako svého poradce a přivedl ho do centrální banky. Tým měnové sekce ČNB vede Holub od roku 2004. Rovněž přednáší ekonomii na FSV, kde se v roce 2011 stal docentem v oboru ekonomické teorie. Holub je ženatý a má dvě děti. Rád hraje tenis a plážový volejbal. S týmem expertů a křišťálovou koulí V pracovně Tomáše Holuba, vyzdobené moderním uměním (erárním) a malůvkami (vlastních dětí), stojí na konferenčním stolku určeném pro porady velká křišťálová koule. Ta přítomným připomíná, že ne vše lze předvídat. Po třinácti letech v roli ředitele měnové sekce ČNB o tom její majitel už ví své. Holubova práce v centrální bance by se dala přirovnat k funkci jakéhosi hlavního prognostika. Jeho padesátičlenný tým ekonomických odborníků vytváří prognózy vývoje domácí ekonomiky – rozborů vývoje cen, mezd, exportů nebo zahraničních vlivů – sloužící sedmičlenné bankovní radě jako vodítko pro rozhodování. Ekonomické modely z dílny Holubova týmu pomáhají centrálním bankě určovat, kdy pohnout úrokovými sazbami (nebo volit mimořádné nástroje, jako bylo oslabení koruny), aby inflace zůstala pod kontrolou. Holubova ekonomická erudice není to jediné, čím přispívá k renomé nejdůležitější tuzemské finanční instituce. Občas se totiž převlékne do dresu ČNB a banku reprezentuje ve sportovních kláních. Naposledy letos v létě na šampionátu centrálních bank v plážovém volejbalu ve Francii.

O autorovi | Marek Miler, marek.miler@economia.cz S přispěním Leoše Rouska
Foto autor | Foto: HN – Libor Fojtík

Museli jsme papiňák trochu přetlakovat, aby pak šlo zvyšovat sazby, říká o konci intervencí Holub z ČNB

15.9.2017 iHNed.cz str. 00

Marek Miler

Ekonom Tomáš Holub pomáhá v ČNB připravovat prognózy ekonomického vývoje sloužící jako podklady pro rozhodování bankovní rady.

Podle něj je v pořádku, že se české hospodářství mírně přehřívá, protože to umožní plynulé zvyšování úrokových sazeb a návrat k normálu.

"Zvýšení sazeb do konce roku se jeví jako poměrně reálné," řekl HN ředitel měnové sekce centrální banky..

Když se v České národní bance (ČNB) rozhoduje o tom, zda zvýšit úrokové sazby nebo oslabit korunu, naslouchá sedmičlenná bankovní rada pozorně doporučením Tomáše Holuba a jeho týmu. Experti, které Holub řídí, připravují pro vedení banky odhady vývoje českého hospodářství a stáli mimo jiné i za umělým oslabováním koruny. Svými podklady také pomáhali načasovat vystoupení z tohoto režimu na letošní duben, aby nedošlo k nechťeným výkyvům kurzu.

Teď čeká Holuba a jeho spolupracovníky další klíčové rozhodování: kdy znovu zvýšit úrokové sazby, přibrzdit inflaci a zabránit ekonomice v přehřátí. Šéf měnové sekce ČNB Holub zvýšení sazeb očekává ještě letos, byť v současném vývoji problém nevidí. "Bylo správné ten 'papiňák' trochu přetlakovat," říká v rozhovoru pro HN. "Bezprostředně nám ale nehrozí, že by inflace ustřelila."

HN: Dá se už hodnotit dubnové vystoupení z kurzového režimu? Bylo podle vás úspěšné?

Vystoupení z kurzového režimu zatím můžeme označit za úspěšné. Po pěti měsících už to lze opatrně říci, exit (ukončení režimu umělého oslabování koruny, pozn. red.) doposud probíhal velmi klidně. A nejen my, ale i většina lidí na trhu je tím příjemně překvapena. Neradi bychom to ale zakřikli. Stále platí, že pozice zahraničních investorů v české koruně jsou pravděpodobně dost masivní, a nedá se vyloučit, že působením nějakých neočekávaných vlivů nebo spouštěčů by ještě k výkyvům kurzu mohlo dojít. Úplně definitivní hodnocení proto bude možné až s odstupem roku až dvou let.

Tomáš Holub (43)

* Rodák z Liberce studoval v Praze na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy (**FSV UK**) ekonomii, finance a bankovníctví. V letech 1996–2000 pracoval v Komerční bance, v týmu ekonoma Kamila Janáčka.

* Poté si ho pozdější guvernér ČNB Zdeněk Tůma vybral jako svého poradce a přivedl ho do centrální banky. Tým měnové sekce ČNB vede Holub od roku 2004. Rovněž přednáší ekonomii na FSV, kde se v roce 2011 stal docentem v oboru ekonomické teorie.

* Holub je ženatý a má dvě děti. Rád hraje tenis a plážový volejbal.

HN: A jak vidíte dopad samotného intervenčního opatření?

Pozitivní dopady jsou celkem dobře zdokumentované. Jasně se ukazuje, že jsme jednak zabránili deflaci a jednak jsme podpořili růst ekonomiky. V letech 2014 a 2015 souhrnně v rozsahu minimálně dvou procentních bodů. Nebyl to jediný faktor toho oživení, ale také to nebyl zanedbatelný příspěvek.

HN: Měla ta akce také nějaké náklady?

Nechci úplně použít slovo náklady. Vedlo to k výraznému zvýšení devizových rezerv ČNB, což samo o sobě není náklad. Devizové rezervy nejsou peníze, které jsou vyhozené. Jsou to prostředky investované v zahraniční měně s nějakým výnosem. Tím, že kurz posílil, převažují krátkodobě finanční náklady nad výnosy a to vytváří finanční ztrátu v bilanci centrální banky. Tato finanční ztráta je ale zcela oddělená od veřejných rozpočtů, nemá dopady na ekonomiku, na daně a podobně. ČNB ji bude schopna uhradit ze svých budoucích výnosů, které poplynou z těchto investovaných devizových rezerv.

S týmem expertů a křišťálovou koulí

* V pracovně Tomáše Holuba, vyzdobené moderním uměním (erárním) a malůvkami (vlastních dětí), stojí na konferenčním stolku určeném pro porady velká křišťálová koule. Ta přítomným připomíná, že ne vše lze předvídat.

* Po třinácti letech v roli ředitele měnové sekce ČNB o tom její majitel už ví své. Holubova práce v centrální bance by se dala přirovnat k funkci jakéhosi hlavního prognostika. Jeho padesátičlenný tým ekonomických odborníků vytváří prognózy vývoje domácí ekonomiky – rozborů vývoje cen, mezd, exportů nebo zahraničních

vlivů – sloužící sedmičlenné bankovní radě jako vodítko pro rozhodování. Ekonomické modely z dílny Holubova týmu pomáhají centrálním bankéřům určovat, kdy pohnout úrokovými sazbami (nebo volit mimořádné nástroje, jako bylo oslabení koruny), aby inflace zůstala pod kontrolou.

* Holubova ekonomická erudice není to jediné, čím přispívá k renomé nejdůležitější tuzemské finanční instituce. Občas se totiž převlékne do dresu ČNB a banku reprezentuje ve sportovních kláních. Naposledy letos v létě na šampionátu centrálních bank v plážovém volejbalu ve Francii.

HN: Podle analytiků ale to opatření například pokřivilo trh se státními dluhopisy, protože je masivně kupovali zahraniční investoři, kteří vsadili na posílení měny...

Vidíme, že výnosy vládních dluhopisů se splatností do dvou tří let jsou stále v záporu, přestože jsme už začali se zvyšováním úrokových sazeb. To není úplně standardní situace, je to odraz přísnější regulace finančního sektoru a také velké likvidity (množství volných peněz na trhu, pozn. red.), takže finanční systém evidentně situaci nevstřebává tak hladce, jak jsme byli zvyklí. Nevidím v tom ale nic fatálního, i tohle postupně začne normálně fungovat, i když to může ještě několik měsíců trvat.

HN: Můžeme tedy říci, že fungujeme v normálním režimu, kdy lze na změny inflace reagovat přizpůsobením úrokových sazeb?

Exit není možné vnímat tak, že někdo zmáčkl tlačítko a přepnul z nenormálního světa skokově do normálního. Je to spíše začátek určitého procesu. Do tohoto zapadá i postupné zvyšování sazeb. V tom jsme udělali zatím první krok. Součástí "normálu" bude i to, že se mezi jednotlivými sazbami centrální banky opět vytvoří standardní rozestupy, trh se nějakým způsobem vypořádá se zvýšenou likviditou a začne fungovat normálně.

HN: Podívejme se na tuzemské hospodářství současnosti: oživení v eurozóně pomáhá růstu českého exportu, je vysoká domácí poptávka, platy rostou nevídaným tempem. Vláda chce navíc před volbami přidat státním zaměstnancům. Neznamená to, že jste měli vystoupit z kurzového režimu dříve?

To si nemyslím. My jsme vždycky plánovali vystoupit až ve chvíli, kdy bude ekonomika dostatečně silně rozjetá a bude vytvářet dostatek domácích inflačních tlaků, které dokážou přetlačit případný vliv posílení kurzu koruny po exitu. Byla to součást strategie a interně jsme říkali, že je potřeba v tom "papiňáku" nechat vytvořit trošku tlak, aby pak otevření ventilu - kterým je vystoupení z kurzového režimu - vedlo k normálnímu, žádoucímu vývoji ekonomiky. Ne k novému podchlazení a dalším úvahám, zda zase nepoužít nějaké nekonvenční nástroje.

HN: Nejsou ale tyto tlaky na růst cen nakonec vyšší, než jste čekali?

V tom je právě naše situace komfortní - směrem nahoru můžeme jít se sazbami bez omezení. Důvod, proč bylo správné "papiňák" trochu přetlakovat, je, že v opačném směru jste v rohu ringu - u nulové hranice sazeb, kde už není kam jít dál. A když ukončíte kurzový závazek moc brzy a přijdou tlaky na inflaci směrem dolů, nemáte už dál prostor snižovat sazby a znovu zvažujete nekonvenční nástroje. To by působilo na každého jako blamáž: ČNB ukončila jeden nekonvenční nástroj a půl roku poté zavádí další. Ani uvnitř ČNB, ani navenek by to určitě nebylo vnímané jako úspěšný exit.

Pokud teď máme prostor sazby sice opatrně, ale přece zvyšovat, je to známka dobrého načasování vystoupení z kurzového režimu, protože se vzdalujeme od toho nepříjemného teritoria nulových sazeb. Vytváříme si do budoucna prostor k tomu, aby měnová politika mohla zase normálně reagovat na případné negativní šoky. "Vyboxováváme se" někam blíže ke středu ringu, už nejsme v tom nepříjemném rohu.

HN: Zaskočilo vás něco v dnešním vývoji ekonomiky? ČNB čekala relativně dlouho na okamžik, kdy začnou růst mzdy. Ten stále nepřicházel a teď najednou máme téměř šokový nárůst. Ve druhém čtvrtletí výděly rostly meziročně o 7,5 procenta.

Poslední data o růstu mezd jsou oproti naší úplně poslední prognóze - i oproti těm předchozím - překvapením. Zrychlení růstu platů skutečně přišlo možná s trochu větším zpožděním, než by bylo standardní v nějakém normálním průběhu hospodářského cyklu.

HN: Máte pro toto zpoždění nějaké vysvětlení?

Myslím, že to je kombinace dvou faktorů. Jednak jsme měli v rychlém sledu za sebou dvě recese. Jednu velmi hlubokou a relativně krátkou, druhou sice mělkou, ale hodně plíživou, trvalou. Lidé v takových dobách preferují jistotu zaměstnání před vyšší mzdou, a tak možná při té první fázi oživení trochu zaspali se mzdovými požadavky. Druhá věc je, že po třech letech nulové inflace veřejnost možná začala vnímat stagnaci cen jako nový normál. Vedly se přece i odborné debaty, jestli jsou centrální banky vůbec schopné inflaci od té nuly odpoutat. Pak bylo i relativně nízké nominální zvýšení platů vnímáno jako reálné přidání.

Na druhou stranu se zase firmy po oněch dvou recesích obávaly, jestli je oživení poptávky, které viděly, trvalé, jestli se to ještě nezlomí. Ze světa navíc dorazila série geopolitických šoků - ruská akce na Ukrajině, migrační krize, Řecko, brexit. Rizika přicházela v takovém sledu, že když už se začínal rodit optimismus, přišlo něco nového. Teď jsme se konečně dostali do situace, kdy oživení trvá dlouho a firmy nabraly tolik zaměstnanců, že už nemají kde brát další. Tržní tlaky náhle zaměstnavatele přinutily zvyšovat platy velmi rychle.

Navíc dochází i k rychlému zvyšování minimální mzdy a mezd ve státní správě. Všechny věci se sešly najednou a zafungoval efekt jakéhosi "praku" - ta síla tam někde byla, ale něco ji drželo a teď to vystřelilo dopředu. Pro prognostika je vždy obtížné odhadnout intenzitu takového momentu. Po nějakou dobu nás růst platů zklamával a teď najednou se zdá, že se to přetočilo na opačnou stranu a dynamika mezd se rozjela.

HN: Řekl byste, že se česká ekonomika přehřívá?

Zdá se, že zatím se nepřehřívá nijak dramaticky. Oblastmi, kde o přehřívání můžeme mluvit, jsou trh práce s rekordně nízkou nezaměstnaností a velkými tlaky na mzdový růst a dále trh nemovitostí z hlediska jejich cen. Ekonomika jako taková je možná lehce nad svými produkčními možnostmi, ale není to nic dramatického. Může být půl nebo jedno procento nad svým potenciálem, což je stav, který vytváří proinflační tlaky, schopné kompenzovat vliv posilujícího kurzu působícího proti inflaci. Bezprostředně nám nehrozí, že by inflace ustřelila daleko nad náš cíl. Stále věříme, že v příštím roce bude její průměrná míra zhruba dvě procenta, tedy na našem cíli. Jde zatím o přehřívání, které zhruba odpovídá onomu přirovnání k lehce přetlakovanému papířáku.

HN: Bude ČNB muset kvůli tomu "prakovému efektu" růstu mezd a koruně, která příliš neposiluje, přikročit k rychlejšímu zvyšování sazeb? Budete doporučovat bankovní radě rychlejší reakci?

Naše poslední prognóza ze srpna naznačovala, že po prvotním odpoutání se od nuly by sazby mohly být nějakou dobu stabilní. Prognóza totiž klade velkou váhu na měnovou politiku Evropské centrální banky, která je nadále uvolněná. (ECB drží záporné sazby a pokračuje v tzv. kvantitativním uvolňování - nakupuje dluhopisy z trhu a dodává tak do ekonomiky peníze, pozn. red.)

Za normálních okolností by situace, kdy Česko zvedá sazby a ECB pokračuje ve velmi uvolněné měnové politice, vedla k poměrně výraznému posílení kurzu koruny. Za těchto předpokladů prognóza příliš rychlé a plynulé zvyšování sazeb nepředpokládala, spíš ho viděla až tak někdy od druhé poloviny příštího roku dál.

Pokud ale tlak na posílení kurzu nebude, protože trh je takzvaně překoupený - tedy že je hodně zahraničních investorů, kteří každé malinké posílení berou jako příležitost k vybírání zisků, což zas posouvá korunu zpátky na slabší úroveň -, pak vzniká prostor pro plynulejší zvyšování sazeb.

HN: Může dojít ke zvýšení sazeb ještě letos, nebo dokonce i vícekrát?

Zvýšení sazeb do konce roku by bylo výsledkem toho, že bankovní rada vidí riziko vyšší než prognózované inflace. Do tohoto obrázku dobře zapadá i ten nečekaně rychlý růst mezd. Zvýšení sazeb do konce roku se tedy jeví jako poměrně reálné. Koneckonců i trh s ním už částečně počítá. Asi bych teď ale nechtěl operovat úvahami o tom, že by zvýšení sazeb do konce roku mohlo být víc. Cyklus zvyšování sazeb by spíš mohl být hladší, než prognóza naznačuje. Brzda ze strany ECB, se kterou počítá prognóza, nebude tak silná a účinná, a proto kroky ČNB mohou být postupnější, plynulejší, s lineárnější trajektorií.

HN: Je tedy možné, že nárůst sazeb bude častější? Chápeme správně, že třeba od letošního podzimu až do konce léta 2018 možná nebude pauza se zvyšováním sazeb?

Zvyšování určitě neproběhne panicky, jako kdybychom s ním zaspali. Může to být ale poměrně plynulá série růstu sazeb nejen ve zbytku letošního roku, ale i v letech 2018 a 2019. Nějaká pauza vzniknout může, ale nemusí být nutně tři čtvrtě roku dlouhá, jako jsme předpokládali v srpnové prognóze.

HN: Váš tým se zabývá hlavně nastavením nástrojů pro zkrocení inflace, vaším úkolem tedy není přímo hlídat takzvanou finanční stabilitu. Přesto se zeptáme - není nějaký nový pohled na to, jak zohledňovat i váhu otázek finanční stability?

Striktní oddělení těchto dvou světů - měnové politiky a finanční stability - přestalo přinejmenším v české ekonomice platit už i tím, že Český statistický úřad změnil způsob výpočtu cen vlastnického bydlení (ČSÚ začal do statistik o růstu spotřebitelských cen zahrnovat v rámci tzv. imputovaného nájemného i ceny nových nemovitostí, pozn. red.). Tím začíná na růst cen nových nemovitostí reagovat i měnová politika.

Bankovní rada ale při rozhodování o sazbách dostává i stanovisko od samostatného odboru finanční stability, který říká, jaká by měla být reakce měnové politiky z jejich pohledu. Tento typ úvah tudíž při rozhodování také dostává prostor. A jak je vidět ze záznamu z posledního jednání bankovní rady, může její rozhodování ovlivňovat. Do jaké míry se rada nakonec rozhodne přihlídnout k aspektu finanční stability, je jedna z jejich přidaných hodnot jako rozhodujícího orgánu, který má strážit nejen inflaci, ale i stabilitu finančního systému.

HN: Schyluje se tedy na realitním trhu k roztáčení cenové spirály? Vidíte to stejně jako například pan viceguvernér Tomšík?

Myslím si, že ceny jsou už mírně nadhodnocené a obáváme se toho, že kdyby pokračovaly v růstu tempem, který momentálně pozorujeme - meziročně asi 13,5 procenta, tedy nejrychleji v EU - může se z malé bubliny relativně rychle stát velká bublina. A když splaskne velká bublina, udělá to v ekonomice významné škody. Z tohoto pohledu musí makrobezpečnostní politika, která hlídá stabilitu finančního systému, hledět ještě více dopředu než politika měnová. Na rozdíl od nás, kteří analyzujeme výhled na rok až rok a půl dopředu, se musejí naši kolegové z finanční stability zabývat úvahami, co bude za tři, čtyři nebo pět let. Z jejich strany to není bití na poplach, že už tu máme akutní problém na nemovitostním trhu. Pokud by ale ta "party" na trhu nemovitostí probíhala tímto tempem ještě tři, čtyři roky, tak až skončí, mohla by z toho být velká kocovina.

HN: Výsledkem politiky kurzového závazku, který jste prosazoval i vy, je bezprecedentní nárůst devizových rezerv. Měla by teď ČNB začít tyto prostředky usilovněji zhodnocovat, aby se, bude-li koruna posilovat, část finančních ztrát z těchto rezerv podařilo snížit?

Je to směr úvah, kterými se zabýváme. I když to není přímo odpovědnost mé sekce, mohu říci, že to smysl dává. Když jsou devizové rezervy takto zvýšené, nepotřebujete je mít celé připravené jako municí na případné intervence. Pokud jsou rezervy malé, musíte je mít v rychle zpeněžitelných, tedy málo výnosných formách. Když jsou rezervy velké, můžete si - byť třeba jen virtuálně - říci, jakou palebnou sílu potřebujete, a na tu vyčlenit jen část rezerv. K té druhé části pak můžete přistupovat spíš jako k portfoliu, kde je třeba nastavit optimální poměr mezi výnosem a rizikem na delším investičním horizontu. Investiční horizont pro centrální banku může být dlouhý, protože banka není na rozdíl od komerčních finančních institucí závislá na tom, že by v každém konkrétním roce musela vykázat zisk. Nás spíš zajímá, zda v horizontu deseti dvaceti let budeme schopni ztrátu uhradit. A takto pojaté investování, jak jsem ho popsal, může přinášet vyšší výnosy.

HN: Od členů bankovní rady občas zaznívá, že mohou přijít časy, kdy se vyšší devizové rezervy mohou hodit. Můžete nastínit scénář, kdy by to mohlo nastat?

Neumím si takový scénář představit v horizontu dvou tří let, kam dohlédneme s našimi predikcemi. Ale krizi, kterou jsme si prošli po roce 2007, si také nikdo neuměl představit. Tehdy jsme viděli, jak koruna dokázala během několika týdnů oslabit z 22 korun za euro na 30. Pro takové situace jsou vyšší devizové rezervy použitelná palebná síla. Hypoteticky takové situace - třeba krach čínské ekonomiky a hromadný útěk investorů z trhů našeho typu - nastat mohou. Pak by nastal tlak na oslabování kurzu, kterému by centrální banka asi čelila částečně zvyšováním sazeb, ale částečně i prodáváním rezerv.

S přispěním Leoše Rouska

Firmy zažijí horký podzim, odboráři půjdou od jedné k druhé, přijely i posily z Německa a Rakouska - čtete ZDE

Akcie Švýcarské národní banky lámou rekordy, srovnávají je s modrým mauritiem. Sedm procent drží německý profesor - čtete ZD

URL| <http://HN.IHNED.CZ/c1-65881090-museli-jsme-papinak-trochu-pretlakovat-aby-pak-slo-zvysovat-sazby-rika-holub-z-cnb>

Severní Korea dnes odpálila přes japonské území další balistickou raketu

15.9.2017 ČRo Radiožurnál str. 02 18:10 Ozvěny dne - publicistika

Vladimír KROC, moderátor

Severní Korea dnes odpálila přes japonské území další balistickou raketu, která urazila 3700 kilometrů a dopadla do Tichého oceánu. Pchjongjang dal testem najevo, že je schopen zasáhnout americký tichomořský ostrov Guam, který se nachází asi 3400 kilometrů od KLDK. O situaci na Korejském poloostrově bude dnes v 21 hodin našeho času jednat Rada bezpečnosti OSN. Naším hostem je politický geograf z katedry politologie **fakulty Sociálních věd** Univerzity Karlovy Michal Romancov, dobrý den.

Michal ROMANCOV, politický geograf

Dobrý den.

Vladimír KROC, moderátor

Rada bezpečnosti OSN schválila tento týden přísnější sankce vůči Severní Korei v reakci na její nedávnou šestou jadernou zkoušku. Zdá se tedy, že se sankce míjejí účinkem?

Michal ROMANCOV, politický geograf

Tak za prvé ty sankce nemohou působit takhle rychle. To znamená z tohoto se nedá úplně, úplně odvodit a za druhé tam je podstatné to, že jedna věc je, že se mezinárodní společenství shodne na těch sankcích a druhá věc potom je jakým způsobem ty sankce původně budou vymáhány respektive dodržovány od těch všech členů a tady je nejdůležitější jakým způsobem se k tomu postaví Rusko a Čína.

Vladimír KROC, moderátor

A co tedy od toho dnešního zasedání rady bezpečnosti OSN čekat? Mění se pohled právě Moskvy a Pekingů.

Michal ROMANCOV, politický geograf

Já jsem nezaznamenal, že by došlo k jakékoliv změně na ruské straně. Moskva i nadále tvrdí, že je pro ní naprosto nepřijatelné, aby Severní Korea byla jadernou mocností, že jaksí tvrdí, že je zapotřebí, aby Severní Korea dodržovala tedy všechno to na čem se shodne Rada bezpečnosti organizace spojených národů. Putin měl rozhovor s francouzským prezidentem Macronem, kde tohle to všechno bylo zopakováno. Na druhou stranu, na ruském Dálné Východě pracuje obrovské množství Severních Korejců. To je určitý zdroj příjmů pro ten režim a nezaznamenal jsem, že by třeba tam došlo k jakékoliv změně, změně postoje a potom co si budeme povídat, jedna věc je, co Moskva tvrdí a druhá věc je asi celkem objektivní fakt, že tohle to je primárně problém pro Washington a Rusku vlastně veškeré problémy Spojených států spíš vyhovují než, aby tomu bylo naopak.

Vladimír KROC, moderátor

Ostatně ministr zahraniční spojených Rex Tillerson vyzval Rusko a Čínu, aby tedy přijali nová opatření proti KLDK a jenom potvrdím ještě slova, že on tvrdí, že Čína pokrývá většinu severokorejské potřeby ropy a Rusko

je cituji největším zaměstnavatelem Severokorejců vyslaných na nucené práce, čili z toho, co jste řekl asi nebude velká vůle něco teď v tomto směru měnit.

Michal ROMANCOV, politický geograf

Jak říkám, já jsem zatím žádný takový signál nezachytil. Uvidíme jestli vlastně Kim nezmění ten způsob komunikace se světem. Jestli se případně Peking i Moskva řekněme nenaštvou víc než tvé rétorické rovině. Zatím proto nevidím žádný důvod, ale třeba se, třeba se pletu.

Vladimír KROC, moderátor

A čeho chce Kim Čong-un pravděpodobně vyhocením té situace dosáhnout?

Michal ROMANCOV, politický geograf

Já nejsem Koreanista, takže jaksi mohou jenom velmi obecným způsobem spekulovat, ale můj pocit je, že severokorejský režim tam nějakým způsobem vlastně vegetuje v takové té zvláštní skořápce, kterou si kolem sebe vytvořil a vždycky, když mu dojdou zdroje, tak vlastně zvolí nějakou tuhle tu demonstraci síly jako způsob komunikace s mezinárodním společenstvím. Buď to někam vystřelí raketu nebo provede něco jiného a mezinárodní společenství vždycky dá najevo, že se to nelíbí. Takzvaně je Severní Korea zvaná nebo nucená k tomu, aby zaujala místa u toho stolu, u kterého se vyjednává, a když se to dojde, tak výměnou za ochotu Severokorejců k tomu stolu přijít se poskytne humanitární pomoc, která má většinou po dobu, že se tam dopraví potraviny, případně léky a tak dál. A potom se to opět vrátí k tomu, že Severní Korea nekomunikuje. Nic se neděje a pak sestřelí nějakou tu raketu, čili můj odhad nebo moje spekulace je, že vlastně je to tenhle ten tradiční způsob severokorejské komunikace se světem.

Vladimír KROC, moderátor

Čili, kdybychom to uzavřeli. Jak ta situace na korejském poloostrově je teď skutečně nebezpečná? Je představitelné, že by Pchjongjang opravdu podnikl nějaký útok na Japonsko nebo americký Guam?

Michal ROMANCOV, politický geograf

Já si myslím, že jedna věc je, že k tomu pravděpodobně tedy mají technické prostředky nebo, že jsou velice blízko toho, aby to mohli udělat. A druhá věc je, že by si i Severní Korejci, respektive jejich politické vedení, protože ta drtivá většina obyvatel samozřejmě o ničem nerozhoduje, že si musí uvědomit, že v takovém případě budou zničeni. Nedovedu si představit, že by tohle to byli ochotní riskovat.

Vladimír KROC, moderátor

To byl politický geograf Michal Romancov z katedry Politologie, **fakulty Sociální věd** Univerzity Karlovy, děkuju, na shledanou.

Michal ROMANCOV, politický geograf

Na shledanou.

KLDR odpálila další raketu, čeho je schopna Severní Korea

15.9.2017 ČT 24 str. 10 22:00 Události, komentáře

Daniel TAKÁČ, moderátor

Severní Korea už podruhé za necelé tři týdny vystřelila raketu přes severní Japonsko. Washington z odpovědnosti obvinil Rusko a Čínu. Ty to odmítají. Tento týden přitom odsouhlasily nové sankce vůči severokorejského režimu. O situaci i teď jedná Rada bezpečnosti OSN.

Barbora ŠÁMALOVÁ, redaktorka

Sirény varují před severokorejskou raketou. Hlášení vyzývá Japonce, aby se schovali do krytu. Během necelých tří týdnů podruh. Úřady zpřesnily instrukce. Většinu lidí už to tolik nezaskočilo a ve večerních zprávách se poplach ani nedostal na přední místa.

Nobuhiko CUSUDA, obyvatel Hokkaidá

Mám silný pocit, že to ohrožuj náš životní styl i naše životy. Uvítal bych, kdyby s tím přestali.

Barbora ŠÁMALOVÁ, redaktorka

Raketa byla v japonském prostoru dvě minuty krátce po sedmé ráno, než dokončila 3 700 kilometrů dlouhý let a dopadla do Tichého oceánu. Jak je vidět ze satelitního snímku, do oblasti s hustou lodní dopravou. V Soulu okamžitě zasedla bezpečnostní rada. Armáda vypálila dvě střely jako simulaci útoku na severokorejské cíle. Jihokorejští experti jsou přesvědčeni, že odpalování raket přes Japonsko se stane normou, protože KLDK je potřebuje testovat v úhlu, který co nejméně odpovídá bojovému nasazení. Zároveň si chce vydobýt prostor v regionu, kde z jejího pohledu převažují nepřátelé. Raketa byla pravděpodobně odpálená z ranveje pchjongjanského mezinárodního letiště stejně jako ta v srpnu. Dvě hodiny poté odtamtud odlétal pravidelný spoj společnosti Air Koryo do Pekingu. Podle odborníků Severokorejci využívají civilní lokality, aby znemožnili protivníkům zlikvidovat raketu ve fázi příprav.

Šinzó ABE, japonský premiér

Tyto provokace jsou pro nás naprosto nepřijatelné. Volám po mimořádném zasedání Rady bezpečnosti OSN.

Barbora ŠÁMALOVÁ, redaktorka

Spojené státy a Čína se nepřímo obviňují ze zodpovědnosti. Kvůli odporu Pekingů a Moskvy Washington změkčil poslední sankce vůči KLDK.

Rex TILLERSON, americký ministr zahraničí

Doufám, že Čína jako významná země, světová mocnost, rozhodne po svém a využije ten mocný nástroj, jakým jsou dodávky ropy, aby Severní Koreu přesvědčila.

Chua ČCHUNG-JING, mluvčí čínského ministerstva zahraničí

Čína není tím, kdo zvyšuje napětí, ale není klíčem k řešení problému Korejského poloostrova. Odstranit ho mají ti, kdo tahají za nitky.

Barbora ŠÁMALOVÁ, redaktorka

Krátce po incidentu Jižní Korea potvrdila, že navzdory provokacím obnoví humanitární pomoc severu přerušenu před dvěma lety. Přes agentury OSN poskytne Pchjongjangu 8 milionů dolarů. Vláda definitivně rozhodne příští týden. Podle kritiků načasování působí jako výsměch nejnovějším sankcím. Barbora Šámalová, Česká televize, Soul.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Martin Řezníček, americký zpravodaj České televize. Dobrý večer, Martine.

Martin ŘEZNÍČEK, zpravodaj ČT v USA, Washington

Dobrý večer.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Rada bezpečnosti debatuje, debatuje o dalším testu Severní Koreje. Jsou nějaké informace, nebo dá se předpokládat, o čem vlastně debatuje? Může někdo přinést vůbec něco nového?

Martin ŘEZNÍČEK, zpravodaj ČT v USA, Washington

No, ta otázka je namístě, přesně položená. Není to úplně pravděpodobné. Pokud se Severokorejčům tím posledním testem něco podařilo, pak je to, vidět nad těmi dnešními reakcemi, alespoň rozklížit důležité světové hráče a to jenom krátce poté, co se jim podařilo, jak už Barbora naznačovala, před pár dny dohodnout na nových sankcích, tedy na nových sankcích, které byly nejnižším možným jmenovatelem, protože Spojeným státům se jejich slabost nelíbila, nicméně nakonec s nimi souhlasili. Rusové označili postup Spojených států za agresivní, tedy jejich rétoriku, Čína zase Spojené státy obvinila, že jsou nezodpovědné, lépe řečeno, že se zříkají zodpovědnosti, Američani tvrdí, že zodpovědnost nesou právě Rusové a Číňani, Rusové proto, že zaměstnávají spoustu Severokorejců, Číňani kvůli zřejmým důvodům, jako nejdůležitější partner Severní Koreje a Američani taky tvrdí, že je potřeba hledat neválečné řešení. To dnešní zasedání Rady bezpečnosti na žádost Ameriky a Japonska je spíš takovým, já to nechci zlehčovat, ale spíš povinným diplomatickým kolečkem, protože i americký velvyslankyně při OSN Nikki Haleyová řekla, že rada toho teď moc nezmůže, když Severní Korea i poté, co jí byl zablokovaný zahraniční obchod z 90 % a přísun ropy na 30 %, tak stále pokračuje v provokativním chování, takže nemá problém tady tu věc popsat ... ministru obrany. To je možná nejzajímavější část toho jejího prohlášení.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Ty jsi popsal ty komplikace, které se vlastně dějí po tomto dalším raketovém testu. Šanci něco vyřešit snižují a ohrožují i špatné rusko-americké vztahy?

Martin ŘEZNÍČEK, zpravodaj ČT v USA, Washington

To je dost možné a dost pravděpodobné, ale tady jde spíš o vztah, samozřejmě Rusové tu hrají důležitou roli, já jsem zmínil proč, ale tou důležitější částí téhle rovnice je vztah Spojených států a Číny a ty čínsko-americké vztahy také nejsou úplně ideální v tuhle tu chvíli a zároveň je naprosto jasné i dlouhodobě, že Čína a Spojené státy mají, co se týče Severní Koreje, úplně jiné cíle a teď je jenom další kritická chvíle, kdy se tyhle ty věci o to více ukazují.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Severní Korea mluví o ohrožení Spojených států amerických. Jak vážně to americká administrativa bere?

Martin ŘEZNÍČEK, zpravodaj ČT v USA, Washington

No, tenhle ten poslední test ukázal opět, že se Severní Korea posunula dále a je to přirozeně, už to není věc nějaké legrace, už to není věc toho, že by Spojené státy bagatelizovaly tuhle tu severokorejskou hrozbu a podívejme se jenom na dnešní prohlášení, která se toho týkají a která ukazují na to, že Spojené státy skutečně chtějí Severní Koreu dotlačit k jednacímu stolu, byť v tuhle chvíli vylučují jakékoli jednání, ale ten tlak je naprosto evidentní, kdy poradce pro národní bezpečnost, jak McMaster i vlastně už zmíněná americká velvyslankyně při OSN Haleyová, prohlásili, že prezident Trump má od svých poradců připravené vojenské možnosti, jak situaci řešit, ale že tohle není preferovaná varianta, jak postupovat, a McMaster doslova vzkázal těm, kteří říkají, že vojenská možnost neexistuje, že existuje, ale že si ji Američani nepřejí a Haleyová mluvila o tom, že bude chvíli trvat, než bude vidět výsledek těch sankcí a Michael Rodgers, což je bývalý šéf sněmovního výboru pro zpravodajské služby, mluvil o tom, že existuje několik různých možností, které se skloňují v zákulisí i často v médiích a to je odstranění přímo Kima, to je jedna z těch možností, slyšel jsme také o tom, že Jižokorejci mají speciální komando, které tohle to nacvičuje, omezený útok na jaderná zařízení, všechno tohle nese obrovská rizika už jenom proto, že Američani, alespoň podle toho, co víme veřejně, nemají tak dobré zpravodajské informace o tom, kde přesně ta jaderná zařízení a jejich komponenty jsou, plnohodnotná invaze, další věc, která by mohla vyvolat potenciální tisíce, ne-li miliony mrtvých, kyberútok vlastně anebo diplomatický, hospodářský tlak a tak dále. O tom kyberútku vlastně ... není, nebo i kdyby ho Spojené státy prováděly, anebo provedly do budoucna, tak nemusíme vědět, že se jim to podařilo a nemusíme zároveň vědět, že si, že si

Severní Korea uvědomuje, že to byl kyberútok ze strany Spojených států. Tohle je ta mlhavá strana téhle té velké rovnice.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Martin Řezníček, americký zpravodaj České televize. Díky za zprávy, na shledanou.

Martin ŘEZNÍČEK, zpravodaj ČT v USA, Washington

Díky, hezký večer.

Daniel TAKÁČ, moderátor

A v Událostech, komentářích vítám odborníka na jaderné zbraně z katedry mezinárodních vztahů **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vlastislava Břízu, dobrý večer.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Dobrý večer i vám.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Je to vlastně pořád dokola. Korea vypálí raketu, nebo vyzkouší nějakou bombu, sejde se Rada bezpečnosti, přijme nějaké sankce, svět, včetně Ruska a Číny, je pobouřen, chvíli jsou nějaká kritická slova. Pak Severní Korea prohlásí cosi o, řekněme, o nadšení pro vlast a o nadšení pro to ji bránit a vypálí raketu. Svět, včetně Ruska a Číny, začne ... a tak dále, mohl bych mluvit neustále kolem dokola. Co to je za hru?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Vy jste to zjednodušil, ale myslím si, ale myslím si, že velmi pregnančně. No, co to je za hru? Klíč hledejme v KLDR. V Severní Koreji. Ten v ruce drží Kim Čong-un jako dědic de facto tohoto, tohoto východního impéria totalitního. On chce učinit svoji zemi nenapadnutelnou, nedotknutelnou, a proto mu má posloužit jaderná zbraň. Takže to cvičení, které vy jste tak zajímavě popsal, tak to je ta jednoduchá odpověď. Ten klíč drží on. To znamená, on chce mít jadernou zbraň pro to, aby byl nenapadnutelný a tím pádem udržel svůj režim při životě.

Daniel TAKÁČ, moderátor

A bavíme se jenom o obraně režimu v Severní Koreji?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

No, primárně ano. Myslím si, že Kim Čong-un ví velmi dobře, ostatně on i vystudoval západní školy, že není možné vést onu válku proletariátu v těch, v těch Leninových intencích, o které se pokoušel Lenin nebo následně, následně i Stalin. Ta doba již pominula, ten stát je velice izolovaný, ano, můžeme říct, že Čína samozřejmě stojí za zády Severní Koreje, nicméně ta tu expanzivní politiku vést nechce, to znamená, Kim Čong-un by byl sám, osamocen a dělat to nechce. Kim Čong-un opravdu v tuhle chvíli, on si uvědomil, že on je tak izolován, že mu hrozí bezprostřední konec a tím pádem vše upjal k vývoji jaderné zbraně jako pojistky proti útoku proti jeho režimu.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Jak do toho potom ale zapadají slova znějící ze Severní Koreji, že Japonsko je třeba raketami potopit do moře, že Spojené státy brzy pocítí bolest, jakou dosud nepoznaly? To nejsou náznaky možného útoku?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Víteť Čong-un a i generace před ním, obě dvě, které byly před tím, byly zvyklé na určitý diplomatický jazyk, který se ve světové politice desítky let, desítky let objevuje. Nová, nová administrativa prezidenta Trumpa tento

úzus zcela zásadně změnila. On začal používat explicitní výrazy podobné tomu, které, které používá Kim Čong-un, to znamená: "Pakliže budete napadeni, vy budete vymazáni z mapy světa a tak dále." To je podobná rétorika. Já se domnívám, že Kim Čong-un nebo vůbec režim Severní Koreje je z tohoto překvapen, zvyká si na to a je daná premisa, že pakliže vy se obujete do totalitního režimu, tak on vlastně nemá kam ustupovat, je to jakési zvíře zahnané do kouta a volí podobnou, ne-li ještě ostřejší rétoriku, takže já bych to viděl tak, že Kim Čong-un reálně toto zhmotnit nechce, protože moc dobře ví, že by to znamenalo opravdu konec jeho, jeho vlády a konec Severní Koreje. To znamená, je to opravdu reakce, reakce na ten západní svět, a teď to vůbec nehájím, naopak, je to strašlivá reakce, ale viděl bych to tak, je to součást jeho hry.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Hm a bavíme se o vážné reakci, bavíme se o severokorejském problému, který je potřeba vyřešit? Jinými slovy, je tato země skutečně blízko jaderné zbrani a tak moderní jaderné zbrani, že je schopna zasáhnout Spojené státy americké nebo celý západní svět?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Tam je potřeba rozlišit ony dvě zásadní roviny. Ta první je jaderná zbraň jako taková. Tak tam, zdali je moderní a moderní, o tom moc spekulovat nemusíme, tam jde o to, aby, aby Severní Korea dokončila proces miniaturizace a ta souvisí s tou druhou, to znamená dostat tu hlavici, ať, ať to bude hlavice jaderná nebo, nebo hlavice vodíková, na nosnou raketu, na raketu středního ...

Daniel TAKÁČ, moderátor

No a tam právě mířím, mířím.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Ano.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Nejsou to jenom slova, že už jsou blízko, anebo je to reálný fakt? Když jsme třeba od Martina Řezníčka před chvílí slyšeli, že Spojené státy vlastně nemají kvalitní informace ze Severní Koreji?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

No, tak rakety středního dosahu jsou reálným faktem. To není ani otázka informací, ale otázka faktů. Proto Severní Korea nám demonstruje svoji sílu tím, že tyto rakety odpaluje a vzhledem k trajektorii letu, ke vzdálenosti, kam dopadnou, je neoddiskutovatelným faktem, že to jsou rakety středního dosahu, to znamená, že v tuto chvíli Severní Korea je schopna účinně ohrozit nejenom Jižní Koreu, ale i Japonsko a musím konstatovat i že nepevninské území Spojených států, ostrova Guam, ale to je vlastně jedno. Vzpomeňme na Pearl Harbor, ten také nebyl v pevninské části USA, to znamená, jakýkoli útok, byť na Guam, by znamenal útok proti Spojeným státům a tím pádem vypuknutí jaderné války a konec režimu Severní Koreje. Takže rakety středního dosahu ano, jenom dopovím poslední větu, ale rakety mezikontinentální, to znamená rakety s dosahem větším než 5,5 tisíce kilometrů, tak ty jsou v tu chvíli, v tuto chvíli ve vývoji. Tam je to pouhá spekulace a Severní Korea neodzkoušela zatím raketu, která by dopadla tak daleko.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Když se vrátím k té kvalitě informací, které, ať už Spojené státy nebo kdokoli jiný má, z dnešní špionážní, řekl bych, vesmírnou technikou, ty informace opravdu nejsou?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Nejsou. Tak tam máte k dispozici národní technické prostředky, rozumějme především satelitní zařízení. Ano, ta kvalita, kvalita obrázků je skvělá, je, to rozlišení je vynikající, nicméně pořád máte řadu těchto vojenských komplexů utajeno. To znamená, ve skalních nebo jiných podzemních komplexech a ten režim vyniká tím, že do

něj prakticky není schopen nikdo infiltrovat. To znamená, nemáte-li člověka na místě, nebo skupinu na místě, pak vy opravdu nevíte, co přesně se děje, protože se to odehrává pod zemským povrchem a tam vaše sledovací aparáty nedosáhnou.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Vojenský zásah a schopnost obrany proti odvetné akci ze strany Severní Koreje, je to reálná věc, nebo ne?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Ted' máte namysli útočníka Severní Koreu?

Daniel TAKÁČ, moderátor

Ted' mám namysli útok na Severní Koreu, která se začne bránit a schopnost obrany proti obraně Severní Koreji?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

Reálně to bezesporu je. Proto ten problém, proč Spojené státy nebo jiné, jiné západní velmoci neprovedou, byť segregovaný malý účinný útok proti jadernému zařízení. Nezapomeňme a to je neúčinnější část a nejničivější část korejského, korejského zbrojního programu, tak to jsou ony, ony dělá rozmístěná na hranici s Jižní Koreou. Problém je geostrategický. Více než 50 % obyvatel Jižní Koreje žije na severu a tím pádem ten dostřel děl by znamenal v prvních hodinách konfliktu desítky tisíc obětí.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Velký problém. Vlastislav Bříza, odborník na jaderné zbraně v Událostech, komentářích. Děkuju za rozhovor, na shledanou.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně

I já, i já, dobrou noc.

Daniel TAKÁČ, moderátor

Poděkování i vám za účast v Událostech, komentářích od celého týmu. Pěkný večer, na shledanou.

Rozhovor s profesorem Vysoké školy Jaroslavem Vostatkem

15.9.2017 ČRo Plus str. 01 12:30 Radiofórum

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Odborná komise, která od roku 2014 pracovala na nové podobě důchodového systému včera uzavřela svou činnost, jak konstatuje závěrečná zpráva, odborníci, úředníci a představitelé různých zájmových skupin a především politici, kteří byli jejími členy se sice shodli na tom, že by systém změny potřeboval. Neshodli se, ale na tom, jaké. Podle předsedy komise profesora veřejné a sociální politiky z **fakulty Sociálních věd** Univerzity Karlovy Martina Potůčka. Kolaps systému nehrozí. Stát si podle něj nemůže dovolit nechat své občany na holičkách. Jiná věc je, jestli důchod bude důstojný a my se vám dnes ptáme, jaká výše důchodu by podle vás byla důstojná? Spoléháte se jenom na stát, pokud jde o budoucí důchod nebo si spoříte i jinak? Je podle vás správné zastropování důchodového věku na 65 let a věnují politici důchodové reformě dostatečnou pozornost? Tak to je, to jsou některé z mnoha otázek, které vám dnes položíme, ale samozřejmě se můžete vyjadřovat k čemukoliv v tomto tématu. My se moc těšíme na vaše názory, číslo do studia je 221552777. Mé jméno je Tomáš Pavlíček a budu vás pořadem provázet až do jedné hodiny. Hostem dnešního Radiofóra je jeden z členů

důchodové komise Jaroslav Vostatek, profesor Vysoké školy finanční a správní. Vítám vás tady pane profesore, dobrý den.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Také souhlasíte s tím, že kolaps systému nehrozí, ale otázka je na jaké důchody stát bude v budoucnu mít?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No, ta otázka je dosti sugestivně postavená samozřejmě, ale ono asi obvykle takhle staví, čili kolaps systému nehrozí a já bych to spíš ještě bral z toho hlediska těch počítačů, protože jasné je, že nějaké důchody budou. Otázka je, jak velké budou a to nebude záležet jenom na stárnutí populace. To bude záležet i na dalších, daleko významnějších faktorech.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Na kterých?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No, třeba jak se bude rozvíjet ekonomiky jo, čili když bude dynamika ekonomiky takřikajíc dynamika hrubého domácího produktu, například 5 procent ročně nebo 10 procent ročně. No tak to za 20, 30, 40 let, kdyby to takhle trvalo bude vypadat úplně jinak než kdybychom se potáceli někdy kolem nulových přírůstků národního důchodu.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Takže když budeme hodně pracovat a ekonomika bude šlapat, tak v podstatě se o svůj důchod obávat nemusíme?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Určitě ne.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, ale to nevíme jestli to skutečně tak bude, ale z toho dnešního hlediska jsou podle vás potřeba v tom systému nějaké zásadní změny a nebo jenom jisté parametrické úpravy?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No podívejte se, ten náš systém je velmi špatný a skládá se ze dvou pilířů a špatné jsou oba dva pilíře, špatné, velmi špatné. Největší průšvih je to, že pokud jde o ten základní pilíř, že lidé tomu nerozumějí a to ne, protože by byli hloupí. Pan profesor Potůček včera dokonce tvrdil, že ti lidé jsou negramotní finančně. Já jsem říkal v žádném případě. Ta negramotnost je na té druhé straně, prostě ty zákony jsou špatné. Uspořádání je špatné, pokud tomu člověk nerozumí, abysme v průběhu jednání jedné subkomise se v podstatě dověděl i to, že tomu nerozumí i pan premiér, ale není jaksí tomu, není to nic zvláštního. To vyplývá z toho systému a my dokonce na to máme 7 let starý nález ústavního soudu, že ten systém je nesrozumitelný svým adresátům a to je základní chyba.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No a počkejte, ale ty důchodové systémy sami od sebe jsou zřejmě velmi složité po celém světě. Jsou jinde dejme tomu srozumitelnější, pochopitelnější?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Určitě ve světě najedeme různé systémy, čili nelze si představovat tak, že bychom mohli mít jenom jeden systém. No a ty systémy se liší například tím, zda obsahují nebo neobsahují takzvaný rovný důchod významné výše, například 30, 40 procent průměrného celostátního výdělků pro všechny rezidenty daného staří a tak dále, čili tomuhle každý rozumí. Ve Velké Británii prostě všichni, pokud tam jsou aspoň 35 let respektive 35 let platili pojistné národního pojištění, tak tam mají daný důchod a tomu musí rozumět každý.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ano, to je jedna část toho důchodu dejme tomu pro všechny stejná.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ne, ne, ne to je státní důchod tečka.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A k tomu si, ale přidá každý podle toho jakési tomu dává připojištění a tak dále, to už je na něm?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

K tomu, k tomu v každé zemi tohoto druhu mají nějaký další pilíř. No a ve Velké Británii v posledních letech vsadili na zaměstnanecké penze. Ty jsou mimochodem u nás zakázané, jedna z dalších jaksi skoro nehorázností by se dalo říct. Zákon zakazuje zaměstnanecké penze. No a Velké Británii ten systém zaměstnaneckých penzí byl rozšířen samozřejmě už před poslední reformou. Tam ty zaměstnanecké penze měla víc jak polovina zaměstnanců, víc jak polovina. No a ty zaměstnanecké penze byli poměrně vysoké v průměru a představovali asi zhruba 50 procent předchozího výdělků v průměru, čili to bylo, to jsou částky daleko větší než ten státní důchod, který tam mají na úrovni nějakých 26 procent průměrného celostátního čistého výdělků.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

To vím od našich kolegů, kteří pracovali v BBC, tak vědí, že ke každé libře oni si přidali od té firmy si sami přidali vlastní a potom měli slušný důchod, ale mně jde o ten český, tedy mohl by se tímhle způsobem inspirovat nebo v čem je kromě té složitosti ještě špatný, jak jste říkal? A kde vy vidíte možnosti změn, jsou to ty změny úplně razantní nebo jenom drobné parametry, parametrické?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No podívejte se, drobné parametrické změny, jako se dělaly v posledních letech v podstatě nemají žádný význam z hlediska toho systému a to není jenom můj názor. To je prostě názor zahraničních expertů, jak, jak těch, kteří rozumějí tomu českému systému, tak obecně. Prostě se vyvíjel nějaký systém totálně zastaralý a se špatnými parametry nejrůznějšími, tak jediná šance, co s tím udělat je totální reforma zásadní reforma. Proč? No protože jakmile se to rozkoukne, tak se o každém kousku, o každé dílčí reformě jako se to dělalo v posledních letech u nás, tak se bude neustále diskutovat a v parlamentu a tak dále a někdo si tam zase něco přihodí upraví podle svého, podle svých zájmů třeba. No a výsledek bude takový, že za 5, 10 let takovýchto úprav ten systém bude v podstatě stejný jako na začátku.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to říká profesor Jaroslav Vostatek, profesor Vysoké školy finanční a správní, který je naším hostem v Radiofóru. Vy nám můžete volat jak jsem řekl na začátku na číslo 221552777 a nebo nám můžete psát na facebook, twitter na dvě aplikace, které jsou vám pro tento účel k dispozici. No a teď dostanou prostor naši první posluchači. Na lince by měl být Martin Ambroz, dobrý den.

Martin AMBROZ, posluchač na telefonu

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak jaký, jak vysoký je podle vás důstojný, důstojný opravdu důchod?

Martin AMBROZ, posluchač na telefonu

No, toť velice těžká otázka, protože to je věc, která se samozřejmě mění v době a čase, protože pokud teďka považujeme něco za rozumný důchod, tak určitě by to nemělo být míň než je nějaké dvě třetiny toho stávajícího platu, co většina lidí prostě má, ale pokud já uvažuji, že za nějakých 25 let půjdu do důchodu, tak samozřejmě vím, že ten důchod musí být násobně vyšší. Takže určitě ty stávající důchody nepovažuji za důstojné a ten systém jako takový považuji za špatný.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A děláte něco pro to, aby se vaše osobní pozice v tomhle případě zlepšila? To jest, když ten důchod není podle vás důstojný a nebude zřejmě, tak snažíte se jaksi připojistit penzijně nebo podnikáte proti tomu nějaké kroky, abyste skončil s tím nedůstojným důchodem?

Martin AMBROZ, posluchač na telefonu

Určitě, jednak se nespolehám na státní důchod, nespolehám se ani na žádné důchodové připojištění, protože to považuji, že to jenom velice špatný nápad pro, který je výhodný pouze pro banky, nikoliv pro občany. Mé řešení je investice do nějakých zahraničních podílových fondů plus se snažím dávat dohromady nějaké věci spíše nemajetkové povahy, ale určitě se nespolehám na ten státní důchod. Protože vím, že stát se o mě nepostará.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No a ty debaty politické a odborné o úpravách penzijního systému, předpokládám, že sledujete, co si o nich myslíte, co si myslíte o tom, že zatím i ta důchodová komise skončila bez nějakého jasného výsledku, bez nějakého jasného doporučení, a že se zatím nepodařilo tady ten systém reformovat.

Martin AMBROZ, posluchač na telefonu

Já naprosto souhlasím s panem profesorem v tom, že tento systém se zreformovat vlastně nedá. Myslím si, že pokud by se udělal rázný krok a udělalo se nové nastavení, tak to je jediná cesta, která může tady tento důchodový systém nějak zachránit, protože stávající systém je pouze v rukou politiků a politici tu za 100 korunu, tu za 200 korun, tu za 1500 korun ručně se snaží si získat nějaký zájem voličů, ale ve skutečnosti pro ty voliče nedělají v důchodovém zabezpečení nic.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to byl Martin Ambroz, děkuji vám a na slyšenou.

Martin AMBROZ, posluchač na telefonu

Díky, na slyšenou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A na naší lince 221552777 už je připravená i Renata Hašková, dobrý den.

Renata HAŠKOVÁ, posluchačka na telefonu

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vám také položím tu sugestivní otázku, i když velmi těžkou na odpověď, jak vysoký je podle vás důstojný důchod?

Renata HAŠKOVÁ, posluchačka na telefonu

No, důstojný, no takhle bych to řekla. Mně ty dvacetikorunové příplatky dohnaly do zaměstnání. Je mi 67 let a musím pracovat, protože mezitím se zdražilo všechno možný i základní potraviny a prostě bych neměla na to, i když je byt můj a platím jenom do toho společenství vlastníků, zaplat' pán bůh, tak neuplácím činži, která by přesahovala můj důchod, protože dneska prosím vás za 2 místnosti plus kuchyňskej kout a koupelnu chtějí pomalu 15 tisíc v Praze, takže řeknu vám upřímně na to bych neměla. Já mám důchod 10,5 tisíce.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Takže to děláte tak, že stále pracujete a budete pracovat ještě pokud to půjde?

Renata HAŠKOVÁ, posluchačka na telefonu

Pokud to půjde, tak budu pracovat ano.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A myslíte si, že by se v tom.

Renata HAŠKOVÁ, posluchačka na telefonu

Protože nemůžu se a to si spořím na důchod, já mám penzijní připojištění. No do žádných investičních fondů už jako bych nešla, protože ani tomu pořádně nerozumím, ale řeknu vám upřímně. Spořím si na důchod, to je jedna věc, mám životní pojištění, mám úrazové pojištění. Prostě tohle to všechno splácím z toho důchodu no, i když jsou to minimální částky, protože řeknu vám upřímně, ono to z toho všechno nejde, tak proto si přivydělávám.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak já vám mockrát děkuji za váš příspěvek do Radiofóra, díky a na shledanou.

Renata HAŠKOVÁ, posluchačka na telefonu

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A ještě máme na lince pana Františka Adámka, dobrý den.

František ADÁMEK, posluchač na telefonu

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak zase tatáž otázka, jak vysoký je podle vás důstojný důchod?

František ADÁMEK, posluchač na telefonu

Takhle důstojný důchod by měl být takový, aby pokryl veškerý náklady dotyčného člověka, ať je kdekoliv.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ale to znamená máte představu o nějaké částce nebo poměru třeba k průměrnému platu nebo k předchozímu platu?

František ADÁMEK, posluchač na telefonu

Takhle, představa je asi následovná. Jako důchod by měl mít základ z minima plus výdaje na bydlení a plus základní potřeby. To znamená, že v přepočtu by to mělo být asi vyšší než je momentálně průměrný důchod.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Určitě a vy osobně jakým způsobem se snažíte na důchod zabezpečit? Věříte jenom státu nebo se snažíte spořit i jinak?

František ADÁMEK, posluchač na telefonu

Takhle já jsem v částečném invalidním důchodu, nemám ani 8 tisíc, ale to mi nevádí, protože žiju teďka defakto na vesnici, takže nějak si to vynahrazuju jo, ale je tady jedna otázka základní. V případě, že se budou zvyšovat důchodu od prvního ledna zase jako vždycky. Tak se mi tam nezdá jedna základní věc. Když se zvyšují důchody, tak by se měly důchody zvyšovat všem stejně a ne v poměru, protože já dám příklad. Já mám 8, průměrně 11. Teď kdo má o ty 3 tisíce víc to je 14, tak v případě, kdyby se zvýšilo teoreticky o 500, tak mně se zvýší důchod o 350, dotyčným člověku se to zvýší o těch 500 plus 150.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

To vám nepřijde spravedlivé?

František ADÁMEK, posluchač na telefonu

Ne takhle, abysme si rozuměli a jelikož je řada lidí, který jsou pod tu hranici těch toho průměru, tak ty to vlastně odnesou na úkor jiných.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře, já vám děkuji za váš podnět, díky na shledanou.

František ADÁMEK, posluchač na telefonu

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to je jedna taková konkrétní otázka velice vlastně se to blíží to zvýšení důchodů, čili pane profesore Vostatku, mělo by se zvyšovat všem stejně ten důchod a ne takhle jak to bude, jak to říkal pan Adámek v poměru?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No podívejte se, tady zase se musí vycházet z toho, jaký systém máme a jaký systém chceme případně do budoucna. No a máme takovou patlanici, máme důchody, které u lidí, kteří dělali celý život, tak ten důchod tak ze dvou třetin je důchodem rovným, jo čili ten průměrný důchod dělá necelých 12 tisíc, tak řekněme, že z těch 12 tisíc všichni důchodci dostávají jakoby jednotně 8 tisíc a ten zbytek závisí na tom, kolik ten dotyčný v minulosti vydělával. Čili máme takovouhle patlanici dvou systémů, čili ten systém je teda třeba rozdělit na 2, na rovný důchod a na procentní důchod, který bude opravdovým pojištěním. No a v systému rovného důchodu platí to, že rovný důchod je rovný pro všechny. No a tudíž se zvyšuje taky stejně všem, že jo. No a ten důchod pojistný, kde závisí na tom, kolik, kdo v minulosti vydělával. Kolik kdo přispěl do toho systému.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ta zásluhovost.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ano, tam musí být ta zásluhovost. To znamená, tam ten důchod by se měl zvyšovat podle toho, jak je velký jednotným procentem.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak posloucháte pořad Radioforum a jak jsem předeslal můžete se s námi spojit ne jenom po telefonních linkách, ale také po sociálních sítích a to je právě doména Mariana Vojtka, editora sociálních sítí Českého rozhlasu plus, dobrý den Mariane.

Marian VOJTKO, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Dobré odpoledne, začněme je tady toho více než dost. Pavel Proz na facebooku konstatuje, že ani před revolucí, ani po revoluci se důchodce nedočkal zasloužené důstojné, důstojného dožití svého života na úrovni, kterou zasluhuje. Není prostor pro slušnost vůči lidem, kteří v tom mají prsty a to od zaměstnavatelů, počítá je po poslance, senátory, prezidenty, předsedy vlády a ministry. Z dalších názorů Gabriel Svoboda důchodový systém musí být odolný proti tunelování, hyperinflaci, znárodnění a měnové reformě, a proto by měl být zachován průběžný systém, i když třeba s jinými parametry. Miroslav Lazák pobírat důchod je věc, o které se lidem ve většině zemí světa ani nesní, proto mají mnohočetné rodiny, aby mladí pomáhali. Zdejší realita je asi taková, že stará generace mohla ze starobního vyžít. Současná už musí kombinovat svoje úspory se starobním důchodem a ta mladá už bude muset využít prakticky jen z toho, co si našetří, což při dnešním trendu zadlužování se bude hodně v uvozovkách zajímavé. No, aby tady nebyla pouze kritika, tak máme i konstruktivní posluchače nebo respektive uživatele sociálních sítí. Budu opět naprosto konkrétní. Petr Voříšek napsal na našem facebooku velmi obsáhlý post. Prosím začtěte se do něj, protože jsou tam čísla s kterými teď já operovat nebudu, ale přečtu to nejpodstatnější. Jak píše pan Voříšek, důležité je přesvědčit lidi, aby hlavně sami a rádi platili mnohem víc. Dnes je systém postaven tak, že chudým dovolí neplatit téměř nic. Bohaté okrade a nakonec udělá žebráky ze všech. Recept, rozdělit penzy na dvě složky, za prvé rovný státní důchod ve výši 33 procent aktuální průměrné mzdy, který by automaticky dostávali všichni nad 65, pokud předtím do systému přispívali a za druhé privátní penzijní systém, který by kombinoval penzijní fondy a třeba investice do realit, umění a podobně. Uživatel Spolek za likvidaci sociálního státu, Spolek za likvidaci sociálního státu píše z ména jednoduchá, důchody zrušit bez náhrady a ještě Jan Písař ten by před ně oddělil důchody od státního rozpočtu s tím, že by stát přispíval na invalidní a pozůstalostní důchody. Invalidní důchod by poskytoval zejména těm, kdo si opravdu nemohou svou práci ani po rekvalifikaci vydělat dostatek prostředků. Invalidy bych v tom případě zvýhodnil při pobírání dávek v nezaměstnanosti. Píše Jan Písař v naší aplikaci na webu.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak pro tuto chvíli děkuji Marinu Vojtkovi za shrnutí těch názorů. Pane profesore Vostatku, mimochodem to co říkal pan Voříšek, tak to je víceméně to, co navrhuje vy, vidíte to rozdělení, rovný důchod.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ano, ano.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

To je ten druhý pilíř, ale mimochodem zaznělo tam i to, že ten systém pokud by byl nějaký nový systém, tak by měl být odolný vůči tunelování. To znamená, jak by měl být ošetřen třeba ten druhý pilíř o kterém tu mluvíte, tak aby se nestalo, že ty peníze někde zmizí? Aby byl garantován opravdu.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No tak v každém civilizovaném státě existuje nějaká státní regulace a ta v podstatě takové to primitivní tunelování vylučuje, že ve světě se jednou za 10 let stane nějaký 1 průser s prominutím.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Prosím nepoužívejte taková to slova.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ano, omlouvám se, že prostě zkrachuje nějaký třeba podnikový penzijní fond, čili všechno se ve světě najde, ale u nás to nejprimitivnější tunelování neexistuje a není možné jo, lze diskutovat o tom, jakou marži mají třeba na české finanční společnosti a mají jí teď poměrně vysokou, zbytečně vysokou díky poslancům ještě tohoto parlamentu. No a takže samozřejmě na podobné jevy se i u nás reaguje tím způsobem a nemluvím o své reakci se zdržují prostě nějakých ošetřejších slov kromě toho jednoho sprostého, co jsem řekl před chvílí.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ano.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Tak prostě bývá to třeba i Německo vysvětlováno tak, že ta státní podpora, která se tam dává takzva rísterově penzi, takže v podstatě se přemění na zisky příslušných společností. Takže ten systém je z tohoto hlediska neefektivní. Čili posluchač měl jaksí na mysli něco takového, no tak bohužel tohle se ve světě děje a je třeba marže penzijní společností a podobných finančních společností velmi pečlivě regulovat.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak ještě se nám dovolal pan Pekárek, dobrý den.

pan PEKÁREK, posluchač na telefonu

Dobrý den, mám několik takových drobností, poznatků. Za prvé zajímavé je srovnat, jak vypadá průměrný důchod a jak vypadá minimální mzda, respektive jak vypadá průměrná mzda. Hned z toho vyplyne, že prostě důchodci jsou tak nějak trošičku na nějaké vedlejší koleji. Jestliže já jsem teda penzista podotýkám penzista v důchodu. Jestliže já teda dám 2 tisíce i více měsíčně za léky, které zdravotní pojišťovna nehradí, tak už tím pádem jsem nějakým způsobem hendikepován taky jo. Co by se stalo, kdyby část svých daní, svých daňových povinností, děti odvedly přímo rodičům? Pošlu tátovi tisícovku a mají o tisícovku nižší daň a ejhle nula od nuly pojde, erár o nic nepřijde a děti, které víc vydělávají díky tomu, že se rodiče uměli postarat o jejich vzdělání a kvalifikaci, tak se budou mít lépe.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Předpokládám, že máte děti, které by vám tam poslali ty peníze, kdyby to šlo?

pan PEKÁREK, posluchač na telefonu

Ano, ano, ano prostě dvě moje děti poslaly by mi poslal syn měsíčně 1000 korun, tak bych měl o tisícovku menší daň vyrovnáno, hotovo.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ano.

pan PEKÁREK, posluchač na telefonu

Jestliže my se dneska rozhodneme se ženou, že se budeme taky věnovat nějaké kultuře, tak když si zajdeme jednou měsíčně do divadla, jednou měsíčně na symfonický koncert a jednou měsíčně do kina, tak na to potřebujeme 3 tisíce. Jo, takže prosím vás pěkně z tohohle toho všeho vyplývá, že ono dneska je to opravdu tedy nedůstojné.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Rozumím.

pan PEKÁREK, posluchač na telefonu

A já se divím jedné věci, že jestliže pan profesor Vostatek má ve věci tak jasno a tak přehledno a je členem té komise, že ti, kteří o tom rozhodují mu nedopřáli sluchu.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak pane děkuji vám pane Pekárku, pane Vostatku nedopřáli vám sluchu ostatní členové komise?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No já bych řekl, že mně dopřáli sluchu, nechali mě vypovídat a tím to skončilo.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ale nic s tím neudělali.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ano, ano.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

To znamená, ale může být takováhle komise do budoucna vůbec efektivní v tom složení v jakém byla nebo existuje vůbec nějaká možnost, aby se to s tou reformou posunulo, jde to způsobem komise nějak jinak složené třeba?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

No určitě to jde, ve světě se to umí, ale nedělají se takovéhle obrovské komise, aby tam bylo 30 členů a ještě dalších, další třicítka, která se tam může dostavit a ovlivňovat jednání a mluvit a diskutovat do nekonečna o tom tomtéž v podstatě, jo čili.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Takže jde o to zúžit ten počet lidí.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ano, já dám příklad.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Abyste k něčemu dospěli?

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Když se třeba v Německu nebo Velké Británii před několika lety rozhodli udělat důchodovou komisi, tak ta důchodová komise měla zhruba 3 členy, 3 členy a v první fázi úkolem této komise bylo udělat analýzu stávajícího stavu bez toho, že by dělala ta komise jakékoliv návrhy. Totiž ten průšvih u nás.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Teď jste použil lepší slovo.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Ano, ten průšvih je v tom, že jakmile se vám sejdou různí lidé s různými zájmy, tak každé chce něco prosadit.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to bylo doporučení snad pro příští vládu, já se totiž teď ještě obrátím na Mariana Vojtku, jak skončila naše anketa na twitteru?

Marian VOJTKO, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Naprosto jednoznačně ne politici nevěnují důchodové reformě dostatečnou pozornost, konkrétně 92 procent hlasujících na twitteru.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak s tím byste asi souhlasil pane profesore.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Určitě.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře, tak to byl Jaroslav Vostatek, profesor Vysoké školy finanční a správní. Jeden z členů důchodové komise, já děkuji, že jste přišel k nám do studia a rozebral podrobně tohle téma, díky a na shledanou.

Jaroslav VOSTATEKA, profesor Vysoké školy finanční a správní

Na shledanou a hezký den všem

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Děkuji také Marinu Vojtkovi editorovi sociálních sítí.

Marian VOJTKO, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Pěkný víkend.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tomáš Pavlíček děkuje i všem našim posluchačům, omlouvá se těm na které se nedostalo, protože to bylo opravdu široké téma a zajímalo hodně našich posluchačů. Všem vám děkuji a přeji vám hezký víkend a teď už nastává okamžik, kdy se Jan Burda ujme slova a řekne nám co vás čeká a nemine po zprávách po třinácté hodině.

Severní Korea chce jadernou zbraň kvůli obraně. Chová se ale jako Hitlerovo Německo, říká expert

14.9.2017 irozhlas.cz str. 00

Hwasong Zdroj

Rada bezpečnosti OSN jednomyslně schválila přísnější sankce vůči KLDR. V úterý tak zareagovala na šestý jaderný test, který severokorejský režim provedl 3. září. Jak reálnou hrozbu Severní Korea představuje?

„Prokazatelně disponuje nosiči středního dosahu, nicméně ne dalekého dosahu,” řekl Vlastislav Bříza, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který by hostem středečního Interview Plus.

KLDR můžeme podle Břízy bezesporu označit za jadernou mocnost. „Severní Korea za posledních jedenáct let vyzkoušela již šestkrát jadernou zbraň, v procesu miniaturizace pokračuje dále. Je prakticky jisté, že nedisponuje pouze jednou jadernou zbraní,” říká.

Znalci se ale neshodnou na tom, zda je KLDR schopna jaderné zbraně použít. „Vlastní je. Nevíme přesně kolik, ale vycházíme z toho, že jde zhruba o deset až třicet kusů. Nemá ale v tuto chvíli nosič, kterým by tyto zbraně dopravila na cíl. V tuto chvíli je sice vlastní, ale neohrožuje reálně svět v tom smyslu, že účinně dokončila proces miniaturizace.”

„Ona prokazatelně disponuje nosiči středního dosahu, nicméně ne dalekého dosahu. Ještě dnes tedy neohrožuje pevninské území Spojených států nebo Evropy. Teoreticky ale ohrožuje oblast Japonska nebo Jižní Koreji,” vysvětluje Bříza.

Ve skalním komplexu

Testy probíhají pod zemským povrchem. „Byly doby, kdy světové supervelmoci testovaly jaderné zbraně v atmosféře, pod vodou a pod zemí. Tohle již naštěstí pominulo, je to přes čtyřicet let uzavřeno. Severní Korea provádí tyto výbuchy výhradně pod zemí, ve skalním komplexu. O to je těžší detekovat je, určit ničivou sílu,” popisuje expert na jaderné zbraně.

Severokorejsí vědci vyvinou zbraň a spočítají, jakou sílu by měla mít. „Tuto zbraň potom vyzkouší. Na základě měření vyhodnotí, zda se jim povedlo správně odhadnout sílu daného výbuchu,” vysvětluje.

Podle odhadů měl mít poslední test sílu přibližně 50 až 100 kilotun, což představuje o mnoho větší výbuch než ten v Hirošimě a Nagasaki. „Jaderné bomby svržené v srpnu roku 1945 měly řádově mezi 10 až 20 kilotunami. V Hirošimě a Nagasaki za prvních 24 hodin zemřelo asi 300 tisíc lidí,” vypráví Bříza.

Text je převzatý z Českého rozhlasu Plus

Udržet se u moci

KLDR prezentuje vývoj zbraní jako obranou taktiku, útočit prý nechce. „Problém Severní Koreje tkví v nevyzpytatelnosti režimu. Je to nejtuzší režim světa, řízený jednou konkrétní osobou, který je nazývaný vůdcem. Jde tedy o podobné schéma jako za nacistického Německa. Tam Adolf Hitler rozhodoval úplně o všem,” říká odborník.

„Žádná jiná jaderná mocnost na světě není takto řízená. Jeden člověk není schopen rozhodnout o použití jaderného arzenálu na jinou zemi. V tom tkví výjimečnost režimu KLDR. Pravděpodobnost nebezpečí je tím pádem vyšší, nicméně si nemyslím, že by měla být extrémní,” podotýká Bříza.

„I režim si musí uvědomovat, že reakce USA by byla naprosto drtivá. Kim Čong-un je třetí generace z vládců, jeho primárním cílem je udržet se u moci. Tu zbraň tak opravdu vyvíjí jako pojistku proti případnému útoku z jakékoliv strany. Vychází totiž z premisy, že majitel jaderné země je vlastně nenapadnutelnou zemí,” vysvětluje.

URL| https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/severni-korea-chce-jadernou-zbran-kvuli-obrane-chova-se-ale-jako-hitlerovo_1709140615_jra

Negativní výsledek daňové kontroly a hrozba penále a úroku z prodlení

13.9.2017 DHK - Daňová a Hospodářská Kartotéka str. 34 Právo

Bc. Anna Gromovová

Obrana před doměřenou daní je často běh na dlouhou trať. Jste-li však přesvědčeni, že chyba je na straně finančního úřadu, odvolejte se, říká JUDr. Roman Pecháček z poradenské kanceláře WTS Alfery. S doměřením daně jsou totiž spojeny nepříjemné sankce - penále a úrok z prodlení.

* S jak velkými částkami v tom případě musíme počítat?

Jejich výše rozhodně není malá. Penále činí buď 20 % z doměřené daně a ze sníženého odpočtu daně, nebo 1 % ze snížené daňové ztráty. Úrok z prodlení je v současnosti 14,25 % za rok. Jeho výše není konstantní, závisí na repo sazbě České národní banky. Pokud vám tedy finanční úřad doměří daň například 100 000 Kč a úrok z prodlení se bude počítat za dva roky, zaplatíte na sankcích 48 500 Kč.

* Negativní výsledek daňové kontroly tedy může opravdu nepříjemně zasáhnout do našich financí. Můžeme se proti rozhodnutí kontrolorů nějak bránit?

Základní obranou proti doměrku daně po provedené daňové kontrole je odvolání. Tenhle krok bychom ale neměli příliš odkládat, protože pro podání odvolání je stanovena poměrně krátká lhůta, a to třicet dnů od doručení platebního výměru.

* Je třicet dnů dostatečně dlouhá doba na to, abychom podali dobře sepsané odvolání?

Určitě. Zákon totiž přímo stanoví, že do doby, než je o odvolání rozhodnuto, lze údaje v odvolání doplňovat a pozměňovat. Takže stačí podat pouze formální odvolání, které se později rozšíří.

* Co přesně se děje pak? Rozhoduje o odvolání stejný finanční úřad, který daň doměřil, nebo někdo jiný?

V ideálním případě zruší vydaný platební výměr sám finanční úřad. Nebo alespoň sníží původně doměřenou daň. To se ale, bohužel, nestává příliš často. Téměř vždy o odvolání rozhoduje Odvolací finanční ředitelství.

* Za jak dlouho se dozvíme výsledek dovolání?

Zákon nestanoví žádnou lhůtu. Generální finanční ředitelství však vydalo pokyn, podle kterého by mělo rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství padnout do šesti měsíců.

* Jak moc uhrazení doměřené daně spěchá? Musíme zaplatit okamžitě?

Ne, to není nutné. Podání odvolání má odkladný účinek, což znamená, že doměřenou daň nemusíte zaplatit okamžitě, ale až na základě rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství o odvolání.

* Zdá se, že podat odvolání se vyplatí. Alespoň se tak oddálí okamžik, kdy budeme muset zaplatit dlužnou částku.

Já bych to řekl trochu jinak. Okamžik, kdy budeme muset zaplatit dlužnou částku, se podáním odvolání opravdu oddálí. Pokud ale Odvolací finanční ředitelství odvolání nevyhoví, prodlouží se doba, za kterou naroste úrok z prodlení z daňového nedoplatku. Podat odvolání se vyplatí spíše proto, že Odvolací finanční ředitelství v mnoha případech nesdílí názor finančního úřadu. To bylo i jedním z důvodů pro přiznání odkladného účinku odvolání. Stát totiž v případě, kdy finanční ředitelství zrušilo rozhodnutí finančního úřadu, musel hradit úrok a na základě žaloby také způsobenou škodu.

* Pokud je výsledek odvolacího řízení zamítavý, nezbyvá nám už nic jiného než neprodleně zaplatit dlužnou daň. Nebo máme ještě nějakou další možnost?

V případě zamítnutí odvolání musíte skutečně daňový doměrek uhradit, ale v mnoha případech pouze dočasně. Pokud Odvolací finanční ředitelství zamítne vaše odvolání, můžete podat správní žalobu ke krajskému soudu. O daňovém doměrku pak bude rozhodovat nezávislý soud, nikoli další „berňák“.

* Má podle vašich zkušeností smysl bojovat proti rozhodnutí finančního úřadu? Jaké jsou naše šance na úspěch?

Ještě před podáním odvolání je dobré zjistit, jestli případ podobný vašemu již neposuzoval soud, a to zejména Nejvyšší správní soud a Ústavní soud. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zejména těm případům, které zmíněné soudy uveřejnily v oficiálních sbírkách svých rozhodnutí, dále kauzám, kdy rozhodoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu nebo plénum Ústavního soudu a v neposlední řadě judikátům, kdy Nejvyšší správní soud a Ústavní soud vyjádřily vzájemně odlišný názor. Obrana před doměřenou daní je často velmi zdlouhavá a s nejistým výsledkem, přesto se v mnoha případech bojovat vyplatí. Kromě toho pracovníci daňové správy, zejména metodici Odvolacího finančního ředitelství sledují pozorně rozhodovací činnost soudů, zejména těch vrcholných. A tak se často stává, že rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství reflektuje judikaturu uvedených soudů.

* Postup je v tomto případě stejný jako u podání odvolání? Nebo se v něčem podání správní žaloby liší?

Lhůta pro podání správní žaloby je dva měsíce od doručení zamítavého rozhodnutí o odvolání. Správní žalobu už ale nesmíte nijak „vylepšovat“. To znamená, že v ní uvedete jen to, co už jste namítali v průběhu daňového řízení, zejména v rámci řízení odvolacího.

* Jak dlouho budeme v tomto případě čekat na výsledek?

Soud není vázán žádnou lhůtou, ve které musí rozhodnout.

* Co se stane, když u soudu „vyhrajeme“?

V případě, že soud vašemu odvolání vyhoví, musí finanční úřad bez žádosti vrátit dříve inkasovaný doměrek daně. Zároveň je povinen zaplatit úrok, který momentálně činí oněch zmiňovaných 14,25 % za rok. Tento úrok je osvobozen od daně z příjmů. Pokud vám vznikla škoda přesahující výši úroku, jste oprávněni uplatnit nárok na náhradu škody. Skutečnou škodu, ale také ušlý zisk a náhradu nákladů řízení musí uhradit Ministerstvo financí.

* A co dělat v případě, pokud soud naši žalobu zamítne?

Pokud krajský správní soud vaši žalobu zamítne, můžete podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Stejnou možnost má ovšem i Odvolací finanční ředitelství - tedy v případě, kdy krajský soud naopak vyhoví vám - a tuto možnost využívá. Lhůta pro podání kasační stížnosti je dva týdny od doručení rozhodnutí krajského soudu. Poslední instancí, na kterou se můžete obrátit v rámci českého soudnictví, je Ústavní soud. Lhůta pro podání ústavní stížnosti je šedesát dnů od doručení rozhodnutí o zamítnutí kasační stížnosti. Ústavní stížnost lze ale podat pouze tehdy, pokud bylo porušeno ústavně zaručené základní právo nebo svoboda.

* Myslíte si, že má smysl obracet se na Ústavní soud?

Mohlo by se zdát, že podání ústavní stížnosti nemá smysl, že je to už jen pouhá formalita. Příklady z praxe ale ukazují, že mohou nastat situace, kdy teprve Ústavní soud rozhodne ve prospěch poplatníka daně. Jde například o průlomový judikát, který se týkal počítání lhůty pro vyměření daně.

* Může mě můj daňový poradce zastupovat před všemi soudy?

Bohužel ne, při řízení před Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem musíte být zastoupeni advokátem. Praxe bývá někdy taková, že kasační či ústavní stížnost formálně podá advokát, ale připraví ji daňový poradce.

* Pokud nechceme podávat odvolání nebo jsme to nestihli, existuje nějaká možnost, jak neplatit daňový doměrek nebo alespoň související sankce?

Ano, jedna možnost existuje - požádat o prominutí daně nebo alespoň příslušenství daně, tedy penále a úroku z prodlení. Žádat o prominutí daně lze v případě nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. Případy, kdy je vyhověno, jsou však zcela výjimečné. U příslušenství daně je šance větší. Generální finanční ředitelství vydalo mnohastránkový pokyn, kterým se vymezují důvody pro prominutí příslušenství daně, ale také důvody, kdy má být žádost zamítnuta.

O autorovi| Bc. Anna Gromovová je studentkou magisterského studijního programu Mediální studia na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy
Foto popis|

Sankce vůči KLDŘ

13.9.2017 ČRo Plus str. 01 11:34 Interview Plus

Michael ROZSYPAL, moderátor

Plné znění zprávy

Rada bezpečnosti OSN jednomyslně schválila přísnější sankce vůči KLDR. Včera tak učinila v reakci na zatím poslední šestý jaderný test, který severokorejský režim provedl začátkem září. Jak reálnou hrozbu Severní Korea vlastně představuje a jakým arzenálem disponuje? O tom bude dnešní Interview Plus. Mým hostem je Vlastislav Bříza, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobré dopoledne.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Já jsem Michael Rozsypal a přeji dobrý poslech. Pane Břízo, můžeme vlastně KLDR označit za jadernou mocnost?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Bezesporu, bohužel, ano. Severní Korea za posledních jedenáct let vyzkoušela již šestkrát svoji, svoji jadernou zbraň. V procesu, v procesu miniaturizace pokračuje dále. Dá se říct, že nedisponuje pouze jednou jedinou jadernou zbraní. To je prakticky jisté. To znamená, že ano, musím vám odpovědět kladně. Ano, Severní Korea je jadernou mocností.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Znamená to, že KLDR je tedy kdykoliv schopna použít jaderné zbraně?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Použít, to už je druhá otázka. Ona jimi disponuje. Ona je vlastní. Nevíme přesně kolik, nicméně vycházíme z toho, že je to zhruba v rozmezí 10 až 30 kusů, plus mínus. Na druhou stranu v tuto chvíli nemá nosič, kterým by tyto jaderné zbraně dopravila na cíl. Takže ano, disponuje jimi, nicméně ještě v tuto chvíli reálně, reálně nehro..., neohrožuje svět v tom smyslu, že účinně dokončila proces miniaturizace. Abyste mi rozuměl. Ona disponuje nosiči, nosiči středního dosahu, je prokazatelné.

Michael ROZSYPAL, moderátor

To jsou ty balistické rakety?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. To jsou ty balistické rakety. Nicméně zřejmě ne rakety dalekého dosahu, to znamená ještě dnes neohrožuje, řekněme, území, pevninské území Spojených států, neřku-li Evropu, to v žádném případě, ale disponuje raketami středního dosahu, které účinně odzkoušela. Tedy ohrožuje perimetr Japonsko, Jižní Korea až po ten zmiňovaný a tolik skloňovaný ostrov Guam. Takže takto ano.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Dokážeme říci, jak dlouho bude KLDR trvat, než vyvine i mezikontinentální balistickou raketu nebo respektive jadernou zbraň tak miniaturizovanou, kterou na ni bude moci umístit?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Říkáte to správně. Tam jsou, tam je potřeba to rozlišit a udělat dvojkolejné řešení. Ta první kolej, pojďme tedy zůstat u té jaderné zbraně. Čili jadernou zbraň bezesporu mají. V tuto chvíli jsou v procesu miniaturizace, rozumějme pro posluchače, oni potřebují tu jadernou zbraň zmenšit natolik, aby ji dostali na balistickou raketu. To je ten proces z hlediska vývoje jaderné zbraně. Proto i ony zkoušky. Každou zkouškou oni se přibližují té, tomu procesu miniaturizace. Ten sestává ze dvou, ze dvou částí. První je zmenšení zbraně a druhé zmenšení váhy tak, abyste to dostal na tu raketu. A ta druhá, druhá kolej, na kterou se ptáte, jsou balistické rakety.

Balistické rakety jsou trojího druhu. Rakety krátkého dosahu, středního dosahu a mezikontinentální balistické rakety. To jsou ty, které mají největší nosnost a nejmíc ohrožují svět. V tuto chvíli Severní Korea nade vši pochybnost disponuje raketami krátkého a středního dosahu. Rakety středního dosahu jsou rakety, které mají dosah až pět a půl tisíce kilometrů, to znamená onen perimetr, přesně bezesporu je tam Japonsko jakoby asi nejvýznamnější stát v regionu. Nemluvíme o Číně, nemluvíme o Rusku, protože Čína, ani Rusko nejsou označovány ani tím režimem Severní Koreje za nepřátele. Takže především to Japonsko, Jižní Korea, maximálně ten, ten ostrov Guam. A tam opět raketovými testy postupně dochází k zpřesnění těch, těch dosahů jednotlivých raket a nosností. Teď se Severní Korea pokouší o onu mezikontinentální balistickou raketu.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Když KLDK provedla začátkem září ten jaderný test, tak se spekulovalo o tom, že to byl test vodíkové bomby. Můžeme to potvrdit nebo máme vůbec možnost, jak tuto informaci potvrdit?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Sto procentně vám to nikdo neřekne. Severní Korea je nejmíc střežený režim světa, dalo by se říct, srovnatelný snad jedině se stalinistickým Ruskem, dokonce v utajování snad možná ještě horší. To znamená ...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Na druhou stranu zase máme jiné technologie a předpokládám, že tajné služby Spojených států nebo Jižní Koreje intenzivně se snaží zjistit, o jaký test šlo?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Bez esporu. Nicméně v tomto případě spoléháme, bohužel, pouze jenom na, na měření z monitorovacích zařízení, ať už to jsou seismické stanice nebo to jsou národní technické prostředky, primárně satelity. Problém Severní Koreje je, že infiltrovat tajné služby do tohoto režimu, nechci říct není nemožné, ale hraničí to opravdu téměř s jistotou, že se vám to nepodaří, notabene v tom komplexu, v kterým Severní Korea vyvíjí jadernou zbraň. Takže nemyslím si, že by tajné služby byly schopny sto procentně říct, že Severní Korea vlastní tolik a tolik zbraní, ostatně to jsme neslyšeli, a jsou v takové a takové fázi vývoje. Nicméně i na tuto otázku odpovím kladně s velkou pravděpodobností, to znamená ano, Severní Korea zřejmě již disponuje vodíkovou zbraní. Nebyl to dokonce první pokus vodíkové bomby. Zřejmě to byl druhý pokus vodíkové bomby. A to všechno ...

Michael ROZSYPAL, moderátor

A jsou indikátory, které nám toto napovídají nebo na základě kterých tohle můžeme říci.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to tak, je to tak. Na základě seismologických měření, na základě národních technických prostředků se dá s pravděpodobností přesahující 50 procent říci, že Severní Korea podnikla již výbuch vodíkové pumpy. Ovšem otázkou je, jestli ten rozdíl je tak markantní. Ano, vodíková puma má jistě větší účinnost než, než ta klasická jaderná, nicméně obě jsou principiálně podobné.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jaký je vlastně ten rozdíl? Jak se liší vodíková puma od té "klasické" atomové zbraně?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Technicky, technicky. Zatímco ta klasická jaderná, chcete-li atomová, zbraň funguje na principu, na principu jaderné syntézy, tak vodíková puma, vodíková puma funguje na principu štěpení jader těžkých prvků na, na atomy lehčích prvků, jako je například deuteriu nebo, nebo tritium. A ten rozdíl v účinnosti je ten, že právě to štěpení je účinnější než ta syntéza. Proto.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Čili vodíková zbraň je ničivější, nebezpečnější?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to tak. Je ničivější, je nebezpečnější, ale záleží opět zase na, na tom, jak velkou tu výbušnou sílu vykoncipujete.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Když teď i KLDR tedy začátkem září provedla ten šestý jaderný test, můžeme říct, co vlastně testují nebo jak to testování vypadá? Protože nepředpokládám, že by umístili tu vodíkovou pumpu, bombu právě na nějakou balistickou raketu, ale oni testují jenom ten výbuch nebo co přesně testují?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No doufejme. Až se, až tady budeme sedět poté, co Severní Korea umístí hlavici na raketu a odpálí ji, tak už tady budeme mluvit v jiné atmosféře.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A to už není test. To nejde asi testovat. To už je prostě naostro.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ne, ne. Samozřejmě to ... Přesně tak, když ji umístí na balistickou raketu a odpálí ji, no, tak samozřejmě je to zahájení jaderné války, a to i ve smyslu, i kdyby ta hlavice nevybuchla. Protože pakliže by tato raketa dopadla na Japonsko nebo dopadla by na Guam a z určitých technických důvodů by nevybuchla, tak samozřejmě bude odhaleno, že se jednalo o jadernou hlavici a bude odpovězeno adekvátními prostředky. To znamená došlo by opravdu k vypuknutí válečného, živého válečného konfliktu. K tomu testu. Ten test probíhá pod zemským povrchem. Byly doby, kdy, kdy světové supervelmoci testovaly jaderné zbraně v atmosféře, pod vodou, pod zemí. Naštěstí toto již pominulo. To je uzavřeno již přes, přes 40 let. A Severní Korea především ..., je tam několik důvodů. Velikost jejího území, členitost území a samozřejmě, samozřejmě utajení, tak provádí tyto jaderné výbuchy výhradně pod zemí, to znamená ve skalním komplexu. O to je těžší detekovatelnost, o to je těžký, těžší určit ničivou sílu a tak dále a tak dále.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Satelity ty neodhalí nebo něco podobného.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak, přesně tak. Pouze ty seismologické, většinou pouze seismologické stanice vám určí na základě otřesů, které vznikly, velikost ráže daného výbuchu.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A tam tedy probíhá, v tom podzemním komplexu probíhá k nějakému řízenému výbuchu, kdy si opravdu testují, jak velkou sílu jsou schopni vyvinout.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. Oni vyvinou onu zbraň, spočítají fyzikálně, jakou ničivou sílu by měla mít a na základě těchto výpočtů oni tu jadernou zbraň vyzkouší. Na základě měření potom vyhodnotí, zda-li se jim povedlo odhadnout správně ten proces, proces síly oné jaderné zbraně.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A dočetl jsem se, že ten poslední test mohl být o síle podle odhadů nějakých 50 až 100 kilotun, což by ale představovalo ještě mnohem větší sílu, než byly třeba jaderné bomby svržené na Nagasaki a Hirošimu. Je to tak?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Říkáte to přesně. Jaderné bomby svržené na Hirošimu a Nagasaki měly řádově mezi 10 - 20 kilotunami, konkrétně 12, 15 kilotun, ale dejme tomu, že plus mínus 10 až 20 kilotun. Vemme si, že jak v Hirošimě, tak v Nagasaki za prvních 24 hodin zemřelo v každém městě 150 tisíc lidí. Severní Korea odzkoušela jadernou či vodíkovou, ale to je v tuto chvíli opravdu nuance, pumu, která má, která má ráži mezi 50 - 100 kilotunami. Takže když si to čistě vynásobíte, tak se jedná o čtyři až sedmi, osminásobek výbušné síly hirošimské, respektive nagasacké jaderné pumy. A ještě si to abstrahujte a představte na aglomeraci Soulu. Hirošima a Nagasaki jsou středně velká města. Soul je ovšem oligopole. To je obrovské město, kde žije více jak 10, kolem, mezi 10 - 15 miliony obyvatel dohromady a představte si právě tuto čtyři až sedmkrát větší jadernou pumu, že by v této aglomeraci vybuchla. Takže se opravdu dostáváme na počty v řádech statisíců obětí.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vlastislav Bříza je mým dnešním hostem. Pane Břízo, představuje KLDŘ opravdu reálnou hrozbu nebo vyvíjí své jaderné zbraně jenom jako prvek jakési vlastní obrany a vlastní důležitosti?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak tak je to prezentováno režimem. Nicméně problém Korejské lidové demokratické republiky tkví právě v nevyzpytatelnosti a nepredikovatelnosti režimu. To ..., je to nejužší režim světa, to jsme si již řekli. Je řízen vyloženě jednou konkrétní osobu, nazývaným vůdcem, čili podobná, podobné schéma jako za nacistického Německa, abysme si to dokázali představit, kde Adolf Hitler rozhodoval úplně o všem. Stejně tak je tomu v KLDŘ. Žádná jiná jaderná velmoc na světě v tuto chvíli není takto řízena. To znamená opravdu jeden člověk není schopen rozhodnout o tom, že by se použil jaderný arzenál na jakoukoliv jinou zemi. To, v tom tkví ta výjimečnost a nevyzpytatelnost toho režimu KLDŘ. Takže ta pravděpodobnost samozřejmě tím pádem je vyšší, nicméně si nemyslím, že by měla být nějak extrémní.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Protože přece jenom i režim si musí uvědomovat, že reakce ze strany Spojených států by byla naprosto drtivá.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak, řekl jste to sám. Kim Čong-un je třetí generace vládců v dané zemi. Jeho primárním cílem je udržet se u moci. To znamená on opravdu tu zbraň vyvíjí jako jistou pojistku odstrašení proti případnému preventivnímu útoku z jakékoliv strany, protože vychází z premisy, že majitel jaderné zbraně je vlastně nenapadnutelnou zemí. Čili proto on tu jadernou zbraň vyvíjí primárně. Na druhou stranu v tuto chvíli se dostáváme do určité smyčky, která se nikomu na světě nelíbí, protože nová administrativa prezidenta Trumpa vystupuje jinak, než vystupovaly administrativy předchozí. Ty volily podstatně diplomatictější formu projevu. Prezident Trump, a tím to nemyslím negativně, to jenom konstatuji, používá, používá expresivní výrazy, podobné těm, které používá právě Kim Čong-un a ten režim Kim Čong-una s tím neumí pracovat. On prostě jakoby vnímá velice silnou ostrou rétoriku ze strany USA jako svoje existencionální ohrožení, a proto volí i podobnou rétoriku, která hraničí až s u nás chápáním běžného smrtelníka. Víme nebo známe ony výjevy, jak sedí u mapy a ukazuje na ostrov Guam, kam přesně dopadnou jeho rakety, tak to už je přesně ta jemná nuance, jemná hranice mezi tím, co je ještě akceptovatelné a kde by už mohl překročit čáru. Ale snad poslední větu. Kim Čong-un si rozhodně uvědomuje, že v případě, že on zahájí jadernou válku, tak dojde k vymazání Korejské lidové demokratické republiky z povrchu Země.

Michael ROZSYPAL, moderátor

My víme, že KLDŘ dává obrovské prostředky nebo obrovský podíl svých peněz právě na armádu a na zbrojení. Kde ale bere vlastně peníze na to, aby mohla vyvíjet jaderný arzenál, protože to není úplně levná věc.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Bezesporu. Tak samozřejmě každý režim, každý stát něco produkuje. Vy hospodářství řídíte podle toho, zda-li ho chcete orientovat na spotřební průmysl, na investice, na to, kam chcete tu zemi, kam chcete tu zemi směřovat. Tak funguje běžná tržní ekonomika. To znamená my vrátíme peníze zpátky, ať je to do spotřeby, tak do investic. V Severní Koreji, respektive v totalitním režimu jako takovém to funguje jinak. Vzpomeňme na sovětský blok, kde drtivá většina získaného HDP šla do zbrojení, do zbrojního průmyslu. V Korejské lidově demokratické republice to je dotaženo až k fatálním rozměrům. Tam opravdu cokoliv ten režim vyprodukuje, tak je reinvestováno zpátky do vývoje. Nezapomeňme, pakliže to chcete kvantifikovat tou materiální stránkou věci, že ta pracovní síla je tam podstatně levnější. Dále co se týká, co se týká uvažování těch lidí, tak oni opravdu jsou až zfanatizováni, to znamená oni pro ten režim dělají zadarmo. Čili tam to asi není otázka materiální. Ostatně i těch ...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Je to tak, že ten režim prostě na to ty peníze má. Nasměruje je tam a má. Může si to dovolit.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak, přesně tak. Co se týká ...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Přesto, že je to na úkor něčeho jiného samozřejmě.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to tak. Přesně to je ono, co se týká toho úzkoprofilového zaměření, to znamená on veškeré prostředky v tuto chvíli směřuje do jaderného výzkumu, do výzkumu, který by měl přinést zemi jadernou zbraň. Balistická raketa, jaderná hlavice. Ostatní složky ... A nejenom, nejenom spotřebního života, běžného života, ale i armády jsou tímto upozaděny. To znamená opravdu on všechno směřuje do vývoje jaderné zbraně.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Funguje to tak, že v podstatě všechny země světa, včetně těch nejchudších, pokud by se takto rozhodly, tak by mohly financovat jaderný výzkum a vývoj jaderných zbraní, že to není ani tak věc množství peněz jako toho, jak ty peníze nasměruju?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to i otázka vývoje společnosti, otázka procenta vysokoškolsky vzdělaných lidí, otázka procenta vědců Severní Koreje. Ať chceme, nebo nechceme, tak na tom není tak špatně z hlediska lidského potenciálu. Srovnal-li byste ji s jakoukoliv zemí subsaharské Afriky, tak přesně jsme u toho, že ta Severní Korea opravdu ten potenciál má. A nezapomínejme, dneska ne tak často zmiňovaná věc. Severní Korea se snaží o ..., o ..., o to, aby docílila efektivní jaderné zbraně desítky let. Ona spolupracovala s Íránem ve své době, ona spolupracovala s Sýrií, ona spolupracovala s Pákistánem. Čili tam docházelo k projení vědeckých kapacit mezi těmito státy. A určitě minimálně, vemte si první jaderný pokus 96, balistické rakety zkoušejí již od 80. let, ať už to byly ty různé modifikace Scudů, a potom těch raket středního dosahu, čili se bavíme o vývoji přes 30 let. Čili ano ...

Michael ROZSYPAL, moderátor

A tam byla spolupráce nebo i nějaká třeba obchodní výměna, že si ty země přeprodávaly ten jaderný arzenál?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Obojí, obojí. Když ještě nebyly fatální sankce, tak raketa například íránského letectva Šaháb-2 je derivátem, derivátem rakety Taepodong 1 Korejské lidově demokratické republiky. Takže tam došlo opravdu k úzké spolupráci mezi íránskými vědci, mezi vědci, mezi vědci Severní Koreje. Co se týká zase pro změnu jaderné zbraně, tak byla úzká spolupráce mezi pákistánskými vědci a vědci ze Severní Koreje, ještě v době, kdy ta Korea nebyla tak exponovaná a bylo to bagatelizováno, proto se o tom tolik nehovořilo.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jakou, jakou roli teď v tom hraje Čína, v tom celém?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Klíčovou, klíčovou. Jste se mě ptal na to, kde na to ten režim bere. Já jsem vám odpověděl teoreticky, že prostě všechno směřuje do toho, ale obchod mezi Čínou a Severní Koreou je zásadní. Bez něho by tento režim neexistoval. Více jak 95 procent jakéhokoliv obchodu se děje mezi Severní Koreou a Čínou.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A je problém v tom, že i v minulosti přijaté sankce v podstatě nebyly respektovány ze strany Číny, že nějaké sankce byly přijaty, ale pokud se nebudou důsledně vymáhat a důsledně dodržovat, tak vlastně nemají žádný efekt?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To nechci říct. Čína, protože je to komunistická země, tak ideologie nadřazuje nad jakýkoliv jiný vývoj v regionu. Pro ně je ideologie svatá a klíčová. To znamená bod 1) při jednání politbyra Ústředního výboru Komunistické strany Číny je, že severokorejský režim je spřátelený komunistický režim. Od toho se všechno odvíjí, metoda hlavního článku, to znamená je to náš spojenec. A tomu přizpůsobíme vše ostatní. Ano, za poslední dva, tři roky se dostala i Čína do schizofrenní situace, kdy ten vývoj Severní Koreje je tak nepredikovatelný a mohl by udr..., ohrožovat, pardon, stabilitu v regionu, že i ona začíná brzdit, ona začíná couvat a všimněte si, ty sankce, kterých bylo devět od toho roku 96, devět, devět skupin sankcí, prošly Radou bezpečnosti. To by bez Číny se nestalo, protože jak Čína, tak Sovětský svaz, dnes Ruská federace mají právo veta.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Prošly i včera ty přísnější sankce.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. No, nicméně ty, které byly v původním, v původní verzi.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Tedy, že by bylo nějaké ropné embargo nebo zákaz dovozu ropy.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. Ty by teprve byly fatální, zákaz dovozu ropy, zemního plynu ano, ten prošel, zákaz jakéhokoliv vycestování ministrů, ministrů vlády Kim Čong-una a samotného Kim Čong-una, no, to by mělo fatální dosah. Ale to by neprošlo, proto byly zmírněny.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Čili není to i v zájmu Číny, není ta situace tak daleko, že už i Čína by měla začít se vlastně podílet na tom přísnějším režimu nebo na těch přísnějších sankcích tak, jak se o tom teď tady bavíme, že by třeba došlo k nějakému ropnému embargu?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nakonec se podílí, ale opět jsme zpátky na začátku, pro Čínu dodnes je pořád přijatelnější, že existuje tento režim Kim Čong-una než sjednocená jižní, pardon, sjednocená Korea pod taktovkou Jižní Koreje. Protože v tu chvíli, ať chceme, nebo nechceme, pojďme používat ten slovník, který již vytvořil Lenin, a kterým se řídí prostě ta ideologie. Máte komunismus, máte kapitalismus. A ve chvíli, kdy by padnul severokorejský režim, tak se ten kapitalistický svět přiblíží přesně na hranici s komunistickým světem. Takže pro Čínu pořád je lepší být tolerantnější k tomu režimu Kim Čong-una za určitých premis a ty ta Čína splňuje, přesně dávkuje krok za krokem, ale myslím si, že velmi dobře to dělá i ten západní, chcete-li kapitalistický svět, který toto pochopil, a nechce za každou cenu odříznout tu Severní Koreu a postupuje per partes, postupně. To znamená, že ty sankce, které byly schváleny včera, tak by určitě neprošly před pěti lety. Rozhodně by byli dva členové Rady bezpečnosti proti. Bylo by proti Rusko a byla by proti Čína. A včera prošly. Čili ten, ten, ten pokrok je znát.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Vlastislav Bříza z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy je hostem v dnešním Interview Plus. Ještě když se vrátíme k té technické stránce věci a odhlédneme od té politické roviny, tak koncem srpna severokorejská tisková agentura zveřejnila fotografie, na kterých je Kim Čong-un a prohlíží si tam nákresy nebo vývoj jedné nebo možná dvou balistických raket. Můžeme z těch fotografií určit, zda opravdu KLDK takové rakety vyvíjí a o jaké rakety jde?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Určitě. To byla jedna ze dvou klíčových fotografií. Co se týká balistických raket, tak tam je ale nade vší pochybnost jasné, že Severní Korea se, Severní Koreji se povedlo z těch derivátů těch, těch ruských nebo sovětských Scudů vyvinout svoje vlastní rakety, svoji vlastní raketovou školu a dnes disponuje raketami, které jsou schopné doletu kolem, kolem třech a půl tisíc kilometrů. Ta druhá zásadní fotografie, na kterou narážíte, byl Kim Čong-un nad hlavicí, nad jadernou hlavicí.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A tam je asi velmi těžko ověřit, zda-li to byla skutečná jaderná hlavice, nebo jestli to byla nějaká maketa.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně, jak říkáte. Symbolem této fotografie mělo být ukázat světu "my máme již miniaturizovanou hlavici", protože přesně velikost té hlavice, která byla na té fotce, odpovídala tomu, že již by šla nasadit na balistickou raketu. Takže to bylo smyslem oné kampaně.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ale může to být blafování.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Bezesporu.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Může to celé, co se teď děje kolem KLDK, roztočit další vlnu jaderného ozbrojování, že i některé další státy, ať už Jižní Korea, nebo teoreticky třeba i Japonsko v budoucnosti budou chtít mít vlastní jaderné zbraně?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Domnívám se, že ne. To bych chtěl posluchače uklidnit. Japonsko již mírovou smlouvou v roce 1945 se zavázalo, že zůstane pacifistickou zemí, která nebude vyvíjet jaderné zbraně. Ta společnost je opravdu tak nastavená a není tam shoda na tom, že by se na tom něco mělo změnit. Takže tam si myslím, že ani pod touto hrozbou, ve chvíli, kdy Spojené státy zůstanou klíčovým spojencem a budou mít rozmístěny svoje jednotky v Japonsku, což si Japonci přejí, to je pozitivně míněno, tak k tomu nedojde. Co se týče Jižní Koreje, tak tam je ta

situace podobná. Jižní Korea spoléhá na, na svého klíčového spojence Spojené státy, které v oblasti mají rozmístěné, rozmístěné vojáky a svoje základny, takže ani oni nepotřebují vyvíjet svůj jaderný arzenál, protože jsou opravdu chráněny, chráněny deštníkem Spojených států.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Další státy. V minulosti se mluvilo o Íránu jako o možné jaderné hrozbě. Teď, jak víme, po dohodě se Spojenými státy ještě z období Baracka Obamy se zdá, že Írán neplní titulní stránky světových novin.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně, jak říkáte. Írán po, myslím si, velice významné dohodě zmrazil svůj jaderný, svůj jaderný program. On byl ve fázi obohacování uranu a plutonia. To znamená on ještě neměl faktickou jadernou zbraň a tím, že ty inspekce, které jsou odsouhlaseny na místě a jsou, jsou konány velice často, tak se domnívám, že Írán to ustanovení dodržuje a v tuto chvíli nevidím v Íránu žádnou zásadní hrozbu, co se týká střednědobého horizontu.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Daří se vlastně celosvětově snižovat počty jaderných zbraní i na základě třeba Smlouvy o nešíření jaderných zbraní?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Daří, daří se to významně, nicméně tou klíčovou smlouvou není dohoda o nešíření jaderných zbraní, ale bilaterální dohody mezi Spojenými státy a Ruskou federací. Oba tyto státy se ...

Michael ROZSYPAL, moderátor

I ta poslední podepsaná v Praze.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ano, bezesporu. Oba tyto státy se nazývají jadernými supervelmocemi a v době studené války každá z nich disponovala až dvaceti tisíci jadernými hlavicemi. Dnes, poté, co v roce 2010 byla v Praze podepsána ona poslední odzbrojovací smlouva, a máme rok 2017, zmiňují to záměrně, protože přesně bylo sedm let na to, aby obě strany, oba signatáři splnili požadavky té dohody, což se také stalo, tak obě strany mají na svých odpalovacích zařízeních 1550, 1550 hlavic. Takže vidíte ten, ten, ten pokles je fatální, opravdu fatální.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Je vlastně důležité pro supervelmoc, jestli vlastní a drží 100 jaderných hlavic nebo 1500 nebo několik tisíc?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je, je, je to kruciólní, proto v dohledné době již nedojde k omezení nebo k nějakému zásadnímu omezení arzenálu těchto dvou, těchto dvou zemí. Já jsem je schválně nazval supervelmocemi, protože opravdu na světě existují pouze dvě jaderné supervelmoci. Ruská federace a Spojené státy. Kritérium je relativně jednoduché. Každá ze supervelmocí je schopná zničit svět. V tuto chvíli jak Spojené státy, tak Ruská federace pořád disponují zhruba 2,5násobkem síly schopné zničit svět. Žádný jiný stát, Británie, Francie či Čína, která poslední dobou se snaží nebo respektive opravdu zbrojí, tak, tak nedisponuje ani zlomkem této síly.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Řekl byste, že je ale utopií, že by svět někdy byl bez jaderných zbraní, že prostě ty země, které jaderné zbraně mají, už se jich budou navždy držet?

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nevím, jestli vás zklamám, ale řeknu, že to je opravdu utopie, že to je utopie. My se určitě nedožijeme světa bez jaderných zbraní, protože vezměte si, že tu pojistku máte. Vy se jí nezřeknete dobrovolně. Prostě když máte tu možnost, máte ji, máte ji v arzenálu. Ale já bych to neviděl jenom negativně. Snad poslední větu mi dovolte. Jaderné zbraně bezesporu v uplynulých 60, 70 letech zabránily vypuknutí třetí světové války. To už je dneska prokázáno, to, co odtajnilo ruské archivy. Nebýt jaderných zbraní, nebýt přítomnosti amerických jaderných zbraní v Evropě, tak Sovětský svaz by opravdu naplnil tu Leninovu, Leninovu a Stalinovu politiku expanze komunismu do západní Evropy a západní Evropu by dobyl, protože konvenční prostředky na to měl. Čili opravdu ta jaderná zbraň, když se umí racionálně používat, tak je pojistkou proti vypuknutí války.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Říká Vlastislav Bříza, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který byl hostem v Interview Plus. Děkuji vám za rozhovor.

Vlastislav BŘÍZA, expert na jaderné zbraně z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

I já děkuji. Pěkné poledne.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A ještě dodám, že k tomuto rozhovoru se můžete vrátit také na našem webu plusrozhlas.cz, kde najdete také videozáznam z rozhovoru s Vlastislavem Břízou. Od mikrofonu se loučí Michael Rozc..., Rozsypal.

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Českolipský deník str. 04 Téma

ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEOVÁ

j V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

STARÉ ČASY JSOU PRYČ

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává.

SEVER PROTI JIHU

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí. „Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup. Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně. Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

ASPOŇ JICH PŘIBYLO

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořídit si potomky.

Každé druhé

55 528 narozených dětí celkem

27 224 narozených mimo manželství

Foto popis| Kolik dětí se rodí mimo manželství (v %, 1. pol. 2017)

Foto popis| Děti narozené mimo svazek (v %, 1785–2016)

Region| Severní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 2 titulech:

Jablonecký deník (*Téma*, str. 04), Liberecký deník (*Téma*, str. 04)

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Domažlický deník str. 04 Téma

(alx, jan)

j V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí.

To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

Jedno pozitivní číslo lze ve včera zveřejněných údajích objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku.

Obrázek

Foto popis|

Region| Západní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 7 titulech:

Chebický deník (*Téma, str. 04*), Karlovarský deník (*Téma, str. 04*), Klatovský deník (*Téma, str. 04*), Plzeňský deník (*Téma, str. 04*), Rokycanský deník (*Téma, str. 04*), Sokolovský deník (*Téma, str. 04*), Tachovský deník (*Téma, str. 04*)

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Vyškovský deník str. 04 Téma

ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEROVÁ

Již v prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé. Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010.

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

STARÉ ČASY JSOU PRYČ

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává.

SEVER PROTI JIHU

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

„Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

ASPOŇ JICH PŘIBYLO

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořádit si potomky.

Foto popis|

Region| Jižní Morava

Stejná zpráva vyšla také v dalších 10 titulech:

Blanenský deník (*Téma, str. 04*), Brněnský deník (*Téma, str. 04*), Břeclavský deník (*Téma, str. 04*), Havlíčkobrodský deník (*Téma, str. 04*), Hodonínský deník (*Téma, str. 04*), Jihlavský deník (*Téma, str. 04*), Pelhřimovský deník (*Téma, str. 04*), Třebíčský deník (*Téma, str. 04*), Znojemský deník (*Téma, str. 04*), Žďárský deník (*Téma, str. 04*)

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Děčínský deník str. 04 Téma

ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEROVÁ

J V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

STARÉ ČASY JSOU PRYČ

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává.

SEVER PROTI JIHU

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

„Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

ASPOŇ JICH PŘIBYLO

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořídit si potomky.

Každé druhé

55 528 narozených dětí celkem

27 224 narozených mimo manželství

Foto autor| foto: shutterstock

Region| Severní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 6 titulech:

Chomutovský deník (*Téma, str. 04*), Litoměřický deník (*Téma, str. 04*), Mostecký deník (*Téma, str. 04*), Teplický deník (*Téma, str. 04*), Ústecký deník (*Téma, str. 04*), Žatecký a lounský deník (*Téma, str. 04*)

Nový rekord: Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 denik.cz str. 00 Česko

Aleš Vojří, Barbora Janauerová

/INFOGRAFIKA, ANKETA/ Z každé stovky narozených dětí jich 49 nemá sezdané rodiče. V prvním pololetí jich přišlo na svět 27 224. Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010 .

"

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí, vyplývá z předběžných údajů statistiků. To je o dvě stovky víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

Staré časy jsou pryč

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává. Sever proti jihu

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekord-mani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

„Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí. Aspoň jich přibýlo

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořádit si potomky.

"

URL| http://www.denik.cz/z_domova/nemanzelske-deti-novy-rekord-20170912.html

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Frýdecko-místecký a třinecký deník str. 04 Téma
ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEROVÁ

J V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

STARÉ ČASY JSOU PRYČ

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává.

SEVER PROTI JIHU

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

„Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

ASPOŇ JICH PŘIBYLO

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořádit si potomky.

Každé druhé

55 528 narozených dětí celkem

27 224 narozených mimo manželství

t. j. 49 %

Zdroj: čsú

Foto autor| foto: shutterstock

Foto autor| grafika: data.deniK.cz, tw.: @deniKdata, a. Vojíš, d. Valenta

Region| Severní Morava

Stejná zpráva vyšla také v dalších 6 titulech:

Bruntálský a krnovský deník (*Téma, str. 04*), Havířovský deník (*Téma, str. 04*), Karvinský deník (*Téma, str. 04*), Moravskoslezský deník (*Téma, str. 04*), Novojičínský deník (*Téma, str. 04*), Opavský a hlavičský deník (*Téma, str. 04*)

Na Slovácku se rodí holčičky

12.9.2017 slovacky.denik.cz str. 00 Moje Slovácko

Redakce

Více lidí zemřelo, než se narodilo, více se vystěhovalo, než přistěhovalo. Od počátku roku ubylo obyvatel Zlínského kraje o 728 na 582 970 osob. Proti stejnému období minulého roku klesl počet sňatků (o 2,3 %) a počet přistěhovalých (o 0,7 %).

"Přibýlo naopak zemřelých, a to 6 %, a živě narozených (1,6 %). V regionu vzrostl podíl dětí narozených mimo manželství na 43 %. Přesto patříme v republice k nejtradičnějším.

V 1. pololetí 2017 se podle předběžných údajů živě narodilo 2948 dětí, z toho 1483 chlapců. Jako první dítě v pořadí se narodilo 48,3 % dětí, jako druhé 36,6 % a jako třetí a další v pořadí 15,1 %. Mimo manželství se narodilo 1268 dětí, tedy o 72 více než ve stejném období minulého roku. Mezi kraji se podíl dětí narozených mimo manželství pohybuje od 41,7 % (Praha) po 66,1 % (Ústecký kraj), přitom v 7 ze 14 krajů přesahuje 50 % hranici. Ve Zlínském kraji je podíl druhý nejnižší.

STASTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE

Mimo manželství se rodí polovina dětí

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

Celkový počet narozených dětí byl ale nejvyšší od roku 2010

Jedno pozitivní číslo lze ve včera zveřejněných údajích objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. (alx, jan)"

URL| http://slovacky.denik.cz/zpravy_region/na-slovacku-se-rodí-holcicky-30170912.html

Na Valašsku se rodí více chlapečků

12.9.2017 valassky.denik.cz str. 00 Moje Valašsko

Redakce

Více lidí zemřelo, než se narodilo, více se vystěhovalo, než přistěhovalo. Od počátku roku ubylo obyvatel Zlínského kraje o 728 na 582 970 osob. Proti stejnému období minulého roku klesl počet sňatků (o 2,3 %) a počet přistěhovalých (o 0,7 %).

"Přibýlo naopak zemřelých, a to 6 %, a živě narozených (1,6 %). V regionu vzrostl podíl dětí narozených mimo manželství na 43 %. Přesto patříme v republice k nejtradičnějším.

V 1. pololetí 2017 se podle předběžných údajů živě narodilo 2948 dětí, z toho 1483 chlapců. Jako první dítě v pořadí se narodilo 48,3 % dětí, jako druhé 36,6 % a jako třetí a další v pořadí 15,1 %. Mimo manželství se narodilo 1268 dětí, tedy o 72 více než ve stejném období minulého roku. Mezi kraji se podíl dětí narozených mimo manželství pohybuje od 41,7 % (Praha) po 66,1 % (Ústecký kraj), přitom v 7 ze 14 krajů přesahuje 50 % hranici. Ve Zlínském kraji je podíl druhý nejnižší.

STASTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE

Mimo manželství se rodí polovina dětí

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

Celkový počet narozených dětí byl ale nejvyšší od roku 2010

Jedno pozitivní číslo lze ve včera zveřejněných údajích objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. (alx, jan)"

URL| http://valassky.denik.cz/zpravy_region/na-slovacku-se-rodí-holcicky-30170912.html

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Pražský deník str. 09 Téma
jan)

j V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí.

To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

Jedno pozitivní číslo lze ve včera zveřejněných údajích objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. (alx,

Každé druhé

narozených	Živě	Chlapci	Dívky	V manželství (manželství počet Mimo dětí)	manželství Mimo (v %)
Most	545	287	258	158 387	71,0 %
Chomutov	616	319	297	196 420	68,2 %
Louny	434	210	224	140 294	67,7 %
Teplice	589	290	299	193 396	67,2 %
Bruntál	472	256	216	161 311	65,9 %
Ústí nad Labem	640	326	314	224 416	65,0 %
Děčín	688	362	326	244 444	64,5 %
Sokolov	427	209	218	152 275	64,4 %
Litoměřice	603	294	309	238 365	60,5 %
Cheb	442	221	221	177 265	60,0 %
Karlovy Vary	521	278	243	212 309	59,3 %
Česká Lípa	525	283	242	216 309	58,9 %
Trutnov	554	289	265	231 323	58,3 %
Jablonec nad Nisou	481	251	230	201 280	58,2 %
Tachov	299	169	130	128 171	57,2 %
Karviná	1133	615	518	487 646	57,0 %
Jeseník	185	97	88	81 104	56,2 %
Ostrava-město	1586	817	769	701 885	55,8 %
Přerov	630	338	292	281 349	55,4 %
Šumperk	634	319	315	286 348	54,9 %
Znojmo	610	317	293	283 327	53,6 %
Písek	337	169	168	157 180	53,4 %
Kladno	877	440	437	409 468	53,4 %
Benešov	538	288	250	251 287	53,3 %
Prachatice	283	142	141	134 149	52,7 %
Jindřichův Hradec	462	227	235	219 243	52,6 %
Rakovník	278	131	147	132 146	52,5 %
Ústí nad Orlicí	704	373	331	337 367	52,1 %
Liberec	914	473	441	438 476	52,1 %
Náchod	550	280	270	264 286	52,0 %
Klatovy	420	229	191	203 217	51,7 %
Kolín	579	324	255	280 299	51,6 %
Semily	396	213	183	192 204	51,5 %
Plzeň-jih	338	180	158	164 174	51,5 %
Kutná Hora	417	208	209	203 214	51,3 %
Český Krumlov	294	151	143	144 150	51,0 %
Plzeň-sever	360	182	178	179 181	50,3 %
Jičín	405	194	211	202 203	50,1 %
Tábor	523	259	264	263 260	49,7 %
Rokycany	254	146	108	128 126	49,6 %
Domažlice	277	147	130	140 137	49,5 %
Příbram	608	305	303	310 298	49,0 %
Svitavy	537	278	259	274 263	49,0 %
Strakonice	379	199	180	194 185	48,8 %
Prostějov	534	265	269	274 260	48,7 %
Pelhřimov	348	171	177	181 167	48,0 %
Kroměříž	502	253	249	262 240	47,8 %

Chrudim 530 272 258 277 253 47,7 %
Vsetín 769 393 376 402 367 47,7 %
Pardubice 835 422 413 438 397 47,5 %
Havlíčkův Brod 494 241 253 260 234 47,4 %
Břeclav 620 324 296 327 293 47,3 %
Plzeň-město 996 466 530 528 468 47,0 %
České Budějovice 1069 535 534 567 502 47,0 %
Mladá Boleslav 698 371 327 371 327 46,8 %
Nový Jičín 805 407 398 428 377 46,8 %
Nymburk 533 283 250 284 249 46,7 %
Rychnov n/K 452 228 224 241 211 46,7 %
Mělník 596 299 297 319 277 46,5 %
Olomouc 1281 659 622 689 592 46,2 %
Hradec Králové 845 425 420 457 388 45,9 %
Blansko 581 300 281 317 264 45,4 %
Opava 872 441 431 478 394 45,2 %
Hodonín 730 379 351 404 326 44,7 %
Beroun 521 279 242 290 231 44,3 %
Vyškov 505 251 254 282 223 44,2 %
Frydek-Místek 1029 502 527 577 452 43,9 %
Třebíč 516 267 249 290 226 43,8 %
Jihlava 606 306 300 349 257 42,4 %
Žďár nad Sázavou 641 325 316 372 269 42,0 %
Praha 7354 3818 3536 4287 3067 41,7 %
Uherské Hradiště 722 344 378 424 298 41,3 %
Praha-západ 800 418 382 476 324 40,5 %
Praha-východ 1005 508 497 598 407 40,5 %
Brno-město 2245 1125 1120 1336 909 40,5 %
Brno-venkov 1195 627 568 720 475 39,7 %
Zlín 955 493 462 592 363 38,0 %
Zdroj: čsú foto: shutterstock grafika: data.deniK.cz, tw.: @deniKdata, a. Vojíš, d. Valenta

55 528 narozených dětí celkem

27 224 narozených mimo manželství

t. j. 49 %

Foto popis|
Region| Střední Čechy

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Prostějovský deník str. 04 Téma

(alx, jan)

j V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

Jedno pozitivní číslo lze ve včera zveřejněných údajích objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku.

Každé druhé

55 narozených dětí 528 celkem

27 narozených 224 mimo manželství

49 t. j. %

Kolik dětí se rodí mimo manželství (v %, 1. pol. 2017)

narozených Živě Chlapci Dívky V manželství (manželství počet Mimo děti) manželství Mimo (v %)

Most	545	287	258	158	387	71,0 %
Chomutov	616	319	297	196	420	68,2 %
Louny	434	210	224	140	294	67,7 %
Teplice	589	290	299	193	396	67,2 %
Bruntál	472	256	216	161	311	65,9 %
Ústí nad Labem	640	326	314	224	416	65,0 %
Děčín	688	362	326	244	444	64,5 %
Sokolov	427	209	218	152	275	64,4 %
Litoměřice	603	294	309	238	365	60,5 %
Cheb	442	221	221	177	265	60,0 %
Karlovy Vary	521	278	243	212	309	59,3 %
Česká Lípa	525	283	242	216	309	58,9 %
Trutnov	554	289	265	231	323	58,3 %
Jablonec nad Nisou	481	251	230	201	280	58,2 %
Tachov	299	169	130	128	171	57,2 %
Karviná	1133	615	518	487	646	57,0 %
Jeseník	185	97	88	81	104	56,2 %
Ostrava-město	1586	817	769	701	885	55,8 %
Přerov	630	338	292	281	349	55,4 %
Šumperk	634	319	315	286	348	54,9 %
Znojmo	610	317	293	283	327	53,6 %
Písek	337	169	168	157	180	53,4 %
Kladno	877	440	437	409	468	53,4 %
Benešov	538	288	250	251	287	53,3 %
Prachatice	283	142	141	134	149	52,7 %
Jindřichův Hradec	462	227	235	219	243	52,6 %
Rakovník	278	131	147	132	146	52,5 %
Ústí nad Orlicí	704	373	331	337	367	52,1 %
Liberec	914	473	441	438	476	52,1 %
Náchod	550	280	270	264	286	52,0 %
Klatovy	420	229	191	203	217	51,7 %
Kolín	579	324	255	280	299	51,6 %
Semily	396	213	183	192	204	51,5 %

Plzeň-jih 338 180 158 164 174 51,5 %
Kutná Hora 417 208 209 203 214 51,3 %
Český Krumlov 294 151 143 144 150 51,0 %
Plzeň-sever 360 182 178 179 181 50,3 %
Jičín 405 194 211 202 203 50,1 %
Tábor 523 259 264 263 260 49,7 %
Rokycany 254 146 108 128 126 49,6 %
Domažlice 277 147 130 140 137 49,5 %
Příbram 608 305 303 310 298 49,0 %
Svitavy 537 278 259 274 263 49,0 %
Strakonice 379 199 180 194 185 48,8 %
Prostějov 534 265 269 274 260 48,7 %
Pelhřimov 348 171 177 181 167 48,0 %
Kroměříž 502 253 249 262 240 47,8 %
Chrudim 530 272 258 277 253 47,7 %
Vsetín 769 393 376 402 367 47,7 %
Pardubice 835 422 413 438 397 47,5 %
Havlíčkův Brod 494 241 253 260 234 47,4 %
Břeclav 620 324 296 327 293 47,3 %
Plzeň-město 996 466 530 528 468 47,0 %
České Budějovice 1069 535 534 567 502 47,0 %
Mladá Boleslav 698 371 327 371 327 46,8 %
Nový Jičín 805 407 398 428 377 46,8 %
Nymburk 533 283 250 284 249 46,7 %
Rychnov n/K 452 228 224 241 211 46,7 %
Mělník 596 299 297 319 277 46,5 %
Olomouc 1281 659 622 689 592 46,2 %
Hradec Králové 845 425 420 457 388 45,9 %
Blansko 581 300 281 317 264 45,4 %
Opava 872 441 431 478 394 45,2 %
Hodonín 730 379 351 404 326 44,7 %
Beroun 521 279 242 290 231 44,3 %
Vyškov 505 251 254 282 223 44,2 %
Frýdek-Místek 1029 502 527 577 452 43,9 %
Třebíč 516 267 249 290 226 43,8 %
Jihlava 606 306 300 349 257 42,4 %
Žďár nad Sázavou 641 325 316 372 269 42,0 %
Praha 7354 3818 3536 4287 3067 41,7 %
Uherské Hradiště 722 344 378 424 298 41,3 %
Praha-západ 800 418 382 476 324 40,5 %
Praha-východ 1005 508 497 598 407 40,5 %
Brno-město 2245 1125 1120 1336 909 40,5 %
Brno-venkov 1195 627 568 720 475 39,7 %
Zlín 955 493 462 592 363 38,0 %

Zdroj: čsú grafiKa: data.deniK.cz, tw.: @deniKdata, a. Vojíš, d. Valenta

Foto autor| foto: shutterstocK
Region| Střední Morava

Stejná zpráva vyšla také v dalších 7 titulech:

Kroměřížský deník (*Téma*, str. 04), Olomoucký deník (*Téma*, str. 04), Přerovský a hranický deník (*Téma*, str. 04), Slovácký deník (*Téma*, str. 04), Šumperský a jesenický deník (*Téma*, str. 04), Valašský deník (*Téma*, str. 04), Zlínský deník (*Téma*, str. 04)

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Benešovský deník str. 04 Region/Téma
ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEROVÁ

j V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí. To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

STARÉ ČASY JSOU PRYČ

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává.

SEVER PROTI JIHU

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

„Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně.

Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

ASPOŇ JICH PŘIBYLO

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořídit si potomky.

narozených	Živě	Chlapci	Dívky	V manželství	(manželství počet	Mimo dětí)	manželství	Mimo (v %)
Most	545	287	258	158	387	71,0 %		
Chomutov	616	319	297	196	420	68,2 %		
Louny	434	210	224	140	294	67,7 %		
Teplice	589	290	299	193	396	67,2 %		
Bruntál	472	256	216	161	311	65,9 %		
Ústí nad Labem	640	326	314	224	416	65,0 %		
Děčín	688	362	326	244	444	64,5 %		
Sokolov	427	209	218	152	275	64,4 %		
Litoměřice	603	294	309	238	365	60,5 %		
Cheb	442	221	221	177	265	60,0 %		
Karlovy Vary	521	278	243	212	309	59,3 %		
Česká Lípa	525	283	242	216	309	58,9 %		
Trutnov	554	289	265	231	323	58,3 %		
Jablonec nad Nisou	481	251	230	201	280	58,2 %		

Tachov 299 169 130 128 171 57,2 %
 Karviná 1133 615 518 487 646 57,0 %
 Jeseník 185 97 88 81 104 56,2 %
 Ostrava-město 1586 817 769 701 885 55,8 %
 Přerov 630 338 292 281 349 55,4 %
 Šumperk 634 319 315 286 348 54,9 %
 Znojmo 610 317 293 283 327 53,6 %
 Písek 337 169 168 157 180 53,4 %
 Kladno 877 440 437 409 468 53,4 %
 Benešov 538 288 250 251 287 53,3 %
 Prachatice 283 142 141 134 149 52,7 %
 Jindřichův Hradec 462 227 235 219 243 52,6 %
 Rakovník 278 131 147 132 146 52,5 %
 Ústí nad Orlicí 704 373 331 337 367 52,1 %
 Liberec 914 473 441 438 476 52,1 %
 Náchod 550 280 270 264 286 52,0 %
 Klatovy 420 229 191 203 217 51,7 %
 Kolín 579 324 255 280 299 51,6 %
 Semily 396 213 183 192 204 51,5 %
 Plzeň-jih 338 180 158 164 174 51,5 %
 Kutná Hora 417 208 209 203 214 51,3 %
 Český Krumlov 294 151 143 144 150 51,0 %
 Plzeň-sever 360 182 178 179 181 50,3 %
 Jičín 405 194 211 202 203 50,1 %
 Tábor 523 259 264 263 260 49,7 %
 Rokycany 254 146 108 128 126 49,6 %
 Domažlice 277 147 130 140 137 49,5 %
 Příbram 608 305 303 310 298 49,0 %
 Svitavy 537 278 259 274 263 49,0 %
 Strakonice 379 199 180 194 185 48,8 %
 Prostějov 534 265 269 274 260 48,7 %
 Pelhřimov 348 171 177 181 167 48,0 %
 Kroměříž 502 253 249 262 240 47,8 %
 Chrudim 530 272 258 277 253 47,7 %
 Vsetín 769 393 376 402 367 47,7 %
 Pardubice 835 422 413 438 397 47,5 %
 Havlíčkův Brod 494 241 253 260 234 47,4 %
 Břeclav 620 324 296 327 293 47,3 %
 Plzeň-město 996 466 530 528 468 47,0 %
 České Budějovice 1069 535 534 567 502 47,0 %
 Mladá Boleslav 698 371 327 371 327 46,8 %
 Nový Jičín 805 407 398 428 377 46,8 %
 Nymburk 533 283 250 284 249 46,7 %
 Rychnov n/K 452 228 224 241 211 46,7 %
 Mělník 596 299 297 319 277 46,5 %
 Olomouc 1281 659 622 689 592 46,2 %
 Hradec Králové 845 425 420 457 388 45,9 %
 Blansko 581 300 281 317 264 45,4 %
 Opava 872 441 431 478 394 45,2 %
 Hodonín 730 379 351 404 326 44,7 %
 Beroun 521 279 242 290 231 44,3 %
 Vyškov 505 251 254 282 223 44,2 %
 Frydek-Místek 1029 502 527 577 452 43,9 %
 Třebíč 516 267 249 290 226 43,8 %
 Jihlava 606 306 300 349 257 42,4 %
 Žďár nad Sázavou 641 325 316 372 269 42,0 %
 Praha 7354 3818 3536 4287 3067 41,7 %
 Uherské Hradiště 722 344 378 424 298 41,3 %

Praha-západ 800 418 382 476 324 40,5 %
Praha-východ 1005 508 497 598 407 40,5 %
Brno-město 2245 1125 1120 1336 909 40,5 %
Brno-venkov 1195 627 568 720 475 39,7 %
Zlín 955 493 462 592 363 38,0 %

Každé druhé

55 528 narozených dětí celkem

27 224 narozených mimo manželství

t. j. 49 %

Zdroj: čsú foto: shutterstock grafika: data.deniK.cz, tw.: @deniKdata, a. Vojíš, d. Valenta

Foto popis|
Region| Střední Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 9 titulech:

Berounský deník (*Region/Téma, str. 04*), Boleslavský deník (*Region/Téma, str. 04*), Kladenský deník (*Region/Téma, str. 04*), Kolínský deník (*Region/Téma, str. 04*), Kutnohorský deník (*Region/Téma, str. 04*), Mělnický deník (*Region/Téma, str. 04*), Nymburský deník (*Region/Téma, str. 04*), Příbramský deník (*Region/Téma, str. 04*), Rakovnický deník (*Region/Téma, str. 04*)

Mimo manželství se rodí polovina dětí

12.9.2017 Písecký deník str. 04 Téma

ALEŠ VOJÍŘ BARBORA JANAUEROVÁ

V prvním pololetí přišlo na svět 27 224 dětí, jejichž rodiče nejsou manželé j Celkový počet narozených dětí byl ale v Česku nejvyšší od roku 2010

Levoboček, sebranec, kopřivák, hanlivě bastard či vulgárně panchart. Pro děti narozené mimo manželství neměla společnost po staletí zrovna lichotivá označení.

V posledních několika málo letech došlo ale k dramatické změně: vždyť nevdaným matkám se rodí skoro polovina dětí.

Letos v prvním pololetí to bylo přesně 49 %. Což je nejvyšší číslo od roku 1785, kdy Český statistický úřad vede podrobná data.

Mimo svazek se v první polovině roku narodilo v České republice 27 224 z celkových 55 528 dětí.

To je o 344 víc než před rokem a skoro o čtyři tisíce víc než v pololetí roku 2010.

STARÉ ČASY JSOU PRYČ

Důvod? „Některé páry se vezmou ještě později, pro jiné to není vůbec důležité,“ říká sociolog Petr Soukup z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ještě před deseti lety přitom svobodné matky přiváděly na svět jen každé třetí dítě, před dvaceti lety zhruba každé šesté.

„Očekávat návrat starých časů nemůžeme,“ komentuje dramatickou proměnu profesorka demografie z Univerzity Karlovy Jitka Rychtaříková. „Manželství je v dnešní době bráno jako omezující prvek,“ dodává.

SEVER PROTI JIHU

Nejvíce potomků mimo svazek přichází na svět v okresech na severozápadě republiky. Rodiče-rekordmani v tomto ohledu žijí v chudších regionech, především na Mostecku, Chomutovsku a Lounsku. Tam se nesezdaným párům rodí přes dvě třetiny všech dětí.

„Některým lidem z nízkopříjmových skupin se prostě nevyplatí žít v manželství,“ vysvětluje Soukup.

Naopak nejméně nemanželských dětí je v okresech, na jihu Moravy. Konkrétně na Zlínsku a v Brně. Po jihomoravských okresech už následuje Praha a její bezprostřední okolí.

ASPOŇ JICH PŘIBYLO

Jedno pozitivní číslo se ve včera zveřejněných údajích dá objevit, a také souvisí s dětmi: v celém Česku se jich v prvním pololetí narodilo celkem 55 528, což je nejlepší číslo od roku 2010.

Podle sociologa Soukupa se ale tento trend v budoucnosti pravděpodobně změní, protože jde o výkyv způsobený tím, že početně silné generace lidí, kterým je dnes kolem čtyřiceti let, mají děti v pozdějším věku. A tedy nejvyšší čas pořídit si potomky.

Graf

Každé druhé

55 narozených dětí 528 celkem

27 narozených 224 mimo manželství

49 t. j. %

Kolik dětí se rodí mimo manželství (v %, 1. pol. 2017)

Děti narozené mimo svazek (v %, 1785–2016)

Živě
narozených

Chlapci

Dívky

V manželství

Mimo
manželství
(počet dětí)

Mimo
manželství
(v %)

Most	545	287	258	158	387	71,0 %
Chomutov	616	319	297	196	420	68,2 %
Louny	434	210	224	140	294	67,7 %
Teplice	589	290	299	193	396	67,2 %
Bruntál	472	256	216	161	311	65,9 %
Ústí nad Labem	640	326	314	224	416	65,0 %
Děčín	688	362	326	244	444	64,5 %
Sokolov	427	209	218	152	275	64,4 %
Litoměřice	603	294	309	238	365	60,5 %
Cheb	442	221	221	177	265	60,0 %
Karlovy Vary	521	278	243	212	309	59,3 %
Česká Lípa	525	283	242	216	309	58,9 %
Trutnov	554	289	265	231	323	58,3 %
Jablonec nad Nisou	481	251	230	201	280	58,2 %
Tachov	299	169	130	128	171	57,2 %
Karviná	1133	615	518	487	646	57,0 %

Jeseník	185	97	88	81	104	56,2 %
Ostrava-město	1586	817	769	701	885	55,8 %
Přerov	630	338	292	281	349	55,4 %
Šumperk	634	319	315	286	348	54,9 %
Znojmo	610	317	293	283	327	53,6 %
Písek	337	169	168	157	180	53,4 %
Kladno	877	440	437	409	468	53,4 %
Benešov	538	288	250	251	287	53,3 %
Prachatice	283	142	141	134	149	52,7 %
Jindřichův Hradec	462	227	235	219	243	52,6 %
Rakovník	278	131	147	132	146	52,5 %
Ústí nad Orlicí	704	373	331	337	367	52,1 %
Liberec	914	473	441	438	476	52,1 %
Náchod	550	280	270	264	286	52,0 %
Klatovy	420	229	191	203	217	51,7 %
Kolín	579	324	255	280	299	51,6 %
Semily	396	213	183	192	204	51,5 %
Plzeň-jih	338	180	158	164	174	51,5 %
Kutná Hora	417	208	209	203	214	51,3 %
Český Krumlov	294	151	143	144	150	51,0 %
Plzeň-sever	360	182	178	179	181	50,3 %
Jičín	405	194	211	202	203	50,1 %
Tábor	523	259	264	263	260	49,7 %
Rokycany	254	146	108	128	126	49,6 %
Domažlice	277	147	130	140	137	49,5 %
Příbram	608	305	303	310	298	49,0 %
Svitavy	537	278	259	274	263	49,0 %
Strakonice	379	199	180	194	185	48,8 %
Prostějov	534	265	269	274	260	48,7 %
Pelhřimov	348	171	177	181	167	48,0 %
Kroměříž	502	253	249	262	240	47,8 %
Chrudim	530	272	258	277	253	47,7 %
Vsetín	769	393	376	402	367	47,7 %
Pardubice	835	422	413	438	397	47,5 %
Havlíčkův Brod	494	241	253	260	234	47,4 %
Břeclav	620	324	296	327	293	47,3 %
Plzeň-město	996	466	530	528	468	47,0 %
České Budějovice	1069	535	534	567	502	47,0 %
Mladá Boleslav	698	371	327	371	327	46,8 %
Nový Jičín	805	407	398	428	377	46,8 %
Nymburk	533	283	250	284	249	46,7 %
Rychnov n/K	452	228	224	241	211	46,7 %
Mělník	596	299	297	319	277	46,5 %
Olomouc	1281	659	622	689	592	46,2 %
Hradec Králové	845	425	420	457	388	45,9 %
Blansko	581	300	281	317	264	45,4 %
Opava	872	441	431	478	394	45,2 %
Hodonín	730	379	351	404	326	44,7 %
Beroun	521	279	242	290	231	44,3 %
Vyškov	505	251	254	282	223	44,2 %
Frýdek-Místek	1029	502	527	577	452	43,9 %
Třebíč	516	267	249	290	226	43,8 %
Jihlava	606	306	300	349	257	42,4 %
Žďár nad Sázavou	641	325	316	372	269	42,0 %
Praha	7354	3818	3536	4287	3067	41,7 %
Uherské Hradiště	722	344	378	424	298	41,3 %
Praha-západ	800	418	382	476	324	40,5 %
Praha-východ	1005	508	497	598	407	40,5 %

Brno-město	2245	1125	1120	1336	909	40,5 %
Brno-venkov	1195	627	568	720	475	39,7 %
Zlín	955	493	462	592	363	38,0 %

ZDROJ: ČSÚ GRAFIKA: DATA.DENIK.CZ, TW.: @DENIKDATA, A. VOJÍŘ, D. VALENTA

Proklikajte si všechny roky na data.denik.cz

Foto autor| FOTO: SHUTTERSTOCK
Region| Jižní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 6 titulech:

Českobudějovický deník (*Téma, str. 04*), Českokrumlovský deník (*Téma, str. 04*), Jindřichohradecký deník (*Téma, str. 04*), Prachatický deník (*Téma, str. 04*), Strakonický deník (*Téma, str. 04*), Tábořský deník (*Téma, str. 04*)

Jaké jsou podle vás současné vztahy Německa a České republiky?

12.9.2017 ČRo Plus str. 01 12:30 Radioforum

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Do Prahy dnes dorazil na půldenní návštěvu německý prezident Frank-Walter Steinmeier. Prezident Miloš Zeman ho pozval hned v únoru po jeho zvolení hlavou státu a v blahopřejném dopise ocenil jeho přínos česko-německým vztahům. Jaké jsou vlastně dnes vztahy obou zemí, jak je mohou ovlivnit nadcházející německé parlamentní volby? Jak moc se na nich podepisují evropská témata, jakým je euro nebo uprchlická krize. A měl by se změnit postoj české vlády k těmto tématům. My se moc těšíme i na vaše názory. Číslo do studia, jak mnozí vědí, je 221552777. Já se jmenuji Tomáš Pavlíček a budu vás tímto pořadem provázet. A naším hostem ve studiu je náš spolupracovník Jaroslav Šonka, publicista a politolog, který dlouho žil v Německu. Dobrý den.

Jaroslav ŠONKA, publicista

Dobrý den. Ještě stále trošku.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak prezident Steinmeier se dopoledne setkal na Hradě s prezidentem Milošem Zemanem, nicméně už odpoledne se urychleně vrací do Německa, kde se má zúčastnit jakého expertního setkání. Je taková délka té návštěvy běžná, nebo můžeme mluvit o tom, že vlastně nám něco může říkat, že tady nepobývá německý prezident zase tak dlouho, když třeba při návštěvách pobaltských států věnoval každé zemi až 2 dny?

Jaroslav ŠONKA, publicista

U těch pobaltských států to byla otázka bezpečnosti, různých společenství Severoatlantické aliance a Evropské unie, a bylo to velmi důležité demonstrovat něco, nikoliv těm lidem, které on navštívil, ale těm, kteří jsou mimo, například panu Putinovi. Ty návštěvy mezi Berlínem a Prahou a mohou být krátké, protože to není daleko.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Je to blízko.

Jaroslav ŠONKA, publicista

Ano, je to, je to 50 minut letadlem, nebo oni smejí jezdit velmi rychle, tak, řekněme, 3 hodiny autem. A na druhé straně se ovšem ptám, jak zábavné to asi bude při setkání s českým prezidentem, kde mezi dvěma zeměmi, které jsou si velmi blízké hospodářsky, někdy i eticky existuje tak rozdílný styl chování u vytříbeného diplomata,

byl původně ministrem zahraničních věcí, pan Steinmeier, a u člověka, který se snaží bodovat v České republice tím, že, řekněme, to zdrženlivě, se nechová.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, v každém případě to bude určitě podle protokolu, to je jasně dané. Navíc v tom pozvání mimo jiné stálo, že by prezidentova návštěva byla takovým důstojným příspěvkem k 25. výročí podepsání smlouvy o dobrém sousedství, 20 letům Česko-německé deklarace. Ona ta krátkost návštěva může znamenat i to, že vlastně v těch vzájemných vztazích nejsou žádné problémy, které by byl potřeba dlouze řešit. Je to pravda? Jaké vlastně jsou aktuální česko-německé vztahy?

Jaroslav ŠONKA, publicista

V podstatě všechno funguje, funguje to na úřední ploše tak, že prostě tam nejsou problémy, které by bylo nutné řešit, to, co je problematické, je ta uprchlická krize, protože uprchlická krize má v sobě něco, kde se to celé společenství nějakým způsobem nastaví vůči lidem v nouzi. A tady existuje jiná historická zkušenost. V Německu, tedy hlavně v západním Německu, a v České republice výhledem Československo, a ten rozdíl je na té druhé straně tohoto pohledu opravdu vidět.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a co naopak, o tom se určitě budeme bavit, ale co naopak posiluje ty vzájemné vztahy?

Jaroslav ŠONKA, publicista

No, tak samozřejmě jsou určité hospodářské faktory, které jsou do té míry propojené, že samozřejmě existují takové hloupé vtípy na chatech, že teda bychom byli novou spolkovou zemí Německa. Myslím si, že by si tím Německo moc neposloužilo, ale na druhé straně přesto existují firmy, kde existuje kultivovaná spolupráce, kde ti lidé vědí, že táhnou za jeden provaz.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to říká Jaroslav Šonka, publicista, politolog, který dlouho žil a stále ještě částečně žije v Německu, takže má i aktuální informace, sleduje tu situaci. A bude naším hostem i nadále, a to jedné hodiny, samozřejmě jak připomínám, můžete i dotazy na něj směřovat na číslo 221552777. Anebo na Facebook, Twitter, na naše dvě aplikace, jak je líbo, ale přes telefonní linky jsme teď ve spojení s Alžbětou Rubriciusovou. Dobrý den.

posluchačka

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Vy vzhledem k tomu, že jste studovala německá a rakouská studia **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, tak máte velice dobré informace také. Vy osobně vidíte nějaký posun v česko-německých vztazích, který by mohl být zapříčiněn jak migrací, tak dalšími aspekty celoevropské politiky?

posluchačka

Tak já si myslím, že to v současnou chvíli jsme ve fázi další zkoušky česko-německých vztahů, právě v návaznosti na uprchlickou krizi. Z dlouhodobého horizontu bych řekla, že ty vztahy nám jako fungují, ale je to takové období, kdy podle mě se k jedné, k jednomu velkému problému, který samozřejmě nevíme, jak dopadne, stavíme dost odlišně, jako národnosti. A bude to pro nás, bych řekla, z dlouhodobého hlediska, jako významný i milník, ale jak to bude do budoucna, nedokážu říct, protože jak to vlastně dopadne celý s uprchlickou krizí, nebo jaký bude mít důsledky, to se podle mě dozvíme všechno až třeba, jak bych to řekla, v dlouhodobém časovém horizontu, tak.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A jak významná je ta otázka uprchlická právě v těch vzájemných vztazích, není to přece jenom z hlediska toho, jak blízko si jsme, jak silné je to hospodářské propojení, jak se podařilo i určité otázky z minulosti do jisté míry vzájemně utlumit, tak není to jenom epizoda přece jenom?

posluchačka

Epizoda to je, ale ukazuje to svět způsobem toho, v čem my jsme odlišný, respektive zatímco Německo nastavilo takovou tu svoji, takový ten svůj přístup, že bude otevřeno a pokusí se to prostě řešit za všechny, tu uprchlickou krizi, a je v podstatě, že jo, tahounem tý evropský integrace tak, jak je tomu už prostě dlouhý léta, tak my, že jo, jaký my máme ten český přístup, jak se vlastně lišíme a jsme tady v těch věcech víc euroskeptický národ, tak se zase ukazuje, že máme ty pozice v tomhle tom trošku jiný, než ti Němci. A v rámci teda i nahlížení na Evropu nebo na Evropskou unii, na to jakoby jádro, kdo se do něj dostane, tak pořád do toho nedáváme, že jo, tolik jako to Německo, což je ten rozdíl bych řekla zásadní mezi náma a mezi Němcema.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A dá se předjímat tedy, jak by se ty vztahy mohly vyvinout dál?

posluchačka

Myslím si, že hodně budou teďka, bude záležet na výsledcích voleb, že jo, čekají nás volby, Německo čekají volby, budeme mít i nového prezidenta možná, možná ne, takže spousta věcí podle mě se ukáže v následujících měsících, jakou cestou půjdeme dál.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vám děkuji za váš příspěvek do dnešního Radiofóra, díky, na slyšenou.

posluchačka

Na slyšenou. Děkuji.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A ještě máme na lince Pavla Michala. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Pane Michale, já tu mám od kolegů z režie poznámku, že vy jste pracoval v Německu asi 6 let, čili i vy znáte tu situaci tam dobře. Jak jsou nastavené podle vás ty vztahy, jak třeba Němci vnímají Čechy.

posluchač

Tak samozřejmě Německo je velké a i uvnitř je Německo velmi rozlišené. Ta naše představa z venku, kdy prostě nedokážeme rozlišit nářečí, nedokážeme rozlišit krajový kultury, krajový zvyky, tak je úplně jiná, než když se tam člověk pohybuje a poznává jakoby jednotlivé Němce, zejména ty, kteří ještě nepropadli globalismu a uchovávají si svůj třeba charakter nebo svůj rodinný život. Svoji kulturu, tak Německo samo o sobě je velice pestré a...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

S jakými názory tedy na Česko jste se tam setkal, byť můžou být různorodé?

posluchač

Názory byly, byly vstřícné. Já jsem se pohyboval v prostředí spíše teda sociálně potřebném jako dobrovolník pro tehdy tam Čechy, takže tam jakoby ta vstřícnost byla. Na druhou stranu oni jakoby nerozuměli trochu stylu našeho života, protože oni jsou přirozeně precizní, neprošli takovými katastrofami, jako my tady, prošli jinými katastrofami, které možná spíš utužily, zatímco ty naše katastrofy nás rozložily, takže oni nechápou řadu věcí, které, které děláme nebo to, jak se chováme, ale na to jsou zvyklí právě tou otevřeností, čili tak, jako si zvykli třeba na tureckou minoritu, tak jsou schopní, myslím, že přijmout jakoukoliv, včetně teda sousedů.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Děkuji vám za názor. Díky, na shledanou.

posluchač

Na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A Jaroslav Šonka tady pokyvoval hlavou. Shodují se vaše zkušenosti s tím, co tady říkal pan Michal.

Jaroslav ŠONKA, publicista

Velmi jsem to schvaloval. I jedna věc tam chyběla, a to není, že bych to někomu předhazoval, jde o to, že v tom Německu panuje křesťanský princip, i když i tam, řekněme, příchyllost k církvím upadá. A ten křesťanský princip se zabývá s takovou kategorií, která je v různých textech nazvána bližním. A že ten bližní, i ten prchající muslim ze Sýrie a bližní je i Turek, který se integroval, zatímco ve prospěch...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Bližní je i Čech.

Jaroslav ŠONKA, publicista

I Čech, ano, přesně, který ale zase moc o tom křesťanství nevypráví. Tak tady existuje prostě rozlišování podle toho, jak se kdo chová. A teď kritizoval náš pan prezident, kritizoval kancléřku, že řekla, že i islám patří k Německu, s těma 30 tisíci příslušníky islámu v České republice, které on v životě nepotkal, to je určitě snadné.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Možná, že potkal. To nevíme.

Jaroslav ŠONKA, publicista

Možná i to. 3-4 miliony v Německu, to je, to je prostě otázka, jak člověk zachází se svým sousedem a souseda člověka musí integrovat a musí mu dovolit se svobodně rozvíjet.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak my máme na lince posluchačku Svozilovou. Dobrý den.

posluchačka

Dobrý den. Já zdravím moc vašeho pana Šonku. A já jenom chci říct, že velice bolavým srdcem to poslouchám, za to, co řekl pan Šonka o panu prezidentovi Walteru Steinmeierovi a našem prezidentovi, plně s tím souhlasím, v tom je velký bol. Další je ten s těma uprchlíkama. A kdo je bližší a kdo není bližní. My jsme jich vzali 12. A já jenom řeknu takovou smutnou příhodu. Já jsem parkovala předevčírem v Salzburgu na parkovišti běžném a tam přišlo německé auto ze Stuttgartu a byla taková malá kolize zaviněná technikou na tom parkovišti, my prostě

sobě vůbec ne, ale ona s úsměvem ta paní řekla, no, ale když vy nechcete žádné /nesrozumitelné/, tak to jsem si řekla, tak opravdu, copak my nemůžeme prověřit nějakých mezi, mezi 12 a 1000 lidmi a říct, ale pojdte, přijďte sem a my se schováme tady takto. Ta kulturnost toho našeho národa mi vhání slzy do očí. A dívat se na ty Němce, kteří tolik na sebe té kajícínosti za to, co udělali v té válce, možná i v té první, a jak oni se k tomu staví, a my, abychom ukázali svoji inteligentnost, kulturnost, tak jsme za takové prostě troškaře.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak byli za to samozřejmě i kritizováni, Angela Merkelová za to pozvání.

posluchačka

/Souzvuk hlasů/, co teda děláte, že takto...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ale já se chci zeptat ještě na to, jestli tohle je ten hlavní bod česko-německých vztahů, nebo jak jinak ty vztahy vypadají podle vás?

posluchačka

Já jsem z prostředí, já umím dobře německy, já jsem ale stará, já jsem s NDR bývala velice často ve styku, samozřejmě oni, když člověk umí dobře německy, oni jsou, oni jsou takoví slušní a rádi, nejsou to podrazáci a jsou to lidi, ke kterým bychom my se měli co do té kulturnosti a té vzájemnosti, se od nich učit.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vám děkuji.

posluchačka

A my prostě jsme takoví, no, já to nechci říct ani natvrdo, já, to, co řekl pan Šonka, to, co řekl můj předřečník...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Jsme jiní prostě.

posluchačka

Já to podepisuju a říkám si, jak to udělat, já už to neudělám, že já jsem opravdu stará, aby, abychom k té kulturnosti se nasměřovali a abychom prostě nebyli to, co jsou, řekněme, v Sovětském svazu, takže to je ono.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vám, já vám děkuji, na shledanou. Teď máme na lince pana Harančíka. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den. Já naopak nemohu souhlasit vůbec v ničem s předřečnicí teďka, co hovořila.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak od toho je Radioforum, abychom vyjadřovali různé názory.

posluchač

No, ale řeknu vám svůj názor, tedy když můžeme teda vyjadřovat, jak vy říkáte,...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ano.

posluchač

Tak co se týče uprchlické krize, tak kdybych se měl setkat dneska s panem prezidentem Steinmeirem, tak bych mu řekl následující. Když byl ještě ministr zahraničí, tak kritizoval syrskou armádu a ruskou, že při osvobození Aleppa, že tam zabíjí lidi, že je vyháni a podobně, jo, křesťané, kteří žijí v Aleppu, na tom osvobozeném, říkali, my jsme za to vděční, v tom území, kde jsou, proti komu útočí, jsou teroristé, které, kteří drží násilím lidi, jo, takže pan Steinmaier v té době chránil v podstatě islamisty, ty nejhorší, a možná i své občany, kteří tam bojují proti křesťanům v Sýrii, jo, to za prvé.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře. A mohl byste se vyjádřit ještě k těm vztahům česko-německým. Prosím.

posluchač

No, Česko, podívejte se, jestli my jsme samozřejmě proti této, ne nahodilé migraci, ale řízené migraci, kterou způsobuje i Německo, a potom mám na svém území samozřejmě problémy, kde se páchají atentáty vlastních občanů a toto máme chtít samozřejmě za každou cenu nám chtějí vnutit tyto teroristy. Já, co bych udělal, s Německem bych uzavřel hranici...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Prosím nezobecňujte.

posluchač

Můžu mluvit, pane redaktore?

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Můžete, pokud se budete vyjadřovat slušně a nikoho nebudete osočovat.

posluchač

Podívejte se, já jsem nikoho neosočil. Za druhé, já bych uzavřel hranici, protože nám hrozí to, že ti migranti, kteří jsou, kteří jsou hrozbou, vyjádřil se k tomu i ministr vnitra de Maiziere německý, mohou kdykoliv vtrhnout na naše území, jo, toto je pro nás...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře, děkuji vám.

posluchač

...obrovská hrozba. A ještě jsem, pan prezident se vyjádřil, že máme nezaměstnanost, v rozhovoru dneska, že jako stejnou jako v Německu, ale za jakých podmínek. My v podstatě dotujeme Německo, co se týče imigrační krize, protože platy jsou u nás třetinové díky tomu, a další třetina asi skončí na důchodech německých důchodců.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře. Děkuji vám. Děkuji vám.

posluchač

A ještě poslední věc.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Už jste dostal do prostoru.

posluchač

Třetí pohlaví, třetí pohlaví, které je v Německu, to není žádná...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Rozumím.

posluchač

...kulturnost, jo, to je hnus.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak děkuji vám, děkuji, díky. Na shledanou.

posluchač

Mějte se, na shledanou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak Jaroslav Šonka tady kroutil hlavou, co konkrétně vám přišlo na tom příspěvku pana Harančíka jaksi neodpovídající realitě, pokud to tak chápu.

Jaroslav ŠONKA, publicista

Já jsem studoval, já jsem studoval dříve i statistiku a řekněme sociologové nám velmi bystře podotkli, že migranti, uprchlíci a teroristé nejsou synonyma, že existuje v Německu, ale existují i v České republice skupiny lidí, kteří třeba mají neonacistické sklony, když se člověk podívá na statistiky vražd a statistiky znásilnění a podobných jiných věcí, tak oni ti uprchlíci v tomto nefigurují nikterak obzvlášť masivně, naopak je to tam stejné, malinkaté procento v té populaci, jako je to v té domácí populaci. Čili, já bych tady tu statistiku uprchlíků rovná se terorista opravdu velmi ostře odmítl.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak ve studiu je připraven Marián Vojtek. Jak jsem řekl na začátku, můžete nám psát na Facebook, Twitter a dvě aplikace. A právě kvůli tomu Marián je tady a všechny ty názory, které tam zazněly, tak si prohlédla a může nám je teď zprostředkovat.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Dobré odpoledne, tedy alespoň některé. Právě před malou chvílí na Twitteru přistála reakce od Pavla Kouta, který nás poslouchá, no, a chválí paní, která mluvila před panem posluchačem, která, jak píše: "Pan mi mluví z duše. Apeluji na naši kulturnost, je skvělá." A teď k ostatním názorům. Na Facebooku Pavel Pros: "Česká republika má jistě s Německem politický vztah dobrý. A myslím si, že je to i obráceně. V dobrých politických vztazích nehrají roli rozdíly ve kvalitě výrobků, rozdíly v mzdových příjmech a tím rozdíly finanční a sociální v jednotné Unii, rozdíl v tom, že všichni si rovni v Unii nejsou, rozdíl v tom, že někdo má být na druhém místě zatímco první dva a možná i další mají být rychlejší jedničkou a podobně." Gabriel Svoboda píše: "Německo se opět snaží rozhodovat o etnickém složení zaostalých východních zemí." A dále dodává: "Vždy jsem myslel, že toto už je minulost, vždy jsem se například zastával sudetských Němců, ale současná realita mě bohužel nutí

vystřízlivět z názoru, že s Německem máme dobré vztahy." Miroslav Lazák: "Pokud by volby dopadly tak, že by nás příští vláda začlenila do takzvané hlubší integrace Evropské unie, které bude velet tandem Merkelová - Macron, ztratí Česká republika prakticky veškeré možnosti o sobě rozhodovat, to jest včetně obrany, legislativy, daní, rozpočtu, fiskální politiky a tak dále, včetně migrace, které budeme z Německa stále více čelit." Tino von Knopp: "Každý stát má právo si určit, kdo má na jeho území žít. Německo to evidentně nerespektuje, stejně jako většina zemí Evropské unie, což je jednoznačně největší problém. Někoho přehlasovat a určit mu, koho má přijmout, je absurdní." Myslí si von Knopp. A ještě Jan Písař z naší webové aplikace. "Vztahy Německa a Česka jsou jako mezi sousedy, kteří žijí tak dlouho vedle sebe, že za půl dne si toho řeknou až dost. Je to taková zdvořilostní návštěva, která moc velký vliv na českém myšlení asi nezanechá. O Německu nemluvě. Hlavní poselství je zřejmě v tom, že spolu politici obou zemí mluví ještě klidně a bez bouchání do stolu. Větší pozornost by se patrně těšila návštěva páne Steinmeiera u Turků." A ještě Karel Bernášek: "Uvidíme jak dopadnou v obou zemích volby a jak to naše vztahy pozmění. Naše všeobecná představa o Německu je idealistická." Myslí si pan Bernášek. "Velká, silná, prosperující země, kde poctivě pracující má bydlení, auto, kvalitní potraviny, oblečení a může si dovolit každoročně zahraniční dovolenou. Jak je to obráceně? Jak nás v Německu, třeba i takto zjednodušeně, občané vnímají, by mě velice zajímalo."

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak tady se hlásil o slovo Jaroslav Šonka, tak na co byste chtěl přednostně reagovat?

Jaroslav ŠONKA, publicista

Myslím, že ta integrace do toho užšího jádra Evropské unie, tam byla v jednom příspěvku interpretována poněkud pomýleně, nechci nikomu nic předhazovat, ale otázkou je, jestli budeme o něčem spolurozhodovat v tom užším jádru Evropské unie, nebo jestli zůstaneme mimo to jádro a ztrácíme možnost spolupůsobení, to je přesně ta otázka a to, kdybychom teď si tady udělali nějaký čárkový diagram, kde co a víc ztratíme, tak já bych preferoval tu užší integraci, kde například hospodářský růst a hospodářský rozvoj jsou společné a to není otázka toho, jestli to bude rozhodovat nějaký Francouz nebo německá kancléřka.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, ale každopádně se dá očekávat, že po těch německých volbách se určitý postup, tempo té integrace asi zvýší, protože už bude mít kancléřka volné ruce, rozumí si do jisté míry s francouzským prezidentem, ten francouzsko-německý tandem v minulosti fungoval. Čili, my budeme asi v každém případě postaveni před otázkou, jak se k těm rychlejším změnám v Evropské unii postavit, ne.

Jaroslav ŠONKA, publicista

No, já si myslím, že ta užší integrace je otázkou toho mít vliv, být mezi těmi, kteří rozhodují a umět umístit argumenty a být mimo znamená ztrátu.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak na lince máme dalšího posluchače, tím je pan Krach. Dobrý den.

posluchač

Dobrý den, já to vezmu z druhé stránky trošinku. Německo určitě je s námi velmi spokojeno, dalo by se říct, až špičkově spokojeno. A všechno dělá hospodářská spolupráce. Z německé strany ta hospodářská spolupráce je vynikající. Vemte si...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Z české ne, z české ne?

posluchač

Vemte si, že vyrábíme...

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Pane Krachu, z české strany není ta spokojenost dostatečná, promiňte, že vás přerušuji.

posluchač

Ano, už je to lepší.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Já vás slyším dobře, jenom jsem položil takovou doplňující otázku, jestli si myslíte, když je Německo spokojeno s tou hospodářskou spoluprací, jestli to na té české strany skřípe, jestli jsem to dobře pochopil.

posluchač

Heleďte, mají tady fabriky, dělníci dělají za třetinovou cenu, německého dělníka zisk se prakticky vyváží, ten tady nezůstává, ceny jsou stejné. Vemte si, v Německu, máslo 52 korun, u nás máslo 52 korun. A mohl bych pokračovat. Ceny škodovek u nás, ceny u nich. Výdělky ve Škodovce. Výdělky ve Volkswagenu. Prostě jsme novodobá kolonie Německa.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře.

posluchač

A prostě je to tak, jsme demokratická kolonie Německa. Já si myslím, že lidi budou už jezdit létat na Neptun, než my vlastně dosáhneme nějakých jejich úrovně, protože oni to ani nechtějí.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dobře. Děkuji vám za příspěvek. Díky.

posluchač

Spokojeni, velmi spokojeni, protože když jim chybí, zisk přijde od nás. A vědí o Čechách, že oni se nebouří, že jsou vcelku v klidu, tak proč nás nemilovat.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Děkuji vám, pane Krachu. Díky, na shledanou. Jaroslav Šonka, mohl by se vyjádřit k tomu, že jsme podle pana Kracha novodobá kolonie Německa, že ty hospodářské vazby, o kterých jsme tady mluvili na začátku, takže jsou podle něj výhodné pro Němce, ale ne pro nás?

Jaroslav ŠONKA, publicista

Tam už schází jenom to, aby došlo k té staré české průpovědi, že Brusel je jenom nová Moskva. Tady ale je pár věcí, které neřeší Němci, ale řeší to čeští ekonomové, to jsou, řekněme, pravicově orientovaní lidé a ti umí měřit produktivitu práce a produktivita práce českých pracujících stále, a ani východoněmeckých například, stále ještě není na té úrovni, na které je v západním Německu. A to je jeden z těch důvodů. Samozřejmě to narůstání platů povede k tomu, že se ty věci vyrovnávají budou. Je to tak.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to říká Jaroslav Šonka, náš dnešní host, díky za návštěvu ve studiu, díky, že jste tu strávil tu půlhodinu. Hezký den.

Jaroslav ŠONKA, publicista

Nápodobně.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A ještě Marián Vojtek teď shrne výsledky ankety, kterou jsme měli na Twitteru. Mariáne.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Jaké jsou podle vás současné vztahy Německa a České republiky? Na výběr jste měli ze 4 možností. No, ale každopádně ze 94 procent zvítězily možnosti určitě dobré a spíše dobré.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tak to už byla tečka za dnešním Radiofórem. Děkuji Mariánu Vojtkovi.

Marián VOJTEK, editor sociálních sítí Českého rozhlasu Plus

Na slyšenou.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Editorovi sociálních sítí. A Tomáš Pavlíček se od mikrofonu Radiofóra loučí.

KLD hrozí USA odvetou za sankce

11.9.2017 ČT 24 str. 02 20:00 90' ČT24

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A pojďme se posunout dál. Severní Korea pohrozila Spojeným státům, že zaplatí vysokou cenu, pokud Rada bezpečnosti schválí americký návrh na zpřísnění sankcí vůči KLDK. Důvodem nových sankcí je poslední jaderný test, který následoval po sérii raketových testů. Nové sankce by měly obsahovat zákaz vývozu textilu z KLDK a dotknout by se měly taky dovozu ropy a zemního plynu. Hlasování Rady bezpečnosti je v plánu kolem dnešní půlnoci středoevropského času.

Keng ŠUANG, mluvčí ministerstva zahraničí Číny

Kvůli šestému jadernému testu by podle Číny měla Rada bezpečnosti konat a přijmout nezbytná opatření. Doufáme, že po nezbytných konzultacích najdou v této věci členové Rady bezpečnosti jednomyslnou shodu.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A my jsme ve spojení s Vlastislavem Břízou, odborníkem na jaderné zbraně z katedry mezinárodních vztahů Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Přeju hezký večer.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Dobrý večer i vám.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Severní Korea vyhrožuje odvetou za zpřísnění sankcí. Dokážeme rozšifrovat, o jakou odvetu by mohlo jít, pokud nejde pouze o slovíčkaření?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Tak 100% to nevíme, ale já bych čekal podobnou reakci respektive podobnou demonstraci, jako v minulosti. To znamená, příkladně Kim Čong-un si sedne k mapě světa a oznámí, že v blízkosti jižní části ostrova Hokkaidó vybuchne 5 ohnivých koulí, to znamená, že tam vyšle 5 svých raket. Takovouto reakci bych čekal.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jak rychlá by ta reakce podle vás mohla být? Jinými slovy, pokud dnes kolem půlnoci středoevropské času by došlo k tomu zpřísnění, odhlasovala to Rada bezpečnosti OSN, k tomu se ještě dostaneme, jak rychlá reakce by to byla? V řádu hodin nebo v řádu dní?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

No, tak verbální reakce by jistě mohla nastat v řádu hodin respektive minut. Realistická reakce by mohla nastat v řádu několika jednotek dní. Tam by asi nebyl problém, Severní Korea disponuje několika sty raketami středního doletu, které by mohly tento demonstrativní akt provést.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Mimochodem víme, jaká je aktuální verze toho zpřísnění sankcí, toho návrhu rezoluce? Protože v původní verzi, ta původní verze byla poměrně striktní, ale mohla projít celou řadou změn. Víme, co je aktuální?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Přesně, jak říkáte. Problém je v tom, že Rada bezpečnosti již od svého založení rozhoduje jednomyslně. To znamená, že vy musíte brát ohled i na ostatní členy. V tomto případě především na názor Čínské lidové demokratické republiky a Ruska. To znamená, že ten řekněme velice radikální návrh v tom smyslu, že Kim Čong-un a celá vláda by nesměla cestovat a hlavně, že by došlo k zamezení dodávek, jakýchkoli dodávek ropy nebo zemního plynu do Severní Koreje, tak byla pro tyto dva členy Rady bezpečnosti nepřekročitelná. Proto ta rezoluce doznala úprav v tom smyslu, že Kim Čong-un a jeho vláda byla vyškrtuta z tohoto seznamu, to znamená, on by nadále cestovat mohl. A co se týká ropy a zemního plynu, tak by došlo k restrikcím, nikoli úplnému zákazu.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

To už by bylo průchozí? To už je s velkou pravděpodobností přijatelné i pro Čínu a Rusko?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Je to otázka, o kolik by toto omezení mělo vyjít, ale mělo by zajistit aspoň jakýs takýs život, běžný život v Severní Koreji, rozumějte běžný život, což z našeho úhlu pohledu je nemyslitelné. Ten život je úplně jiný tam. Tak si myslím, že by tyto dva státy pro to zpřísnění hlasovat mohly. Nezapomejme, že od roku 2006 těch rezolucí bylo přijato již 8 jako reakce na jaderné testy Severní Koreji a vždy k nějakému kompromisu došlo. Takže domnívám se, že i v tomto případě bude-li, bude-li americký návrh okleštěn o požadavky Číny a Ruska, tak by být schválen mohl.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Proč by právě toto zpřísnění sankcí mělo mít efekt, když zdá se, dosavadní sankce příliš velký efekt neměly a Severní Korea si vždy našla nějakou cestu, jak je obejít?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Jak říkáte, je to zásadní problém. To je nejtvrďší totalitní režim světa. Prakticky totalitní absolutismus. Na ně to vypadá, že žádné sankce neplatí. Nicméně nezapomínejme, že o životě ho nechává Čína. To je klíč k řešení toho problému. Protože ta přímá hranice Číny a Severní Koreje znamená, že mezi těmito dvěma státy dochází k obchodům, o kterých se málokdo dozví, o kterých celý svět nemá ani zdání a dokáží, dokáží zajistit přežití toho

režimu. Takže ten klíč je Čína. Postupnými kroky bysme mohli dojít k tomu, že ten režim by byl ještě více okleštěn. Poprvé máme na stole možnost, že by došlo k zákazu dodávek ropy nebo zemního plynu. Ano, v tuto chvíli zřejmě k tomu ucpávání ještě nedojde, ale opravdu musíme postupovat /nesrozumitelně/, po částech. A jedině tak je možné se dohodnout s Čínou, která opravdu je klíčem k řešení této krize.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ještě prosím k těm širším souvislostem. Jaké jsou zájmy těch velmocí, o kterých jsme už mluvili, především Číny a taky Ruska, na Korejském poloostrově?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Tak zájem Číny je jasný, mít nárazníkové pásmo proti kapitalistickému světu, který je představován Jižní Koreou a Japonskem. To znamená, bohužel musíme konstatovat, že Číně vyhovuje více i tento absolutně nevyzpytatelný a nepredikovatelný režim, který vyhrožuje zničením poloviny světa, víc než, než Jižní Korea. Ale na druhou stranu... Nebo sjednocená Korea pod taktovkou Jižní Koreji. Na druhou stranu ale již vnímáme posun, že i ta Čína cítí tu nevyzpytatelnost a i ona je schopna hlasovat pro zpřísnění sankcí a sama intervenovat. No, co se týče Ruska, druhé poloviny otázky, tak to Rusko, Rusko je světový hráč, který si chce nechat zachovat, který si chce zachovat vliv. A podle toho on pragmaticky přistupuje k řešení problému. To znamená, že může-li hrát někde zásadní roli, tak ji hraje. Ale je to čistě pragmatismus. To znamená, v tuto chvíli, v tuto chvíli Putin, Putin je na straně, nechci říct Severní Koreje, ale on není na straně ani, ani na jedné straně. On prostě vyčkává a podle aktuální situace zvolí postoj.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Vlastislav Bříza. Děkuje. Hezký večer.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **Fakulta sociálních věd** UK

Já díky. Dobrou noc.

Volební překvapení v Moskvě, atmosféra v Rusku

11.9.2017 ČT 24 str. 05 22:00 Události, komentáře

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Ruská opozice nečekaně uspěla v moskevských komunálních volbách. Z 1 500 mandátů jich spojené opoziční síly získaly přes 260. Vládnoucí strana Vládnoucí Rusko je přesto v celostátním měřítku jasným vítězem. Účast voličů byla velmi nízká. V Moskvě jen 15 %.

David MÍŘEJOVSKÝ, redaktor

Opozice slaví malé vítězství. Zvláště se připíjí na úspěch v obvodu Gagarinovo, kde volil prezident Vladimir Putin, ale celé zastupitelstvo opanují jeho protivníci.

Dmitrij GUDKOV, opoziční politik

Zformovali jsme důstojnou politickou sílu. A ta nemá za cíl opravit lavičky v městských částech. Chce změny v celé zemi a je proti vnitřní i zahraniční politice Putina.

David MÍŘEJOVSKÝ, redaktor

Vládnoucí strana Jednotné Rusko získala v celé zemi přes 36 tisíc mandátů. V samotné Moskvě, nejbohatším regionu, ji podpořilo 77 % voličů. Pravomoci zastupitelů ve vedení městských částí jsou navíc velmi malé. Opozice ale svůj úspěch vnímá jako potvrzení, že dokáže oslovit větší část voličů než dosud.

Dmitrij OREŠKIN, politolog

Moskva ukázala, že je centrem opozičních nálad. Protiřečí tak základnímu pohledu vládnoucí moci. Ta si myslí, že čím budou mít lidé víc peněz, tím víc budou s poměry v zemi spokojenější.

David MĚJOVSKÝ, redaktor

Ještě nejsou známy definitivní výsledky hlasování v Moskvě, ve štábech hlavních opozičních stran už se ale teď připravují na volby další. Nečekaně vysoký zisk obecních mandátů totiž opozici dovoluje poslat svého kandidáta příští rok do voleb starosty metropole, což je důležitá postava s velkým vlivem. Stát by se jím chtěl 37letý Dmitrij Gudkov, kterému se tentokrát podařilo spojit roztržštěné opoziční síly.

Dmitrij GUDKOV, opoziční politik

Vítězství v Moskvě znamená vítězství v celé zemi už při příštích volbách. Vždy to tak bylo. Moskva určovala směr ruské politiky.

David MĚJOVSKÝ, redaktor

I přes úspěch a bojovnou náladu si ale opozice i tentokrát stěžuje na ovlivňování výsledků voleb. Rozruch vzbudila tajně pořízená nahrávka, kde má úřednice vysvětlovat členům volební komise, jak podpořit vládnoucí stranu.

osoba /Zdroj: Youtube.com/Světlana Antonovová/

Takže tam klidně zapíšu ty nepoužité (hlasovací lístky). Do protokolu musí zapsat o desítky míň!

David MĚJOVSKÝ, redaktor

Úřednice přišla o místo. Strana Jablko ale podává několik trestních oznámení. Je přesvědčena, že do voleb nečestně zasáhlo i ministerstvo obrany.

Maxim KAC, opoziční politik

V hlavní budově ministerstva obrany udělali fiktivní byt, kam přihlásili 1 500 vojáků, kteří tam nebydlí.

David MĚJOVSKÝ, redaktor

Díky jejich hlasům opozice pravděpodobně neovládla okresek Arbat. Podobná podezření se objevila i na jiných místech. Hlasování v některých okrscích proto budou zkoumat soudy. David Mějovský, Česká televize, Moskva.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

A se mnou ve studiu Jan Šír z Institutu mezinárodních studií FSV. Dobrý večer.

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Dobrý večer.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Dá se to přeložit, jakože se v ruské společnosti něco děje, nebo jenom je to potvrzení, že Moskva není zbytkem Ruska?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Já bych ty včerejší výsledky nepřečeňoval. Myslím si, že to je do velké míry bouře ve sklenici vody. Vysvětlím, proč si to myslím. Paralelně s těmi komunálními volbami probíhaly i volby v řadě regionů do těch zákonodárných zastupitelstev nebo sněmů. V 16 oblastech probíhaly paralelně s tím gubernátorské volby, a to je to, kam se upírala hlavní pozornost Kremlu. Dovolují si tvrdit, že ty komunální volby do velké míry ty hlavní polytechnology vládnoucího režimu nezajímaly. Vedlejším efektem toho je, že opozice skutečně dosáhla v těch ruských podmínkách historického úspěchu, nicméně jedná se o úspěch v komunálních volbách v několika obvodech hlavního města a i v té, i v té Moskvě Jednotné Rusko získalo přes 75 % všech mandátů, což si myslím, že velmi vypovídá o tom rozložení síl, které nějakým způsobem má vyplývat z těch voleb tak, jak jsou pořádány.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Takže ten výsledek je v zásadě dán jenom tím, že to v tuhle tu chvíli Kreml nezajímalo a v zásadě to umožnili, že se na to nesoustředili?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Já se domnívám, že to je přesně tak a ty volby, jak už jsem řekl, probíhaly na více úrovních a nejvíce Kreml samozřejmě zajímaly ty volby gubernátora v těch konkrétních oblastech nebo republikách, těch federálních subjektech, kde se tyto volby konaly a důvod je ten, že ty volby představovaly do velké míry generálku na březnové volby prezidenta, to znamená, za prvé, ty volby z pohledu vládnoucího režimu mohly být brány jako určitý test nálad v jednotlivých oblastech, kde se hlasovalo a za druhé samozřejmě došlo tady k testování některých volebních technologií tak, aby nedošlo k nějakému překvapení během těch březnových voleb, které Rusko čekají, co se týče voleb hlavy státu.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Přesto, mediálně je to vděčné, ten úspěch je, ten výsledek prostě takový je. Může to být povzbuzení pro opozici a třeba i pro případné voliče?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Tady bych zase byl opatrný, protože ta účast byla minimální. V té Moskvě podle těch výsledků přesáhla zatím, co víme, nějakých 14 %, což podle mého názoru svědčí o mimořádně vysokém nezájmu občanů o ty volby, což si ...

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Čím to bylo?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Což si, což si vysvětlují tím, že vidí, že za prvé ty volby nic neznamenají, nepřipisují jim význam, nevidí důvod, proč by se jich měli účastnit a, a do velké míry si myslím, že tato nálada mohla být i podporována polytechnology Kremlu v tom smyslu, že čím je menší účast, tak tím větší prostor je pro některé technologie spojené s těmi administrativními zdroji, což jsou technologie, které vždycky hrají na vládního kandidáta nebo na, na vládnoucí stranu.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Na systém. To znamená, když je málo lidí, větší šanci má tedy ten vládní kandidát?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Ano, přesně tak. Je to ... v případě, že máte málo lidí, tak můžete více využívat třeba toho institutu, institutu těch mrtvých duší, to znamená, těch nepořádků v těch voličských seznamech, že se dá volit vícekrát a samozřejmě systém, ať se děje, cokoli, tak má nějakých 10 % automaticky díky mobilizaci veřejného sektoru. To znamená, zaměstnanci ve státních podnicích, kteří to dostanou do velké míry příkazem přijít a hlasovat za konkrétního kandidáta a dají se mobilizovat důchodci ...

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Vojáci, jak jsme slyšeli v té reportáži.

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Vojáci, vojáci a další segmenty, které jsou závislé na dobré vůli vládnoucích ...

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Tak mně vysvětlíte, a je to laický dotaz, proč tedy v tom Gagarinovu, což je určitý symbolický okrsek, proč tam tedy jaksi si, jak vy říkáte, technologové moci nedali záležet na tom, aby to nedopadlo tak, jak to dopadlo?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Já už jsem to řekl. Myslím si, že do velké míry to je marginální záležitost, která nic nerozhoduje, nic neřeší a je ...

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Ani ta symbolika?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Já si myslím, že ta symbolika je jedna věc, ale zůstat u moci je věc druhá a když si to postavíte na ty váhy, tak ten, ten zájem zůstat u moci určitě převáží, než to, co si o vás někdo případně může myslet a v případě, že se nacházíte v nějaké vládnoucí pozici, ale určitě je férové přiznat to, že Dmitrij Gudkov byl velice efektivní, co se týče vytvoření té sjednocené demokratické platformy, v rámci čehož umožnil kandidovat jak v řadě nezávislých, tak i zástupců těch stran, které jsou považovány za tu takzvanou nesystémovou pomoci, ať to je Parnas nebo některých případech i Jablko, a to mohlo přinést za těch podmínek nízké volební účasti i nezájmu Kremlu a tak dále, mimořádný výsledek.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Je to trend, nebo je to, řekněme, náhodná věc, kdy, která pak už se nebude opakovat? Jinými slovy, jak je tedy na tom opozice?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Ta opozice je na tom samozřejmě špatně, ale to je něco, co je těžko možné klást za vinu opozici samotné, protože ty podmínky, ve kterých fungují, skutečně nejsou příznivé pro to, aby se mohla nějakým způsobem projevit. Víme o tom, že ten vrchol nějaké opoziční aktivity připadal na léta 2011, 2012, mimochodem, kdy rozbuškou k této aktivitě se stalo zfalšování voleb, nejdřív parlamentních a pak prezidentských, které znovu vynesly do čela státu Vladimira Putina a nicméně od té doby vládnoucí režim sáhl k řadě opatření, ať se týká legislativy, kdy vlastně byly zákonnými akty efektivně neutralizována nebo neutralizovány některé body, co se týče ústavních svobod, co se týká shromažďování slova a tak dále a samozřejmě došlo tedy k výraznému zmírnění toho mezinárodního kontextu, ve kterém Rusko funguje, což umožnilo posílit režimu ten ratif obklíčené velmoci spojené s nějakým vnějším ohrožením, což do velké míry funguje jako jednotící faktor.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

To by mě zajímalo právě, jestli ta nálada ve veřejnosti je stále formovaná touhle tou rétorikou a tím, co jsme zažívali poměrně nedávno, nebo jestli se i v rámci ekonomiky, která samozřejmě byla tím ovlivněna, jestli se to nějak proměnilo to, ty nálady společnosti?

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Tak ty nálady se samozřejmě mění a to je právě problém, který je spojován s tou stávající strategií Vladimira Putina a jeho režimu, ten akcent na tu patriotickou mobilizaci spojenou s těmi válečnými kampaněmi, že to prostě nesmí utichnout. To už může jenom gradovat, to už může jenom stupňovat. Momentálně na té ukrajinské frontě to vypadá malinko stabilněji. Rusko se nicméně angažuje vojensky v Sýrii, nicméně pokračuje drastická degradace třeba rusko-amerických vztahů, což samozřejmě může být využito v rámci mobilizace populace a hlavně odvedení pozornosti od těch reálných problémů, kteří, kterým běžní Rusové mohou doma čelit.

Lukáš DOLANSKÝ, moderátor

Říká Jan Šír. Já mu děkuju, že byl se mnou v Událostech, komentářích. Díky, mějte se hezky, na shledanou.

Jan ŠÍR, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Děkuju za pozvání.

ANKETA

11.9.2017 Frýdecko-místecký a třinecký deník str. 06 Česko

Policie obdrží usnesení sněmovny a Babiše obviní. Co to s volebními preferencemi udělá?

LUKÁŠ VALEŠ:

(Západočeská univerzita Plzeň)

Výsledek voleb to zásadně neovlivní

„Žádné zemětřesení se konat nebude.

Tvrdé jádro se ještě víc zatvrdí v duchu toho, co Andrej Babiš říká, že je to komplot. Přesvědčené voliče to posílí v pocitu, že dělají dobře, když ANO volí. O co ale může přijít? ANO může přijít o dominanci, zhruba o 3 až 5 procent. To jsou voliči, kteří v předchozích volbách nevolili, nebo volili tradiční strany. Jsou to lidé, kteří nyní chtějí jít k volbám, ANO pro ně byla alternativa. Ale tím, že se ANO stává čím dál víc tradiční stranou, mohou odejít i od něj.“

OSKAR KREJČÍ:

(Univerzita J. A. Komenského Praha)

Protestní hlasy by se Babišovi už neměly zvyšovat

„Nic to neudělá.

To, oč se hraje, je čas. Volební preference jsou ustálené. Protestní hlasy kolem Babiše by se neměly zvyšovat. Karty už jsou rozdány. To obvinění by muselo znít věrohodně, aby se někdo z nerozhodnutých, kdo uvažuje o volbě hnutí ANO, odklonil. Nesmí být ovšem Andrej Babiš v době voleb ve vězení, to by byl pocit ztráty hlasu. A teprve tehdy by k výrazné ztrátě preferencí došlo.“

JAN KUBÁČEK:

(**Fakulta sociálních věd** UK Praha)

Hnutí přijde až o 5 procent hlasů

„Dá se očekávat, že se růst preferencí zastaví.

A v řádu 3 až 5 procent dojde k poklesu. Ti, kteří byli přesvědčení, že Andrej Babiš je alternativa vůči starým pořádkům, půjdou k jiným alternativám. Naopak ti, kteří nedají na Andreje Babiše sáhnout, budou přesvědčeni, že systém ho chce vytlačit. Pro ANO to každopádně není dobrá zpráva, protože ti ideologicky nevyhranění,

spíše těkaví, přelétaví voliči byli ochotni Andreji Babišovi naslouchat a podporovat ho. A to se touto kauzou zastavilo.“

Zvítězí Babiš, získá většinu a nebude vydán. Jak moc je to reálné?

OSKAR KREJČÍ: Babiš jako Mečiar?

„Padesát procent nedostane. To se nestane. Babiš bude pověřen sestavením vlády. On ji buď dokáže sestavit jako menšinovou, ale nebude schváleno programové prohlášení vlády, nebo mu to schválí na bázi opoziční smlouvy. Volební potenciál Babiše je silný, ale jeho koaliční potenciál je slabý. Babiš může skončit jako Mečiar, vůbec žádná funkce a hnutí se začne se rozkládat.“

JAN KUBÁČEK: Záleží, kolik stran se dostane do sněmovny

„Není to vyloučené i díky tomu, že má silnou podporu prezidenta. A když bude mít hodně mandátů, tak to tomu nahrává. Odvislé to bude od toho, kolik stran se dostane do sněmovny. Jestli řada z těch, které jsou blízko 5procentní hranici, propadne, pak jejich hlasy přejdou vítězi voleb. Může dojít k tomu, že se dostane málo stran, kde dominantní bude ANO.“

Foto popis|
Region| Severní Morava

Stejná zpráva vyšla také v dalších 6 titulech:

Bruntálský a krnovský deník (*Česko, str. 06*), Havířovský deník (*Česko, str. 06*), Karvinský deník (*Česko, str. 06*), Moravskoslezský deník (*Česko, str. 06*), Novojičínský deník (*Česko, str. 06*), Opavský a hlučínský deník (*Česko, str. 06*)

ANKETA

11.9.2017 Chebský deník str. 05 Česko

Policie obdrží usnesení sněmovny a Babiše obviní. Co to s volebními preferencemi udělá?

LUKÁŠ VALEŠ: (Západočeská univerzita Plzeň)

Výsledek voleb to zásadně neovlivní

„Žádné zemětřesení se konat nebude.

Tvrdé jádro se ještě víc zatvrdí v duchu toho, co Andrej Babiš říká, že je to komplot. Přesvědčené voliče to posílí v pocitu, že dělají dobře, když ANO volí. O co ale může přijít? ANO může přijít o dominanci, zhruba o 3 až 5 procent. To jsou voliči, kteří v předchozích volbách nevolili, nebo volili tradiční strany. Jsou to lidé, kteří nyní chtějí jít k volbám, ANO pro ně byla alternativa. Ale tím, že se ANO stává čím dál víc tradiční stranou, mohou odejít i od něj.“

OSKAR KREJČÍ: (Univerzita J. A. Komenského Praha)

Protestní hlasy by se Babišovi už neměly zvyšovat

„Nic to neudělá.

To, oč se hraje, je čas. Volební preference jsou ustálené. Protestní hlasy kolem Babiše by se neměly zvyšovat. Karty už jsou rozdány. To obvinění by muselo znít věrohodně, aby se někdo z nerozhodnutých, kdo uvažuje o volbě hnutí ANO, odklonil. Nesmí být ovšem Andrej Babiš v době voleb ve vězení, to by byl pocit ztráty hlasu. A teprve tehdy by k výrazné ztrátě preferencí došlo.“

JAN KUBÁČEK: (Fakulta sociálních věd UK Praha)

Hnutí přijde až o 5 procent hlasů

„Dá se očekávat, že se růst preferencí zastaví.

A v řádu 3 až 5 procent dojde k poklesu. Ti, kteří byli přesvědčení, že Andrej Babiš je alternativa vůči starým pořádkům, půjdou k jiným alternativám. Naopak ti, kteří nedají na Andreje Babiše sáhnout, budou přesvědčeni, že systém ho chce vytlačit. Pro ANO to každopádně není dobrá zpráva, protože ti ideologicky nevyhranění, spíše tékaví, přelétaví voliči byli ochotni Andreji Babišovi naslouchat a podporovat ho. A to se touto kauzou zastavilo.“

Zvítězí Babiš, získá většinu a nebude vydán. Jak moc je to reálné?

LUKÁŠ VALEŠ: Může dojít i k jeho nevydání

„Možné to taky je, ale souvisí to s tím, o kolik vyhraje. Pokud se nestane to, co jsem řekl, tak může dojít k Babišovu nevydání. Ale pokud ANO oslabí, tak si koaliční partneři mohou dávat požadavky. Jedním z nich může být, že Andrej Babiš nebude předsedou vlády.“

OSKAR KREJČÍ: Babiš jako Mečiar?

„Padesát procent nedostane. To se nestane. Babiš bude pověřen sestavením vlády. On ji buď dokáže sestavit jako menšinovou, ale nebude schváleno programové prohlášení vlády, nebo mu to schválí na bázi opoziční smlouvy. Volební potenciál Babiše je silný, ale jeho koaliční potenciál je slabý. Babiš může skončit jako Mečiar, vůbec žádná funkce a hnutí se začne se rozkládat.“

JAN KUBÁČEK: Záleží, kolik stran se dostane do sněmovny

„Není to vyloučené i díky tomu, že má silnou podporu prezidenta. A když bude mít hodně mandátů, tak to tomu nahrává. Odvislé to bude od toho, kolik stran se dostane do sněmovny.

Jestli řada z těch, které jsou blízko 5procentní hranici, propadne, pak jejich hlasy přejdou vítězi voleb. Může dojít k tomu, že se dostane málo stran, kde dominantní bude ANO.“

Foto popis|

Region| Západní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 19 titulech:

Benešovský deník (Česko, str. 06), Berounský deník (Česko, str. 06), Boleslavský deník (Česko, str. 06), Českobudějovický deník (Česko, str. 06), Českokrumlovský deník (Česko, str. 06), Jindřichohradecký deník (Česko, str. 06), Karlovarský deník (Česko, str. 05), Kladenský deník (Česko, str. 06), Kolínský deník (Česko, str. 06), Kutnohorský deník (Česko, str. 06), Mělnický deník (Česko, str. 06), Nymburský deník (Česko, str. 06), Písecký deník (Česko, str. 06), Prachatický deník (Česko, str. 06), Příbramský deník (Česko, str. 06), Rakovnický deník (Česko, str. 06), Sokolovský deník (Česko, str. 05), Strakonický deník (Česko, str. 06), Tábořský deník (Česko, str. 06)

ANKETA

11.9.2017 Jihlavský deník str. 06 Česko

Policie obdrží usnesení sněmovny a Babiše obviní. Co to s volebními preferencemi udělá?

LUKÁŠ VALEŠ:

(Západočeská univerzita Plzeň)

Výsledek voleb to zásadně neovlivní

„Žádné zemětřesení se konat nebude.“

Plné znění zpráv

Tvrdé jádro se ještě víc zatvrdí v duchu toho, co Andrej Babiš říká, že je to komplot. Přesvědčené voliče to posílí v pocitu, že dělají dobře, když ANO volí. O co ale může přijít? ANO může přijít o dominanci, zhruba o 3 až 5 procent. To jsou voliči, kteří v předchozích volbách nevolili, nebo volili tradiční strany. Jsou to lidé, kteří nyní chtějí jít k volbám, ANO pro ně byla alternativa. Ale tím, že se ANO stává čím dál víc tradiční stranou, mohou odejít i od něj.“

OSKAR KREJČÍ:

(Univerzita J. A. Komenského Praha)

Protestní hlasy by se Babišovi už neměly zvyšovat

„Nic to neudělá.

To, oč se hraje, je čas. Volební preference jsou ustálené. Protestní hlasy kolem Babiše by se neměly zvyšovat. Karty už jsou rozdány. To obvinění by muselo znít věrohodně, aby se někdo z nerozhodnutých, kdo uvažuje o volbě hnutí ANO, odklonil. Nesmí být ovšem Andrej Babiš v době voleb ve vězení, to by byl pocit ztráty hlasu. A teprve tehdy by k výrazné ztrátě preferencí došlo.“

JAN KUBÁČEK:

(Fakulta sociálních věd UK Praha)

Hnutí přijde až o 5 procent hlasů

„Dá se očekávat, že se růst preferencí zastaví.

A v řádu 3 až 5 procent dojde k poklesu. Ti, kteří byli přesvědčení, že Andrej Babiš je alternativa vůči starým pořádkům, půjdou k jiným alternativám. Naopak ti, kteří nedají na Andreje Babiše sáhnout, budou přesvědčeni, že systém ho chce vytlačit. Pro ANO to každopádně není dobrá zpráva, protože ti ideologicky nevyhranění, spíše těkaví, přelétaví voliči byli ochotni Andreji Babišovi naslouchat a podporovat ho. A to se touto kauzou zastavilo.“

Zvítězí Babiš, získá většinu a nebude vydán. Jak moc je to reálné?

LUKÁŠ VALEŠ: Může dojít i k jeho nevydání

„Možné to taky je, ale souvisí to s tím, o kolik vyhraje. Pokud se nestane to, co jsem řekl, tak může dojít k Babišovu nevydání. Ale pokud ANO oslabí, tak si koaliční partneři mohou dávat požadavky. Jedním z nich může být, že Andrej Babiš nebude předsedou vlády.“

OSKAR KREJČÍ: Babiš jako Mečiar?

„Padesát procent nedostane. To se nestane. Babiš bude pověřen sestavením vlády. On ji buď dokáže sestavit jako menšinovou, ale nebude schváleno programové prohlášení vlády, nebo mu to schválí na bázi opoziční smlouvy. Volební potenciál Babiše je silný, ale jeho koaliční potenciál je slabý. Babiš může skončit jako Mečiar, vůbec žádná funkce a hnutí se začne se rozkládat.“

JAN KUBÁČEK: Záleží, kolik stran se dostane do sněmovny

„Není to vyloučené i díky tomu, že má silnou podporu prezidenta. A když bude mít hodně mandátů, tak to tomu nahrává. Odvislé to bude od toho, kolik stran se dostane do sněmovny.

Jestli řada z těch, které jsou blízko 5procentní hranici, propadne, pak jejich hlasy přejdou vítězi voleb. Může dojít k tomu, že se dostane málo stran, kde dominantní bude ANO.“

Foto popis|

Region| Vysočina

Stejná zpráva vyšla také v dalších 4 titulech:

ANKETA

11.9.2017 Pražský deník str. 03 Českobudějovicko

Policie obdrží usnesení sněmovny a Babiše obviní. Co to s volebními preferencemi udělá?

LUKÁŠ VALEŠ:

(Západočeská univerzita Plzeň)

Výsledek voleb to zásadně neovlivní

„Žádné zemětřesení se konat nebude.

Tvrdé jádro se víc zatvrdí v duchu toho, co Babiš říká, že je to komplot. Přesvědčené voliče to posílí v pocitu, že dělají dobře, když ANO volí. O co ale může přijít? ANO může přijít o dominanci, zhruba o 3 až 5 procent. To jsou voliči, kteří v předchozích volbách nevolili, nebo volili tradiční strany. Jsou to lidé, kteří chtějí jít k volbám, ANO pro ně byla alternativa. Ale tím, že se ANO stává čím dál víc tradiční stranou, mohou odejít i od něj.“

OSKAR KREJČÍ:

(Univerzita J. A. Komenského Praha)

Protestní hlasy by se Babišovi už neměly zvyšovat

„Nic to neudělá.

To, oč se hraje, je čas. Volební preference jsou ustálené. Protestní hlasy kolem Babiše by se neměly zvyšovat. Karty už jsou rozdány. To obvinění by muselo znít věrohodně, aby se někdo z nerozhodnutých, kdo uvažuje o volbě hnutí ANO, odklonil. Nesmí být ovšem Andrej Babiš v době voleb ve vězení, to by byl pocit ztráty hlasu. A teprve tehdy by k výrazné ztrátě preferencí došlo.“

JAN KUBÁČEK:

(**Fakulta sociálních věd** UK Praha)

Hnutí přijde až o 5 procent hlasů

„Dá se očekávat, že se růst preferencí zastaví.

A v řádu 3 až 5 procent dojde k poklesu. Ti, kteří byli přesvědčení, že Babiš je alternativa vůči starým pořádkům, půjdou k jiným alternativám. Naopak ti, kteří na něj nedají sáhnout, budou přesvědčeni, že systém ho chce vytlačit. Pro ANO to každopádně není dobrá zpráva, protože ti ideologicky nevyhranění, spíše těkaví, přelétaví voliči byli ochotni Babišovi naslouchat a podporovat ho. A to se touto kauzou zastavilo.“

Zvítězí Babiš, získá většinu a nebude vydán. Jak moc je to reálné?

LUKÁŠ VALEŠ: Může dojít i k jeho nevydání

„Možné to taky je, ale souvisí to s tím, o kolik vyhraje. Pokud se nestane to, co jsem řekl, tak může dojít k Babišovu nevydání. Ale pokud ANO oslabí, tak si koaliční partneři mohou dávat požadavky. Jedním z nich může být, že Andrej Babiš nebude předsedou vlády.“

OSKAR KREJČÍ: Babiš jako Mečiar?

„Padesát procent nedostane. Babiš bude pověřen sestavením vlády. Buď ji sestaví jako menšinou, ale nebude schváleno programové prohlášení vlády, nebo mu to schválí na bázi opoziční smlouvy. Koaliční potenciál Babiše je slabý.

Může proto skončit jako Mečiar, vůbec žádná funkce a hnutí se začne rozkládat.“

JAN KUBÁČEK: Záleží, kolik stran se dostane do sněmovny

„Není to vyloučené i díky tomu, že má silnou podporu prezidenta. A když bude mít hodně mandátů, tak to tomu nahrává. Odvislé to bude od toho, kolik stran se dostane do sněmovny.

Jestli řada z těch, které jsou blízko 5procentní hranici, propadne, pak jejich hlasy přejdou vítězi voleb.“

Foto popis|

Region| Střední Čechy

Babiš volby vyhraje, ale většinu nezíská, shodují se politologové

11.9.2017 Domažlický deník str. 06 Česko, svět

MARCEL MIHALIK

Usnesení o vydání šéfa hnutí ANO Andreje Babiše a předsedy poslaneckého klubu Jaroslava Faltýnka dostane pražská policie s největší pravděpodobností v pondělí. Deník se zeptal politologů, jak se to projeví volebních preferencích?

Policisté chtějí oba politiky hnutí ANO obvinít kvůli evropské dotaci 54 milionů korun na stavbu Farmy Čapí hnízdo. Babiš čelí podezření z dotačního podvodu a poškození finančních zájmů EU. Faltýnek je podezřelý z dotačního podvodu ve formě účastenství.

Poslanci tvrdí, že trestný čin nespáchali a že je to má poškodit. „Nemám s tím problém, ale o mém osudu v politice rozhodnou občané ve volbách.“ nechal se slyšet Babiš, když jej s Faltýnkem minulou středu sněmovna zbavovala imunity.

STÁLE FAVORITEM

V pátek usnesení o vydání k trestnímu stíhání odeslal šéf dolní komory Jan Hamáček pražské policii. Ta by měla dokument obdržet v pondělí. Jakmile policie sněmovní usnesení dostane, Babiše s Faltýnkem obviní. Jak se to projeví na preferencích hnutí ANO?

Například srpnový průzkum společnosti Median pro sněmovní volby „babišovcům“ přisuzuje podporu 26,5 procenta, což je o 12 procent víc, než má druhá ČSSD s 14,5 procenta. I červencový průzkum společnosti STEM viděl v Babišově hnutí vítěze. ANO podle STEMu podporovalo 24 procent voličů, zatímco o stříbrnou příčku se dělily ČSSD a KSČM. Obě partaje měly v tomto průzkumu shodnou 11procentní podporu.

Ještě zajímavější je srpnový průzkum volebního potenciálu agentury SANEP.

Kromě pevně rozhodnutého voličského jádra pracuje i s váhajícími voliči. Hnutí ANO může podle průzkumu oslovit až 28,2 procenta lidí, zatímco u druhé ČSSD je maximum možných voličů 18,1 procenta.

ANKETA

Policie obdrží usnesení sněmovny a Babiše obviní. Co to s volebními preferencemi udělá?

LUKÁŠ VALEŠ: (Západočeská univerzita Plzeň)

Výsledek voleb to zásadně neovlivní

„Žádné zemětřesení se konat nebude.

Tvrdé jádro se ještě víc zatvrdí v duchu toho, co Andrej Babiš říká, že je to komplot. Přesvědčené voliče to posílí v pocitu, že dělají dobře, když ANO volí. O co ale může přijít? ANO může přijít o dominanci, zhruba o 3 až 5 procent. To jsou voliči, kteří v předchozích volbách nevolili, nebo volili tradiční strany. Jsou to lidé, kteří nyní

chtějí jít k volbám, ANO pro ně byla alternativa. Ale tím, že se ANO stává čím dál víc tradiční stranou, mohou odejít i od něj.“

OSKAR KREJČÍ: (Univerzita J. A. Komenského Praha)

Protestní hlasy by se Babišovi už neměly zvyšovat

„Nic to neudělá.

To, oč se hraje, je čas. Volební preference jsou ustálené. Protestní hlasy kolem Babiše by se neměly zvyšovat. Karty už jsou rozdány. To obvinění by muselo znít věrohodně, aby se někdo z nerozhodnutých, kdo uvažuje o volbě hnutí ANO, odklonil. Nesmí být ovšem Andrej Babiš v době voleb ve vězení, to by byl pocit ztráty hlasu. A teprve tehdy by k výrazné ztrátě preferencí došlo.“

JAN KUBÁČEK: (Fakulta sociálních věd UK Praha)

Hnutí přijde až o 5 procent hlasů

„Dá se očekávat, že se růst preferencí zastaví.

A v řádu 3 až 5 procent dojde k poklesu. Ti, kteří byli přesvědčeni, že Andrej Babiš je alternativa vůči starým pořádkům, půjdou k jiným alternativám. Naopak ti, kteří nedají na Andreje Babiše sáhnout, budou přesvědčeni, že systém ho chce vytlačit. Pro ANO to každopádně není dobrá zpráva, protože ti ideologicky nevyhranění, spíše těkaví, přelétaví voliči byli ochotni Andreji Babišovi naslouchat a podporovat ho. A to se touto kauzou zastavilo.“

Zvítězí Babiš, získá většinu a nebude vydán. Jak moc je to reálné?

LUKÁŠ VALEŠ: Může dojít i k jeho nevydání

„Možné to taky je, ale souvisí to s tím, o kolik vyhraje. Pokud se nestane to, co jsem řekl, může dojít k Babišovu nevydání. Ale pokud ANO oslabí, koaliční partneři si mohou dávat požadavky. Jedním z nich může být, že Andrej Babiš nebude předsedou vlády.“

OSKAR KREJČÍ: Babiš jako Mečiar?

„Padesát procent nedostane. To se nestane. Babiš bude pověřen sestavením vlády. On ji buď dokáže sestavit jako menšinovou, ale nebude schváleno programové prohlášení vlády, nebo mu to schválí na bázi opoziční smlouvy. Volební potenciál Babiše je silný, ale jeho koaliční potenciál je slabý. Babiš může skončit jako Mečiar, vůbec žádná funkce a hnutí se začne se rozkládat.“

JAN KUBÁČEK: Záleží, kolik stran se dostane do sněmovny

„Není to vyloučené i díky tomu, že má silnou podporu prezidenta. A když bude mít hodně mandátů, tak to tomu nahrává. Odvislé to bude od toho, kolik stran se dostane do sněmovny.

Jestli řada z těch, které jsou blízko 5procentní hranici, propadne, pak jejich hlasy přejdou vítězi voleb. Může dojít k tomu, že se dostane málo stran, kde dominantní bude ANO.“

Foto popis|

Region| Západní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 4 titulech:

Klatovský deník (Česko, svět, str. 06), Plzeňský deník (Česko, svět, str. 06), Rokycanský deník (Česko, svět, str. 06), Tachovský deník (Česko, svět, str. 06)

Moderátorka Lucie Výborná, režisér Miroslav Náplava, kameramani Ondřej Hošek a Honza Tutoky se v obytném terénním nákladáku vydali na černý kontinent a své bohaté zážitky z cesty dlouhé 37 000 km nám zprostředkují v osmidílném seriálu nazvaném Srdcaři v Africe.

* Ov ás je, Lucie, známo, že mezi vaše záliby patří adrenalinové sporty jako horolezectví, surfing, potápění... Dá se natáčení tohoto seriálu mezi ně zařadit?

Myslím, že touha potkávat zajímavé lidi a přicházet věcem na kloub nemá s adrenalinovými zážitky moc společného... pokud to samozřejmě neděláte v extrémních podmínkách... My v seriálu Srdcaři v Africe takové momenty máme, ale přesně tam jsem já osobně narazila na svou hranici. Nemám problém vlézt do vody ke žralokovi, je to nádherný majestátní tvor, ale když mi parťák Honza Tutoky řekl, že se jedeme potápat s krokodýly (jedna z našich epizod), s díky a klidným svědomím jsem tuhle příležitost odmítla.

* Jak vznikl nápad na tento africký projekt a proč má název Srdcaři?

Srdcaři jsou mnoho let starý projekt. Jednou jsme se s klukama sešli a mluvili o tom, jak rádi bychom vydávali něco jako „Denní věštec“, to jsou ty kouzelnické noviny z filmu Harry Potter. Líbilo se nám, že se v nich obrázky hýbou a mohou mít nekonečnou kapacitu. Tak jsme před pěti lety začali vydávat interaktivní magazín Srdcaři pro tablety a smartphony. A proč Srdcaři? Protože jsme to dělali ze srdce rádi, nadšení a zadarmo. A po pár letech přišel Honza s návrhem, že pošleme jeho obytný nákladák do Afriky a budeme natáčet film (opět na vlastní náklady). Někdo tvrdí, že to můžou udělat jen blbci, ale já si myslím, že SRDCAŘ je člověk, který v sobě zprůchodnil cestu dialogu se svým srdcem... Ví, že ty podstatné věci v životě něco stojí a má jasno v tom, co dělá.

* Které země jste navštívili, a dá se říct, odkud jste si odvezli nejsilnější dojmy?

Natáčeli jsme v Jihoafrické republice, Botswaně, Mosambiku, Namibii a Zimbabwe. Afrika je nádherná a každý má nejsilnější dojmy poskládané jinak: kameramani se kochali neobvyklým světlem, číháním na šelmy uprostřed noci, mě bavili lidé, dotek leoparda a nebo moment, kdy jsem lezla naprosto kolmou stěnu vedle vodopádu Boven, nevěděla jsem, jak udělat další krok a kluci na mě z protější věže volali, ať tam nějak deset minut vydržím, že jim došla baterka v dronu.

* Jednotlivé díly obsahují kromě přírodních krás také zajímavé příběhy. Jak jste se k nim dostali?

Srdcaři v Africe nejsou road movie, my jsme dopředu věděli, kam jedeme, za kým a co tam budeme točit. I když pravda, některé lidi – jako zoologa a specialistu na velké šelmy Gerryho nebo otce jihoafrických šimpanzů Eugena nám přivedla do cesty náhoda. Ale my jsme byli připravení.

* Důležitým členem výpravy bylo auto Manka, v němž jste strávili hodně času. Jak to bylo třeba s vařením? Bylo to na vás, nebo se zapojili i kolegové? A neohrozila ponorková (nákladáková) nemoc?

Tahle nákladáková výprava nebyla zdaleka naše první, takže jsme na ponorkovou nemoc dobře připraveni. Máme senzační očištný mechanismus, kterému pracovně říkáme: Ranní čtvrt hodinka urážek. V praxi to vypadá tak, že když protřeme ráno oči, začneme vypadávat z regálů v nákladáku a jemně o sebe zakopávat, následuje povolená sprška různých invektiv, narážek a černého humoru. Po čtvrt hodině se někdo podívá na hodinky a zarazí to. Kvalitně jsme se pozuráželi, zasmáli, vyběsnili a jdeme pracovat. Navíc třeba poslední cesta do Afriky byla tak hektická, že na něco podobného vůbec nezbyval čas. A pokud jde o vaření – někdy nezbyde čas ani na to. I když v seriálu uvidíte, jak to dopadne, když se do vaření dají moji chlapi.

* Zažili jste spoustu dobrodružství, šlo někdy i o krk?

Poslyšte, mluvíte s člověkem, který to má v životě trochu posunutě, takže vám budu za sebe třeba tvrdit, že ne. Ale Honzovi Tutokymu s krokodýly ve vodě šlo o krk na 200%.

* Seriál je poctou Jiřímu Hanzelkovi a Miroslavu Zikmundovi, kteří do Afriky vyjeli před sedmdesáti lety. Měli jste možnost aspoň trochu poznat, jak se Afrika od jejich časů změnila?

Změnila se k nepoznání. Měnila se krajina díky zásahu člověka, ubylo zvířat, z některých se staly ohrožené druhy. Přes některé země se přelily občanské války, diktátoři odcházeli a jiní přicházeli. Ale náš náčelník (Miroslav Zikmund) se o všechno živě zajímá. Případá mi neuvěřitelné, že ztělesňuje celé století. Zanedlouho mu bude 99 let. Je to náš velký vzor, tak jsme mu v Africe připravili malé překvapení, taky bude v seriálu.

Šestkrát Lucie

Narodila se 30. června 1969 v Hradci Králové. Už jako studentka **Fakulty sociálních věd** UK pracovala v zahraniční redakci televizních novin v ČT. Moderovala pořady v ČT, na Nově i na Primě, dvakrát uváděla ceremoniál předávání Českých lvů. Je autorkou knihy Fit maminka. S Janem Pokorným vytvořila v roce 2014 český rekord v počtu rozhovorů v nepřetržité sérii, které vyšly v knize 100 statečných. Jejím koníčkem jsou sporty, při nichž testuje své možnosti. V roce 2002 se provdala za bývalého vicemistra světa v sumo Jaroslava Poříze, se kterým má dceru Vanessu. Manželé si prý dodnes vykají.

Foto autor| (foto TV Prima)

Platy ve veřejné sféře vzrostou

11.9.2017 ČT 24 str. 01 20:00 90' ČT24

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jak se do sestavení rozpočtu na příští rok promítne dohoda o zvýšení platů státních zaměstnanců. I to je otázka, která nás bude zajímat v dnešní Devadesátce. Přeju hezký večer. Učitelé dostanou od listopadu přidáno 15 %, další zaměstnanci ve veřejné sféře potom 10. Na růstu platů se dohodla koalice. Náklady letos pokryjí úspory jednotlivých ministerstev a příští rok vyjde zvýšení platů na rekordních 23 miliard korun. Podrobnosti hned v úvodu. Koaliční dohoda nastínila taky obrysy rozpočtu na příští rok. Ministr financí plánuje o 21 miliard korun vyšší příjmy. Důvodem je zlepšený odhad vývoje tuzemské ekonomiky. Ta by měla růst víc než 3% tempem. O definitivní podobě rozpočtu bude vláda rozhodovat na svém zasedání za 2 týdny. Sledujeme ale taky vývoj situace na Korejském poloostrově. Severní Korea znovu pohrozila Spojeným státům. Pokud Rada bezpečnosti OSN schválí jejich návrh na nové sankce, zaplatí podle KLDK Američané vysokou cenu. Washington chce režim pod vedením diktátora Kim Čong-una potrestat za dosud největší zkoušku jaderných raket. O návrhu bude Rada bezpečnosti hlasovat o půlnoci tuzemského času. A pojďme otevřít naše hlavní téma. Koalice se dohodla na růstu platů. Od listopadu dostanou učitelé přidáno 15 %, další zaměstnanci ve veřejné sféře potom 10. Letos pokryjí náklady úspory jednotlivých ministerstev, příští rok vyjde zvýšení platů na rekordních 23 miliard korun. Dnešní rozhodnutí koalice výrazně přiblížilo dohodu o celém státním rozpočtu pro příští rok. Jednání předcházela demonstrace mladých doktorandů. Chtěli podpořit hlavně víc peněz pro vysoké školy.

osoba

My jsme taky rádi, že jste přišel.

osoba

Jsme vám chtěli dát symbolicky symbol kapesník, abyste na nás nezapomněl při dnešním hlasování na vládě o rozpočtu školství a vysokých škol a myslel taky na doktorandy.

Vladimír KEBLÚŠEK, redaktor
Petr VAŠEK, redaktor
redaktor

Bouřlivé ráno pro politiky. Nejen studenti ale i odbory si na ně počkali před koaliční schůzkou.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Někdo ty peníze musí najít.

Josef STŘEDULA, předseda ČMKOS

Ale my o tom víme, že ty peníze jsou a my jsme to i doložili. I panu Pilnému jsme to doložili.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Ne. Ne. Ne. Ty peníze se hledaly těžko a my jsme několikrát upravovali výběr daní.

Josef STŘEDULA, předseda ČMKOS

Ale vůbec ne. To je právě to, že se nechtělo hledat.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Ale není to pravda, pane Středula. Co to říkáte? Není to pravda.

Josef STŘEDULA, předseda ČMKOS

Já jsem u toho byl, takže vím to.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Ale já vám říkám, že to není pravda.

Lubomír ZAORÁLEK, ministr zahraničí, místopředseda strany /ČSSD/

Na posledním jednání, kde jsme byli ještě v Lednici, tak tam byl vůbec problém požadovat to zvýšení teď od 1. listopadu. Tam naopak zaznívaly hlasy, že to vlastně ani od 1. listopadu nikdo pořádně nechce a že stačí zvýšit prostředky na 1. ledna.

Vladimír KEBLÚŠEK, redaktor
Petr VAŠEK, redaktor
redaktor

V koalici totiž po posledním jednání panovala shoda jen na tom, že se zvýší platy učitelů. Dne se po hodině jednání našly peníze i na růst platů ostatních zaměstnanců ve veřejné sféře.

Bohuslav SOBOTKA, premiér, předseda strany /ČSSD/

Byl to nejpodstatnější problém z hlediska objemu zdrojů a finančních prostředků, který bylo potřeba vyřešit, pokud jde o státní rozpočet.

Vladimír KEBLÚŠEK, redaktor
Petr VAŠEK, redaktor
redaktor

Letos mají náklady s navýšením platů pokrýt úspory resortů, v příštím roce pak každé ministerstvo musí škrtnout 25 % nespotebovaných výdajů, tedy peněz, které mají v rozpočtu a v minulých letech neutratili.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem šel na koaliční radu s tím, že ministři mají 40 miliard nároků. To je věčný problém našich ministrů, kteří škludlí rozpočet, a potom nejsou schopni utrácet.

Miroslav KALOUSEK, předseda strany /TOP 09/

Zvýšení platů učitelů je v pořádku, leč vláda se chová stejně jako rodina, která si nejprve zaplatila drahou zahraniční dovolenou, a pak zjišťuje, že nemá na opravu střechy, kudy jí teče do domu.

Jiří DOLEJŠ, místopředseda strany, člen rozpočtového výboru PS /KSČM/

Lze nepochybně hledat rezervy v jednotlivých resortních kapitolách, tam, kde lze tyto věci dofinancovat podle vývoje státního rozpočtu.

Vladimír KEBLÚŠEK, redaktor
Petr VAŠEK, redaktor
redaktor

Kdo ale zatím neuspěl, jsou vysoké školy. Zástupci studentů požadovali hlavně zvýšení rozpočtu vysokých škol o 4,5 miliardy korun. Upozorňovali třeba na to, že doktorandi dostávají od vysokých škol 7,5 tisíce korun hrubého.

Bohuslav SOBOTKA, premiér, předseda strany /ČSSD/

Já bych byl rád, kdyby to navýšení pro vysoké školy činilo alespoň 3 miliardy korun v příštím roce. Myslím si, že by to zhruba pokrývalo ty potřeby, které vysoké školy v tuto chvíli mají.

Jan SKOPEČEK, ekonomický expert strany /ODS/

Odpovědná vláda by si určila, co jsou priority v rámci rozpočtového procesu, na ty priority by našla peníze včas, a pak by nenechávala v nejistotě různé sektory naší ekonomiky.

Vladimír KEBLÚŠEK, redaktor
Petr VAŠEK, redaktor
redaktor

Peníze navíc vláda už dříve slíbila i vědcům. Ani ti zatím přidáno nedostali.

Pavel BĚLOBRÁDEK, vicepremiér, předseda strany /KDU-ČSL/

Já jsem také protestoval proti tomu, aby v podstatě materiálu ministerstvu financí bylo nesplněno vlastně to usnesení vlády, které se týká vědy a výzkumu.

Vladimír KEBLÚŠEK, redaktor
Petr VAŠEK, redaktor
redaktor

I přes dohodu na růstu platů zůstávají odbory ve stávkové pohotovosti. Odvolají ji, až dohodu schválí vláda a peníze navíc dostanou i vysoké školy. Vladimír Koblůšek a Petr Vašek, Česká televize.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A dohodu koalice na navýšení platů zaměstnanců ve veřejné sféře oznámil tento tweet premiéra Bohuslava Sobotky přesně v 9 hodin a 4 minuty ráno. Premiér v něm píše, koalice se dohodla na zvýšení platů už od 1.11. Učitelům se tarifní plat zvýší o 15 %, všem dalším zaměstnancům veřejného sektoru potom o 10 %. Vladimír Dlouhý, prezident Hospodářské komory České republiky, hlavní host dnešní Devadesátky. Dobrý večer.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Dobrý večer. Děkuji za pozvání.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Navýšení platů učitelů o 15 %, o 10 % potom všem dalším zaměstnancům ve veřejném sektoru. Je to dobrá zpráva? Je to dobře?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Tak pro ty učitele to jistě dobrá zpráva je. A já si myslím, že co se konkrétně týče skupiny učitelů, tak asi tam je prostor pro zvyšování platů prostě vzhledem k tomu, jak hovoříme neustále o zlepšení celého našeho vzdělávacího systému, roli učitelů již od základních škol, prostě tam asi je to v pořádku. Jestli 15 % a jestli hned dalších 10 %, to nevím. Co nám vadí více, je jednak, že to je opravdu trošku asi jako předvolební tah, vždyť vidíme, jak je to krásně připravené, jak jsou tam na jedné straně demonstranti, na druhé straně ta vláda, jak se tam postaví pan Středula, teď spolu bojují. Je to trochu předvolební ta a to se mi, to se mi až tak...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

To je divadlo? Toto bylo všechno divadlo, to nebyla realita? Bylo to divadlo?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

No byla to realita. Nebylo to... Byla to dobře připravená realita. Čili to je první, že asi by takto jsme měli uvažovat každý rok, když hovoříme o tom rozpočtu. A druhé, co nám vadí, vadí nám tam spousta dalších věcí, ale vadí nám ta plošnost. Ani ne tak u těch učitelů ale hlavně u těch všech zaměstnanců státní správy. Protože opravdu těch úředníků máme...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No dobrá. Jsou to i policisté, hasiči...

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

No ale máme také byrokratický aparát, úředníky. Já si myslím, že jsou kvalitní úředníci, kteří by si třeba zasloužili lepší ještě plat, než je leckde v soukromé sféře, kde jsou třeba, myslím tím firmy, kde jsou dobré platy. Singapur již kdysi dávno za /nesrozumitelné/ byl takovým příkladem, kde platili ty své úředníky opravdu tak jako špičkové manažery. Ale bylo jich daleko méně relativně k velikosti ekonomiky než u nás a byl na ně obrovský tlak, aby byli efektivní, dobře vzdělaní a připravení. A tady jenom plošně zvyšujeme.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A vy už jste v zásadě zodpověděl na dotaz Michaly, která se ptala, nakolik je aktuální přidávání peněz jen předvolebním tahem? Zeptám se možná na to jen.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Slovo jen bych to, bych jako řekl, je to jistě předvolebním tahem. Možná, že se třeba ty platy učitelů mohly zvýšit více již loni, protože již loni bylo jasné, že ekonomika jede slušně.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dobrá. Když jsme u toho tweetování, tweet premiéra Sobotky, tweetoval i ministr vnitra Chovanec, a sice takto. Investice do lidí je nejlepší investice. V tomto se shodnete? V tomto je pravda?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Ale copak se dá proti tomu protestovat? To jsou takové bonmoty, které, prostě to je obecná pravda. Ano, investice do lidí je to nejlepší. No a co dál? Píše tam ministr ještě něco dalšího, konkrétně?

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ne. Ne. Tím to skončilo. Tak je to krátký tweet.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Je to krátký tweet.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

V kontextu voleb a v kontextu toho, že jde o politické rozhodnutí, chápete to plošné navýšení? V tomto směru to dává smysl?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Já jsem prezident Hospodářské komory, my máme náš volební cyklus úspěšně za sebou minulý květen. Budeme ve funkci další 3 roky, já to nesmím vidět prizmatem, prizmatem voleb. Já vidím ekonomiku, které se daří, kde se mají zvyšovat mzdy, ale kde společnost je pod administrativním tlakem odborů a politických stran, které stojí před volbami, že se mzdy, je na ně tlak, aby se zvyšovaly plošně, což se mi nelíbí. Navíc v situaci, kdy náš nominální růst mezd je někde, jestli se nemýlím, kolem 7 % a reálný přes 5 %. To je větší číslo, než loni touhle dobou požadovaly odbory.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Na druhou stranu kdy jindy přidávat než v době, kdy se ekonomice daří a kdy je nezaměstnanost na rekordně nízkých číslech.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Ale přidávat možná v tom státním sektoru ale ne plošně. A jinak nevytvářet administrativní tlak přes jiné nástroje, od minimální mzdy, přes další kroky, které potom zbytečně jako tlačí ty podnikatele, aby se přetahovali v situaci, kdy oni už ty mzdy začali, začali přidávat. Já opakuji, my nechceme na Hospodářské komoře být jako asociálové. My si moc dobře uvědomujeme, jak je potřeba, aby v naší zemi platy rostly.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Předpokládám, že to je téma, o kterém budou chtít s námi diváci taky chatovat. Dám vám k tomu v tuto chvíli prostor a Petr Obrovský přišel připomenout, jaká to vlastně byla anabáze, to hledání prostředků na navýšení platů. Petře, dobrý večer.

Petr OBROVSKÝ, redaktor

Jak zvýšit platy ve veřejné sféře a přitom zachovat slíbený 50miliardový schodek. Otázka, kterou řešil ministr financí celé léto. Pomohl si dvěma způsoby. Zprvč zlepšil odhad růstu HDP v příštím roce z 2,9 % na 3,1 %. Vyšší růst by se měl odrazit i ve výběru daní. Podle ministerstva financí přiteče do státní pokladny dalších 21 miliard, se kterými v červnovém návrhu nepočítalo. Někteří ekonomové takové navýšení příjmů kritizují jako příliš optimistické. Experti taky varují, že vláda svou platovou politiku opírá o ekonomický cyklus, jiným slovy bude mít problém platy zvládnout, až se hospodářství dostane do recese a stát na daních vybere míň. Ale zpátky k prognóze ministerstva financí. Nabízím srovnání s dalšími odhady a upozorňuji, že jsou staršího data. Tak třeba Česká národní banka vidí růst v příštím roce ještě o jednu desetinu procentního bodu výš než ministerstvo. Naopak tuzemská Bankovní asociace je konzervativní. Předpovídá 2,7 %. Podobně střídme jsou i zahraniční instituce. Evropská komise čeká růst 2,7, OECD 2,6 a Mezinárodní měnový fond dokonce jen 2,4 %.

Ivan PILNÝ, ministr financí /ANO/ /Otázky Václava Moravce, 10.9.2017/

My jsme znovu se podívali na možné příjmy státního rozpočtu a díky vývoji ekonomiky, díky excelentnímu výběru daní teď ministerstvo financí zvýšilo ty příjmy státního rozpočtu o 21 miliard.

Jan SKOPEČEK, poslanec, ekonomický expert strany /ODS/

To řeší poměrně zvláštním způsobem, kdy nehledá úspory ve státním rozpočtu, nehledá peníze v samotné kapitole školství, ale narychlo mění makroekonomickou predikci a nafouknutím budoucích příjmů si vlastně vytváří prostor pro to, aby mohla na poslední chvíli učitelům přidat.

Petr OBROVSKÝ, redaktor

Zadruhé vláda využije peníze, které nestihla ministerstva spotřebovat v minulých letech. Před týdnem vyzval Bohuslav Sobotka členy kabinetu k hledání rezerv tímto dopisem. Ivan Pilný ale v pátek oznámil, že resorty žádné volné peníze nenašly a naopak vznesly další požadavky. Ministr financí dokonce hrozil zvýšením schodku až ke sto miliardám a tím, že se pod rozpočet nepodepíše. Dnes se koalice dohodla na tom, že Pilný může odčerpat resortům až čtvrtinu rezerv. Celkem mají k dispozici podle odhadů 40 miliard. Jednalo by se tedy o zhruba 10 miliard korun. Přesná částka bude známá příští týden. Teprve pak kabinet rozhodne, kolik přidá vysokým školám, které chtějí 4,5 miliardy. Ivan Pilný by rád peníze využil i na dopravní infrastrukturu nebo vědu a výzkum. Někteří ministři přitom stále tvrdí, že volné peníze nemají.

Lubomír ZAORÁLEK, ministr zahraničí /ČSSD/

Tam je tak 40 miliard. My použijeme, a z toho použijeme právě ty prostředky na to, abychom pokryli požadavky resortů a vysoké školy. A to nám dělá zhruba, takhle bychom měli získat zhruba asi 10 miliard, a to by mělo být dostatečné na to, abychom to dali dohromady.

Dan ŤOK, ministr dopravy /nestr. za ANO/

Mám dát nějakých 600 milionů, takže já budu muset 200 někde najít a to vyčerpám úplně všechno. Pak třeba nebude nebo bude problém najít peníze na zimní údržbu a na další docela důležité věci.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No a zmíněnou sérii čísel ještě podrobněji rozebereme s mým redakčním kolegou Petrem Vaškem, který sestavování státního rozpočtu sleduje velmi detailně. Petře, dobrý večer.

Petr VAŠEK, redaktor

Hezký večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

23 až 24 miliard, to je ta suma, která má jít právě na navýšení platů státních zaměstnanců, včetně platů učitelů. Můžeme prosím podrobněji říct, z čeho chce ministr financí tuto sumu složit?

Petr VAŠEK, redaktor

Tak pokud to říkáme k dnešnímu dni, tak je to poměrně jednoduché, protože ministr financí Ivan Pilný nechal v rozpočtu nějakých 12 miliard korun jako rezervu na jednání o platech, což samozřejmě nemohlo zdaleka stačit na 10% zvýšení, plošné zvýšení platů státních zaměstnanců a 15% zvýšení platů učitelů. A včera oznámil, že přehodnotil příjmy o nějakých dalších 11 miliard korun směrem nahoru, že do rozpočtu, narozpočtoval více než 3% růst, což mu přineslo dalších zhruba 11 miliard, takže 12 plus 11 je 23, takže to by mohlo zhruba pokrýt tuto částku na platy. Ale aby vůbec k této věci mohlo dojít, tak zároveň se ministři museli zavázat, že z těch nespotřebovaných výdajů letošního a minulých let ušetří zhruba 25 %, aby bylo ještě na další priority, kterých se nechtějí vzdát, alespoň 10 miliard chtějí ještě, ještě rozdat opravdu na ty stranické priority jednotlivých ministerstev.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Mimochodem nehrozí, že v průběhu příštího roku nová vláda zjistí, že 23, 24 miliard na navýšení platů jednoduše nestačí, že bude nutné přidat ještě víc?

Petr VAŠEK, redaktor

Tak to by bylo poměrně překvapivé, protože musím říci, že ministr financí má v jedné věci pravdu, že ministři mají velké oči, pokud jde o nabírání nebo o to, kolik mají míst na státní zaměstnance. Když se podíváme třeba do rozpočtu roku 2016, tak zjistíme, že tam bylo 10 tisíc neobsazených, přes 10 tisíc neobsazených tabulkových míst, což jsou opravdu miliardy korun. Takže pokud stát nějakým způsobem extrémně nezrychlí nabírání úředníků a nebude jim dávat, a státních zaměstnanců dalších, protože jde o učitele, policisty, hasiči, nebude jim dávat nějaké extrémní odměny, tak by těch 23 až 24 miliard mělo stačit, protože v posledních letech většinou ty peníze na platy právě proto, že stát i díky konjunktuře není schopný nabrat tolik lidí, kolik by si přál, tak ty peníze většinou zbývaly na platy.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Součástí toho řešení jsou taky už ty zmíněné přebytky jednotlivých ministerstev respektive jejich 25 %, tedy čtvrtina, dělá to asi 10 miliard korun. Na co mají jít tyto peníze?

Petr VAŠEK, redaktor

Tak těch priorit je opravdu mnoho. Vlastně ministr financí ještě včera říkal, že ty požadavky jsou zhruba 33 miliard korun. Ta největší priorita jsou asi teď vysoké školy. Tam se koalice shoduje na tom, že by tam mělo jít zhruba 2,5 až 3 miliardy korun. Slyšeli jsme ministra Ťoka, ten dnes řekl, že by chtěl dalších 5 až 7 miliard korun na stavby silnic, dálnic, železnic a to už máme téměř vyčerpáno těch 10 miliard korun, ale přes 3 miliardy chce i ministr Jurečka, do zemědělství například na boj se suchem, na boj s mrazy. Ministr Stropnický chce více peněz na, na armádu, protože se chce blížit tomu aliančnímu závazku 2 % HDP a takto bychom mohli pokračovat. Ministryně Šlechtová chce víc peněz na nájemní bydlení, na stavby domovů důchodců a tak dále.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dobře. Chápu správně, že po dnešku jediné, co je jisté, jsou peníze na státní zaměstnance. To ostatní, na co půjde těch 10 miliard, které v tuto chvíli mají přebývat, otázka je, jestli budou, není jasné, na které priority skutečně ty peníze půjdou.

Petr VAŠEK, redaktor

Tak dokud vláda neschválí státní rozpočet, a tady pan exministr Dlouhý mi může dát zapravdu, tak není jisté nic. Ale, ale víceméně ten dnešní slib by se vládě opravdu velmi těžko odvolával. Takže těch 23 miliard opravdu je vyčerpáno až téměř do nuly. A pokud chce najít někde peníze navíc, tak bude muset opravdu vzít ty nespotřebované výdaje z minulých let a těch 10 miliard na ty své priority dát. Takže myslím si, že opravdu bylo by téměř politickou sebevraždou pro koaliční strany, kdyby teď řekli, milí učitelé, tak vlastně nedostanete 15, ale nám to vychází pouze na 11, a milí státní zaměstnanci, nedostanete 10 a dostanete jenom 5, protože prostě my jsme neušetřili peníze a chceme přidat na silnice. Takže myslím si, že opravdu to, co je dnes jisté, jsou pouze ty platy.

Ladislav VÁCLAVEC, senátor

Nemůže se stát, že nakonec nebude, nebudou peníze na nic jiného než na platy státních zaměstnanců, že těch 10 miliard, které se počítají na další výdaje, jednoduše nebudou? Už to naznačoval ministr Ťok, peníze nemám, ministr zahraničí něco podobného.

Petr VAŠEK, redaktor

To se samozřejmě teoreticky stát může. Vlastně dnes říkal ministr Ťok, že neví, kde má ty peníze najít, stejně tak jako ministr Jurečka. Ale třeba mluvil jsem dneska ráno s panem ministrem Chovancem, ministrem vnitra, a ten také říká, že tam žádné vlastně peníze navíc nemá. Ale myslím si, že nakonec k nějaké dohodě dojde a že nevím, jestli to bude 10 miliard, ale že opravdu ministři nějaké miliardy opravdu najdou. I když nemožné není nic. Můžeme si vlastně vzpomenout na minulý týden, kdy vlastně už, a my jsme tady ukazovali, že premiér Sobotka vyzval ty ministry, aby už ty peníze ušetřili minulý týden, a naopak si o 33 miliard řekli navíc. Takže

možné je všechno, ale myslím si, že ta koaliční dohoda, že tu koaliční dohodu budou chtít všechny 3 koaliční strany nějakým způsobem naplnit.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ty ta vyjednávání o rozpočtu sleduješ opravdu bedlivě a dlouhodobě. Jsou v něčem jiná proti předchozím letům? Teď narážím na to, že nás čekají volby a že mnozí komentátoři o tom sestavovaném rozpočtu mluví jako o volebním rozpočtu.

Petr VAŠEK, redaktor

Tak je to v každém případě volební rozpočet, protože když si vezmeme dvě nejméně rostoucí položky, na důchody jde o 22 miliard navíc, na platy o 23 miliard navíc, to jsou nárůsty, které tu nikdy v historii České republiky nebyly. Když k tomu připočteme 12 miliard nárůst na sociální dávky a 8,5 miliardy, kterých se vlastně stát zbavil ve prospěch obcí, což jim slíbil už dříve, tak to máme nějakých 65 miliard pouze tyto čtyři položky a to je víceméně celý nárůst českých výdajů ve státním rozpočtu, takže samozřejmě je to, je to výrazně volební rozpočet. A samozřejmě potom nezbyvá na věci, jako jsou investice, jako jsou vysoké školy, silnice, dálnice a tak dále.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Koneckonců, Petře, témata, která budeme probírat v dalších minutách. Moc děkuju. Hezký večer.

Petr VAŠEK, redaktor

Hezký večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No a co říkají na zvýšení přímo ve školách? V jedné z nich natáčel Martin Šnajdr.

Martin ŠNAJDR, redaktor

Eva Smažíková tudy chodí do školy už 17 let. Třetí rok teď jako ředitelka. Dnešní rozhodnutí koalice navýšit učitelům platy o 15 % vítá. Pod sebou má 50 kantorů. Noví se ale hledají těžko. Platy učitelů jsou totiž podle ní řádově nižší než v jiných profesích s vysokoškolským vzděláním.

Eva SMAŽÍKOVÁ, ředitelka ZŠ a MŠ Ohradní, Praha

My máme velké štěstí, že většina kantorů, kteří k nám přijdou, tak nejdou za penězi, ale jdou za tím, že je toto povolání baví a že nějakým způsobem si tady naplňují nějaké svoje sny. Ale určitě ne finanční.

Martin ŠNAJDR, redaktor

Zůstat by ale nemělo jen u dnes slíbeného 15% navýšení. Eva Smažíková říká, že platy učitelů by měly růst i v budoucnu. Podobně jako děti, které učí. Aby se když ne vyrovnaly, tak alespoň přiblížily výplatě vysokoškoláků v jiných oborech. Začínající kantor si totiž přijde na podobné peníze jako prodavač v supermarketu. Mzda v některých obchodních řetězcích totiž přesahuje i 22 tisíc měsíčně. Když bych jako kantor čerstvě po vysoké škole přišel sem k vám do ředitelny, kolik mi vlastně nabídnete?

Eva SMAŽÍKOVÁ, ředitelka ZŠ a MŠ Ohradní, Praha

23 tisíc hrubého.

Martin ŠNAJDR, redaktor

Je to pro ty čerstvé absolventy lákavé nebo třeba naopak demotivující?

Eva SMAŽÍKOVÁ, ředitelka ZŠ a MŠ Ohradní, Praha

Možná demotivující a lákové určitě ne.

Martin ŠNAJDR, redaktor

Mladí učitelé tak mnohdy ve škole dlouho nevydrží. Podobný případ paní učitelky teď má ve škole i Eva Smažíková.

Eva SMAŽÍKOVÁ, ředitelka ZŠ a MŠ Ohradní, Praha

Děti ji maj strašně rádi, rodiče také. Ale dostala nabídku v soukromém sektoru, protože samozřejmě může uplatnit svoji angličtinu a bohužel nám odchází.

Martin ŠNAJDR, redaktor

Soukromník jí prý nabídl dvakrát tolik, než si vydělá ve škole. Martin Šnajdr, Česká televize.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pane prezidente, už jsme i spolu do značné míry mluvili, že ten rozpočet na příští rok včetně vyjednávání o platech, že to je do značné míry volební záležitost. Jak moc dobrá v tomto kontextu je zpráva, že přeci jenom zůstane ten původně naplánovaný schodek 50 miliard korun, že se nebude zvyšovat?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Já začnu trošku tím, že se vrátím k těm odhadům růstu na příští rok.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jestli dovolíte, k tomu se ještě dostaneme.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Ale ono to, ono to s tím souvisí.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ano.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Protože já si myslím, že ten růst bude rychlejší, než jsou ta čísla, která jsou tady. Vůbec bych se nedíval na to, co říkaj mezinárodní instituce, ty z hlediska malé české ekonomiky jsou vždycky zoufale zpožděné. A Mezinárodní měnový fond to dělá na jaře a na podzim. A naposled to bylo na jaře, teď to bude na podzim v říjnu. Čili na to bych se vůbec nedíval. Ten růst bude rychlejší. Čili bude větší příjmy. Čili já si myslím...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Počítat s tím růstem 3,1 % není risk?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Není risk.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Není risk.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Dokonce za, pokud se něco nestane v druhém pololetí, nějaké externí šoky, v poslední části dnešního pořadu budete o jednom globálním riziku mluvit, pokud tady nedojde k takové nějaké eskalaci, tak bych řekl, že to bude ještě více. To znamená, ty příjmy budou ještě vyšší, a pak je tedy otázka, jestli opravdu bychom v tomto okamžiku neměli směřovat náš rozpočet do nižšího schodku, případně do vybilancovaného rozpočtu. Já si myslím, že nepotřebujeme nulové saldo státního rozpočtu. Můžeme jít s menším schodkem, ale je otázka, jestli by to nemohlo být méně než těch 50 miliard. To zaprvé. A za druhé, ale to potom znamená nejenom mluvit předvolebně o těch platech ve veřejné sféře ale sáhnout do těch mandatorních výdajů. Vždyť jenom 40 % celkových výdajů jsou veškeré sociální dávky, plus jsou tam další ze zákona věci, takže je to ročně přes 50 %. Vždyť my vlastně se bavíme vždycky každý rok jenom o půlce nebo méně než půlce výdajové stránky státního rozpočtu. A to je běh na delší trať. To znamená, já říkám, musíme brát v úvahu ekonomický cyklus, kde je riziko, že nás tyhle nárůsty platů, až bude jednou znova recese, stáhnou hodně, hodně dolů a budeme mít problém větší s deficitem. A zadruhé umět si vytvářet daleko větší prostor pro efektivní zvyšování výdajů.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pojďme rozebrat možná podrobněji tři subotázky. Ten růst odhadujete vy jaký, když ne 3,1?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Je to docela těžký, poněvadž překvapilo to číslo staré asi týden nebo 10 dní, druhý kvartál 4,7 růst reálně, jestli se nemýlím. Tam je pak otázka, co pak udělaly ty letní měsíce, červenec, srpen a říkám, jestli nebudou nějaké globální otřesy. Ale já bych, já bych se nebál říct, že bysme se mohli přiblížit, když to půjde dobře, ke 4 %. Odspoda.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Subotázka dvě. Ten schodek v takovém případě by měl být jaký, když ne 50?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Neumím to říct, protože tady, jak jsme se dneska bavili o tom zvyšování platů, které je řešeno tím, co já mimochodem, abych tu vládu pořád nekritizoval, tak mně se zdá docela dobrý stáhnout těch 25 % nevyčerpaných prostředků, protože opravdu je tam velká nevyrovnanost v čase během, během roku, jak ta ministerstva s tím všelijak spekulují a škludlí. Neměl bych jako bývalý ministr, ne financí, říkat, protože jsem dělal něco podobného, ale to si mi zdá docela dobré. Ale neumím ten ideální v uvozovkách deficit říci.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A ty mandatorní výdaje, ty rostou vlastně ve všech složkách. Tam je přidáno, ať už to jsou důchody nebo sociální dávky nebo koneckonců platy, o kterých mluvíme. Ale taky přidělování výtěžků z daní pro obce. Tam to taky poměrně znatelně roste. Tak na čem by se dalo ušetřit v mandatorních výdajích?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Tak to samozřejmě koušu do mimořádně nepopulárního kyselého jablíčka a rovnou říkám, že si tady, i kdybych byl ve vládě, jakože nemám tuto ambici momentálně býti a asi už nikdy nemám ambici tam býti, ve vládě, tak to je, není řešení z roku na rok. Opravdu, a zase nejenom u nás ale v celé Evropě, se musíme vůbec zamyslet nad celým sociálním modelem. To, když řeknu, tak většinou levicové strany politické nebo odbory vyskočí, že zase chci být zlý na nízkopříjmové skupiny. To vůbec není pravda. Já bych si přál, aby nebyly pouze ty sociální dávky zneužívány. A toto dlouhodobě změnit je běh, jak já říkám, na delší trať v horizontu tří až pěti let a bude vyžadovat politický konsensus v celé naší zemi. Podívejme se, v daleko horší situaci francouzský prezident Emmanuel Macron se o to pokouší v opravdu politicky bouřlivém období pro ně.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Popravdě řečeno teprve začíná. Uvidíme, jak to dopadne.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Teprve začíná. My ještě ale ani nezačínáme.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

pojďme do naší diskuse připojit Josefa Středulu, předsedu Českomoravské konfederace odborových svazů. Je u telefonu. Dobrý večer.

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Dobrý večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pane předsedo, předpokládám, po dnešním jednání koaliční rady jste spokojen. Dosáhli jste toho, co jste chtěli, 15 % navrch učitelů, 10 % ostatním zaměstnancům ve státní správě. 100% spokojenost?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Ta bude až v pondělí, to znamená, až vláda projedná nařízení vlády. V této chvíli je tady jasný signál vládní koalice, což je samozřejmě důležitý. A my samozřejmě můžeme říct, že 100% to bude až ve chvíli, kdy vláda řekne ano celému nařízení vlády. No a samozřejmě ještě v kombinaci s úhradovou vyhláškou, protože ta řeší oblast zdravotnictví. Takže v této chvíli nechci být úplně negativní, ale z tohoto pohledu ano, spokojenost je velká a teď se to musí přetavit v tu nutnou zákonnou normu.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dobrá. Úhradová vyhláška, to není otázka září, ale chápu správně, že už v září skončí stávková pohotovost?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Pokud se tak stane, to znamená, pokud vláda přijme ta nařízení vlády, tak je důvod proto, abychom stávkovou pohotovost zrušili.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Veronika B. Pane předsedo, se ptá, neměl by se řešit spíš neustále narůstající počet pracovních míst ve státním sektoru místo navyšování jejich platů? Kdyby se nepotřebná místa zrušila, mohlo by se i ušetřit na zvýšení platů. Není to jen předvolební vábidlo? Jinými slovy, nejde na to vláda přece jenom špatně?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Zda jde nebo nejde, je dobrá otázka na vládu. To znamená, a zejména na parlament, pokud se schvalují nové povinnosti, tak samozřejmě to nejde udělat bez toho, aniž by tam byly lidské zdroje. A z tohoto pohledu je nutno si vždycky uvědomit při schvalování jakýchkoli zákonů, do jaké míry ty nové povinnosti, které přicházejí, ať už jsou z jakéhokoli místa, tak do jaké míry jsou kryty taky počtem zaměstnanců a to je...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ptám se konkrétně na to, pane předsedo, zda je nutné přijímat 8 tisíc nových státních zaměstnanců, což je plán na příští rok, a s tím taky počítá rozpočet. Z toho třeba jenom na ministerstvu práce a sociálních věcí 250 nových úředníků.

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

To je ale zase otázka, že nepřijímají nové úředníky jenom proto, že by nebyla agenda, to si ani nemůže nikdo dovolit a nikdo to ani neudělá. Tam je skutečně otázka přehodnocení, do jaké míry ty agendy jsou nutné nebo nejsou. Ale například se přijímají do školství, protože je potřeba více učitelů na větší počet dětí a z tohoto pohledu je potřeba se o to skutečně postarat. Nebo pokud chceme lepší bezpečnost, tak musíme řešit otázku bezpečnosti. Přijímáme nové policisty nebo nové vojáky nebo nové hasiče. To jsou věci, které nebo oblasti, kde je to přece nezbytně nutné. Takže já myslím, že než hovořit pouze o čísle, tak je nutné se podívat na to, co za tím stojí, jaké jsou pro to důvody, protože jinak to vypadá, že někdo jenom hledá číslo a to číslo prostě vůbec nezodpovídá té reálné skutečnosti, proč tomu tak bylo učiněno a mnohdy i ti, kteří to kritizují z Poslanecké sněmovny, tak se podíleli na tom rozhodnutí, aby tak se stalo.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dobrá. Pane předsedo, za chvíli jsme opět u vás. Pane prezidente, vy dokážete z toho čísla 8 tisíc vyčlenit nějaký počet, který z vašeho pohledu je v navyšování počtu státních zaměstnanců zbytečný a naopak počet, který je jednoduše na místě, ať už to jsou učitelé nebo to jsou policisté, hasiči a tak dále a tak dále?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Nedokáži, protože podobně jako pan předseda odborů říká, že toto je pak otázka na vládu a nejenom na vládu ale na konkrétního ministra...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tak jinak. Věříte vládě, že ten počet 8 tisíc je zodpovědný?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Nevěřím. Protože také nevěřím, že současně zodpovědně spravuje už to obrovské množství úředníků, které má dneska. Já si prostě myslím, že již ve stávající situaci jistě, jak už jsem říkal, jsou úředníci, kteří pracují dobře a měli by dostat přidáno víc, ale vidíme přeci všichni kolem sebe, stačí přijít na každý úřad, kde prostě lidé někteří prostě pracují více, někteří méně a je přece na nás, abychom se s tou byrokracií, když se to daří v jiných zemích, můžeme jmenovat Pobaltí ale i ty Slováky, prostě když se, když se jim daří lépe v tomto snižovat počet neefektivních úředníků. Tam je zakopaný pes.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pane předsedo Středulo, můžete jako šéf odborů nebo konfederace odborových svazů garantovat, že přidání na platu, na tabulkové platu bude znamenat i to, že státní zaměstnanci budou pracovat efektivněji?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

To je opět otázka ale na někoho jiného a to je na...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Promiňte, já se vás ptám z toho důvodu, že to byly právě odbory, které velmi bojovaly za to navýšení. Tak zda ruku v ruce s tím navýšením může jít i lepší výkonnost?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Pane redaktore, ta situace je taková, že pokud chce stát nějakou službu, to znamená, chce zaměstnance, aby tu službu vykonával, tak ho má zaplatit. Kolik lidí to bude dělat, v jakém to bude složení, v jakém to bude vzdělanostním složení, to je přece rozhodnutí těch jednotlivých manažerů, ten se jmenuje státní tajemník nebo státní tajemníci a samozřejmě příslušní ministři. To jsou ti nejvrchnější manažeři, kteří o tom rozhodují. Kdo tam bude, jakou bude mít kvalifikaci a kolik těch lidí bude. Oni mají tu přímou zodpovědnost. To nemají odbory. My říkáme, že na ty lidi, kteří tam pracují a jejichž práci si stát objednal, tak musí být dostatečně ohodnoceno. Nesmí se poté stát, že ti kvalitní, které chceme jako občané, aby tam pracovali, tak aby z titulu nedostatečné motivace šli jinam, jako jsou třeba právě učitelé a podobně.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Rozumím. Já se zeptám jinak, pane předsedo. Z vašeho pohledu šéfa Českomoravské konfederace odborových svazů to 15% respektive 10% navýšení těch platů, je to už dostatečná motivace pro kvalitní práci?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Je to výrazně zlepšená motivace. My ještě upozorňujeme, aby těch 10 a 15 % skutečně doputovalo k těm lidem, aby se nestalo, že se po cestě někde vytratí nebo že někdo z toho uloupne tam kousek a tam kousek. Proto ta nespokojenost je tak velká, proto ta podpora těch našich požadavků byla tak obrovská právě proto, že se už stalo mnohokrát, že se to někde ztratilo. A teď došlo k důležité věci, že se navýšily tarify. A z tohoto pohledu je zaručeno, že to může doputovat až k těm lidem. Já vám řeknu jeden případ, pane redaktore. Na ministerstvu kultury pracují někteří zaměstnanci za minimální mzdu. Když ministerstvo kultury žádalo po ministerstvu financí doplatek pro ty lidi, aby měli peníze na doplatek do minimální mzdy, tak ministerstvo financí sdělilo, že to mají někomu vzít z osobního ohodnocení. I taková je situace ve státní správě v oblasti financí. Takže to není ten příběh tak černobílý, jak by se to mělo tvářit.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Rozumím. Koneckonců, pane předsedo, je to téma, které Česká televize, Česká televize otevírala poměrně podrobně. Ještě možná poslední věc, prosím jenom stručně. Co čekáte po zvýšení platů zaměstnanců ve státní správě v ohledu na tlak na zvyšování platů zaměstnanců v soukromé sféře? Vytvoří se tak tlak?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Rozhodně se ten tlak vytvoří a my to potvrdíme tento týden na našem manifestačním mítinku a sdělíme, jaký je požadavek nás odborů na zvyšování mezd v soukromé sféře.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Že ten mítink nerušíte po tom dnešním, po té dnešní dohodě?

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Ten mítink nesouvisel s vyjednáváním o platech. Ten byl už svolán půl roku tomu zpátky, protože my tu naši kampaň samozřejmě otevíráme v době, kdy vrcholí vyjednávání o platech a začíná vyjednávání o mzdách a z tohoto pohledu to je pro nás velmi důležité a přijede asi 1,5 tisíce kolektivních vyjednávačů z celé republiky a přijdou taky kolegové z Rakouska, Německa a Slovenska nás nejenom podpořit ale v tomto případě vytvořit daleko vyšší tlak na růst mezd v České republice. A myslím si, že je to na místě.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Josef Středula, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů. Děkuji vám, hezký večer.

Josef STŘEDULA, předseda, Českomoravská konfederace odborových svazů

Hezký večer i vám.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tak zdá se, pane Dlouhý, že odboráři budou mít další silnou kartu pro vyjednávání o zvyšování platů v soukromém sektoru.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Zatímco jsem vlastně nepřímo souhlasil s odbory, co se týče třeba platů učitelů, tak prostě musím zásadním způsobem odmítnout tento nátlak. Jsme země, které se ekonomicky daří, rostou nám platy, jak již dlouho ne.

Máme veřejné finance, bez ohledu na tuto diskusi, pod kontrolou. V celé Evropě nás považují víceméně za ekonomického premianta. Proč vytvářet společensko-politický tlak na zvyšování mezd způsobem, který je špatný? Protože v okamžiku...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ano. Není to, není to jednoduše ekonomický tlak?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Počkejte. Já znova opakuju ty čísla, tohle je prostě špatný ekonomický tlak. To je administrativní ovlivňování trhu práce. Vždyť už podnikatelé zdvihli nominálně mzdy o více jak 7 % za poslední, za poslední období, reálně více jak 5 %. Do toho vyhrožovat stávkami a dalšími, dalšími tlaky politickým je prostě nezodpovědné a špatné.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Koneckonců vy za chvíli přijde i šéf Svazu průmyslu a dopravy. Zeptáme se na totéž. Vladimír Dlouhý, se kterým můžete chatovat na internetových stránkách www.Hydeparkct24.cz. A teď se pojdme podrobněji podívat na návrh státního rozpočtu na příští rok respektive na výdajovou stránku, na největší výdaje. Petr Obrovský.

Petr OBROVSKÝ, redaktor

Návrh rozpočtu počítá s výdaji ve výši 1,3 bilionu korun. Na co konkrétně peníze půjdou? Největší část, 762 miliard, tvoří takzvané mandatorní výdaje, které musí vláda povinně ze zákona uhradit. Do nich spadá hlavně sociální politika, která spolkně 653 miliard korun. V rámci sociálních výdajů tvoří největší část důchody, skoro 80 %. Dále tam patří různé dávky, například nemocenská nebo platby do veřejného pojištění. Druhým největším státním výdajem je školství. Podle návrhu si má v příštím roce polepšit o 7 miliard korun. Víc dostane taky zdravotnictví, skoro 79 miliard. Naopak o něco míň dá stát krajům, městům a obcím anebo třeba politickým stranám. Necelých 50 miliard v příštím roce spolkně obrana. O miliardu a půl míň zemědělství. Udržování veřejného pořádku, kam spadá mimo jiné i policie, představuje v návrhu zhruba 46 miliard korun. No a do průmyslu či stavebnictví a na podporu obchodu chce vláda poslat oproti letošku o 3,5 miliardy míň, kolem 40 miliard korun. Na výzkum a vývoj má plynout 23 miliard. Na ochranu životního prostředí potom 15 miliard korun.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tak to byl Petr Obrovský. Děkujeme. Hezký večer. Avizoval jsem viceprezidenta Svazu průmyslu a dopravy České republiky. Radek Špicar přibyl do studia. Dobrý večer.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Dobrý večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Možná začněme tam, kde jsme skončili. Tedy jenom velmi krátce u toho, co říkal Josef Středula, šéf Českomoravské konfederace odborových svazů. Ten avizovaný tlak odborů po dnešní dohodě o zvýšení platů státních zaměstnanců na zvyšování platů v soukromém sektoru. Váš komentář k tomu.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Ekonomice se daří, daří se zaměstnavatelům, platy se zvyšují a platy se budou zvyšovat podle toho, jak se zaměstnavatelům a jednotlivým firmám bude dařit. Pokud se jim dařit bude stejně jako v letošním roce, což není vůbec jisté, tak samozřejmě platy porostou. Pokud ne, tak tomu tak nebude. Rozdíl mezi privátní sférou a tou veřejnou je, že my si nemůžeme jen tak sednout ke stolu a říci si, tak bude to plošně a bude to 10 %. V privátním sektoru se mzdy zvyšují podle toho, zda váš podnik na to má anebo nemá, podle tržeb, podle zisků a tak dále.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Čtu správně mezi řádky, že soukromá sféra bude resistantní vůči tlaku odborářů?

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Mzdy nerostou kvůli tlaku odborářů, mzdy rostou ze dvou důvodů. Zaměstnavatelům se daří a ti slušní zaměstnavatelé, které minimálně zastupuje Hospodářská komora a Svaz průmyslu a dopravy, vědí, že to nejcennější, co v současné době mají, jsou jejich zaměstnanci. To znamená, jsou samozřejmě ochotni se o ty zisky, které teď mají díky růstu celé ekonomiky, ochotni s nimi podělit. A druhý důvod, který já považuji za naprosto klíčový, je nedostatek pracovních sil. Ať už nízko kvalifikovaných nebo vysoce kvalifikovaných. To znamená, vzpomeňte si na roky 2006, 2007, ta situace je dnes úplně stejná nebo možná ještě horší. Firmy se musí přepíacet, aby prostě získaly kvalifikované ale i nekvalifikované zaměstnance, které potřebují pro svoji výrobu. Trh práce je naprosto, naprosto vyčerpaný. Největší problém současné, současné ekonomické situace naší.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tak pojďme k návrhu rozpočtu, o kterém tady koneckonců dnes večer mluvíme. Z vašeho pohledu je to, je to alespoň maximum možného s ohledem k tomu, že je před volbami?

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Tak maximum možného to zcela rozhodně není. Já se támhle dívám na dotaz divačky, která se jmenuje Johana.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ano. K tomu s dovolením dojdeme.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Není jediná, která nesouhlasí s tím, že by se v době prosperity neměly rozhazovat peníze. Ona píše údajně, že se české ekonomice daří. S tím si tedy troufám polemizovat. Ono se nedaří údajně, ono se jí skutečně daří velmi dobře.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No, divačka možná není ekonomka, proto to slovo údajně. Dobře. Daří se, proč nemáme nulový schodek, kdy /nesrozumitelné/.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Ta čísla tady byla několikrát prezentovaná. No tak jeden z těch hlavních důvodů je, že se tady bavíme o předvolebním rozpočtu, což samozřejmě sebou nese určité, určité důsledky pro to, kolik, komu a kdy se přidává. Druhou věcí ale, řekl bych, je také to, že si vláda během toho celého funkčního období určité úkoly, které jsme si třeba my od ní slibovali, prostě nesplnila. My jsme například čekali to, že se vláda odhodlá na začátku svého funkčního období k těm velmi nepopulárním krokům, jako je například minimálně dobré, dobrá analýza a příprava těch strukturálních reforem v oblasti těch mandatorních výdajů, které dusí prostě každý český rozpočet. Mám tím samozřejmě na mysli především zdravotnictví a důchody. A pokud se nemýlím, tak důchodová reforma prostě snad nebyla ani rozdiskutovaná a nejsou tady téměř na stole žádné varianty. Vláda s tím vůbec nic neudělala, proto se tedy nedivme, že máme...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pokud se nemýlím, závěr největší vládní strany, sociálních demokratů, je takový, že žádná zásadní reforma není potřeba. Ale to prosím nechme na jiné téma. Mandatorní výdaje. Když zmíním konkrétní čísla. Důchody plus 22 miliard proti letošnímu roku v tom návrhu na příští rok, platy ve veřejném sektoru, to už zmiňujeme, plus 23 miliard, sociální dávky plus 12 miliard, pro obce rozpočtové určení 8,5 miliardy korun. Vy už jste to naznačil

svým způsobem. Největší problém máte, stejně jako pan prezident, s tou složkou sociálních dávek? Tedy těch plus 12 miliard.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Ne, vůbec ne. Já se jenom vrátím k tomu, co jsem nedořekl. Důchodový systém je v deficitu. Jestli se někomu zdá, že takhle je to v pořádku a že každý rok prostě jen tak zaplatíme několik desítek miliard a nebudeme řešit důchodovou reformu, tak to považuji za hodně špatnou hospodářskou politiku.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ano. To je to plus 22 miliard v mandatorních výdajích na příští rok.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Přesně tak. To je jenom poznámka na okraj.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ty sociální dávky?

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Sociální dávky, samozřejmě obrovská koule na noze veřejných financí, ale co my vidíme jako velký problém, je to, že se za celé to funkční období téhle vládní koalice přijalo přes 30 tisíc zaměstnanců států, 30 tisíc, to je obrovské číslo. A přitom v oblasti eGovernmentu, to znamená v oblasti elektronizace těch veřejných služeb, jsme jedni z nejhorších ze všech států OECD a ze všech států Evropské unie. A tady prostě něco nehraje. My jsme proto, abychom měli méně úředníků a lépe zaplacených, ale my tady vytváříme armádu v tuhle chvíli už půlmilionovou průměrně placených státních zaměstnanců a vůbec nevyužíváme ty možnosti elektronizace, zrychlení, zjednodušení těch veřejných služeb a to je podle nás prostě obrovský problém, protože to, že takovýmto tempem navyšujeme počet těch státních zaměstnanců, to sebou samozřejmě do budoucna nese obrovské výdaje. Už jenom těch 30 tisíc zaměstnanců, bavíme se o desítkách miliard korun na platy, což /nesrozumitelné/.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Vy máte přesnější představu o tom, jak by se měla zredukovat, jak by se měl zredukovat ten počet státních zaměstnanců třeba v té úřednické sféře?

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

No samozřejmě. Jsou tady sliby mnohaleté, že by daňové přiznání prostě mělo být jednostránkové. Vláda nebo úřady by měly využívat už informace, které poskytujete jako daňový poplatník několika úřadům, měly by obíhat dokumenty nikoli lidé, mělo by být jedno inkasní místo a tak dále a tak dále. Prostě podívejte se už nejenom do Estonska, podívejte se do Polska, podívejte se do mnoha jiných států, kde ta elektronizace státní správy je skutečně využívána.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jde mi spíš o tom, jak se potom odrazí na těch počtech, aspoň řádově?

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Tak možná nebudeme muset propouštět 50 % státních zaměstnanců nebo státních úředníků, jak jsem také slyšel v Otázkách Václava Moravce tuto neděli. To mi přijde trochu přehnané, ale možná jich také nebude muset za 4 roky nabrat plus 30 tisíc.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ještě k tomu návrhu na příští rok. Zřejmě velké spory teď v koalici budou o to, na jaké priority půjde nikoliv už 33 miliard ale, zdá se, pouze 10 miliard korun, což má být tedy z těch rezerv jednotlivých ministerstev. Co by z vašeho pohledu měly být ty top priority, kam by ty peníze měly určitě směřovat?

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

No a to je další věc, kvůli které máme s tím rozpočtem velký problém. My tady máme deficit 50 miliard v době rekordního hospodářského růstu, a to několikaletého hospodářského růstu, vlastně má být rádi, když posloucháme ty diskuse, že to bude v uvozovkách jenom 50 miliard, a přitom když se podíváte na to, co by měly být ty priority hospodářské politiky České republiky, tak vidíte, že v těch kapitolách, kde by se měly promítnout, se naopak těch peněz nedostává, což je pro nás naprosto nepochopitelná záležitost. A řeknu, co ty priority jsou. Českou ekonomiku čeká velmi náročná modernizace. Ona se musí modernizovat, především, především český průmysl teď bude procházet velmi složitou transformací. My se musíme vypořádat s něčím, čemu se říká čtvrtá průmyslová revoluce, to znamená, my musíme investovat do výzkumu, do vývoje, do inovací, do digitalizace, robotizace, automatické. A když se podíváte na takové kapitoly, jako je dopravní infrastruktura, tak tam prostě rozpočet nepočítá s tím, co by podle našeho názoru bylo potřeba. Ale to samé se týká výzkumu a vývoje. Prostě vláda schválí střednědobý výhled výdajů na výzkum a vývoj a to se potom v té, v tom závěrečném návrhu rozpočtu neobjeví. A jsou to bohužel peníze na aplikovaný výzkum, jsou to projekty, jako je EPSILON, GAMA, jsou to programy ministerstva průmyslu, krátí se i v Technologické agentuře. To je prostě potom jako nepochopitelné, jak se něco takového může stát.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Mimochodem výzkum, věda, výzkum, to je přesně ta oblast, kde ještě není úplně jasno, kolik /nesrozumitelné/.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

No, hraje se o 2 miliardy a my doufáme, že tu hru dotáhneme do vítězného konce, protože skutečně připravit rozpočet takto štedrý a pokrátit výdaje na aplikovaný výzkum, to znamená investice do budoucna, nám přijde jako naprosto nepochopitelná věc.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Radek Špicar. Děkuju. Hezký večer.

Radek ŠPICAR, viceprezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Hezký večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dosud byla řeč o výdajích státních rozpočtu a teď se pojdme podívat na příjmy státu. Ty mají, jak už bylo řečeno, příští rok překročit 1,3 bilionu korun. Zhruba třetina této částky plyne do státní pokladny ve formě takzvaných nepřímých daní. Především jde o daň z přidané hodnoty, která se promítá do ceny veškerého zboží. Tyto příjmy státu mají dosáhnout 277 miliard. Zhruba o 7 miliard víc než v letošním roce. No a druhou položkou v této kategorii jsou spotřební daně, třeba daň z tabákových výrobků, z pohonných hmot anebo z elektřiny, kterou vyprodukuje sluneční elektrárny. Tady chce resort financí vybrat víc než 150 miliard korun. No a podívejme se, s jakými příjmy počítá stát od zaměstnanců, živnostníků a firem. To jsou přímé daně, které platí každý ze své mzdy nebo v případě podnikatelů ze svého zisku. Ty mají dosáhnout téměř 260 miliard, o 16 miliard víc než letos. Z toho zaměstnanci a živnostníci, takzvané fyzické osoby, odvedou zhruba 140 miliard. Od právnických osob, tedy firem, čeká stát, že zaplatí na daní z příjmu 118 miliard korun. No a vůbec největší položku v příjmech státu tvoří povinné odvody sociálního zabezpečení. Příští rok by měly dosáhnout téměř 485 miliard, o víc než 24 miliard než letos. 90 % této částky tvoří důchodové pojištění. Na tom chce stát příští rok vybrat 433 miliard. To je téměř třetina celého státního rozpočtu. Tak pane prezidente, příjmová část státního rozpočtu, především výtěžnost daní. Jsou to reálné plány pro příští rok?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

No, asi oni trochu reálné budou, ale já nevím, jestli jsou ve své realitě správné. Protože jak bylo řečeno, vůbec největším zdrojem jsou teda jednak nepřímé daně a jednak to celkové zatížení odvodové, která na ty podnikatele, a to každého, od malého podnikatele až po ty největší firmy, je u nás jedna z nejvyšších v zemích OECD. A já se tady vrátím potom i k těm výdajům, protože tady, a k těm platům, tady pořád se vytváří v naší zemi představa o tom, jak ti oškliví podnikatelé nechtějí zvyšovat mzdy, jak ti oškliví podnikatelé musí být pod tím tlakem z té, z té veřejné správy a od těch odborů, jinak my zločinci nic nezvýšíme. Ale vždyť na nás, na ty podnikatele je ještě uveden tento odvod. Čili já nezpochybňuju ty čísla, oni víceméně asi budou odpovídat realitě, a koneckonců vidím, že už se tady na obrazovce usmívá paní exnáměstkyně Hornochová, kterou srdečně zdravím. Ta to umí líp než já.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Neukázněně dřív prozrazujete to, co bych měl prozradit já. Pojdme za paní náměstkyní.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Tak ji tady nepromítejte. To je hezký pohled.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Simona Hornochová, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová expertka. Zdravím vás. Dobrý večer.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Ale tam je, tam jsou ty největší rezervy.

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

Dobrý večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Váš komentář k těm číslům, která zde zazněla, jsou to realistické plány na příjmové straně státního rozpočtu respektive návrhu státního rozpočtu na příští rok?

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

No, já se domnívám, že ty plány jsou skutečně velmi realistické, protože jsme tady před chvílí slyšeli, jak se ekonomice daří, jak budou stoupat platy, ve státní sféře je to jasné, v té soukromé sféře si myslím, že dnes při tom naprostém nedostatku zaměstnanců ty mzdy porostou přirozeně, aniž by museli nějakým způsobem razantně vyjednávat odboráři. Takže když si, když se podíváme na to, že porostou mzdy, to znamená, poroste nám daň z příjmu fyzických osob, bude se dařit firmám, poroste nám daň z příjmu právnických osob, zároveň se zavedla určitá opatření, takže zahraniční společnosti, které tady mají svoje pobočky a nakonec tvoří největší část těch příjmů firem, tak v České republice taky začaly platit víc daní, do toho daň z přidané hodnoty, vždycky čteme v novinách, když někdo analyzuje růst ekonomický v Česku, takže je velmi tažený spotřebou domácností. To všechno generuje přirozeně růst výběru daně z přidané hodnoty, takže já o tu příjmovou stránku rozpočtu strach nemám.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Rozumím. Dobrá. Dobrá. Pojdme možná okomentovat to, co už je jasné, a sice daňovou výtěžnost za první pololetí letošního roku. Ke konci prvního pololetí vzrostl výběr daní meziročně o 9 %, což je nějakých 40 miliard korun, na 461 miliard a 300 milionů korun. Co je za tím? Je za tím primárně to, že se ekonomice daří, anebo je za tím to, že stát přijal EET, elektronickou evidenci tržeb a spustil ji, alespoň v některých oblastech, a ještě o něco předtím spustil taky kontrolní hlášení k DPH?

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

No, samozřejmě primárně je za tím to, že se ekonomice velmi daří a to, že skutečně to, co nám zvedalo růst hrubého domácího produktu, byla spotřeba domácností. A tam velmi roste výběr DPH v takové situaci. EET si myslím, že míří spíš do podnikatelského sektoru těch, těch menších podnikatelů nebo obchodníků, takže určitě tam nějaký nárůst byl, ale nemůže způsobit takhle obrovské částky. A já velmi věřím kontrolnímu hlášení, které si myslím, že je velmi dobrý nástroj na to, aby minimálně se nedělaly v České republice podvody. Takže to není o tom, že vybereme víc daní, ale nevrátíme tolik daní na těch nadměrných odpočtech, které byly podvodné.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

S dovolením vám nabídnu dva názory, které jdou proti sobě a poprosím o komentář. Ministr financí Piňný. Daně, které víceméně odpovídají zhruba tomu pozitivnímu vývoji ekonomiky, to samozřejmě neplatí třeba o DPH, kde prostě jsme vlastně už dosáhli v těch sedmi měsících víc, než co bylo plánováno v rozpočtu na celý rok 2017, z čehož jasně vyplývá, podle ministra, že ten efekt EET a kontrolního hlášení se tam velmi výrazně projevil. Proti tomu názor Jana Skopečka, ekonomického experta ODS. Ten říká, když se podíváme na ostatní typy daně, jak je například výkaz daní z příjmu fyzických osob, zjistíme, že i tato daň narostla podobným tempem, jako rostlo inkaso DPH a shodneme se na tom, že údajně z příjmů fyzických osob ani EET ani kontrolní hlášení nehrají žádnou roli. Tak jde je pravda?

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

No, ona pravda bude nejspíš někde uprostřed, protože chápu, že to jsou politické komentáře. Ale daň z příjmu fyzických osob nesporně velmi ovlivnilo to, že stát zvedal platy státních zaměstnanců a ten nárůst byl opravdu rasantní a v několika krocích, takže tam ten výběr přirozeně prostě rostl. A zároveň i platy lidí rostly díky tomu, že v některých sektorech musela být zavedena EET, tím pádem se omezilo minimálně to, že jsou zaměstnanci vypláceni takzvaně na ruku, mimo systém. Takže, takže teoreticky oba ty, oba ty trendy prostě přispěly k tomu, aby, aby ty daně rostly.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pokud se nemýlím, stále je aktuální verze konvergenčního programu a podle ní by údajně z příjmu fyzických osob měla EET letos přinést 3,4 miliardy a v příštím roce 3,3 miliardy korun. To je stále reálné?

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

No, upřímně, ony ty propočty jsou velmi teoretické, protože EET má v podstatě omezovat míru šedé ekonomiky v České republice a šedá ekonomika je typická tím, že je šedá. Anglicky takzvaně ve stínu, prostě my to nevíme. My to odhadujeme. Tehdy jsme propočítávali na základě různých statistických údajů z různých druhů nebo segmentů ekonomiky. Ale ta čísla, která jsme odhadovali, byla spíš velmi konzervativní. Takže ten potenciál toho nárůstu tam je. Stejně tak, když jsem se dívala před chvílí, když jste ukazovali ty předpokládané výběry daní, predikci na rok 2018, já se domnívám, že pokud se udrží ekonomika v takovém růstu, takže, takže tam ještě bude zpoždění a ta čísla mohou být větší. A určitě i to EET k tomu svým způsobem přispělo.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pane Dlouhý, bývalý ministr financí Babiš sliboval v souvislosti se zavedením elektronické evidence tržeb taky to, že dojde na zdvojnásobení tržeb restaurací a maloobchodu. Zdá se, že tomu tak není. Jaký je důvod?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Jaký je důvod, přesně nevím. Já jenom zopakuji naši, náš vztah k EET. My jsme od začátku říkali, že to vidíme spíš jako boj s těmi, co se vyhýbají placení daní a že to vidíme jako snahu o zlepšení konkurenčního prostředí v určitých segmentech naší ekonomiky. Jinak já bych podepsal skoro všechno, co říkala paní Hornochová. Snad bych ještě zdůraznil, že taky ten lepší výběr daní a celé to kolem teď té příjmové strany rozpočtu za léta 2016 a ty měsíce 2017, co známé, jsou dány velmi šikovným postupem ministra financí a ministerstva financí, kdy vždy, a to nás vede k těm číslům, kterých jsme mluvili tady asi před půl hodinou, vždy ministerstvo financí bylo velmi konzervativní při tom čísle růstovém, které zabudovávalo do rozpočtu, a vždycky ty výsledky byly lepší, takže i

výběr byl lepší, a pak už jde jenom o to, jak kdo politicky šikovně takové lepší výsledky dokáže zinterpretovat. Myslím, že paní bývalá náměstkyně nám to analyzovala velmi přesně.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tak to je kompliment směrem do Brna. Paní bývalá náměstkyně, ještě poslední věc. To bylo jenom politické prohlášení o tom zdvojnásobení tržeb v maloobchodu, v restauracích od bývalého ministra financí Babiše? V realitě to tak nevypadá, že by se zdvojnásobily tržby.

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

No, ono to nebylo úplně politické prohlášení. A já si myslím, že v určité části toho sektoru ke zdvojnásobení těch tržeb prostě dojde. A jenom když si vezmete, tak ten sektor vlastně pohostinství nebo hotelů a restaurací taky obsahuje jako velmi velké subjekty, velké hotely, nadnárodní řetězce, až po nějaké lokální hospůdky a prostě ten komentář tehdy, pokud vím, na jakých datech si dělala analýzy Finanční správa, tak mířil do jednoho z těch sektorů. Ale zase největší výběr těch daní tam nakonec dělají ty, ty velké subjekty, kde se ten obrat rozhodně nemůže zdvojnásobit. Asi razantně naroste a já osobně jsem třeba ráda i za to, že se skutečně zrealizují příjmy těch zaměstnanců, takže nakonec nebudou překvapení, až si jednou budou žádat o důchod, protože aspoň část té mzdy budou dostávat oficiálně, takže budou ten důchod mít z čeho spočítat. Pokud tedy na důchody ještě bude. Slyšeli jsme tady, že máme deficit na účtu.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Simona Hornochová, bývalá náměstkyně ministra financí. Děkuju, přeju hezký večer do Brna.

Simona HORNOCHOVÁ, bývalá náměstkyně ministra financí, daňová poradkyně

Vám taky. Na shledanou.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Výhled státního rozpočtu je aktuálně jedním z nejméně proměnlivých dokumentů vládní koalice. V posledních měsících předkládala jednotlivá ministerstva požadavky na navýšení výdajů a většinu z nich Ivan Pilný vyhověl. Podívejme se na základní fakta plánovaného hospodaření. Příjmy státní pokladny se proti roku 2017 zvýší o 64 miliard. Více peněz plánuje ministr financí vybrat například na daních anebo pojištění. Sníží se naopak objem financí přijatých z Evropské unie. Ve srovnání s letoškem se ale zvýší taky výdaje. Státu porostou běžné odvody, na důchody anebo sociální dávky a nemocenskou. Na konci roku 2018 by tak mohly dosáhnout 1,363 bilionu korun. Celková bilance počítá s 50miliardovým schodkem, no a právě to koalici vyčítá pravicová opozice i ekonomové. Česká ekonomika rekordně roste a rozpočet by tak měl být podle nich spíše přebytkový. No a jak by to bylo se státním rozpočtem v minulosti? V přebytku skončila státní pokladna jen v prvních třech letech samostatného fungování státu. Přitom nejlepší výsledek přinesl rok 1994. Od té doby se Česko začalo zadlužovat a výrazný nárůst dluhů jsme zaznamenali v roce 2003 a to přes 100 miliard korun. Mohly za to mimo jiné povodně z roku 2002, které dramaticky zasáhly celou republiku. Rekordního schodku přes 190 miliard korun dosáhl rozpočet roce 2009, tedy v době hospodářské krize. Od té doby se ho daří postupně snižovat. Pod 100 miliard se dostal až v roce 2013. V plusových hodnotách byl rozpočet opět až v minulém roce. No a dalším hostem dnešní Devadesátky je Michal Mejstřík, profesor ekonomie z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Vítám vás, dobrý večer.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie, **Fakulta sociálních věd** UK

Dobrý večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Váš pohled na základní parametry návrhu státního rozpočtu na příští rok, i když ne ještě definitivní verze, ale už víme, že schodek by měl být 50 miliard a že se na tom zřejmě nic nezmění.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie, **Fakulta sociálních věd** UK

Tak já spíš než ten schodek, s kterým jsem se už smířil, tak spíš vidím opravdu problém toho strukturálního charakteru, protože my jsme si svého času dělali s kolegy takovou analýzu těch podobných zemí. Tehdá jsme si vybrali Finsko a druhý ugrofinský národ, což bylo Maďarsko, jak funguje během politického cyklu. A vždycky nám vycházelo, že na rozdíl právě třeba od Finska některé země ve střední Evropě, a Maďarsko bylo takové nejhorší, vždycky v souvislosti s politickým cyklem se propadají vlastně do takových strukturálních problémů právě před volbami.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No, a v těch strukturách tedy konkrétně kritizujete nárůst mandatorních výdajů, předpokládám.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie, **Fakulta sociálních věd** UK

Tady jste právě přesně zpátky u toho, co už tady kolegové diskutovali přede mnou, jo, že skutečně ta současná vláda, bohužel ani ta předchozí, zásadně nezasáhla třeba do fungování veřejné správy. Těch plánů tady už jsme slyšeli moc, ale žádné z těch plánů se vlastně nepodařilo ani náznakem dotáhnout do konce.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Mimochodem, pane Dlouhý, v tom návrhu, pokud jsem se správně díval, je na kapitálové výdaje, tedy na investice, o 15 miliard korun méně, než tomu bylo v letošním roce.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Katastrofa. Já proto jsem se ptal, jestli ještě dostanu slovo, tak jsem rád, že, a myslím, tady se s panem profesorem shodneme, to prostě právě v okamžiku, kdy se ekonomice daří, je velmi, velmi špatné. A i všechny ty věci, o kterých tady už byla zmínka předtím, že spíše bysme měli dávat peníze do infrastruktury, ať digitální, internetové nebo dopravní, protože to je zdroj toho dlouhodobého růstu těch strukturálních změn.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No dobře, má ovšem smysl v rozpočtu formálně navyšovat ty peníze na investice za situace, kdy stát ty peníze neumí vyčerpat? Když se jenom podíváme na to, jak to vypadá v letošním roce, 150 miliard k dispozici, dosud vyčerpáno jenom 35 miliard korun.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie, **Fakulta sociálních věd** UK

Pane redaktore, můžu vás přerušit v tomto bodu? Já tady jako skutečně je to selhání vlády v jednom směru. Já sám jsem svého času, ještě pro ministra Prachaře jsme připravovali zákon o líniových stavbách a tady ten příklad ukazuje, potom i vůbec ta debata okolo stavebního, a následující rok ho pan ministr Ťok, který ho nahradil, tak ho obratem zrušil a teď nedávno oznámil, že na tom znova pracuje, jo. To znamená, když si kopu prostě jámu sám sobě, jo, tak nemůžu ty peníze utratit, protože si sám sobě vytvářím institucionální překážku, přes kterou nemůžu přeskočit.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A problém je v chaotičnosti?

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie, **Fakulta sociálních věd** UK

No, problém je v tom, že my si sami vytváříme byrokratické komplikace v důsledku právě toho, že nejsme schopni tu byrokratickou zátěž zvládnout vlastním způsobem a nepodíváme se vedle k sousedům. My neustále prostě, jak já opakuji, prostě vyléváme vanu i s dítětem, jo prostě, každá, každá vláda, každý ministr všechno začíná řešit od samého počátku, takže to je bohužel velice negativní způsob a zatímco ty sousední země, já vždycky připomínám to Německo, od kterého se skutečně máme mnoho co učit, tak to jsou země, které v tomhleto postupují dlouhodobě systematicky.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dobrá. Ale jestli dovolíte, pánové, já bych se vrátil k té své původní otázce. Má za těchto okolností smysl navyšovat nominálně to penzum peněz na investice, když v zásadě víme, že kvůli překážkám, o kterých jste mluvil, pane profesore, bychom nebyli schopni ty peníze vyčerpat?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Já podepíšu to, co říkal Michal o té minulosti. Nicméně se domnívám, že přeci jenom některé kroky byly udělány spíše pod tlakem zvenčí, než že vláda, vláda by s tím tady šla nějak moc dopředu. Ať to jsme byli my, Hospodářská komora, jiné zaměstnavatelské instituce, ale všechny možný další, i akademická tělesa tlačila na vládu, aby třeba zjednodušila schvalovací řízení, vrací se na stůl zákon o liniových stavbách. Byly přeci jenom nějaké změny, zákon o veřejných zakázkách. Čili já na vaši otázku odpovím, byť vím, že to je riskantní odpověď, ano, stojí to za to i v tomto okamžiku. Ale vždyť já se vracím k tomu svému, k tomu svému komentáři o zdvihání platů. Stejně tak bych si mohl položit hypotetickou otázku panu Středulovi, má cenu pumpovat peníze do zvyšování platů, když si nejsme jisti efektivností fungování státní správy? Má, protože minimálně ti učitelé, to není typická státní správa, minimálně ti učitelé si to zaslouží.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ještě jeden aspekt mě zajímá, pane profesore, zmiňují ho někteří komentátoři, právě u té neschopnosti vyčerpat peníze na investice. Je v tom i obava státních úředníků z toho, že jednoduše udělají nějakou chybu, budou popotahováni.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie, **Fakulta sociálních věd** UK

Zcela, zcela nepochybně můžeme pozorovat u řady veřejných zakázek jednak takovou snahu, abych si neublížil jako někteří z mých předchůdců nějakým razantním řešením a tak dále. To je skutečně risk, který bych řekl, souvisí s určitou mírou opatrnosti v souvislosti s těmi rozvažovacími akcemi, které jsme tady byli svědky prostě v řadě případů okolo evropských peněz. Ale já bych znova zdůraznil, ono v souvislosti třeba s infrastrukturními problémy a projekty, tam je smysluplnost těch dotací jasná. Pro mě je úplně to nejhorší řešení, že budeme utrácet peníze a vykazovat je skutečně a budeme deformovat podnikatelské prostředí tím, že tam budou vznikat nějaké podnikatelské projekty typu hotelů vedle těch stávajících a to je, to radši, radši ty peníze nepoužít, abych řekl.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pane profesore, děkuju vám. Děkuju vám. Přeju hezký večer. Čas běží, pane prezidente. Pojdme ještě v rychlosti připomenout harmonogram, který teď čeká schvalování státního rozpočtu. Připomenu, že vláda jednání o návrhu rozpočtu na rok 2018 přerušila, příští pondělí má návrh projednat tripartita. Odbory po dnešku zůstávají ve stávkové pohotovosti, to koneckonců potvrdil i v Devadesátce šéf Českomoravské konfederace odborových svazů Josef Středula, a to dokud kabinet nesplní jejich požadavek zejména na růst platů. Vláda se má potom k projednávání rozpočtu vrátit za dva týdny, kdy by ho měla definitivně schválit. No a ze zákona totiž musí odeslat schválený návrh Poslanecké sněmovně nejpozději do konce září. Poslanci po třech čteních a také projednání ve výborech předloží zákon k podpisu prezidentovi. Senát se na tvorbě rozpočtu nepodílí. No a ve druhé polovině října se konají volby do sněmovny. Schvalovat rozpočet tak bude dolní komora už v novém složení. Musí to stihnout do konce roku. Pokud by se jí návrh nepodařilo schválit, nastalo by takzvané rozpočtové provizorium, to znamená, že by rozpočet byl zjednodušeně řečeno stejný jako v předchozím roce. Mě, pane prezidente, zajímá, do jaké míry je ve hře i varianta, že sněmovna, ta nová, bude nakonec schvalovat úplně jiný návrh anebo značně pozměněný návrh státního rozpočtu.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Já to z hlavy neumím přesně podle pravidel sněmovny, já to nepovažuji za příliš pravděpodobné. Já bych se potom bál, že by se to celé mohlo zvrhnout do takové, takových vzájemných sporů, že by hrozilo to rozpočtové provizorium, a to si naše dobře fungující ekonomika nezaslouží. Protože se blíží konec, já bych možná se pokusil trochu shrnout. Toto není žádný katastrofální rozpočet, toto je předvolební rozpočet, který trpí všemi těmi neduhy, o kterých jsme mluvili. Ale v jednom je naprosto nedostatečný, dokonce ještě více než minulé

rozpočty před rokem, před dvěma lety, možná právě proto, že je předvolební, ještě víc úplně opomíjí ty nejdůležitější, zásadní systémové věci, které by rozpočet v naší zemi měl řešit a které souvisí s těmi strukturálními změnami, jak jsme o nich tady hovořili. Na to naprosto rezignuje.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Když to vztáhnou k tomu schvalování, předpokládám, že to je něco, co se v průběhu projednávání toho rozpočtu nedá změnit anebo ano?

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Kdybych já, znova opakuji, už dvakrát, myslím, zdůraznil, že nemám žádné vládní ambice, ale kdybych já byl v té nové vládě jedním z rozhodujících představitelů, tak já bych řekl, schvalme tenhle rozpočet, tak jak je, máme na to velmi omezený čas a okamžitě v přípravě svého vládního prohlášení, ve svém programu, ve své činnosti, všichni víme, co nová vláda nestihne za prvních 18 měsíců, už je potom vždycky těžké. Čili bych aspoň koukal spustit všechny ty důležité věci, duchodová reforma, zjednodušení schvalovacích řízení pro velké kapitálové investice státu, všechno, co s tím souvisí. Myslím, tak by se mělo postupovat.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tak uvidíme po volbách. Vladimír Dlouhý, prezident Hospodářské komory České republiky. Děkuju. Přeju hezký večer.

Vladimír DLOUHÝ, prezident Hospodářské komory ČR

Děkuji za pozvání. Na shledanou.

Uprchlícké kvóty

10.9.2017 ČRo Plus str. 03 18:10 Názory a argumenty

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Naposledy hezký večer od nedělního Kulatého stolu s datem 10. září. Soudní dvůr Evropské unie ve středu zamítl žaloby Slovenska a Maďarska kvůli způsobu rozhodování, jež vedl ke schválení povinných kvót na přerozdělování běženců. Znamená to, že země V4 včetně České republiky se buď musí s kvótami smířit, což zatím stále všechny odmítají, nebo počítají s vysokými finančními sankcemi. Pánové, překvapilo vás to rozhodnutí lucemburského soudu? Martin Fendrych.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Nepřekvapilo. Dalo se očekávat prostě proto, že to byla věc přijatá, všeobecně přijatá, Evropská unie má prostě nějaká pravidla, která fungují, takže když se tato věc dohodne, tak prostě funguje, tak platí, ne funguje, ale platí.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

My tu máme dokonce oficiální usnesení české vlády, která tedy odmítá uprchlické kvóty, takto zásadně se k tomu přitom například nepostavilo například ani Slovensko, které čekalo na ten výrok nejvyššího evropského soudu. Oni prostě jenom dali najevo dobrou vůli a jak tady nedávno říkal Bohumil Pečinka, nám chybí jakákoliv migrační nebo jakákoliv uprchlická politika.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Já bych řekl, že chybí i Evropské unii uprchlická politika, protože soudní dvůr tohle to sdělil ve chvíli, kdy se na nejvyšší úrovni Bruselu začíná hovořit o tom, že kvóty budou zrušeny a že budou nahrazeny jiným způsobem. Ale já bych k tomu chtěl říct jedno. Ten jiný způsob tady přeci se nehraje o to, jestli ta zeď bude dva metry

vysoká nebo tři metry, nebo půl metru široká nebo budou tam tanky nebo naopak nebude žádná, ale ty evropské země, státy, by si měly jasně tedy říct, jakou migrační politiku chtějí dělat, jestli chtějí například vpouštět ročně milion uprchlíků na své území, tak pak to bude vypadat jinak, ta politika než v současné době, kdy je to absolutně chaotické, kdy je to nárazové, kdy organizace, které k tomu vůbec nemají původ, přivážejí na svých lodích uprchlíky a dávají je, rozmisťují je do jednotlivých států a pak se.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Vy se apriori v tuto chvíli bavíme samozřejmě, že ten systém kvót nefunguje tak, jak by měl. Což nás ale na druhé straně neomlouvá, protože je závazný pro to, abychom ho respektovali.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Dobře, ale pak si řekněme, co je nejvýsošnějši právo v rozhodování například ve volebním rozhodování lidí. Rozhodnout o tom svým hlasováním, s kým chtějí sdílet území, kde mají svá občanská práva. To je samozřejmě vím, že jsme podepsali Lisabonskou smlouvu, ovšem současně tady se dostává do konfliktu dvou suverenit, suverenity té evropské a suverenity národního státu a byl to úplně zbytečný konflikt, protože všem bylo od začátku jasné, že ten kvótní systém je podle mě i antihumánní, protože rozmisťuje lidi jako zvířata do jednotlivých států a skutečně tento týden, prošlo to i tiskem, se byl tento systém zpochybněn a bylo naznačeno, že budou vytvářeny nějaké enklávy na severu Afriky, kde budou tihle lidé shromažďováni a pak začnou ve stylu Austrálie být posuzována oprávněnost, jestli jsou uprchlíci nebo ekonomičtí migranti.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Já mám jednu zásadní poznámku k tomu, že si občané toho kterého státu rozhodují o tom, s kým budou žít. My jsme podepsali Ženevskou konvenci, nejen Lisabonskou smlouvu. A Ženevská konvence jasně říká, že když má někdo právo na azyl, tak ten azyl dostane. Čili to znamená, že si ten občan už dnes nevybírám, s kým bude žít. Pokud jde o to, co se stalo u toho soudu, tam prostě ten soud řekl, tady platí nějaká pravidla, to je asi jako kdyby nějaká strana řekla, já chci, aby se na dálnici jezdilo 200 a dneska jen 130 a řekla: Tak já budu jezdit 200, protože já nesouhlasím s tím, že to je dnes podle zákona jenom 130. A ta debata se vede, že se bude na dálnicích jezdit rychleji, ale když vás chytí policajt, tak vám dá prostě pokutu. Čili to, že se bavíme o tom, jak jinak udělat ten migrační systém, migrační pravidla, azyl a tak dále, to je něco úplně jiného než to, co dneska platí a další věc, pokud se Česko zavázalo přijmout 2500 uprchlíků, tak je to jedna pětadvacetitisícina tady toho národa, čili počet lidí, který nemá vůbec žádný bezpečnostní vliv, to je prostě nesmysl. Nehledě na to, že každý ví, že by byla stačila stovka. Čili mně fascinuje, že prostě Česká republika najednou si tady hraje na svalovce, který si to rozdává s celou Evropskou unií a za zády má Maďary a Poláky. To si myslím, že prostě není dobrá taktika a je to hloupá taktika.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

To je jiná věc. Jinou věcí je, že všichni cítíme, že to je jen první kámen mozaiky, že ten pochod z jihu na sever se nevyčerpá dnešním rokem a bude dál pokračovat, a proto a není to pochod uprchlíků v tom ženevském slova smyslu, je to pochod ekonomických migrantů z Nigérie a Maroka a tak dle.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

To je jiná debata než co řešil soud.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Přesně tak, je to jiná debata a my se vraťme tedy k té první. Petr Honzejek.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Tady zazněla jedna taková zajímavá věta úplně na úvod, že totiž Česko nemá žádnou migrační politiku. S tím zásadně nesouhlasím. Česko ji má. Česko má migrační politiku a ta má dva základní body. Za první, švejkovinu a za druhé negaci. Vysvětlím. Švejkovina v tom smyslu, že Česko tvrdí: Migrační kvóty nebudou fungovat. Ale jak můžou kvóty fungovat, když se k nim postavíme tak, že je negujeme. My nabídneme žádná místa a pak

řekneme: Vidíte, ono to nefunguje. Krásná švejkovina, bod jedna. Bod dvě, negace. Tady je takřka celonárodní konsensus. Nechceme tady vůbec nikoho, říká to nejen hnutí Islám tady nechceme. Neříká to jen Tomio Okamura, teď to dokonce řekl premiér Bohuslav Sobotka v rozhovoru pro německý list. My se dostáváme v naší migrační nepolitice tak daleko, že dokonce popíráme vlastní ústavní systém, jehož součástí je Listina základních práv a svobod, která vylučuje diskriminaci kvůli náboženství a jestliže říkáme explicitně, že tady nechceme nějakého člověka, který vyznává nějaké náboženství, tak se dostáváme do rozporu se základním dokumentem, na kterém stojí pořádek této země. Takže tady si myslím, že bychom měli alespoň trošku brzdit, přičemž samozřejmě nepochybně, že migrace jako taková je velký problém, že samozřejmě všichni ti, kteří přicházejí, nejsou váleční uprchlíci, že podstatná část jsou ekonomičtí migranti ze subsaharské Afriky a tak dále.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

V pořadí Martin Fendrych, Jan Kubáček.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Zase jenom krátce. Když se tady bavíme o migrační politice. Já jsem na ministerstvu vnitra tohle měl na starosti. Dělal jsem to celá léta, takže to dodnes pečlivě sleduji. My máme migrační politiku a ta je nesmírně restriktivní. My jsme daleko restriktivnější než třeba Němci, než Rakušáci, než jiné země. To si neumíte představit. Není na to prostor to tady popisovat. Ale zemi, která potřebuje zhruba sto tisíc lidí do různých podniků, aby tam pracovali, a ta země není ochotna sem pouštět ani Ukrajince, se skutečně nedá mluvit o něčem jiném než o totální restrikci a uzavřenosti a to je chyba.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Ještě Jan Kubáček, který nedostal slovo, prosím.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já padla tady spousta argumentů, takže je jen doplním tady na slova pana Pečinky, že v podstatě vedle té strategie bychom měli trvat také jako členský stát Evropské unie, aby si opravdu Evropská unie udělala maximum pro to, abychom si byli schopni v členské zemi pohlídat vnější hranici a to nejen schengenskou, ale obecně nižší hranici Evropské unie, protože ono se sice mluví o kvótách, ale vedle toho je to b), jestli my dokážeme vůbec kontrolovat hranici Evropské unie s nečlenskými zeměmi Evropské unie a tam se toho příliš nezměnilo a dneska se vlastně bavíme jenom o tom, jestli budeme dělat nějaká centra, střediska budou to kvóty, bude to pro koho. Ale vlastně stále nepadlo to, po čem mimochodem volají i ty jižní státy. Opravdu autenticky hlídat hranice, investovat do toho, pracovat s tím a pak si vlastně definovat, koho přes tu hranici v jakém režimu chceme přivítat, zaměstnat, popřípadě mu nabídnout kariéru, fungování, život v Evropské unii, nebo mu zkrátka vysloveně jenom humanitárně pomoci anebo naopak cíleně, když je to opravdu nějaká jakoby téměř až jako problematická činnost na hraně pirátství prostě vykázat a nevpustit.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Martin Fendrych a opravdu poslední slovo do dnešní diskuse.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Velmi krátce, když se tady bavíme o ochraně vnější hranice Evropské unie, tak ještě musíme mít na mysli, že existuje schengenský systém, který uznává ty hranice jednotlivých zemí a který stanoví takzvanou bezpečnou první zemi. To znamená, zemi, kam přijde migrant jako první demokratická země například Evropské unie a tam požádá o azyl. Nemůže jít dál. Já si myslím že tohle to je věc, o které se musíme bavit. Protože jestli toto zůstane, tak nebude zájem o to ochranu vnější hranice. Pokud se toto nějakým způsobem překoná, pak se můžeme bavit o tom rozdělování lidí, kteří tam jsou potřeba, tam nejsou potřeba a tak dále a o tom, že se bude chránit především ta vnější hranice.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

To říká publicista a komentátor zpravodajského serveru Aktuálně.Cz Martin Fendrych, kterému děkuji za návštěvu. Na shledanou.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Na shledanou.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Dále byli našimi hosty Petr Honzejek, komentátor Hospodářských novin. Na slyšenou

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Na slyšenou.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Jan Kubáček, politolog **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Hezký zbytek dne.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

A šéfredaktora týdeníku Reflex, pan Bohumil Pečinka. Díky.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Pěkný večer.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Od mikrofonu se loučí i Tomáš Procházka, Český rozhlas zůstává s vámi.

Zbavení imunity Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka

10.9.2017 ČRo Plus str. 01 18:10 Názory a argumenty

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Dobrý večer od Kulatého stolu s datem 10. září. Tentokrát budeme diskutovat o střeďečnīm hlasování sněmovny která zbavila šéfa ANO Andreje Babiše, a jeho stranického kolegu Jaroslava Faltýnka poslancecké imunity, což v praxi znamená, že policie může oba politiky stíhat pro podezření z dotačnīho podvodu, respektive finančnīho zájmu Evropské unie. Dále se v dnešní debatě zaměříme na probíhající předvolební kampaň v souvislosti s deklarovanými prioritami jednotlivých stran a hnutí. A na závěr se budeme věnovat také problému uprchlických kvót, kterými se v tomto týdnu zabýval i Evropský soudní dvůr a je Česko navzdory možným sankcím stále odmítá přijmout. To vše v diskusi, která právě startuje. Od mikrofonu zdraví Tomáš Procházka. Ještě jednou tedy pěkný nedělní večer a totéž i dnešním hostům, kterými jsou: Zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex pan Bohumil Pečinka, dobrý večer.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Dobrý den.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Plné znění zpráv

Jan Kubáček, politolog **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý večer.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý večer i vám a posluchačům.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Komentátor Hospodářských novin Petr Honzejek.

Petr HONZEJK, komentátor Hospodářských novin

Pěkný večer.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

A spisovatel a publicista a komentátor zpravodajského serveru Aktuálně.Cz Martin Fendrych.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Poslanecká sněmovna se ve středu zabývala otázkou, zda vydat či nevydat k trestnímu stíhání poslance hnutí ANO Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka v souvislosti s kauzou Čapí hnízdo. Po bouřlivé osmihodinové debatě nakonec poslanci rozhodli podle očekávání, to jest zbavili oba poslance imunity. Oba dotyční své vydání sami podpořil. Poslanci za hnutí ANO ovšem před samotným hlasováním opustili sál, co bylo mnohými posléze kritizováno stejně jako skutečnost, že právě zástupci ANO úmyslně a neúměrně protahovali jednání sněmovny. Pánové, první otázka, vcelku nabíledni, překvapil vás ten výsledek hlasování, Martin Fendrych?

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Co mě překvapilo, bylo právě jednání poslanců za hnutí ANO, protože vlastně toto hnutí dlouhou dobu mluvilo o tom, že poslanecká imunita je něco, co je přežití a co vlastně není potřeba a že souhlasí pouze s tím tipem imunity, která se vztahuje na to, co člověk řekne u pultíku ve sněmovně. A zbytek, že není potřeba. A když jsem viděl tu debatu, já jsem jí pozoroval a poslouchal vlastně celou, tak jsem byl velice překvapen, že vlastně nikdo z nich se k tomu nepřihlásil. Sice pan Babiš a pan Faltýnek v podstatě řekli, že chtějí být vydání, ale to řekli až ve chvíli, kdy bylo naprosto jasné, že vydání budou, takže to byla spíše chytristika, ale ten náhlý obrat, to mě velice překvapilo, že si vlastně to hnutí tohle to neuvědomuje, anebo že počítá s tím, že si toho lidé nevšimnou, ale to byla pro mě zásadní věc.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Pánové, Jan Kubáček.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já volně navážu, protože tam se v podstatě ukazuje, že jde opravdu o Silvia Berlusconiho české politiky. I v tom chování všech těch poslanců, že program pro hnutí ANO neznámá naprosto nic a teď to vnímám pragmaticky, že vím, že strany různě potom bojují s těmi svými závazky a programovými identitami. Ale tady se ukázalo, že to byl určitý jen scénář, který se vztahoval k roku 2013 a že se vlastně hraje neustále podle not a podle potřeb Andreje Babiše. Toto bylo italské drama se vším všudy. Já jsem měl možnost pár dnů předtím, kdy jsme se bavili o tom, jestli bude vydán, tak jsem si tak odhadoval, že tam budou ti dva, kteří budou ti čestní a řeknou: Chceme být vydání - Andrej Babiš, pan Faltýnek, to se přesně stalo. A přiznám se, že u ostatních jsem si myslel, že budou jakoby dramaticky demonstrativně hlasovat proti, anebo zbudou zvažovat odchod. Vsadil na tu druhou variantu, a ukázalo se, že opravdu je jen o herecký výkon a že v podstatě to, co někde bylo slibováno, nemá už tu hodnotu naprosto pražádnou. Myslím si, obávám se, jak vzpomínal pan Fendrych, že v podstatě upřímně řečeno, i zapomenut, že s tím nemá nikdo jakoby žádný ani taktickostrategický problém, a že se to vlastně dneska řeší tou dualitou i těch programů, kdy na jedné straně vyjde určitá kniha, která je bez lhůt a bez záruky a vedle toho přijde v podstatě určitý volební program, který má zase charakter osobní zповědi toho lídra

a vlastně také si tam mnoho nevezmete. Takže opravdu vřele doporučuji, pokud má někdo tu možnost a ten přesah, to nadšení nastudovat si Silvia Berlusconiho, protože jeho doba začíná se vším všudy a tím, že byl také několikrát premiérem v Itálii a velmi bouřlivým premiérem, tak si myslím, že to bude velmi užitečné i pro Českou republiku jako českého voliče, protože tam to mělo velice podobnou situaci. Rozhodoval Silvio Berlusconi, jeho mínění, jeho obavy, strachy, a to jak to má vypadat v televizi, jak to má vypadat v médiích, o čem se Italové mají dohadovat. A tohle je velmi podobné.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Je to pejorativní poznámka?

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to konstatování faktu.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Je to konstatování faktu, přirovnání. Dobrá, historické přirovnání, Petr Honzejek.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Já bych si dovilil také připomenout jednu historickou záležitost a bude to trošku na obranu Andreje Babiše, protože ona to vlastně není jenom záležitost hnutí ANO, které říkalo a Andrej Babiš sám psal, že imunita by měla být zrušena, protože cituji: Poslanci nejsou žádní nadlidi. Oni to říkají hodně často různé politické strany a říkají to zpravidla jen do té chvíle, než se to týká poslanců té které politické strany. Můžu připomenout příklad z roku 2014, když sociální demokracie, která předtím byla také naladěna směrem ke rušení nebo výraznému omezení poslanecké imunity. Hlasovala jako jedna poslankyně a jeden poslanec proti vydání poslankyně Zuzany Kailové, kterou chtěla policie stíhat pro podezření ze zneužití pravomoci veřejného činitele v hodnotě zhruba 1 milion korun z doby, kdy ona byla radní v Ústí nad Labem. Takže hnutí ANO se nezachovalo opravdu esteticky, ale není to exkluzivita hnutí ANO. Stává se to jiným politickým stranám.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Ty politické strany, co říkaly, že chtějí něco udělat s imunitou přece v roce 2003, něco s tou imunitou velice podstatného udělali. My jsme tady měli takovou tu imunitu z dob Rakouska-Uherska, že když nebyl vydán k nějakému trestnímu stíhání, tak pak už nemohl být vydán do konce života. V roce 2013 došlo ke změně, kdy jen po dobu výkonu mandátu, takže tahle ta poslankyně, o které mluvíte, té teď končí mandát a policie řekla, že dá, že jí sdělí obvinění, takže ta imunita byla drasticky omezena, takže to je jen jedna věc. Druhá věc, když jste se ptal, jak působila ta rozprava v té Poslanecké sněmovně, tak kdybych si měl vzít jednu věc, co mě hodně překvapilo, byla taková až místy silná a nevybíravá honička na vyšetřovatele Nevtípila. On tam byl zobrazován jako člověk, který způsobil, zinscenoval spiknutí proti panu Babišovi, ale oni absolutně neříkali B a C. Například to, že na imunitním výboru týden předtím vystoupil dozorující státní zástupce, který se plně postavil, že za oba tedy vyšetřovatele i státního zástupce dozorujícího se postavil také nejvyšší státní zástupce a podobně. Takže bylo to pokračování, ale to je důležité říci, té honičky na jeho osobu, protože už v té knize, o čem sním, když zrovna nespím, tak Andrej Babiš už tam ho skandalizuje tohohle vyšetřovatele, takže daleko předtím než byla podána Poslanecké sněmovně žádost o vydání k případnému trestnímu stíhání, takže takový brutální atak jsem myslím, dlouho možná nikdy nezažil.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Vnímáte, že jsou tam nějaké osobní vazby, jestliže je to věc z minulosti?

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Tomu nerozumím.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Osobní antipatie například.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

No ne, tak on anticipoval, on samozřejmě viděl, kdo vyšetřuje Čapí hnízdo a snažil se už diskreditovat předem. Ovšem dát to do knihy, která je rozdávána jako volební propagační brožura a je velmi zvláštní.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Martin Fendrych.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Jenom poznámka, rozhodně to není nic nového, protože si myslím, že po zásahu policie na Úřadu vlády v roce 2013 byl ten útok na polici ještě daleko brutálnější. Tohle se dalo čekat, že pan Babiš, který je v podstatě v pozici člověka, čekajícího na obvinění, se prostě bude hájit jako v uvozovkách obviněný. Ale já si myslím, že tam byla ještě zajímavá na té debatě osmihodinové ještě jedna věc a to, že člověk měl možnost, pokud tedy měl čas to sledovat, což doufám, že většina občanů neměla, protože to byla strašlivá nuda, tak měl ale možnost vidět, jak který poslanec uvažuje a jak je schopen jakoby formulovat. Vlastně z mého pohledu jediný poslanec, pan Kalousek za TOP 09 byl schopen tu věc vrátet zpátky tam, kam patří. To znamená, říkat, prosím vás je tady miliardář a je tady prostě Čapí hnízdo a ta dotace, která byla určena malým podnikům, to byl vlastně jediný poslanec, který tam tady to připomněl. Jinak se ta debata svázela úplně jinam a bylo fascinující, s jakou schopností hnutí ANO ji převedlo na OKD. Čili najednou bylo téma úplně jiné. Ale opakuji, prostě jediný poslanec byl schopen to vrátet tam, kam to patří.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Nicméně musíme si říci, že na té schůzi exhibovali i poslanci dalších stran. Nebyli to jen poslanci hnutí ANO, kteří tento čas a tento prostor využili jakožto součást můžeme říci, předvolební kampaně.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Bylo by zajímavé říci procentuálně, kdo tam vystupoval a v té druhé části například, tam už vystupovali téměř výhradně jen poslanci ANO a ČSSD a tam se vlastně ukázalo, tam si člověk uvědomil, že je tam proti sobě jak v rozpravách tohoto typu je nepůsobí nebo nekritizuje se opozice a koalice, ale že dvě hlavní vládní strany tam proti sobě vystupovaly a naznačilo to vlastně o co šlo v posledním roce.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Další podle mě velice zajímavá věc, tam vstupovala řada právníků, kteří podle mě říkali často úplně nesmysly. A já jsem si říkal, tady se prostě úplně mění svět kolem mě.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Já jenom dodám, abychom se drželi meritorně té věci, že usnesení bylo ze sněmovny policistům odesláno v pátek ráno. To znamená, že policie by ho měla obdržet v pondělí a poté může teprve začít činit ty kroky trestního stíhání obou poslanců hnutí ANO. Dokážete si v praxi představit, že by ta obžaloba mohla být, bavíme se hypoteticky, vznesena ještě do voleb, to znamená, do 40 dnů, Martine Fendrychu?

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Absolutně si to neumím představit, tady jsou různé opravné prostředky na straně těch případně obžalovaných, to znamená, pana Babiše a Faltýnka. To absolutně nejde stihnout. Na druhou stranu ta policie to udělat musela, ona má neprodleně zahájit tu žádost o vydání, jakmile má dostatek důkazů a je o tom přesvědčena, jakmile jí to taky odsouhlasí státní zástupce, takže to myslím, že bylo v pořádku.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Já s tím víceméně souhlasím, protože ten argument Andreje Babiše a jeho lidí, že vlastně ta žádost byla účelová, vyvozují to mimo jiné z toho, že je tedy 45 dní do voleb, nebo teď už méně a že vlastně po volbách bude Andrej Babiš a Jaroslav Faltýnek znovu zvolen a tedy bude muset Poslanecká sněmovna rozhodovat znovu na žádost policie o zbavení imunity a vydání k trestnímu stíhání, že tedy z toho se dá dovodit ta účelovost, tak to je myslím úplný nesmysl, protože to jsou přece dva různé diskurzy. Jeden diskurs je politický a jeden je trestně právní. Policie nemůže vycházet z toho, co se děje v politice v tom směru, že by předjímal, že ten který člověk bude znovu zvolen a budou se muset ty kroky nějakým způsobem opakovat. Je to nějaká časová souslednost, která se někomu může zdát podivná, může jí zpochybňovat, může ji používat koneckonců ve své obhajobě, protože každý se může hájit logicky tak, jak uzná za vhodné, neefektivněji, to je poměrně efektivní, ale vinit policii jen na základě toho, že něco udělala dva měsíce před volbami, to si myslím, že je nesmysl.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Výzkumy veřejného mínění se rozcházejí v mnoha věcech, ale v jedné se shodují, že hnutí ANO vyhraje volby. A tím pádem by měl být i sestavením vlády pověřen předseda této strany, nebo tohoto hnutí a to znamená Andrej Babiš. Prezident Miloš Zeman už se nechal slyšet, že tak učiní, i když bude a to je nanejvýš pravděpodobné v té době Andrej Babiš trestně stíhaný. Najde se ale nějaký spojenec, který by s hnutím ANO za těchto okolností vládu utvořil, Jane Kubáčku?

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to velmi složité. Protože, když se podíváme na všechna data agentur a toho, co vidíme okolo nás, nebo jaké jsou sociologické trendy, tak ono může také nastat situace, že vlastně relativně hodně hlasů propadne, neboli, že teď to vypadá na jedné straně, že do Poslanecké sněmovny by v určité konstelaci se mohlo dostat 6 až třeba 10 stran, ale také se může nastat situace, že se tam dostane jen čtyři, pět politických stran, protože máme nezvyklou atmosféru, když se podíváme na předchozí volby od vlastně těch prvních svobodných od roku 1990, tak snad se nikdy neopakovala, že dobře každý třetí, někdo mluví o tom, že téměř možná 40 až 45 %, ale když to očistíme, tak asi každý třetí volič, který je připraven plánuje jít k volbám, k volbám chodí, tak opravdu v tuto chvíli v podstatě neví, koho volit, respektive není pevně rozhodnut a téká mezi několika politickými subjekty, několika politickými a volebními lidry. To je téměř nebyvalé a může to vést k tomu, že buďto sněmovna bude velmi roztržštěná, anebo naopak řada hlasů propadne pod tím 5% hraničním kvórem a dostane je ve výsledku z velké části vítěz voleb, neboli hnutí ANO. A v tu chvíli může nastat, že Andrej Babi tam opravdu může být nebyvale silný, do toho probíhá prezidentská kampaň, kde bych si odhadoval, že stávající prezident Miloš Zeman a jeden z kandidátů spíše povede delší jednání až třeba někde k vánočním svátkům, protože ono to je do značné míry strategické, neb hnutí ANO a ty nejsilnější politické subjekty zbavíte vytvářením případné vlády nebo obavou z případné opozice, ukážete demonstrovat české veřejnosti, že jste v podstatě aktivním prezidentem, a že si uvědomujete prezidentské pravomoci, čímž získáte jistou výhodu proti vyzvatelům a navíc v podstatě velmi intenzivně zabavíte hnutí ANO Andreje Babiše, protože ono se může jít cestou, která tady byla poprvé odzkoušena na přelomu 96. a 97. Ozkoušel ji Václav Havel, neboli že v podstatě může pověřit někoho, hledáním budoucího premiéra, což může být například Andrej Babiš. Může se dostat do fáze nějakého designovaného, budoucího jmenovaného premiéra, což zabere několik týdnů, rozlousknout se to může v uvozovkách někde okolo vánočních svátků a do toho začne ta nervozita, a slibují, že už jdu k cíli, nervozita těch jednotlivých politických subjektů, které se dostaly do té Poslanecké sněmovny, kde téměř dneska každý politický subjekt má frakci B, která demonstrativně říká, my bychom s Andrejem Babišem byli ochotni do vlády jít, ať je to ve straně lidové Jiří Čunek a v podstatě i ministr Jurečka, ať je to, ať jsou to některé osobnosti v sociální demokracie, v občanských demokratech, ať je to v podstatě část komunistické strany, která by byla také ochotna tolerovat, od Tomia Okamury také občas slyšíme, že by za určitých okolností byl ochoten tolerovat hnutí ANO, za určitých striktních podmínek. A to vše do toho může promluvit, protože čím déle se bude hledat vláda, tím se bude jakkoliv posouvat veřejné mínění tím tlakem, probůh, ať už tady máme funkční vládu a můžeme se soustředit na volbu prezidenta a další kroky a ta atmosféra se prostě může jemně posouvat, takže to můj odhad, nebo jak říká /nesrozumitelné/ roztržštěná Poslanecká sněmovna a tam to bude v podstatě nahánění psů všech barev a domlouvání nějaké konstelace a případně nějaké křehčí očividně vlády, protože tam by těch partnerů muselo být víc.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Jak to vidí Petr Honzejek?

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Já bych byl brutálně přímočarý v tomhle případě. Já vůbec nevěřím tomu, co není předsedové a představitelé jednotlivých politických stran říkají, protože kdo má elementární politickou paměť. Tak si vzpomene na dva, dejme tomu, momenty, první z roku 1998 tvrdě proti sobě mobilizují Václav Klaus a Miloš Zeman, co se děje, uzavíráme opoziční smlouvu, tedy smlouvu o stabilním politickém prostředí vládě tehdy si pánové mysleli asi na věčné časy. To je bod jedna. Bod dvě, podívejme se do roku 2006, velice složitá povolební situace, vyjednávání a co se v jeden moment děje? Miroslav Kalousek deklarovaný antikomunista, je ochoten uzavřít koalici s ČSSD za tolerance KSČM. Bum. S jakým argumentem? No s argumentem, že chce zabránit nějaké horší situaci. A přesně to může nastat nyní. Tady může nastat situace, kdy kdokoliv z předsedů demokratických politických stran řekne: My nechceme, aby Andrej Babiš vládl s Tomio Okamuroou nebo s Vojtěchem Filipem. My to radši vezmeme a uděláme koalici s ním, abychom zabránili něčemu horšímu, takže těch možností, co se může po volbách stát v návaznosti na to, jaký bude volební výsledek, protože ten opravdu předvídat nemůžeme, je tolik, že teď brát vážně proklamace s Andrejem Babišem jako premiérem nikdy, to myslím, že je spíš legrace než cokoliv jiného.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Máme před sebou zprávy, po nich se opět přihlásíme.

Před 40 lety proběhla ve Francii poslední poprava gilotinou

10.9.2017 novinky.cz str. 00 Věda a školy

fš

Přesně před 40 lety, 10. září 1977, došlo ve Francii k historicky poslední popravě gilotinou. Takto sřat byl vrah mladé dívky, který byl původem z Tuniska. Ač působí gilotina jako popravčí nástroj z hluboké minulosti, ještě ve 20. století se používala i u nás. Bylo to však za druhé světové války.

Gilotina (z francouzského guillotine) je popravčí stroj, využívaný nejvíce v době Velké francouzské revoluce. Hlavu odsouzence stíná železná sekera s šikmým ostřím. Hmotnost sekery disponující zhruba 70kilogramovým závažím zajišťovala velkou razanci dopadu. Pro svoji rychlost a spolehlivost se považovala za mnohem humánnější způsob než poprava mečem.

Jméno dostala podle svého propagátora, francouzského lékaře Josepha Ignace Guillotina (1738–1814). Není však jejím přímým vynálezcem, popravčí stroje pracující na podobném principu se užívaly v Německu, Británii a Itálii již před rokem 1300.

Poprava královského páru

První takováto gilotina se ale objevila ve Francii 11. dubna 1792 za Velké francouzské revoluce. Popravy gilotinou byly veřejné, u příležitosti poprav francouzského krále Ludvíka XVI. 21. ledna 1793 byla krátce převezena na Náměstí Revoluce. Královna Marie Antoinetta následovala osud svého chotě 16. října.

Král Ludvík XVI. (1754–1793) s manželkou Marií Antoinettou (1755–1793), jejichž život ukončila během Velké francouzské revoluce gilotina.

FOTO: Profimedia.cz

Veřejné popravy se ve Francii konaly až do 17. června 1939. Posledním oficiálním popraveným byl Hamida Djandoubi 10. září 1977. Trest smrti ve Francii zrušili 9. října 1981.

Zosobnění rovnosti i nerovnosti

Jak píše Robert Frederick Opie v historické publikaci s příznačným názvem Gilotina, kterou u nás vydalo roku 2004 nakladatelství Domino, nástroj byl ztělesněním rovnosti ve Francii 18. století, hodnoty se ale časem mění.

Poslední poprava gilotinou se ve Francii a oficiálně i na světě konala v roce 1977 v Douai. Vykonal ji Marcel Chevalier, který si tímto způsobem přivydělával k platu tiskaře.

„Její obětí byl vrah dívky, který před smrtí žádal Francii o odpuštění. Shodou okolností to nebyl Francouz, nýbrž chudý a ubohý imigrant. Francie mu neodpustila,“ píše Opie. Djandoubi byl po amputaci nohy, což ho prý změnilo, jak tvrdil jeho obhájce.

V té době se podle Opieho dělaly popravy gilotinou selektivně a formou diskriminace – to znamená, že spíše byl takto popraven migrant ze sociálně problematického prostředí než francouzský občan z vyšších vrstev.

Pankrácká sekyrárna

V českých zemích gilotina neblaze proslula v době druhé světové války, kdy ji aktivně používali němečtí nacisté. Nejznámější v tehdejším Protektorátu Čechy a Morava byla takzvaná Pankrácká sekyrárna ve věznici na Pankráci.

V Pankrácké sekyrárně se v roce 2015 konal pietní akt u příležitosti 70. výročí konce 2. světové války.

FOTO: Jan Handrejch, Právo

„Když se na tradiční popravčí techniku zeptáte v českém prostředí kolemjdoucího, zmíní nejspíše provaz nebo střelnou zbraň. Gilotinu by asi vnímal spíše jako nástroj exotický. A přitom se do českých dějin jako symbol zřůdnosti vepsala velmi silně. Především jako nástroj vraždění v Pankrácké sekyrárně. Nacisté zde popravovali české vlastence až do konce dubna 1945,“ řekl Novinkám mediální historik Jakub Končelík, děkan **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze.

Je to podle něj hrůzné a zároveň velmi silné místo. „Místo, kde si návštěvník uvědomí všechny souvislosti fungování tohoto stroje záhuby. Stroje, který strašil nejen svým vzhledem, ale i děsivým zvukem. Zřejmě nejotřesnější vjem ale návštěvníkovi způsobí krví vyleptané stružky ke kanálku, kam katovi pomocníci odkládali bezhlavé tělo,“ uzavřel Končelík.

Tresty smrti a zneužitelnost

Je jasné, že hrdelní formy odstrašujících trestů vždy budily a budí emoce. Znovuzavedení trestů smrti v Evropě vnímá Opie ve své knize jako nepravděpodobné. Nejde jen o obavy z možných justičních omylů, ale obecně by to evropské nejvyšší soudy vnímaly jako nezákonné počínání.

I „gilotinová“ Francie nemá trest smrti, jak už bylo řečeno od roku 1981, a i to lze považovat za vlastně docela pozdní zrušení.

Opie varuje i před zneužitelností gilotiny, pod kterou jen v průběhu revoluce zemřelo čtyřicet tisíc lidí. Gilotina nahradila předchozí, často velmi kruté popravy. Právě jednoduchost a účinnost vytvořily z gilotiny snadno zneužitelný nástroj, jímž se státní moc zbavovala zločinců, ale i politických odpůrců a nepohodlných osob.

„Gilotina je nástroj, který nutí Francouze, aby pokrčili ramena, a to z dobrého důvodu,“ připomíná Opieho dílo výrok Ambrose Bierce, amerického povídkáře, esejisty a novináře, který uvedl ve svém *Ďáblově slovníku* z roku 1906.

Opieho kniha je studií o historickém vývoji ve Francii na konci 18. století, kdy se nezdařilo realizovat ideály francouzských osvícenců jako například Voltaira nebo i zmíněného Guillotina o omezování výsad šlechty, modernizaci a demokratizaci státu, a to ale při zachování koruny.

URL| <https://www.novinky.cz/veda-skoly/448703-pred-40-lety-probehla-ve-francii-posledni-poprava-gilotinou.html>

Téma volebních programů politických stran

10.9.2017 ČRo Plus str. 02 18:10 Názory a argumenty

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Dnes tedy podruhé dobrý večer vám vše připomínám, že u Kulatého stolu dnes zasedli a diskutují s námi Martin Fendrych, Bohumil Pečinka, Jak Kubáček a Petr Honzejek. Předvolební kampaň finišuje. Jednotlivé strany a hnutí už představili své programové vize a priority a právě na tyto dárkové balíčky sestavené pro voliče, se nyní v patřičných souvislostech zaměříme. A uslyšíte také o problému uprchlických kvót, které se i v kontextu aktuálního rozhodnutí Evropského soudního dvora stávají pro Česko poměrně zásadním problémem. Od mikrofonu zdraví Tomáš Procházka. Jak napsal Graham Green "budoucnost se děje teď". A právě teď se o ní také bojuje a rozhoduje. Už za 41 dnů tu máme parlamentní volby, v nichž čeští voliči rozdají politické karty na další, doufejme, čtyři roky a tomu také odpovídá počet předvolebních mítinků, prezentací, programových priorit a všemožných prohlášení a tiskových konferencí a vysoce nadprůměrný počet slibů všeho druhu. Politické subjekty zkrátka vynášejí své největší předvolební trumfy. Pojďme se vždy jen krátce zastavit u některých z nich a ptát se budu, jak na správný výběr těch klíčových priorit, tak i na to co vzhledem třeba k tradičnímu či potenciálnímu elektorátu té které strany, naopak v jejich heslech absentuje tedy co tam pánové, vy osobně postrádáte. Vezměme to třeba podle abecedy. ČSSD vstupuje do voleb se sloganem "Dobrá země pro život" a hodlá se zasadit především bezpečnost, fungující veřejné služby a solidární a spravedlivý stát. Podporu zaměstnanosti a zaměstnanců a dále slibuje také diskusi o budoucnosti Evropské unie. Bohumil Pečinka a jeho hodnocení. Co vám třeba příkladně v té nabídce těch priorit sociálních demokratů chybí?

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Já bych tedy, když se mě ptáte na sociální demokracii, tak bych se jich tedy chtěl zeptat, jestli úplně ztratila to vysoké zdanění fyzických osob nebo na něm stále trvá. V tom programu to není a oni se velice neutrálně k tomu vyjadřují.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Vy máte na mysli progresivní zdanění.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Progresivní zdanění.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

No, dobrá. To říkal Bohumil Pečinka. Pojďme dál. Máme tu hnutí ANO, které zvolilo slogan "Teď nebo nikdy" ve kterém poněkud pozapomnělo na čárku před slovem nebo, ale to už bylo komentováno mnohými a s prioritami hnutí to nijak nesouvisí. ANO má v plánu tyto hlavní body: odstranění překážek bránících prosperitě, zvyšování bezpečnosti a ochrany zdraví, efektivnější čerpání peněz z fondů Evropské unie, vzdělání inspirované Evropou a podporu českého venkova. Jak to vnímá Jan Kubáček, tyto cíle hnutí ANO. Jsou pro toho potenciálního voliče hnutí ANO vůbec přitažlivé?

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Celé to bude o Andrej Babišovi a myslím si, že pro mě je velkým překvapením a mám pocit, že je to jakoby dobíhající trauma hnutí ANO a Andreje Babiše, že když kandidovali poprvé v roce 2013, tak je všichni kritizovali za to, že nemají program a přišlo mi, že Andrej Babiš si někde uložil takový ten úkol: sepíšeme program, ať jsme jakoby ta standardní politická strana jako jiné. Sepíšeme ho jinak, ať jakoby baví a není tak příliš závazný. Došlo k zvláštní situaci, že tady najednou se objevilo několik programů. A je to zajímavé, protože já to slyším i opravdu od lidí, kteří přemýšlí nad volbou Andreje Babiše a přemýšlí tedy, co bude jakoby tím stylem, co bude příslib, stejně povětšinou všichni si to spojují s Andrejem Babišem jako určitým antiestablishmentem, jako člověkem, který to bude řídit jinak a proto je zajímavé, že hnutí ANO se tomuhle příliš jakoby nevěnuje, v čem bude ten styl práce odlišný a v čem bude ten jakoby osobní vklad Andreje Babiše. A vedle toho je najednou to množství velmi zvláštních programů, ze kterých si ale opravdu téměř nic nevezmete, hlavně tam nemáte

žádnou lhůtu a žádnou záruku dodání. Vlastně není tam: uděláme kdy, touto formou v těchto krocích. Pak se jakoby objevila výtahová část, teď to aktuální programatika hnutí ANO, která je zajímavá z mého pohledu v tom, že jednak má charakter osobní zpovědi Andreje Babiše, takže mnohem víc je to taková jakoby osobní komunikace nebo smlouva s voličem na intimní bázi a je zajímavá tím, že hnutí ANO se i po těch 4 letech ve vládě podařilo udržet takovou jakoby středovou koncepci typu téměř pro každého tady něco máme, na každého pamatujeme a jsme schopni servisovat velkou část pravostředých voličů i těch levostředých voličů a dokonce i v některých těch protestních.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Petr Honzejek chce reagovat.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Já bych k tomu jenom dodal, že hnutí ANO má tedy program a řekl bych, že z jistého úhlu je ten program lepší, než program jiných politických stran. V programu mají být věci, které jsou zapamatovatelné, konkrétní věci, pod kterými si volič dokáže něco představit a dokáže je vyjmenovat. Sociální demokracie nic takového nemá. To je takové oranžové něco. Andrej Babiš to má.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Vy mluvíte o marketingu teď.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Mluvíme o marketingu, ale pokud se bavíme o programech stran, tak ty se přeci dělají pro voliče a voliči si z toho mají něco zapamatovat. Takže dobře, udělaný program je dobře marketingově udělaný. Andrej Babiš říká: Zavedeme zaměstnanecký paušál, to znamená 500 korun do kapsy každého zaměstnance. Andrej Babiš říká: Bude levnější pivo, snížíme DPH na točené pivo a ve finále Andrej Babiš řekne, Postavíme rychlobruslařskou halu pro Martinu Sáblíkovou. A každý si řekne, to je skvělé, to je program, tam jsou věci, ty chápeme, tomu rozumíme. Takže v tomto směru má hnutí ANO dobrý program.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Martin Fendrych.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Jenom poznámka je tady ale jeden základní předpoklad. Nesmíte té oblasti rozumět, jakmile jí rozumíte, tak nastává katastrofa, na příkladu v programu ANO čtu, že pokud jde o policii, takže bude stačit vykradení auta nahlásit mailem, tak si říkám, kde to žiju, jestli jsem se nezbláznil já nebo ten kdo to psal. Neumím si představit, jak by policie vyšetřovala po mailu trestný čin a jestli by se jí po mailu přihlásil také ten pachatel. Ale to je prostě úplně absurdní.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Pojďme dál, pojďme dál, abychom se dostali, velice stručně okomentoval bych priority, zdůrazňuji priority, nikoliv program, ale programové priority tak jak je prezentovaly jednotlivé strany. Tou další stranou je KDU-ČSL s heslem zodpovědně pro společný domov. Lidovci chtějí klást důraz na rodinu, vzdělávání, inovace anebo na péči o krajinu a zemědělskou půdu. Ale já se zeptám, jak mohou té straně ublížit třeba výroky Jiřího Čunka nebo i to nedávné extempore Pavla Bělobrádka na sociálních sítích.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Já myslím, že nijak, došlo přesně k tomu, co Pavel Bělobrádek ještě před půlrokem nechtěl. On říkal: "My už nechceme, aby lidovci byli tím šestiprocentním štekajícím ratlíkem." Jestli tedy slovo ratlík teď v kontextu Pavla Bělobrádka mimochodem velmi zajímavé. Jenomže teď přesně došlo k tomu, že lidovci směřují k tomuto výsledku. Není tam nic překvapivého. Jsou to lidovci, jak je známe. Jsou to rodinná témata. Je to orientace na

venkov, a tak dále a tak dále. Takže Jiří Čunek jim v ničem neublíží, za prvé nekandiduje, ale za druhé ho znají lidé na Moravě, na severní Moravě, na Zlínsku. Je to lokální fenomén, tam jim jediný pomůže. A jestli Pavel Bělobrádek má občas nějaký lapsus na sociálních sítích, tak to je spíše taková legrace na několik dní, to jádrové lidovecké voliče vůbec neznepokojí.

Martin FENDRYCH, spisovatel, publicista, komentátor serveru Aktuálně.cz

Já bych měl poznámku obecně k těm programům, že vlastně, co ten volič vlastně chce, co si představuje, já myslím, že část těch voličů určitě touží po tom, aby Česká republika zůstala v nějakém proudu, kde si jí třeba představoval před těmi 25 lety, že zůstane, to znamená, v tom západním proudu NATO, Evropská unie a tak dále. A tam je hrozně zajímavé, když ty programy čtete, že vlastně všichni se k tomu hlásí. Všichni teď mluvím o těch větších stranách, nemluvím o panu Okamurovi třeba. Takže vy to čtete a říkáte si: Super, tak to je prostě prozápadní orientace jako víno. Jenomže, když si vzpomenete, co ty strany dělají, tak vám to přestane fungovat. A najednou zjistíte, že na rozpočet NATO se dává strašně málo a když na to přijde, když se o tom začneme bavit nebo začneme bavit spíše ve sněmovně, tak těch peněz prostě se nedostává a nechtějí je dát. Čili ta orientace najednou je jiná. Čtete program pana Babiše. Ten je jednoznačně pro EU, pro NATO, ale některé jeho výroky vypadají, že vlastně tu EU nebere, že Evropskou unii vnímá spíše jako jakýsi prostě dotační program a nic jiného. Někaká solidarita, nic takového neexistuje. ČSSD všichni jsou samozřejmě pro EU a NATO, ale zároveň jsou ochotni se tedy klanět čínským představitelům, čínským komunistům a dělat, že je v pořádku, když nám tady diktují podmínky, takže si říkáte, no ale co to má s tím společného. Takže když se na to díváte tímhle úhlem pohledu, tak zjistíte, že tady jsou jedna, dvě strany, které skutečně tuto orientaci zastávají, což jsou třeba lidovci, tam si myslím, že to sedí a je to TOP 09 a asi z 50 % ODS a pak už nevíte. A podobný případ zase, co potřebujeme, vzdělanou společnost, schopnou společnost, která má dobrou vědu. A díváte se na ty programy a zjistíte s naprostou hrůzou, že sice všichni říkají předat učitelům stejně jako před 10 lety, ale ty pasáže o vědě jsou naprosto katastrofální. Já mám syna vědce, který pracuje v zahraničí, slyším neustále výhrady k tomu, jak se to tady dělá. Jak odsud lidi vyhánějí ven, čtete ty programy a zjistíte, že o tom ty lidi vlastně vůbec nic neví a to je to co má být základem naší budoucnosti, takže katastrofa.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Podívejme se ještě opravdu jeden ve zkratce na slogany těch dalších stran KSČM "Jsme váš hlas", tady máme například to progresivní zdanění, které hovořil o tom Bohumil Pečinka, že by mělo být tedy jako by on očekával, že by bylo v těch prioritách ČSSD. Dále je tady ODS, ta vsadila na cituji: "Silný program pro silné Česko", což znamená ekonomika a podnikání, omezení byrokracie, podpora vzdělávání a bezpečnost našich občanů. Anebo ještě zmiňme třeba TOP 09 s hlavním mottem "Úspěšná země odolná společnost. Tam je právě vzdělávání věda a výzkum sociálně soudržná společnost, bezpečí a zahraniční politika, a tak dále. Když to celé zobecním, to o čem jsme hovořili, kolik voličů se podle vás řídí, už to tady padlo, ale zeptám se přesněji, kolik se řídí programem, kolik těmi prioritami, a kolik vysloveně emocionálně volil dle anti či sympatií k určitým lidem.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak to bude asi neradostné, co uslyší posluchači, ale spíše je to ani nepřekvapí. Naprosté minimum lidí čte programy a dokonce ještě ti, co čtou, tak málokdo tomu věří. U nás se ten program zdevalvoval často tím, že to je akademické čtení bez záruk. Často tím, že bylo zpochybněno v prvních týdnech vládnutí, často tím, že to bylo velmi vysnívané téma, vysnívané období, které nikdy ani nebylo bráno vážně. Ono, když ty programy vznikají, jak je mnozí obhajují, prezentují, tak máte dojem, že se to zadalo jednomu studentovi na konci chodby, který to prostě za jedno odpoledne měl sepsat a každý poslanec mu tam šel nebo autorita v té straně vypovídat svůj pohled na věc a odešel. Já si myslím, že se tam vytratilo jednak takové to zlidštění a soustředění se na takové ty klíčové hodnoty ze dvou pohledů, jednak, jak to cítí lidé. Optikou domácnosti nebo toho, co v 19. století krásně vypadalo tak, že se to muselo vejít na jedno A4 aby se to dalo vylepovat na sloupky a fungovalo to na principu, že opravdu ten volič si lidově řečeno na to mohl sáhnout, mohl to přečíst, mohl to pochopit a pak souhlasím naprosto s panem Fendrychem. Ještě na takové to druhé desatero, co potřebuje ta země. Kde opravdu jakoby ten lídr dal záruku a říkal, pokud vy třeba v té domácnosti to teď necítíte, tak vězte, že je to recept na úspěch vašeho dítěte, vašeho vnuka, na které zrovna teď se díváte, když si čtete ten program. A to A to jsou možnosti různé. Například španělští Podemos to řešili katalogem Ikea. Já teď netvrdím, že to musí být jako obchodní leták, ale možná by se politici měli zamyslet tím, že podobně jak tu politiku jsou nuceni tomu voličovi vysvětlovat tak, že to berou opravdu optikou domácnosti, rodiny, života, domu, nejbližšího okolí, města a státu a pak něčeho jako světa nebo Evropy, tak podobně možná koncipovat ten program. Opravdu se na to

podívat optikou domácnosti a posléze toho odvozeného světa. To znamená, zjednodušit, myslet to vážně, pokoušet se dělat něco jako smlouvy s voličem, a pokoušet se to také bilancovat jak to plní v průběhu vlády, ne v závěru pohovory s ministry.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Zeptám se Bohumila Pečinky, je nějaké ústřední téma, které podle vás bude vládnout těmto volbám?

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

Já bych ještě k tomu, k té vaší původní otázce, podle čeho se ten volič rozhoduje, vedle programu, tak samozřejmě je to také pocit bezpečí, jestli ten lídr té hlavní politické strany vyzařuje něco takového to ve stylu ochráním vás, nenechám vás padnout a podobně. Tohle je silné a druhá věc, jestli těm voličům konvenuje aspoň v základních hodnotách.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Petr Honzejek ještě krátce a pak se dostaneme k té mé otázce.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Já si myslím, že je to v podstatě tak a možná bych to ještě zjednodušil. Je to osobnost lídra a energie, kterou je schopen vyzařovat, protože lidé jsou obecně za energií. To je jedna věc. A potom to není ani tak program, ale nějaká jednoznačná zpráva, kterou ten lídr je schopen formulovat. A to je například to co dokáže Andrej Babiš v obou aspektech. Vyzařuje z něj energie a je schopen lidem tak, aby tomu byli schopni uvěřit, říci, že bude věci dělat jinak, že zařídí efektivnější stát, že zařídí lepší veřejnou zprávu a že se tady zkrátka bude žít lépe. To vůbec nehodnotím to, jestli je to reálné a jednotlivé záležitosti, ale je v tom pro řadu lidí uvěřitelných.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Budou mít tyto volby nějaké ústřední téma ano, či nikoliv.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

Jedno ústřední téma.

Tomáš PROCHÁZKA, moderátor

Petr Honzejek si myslí, že ano.

Petr HONZEJK, komentátor, Hospodářské noviny

To téma se jmenuje Andrej Babiš.

Bohumil PEČINKA, zástupce šéfredaktora týdeníku Reflex

S tím naprosto souhlasím.

Jan KUBÁČEK, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Absolutní souhlas.

Prezident 21 je dalším z pokusů Karla Janečka, jak upozornit na svůj volební systém Demokracie 21 a jeho uplatnění. V tomto případě se jedná o teoretickou volbu prezidenta ČR, kde pomocí dvou kladných a jednoho záporného hlasu hledá již 185 000 Čechů nového prezidenta. Je volební model Demokracie 21 (D21) ideálním volebním systémem? Na to nám odpovídal sám jeho tvůrce Karel Janeček, ale také politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Michel Perottino.

Demokracie 21 je volební systém využívající efektu více hlasů, přičemž každý člověk má dvojnásobný počet kladných hlasů než je vítězů. Také existuje nadstavba v podobě využití záporných hlasů, kterých může být maximálně polovina z počtu hlasů kladných. To jsou výhody oproti stávajícímu volebnímu modelu do sněmovny, jenž Janeček hodnotí jako „slepu volbu menšího zla“. V současné době se Demokracie 21 používá především nepoliticky ve formě participativního rozpočtování, tj. občané se spolupodílí na tvorbě rozpočtu obce skrze hlasování pro určité projekty.

D21 je součástí projektu H21, jehož cílem je vytvoření společenských zrcadel fungujících na principu nového hlasovacího systému D21. Hlasování v podobě D21 nebo referenda D21 dle Janečka dokáže lépe artikulovat potřeby a přání obyvatel nejen díky lepší možnosti se vyjádřit během volby, ale také širokému uplatnění hlasování. „Jsou to objektivní respektive svobodná zrcadla, to znamená, že když je někde problém a lidé jsou nespokojení, mají možnost kdykoliv se vyjádřit.“ Jediným předpokladem je volný přístup k internetu. „Objektivitu hry (volby) lze v podstatě garantovat na základě open source blockchainů, to znamená, že tuto hru může kdokoliv otevřít a anonymně hlasovat.“

Problematika pochopení systému

Pochopitelnost a jednoduchost patří mezi nejdůležitější atributy volebního systému. V Česku používáme volebních systémů vícero. Prvním z nich je dvoukolový většinový, kde vyhrává ten kandidát, který získá více jak polovinu hlasů. Pokud se mu to nepodaří v prvním kole, postupují první dva nejuspěšnější do druhého kola a opět se hlasuje. Tento model se používá v prezidentské volbě a volbách do Senátu. Do Poslanecké sněmovny se volí pomocí poměrného volebního systému, ten ale „skrytě“ přepočítává mandáty na kraje a ještě pak dále přerozděluje mandáty pomocí d'Hondtovy metody.

Demokracie 21 není ale ani většinový, ani poměrný volební systém. Karel Janeček říká, že se jedná o pochopitelný systém a jako příklad uvádí exit poll, výzkum provedený po posledních poslaneckých volbách, kdy se lidí ptali, jak by volili pomocí D21. Z průzkumu vyplynulo, že nezanedbatelné množství lidí výhod D21 skutečně využilo. Tento fakt může potvrdit přes 185 tisíc lidí hlasujících v internetové hře Prezident 21, která se snaží nalézt ideálního kandidáta na prezidenta právě pomocí Demokracie 21. O jednoduchosti a pochopitelnosti však pochybuje Michel Perottino, který říká, že se mu zdá tento volební systém příliš komplikovaný.

Za čitelnější považuje dvoukolový většinový, kde v prvním kole volím svého kandidáta a v kole druhém vyřazují horšího kandidáta. Na účet Prezidenta 21 a k výsledkům exit pollu poznamenal, že se jedná o „přesvědčování přesvědčených“. Respondenti byli aktivnější než průměrný volič a dodal, že ten průzkum byl proveden nanečisto, takže jeho výsledky vlastně nikoho netrápí, a že víc vypovídající by bylo provést tento průzkum s lidmi, kteří volit nechodí.

Problematika změny volebního systému

Změna volebního systému by, minimálně v Česku, byla velkým zásahem do Ústavy. Pro změnu Ústavy nebo ústavního zákona musí hlasovat 3/5 všech poslanců a 3/5 přítomných senátorů. Zde tedy nastává velký problém v reálné aplikaci systému na jakékoliv volby, především poslanecké. Jak podotýká Perottino, elita je vždy konzervativní. Problémy se změnou volebního systému navíc předpovídá i Karel Janeček. Je přesvědčen o tom, že velká část politiků by dle něj neobstála ve volbách pomocí D21 a protože sami nechtějí přijít o své „teplé místo“ v Poslanecké sněmovně, budou se změnou systému bojovat. Jeho strategie tedy spočívá v co nejširší nepolitické aplikaci v běžném životě, například v podobě participativního rozpočtování nebo hry Prezident 21 s cílem představit D21 občanům.

Když odhlédneme od hlasování o změně jako takové, tak bychom si podle Perottina měli uvědomit, že se takovéto změny provádějí v podstatě pouze, když něco nefunguje. Také podotýká, že jsou tyto změny vždycky jenom kompromisem těch, co jsou u moci. Příkladem může být změna ve volebním zákonu z dob opoziční smlouvy nebo vize velkých změn v Parlamentu stranou ANO. V obou případech se jedná o snahu „vládnout“ a kompromisy jsou vnímány jako špatné. Podle Perottina není až tak důležité, jaký konkrétně volební systém se

používá, hlavní je dodržování pravidel hry, pochopitelnost a stabilita. Změna volebního systému by tuto stabilitu mohla narušit a vést k tomu, že by se systém mohl měnit opakovaně. Lidem také trvá desítky let, než se přizpůsobí novému volebnímu systému. Na ten je navíc navázaná politická kultura a politický systém, měnit ho tedy není jen tak. Hlavním Perottinovým argumentem však je, že je to především o lidech a ne o systému. Michel Perottino ještě podotýká, že „specifičnost současných (senátních) voleb je to, že už v prvním kole se bude vyřazovat spíše než vybírat, takže jsme přešli ještě někam jinam než v tom klasickém modelu.“ Jinými slovy volba a možnost výběru (ne)kvalitních kandidátů se neodvíjí od volebního systému, ale od občanské společnosti.

Janeček je přesvědčen, že časem bude o kvalitách tohoto systému přesvědčeno dostatečné množství lidí, které politici nebudou moci brát na lehkou váhu, a změna tím pádem bude možná, snad i nevyhnutelná. Změnu vnímá jako nevyhnutelnou zejména proto, že pevně věří v podstatně lepší hlasovací model, než jaký v dnešní době nabízí kterýkoliv z těch používaných. Nebezpečí ale Janeček vidí v post-truth society, odcizení politiky lidem a nezájmu o politiku, s čímž podle něj právě D21 bojuje. Odpovědnost poslanců svým voličům v jednom konkrétním volebním obvodu je povede k jejich větší zodpovědnosti. Je také přesvědčen, že bude docházet k výběru kvalitnějších kandidátů: „Samozřejmě se změní nabídka, ta je také funkcí volebního systému. Takže je jasné, že v dalších (volebních) kolech se nabídka zlepší,“ a dodává, že také osobnější volba kandidátů lidmi podpoří zkvalitnění výběru.

Občanská společnost a konsenzuální kandidát

Velkým argumentem D21 je eliminace extrémistických postojů. Janeček tento fakt interpretuje jako proces hledání a nalezení konsenzuálního kandidáta. Vyřazení extrémních alternativ je podle něj dobré a věří, že silné osobnosti, i přes možnou existenci silné opoziční skupiny, se v případě získání druhých, třetích, čtvrtých hlasů prosadí. Bude mít silné jádro a k tomu bude dostatečné části společnosti připadat přijatelný, proto také ony další hlasy dostane.

Perottino však tvrdí, že vyřazení extrémistických postojů by mohlo být problémové. Dle Perottina by totiž „automatické“ vyřazení radikálních částí společnosti mohlo vést k jiné formě jejich politického angažování. Vědomí toho, že se nemůžu dostat k moci prostřednictvím voleb, a je tedy nutné použít jiné formy politické angažovanosti, by mohlo společnost rozložit. „Já si pomůžu sám, když je stát proti mně,“ vysvětluje Perottino. Zároveň dodává: „Pokud mluvíme o teoretických záležitostech, když menšiny, ať už politické či jiné, mají nějakou možnost se dostat ne k moci, ale ke slovu, tak to vytváří jinou situaci, jinou společnost, než když je z toho automaticky vyřadíte.“

Nedůvěra lidí v demokracii

Ambicemi Demokracie 21 je přitáhnout nových lidí k volbám. Samotné volby totiž lidé mohou vnímat jako hru, do níž mají dle Janečka větší možnost zasáhnout oproti současnému volebnímu systému. „A co je klíčové, je dnešní volební účast. Člověk jde k volbám a volí menší zlo, nemá ani pořádně koho volit. Spousta lidí už kvůli tomu principiálně nevolí, protože to nechce,“ dodává. Faktem ale zůstává, že volby do Senátu tradičně trpí nízkou účastí a to se volí druhým nejjednodušším možným systémem – dvoukolovým většinovým. Stejně jsou na tom i volby do Evropského parlamentu, které rovněž mívají velmi nízkou účast. Vypadá to, že volební systém (tolik) účast u voleb neovlivňuje. „Pokud máte odpor vůči politice (a odpor může být vysvětlen různě), tak ať to bude tohle nebo něco jiného, nezvedne to počet lidí, kteří půjdou volit,“ domnívá se Perottino.

Ukáže se nakonec Demokracie 21 jako nejlepší volební systém? Karel Janeček je o tom přesvědčen, Michel Perottino to nevyklučuje a pouze dodává: „Mohlo by být, ale ono to vždycky záleží hlavně na voličích.“

URL| <http://www.e15.cz/clanek/1337143/janeckova-demokracie-21-volby-jako-hra>

V Tallinu dnes končí Meziparlamentní konference ke společné zahraniční a bezpečnostní politice

9.9.2017 ČRo Plus str. 02 17:10 Den podle...

Barbora TACHECÍ, moderátorka

V Tallinu dnes končí čtyřdenní Meziparlamentní konference ke společné zahraniční a bezpečnostní politice a společné bezpečnostní a obranné politice, která je pořádána v rámci estonského předsednictví v Radě Evropské unie. Tento týden ministři zahraničí EU na tomtéž místě jednali o evropském postupu vůči Severní Korei a shodli se na podpoře silnějších sankcí směrem k této zemi. Podle šéfky unijní diplomacie Federicy Mogheriniové by tvrdší sankce vůči KLR měly zemi posunout k otevření politického dialogu s cílem zbavit Korejský poloostrov jaderných zbraní. Unie je podle ní připravena k takovému cíli přispět. Mým hostem v tuto chvíli je Vít Střítecký, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který studoval mimochodem v Tbilisi. Já vás zdravím, pane Střítecký. Dobrý den.

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Tak, víte, co by mě zajímalo? Jestliže tato konference hlásala na onu společnou bezpečnostní a obrannou politiku, tak se ptám, v tuto chvíli Evropa vykazuje znaky nějaké společné bezpečnostní a obranné politiky?

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, vy jste to řekla vlastně celkem přesně už v té otázce. Říci, že má společnou bezpečnostní a obrannou politiku by bylo jaksí velmi nadsazené. Na druhou stranu ta formulace, že vykazuje určité znaky toho společného postupu, je vlastně docela přesná.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

No, já se vás na to ptám, že to není tak dávno, kdy byla Unie kritizována za absolutní nekonzistentnost zahraniční politiky, že nedokázala Evropská unie definovat ani společný postoj třeba vůči Číně, nebo Indii, nebo Brazílii, ani nakonec vůči Spojeným státům. Tak mám /teď pocit/, že dnes se Evropská unie nějakým způsobem na těchto pohledech sjednocuje?

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To se obávám, že by byl asi zase trochu přílišný optimismus. Ono za prvé ty problémy, které jste zmínila, tak vlastně provázejí evropskou integraci úplně od počátku a vlastně ten vývoj lze trochu zjednodušit do takového pravidla, že zahraniční a bezpečnostně obranná politika se trochu více sjednocuje, respektive začíná se o tom mluvit vlastně v době, kdy ty ostatní politiky, ty řekl bych možná důležitější /nerozumím/ integračního procesu, řekněme jako ekonomicky orientované, případně politicky, tak vlastně ta situace v nich je jakoby /nerozumím/, a to je doba, ve které jednoznačně nežijeme. Na druhou stranu žijeme zase v době, kdy bezpečnostní hrozby jaksí narůstají, a to je něco, co může ty státy vlastně trochu sjednocovat.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Tak ale pojďme se podívat na konkrétní příklad. Jak už jsem řekla, v Tallinu se také dohodli údajně účastníci na tom, že je třeba zosílit sankce vůči KLR, dokonce paní Mogheriniová se nechala slyšet, že v podstatě dotlačí všechny členské státy k tomu, aby je dodržovaly. A já se ptám, má k tomu snad nějaké nástroje?

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, přímo ona vlastně ne, nicméně Evropská komise potenciálně v určitých kontextech vlastně ano. Ale já si ani nemyslím, že by ten severokorejský případ byl nějak jako zásadně problematický z tohoto pohledu, ty případy, o kterých jste mluvila před tím, ať už je to Čína nebo třeba Rusko, tak jsou vlastně mnohem problematictější, ale zosílení sankcí vůči Severní Korei si myslím, že nebude tak zásadním problémem. Není to prostě zásadní obchodní partner, není to nějaká bývalá země z koloniálního okruhu těch velmocí. Je to koneckonců vlastně velmi jaksí vzdálená země, byť některé hrozby s ní spojené vlastně rozhodně souvisí i s evropskou bezpečností. Takže tam ta situace je jakoby velmi pozitivní v tom, že ten konsensus se dobře hledá a

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Já tomu rozumím, ale pardon, že vám do toho skáču, ale teď mi nešlo o samotný obsah toho, k čemu to bude snadné ze strany paní Mogheriniové všechny státy Evropské unie dotlačit, ale jednalo se mi o to, zda existuje nějaký utajený mechanismus, který tedy vlastní jenom paní Mogheriniová, kterým by mohla dotlačit snad Evropskou unii k nějakému jednotnému postoji k čemukoliv.

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ne ne. Ona rozhodně ne. Utajené mechanismy v Evropské unii nefungují, fungují jen ty otevřené, ty diplomatické, takže ona může vyvinout /nerozumím/ diplomatickou a politickou aktivitu a může řekněme jaksí velmi aktivně to téma projednávat třeba i v kontextu jiných témat, tak jak se prostě tradiční diplomacie v tomto smyslu dělá. Takže spíš může být v tomto velmi aktivní, pokud to vnímá jako zásadní prioritu, ale žádný specifický mechanismus a přímé nástroje rozhodně nemá.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Ještě jeden dotaz, prosím, totiž máte pocit, že odchod Británie z Evropské unie, ten proces tvorby společné bezpečnostní politiky, spíš oddálil, anebo urychlil? Protože tady proti sobě vlastně jdou dvě tendence. Jedna je ta - dejte nám větší svobodu a my pak nebudeme odcházet, viz Británie, a druhý je - ale společně jsme silnější a jedině tak můžeme bojovat třeba proti teroru. Tak která vítězí?

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Británie byla dlouhodobě jednou z nejskeptičtějších zemí, to se týká vlastně budování nějakých společných rámců ve společně zahraničně-bezpečnostní politice. Takže z tohoto pohledu to může být určitý moment, který může nějaká ta jednání zjednodušit. Britové vždycky jaksí velmi zdůrazňovali tu transatlantickou vazbu, svůj specifický vztah, zvláštní vztah se Spojenými státy, a měli pocit, že nějaká druhotná architektura bezpečnosti by ho prostě nějakým způsobem nabourávala, a to v podstatě šlo napříč nejrůznějšími reprezentacemi, byť politicky /nerozumím/ se to trochu měnilo. Že v tomto smyslu to může být jaksí politicky trochu snazší to prosadit. To ale je zase naprosto zásadní, že Evropa prostě ztrácí jednu velmoc, poměrně zásadní vlastně sílu, když se podíváte na data, tak Británie byla jednou ze čtyř zemí, které stále investovaly více než dvě procenta hrubého domácího produktu do obrany, tak jak vlastně v jisté závazce k alianci NATO a vlastně dodávala tomu rozpočtu, nebo tedy tomu souhrnnému obrannému rozpočtu evropskému takovou sílu, že byl stále vlastně druhý největší na světě se Spojenými státy. To asi vydrží i po tom odchodu, ale přeci jenom ten rozdíl před Čínou a Ruskem a dalšími zeměmi se vlastně tímto velmi sníží. Takže ambice logicky se bude muset snižovat.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Říká Vít Strítecký, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který byl mým hostem. Děkuju.

Vít STRÍTECKÝ, zástupce vedoucího katedry bezpečnostních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já taky děkuju, na slyšenou.

Kateřina s puncem protekční dcery. Je to daň za úspěch, říká

9.9.2017 trebicky.denik.cz str. 00 Moje Třebíčsko

Luděk Mahel

Třebíč - Kateřina Horká je ředitelkou Hotelu Atom v Třebíči. Hotelu, který koupil její otec, velkopodnikatel Richard Horký. Tak trochu jsem očekával, že dcera majetného otce bude sedět v šéfovském křesle v nějaké luxusní kanceláři v nejvyšším patře hotelu. Opak byl pravdou. Našel jsem ji v hotelové restauraci, kde právě připravovala kávu hostům.

"Vy hostům osobně připravujete kávu, jak jsem teď viděl?"

Úplně běžně ne. Ale kdybych seděla celou pracovní dobu u počítače, zblázním se z toho. Mám ráda jídlo, pití, kafe a kontakt se zákazníky. Takže pokud mám chvíli čas a situace mi to dovolí, ráda strávím alespoň chvíli v provozu. Myslím, že je důležité mít kontakt s realitou.

Jaké to je šéfovat tak velkému hotelu?

Je to práce jako každá jiná. Za ty čtyři roky, co tu jsem, mi to přijde už jako docela normální věc.

Hotel Atom je velký. Kolik má pokojů?

Máme tu 190 lůžek.

Bývají obsazené? Nebo musíte nocležníky shánět? Jak to děláte?

Máme stále zákazníky, kteří se k nám vrací. Většinou je to korporátní klientela, spolupracujeme s firmami v Třebíči a okolí. Míváme tu pobytové kurzy a konference spojené s ubytováním. Daří se nám získávat i nové zákazníky. Musím říct, že se nám už hodně ozývají sami na základě referencí.

Konference u vás bývají často?

Konferenční sál je největší výhodou našeho hotelu. Bez něj bychom jen těžko naplňovali ubytovací kapacitu. Konají se tu firemní akce, v létě u nás míváme sportovní soustředění, svatby, rodinné oslavy, plesy. Spektrum akcí je opravdu široké. Pořádají je tu místní firmy i společnosti celorepublikové, pro které je Třebíč zajímavá strategickou polohou uprostřed republiky. Pražáci a Brňáci se zkrátka potkají uprostřed země.

Kolik má hotel zaměstnanců?

Stálých 30. Stav doplňujeme v sezóně brigádníky, především v restauraci.

Restauratěři si často stěžují, že nemohou sehnat personál. Jak je tomu u vás?

My máme stabilní tým lidí, fluktuace je minimální. Samozřejmě že v okamžiku, kdy hledáte někoho nového, je to obtížné. Lidí, kteří by neměli práci, je minimum. Je to o tom nabídnout lidem nejen odpovídající mzdu, ale i příjemné pracovní prostředí a příjemný kolektiv. Zaměstnancům kromě mzdy jde i o to, aby se do práce těšili. V práci trávíme spoustu času a chceme, aby nám tu bylo dobře. I já sama si podle toho vybírám svoje spolupracovníky.

Jaká jídla vaříte ve vaší restauraci?

Hodně jsme toho změnili po Novém roce, kdy nastoupil nový pan šéfkuchař. Jsme vrstevníci, máme mladý tým. Nezříkáme se české klasiky, kterou zákazníci chtějí. Dávají si rádi svíčkovou řízek, guláš. Krom toho vymýšlíme nové věci. V našem stálém menu najdete třeba i rizoto s mořskými plody. Snažíme se o evropskou moderní kuchyni, nevyhraňujeme se a občas se nebojíme ani experimentovat.

Oblíbili si hosté vaši restauraci? Dříve tu místo ní bývala zakouřená pivnice...

Na internetu teď všichni všechno hodnotí, nám přibývají jedna až dvě recenze denně. Neříkám, že jsou všechny pozitivní, ale v globálu máme čtyři a půl hvězdičky z pěti. Hlavním důkazem spokojenosti je, že se k nám hosté vrací. To je pro nás nejdůležitější. Když se někam vrátíte, je jasné, že se vám tam líbilo. A o to nám jde.

Vy se nově staráte ještě o zámek v Dukovanech.

Restauraci tam máme už rok, přibylo k ní ještě ubytování.

Když jste zámek poprvé otevřeli lidem, byl o prohlídky velký zájem. Jak je to teď? Chodí lidé?

Restaurace s ubytováním funguje nepřetržitě celý rok. Přes léto děláme prohlídky v naší nové zámecké expozici od úterý do neděle, od září pak o víkendech nebo na objednávku podle dohody. Během prázdnin byl zájem velký, hlavně o víkendech k nám jezdili výletníci, cyklisté, většinou spojí cestu s obědem. Především ale na zámku máme nabitou svatební sezonu, každý víkend svatbujeme.

O zámeckou restauraci je jaký zájem?

Je to částečně sezónní věc. Období od dubna do konce září je pro nás nejlepší. Máme tam krásné posezení venku na zahrádce s výhledem na park, o prázdninách jezdí lidé z celé republiky. Když potkáte skupinu cyklistů, která se během týdne dvanáctkrát zastaví na jídlo, je to radost. Teď vymýšlíme program na zimu, je jasné, že bez akcí to tam nepůjde úplně samo. Lidé z blízkého okolí u nás pořádají různé oslavy, setkání, srazy spolužáků, občas je tam firemní akce, ale není to tak vytížené, jako v létě.

Jak bude pokračovat rekonstrukce zámeckého areálu v Dukovanech?

Zvažujeme, k jakému účelu využít zbývající hospodářské objekty, které jsou součástí zámeckého areálu. Jsou tam bývalé stáje, garáže, uhelná kotelná, která se bude rušit. Do budoucna chceme určitě udělat alespoň malé wellness, aby se naši hosté mohli zrelaxovat se vším všudy. Přemýšlíme i o navýšení kapacity ubytování, máme v Dukovanech zatím 16 dvoulůžkových pokojů a ukazuje se, že přes sezónu by to chtělo víc. Konkrétně rozhodnuto zatím není. Nejvíce právě pracujeme na tom, jak se dostat lidem do povědomí, stále hodně lidí ani neví, že nějaký zámek v Dukovanech je.

Vy se, dá se říct, staráte o rodinný majetek...

Zámek v Dukovanech zatím ještě není náš, je stále obecní. Máme s mým otcem, říkáme tomu korektní obchodní vztahy. On je vlastníkem nemovitostí, já mám svoji vlastní firmu a oba objekty si od něj pronajímám za přesně stanovených podmínek. Máme spolu uzavřeny nájemní smlouvy. Navíc v Třebíči ještě od něj kupuji teplo. Neříkám, že jsem cestu neměla jednodušší. Na druhou stranu svoje zaměstnance platím já a zodpovědnost za moji firmu je na mně. Je to rodinný majetek, ale obchodně to máme jasně stanovené.

Neříkejte, že vám otec nemluví do řízení firmy.

Hlavně musím říct, že táta mi na začátku hrozně pomohl. Když je vám pětadvacet a najednou je z vás ředitelka a jednatelka, není to úplně jednoduchá pozice. V okamžiku, kdy můžete zavolat otci, který má zkušenosti s podnikáním, můžete zavolat jeho právníkovi, jeho ekonomovi, zeptat se na věci, kterým ještě úplně nerozumíte, bez toho si nedokážu představit, že bych to zvládla.

Váš otec je bohatý a vlivný muž. Má své příznivce i odpůrce. Dává vám okolí nějak znát, že jste jeho dcerou? Závist vám třeba někdo?

Závist je přirozená lidská vlastnost. V Třebíči s mým jménem ke mně samozřejmě spousta lidí přistupuje s určitými předsudky. Automaticky jsem měla punc protekční dcery. Jak jste řekl, otci někteří lidé nemůžou přijít na jméno a mne automaticky berou, že patřím k němu. To je daň za úspěch, je to bohužel přirozená věc ve společnosti. Že jsem otcova dcera, mi může někdy situaci ulehčit, někdy naopak dát minusové body. Je to prostě život a rozhodně to není něco, kvůli čemu bych v noci nespala. Stojím si za tím, že spoustu věcí jsem dokázala díky sobě.

Kateřina HorkáAbsolvovala obor Marketingová komunikace a PR na **Fakultě sociálních věd** Karlovy Univerzity v Praze. Paralelně studovala na Vysoké škole hotelové obor hotelnictví a management. Studium přerušila kvůli ročnímu pobytu v Kanadě, kde pracovala v hotelu. V roce 2014 se vrátila do Třebíče a nastoupila jako ředitelka do Hotelu Atom. Ve volném čase ráda cestuje, vaří a běhá."

URL| http://trebicky.denik.cz/zpravy_region/katerina-s-puncem-protekcni-dcery-je-to-dan-za-uspech-rika-20170909.html

„Zachraň jídlo,“ vyzývá projekt Projekt „Zachraň jídlo“

8.9.2017 5plus2 str. 03 Praha a okolí
EVA JAROŠOVÁ

Plytvání jídlem může zabránit každý. Letos chtějí aktivisté s tématem seznámit mladé lidi

PRAHA / Máte představu, kolik potravin zbytečně skončí v koši? Podle výzkumů vyhazujeme především pečivo, ovoce a zeleninu. V odpadcích často končí také mléčné výrobky a uvařená jídla, která nestihneme zkonzumovat. Nejvíce prý plýtvají mladí lidé mezi 18 a 25 lety. Na problematiku plýtvání jídlem upozorňuje projekt Zachraň jídlo.

„V zemích Evropské unie se každý rok vyprodukuje 88 milionů tun potravinového odpadu v hodnotě asi 143 miliard eur,“ říká Anna Strejcová za projekt Zachraň jídlo.

* Proč a jak projekt „Zachraň jídlo“ vznikl?

Iniciativa Zachraň jídlo působí v České republice od roku 2013, kdy jsme uskutečnili první viditelnou akci nazvanou Hostina pro tisíc. Jednalo se o společný oběd pod širým nebem přímo na Václavském náměstí. Celé menu bylo uvařené z více než 450 kilogramů surovin, které by jinak přišly vniveč, a to kvůli estetickým nárokům nebo blížícímu se konci doporučeného data spotřeby. Touto akcí jsme se snažili upozornit na to, že plýtvání potravinami může zabránit každý z nás. Tím hlavním impulzem k jejímu pořádání byl film Z popelnice do lednice, který nás šokoval, protože ukazoval, kolik jídla se na světě vyhazuje. Do té doby jsme vůbec nevěděli, že jde o tak veliký problém. Protože se Hostina pro tisíc povedla a měla velký ohlas, rozhodli jsme se, že se tématu budeme věnovat dál.

* Kde se v České republice plýtvá jídlem nejvíce?

Nejvíce se plýtvá u koncových spotřebitelů, a to nejen u nás. V celé Evropské unii se každý rok vyprodukuje 88 milionů tun potravinového odpadu za 143 miliard eur. Nejvíce k tomu přispívají domácnosti,

kteře jsou zodpovědné za 47 milionů tun potravinového odpadu. Jedná se o nezužitkované jídlo, ale i o odpad například ve formě slupek od jablek či brambor.

* Jakým způsobem se dá plýtvání zabránit?

V současnosti se věnujeme především paběrkování - sběru esteticky nevyhovující zeleniny. Také organizujeme osvětové akce pro veřejnost a pravidelně informujeme o plýtvání potravinami. V neposlední řadě propojujeme jednotlivé aktéry potravinového řetězce.

POKRAČOVÁNÍ NA STRANĚ 5

DOKONČENÍ ZE STRANY 3

* Jaká akce byla zatím nejúspěšnější?

Letos v červenci jsme uspořádali akci pro veřejnost s názvem Jam session. Ve třech hrncích jsme uvařili 1000 skleniček džemu z ovoce a zeleniny, které by jinak přišly vniveč, a rozdali jsme je. K rozebrání bylo i přebytečné ovoce z velkoskladů a od zemědělců. S účastníky jsme se zabývali tématem skladování v domácnostech, právě kvůli nevhodnému skladování se nejvíce vyhazuje.

* Co ještě v letošním roce chystáte?

Soutěží pro teenagery chceme o plýtvání potravinami informovat i mladší věkovou skupinu. Mladí lidé ve věku 18 až 25 let jsou podle průzkumů tou skupinou, která plýtvá potravinami nejvíce. Informace o plýtvání ještě nižší věkové skupiny nemáme, nicméně jsou budoucími spotřebiteli a je třeba je vzdělávat o dopadech plýtvání potravinami. Samozřejmě to bude zábavnou formou.

* Jak zamezit plýtvání jídlem?

Na našem webu máme seznam tipů, co může každý z nás dělat, a také záchranné recepty. Lze připravit skvělé jídlo ze starého chleba, pesto z mrkvové natě nebo si můžete naložit přebytečné cukety či rajčata ze zahrádky. Na stránce www.zachranjidlo.cz/recepty nabízíme inspirativní recepty, které radí, jak nevyhazovat a zároveň si pochutnat.

Anna Strejcová

V projektu Zachraň jídlo působí od samého začátku a spolu s Adamem Podholou tvoří hlavní duo. Na **Fakultě sociálních věd** UK studovala žurnalistiku a mediální studia, a proto je jejím úkolem komunikovat s novináři, vyhledávat příležitosti k medializaci a vymýšlet komunikační strategii. Kromě toho se s Adamem starají o chod organizace, snaží se profesionalizovat tým a hledat nové příležitosti, jak růst. Jejím koníčkem je cestování.

Jak správně nakupovat

1. Podívejte se, co v chladničce a spíží přebývá, abyste zbytečně nenakupovali stejné suroviny. Nakupujte s vědomím, co z přinesených potravin vyrobíte. 2. Napište si seznam. 3. Pokud nemáte čas psát si seznamy, vyfotťte si obsah ledničky na mobil a v obchodě si fotku prohlédněte. 4. V supermarketu se snažte odolat slevovým akcím (kupujte jen to, co skutečně sníte). Cenově výhodné nabídky nemusí být výhodné, pokud se vám jídlo zkazí v lednici, nebo se do něj pustí moli. 5. Lepší je nakupovat menší množství jídla vícekrát za týden, než udělat jeden velký nákup na čtrnáct dní dopředu. V takových případech se velké množství potravin jednoduše nepodaří zkonsumovat včas. 6. Nechodte nakupovat hladoví. Platí totiž přísloví „Velké oči, skončí to v koši“. 7. Snažte se kupovat sezonní produkty na trhu nebo od místních zemědělců, které nemusely na stůl cestovat přes půlku světa, což má neblahý vliv na produkci skleníkových plynů. Potravin vyprodukované v Čechách jsou pro váš organismus navíc přirozenější a mívají lepší chuť, tudíž je rychle zkonsumujete.

Zdroj: www.zachranjidlo.cz

Foto autor| FOTO / DANICA RYBÁKOVÁ

Foto popis| Na akci Jam session dobrovolníci uvařili tisíc skleniček džemu z ovoce a zeleniny, které by jinak přišly vniveč, a rozdali je.
Regionalní mutace| 5plus2 - Praha

Merkelová je perfektně připravená šprtka, jako Líza ze seriálu Simpsonovi. Umí ale říct i "hov*o"

8.9.2017 aktualne.cz str. 00 Zahraničí
Ondřej Houska

Navzdory nejnovější kritice odpůrců imigrace v průzkumech před německými parlamentními volbami konajícími se 24. září Angela Merkelová jasně vede. Berlín - V

Berlín - V Německu začala horká fáze předvolební kampaně a Angela Merkelová objíždí zemi s jednoduchým poselstvím: "Já".

Takto nazval volební strategii současné kancléřky deník Handelsblatt. Vystihl tím, na co Merkelová sází. Koneckonců, už do minulých voleb před čtyřmi lety šla s heslem "Znáte mě".

Během střeďeční předvolební akce na náměstí v polabském Torgau ji sice vypískali stoupenci krajně pravicové Národnědemokratické strany Německa (NPD) a pravicově populistické Alternativy pro Německo (AfD), kteří bučeli během celého jejího projevu.

Ve zbytku Německa má ale populární kancléřka pořád většinovou podporu. Podle průzkumů by mohla ve volbách, které budou už 24. září, získat až 40 procent hlasů. Nad svými konkurenty zatím drtivě vede.
Bezpečnost a jistota

Merkelová stojí v čele Německa už 12 let a má zkušenosti tolik, jako žádný jiný demokratický politik v Evropě. To je její hlavní výhoda.

"Němci jsou přesvědčeni, že svět je nebezpečnější. Hlavně po zvolení Donalda Trumpa nebo kvůli sporům s Tureckem a napětí s Ruskem," říká v rozhovoru s Aktuálně.cz Wolfgang Merkel, profesor berlínského Vědeckého centra pro sociální výzkum.

S kancléřkou ho pojí jen příjmení, žádný příbuzenský vztah mezi nimi není.

"Většina lidí uvažuje ve stylu: s Merkelovou víme, na čem jsme. Je zárukou určité stability, má velký mezinárodní respekt. Lidé věří, že v neklidné době je lepší mít v čele vlády někoho se zkušenostmi než nováčka," dodává vídeňský profesor.

Němci Merkelovou chápou jako kancléřku, která je se svým klidným vůdcovským stylem a schopností vyjednat kompromisy ideální osobou do dnešní rozbouřené doby.

A kancléřka toho využívá.

V předvolební kampani se voličům "prodává" jako kandidátka, která znamená jistotu a stabilitu. Důraz na zkušenosti a kompetentnost ale u Merkelové není jen reklamním tahem.

"Nikdy jsem neviděl politika, který by byl na jednání lépe připraven než Merkelová. Je to taková v dobrém slova smyslu "šprtka". Poctivě čte všechny důležité dokumenty, zná detaily. Dokáže poznat, co je podstatné," říká o Merkelové nejmenovaný diplomat, který ji zažil během řady jednání na summitech lídrů zemí Evropské unie v Bruselu.

Podle něj se mnohokrát stalo, že Merkelová na těchto uzavřených schůzkách opravila premiéra jiné země, když tvrdil něco, co ve skutečnosti nebyla pravda.

Vždycky to ale udělala velmi slušně. Nevyhledává konflikty.
Angela Simpsonová? Ne tak docela...

Takže velmi inteligentní, ale nudná šprtka - něco jako Líza z animovaného seriálu Simpsonovi, jak ji nazval jeden její životopisec? Ne tak docela.

Merkelová je údajně v soukromí velmi vtipná společnice. A "slovo 'Scheisse' ('hov*o') říká častěji, než kdokoliv z jejich předchůdců", tvrdí německý deník Bild.

Kancléřka údajně nadává například u fotbalu. Nikdy ale podobná slova nepoužívá na adresu svých politických soupeřů.

O schopnostech a znalostech Merkelové nepochybují ani její kritici a odpůrci. Vyčítají jí něco jiného.

"Nemá žádný cíl, žádnou ideologii," prohlásil Jürgen Habermas, jeden z nejvýznamnějších filosofů současnosti. Vystihl tak dojem, že Merkelová nenastoluje témata, nemá žádné velké vize.

Kancléřka své křesťanské demokraty (CDU) posunula výrazně do středu. Přebírá tedy velkou část agendy, která by jinak patřila sociálním demokratům.

Za vlády Merkelové například Německo zavedlo minimální mzdu nebo snížilo věk pro odchod do důchodu u některých vybraných profesí.

V německých médiích se tak dá běžně dočíst, že Merkelová je vlastně neúspěšnější sociálně demokratickou kancléřkou v historii. Tento bonmot shrnuje její politický posun.

Novinář Hugo Müller-Vogg vydal v roce 2005 knihu rozhovorů s Merkelovou. "Když si tu knihu přečtete dnes, tak Merkelovou skoro nepoznáte," tvrdil Müller-Vogg letos v Praze na setkání s několika českými novináři.

Merkelová v roce 2005 vedla CDU do voleb vůbec poprvé a měla velmi liberální ekonomický program, ve kterém počítala například se zavedením rovné daně.

Voliči se ale lekli a CDU, která v průzkumech drtivě vedla, nakonec volby vyhrála jen s minimálním náskokem.

Merkelové vážně hrozil politický pád.

Vzala si z toho ponaučení: lidé nemají rádi experimenty. Koneckonců, s tímto heslem - "Žádné experimenty" - vyhrál s CDU přesně před 60 lety parlamentní volby legendární kancléř Konrad Adenauer.
Merkelová prodává sebe

"Merkelová nemá žádné vize, prodává sama sebe," popisuje její strategii Jakub Eberle z Ústavu mezinárodních vztahů.

Podle médií Merkelová s oblibou cituje výrok, připisovaný Helmuthu Schmidovi, kancléři z přelomu sedmdesátých a osmdesátých let: "Kdo má vize, měl by jít k doktorovi."

Faktem je, že Merkelová je s tímto přístupem mimořádně úspěšná.

"Řeší politické problémy krok za krokem tak, jak přicházejí. Nevymýšlí žádná velká témata. A to, co musí řešit, řeší docela dobře," upozorňuje Vladimír Handl z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Němci to podle průzkumů oceňují. Popularita kancléřky zůstává vysoká a náskok její CDU před německými sociálními demokraty je pořád velmi silný.

"Německo je vlastně šťastná země a v takové zemi se daří vládě," poznamenává Vladimír Handl.

Německá ekonomika šlape, nezaměstnanost je nejnižší od sjednocení západního a východního Německa na začátku devadesátých let.

Lídr sociálních demokratů Martin Schulz upozorňuje na to, že i v Německu, podobně jako ve Spojených státech nebo Velké Británii, narostla nerovnost mezi bohatými a chudými.

Problém ale zdaleka není tak velký jako v obou zmiňovaných zemích a Němci ho zatím nevnímají jako zásadní. Bezpečnost mezi voliči vede

Tématem číslo jedna je pro voliče podle průzkumů bezpečnost. To je oblast, která k CDU tradičně patří, je v ní silná.

A neohrozila ji ani kancléřčina vstřícná migrační politika. Několik lidí, kteří se do Německa dostali mezi uprchlíky, se přitom podílelo na teroristických útocích nebo pokusech o ně.

"Podle toho, co tvrdí čeští politici, to vypadá, že Angela Merkelová zničila Německo. Ale realita je taková, že Německo problém s uprchlíky v zásadě zvládá," říká Vladimír Handl.

Uprchlíká vlna pro zemi sice znamenala velké těžkosti, ale počet přicházejících žadatelů o azyl od jara loňského roku klesl na čísla, která Němci vnímají jako přijatelná.

"Němcům nevadilo, že k nim přišel milion muslimů. Vadila jim ztráta kontroly, tedy že tito lidé se do Německa dostali bez jakýchkoliv bezpečnostních prověrek nebo že museli přespávat v parcích a v tělocvičnách. Stát tehdy na čas přestal fungovat," připomíná Jakub Eberle.

S tím je ale konec. "Německo krizi vyřešilo," říká Eberle.

URL| <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/merkelova-je-perfektne-pripravena-sprtko-jako-liza-se-serial/r~736fc83c8e4b11e7a7d1002590604f2e/>

Turecko ukazuje Evropě záda. Byznys se obává o Celní unii

8.9.2017 Právní rádce str. 36 Analýza
MARKÉTA ŘEHÁKOVÁ

Ankara plánuje znovuzavést trest smrti. Pokud k něčemu takovému dojde, evropští lídři upozorňují, že zmrazí rozhovory o vstupu Turecka do unie, což může škodit obchodu.

Turecko hledá cestu, jak zatočit s účastníky loňského neúspěšného pokusu o vojenský převrat. Spravedlnosti má učinit zadost navrácením trestu smrti do zdejšího právního řádu. Sáhnutí na lidský život jménem státu je ale podle evropských pravidel nepřijatelné. Pokud k něčemu takovému dojde, evropští lídři upozorňují, že zmrazí rozhovory o vstupu Turecka do unie. Jedná se o nejvýraznější diplomatický apel na adresu osmanské říše za poslední desetiletí. Zdá se, že po letech ústupků už Evropě s postupy zdejšího režimu došla trpělivost. „Zavedení trestu smrti je v neposlední řadě emocionální záležitost. Prezident Erdogan chce potrestat lidi, kteří se z jeho pohledu dopustili vlastizrady během loňského pokusu o státní převrat a způsobili smrt desítkám lidí. Jsou to lidé, kteří si podle zdejšího režimu nezaslouží žít,“ vysvětlil počínání tureckého prezidenta Emil Aslan, expert z politologického institutu **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Že se Turecko odvrací od evropských hodnot a směřuje k zavedení vlády jednoho muže, vnímá i Evropský parlament. „Důrazně odsuzujeme opakovanou podporu obnovení trestu smrti tureckým prezidentem a řadou dalších politiků. Jednoznačně odmítnutí trestu smrti je základním požadavkem pro členství v EU. Opětovné zavedení trestu smrti by porušilo mezinárodní závazky Turecka, zpochybnilo jeho členství v Radě Evropy a vedlo k okamžitému ukončení přístupových rozhovorů a předvstupní podpory,“ varovali poslanci ve svém posledním usnesení z července letošního roku.

Z fondu určeného na podporu kandidátům na členství získalo Turecko za posledních sedm let téměř pět miliard eur a je největším příjemcem této podpory. Třetina částky směřovala na budování demokracie a vlády práva. Další tři miliardy eur Turecku unie přislíbila výměnou za to, že zabrání vyplutí uprchlíků z Blízkého východu od

svých břehů směrem do Evropy. Zatím z ní bylo ale vyplaceno pouze 838 milionů eur, což Erdogan opakovaně kritizuje. „Jsme to my, kdo žíví přes tři miliony uprchlíků v této zemi. Vy jste své sliby nedodrželi,“ uvedl v jednom ze svých nedávných projevů a pohrozil, že pokud EU nebude v přístupových rozhovorech pokračovat, nechá turecké hranice pro uprchlíky otevřít. „Turecko stojí před rovnící mezi zavedením trestu smrti jakožto právního instrumentu a budoucností ekonomické spolupráce s Evropou,“ zhodnotil Aleš Chmelař, státní tajemník pro evropské záležitosti, v rozhovoru pro HN.

Příběh tisíce a jedné noci

Těžít finanční výhody z blízké spolupráce s Evropou je možné pouze za předpokladu, že bude Turecko dodržovat standardy právního státu, lidských práv a jednat v souladu s mezinárodními závazky. Pohybovat se na hranici těchto pravidel není pro Turky nic nového. O přistoupení do EU vyjednává už 30 let, za tu dobu se společenství rozrostlo o 16 států. Největší problémy vznikají v oblasti dodržování lidských práv. Kvůli tomu už byly přístupové rozhovory v roce 2006 dokonce zastaveny.

Jenomže přistoupit k takovému opatření není ani pro Evropu nic jednoduchého. „Ztratili bychom nejdůležitější diplomatický kanál, jak Turecko ovlivnit a zabránit jeho směřování k autokratickému režimu,“ vysvětlil Chmelař. Větší diplomatické uzavření Turecka vůči Evropě by mohlo vést k jeho většímu napojení na Rusko a narušení ekonomické provázanosti, která mezi ním a státy unie funguje.

Nemalé obchodní zájmy má v Turecku také Česká republika. Dle údajů ministerstva zahraničních věcí přesáhl export České republiky do Turecka loni hodnotu 53 miliard korun. Ve srovnání s předchozími roky je to téměř desetiprocentní nárůst. Podle Vladimíra Bärtla, náměstka ministerstva průmyslu a obchodu, se čeští exportéři nemusí komplikací s přístupovými rozhovory obávat. „Jednání stagnují již řadu let a na obchod EU s Tureckem to nemá až tak podstatný vliv,“ uvedl a dodal, že rozhodující je existence Celní unie, díky které se většina průmyslového zboží mezi Tureckem a unií obchoduje bez poplatků. Ta však zatím nepokrývá oblasti, jako je obchod se zemědělskými výrobky, služby ani podmínky pro veřejné zakázky. Evropská komise v současné době jedná s Tureckem o modernizaci Celní unie, výsledkem by mělo být její rozšíření. Tady by ale mohl vzniknout problém.

Obchody brzdí reforma Celní unie „Jednání dosud nezačalo, a pokud by došlo ke zhoršení diplomatických vztahů, důsledkem by bylo zbrzdění přípravy dohody o modernizaci Celní unie. Nedošlo by tedy k usnadnění vzájemného obchodu v řadě oblastí, kde jsou pro evropské exportéry dosud nevyužité rezervy,“ řekl Bärtl.

Své o tom ví i stavební skupina Metrostav, která v současné době staví depo pro istanbulské metro a připravuje výstavbu podzemní lanovky. „Stavebnictví je v Turecku velmi rozvinuté. Staví se velké infrastrukturní a energetické projekty.

Prosadit se tam jako zahraniční stavební firma je skoro nemožné, potřebujete dobrou znalost prostředí a dobrého místního partnera. Trh je částečně ochranářský. Zahraniční firmy mají při některých veřejných zakázkách nevýhodu,“ popsal Marek Gasparovič, hlavní stavbyvedoucí tureckých projektů Metrostavu.

Firmě se navíc rýsuje vidina zakázky na výstavbu silničního okruhu v Ankaře. Aby se ale mohla státních tendrů vůbec účastnit, musela nejprve rok na místním trhu obchodovat. „Nevyplatilo by se nám to, kdybychom vystupovali jako česká firma, platilo by pro nás 15procentní znevýhodnění oproti místním podnikům. Založili jsme proto společnou firmu s tureckým partnerem. Díky tomu se vyhneme i kurzovým výkyvům, máme náklady i výnosy v místní měně,“ popisuje specifika tureckého trhu Václav Soukup, ředitel zahraničního podnikání v Metrostavu.

Turecko má k prohlubování spolupráce s Evropou velmi silnou ekonomickou motivaci. Právě díky tomu jsou podle Tomáše Laněho, bývalého diplomata a prvního velvyslance České republiky v Turecku, Erdoganovy výhrůžky spíše populistickým tahem a jeho výroky o znovuzavedení trestu smrti, podobně jako výhrůžky o uprchlících jsou určeny pro domácí publikum. Kompletní rozhovor s Alešem Chmelařem naleznete na pravnicadce.ihned.cz

Nemalé obchodní zájmy má v Turecku také Česká republika. Dle údajů ministerstva zahraničních věcí přesáhl export České republiky do Turecka loni hodnotu 53 miliard korun.

O autorovi | MARKÉTA ŘEHÁKOVÁ, ČLÁNEK VYŠEL V RUBRICE STŘEDA & PRÁVO HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN

Jak poznat kam směřovat zdroje?

I když se finanční situace menších obcí v posledních letech mírně zlepšila, každý starosta a zastupitelstvo neustále stojí před otázkou, kam omezené zdroje nasměrovat. Potřeb je vždy více než disponibilních peněz.

O základních principech strategického plánování psal časopis Obec & finance již několikrát. Např. v čísle 4/2016[1]. Ovšem jak určit priority? Spoléhat na moudrost zastupitelů? Na to, která skupina obyvatel je hlasitější? Na prozíravost starosty? Dovolím si v tomto článku představit jeden z možných přístupů k hledání priorit, které jsou pro vaši obec opravdu zásadní.

Sociální kapitál přispívá k rozvoji lokalit

Prezentované poznatky vychází z realizovaného vědeckého výzkumu, který se zabýval měřením sociálního kapitálu na obecní úrovni. Sociální kapitál je stručně řečeno síť vztahů, kterými disponuje jedinec nebo určitá skupina. V našem případě starosta, jednotliví zastupitelé a obyvatelé obce.

Čím je tato síť větší, diverzifikovanější, tj. zahrnuje širší škálu kontaktů a důvěrnější vazby (mezi jednotlivými kontakty je osobnější vztah), tím lépe. To je velmi zjednodušeně popsána teorie sociálního kapitálu, které se podrobně věnuje řada vědců. Za všechny uvádím americké profesory Jamesa Colemana a Roberta Putnama. Zvláště knihy politologa Roberta Putnama zaujmou nejednoho hloubavého starostu.

Možná si říkáte, jakou má souvislost sociální kapitál s investičními prioritami obce? Větší, než by se mohlo zdát. Poznatky z rozvoje regionů v různých částech světa ukázaly, že sociální kapitál má pro pozitivní vývoj lokality obdobný význam jako finanční investice. V knize Better Together od Roberta Putnama jsou popsány případové studie, jak intenzivním směřováním aktivit do budování sociálního kapitálu došlo během několika let k proměně do té doby nebezpečných a pro život neatraktivních čtvrtí. Toto hledisko v souvislosti s investicemi používá např. také Světová banka.

Vliv sociálního kapitálu Sociální kapitál v Kašavě – Vesnici roku 2016 je patrný z účasti občanů na stavění máje před obecním úřadem...

Všimněte si, že pokud máte v obci pozitivně naladěné obyvatele, kteří rádi udělají něco navíc, jde vše lépe. Máte takovou zkušenost? Stejně tak, pokud máte ve svém okolí někoho, na koho se můžete obrátit o pomoc v případě otázek a nejasností, daří se problémy řešit rychleji. To vše je praktické využití sociálního kapitálu.

Vysoký sociální kapitál může snížit náklady na realizaci některých aktivit. A také dokáže zrychlit některé procesy. V obci, kde proti sobě stojí několik skupin, které si „nic nedarují“ se vše realizuje podstatně hůře než tam, kde panuje atmosféra důvěry a vzájemné podpory. Do budování pozitivní atmosféry se tak vyplatí investovat.

Reciprocita je klíč ...i při slavnostních událostech v obci

Jedním z atributů sociálního kapitálu je reciprocita. Tzn. pokud myslím jen na sebe, nezapojuji se do pomoci druhým, je dost pravděpodobné, že zůstanu sám, až budu potřebovat pomoc. Naopak ten starosta, který se aktivně účastní života v regionu, je vždy připraven sdílet své zkušenosti a rady s ostatními starosty, aktivně komunikuje s pracovníky příslušné obce s rozšířenou působností a zástupci kraje, nalezne v čase nouze pomoc.

Možná máte ve svém okolí nějaké lidi, kteří vás jen vysávají. Pořád po vás něco chtějí a nikdy vám nic zpět nedají. A nemyslím teď občany – notorické stěžovatele. Že se vám nechce na požadavky těchto osob neustále reagovat? A že naopak rádi pomůžete tomu, kdo dříve nějak pomohl vám? Zařadte se mezi ty, kterým ostatní rádi pomohou. Tzn. nejdříve sami pomáhejte.

Ano, tento životní styl stojí nezanedbatelný čas a nikdo z nás nemá času nazbyt. Ovšem nejen teorie sociálního kapitálu, ale i praxe a poznatky z výzkumu v desítkách obcí v ČR potvrzují, že tam, kde starosta investuje svůj čas, obec se rozvíjí. A to i přes objektivní problémy, kterým daná obec čelí. Jako je například špatné dopravní spojení a větší vzdálenost od regionálního centra.

Jak zvýšit sociální kapitál?

Jak se může zvýšit cenný sociální kapitál? Je to trochu složitější než např. vložení peněz do opravy chodníků. Možná proto jsou aktivity na podporu sociálního kapitálu přehlíženy. Přitom budování sociálního kapitálu nemusí stát vůbec žádné finance. Naopak, za určitých okolností mohou finance sociální kapitál snižovat. Např. nahrazení dobrovolnické práce a sousedské výpomoci profesionalizací, může vést na jednu stranu k o něco rychlejšímu a kvalitnějšímu výsledku, ale ani to nemusí být pravidlem, na druhou stranu se sníží spolupráce mezi občany, nebudou dále rozvíjeny vztahy při společném díle. To může vést v konečném důsledku k ukončení některých tradic a ztráty nadšení některých neformálních leaderů. A co když pak na profesionální zajištění akcí již nebudou prostředky? Obnovovat ztracený kapitál je vždy nákladnější než udržovat a rozvíjet ten stávající.

Budování sociálního kapitálu se děje velmi praktickými kroky. Např. účast v regionálních uskupeních (mikroregion, místní akční skupina) nebudete brát pouze formálně, ale aktivně se zúčastníte všech jednání. A pokud budou hledáni spolupracovníci pro nějaký projekt, práci v orgánech, finanční výpomoc, zapojíte se, byť to v danou chvíli pro vás či vaši obec bude určitá práce a úsilí navíc. Pokud vás pracovníci ORP nebo kraje požádají o nějakou informaci, zpětnou vazbu, pozvou vás na nějaké jednání, zúčastníte se, byť byste v danou chvíli svůj čas raději strávili jinou činností.

Je též vhodné účastnit se různých seminářů a konferencí, kde potkáváte lidi s podobnými problémy jako máte vy. Využijte tuto příležitost k výměně kontaktů, neformálním hovorům. Nikdy nevíte, kdy se vám kontakt na jiného starostu, třeba z úplně jiného kraje, nebo na lektora či jiného účastníka, bude hodit. A nezapomínejte na reciprocitu. Ten, kdo hodně dává, v tomto případě zejména čas, znalosti a zkušenosti, také hodně dostává.

Investice do sociálního kapitálu

Takže jak poznat kam investovat? Pokud víte, že ve vaší obci moc velká soudržnost není, investujte do její budování. Podporujte místní nadšence, představitele aktivních občanských iniciativ. Může to být drobná finanční výpomoc, ovšem morální nebo materiální podpora často sehraje větší roli než finance. Zajistěte, aby se někdo ze zastupitelů zúčastnil výročních jednání těchto organizací, oceňte, jak si vážíte, že dotyční v obci působí. Samozřejmě je nutné být v tomto vyvážený a pokud máte tahounů více, podpořit všechny. Projevováním náklonnosti jen některým je právě to, co může sociální kapitál degradovat a další rozvoj obce zcela ochromit.

Můžete jako obec některé společenské akce iniciovat. Jistěže se všichni obyvatelé nikdy nezapojí, ale čím větší diverzita společenských aktivit v obci bude, tím více obyvatel se v konečném součtu zapojí.

A pokud víte, že ve vaší obci je sociální kapitál již hodně vysoký, pak můžete s klidným srdcem investovat do toho projektu, o který občané usilují. Pokud je možné na realizaci takového záměru využít evropské peníze, pak se vyplatí po nich sáhnout. Ušetříte tak své zdroje a zvládnete realizovat takových akcí více. Samozřejmě nesmíte podcenit přípravu a administrativu projektu, ale o tom se psalo v jiných článcích v dřívějších číslech tohoto časopisu. A odpovídající sociální kapitál starosty případně pověřeného zastupitele pomůže k tomu, abyste našli vhodné finanční zdroje a měli jste dostatečně ošetřena všechna relevantní rizika.

Nebojte se investovat do budování sociálního kapitálu!

Autor se dlouhodobě zabývá strategickým plánováním a rozvojem menších obcí. Vystudoval mimo jiné **Fakultu sociálních věd** UK, obor veřejná a sociální politika, kde obhájil disertační práci na téma Klasifikace venkovských obcí dle rozvojového potenciálu[2]. Je předsedou MAS Společnost pro rozvoj Humpolecka. Pravidelně publikuje na portálu Policy.eu.

Poznámky Je strategické plánování jen pro velké? Obec & finance 4/2016, str. 56–58. Výsledky této disertační práce byly publikovány v článku: Skála, Vít (2017). Vliv sociálního kapitálu na rozvojový potenciál venkovských obcí. Acta Politologica. Vol. 9, no. 2, pp. 40–56.

URL| <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6739463>

KLDR a hrozba jaderné války

7.9.2017 ČT 24 str. 02 20:00 90' ČT24

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ano, onen silný jaderný test, o kterém před pár vteřinami hovořili reprezentanti Jižní Koreje měl být dokonce testem vodíkové bomby. To aspoň tedy tvrdí Korea Severní a právě to předznamenává celou naši dnešní debatu. Odstartujeme jí s Vlastislavem Břízou, odborníkem na jaderné zbraně z katedry mezinárodních vztahů **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Pane doktore, vítejte v Devadesátce. Dobrý večer.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Díky. Dobrý večer i vám.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Co jste si pomyslel před nějakými těmi 4 dny, kdy oznámili Severní Korejci, že to byla vodíková bomba. Vůbec poprvé tedy v rukou Severní Koreje?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

No, co jsem si pomyslel. Já jsem to bral čistě technicky v tom smyslu, že Severní Korea pokračuje ve vývoji své jaderné zbraně a rozumějte, nikoli ničivé síly, ale především v procesu miniaturizace. Byl to šestý pokus, tam je potřeba konstatovat, že Severní Korea vyvíjí, respektive první pokus učinila již v roce 2006, takže 11 let to, to není zas tak krátká doba, aby někam nepokročila. Nicméně ptal jste se na tu vodíkovou pumu. Je spekulováno, že to nebyl první pokus s vodíkovou pumou, ale druhý, že již ten první, ten pátý byl nebo měl charakteristiku určitou, co se týká vodíkové bomby, ale domnívám se, že to je čistě technická, technická záležitost ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Je to jedno, je to zkratka ničivá zbraň, takto?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Nechci říct, že to je jedno, rozhodně termonukleární, čili vodíková zbraň je ničivější, disponuje ničivější silou jednoznačně. Tam ten princip funguje trochu jinak. Zatímco jaderná bomba funguje na bázi jaderné syntézy, tak toto funguje na bázi, na bázi jaderného štěpení, to znamená štěpí se prvky lehkých prvků, jako je, jádra lehkých prvků, jako je deuterium nebo lithium, a to potom samozřejmě vyvolává větší, respektive účinnější ničivou řetězovou reakci.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

No, ale tak jako tak tedy je to, předpokládám, nějaká nová informace, která zvyšuje riziko od Severní Koreje. Mám teď na mysli možná tu miniaturizaci, můžeme tedy nějak, řekněme, ověřit ty zprávy, které proudí výhradně z oficiálních kanálů nebo tedy z tajných služeb Jižní Koreje, pokud se nepletu, to jsou dva hlavní tedy proudy, ze kterých můžeme informace čerpat?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Co se týče toho jaderného pokusu, máte na mysli?

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Nejen pokusu, ale také oné miniaturizace, protože pokus proběhl a zároveň Severní Korea oznámila: "Toto byla vodíková bomba a jsme schopni ji umístit na raketu." Tak toto jsme schopni verifikovat nějak?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Je to velice složité. Severní Korea je bezesporu nejtěžší režim světa, kde vy prakticky verifikační prostředky nemáte. Systémy, systémy včasné výstrahy tohoto typu, jako jsou satelity a spol na tento režim rozhodně nefungují. Vy můžete pouze verifikovat údaje seismologickými stanicemi, to znamená, silou, silou výbuchu určíte podle otřesu, dejme tomu, protože se opět jedná o podzemní výbuchy. Dříve probíhaly výbuchy v atmosféře, pod mořem, nicméně poslední dekády směřují, respektive v tuto chvíli jenom Severní Korea tyto výbuchy pod zem, takže opravdu jsou to spíše jenom spekulace, které je nutno brát s rezervou, protože samozřejmě režim Severní Korey bude tvrdit, že již proces miniaturizace dokončil, že již disponuje mezikontinentální balistickou raketou, která je schopna ohrozit území od Austrálie po Londýn.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Za malou chvíli si to ukážeme, ano.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Přesně tak, takže ta verifikace je velice složitá, nicméně fakta jsou jasná. 11 let probíhají jaderné testy, co se týče jaderných zbraní a k tomu probíhají obdobnou dobu i testy, respektive ještě delší dobu balistických raket. Takže ten režim jednoznačně směřuje k tomu, že ten proces dříve či později dokončí.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

No, abychom se nebavili jen čistě teoreticky, tak za mémi zády se v mezičase objevila tato fotografie, můžeme se na ni podívat, to je samozřejmě Kim Čong-un, je to fotografie oné státní tiskové agentury KCNA a Kim Čong-un v tuto chvíli na této fotografii prý poskytuje pokyny pro program jaderných zbraní a stojí u tohoto aparátu, co to vlastně tedy je? To je hlavice, to je nálož, to je maketa, to je sud? Co to je?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Těžko určíme. Určitě to má být, podle fotografie, určitě to má být jaderná zbraň obnažená, to znamená bez toho, bez toho vnějšího krytu. Vidíme určité komponenty, uvnitř, uvnitř má být, má být určité, určité množství ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Má kruhový průřez, takto, ono to není vidět na této fotografii úplně detailně, ale je ještě o polovinu větší jakoby, takto.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Tak, určité množství štěpného materiálu. Vypadá to, že by měly být, že by měly být ty nádoby 2, to znamená, mělo by se jednat o vodíkovou pumu, protože v tu chvíli musí být proti sobě iniciovány vržením, vržením běžného jaderného, jaderné reakce. Ale co hlavně. Ta zpráva má popsat to, že Severní Korea dosáhla úspěšně procesu miniaturizace.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

A to je miniaturní puma toto, pro nás laiky.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Přesně tak, tato, tato hlavice by se dala nasadit na mezikontinentální balistickou raketu, případně na raketu středního dosahu, proto ta velikost je na této fotce nejdůležitější. Nic jiného z ní nevyčteme. Je-li to pravá zbraň nebo maketa, těžko odpovím, může to být fotomontáž. Je-li to však pravá hlavice, pak tu nebezpečí pro svět bezesporu je, protože Kim Čong-un disponuje tedy raketou, respektive bombou, kterou je schopen nasadit na raketu, ale ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ale nevíme, co je uvnitř tedy, takto, abych to ještě objasnil.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Je to tak, je to asi podobné, když Kim Čong-un se nechal fotit před 3 týdny nad mapou světa, kde ukazoval, kam poletí jeho sofistikované rakety směr na Guam a kde přesně vedle Guamu dopadnou. Čili já bych z toho určitě nedělal závěry. Spíše je pravděpodobnější, že se jedná o maketu, protože ta i samozřejmě se i lépe fotí a tak dále.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Rozumím, s dovolením, jeden dotaz od diváka Michala Krejdl: "Jde vlastně dnes jednoznačně ukázat na viníka, který nese odpovědnost za to, že je zde podporován a udržován při životě stát, jehož zločinný, agresivní režim vyhrožuje, kudy chodí? Kdo za to může? Čína, Rusko?" Nebo snad zbabělý, zbabělé západní země, které se neodhodlaly k vojenské akci?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Myslíte ony Yankee ze Spojených států tak, jak je nazývá Kim Čong-un, aby ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ano, zlotřilý, zlotřilý Yankee, ano.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Přesně tak, abych to nadnesl, no, tak to je samozřejmě nesmysl. Především USA a potom západní civilizace se snaží bojovat proti režimu Severní Korey. Kdo za to může. To je strašně těžká otázka, na to se schématicky nedá odpovědět. Největším spojencem Korejské lidově demokratické republiky je bezesporu Čína, nikoliv tak Rusko. A Čína tento režim, a to je pravda, drží při životě. Nebyť podpory, co se týká hospodářské pomoci, co se týká potravinové pomoci, co se týká odebírání surovin či dodávek surovin, tak by Korejská lidově demokratická republika nebyla schopna vyvinout jadernou zbraň a dokončit, dokončit efektivně proces jaderného, jaderného zbrojení, který bohužel v tuto chvíli dokončila, takže máme-li hledat viníka, kdo drží při životě tento režim, tak je to především Čína, které to geostrategicky i geopoliticky vyhovuje, protože vlastně tvoří nárazník.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ano, my se k tomu za malou chvíli dostaneme. Já jenom připomenu, že jsme samozřejmě do Devadesátky pozvali i odborníky, kteří se věnují jednotlivým důležitým hráčům v regionu východní Asie, kteří formují budoucnost Korejského poloostrova a tím pádem dost možná tedy i celého světa, pokud bychom přistoupili na tu pesimistickou variantu scénáře vývoje. Ale tak tedy konkrétně. Za mnou teď vidíte vzory některých raket, kterými severokorejský režim tedy podle svých slov pravděpodobně disponuje. Musíme to takto relativizovat. Přesné údaje o jejich počtu totiž nejsou oficiálně k dispozici, ale podle odhadů má Severní Korea přes tisíc raket různého typu. Tak pojďme se podívat tedy na ty nejobávanější balistické střely. Rakety, které možná laicky řečeno, dopraví bojovou hlavici na místo určení. Na místo určení s vysokou přesností, to je tedy nutné dodat. Možná odchylka je pouhých 500 metrů. No, a tyto rakety se liší především podle délky doletu. Odstřel krátkého doletu, které urazí maximálně tisíc kilometrů, až po mezikontinentální střely dlouhého doletu schopné nést bojovou hlavici do vzdálenosti 12 tisíc kilometrů. Tato raketa může být vybavena běžnou výbušninou, ale právě také třeba jadernou nebo termonukleární náloží. Tak a teď už tedy onen zmiňovaný dosah jednotlivých raket. Ten je znázorněn na mapě po mé levé ruce. A připomínám, že jde pouze o odhad expertů, případně tedy tvrzení severních Korejců, které ale bývá často poměrně nedůvěryhodné. Tak prosím, pojďme se na to podívat. Tu první z raket, raketu Nodong, tu otestovali Severokorejci už v devadesátých letech a uletět by měla nanejvýš 1300 kilometrů. Raketa Taepodong 1, ta v roce 98 proletěla japonským vzdušným prostorem, zřídila se do Tichého oceánu asi 1600 kilometrů od místa, kde byla odpálena. No, ale to údajně nebylo její maximum, protože by prý mohla doletět až 2,5 tisíce kilometrů. U další z raket, to je tato menší tedy, u Musuduanu se dolet odhaduje na 4 tisíce kilometrů, minulý rok ovšem pár sekund po odpálení explodovala. No, a teď už Hwasong 12. To je totiž raketa, kterou pravděpodobně Severokorejci testovali právě letos na konci srpna. Střela je navržena tak, aby mohla nést jadernou hlavici, přeletěla Japonsko a dopadla do Pacifiku. Urazila přitom 2700

kilometrů a dosáhla výšky kolem 550 kilometrů. Podle generálů Korejské lidově demokratické republiky by ovšem mohla teoreticky doletět až na americký ostrov Guam. Už na začátku července přitom Severní Korea oznámila úspěšný test rakety Hwasong 14 a ta by podle expertů mohla doletět až 6700 kilometrů. Toto je ona. Většina území Spojených států ale prý zatím v ohrožení není, i když Severní Korea tvrdí, že má technologie s dosahem až 11,5 tisíce kilometrů. V úspěšném testu je ale zatím nikdy nepředstavila a ostatně i odborníci o jejich existenci pochybují. Pane Břízo, prosím tedy, jak moc jsou podle vás reálné, reálná tato čísla? Ten, to, jak raketa doletí vysoko, 500 kilometrů, dostane se až tedy do vesmíru, protože hranice vesmíru je kolem 100 kilometrů, jestli se nepletu, to sedí skutečně?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Je to tak. Tak máme-li jít postupně. Já to zúžím. Co je reálné a čím Severní Korea disponuje, tak je bezesporu raketa Hwasong 12, to je raketa středního dosahu. Já bych jenom doplnil, vy jste velmi dobře rozdělil ty rakety na krátkého dosahu, středního dosahu. Tam je potřeba udělat lomítko mezi středním dosahem a mezikontinentální balistickou raketou. To je 5,5 tisíce kilometrů. Důvod je jednoduchý. Je to nejkratší vzdálenost mezi územím Spojených států amerických a tehdejším Sovětským svazem, někde ve státu Maine v Americe a v kaliningradské oblasti. Studenoválečnický termín, který dodnes, dodnes platí, takže Hwasong 12 je raketou středního dosahu, může určitě ohrozit Guam, ostatně proto jsme to zmiňovali. Ta známá fotka Kim Čong-una nad mapou, že by ohrozil ostrov Guam, a to je raketa, která je zařazena do výzbroje. Co se týče Taepodongu, tam je krásné, vy jste tu animaci pojali precizně v tom smyslu, že diváci vidí rozdíl ve velikosti. To opravdu fakticky ten Taepodong 2 má přes 30 metrů na výšku ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Snažíme se být co nejpřesnější, ano.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Takže opravdu jakoby, ale opravdu ten velikost, ta velikost je vidět, že to je vlastně úplně jiný svět, úplně jiné zařízení, to je dramaticky odlišná raketa ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Promiňte, takže zkrátka raketa, která letí dále, musí být větší, já se ptám velmi laicky, ale ...

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Samozřejmě, samozřejmě, už jenom z pohledu paliva, prostě musíte mít dostatek paliva pro to, abyste tu raketu dostal, dostal do takové výšky, která potom tu trajektorii balistickou dokáže, dokáže dopadnout tam, kam určíte. Takže Hwasong 12 ano, Taepodong 2, všimněme si, Severní Korea deklaruje, že Taepodong 2 je raketa, která je určena nikoli k bojovým účelům, ale k tomu, že nese satelity na oběžnou dráhu a že již i Severní Korea je dneska velmocí z hlediska dobývání vesmíru. Samozřejmě je to čistá, čistá lež, cílem je opravdu vytvořit raketu mezikontinentální, balistickou. Co je ještě podstatné snad na závěr. Vyvinutí mezikontinentální balistické rakety je podstatně složitější a náročnější, než vývoj vlastní jaderné zbraně. To je podstatné, to je, to je důležité.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ale teď už tedy Korejci podle všeho zvládají oboje.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

No, tak zvládají raketu středního dosahu. Já bych byl dalek tvrzení, že mají raketu dalekého dosahu nebo strategickou, tam si opravdu myslím, že ještě nemají. Otázka je, jestli to je nějaký význam, protože ... Nebo jestli to je nějaký rozdíl, protože i kdyby ji do výzbroje zařadili, a ten útok podnikli, no, tak, to bude znamenat konec anihilace života v oblasti Severní Koreji, čili nemyslím si, že by to měl být zas nějaký fatální pokrok to, že zařadí do výzbroje raketu dalekého dosahu.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Tak já doufám, že jsme teď odpověděli i na dotaz diváka Stanislava, který se ptal na dolet, přesnost všech severokorejských raket. Ale zbývá ještě první část otázky, zda opravdu hrozí nebezpečí rozpoutání světové války ze strany Severní Koreje, ale to je dotaz, který budu směřovat na našeho dalšího hosta, protože k nám do studia Devadesátky zavítal také koreanista z Asociace pro mezinárodní otázky Jan Blinka. Vítejte, pane doktore, také vy, dobrý večer.

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Dobrý večer. Děkuju za pozvání.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Tak prosím tedy vaši odpověď. Světová válka, kterou rozpoutá Severní Korea, ano, nebo ne? Jsme už tam v tomto stadiu?

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Já se to snažím vždycky nedramatizovat, protože, ale takhle, odpovím vám za chvíli, ale ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ale padá pravidelně ta otázka, to je pravda.

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Jasně, ale určitě musíme říct, že ty kapacity, které na straně Severní Korey jsou, tak stále narůstají a tedy nějaká možnost rozpoutání konfliktu tam určitě je. Teď je otázka, zdali je to v zájmu Severní Korey, a to si myslím, že není, protože v případě jakékoliv války a nemusí to být ani světová, ani jaderná, tak ten režim by prostě nepřežil. Už jenom z hlediska toho, když se podíváme na výdaje na zbrojení, které dává Severní Korea, Jižní Korea, Spojené státy, Severní Korea dává 3,6, zhruba 3,6 miliard dolarů, Jižní Korea, ta dává desetinásobek 33,6 miliard dolarů a Spojené státy, ty dávají stovky miliard dolarů, takže už z tohohle jde vidět, že prostě tam v tom případném konfliktu ten poražený by byl asi jednoznačný.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Mimochodem, když jsme se zde bavili o teoretické existenci některých dalších typů raket mezikontinentálních, vy byste si dokázal tipnout, kdy můžeme očekávat nějaký test se znalostí toho, kdy tak většinou severní Korejci přicházejí s těmito významnými událostmi, které směřují třeba k nějakým státním svátkům a podobně? Protože já jsem se, pravda, v britském bulváru doslechl, že dle jejich zdrojů z diplomacie se uvažuje snad i o řádu hodin, dní.

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Ze satelitních fotek bylo vidět, že některé přípravy probíhají a že tedy nějaké další testy můžeme očekávat, jak říkáte i třeba v řádu dnů. Ale i kdyby to nebylo v řádu dnů, tak určitě další testy jak raket, tak i nukleárních zařízení přijdou, protože cílem Severní Korey je doopravdy dovyvinout použitelnou jadernou zbraň, takže určitě nějaké další budou.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Tak díky moc i za tu, řekněme, teorii s rozpoutáním nebo nerozpoutáním konfliktu. Teď ovšem k tomu samému problému světoví státníci. Konkrétně tedy americký a ruský prezident.

Donald TRUMP, prezident USA

Severní Korea by měla Spojeným státům přestat vyhrožovat, jinak je postihne ohnivá zloba, jakou svět ještě neviděl. Vyhrožuje nám víc, než je normální a jak říkám, odpovíme ohnivou zlobou, a taky silou, kterou tento svět ještě nezažil.

Vladimir PUTIN, ruský prezident

Jsem si jistý, že dohoda na Korejském poloostrově a zvláště pak vyřešení jaderného problému je možné jedině prostřednictvím politického dialogu. Je třeba nejdříve zmírnit to napětí a pak by si všechny dotčené strany měly sednout ke stolu a krok za krokem dospět k dohodě.

Keng ŠUANG, mluvčí čínského ministerstva zahraničí

Vlády Číny a Spojených států mají stejný názor, pokud jde o snahy zabránit šíření jaderných zbraní na Korejském poloostrově. Společně chceme zachovat mír v regionu. Chceme toho docílit formou jednání a dialogu.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Tak tolik tedy názory světových státníků. Slyšeli jsme, nutno řešit věci diplomaticky, názor zejména Číny. Také se k tomu dostaneme za malou chvíli. Připomínám, že koreanista Jan Blinka je stále s námi. Ptá se divák Jaroslav: "Severní Korea neustále testuje bomby. Pokud by takto testovala, testovaly dobrá, USA, tak už dávno by byly napadeny," dle diváka Jaroslava. "Jak dlouho to svět Severní Koreji bude ještě trpět?" Jak dlouho dle vás bude ještě tedy nebo uslyšíme diplomatickou rétoriku a nikoli tu ohnivou zlobu tedy, kterou argumentuje americký prezident.

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Myslíme-li, zdali tento problém, nazveme-li to tak, bude vyřešen vojensky, tak bylo by to asi krajní řešení a myslím, že krajně nevhodné, protože by zavadalo k velkému, velkým možnostem selhání a hlavně by vedlo k předpokládanému rozpoutání velkého konfliktu, který by ohrozil stabilitu v regionu a znamenal by minimálně i v prvních hodinách svého trvání statisíce, možná i miliony mrtvých, takže ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Proč by nutně musel odstartovat větší konflikt v regionu? To je nějaká jistota, že se na stranu Severní Koreje, řekněme, když to řeknu terminologií mezinárodních vztahů, nějakého nesystémového prvku v celosvětovém společenství, přidá i Čína, která stojí na obchodní výměně se Spojenými státy. Rusko, které asi také nemá nutně žádného, řekněme, spolehlivého partnera v Severní Koreji, proč nutně tedy nějaký obsáhlejší konflikt? Proč ne zkrátka izolovaný zásah třeba jen proti představitelům režimu?

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Tak pokud jsem to řekl jako větší regionální, tak ne určitě ve smyslu zapojení dalších hráčů, jako třeba Ruska a Číny aktivně na straně Severní Koreje, ale spíše ve smyslu, že Severní Korea by se snažila použít všechny své kapacity k udělení té největší škody a ty by mohly zasáhnout i další země regionu.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Ano, a jak by je konkrétně zasáhly a které země by to byly, tak k tomu se dostaneme za pár vteřin. Severní Korea mimochodem má totiž jednu z vůbec nejpočetnějších armád. Slouží v ní víc než milion aktivních vojáků a dalších téměř 8 milionů je pak v záloze, aspoň to tedy, opět musíme říci, tvrdí tamní propaganda. V tomto ohledu se totiž můžeme spoléhat pouze na odhady a na informace institucí, jako je CIA nebo jihokorejské tajné služby, no, a stejné je to s vyčíslením samotné výzbroje severokorejské armády. Na rozdíl od jaderného programu je totiž konvenční výzbroj Korejské lidově demokratické republiky a její armády značně zastaralá. Tanků kupříkladu, tak těch má 3,5 tisíce, ale jsou to převážně přežilé sovětské modely, jako je třeba T-55. Stejně nmoderní, můžeme říci, jsou pak bojová vozidla pěchoty, kterých by mělo být přibližně 2,5 tisíce. Námořnictvo pak čítá 60 tisíc vojáků, kteří slouží v 70 ponorkách a na 3 fregátách a dalších více než 550 palivech, plavidlech, omlouvám se. K výzbroji letectva pak patří 40 bojových letounů MiG-29 a asi 1600 různých

typů letadel obvykle sovětské a čínské výroby. Ani přesné údaje jo počtu balistických střel, kterými Severokorejci disponují, nejsou oficiálně známé. Podle odhadů z roku 2015 vlastní korejská lidová armáda přes tisíc raket různého typu. Největší světovou hrozbu stalinistického režimu jsou ovšem jaderné zbraně a Pentagon v červnu odhadl, že Pchjongjang může vlastnit až 60 jaderných bomb. Někteří experti ovšem tvrdí, že jejich počet je ve skutečnosti mnohem menší, mimochodem od roku 2006 země provedla 6 jaderných testů, poslední z nich, jak jsme říkali a pro kontext to ještě jednou zopakují, před několika málo dny. Pane doktore Břízo, ta šedesátka sedí nebo je to hodně přestřelené?

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

No, podle mého názoru je to moc. Nicméně otázka je, jestli rozdíl 30 nebo 60 je nějak zásadní. Už jenom to, že disponuje větším počtem než 10 kusů, je zřejmě jisté, 60 je opravdu podle mě odhad, který má spíš zastrašit, to je, to je až moc. Na druhou stranu jistota je daná. Ty jaderné bomby, které vy zde znázorňujete, mají výbušnou sílu, která je větší, než byla Hirošima nebo Nagasaki, to znamená, pakliže Hirošima a Nagasaki měly něco mezi 10 a 20 kilotunami TNT ničivou sílu a víme, že během prvních dvou dnů zemřelo kolem 150 tisíc lidí v každém z těchto dvou měst, tak si představme onu ničivou hrozbu, kdyby použila Severní Korea byť jedinou hlavici, která by byla dvojnásobně silná na aglomeraci Soulu. Hirošima a Nagasaki proti Soulu byly malá města, to znamená, tam ten, ten zásah by byl apokalyptický, ale zpátky k vaší animaci. Vy jste to řekl sám. Drtivá většina konvenčních jednotek nebo konvenčních složek je zastaralá. Letectvo vůbec nepočítejme, letectvo by přestalo existovat během prvního dne, prvního dne války fakticky. To jsou kusy, které nepatří na moderní nebe. Ale chyběla tam jedna, jedna důležitá věc.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Doplňme.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Nejdůležitějším prvkem dneska konvenční armády Severní Koreje je dělostřelectvo. Dělostřelectvo má přes 3 tisíce děl rozmístěné přímo na hranici s Jižní Koreou.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

A míří na Jižní Koreu.

Vlastislav BŘÍZA, odborník na jaderné zbraně, katedra mezinárodních vztahů, **FSV UK**

Přesně tak a více než 50 procent obyvatel Jižní Koreje je ve faktickém dostřelu tohoto dělostřelectva, takže když pan kolega Blinka správně hovořil o tom, že ten konflikt by byl dramatický, apokalyptický, velký v tom, v tom regionu, tak má stoprocentní pravdu, protože i kdybyste provedli byť chirurgický řez útokem speciální jednotky proti jadernému programu Severní Koreje, tak nemáte dvě jistoty. Ta první je, že zasáhnete opravdu všechny jaderné zbraně. Tam si myslím, že to až hraničí s jistotou, že se tak nestane, protože oni nebudou mít na jednom místě a v tu chvíli dojde k apokalypse. A druhá věc. I kdybyste opravdu zasáhl veškerý jaderný program Severní Koreje, tak bezesporu Kim Čong-un vydá rozkaz k palbě na Jižní Koreu a je spočteno, že během první, první hodiny, dvou konfliktu by zemřelo 30 tisíc Jihokorejců ještě před tím, než by jihokorejská a americká armáda dokázaly eliminovat toto dělostřelectvo, takže ten konflikt je velice nepravděpodobný.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Pravda je taková, že kdyby se nejednalo o, řekněme, takto tragické pojmy, tak by ta fotografie za mnou mohla působit možná na někoho až komicky, ale to je možná jasný důkaz toho, jak důležitá je nejen tedy pro celou Severní Koreu, ale i pro samotného vůdce Kim Čong-una, to je tedy on, armáda, lidově demokratická armáda, to je totiž fotografie, která znázorňuje severokorejského vůdce, kterak navštívil vojenské cvičení, s celou tamní reprezentací se nechal vyfotografovat. Dost možná tedy také demonstrace minimálně možná důstojnického štábu. Ale my jsme se bavili o tom, jaké riziko představuje Severní Korea pro ostatní země regionu. Bavili jsme se o Číně, bavili jsme se o Rusku, ještě se o nich bavit budeme. Jedna země tu ale nezazněla a je to země, která v daném regionu hraje velmi podstatnou roli i pro Severní Koreu, je to Japonsko, a to je také důvod, proč k nám do studia zavítal japanolog David Labus. Dobrý večer.

David LABUS, japanolog

Dobrý večer.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Mě by zajímalo, jak vlastně velkou roli hraje v celé japonské debatě téma Severní Koreje, protože ty vztahy obou zemí jsou velmi, řekněme, s hlubokými kořeny, Japonsko Koreu okupovalo. Teď působí vlastně jako jakási jeho stělnice, přes jeho území tedy proudí posledních 20 let zkušební balistické střely. Tak v programech politických stran, v celospolečenské debatě je toto nejdůležitější, vojenské ohrožení?

David LABUS, japanolog

No, rozhodně se to vnímá v poslední době jakožto takové hlavní ohrožení. Konflikty obou zemí nebo ty vztahy jsou komplikovány vlastně únosy korejských, korejskými agenty, únosy japonských občanů, kteří vlastně byli zavlékáni do Koreje, aby tam učili agenty japonsky, to je otázka sedmdesátých, osmdesátých let a rozhodně ta, ten pocit ohrožení ze strany Severní Koreje je tady velice akutní. Japonsko cítí potřebu modernizovat své obranné systémy, ty protiraketové štíty, protože ono má ten systém Aegis, který je rozmístěn na /nesrozumitelné/ námořní, ale zjišťuje, že kdyby vlastně Korea použila nebo kdyby ta Severní Korea použila nějaké ty systémy pokročilejší, které vlastně budou vystřelovat ty, ty střely pod vysokým úhlem a dopadaly by potom skrz tu vnější atmosféru zpátky na Japonsko, tak vlastně ten štít je, ten štít je značně děravý, proto teda usiluje o ten systém Aegis Ashore, který by, který by vlastně pokryl, dva systémy by pokryly celé území Japonska a Japonsko teda by se mohlo cítit o něco bezpečněji.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Mimochodem to samé by měl umět i právě onen systém THAAD, o kterém už jsme tady hovořili. Likvidaci střel přímo ve vesmírném prostoru. Ale to sem teď tedy nepatří. Jak se vlastně ale projevuje mezi Japonci, běžnými Japonci to, že jsou třeba připraveni nebo že se připravují na to, že by zkrátka něco, nějaký útok mohl přijít?

David LABUS, japanolog

Že by to tak silně rezonovalo mezi skutečně veřejností, toho jsem si teda moc nevšiml.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Já se, já se zeptám možná trochu jinak, protože když přelétala střela severokorejská teď v srpnu, tak jsme slyšeli tedy z médií, že všichni Japonci byli okamžitě upozorněni, aby se uchýlili někam do krytu a přiznám se, že Japonsko jsem nenavštívil, netuším, jak široká je tam síť krytů civilní obrany kupříkladu, ale tato připravenost projevuje se třeba takto prakticky?

David LABUS, japanolog

Myslím si, že připravuje, protože Japonsko je vystaveno jiným ničivým vlivům, jako jsou prostě povodně, tsunami, zemětřesení, deště, takže na ty evakuace jsou Japonci celkem zvyklí, jsou relativně klidní, samozřejmě jaksi tou veřejností to zašumí tato hrozba, to je pravda, ale když jsem pročítal veškerá média, noviny, internet, tak zase, že by to tak silně rezonovalo, že by tam byly nějaké plamenné výzvy: Braňme se, hrozí nám nebezpečí, to jsem tam skutečně teda zaznamenal tohle to.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Pane doktore, já s dovolením na vás budu směřovat jeden dotaz, který přišel od diváka Ondřeje: "Proč vlastně nebyla sestřelena raketa, kterou Korejci odpálili nad Japonsko?"

David LABUS, japanolog

To je dobrá otázka. Nikde se moc nevyslovuje v médiích. Oficiální stanovisko zní, že Japonsko nechce eskalovat ten konflikt, že, a teď budu citovat ta, ta prohlášení, že nedošlo k přímému teritoriálnímu ohrožení Japonska, zaprvé a za druhé, že ta raketa proletěla nad japonským vzdušným prostorem, což teda zní trochu zajímavě, až úsměvně, někteří ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Výše než 100 kilometrů zkrátka ve vesmíru, kde už Japonsko není. Takto když to řeknu hodně možná úsměvně tedy.

David LABUS, japanolog

Ano, ano, ale vlastně někteří odborníci zpochybňují schopnost Japonska nebo schopnost japonských sil toho systému obranného tu raketu skutečně sestřelit, to znamená, vlastně proto chtějí ten svůj systém zefektivnit, proto teda chtějí nakoupit ty systémy Aegis Ashore, které jsou daleko, daleko jaksí, mají daleko větší dosah, ale chybí jim radary, ten Spy-6, kterou jim Američané chtějí prodat a které vlastně by byly schopny rychle detekovat tu hrozbu z Korejského poloostrova.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

A je vyloučeno, že by snad Japonci měli informace o tom, jakým způsobem ten ne útok, ale ten test tedy bude směřován. Takto Severní Korea asi, předpokládám, nepostupuje v rámci nějakých diplomatických zvyklostí, možná i, pane Blinko, pak to bude také otázka na vás. Pane Labusi, tušíte?

David LABUS, japanolog

Já si nemyslím, že by to Korea nějak oznamovala dopředu tohle to.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Tak takto tedy vypadá nesystémové jednání, je to standard, takto utajené testy přede všemi?

Jan BLINKA, koreanista, analytik, Asociace pro mezinárodní otázky

Ano, asi tak. Pokud by se jednalo podle běžných zvyklostí, tak by se právě tyto zkoušky měly dopředu oznamovat, měl by se i požádat stát, přes jeho teritorium ta, ta raketa bude letět tak, aby případně dal i svolení a hlavně ta raketa by měla vždycky dopadnout do mezinárodních vod, takže ne něco podobného, jak jsme viděli na těch animacích případného útoku na Guam, kde by to zasahovalo již do skoro teritoriálních vod Spojených států.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Mimochodem, pane Labusi, ještě jedna věc. Jak daleko, pokud vůbec nějak daleko je myšlenka Japonska na pořízení vlastního jaderného arzenálu. O tom se před 10 lety hovořilo. Donald Trump to zvednul jako téma ve své kampani jednou větou, že by si spojenci měli myslet tedy na svůj vlastní obranný systém. Je to něco, o čem snad by se vedla debata?

David LABUS, japanolog

Ne, to jsem nezaznamenal. Japonsko má jiný problém. Japonsko si klade základní takovou otázku existenciální, jestli skutečně ta stávající ústava stále ještě dostačuje nebo ta její interpretace, jestli dostačuje potřebám, aktuálním potřebám bránit Japonsko. Ta odpověď je celkem nasnadě, nedostačuje, a proto má vlastně premiér Abe takovou jasnou vizi, aby do prosince 2018 protlačil revizi ústavy, což je takové skutečně velice důležité, klíčové téma, aby byli vlastně uvedeny do souladu s konstitucí existence těch japonských sil sebeobrany, aby teda Japonsko se mohlo fakticky bránit a aby to ...

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

To je /nesrozumitelné/ druhé světové války, chápu to dobře?

David LABUS, japanolog

No, Japonsko má tu mimořádně pacifistickou ústavu, která mu vlastně zakazuje používat válku jako prostředek řešení svých konfliktů a zakazuje mu de facto držet ozbrojené síly, přitom ty síly sebeobrany jsou jasně, to je faktická armáda, Japonsko teda je drženo zatím jaksi územně tím, že teda má to povoleno jedno procento HDP na jaksi ty vojenské výdaje, to se fakticky teďka začíná smazávat, teďka došlo mimochodem k navýšení 2,5 procent meziročně na toho, toho rozpočtu obranného, ten mimochodem činí asi 50 miliard dolarů, takže Japonsko vlastně nebo premiér Abe, takhle, premiér Abe tu diskusi celkem jako zkušeně tlačí tam, aby do toho roku 2018 byl schopen protlačit parlamentem a veřejností vlastně tuto zásadní otázku, která hýbala japonskou veřejností od prostě konce druhé světové války.

Tomáš DRAHOŇOVSKÝ, moderátor

Pravda je taková, že to jsou informace, o kterých se ve střední Evropě skutečně moc nemluví. Pane Labusi, mockrát díky za ně. Na shledanou.

David LABUS, japanolog

Děkuji za pozvání.

Protiraketový systém USA v Jižní Koreji

7.9.2017 ČT 1 str. 05 12:00 Zprávy ve 12

Barbora KROUŽKOVÁ, moderátorka

V reakci na stále zvyšující se hrozbu raketového útoku americká armáda instalovala v Jižní Koreji zbývající čtyři odpalovací zařízení protiraketového systému THAAD. Jeho nasazení kritizuje Čína, která vyzvala k zastavení jeho rozmístování. Podle Pekingů to jenom zvýší napětí na Korejském poloostrově. A víc informací už nám řekne naše zpravodajka přímo v Soulu Barbora Šámalová. Barboro, může americký systém skutečně Jižní Koreu před raketovým útokem ochránit?

Barbora ŠÁMALOVÁ, zpravodajka ČT v Soulu

O tom se tady vedou diskuse a vyvolává to kontroverze, protože záleží na tom, jaké zbraně by Severní Korea použila. Ten systém ochrany proti raketám pokryje většinu jihokorejského území, velmi dobře ochrání jižní část země, kde leží důležité vojenské základny, ale už neochrání 10 milionů lidí, kteří žijí v hlavním městě, protože Soul leží jen asi 40 kilometrů od hranic, takže k jeho ohrožení nebo dokonce zničení by Pchjongjangu stačily daleko primitivnější zbraně. V blízkosti demilitarizované zóny má KLDR dělostřeleckou baterii tisíce děl, které sem míří, takže kritici říkají, že ten systém má sloužit hlavně Američanům. Důvody těch protestů jsou ale širší. Část lidí, zejména obyvatelé okrsku Songdžu, kde ten systém stojí, se obává záření radaru obává se následků na zdraví a na životní prostředí, protože to jsou zemědělci a mají strach o svoji produkci. Část veřejnosti nebo části veřejnosti také vadí, že vláda, ta předchozí vláda, která protiraketový systém schválila ještě před květnovými volbami, to více nekonzultovala s lidmi a vůbec to špatně komunikovala na domácí půdě, a pak je tu ještě podnikatelská lobby, které vadí, že to velmi zhoršilo vztahy s Čínou, která kvůli tomu šikanuje jihokorejské firmy a poškozují ekonomiku.

Barbora KROUŽKOVÁ, moderátorka

A proč proti obrannému systému protestují Čína a Rusko?

Barbora ŠÁMALOVÁ, zpravodajka ČT v Soulu

Protože to významně posílí americkou údernou sílu v blízkosti jejich hranic. Budou mít za humny nejmodernější americké zbraňové systémy, a to si nepřejí. Ony svorně říkají, že to jen hrotí situaci na Korejském poloostrově, ale ve skutečnosti tím sledují svoje vlastní zájmy. Čínu to ohrožuje mimo jiné kvůli záměrům v Jihočínském moři, kde vede územní spory a staví umělé ostrovy s vojenskou základnou.

Barbora KROUŽKOVÁ, moderátorka

Ze Soulu naše zpravodajka Barbora Šámalová. Já děkuju. A doplním jenom, že napjatá situace na Korejském poloostrově bude i tématem dnešní Devadesátky ČT24. Hostem bude odborník na jaderné zbraně z katedry mezinárodních vztahů **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vlastislav Bříza. Dívejte se od osmi večer.

Jak to vidí mediální teoretik Jan Jirák

6.9.2017 ČRo Dvojka str. 01 08:30 Jak to vidí

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Dobrý den, Zita Senková vás vítá u pravidelné půlhodiny rozhovorů na aktuální témata. Dnes se dozvíme "jak to vidí" Jan Jirák, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, dobrý den.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den a děkuju za pozvání.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Vítejte. Které události neuniknou naší pozornosti? Platy učitelů, protesty proti turistů či proporcionalita zpráv v médiích. Připojte se k poslechu. Školské odbory vyhlásily stávkovou pohotovost. Vadí jim, že vládní koalice odkládá rozhodnutí o zvýšení platů učitelů a dalších pracovníků ve školství. Členové vlády se sice shodli na tom, že chtějí učitelům přidat, nicméně nedohodli se na tom, odkdy a o kolik. Problematika, která se dotýká i vás, pane profesore.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, tak v podstatě velmi osobně, vzhledem k tomu, že jsem celý život učitel, to je pravda. Já to sleduju pochopitelně to, tenhle děj. Asi bych lhal sám sobě, kdybych, kdybych tvrdil, že mě to nezajímá a že nestojím o to, aby se učitelé, včetně mě pochopitelně, měli šanci mít líp, ale musím přiznat, že nejsem si úplně jist, jestli je rozumné a správné spojovat potřeby a zájmy vysokých škol a ostatního školství, to znamená základního a středního. Ony přece jenom vysoké školy jsou instituce, které nejen učí, které mají i jiné úkoly a také mají i jiné zdroje a myslím si, že i po stránce, po stránce ekonomické jsou v trošku jiné situaci, takže tady z toho nejsem úplně jednoznačně nadšený, ale pokud ti, kteří to organizují, mají pocit, že ten jednotný postup má větší šanci na úspěch, tak necht' tak činí a doufejme, že to, a teď to říkám zcela záměrně, především učitelům na základních a středních školách přinese, přinese to potřebné zlepšení.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Ozývají se i hlasy, že se tato problematika, celý ten spor redukuje na materiální stránku. Vidíte to také tak, nebo je právě ta materiální stránka tím hlavním a tím klíčem, od kterého se vlastně to celé odrazí?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ono je to, myslím, celé složitější. Já mám pocit, teď to velmi zjednoduším, ale snad to pro potřeby toho sdělení bude, bude přijatelné. Já mám pocit, že učitelstvo, učitelé jako stav v současné době jsou v tak komplikované společenské situaci, že by se mohli mít aspoň materiálně dobře, protože nelze zastírat, že postavení škol jako instituce ve společnosti slábnou, že ten, ta, já tomu říkám koalice, když jsem by malý, jestli si můžu dovolit zavzpomínat, tak, tak jsem prožíval to, že škola a rodina proti mě byly spojené, že prostě maminka vystupovala

jednotně a dokonce o jedné paní učitelce, o jejímž intelektu jsem už jako malý hoch pochyboval, tak to, že jsem pochyboval oprávněně, jsme si s mojí matkou řekli, až když mi bylo nějakých dvacet, ale v té době, kdy jsem byl žákem, tak matka držela tu koalici se školou ...

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Byla ta učitelka autorita.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Autorita a já myslím, že tohle to spojení školy a rodiny se nějakým způsobem rozpadlo a rodiče nepřiměřeně brání děti proti, proti učitelům a vlastně tím jejich autoritu nabourávají.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Přitom podle různých opakovaných průzkumů patří profese učitele mezi ty nejprestižnější pořad, spolu s lékaři a vědci.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To je, myslím, spíš problém těch výzkumů v tomhle případě, protože představme si to, kdyby se vás někdo zeptal, které povolání je prestižní, tak si asi vzpomenete také na učitele. Ale to neznamená, že to všichni chtějí dělat. Já jsem celá dlouhá léta učil na pedagogické fakultě a vím ze zkušenosti, že tam přibývalo průběžně studentů, kteří to šli studovat s vědomím, že nikdy nechtějí učit.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Co vidíte, pane profesore, jako největší výzvu před tuzemským školstvím? Kam by mělo směřovat?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já mám pocit, že tuzemské školství, možná i netuzemské jako největší problém, nebo jak vy říkáte výzvu, má před sebou v tom, že musí hájit představu, že škola je o vzdělání. Ta představa, že škola má především bavit, že se dítě nemá nudit, že to má být celé bezbolestné, ta je sice lákavá, ale podle mého soudu zhoubná. Vzdělání je něco, kde se děti mimo jiné učí ukázat a do života se učí dělat také věci, které ho nebaví, ale musí je dělat. A tohle to "musí se dělat", to si myslím, že se ze školy vytrácí a je na škole, aby se o pokusila ustát a vrátit do hry jako něco, co je důležité.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Rodiče se svých dětí často ptají na známky ve škole. Někde jsem četla názor, že by se spíše měli dotazovat na to, co se dítě ve škole naučilo. To je třeba ta ...

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak ona ta, ta známka ve zkratce asi zastupuje nějaké to naučení. Když prostě doma řeknu, že jsem dostal pětku, tak vlastně říkám, že jsem se to nenaučil, že jo, takže, takže asi ta známka je takové zjednodušené vyjádření téhož, ale, ale rozhodně asi by se rodič měl zajímat o to, co se v té škole děje, ale co se v ní děje, myslím z hlediska teda toho příkonu poznání.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Co tedy zajistí podle vašeho názoru motivované spokojené pedagogy, ale i žáky, potažmo také vlastně i rodiče?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak rozhodně určitá materiální jistota, o kterou teď v tomhle tom stávkovém dění jde nejvíc, tak ta je důležitá, ale vlastně jsme si to před chvílí řekli. Myslím, že rozhodující je prestiž, ale současně říkám, že nemám recept

na to, jak ji zvyšovat, protože jedním z velkých problémů je, že svět se tak rychle mění, že vlastně vyspělé společnosti tápou v tom, co děti vlastně učit, aby to bylo pro život.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Jako chůva, vychovatelka a učitelka v mateřské škole pracovala po studiích na školách v Anglii a ve Švýcarsku britská princezna Diana, manželka následníka britského trůnu, prince Charlese. Od její tragické smrti uplynulo 20 let. Toto výročí si média zejména v Británii připomněla záplavou různých speciálních vydání, odvysíláním dokumentů v televizi, v rozhlase, ale také debatou, jak princezna Diana změnila monarchii, i Británii. Mě by zajímalo, pane profesore, jak z vašeho pohledu princezna Diana změnila média? Protože když se třeba objevila na obálce takzvaného bulváru a možná nejenom tam, tak zvyšovala náklad hravě o 20 %, bez ohledu na to, co bylo uvnitř.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak jako příběh Diany byl asi jedinečný a neopakovatelný, včetně toho tragického skonu, který přišel jako pointa zvláštní životní etapy, ale pokud jde o vliv na bulvár, tak myslím, že to byla jedna, jeden z posledních velkých kauz s celebritou, která se odehrála v době, kdy jsme ještě netušili, že jednou budeme mít k dispozici zprávy o celebritách na sociálních sítích a kdy vlastně, vlastně bulvár se z velké části přesunul do neveřejné komunikace facebookového a twitterového typu, kde si můžete dohledat o komkoli téměř cokoli a vlastně i ty tradiční bulváry, ty papírové, řekněme, nebo vysílací v některých případech, tak ty vlastně musí čelit téhle té, téhle té konkurenci, která ovšem nedovolí rozjet tak obrovskou kampaň, jako byla, jako byla smrt, život a smrt Diany.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Otázka je, co je to vlastně v dnešní době bulvár tedy a jaká je jeho pozice, role?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

O tom je, o tom je teď spousta literatury odborné. Tam se odehrávají asi tak dvě věci, které jsou podstatné, jednak dlouhodobě se rozpijí, rozostřuje rozdíl mezi bulvárem a nebulvárem, protože celá, celou řadu bulvárních prvků přebírají noviny, které se jako bulvární nedefinují a vůbec média, která se jako bulvární nedefinují, ale snaží se být zábavná, snaží se, snaží se upoutat pozornost, nabízejí příběhy, věci, které typické po dlouhou dobu pro bulvár, pro bulvární média a druhý trend je, že čím dál tím víc se nejrůznější jednotlivci, instituce, které potřebují popularitu, potřebují se udržet v tom veřejném povědomí, snaží bulváru využívat jako svého, řekněme, marketingového nástroje.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Často se setkáváme s tím, že titulky novinového článku nebo jiného článku vůbec neodpovídá tomu obsahu, nicméně k němu přitahuje pozornost, jak se říká, titulek takzvaně prodává. Jaký je váš názor na tyto praktiky?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nepochybně prodává, má to svou tradici, že už William Hearst, americký vydavatel proslul tím titulkem, kde na kubánsko-španělskou válku byl titulek "válka vyhlášena" a pod tím malinkatým písmem "nebude", ano, takže to, tohle to určité klamání pozornosti nebo klamání veřejnosti tím, že se vzbudí nějaké očekávání, které se pak nenaplní, tak to se pochopitelně děje, ale nazvěme to pravým jménem. Je to skutečně klamání. Já si myslím, že vytváření, vytváření falešných očekávání snese všechny, všechny definiční znaky klamu.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Když jsme tak alergičtí na klamání spotřebitele, když se podíváme třeba do různých obchodních řetězců, tak je toto, tyto obchodní praktiky, vlastně asi jste to už řekl, správné, z toho novinářského, etického, profesionálního hlediska? Poutám na něco, co vlastně není pravda.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak já už jsem to naznačil, já to považuji jednoznačně za nesprávné.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Ale je to běžné.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ale je to vcelku běžné a já mám vždycky, Cimrmanové tomu říkají "frustrační kompozice", kdy vzniká to, to očekávání a po něm přichází zklamání, tak to, tenhle ten, tenhle ten mechanismus toho nenaplněného očekávání, že se vzbudí nějaký dojem a ten se pak v tom textu nenaplní, protože prostě je to o něčem jiném, tak to myslím, že není správná taktika.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Je vymazání křížů na obrázcích řeckých kostelíků na obalech některých produktů, kolem kterých je několik dní velký ruch, také povedený marketingový tah mezinárodního obchodního řetězce? Protože o publicitu má postaráno.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To je pravda. Pokud platí to, že i špatná reklama je reklama, tak myslím si, že ta publicita tady byla, ale, abych pravdu řekl, vlastně celé té příhodě příliš nerozumím. Nikdy by mě nenapadlo, že někoho napadne retušovat zrovna kříže z obrázků řeckých kostelíků a myslím si, že i ta reakce zástupců toho řetězce příslušného, takže je trochu překvapivá nebo překvapená a hlavně velmi jednoznačně omluvná, takže zřejmě to musíme přičíst, nebo já bych to asi přičetl na vrub někomu snaživému uvnitř toho řetězce, kdo prostě udělal špatné rozhodnutí.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Otázkou také je, jak se objevuje v různých komentářích, zda by to konzument postřehl, pokud by na to nepoukázala zahraniční média? Teď mám namysli asi spíše tu debatu u nás v Česku.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já se musím, shodou okolností jsem strávil pár dní minulý týden v zahraničí a shodou okolností jsem byl v obchodě toho příslušného řetězce, kde jsem si všiml, že jsou tam ty "řecké dny" a od té doby přemýšlím, jestli tam byly kříže, nebo nebyly na těch, na těch obalech a nemůžu si vzpomenout, mám pocit, že to je něco, co je pod rozlišovací schopnost konzumenta. Ten si řekne: "Aha, olivy ...," nebo, nebo něco, ale zdá se mi, že, zdá se mi, že tady se, tady jednak došlo k nešťastnému rozhodnutí uvnitř toho řetězce a pak došlo k upoutání pozornosti vyvolané tím mediálním zájmem, nejen mediálním, že, ale hlavně mediálním a pak už se rozeběhne takový ten mechanismus, média přinutí někoho, aby se k tomu vyjádřil, ten se nějak vyjádří, někdo se vyjádří proti a už se vlastně vyrábí určitá kauza, jejíž začátek může být prostě klopýtnutí.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Kde podle vás začíná a končí náboženská neutralita? Protože na to se odvolával tento řetězec v reklamách nadnárodních korporací. Asi otázka spíše pro marketinkového experta, ne pro mediálního teoretika.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, není to úplně moje parketa. Já mám pocit, že, že to je asi v různých kulturách a za různých okolností různé. Také asi záleží na typu zboží, které se propaguje. Asi spojovat některé typy produktů s nějakým sdělením, které nese religiozní obsah, je nešťastné. U jiných to nevádí. Takže myslím, že se nedá najít jeden, jedna univerzální odpověď, která by nám shrnula, jednou pro vždy dala návod, jak se to má dělat.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

A otázka pana Jiřího, jak je to s neutralitou médií?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ve smyslu náboženském?

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Asi vůbec neutralitou, možná nezávislostí, nechci podsouvat dál ten dotaz.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Pokud si to správně vysvětluju, tak já myslím, že neutralita je princip.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Existuje?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Je to princip, ke kterému se dá směřovat, ale myslím, že se nedá úplně naplnit. Dá se minimalizovat "neneutralita", ale vždycky nějaká bude.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Debata o kauze vymazaných křížů zaplnila veřejný a mediální prostor. V něm naopak skoro zanikly zprávy o stovkách obětí monzunů v jihovýchodní Asii. Západní média se podstatně intenzivněji věnovala důsledkům ničivého hurikánu Harvey ve Spojených státech. Přitom zejména sever Indie, Barma, Nepál a Bangladéš se potýkaly a potýkají s katastrofou o mnoho větších rozměrů. Pro ilustraci, přes veškeré utrpení Američanů, asi 30 tisíc obyvatel bylo v Houstonu a okolí evakuováno. V Indii a okolí se bez domova ocitlo přibližně 24 milionů lidí a ta katastrofa, monzun, deště, záplavy, ovlivní přibližně v tom celém regionu 40 milionů obyvatel. Co si o tom myslíte, pane profesore?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ono to vypadá velmi disproporčně, když to takhle popíšete, ale fakt je, a to si musíme připustit, že média ve zpravodajství mají určitou společnou tendenci některým regionům, některým lidem a některým událostem dávat přednost. Už ...

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Z jakých důvodů?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Těch důvodů je mnoho. Jednak respektují orientaci kultury, v které působí a jednak vycházejí z představy, že tak trochu musí dělat i to, co dělá konkurence. To jest, všítat si toho, čeho si všímají ostatní média. Tohle zaznamenal už před téměř sto lety americký politolog, filosof, novinář Walter Lippmann a v knížce Veřejné mínění vysvětluje, že když média vybírají v redakci ze všech možností zprávy, které skutečně zveřejní, tak to dělají podle kritérií, která jsou v zásadě ve všech redakcích shodná. A v tomhle výkladu Lippmann také upozorňuje na to, že ten výběr zpráv se řídí nějakými kritérii, mají přednost události negativní, mají přednost události, které jsou blíž ke čtenářům a tak a také říká, že mají přednost události, které se týkají prominentních národů, těch, které jsou v danou dobu pro ten stát, kde ta média působí, důležité. A tím vlastně vzniká taková disproporční mapa světa, protože ta média si všímají někoho, nevšímají si někoho jiného. Třeba pro meziválečné Československo je typické, že bylo hodně zpráv z Francie, protože Francie byla významná země, pro kterou, vůči které se Československo vztahovalo. No a evropská média považují za významný faktor své existence a evropské státy považují za významný faktor své existence Spojené státy, tudíž je víc zpráv ze Spojených států než z Bangladéše nebo z Indie nebo těchhle částí světa, což může být zcela odlišné u médií,

kteřá se, kteřá operují, operují v Asii třeba jihovýchodní, ale takže na tomhle tom není nic divného, jakkoli je to jeden z dalších doklad toho, že, jak se ptal pan Jiří, ta neutralita prostě tak úplně nefunguje.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Mimochodem ta katastrofa v jihovýchodní Asii, tak tu samotné Spojené státy, které se potýkaly samy se svými problémy, nazvaly nejhorší za poslední dekádu. Hodně se v létě naopak psalo o protituristických náladách v nejpopulárnějších destinacích Evropy. Tím ohniskem protestů se stalo Španělsko, kam loni přijelo více než 75 milionů turistů. To napětí vyvolává nekontrolovatelný příliv návštěvníků, dopad služeb na třeba místní trh s nemovitostmi a tak dále, dokonce nárůst počtu turistů v Chorvatsku, konkrétně v Dubrovniku, hrozí vyškrtnutím z toho prestižního seznamu UNESCO. Co si tom myslíte, o těchto náladách?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Působí to velmi překvapivě na první pohled. Proč by protestovali obyvatelé těch příslušných destinací proti vlastně významnému zdroji příjmů pro ně, ale při bližším pozorování a hlubším zamyšlení je to docela, docela logické. Já myslím, že turismus dosáhl masovosti, v které se vymyká jakýmkoli regulím a fakticky je devastující. Když si vezmete, že třeba Gibraltar je velmi malíčkový kousek území, kde žije, myslím, že necelých 30 tisíc stálých obyvatel a projde tam ročně sedm milionů lidí a ti všichni se nechají vyvézt na tu, na tu skálu nahoru a zase svézt zpátky, všichni projdou, projdou jeskyní svatého Michala a všichni se podívají, kde spadl Sikorski, všichni si šáhnou na opičky, nechají se s nimi vyfotit a je to vlastně, vlastně zbavené jakékoli, je to, je to průmysl v podstatě, je to zbavené jakékoli, jakéhokoli individuálního prožitku a je to podle mého soudu nesmírně devastující pro ty destinace.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Otázka je, jak zvládat tento prudký rozvoj turistiky, pane profesore?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já se obávám, že to je jedna z věcí, jeden z dokladů toho, jak, jak v složité situaci se ocitají rozvinuté společnosti, jak v podstatě vytvářejí neřešitelné a neřiditelné důsledky svého vlastního rozvoje. Myslím si, že ..., nechci jaksí to dramatizovat, navíc to není můj obor, ale mám pocit, že masový turismus se dostal do úrovně, v které už je sám o sobě ekologickou hrozbou. Navíc se tam rozbíhá ten mechanismus, že lidé si uvědomují, že jezdí na místa, která jsou okoukaná a chtějí jezdit na místa, která jsou neokoukaná a tím se prostě rozšiřuje to, kam se ty masy hrnou, kde se všude ocitají a myslím si, že, že důsledky tohodle toho rozvoje jsou doposud těžko postižitelné a potenciálně devastující. Nezbyvá, než doufat, že se cestovatelé tohodle typu prostě unaví. Ale, abych se vrátil k původní otázce, při hlubším zamyšlení, myslím, že ty protesty mají svoji logiku a chápu je jako projev zoufalství a jako projev vědomí, že to nemá řešení. Trošku mi to připomíná tu dobu, kdy dělníci útočili na stroje, protože jim braly práci. Tak ten, ten pocit toho zoufalství tam cítím.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Lze říct, do jaké míry se na tom prudkém rozvoji cestovního ruchu spolupodílí také média?

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak média jednak nabízejí možnost, nabízejí informace o tom, kam všude se dá jet. Nabízejí velmi barvitě, často s foto grafii, pohyblivými obrázky, autentickými zážitky. V podstatě média nám cestování definují jako součást našeho životního stylu s tím, že ještě navíc zdůrazňují věci, které fakticky nejsou pro tu, pro ten svět, kam cestujeme, příliš zdravé. Například zdůrazňují fakt, že je dobré, aby bylo hezké počasí. Hezkým počasím myslí, že neprší, ale ve skutečnosti hezké počasí je, když prší, protože deficit vody je problém celé řady částí světa. Takže mám pocit, že média, promiňte mi, že to tak řeknu, k téhle té stádnosti té masové turistiky přispívají.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Ještě dotaz na závěr od paní Ivany, cituji: "JE vlastně v pořádku označovat ...," otázka se vztahuje k aféře kolem křížů, "ty dny jako řecké? Nebylo by lepší v rámci dosažení neutrality ad absurdum označovat je jako evropské dny nebo evropsko-unijní dny? Přece už jen to označení řecké znamená určitou výjimečnost, určité specifikum." Tolik otázka a postřeh paní Ivany.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já mám ale pocit, že to je určitý princip, podle kterého ten příslušný řetězec organizuje svůj marketing, že si vždycky vybere nějakou, nějakou jakoby národní kuchyni a tu preferuje.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Profesor Jan Jirák, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a jeho postřehy a já vám za ně děkuji. Na slyšenou.

Jan JIRÁK, mediální teoretik, profesor **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já děkuji za pozvání, na shledanou.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Ekonomika bude dominovat zítřejšímu rozhovoru s Richardem Hindlsem. Dobrý den přeje Zita Senková.

Britská policie zatkla čtveřici údajných členů zakázané neonacistické organizace

6.9.2017 ČRo Plus str. 05 17:10 Den podle...

Jiří HOŠEK, moderátor

Pojďme ve Dni podle ... k dalšímu tématu. Britská policie zatkla čtveřici údajných členů zakázané neonacistické organizace National Action. Na tom by asi nebylo nic tak pozoruhodného, kdyby se ve třech případech nejednalo o současné příslušníky britských ozbrojených sil. Policie navíc muže zadržela na základě protiteroristické legislativy, když čtveřice údajně chystala teroristický čin. Jan Charvát je z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. A teď je živě s námi ve spojení. Hezký podvečer.

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý večer.

Jiří HOŠEK, moderátor

Začněme možná, pane Charváte, u té organizace National Action, kterou, jak jsem se díval, britské ministerstvo vnitra zakázalo v prosinci 2016. Ví se o ní něco bližšího? Je to nějaké ryze britské seskupení, nebo má nějakou mezinárodní působnost?

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ne, tahle ta skupina je skutečně ryze britská. Navazuje taky poměrně výrazně na britský meziválečný fašismus Oswalda Mosleyho, i když teda ve svém znaku má v podstatě takový ideogram, který má připomínat SA německé. A jde o skupinu, která kombinuje, řekněme, celou řadu principů vycházejících jednak z toho britského fašismu a jednak skutečně z originálního, řekněme, nacismu Adolfa Hitlera. Je to ale skupina, které, je to skupina britská, nemá žádné jaksi mezinárodní konotace. Ale skupin podobného charakteru bychom našli ve všech v podstatě evropských, a i v řadě neevropských zemí celou řadu.

Jiří HOŠEK, moderátor

Vojáci evropských armád, kteří sympatizují s neonacisty, nebo přímo členové neonacistických organizací, to je asi dost znepokojivé zjištění. Myslíte si, že je to nějaká izolovaná věc, nebo přece jenom větší fenomén? Připomenu, že česká armáda svého času taky řešila problém minimálně se symbolikou nacistických jednotek na výstroji svých vojáků.

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Není to izolovaná záležitost, je to poměrně věc, která se nepravdělně opakuje. Vyplyvá to z toho, že pro lidi z celého okruhu krajní pravice, nejenom pro neonacisty, i když pro ně možná nejvíc, jsou vlastně všechny silové složky nesmírně zajímavé a nesmírně přitažlivé, jo. Takovej ten důraz na tu uniformitu, na tu tvrdost. To je přesně to, co tyhle ty lidi přitahuje. Takže se pravidelně, pravidelně objevuje z celé Evropy, i od nás samozřejmě, že lidé z tohoto prostředí do armády vstupují. Není to tak dlouho, co se podobný problém řešil v Německu. Velmi podobným jaksí směru. A i u nás nejde jenom o to, že někdo měl nějaké jaksí symboly na helmě, to se samozřejmě stalo. Ale víme minimálně jaksí o dvou případech jako lidí, který skutečně pocházeli z toho nejhlubšího jaksí neonacistického prostředí, který byli současně profesionální vojáci. Už nejsou.

Jiří HOŠEK, moderátor

Když se vrátíme na území Spojeného království, tak těsně před unijním referendem v červnu 2016 jsme tam byli svědkem po dlouhé době politické vraždy, což není nějaký můj hodnotící soud, to je konstatování z výroku soudu, kdy labouristickou poslankyni Jo Coxovou zavraždil sympatizant krajní pravice. Měl tenhle zločin nějaký ohlas v širším měřítku evropských krajně pravicových extremistů? A bylo to podle vás něco, čím by se jinde v Evropě mohl někdo inspirovat?

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tohle je věc, která poměrně zarezonovala. Mimo jiné právě ta National Action tohle to jaksí přivítala, a byl to jeden z důvodů patrně, proč byla také jaksí zakázána, tuhle tu vraždu. To prostředí krajní pravice, nebo respektive té skutečně extrémní neonacistické krajní pravice je dlouhodobě postaveno na adoraci terorismu, nebo teroru spíš než terorismu, násilí. A ti členové se dlouhodobě jaksí velmi silně hlásí k tomu, že jejich cílem je vlastně eliminovat, fyzicky zlikvidovat své nepřátele. Ne vždycky to dělají. Ale, opět, v nepravdělných intervalech se to objevuje napříč jaksí celou Evropou. To znamená, je to věc, která je bohužel běžná. Ostatně i u nás v českém prostředí po roce 89 máme zhruba někde mezi 25, 30 lidmi, který přišli o život v zásadě jako důsledek právě útoku lidí z krajní pravice. Takže není to věc, která by byla netypická. V tomhle případě to netypický bylo jedině tím, že šlo v podstatě o skutečně poměrně výraznou politickou postavu, v tomhle směru samozřejmě můžeme vidět určitý nebezpečí, který reflektuje moment, kterej dřív nebyl tak výrazně jaksí přítomen. Zatímco původně, řekněme, neonacisté směřovali spíš lidem z etnických menšin, primárně samozřejmě třeba vůči Židům, protože to prostě je součástí té ideologie, tak tohle vlastně je případ, i ten útočník se vlastně zaštiťoval tím, že to jeho heslo bylo smrt vlastizrádcům. Jo, tenhle ten narativ, který my známe i od nás, že jo, jako politici, pravdoláskaři a tak dál, a tak dál. To jsou všechno vlastně vlastizrádci. A my jsme ve válce, kterou tihle ti lidé vlastně vyvolali. A teď ji odmítají přijmout. A proto je zcela legitimní, abychom my použily ty postupy, který se ve válce jaksí používají. A ve válce se zabíjí, takže je legitimní, abychom zabíjeli své nepřátele? To je v podstatě ta představa, která za tímhle tím útokem stála a která se v té krajní pravici rozšiřuje.

Jiří HOŠEK, moderátor

Pane Charváte, ještě se chci zeptat na poslední věc. Vy jste zmínil ten faktor té nebezpečnosti. A přitom o krajní pravici, o té krajní neonacistické pravici se mluví hlavně v souvislosti s heilováním na veřejnosti a podobných záležitostech. Nemáte dojem, že ty neonacistické kruhy, a to, ta potenciální jejich nebezpečnost se malinko podceňuje?

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Trošičku, takhle. Ta odpověď je samozřejmě podmíněná dobově. V tomhle momentě celkem logicky se všichni zaměřují podstatně víc na problematiku jaksí islámského terorismu, který rozhodně mnohem víc a v tomhle

momentě prostě za sebou zanechal poměrně velmi krvavou stopu v Evropě. Takže je pochopitelné, že se na něj jaksi upne, upne ta pozornost. Ten problém toho neonacismu je, že je tady z tohoto pohledu trošičku školený. Že jaksi je pod tím zájmem a čas od času se někde vynoří. To znamená, opakuju, v českém prostředí my máme za sebou prostě nějakých 25 až 30 lidí, který přišli o život. Můžeme diskutovat o tom, jestli je to velký číslo, nebo je to malý číslo. Samozřejmě my, kdybychom ho srovnali jaksi s těmi útoky těch islamistů, tak tam uvidíte samozřejmě ten důvod, proč se na ten islamismus dneska zaměřuje nejvíc. Může se velmi dobře stát, znova opakuju ten moment jaksi rozšiřování té rétoriky, toho, že jsme ve válce, a že tím pádem jaksi je legitimní jaksi zabíjet. Může se stát ...

Jiří HOŠEK, moderátor

Děkuju mockrát.

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

... že tohle to samozřejmě jaksi do budoucna střednědobého prostě vystoupá, vystoupá více.

Jiří HOŠEK, moderátor

Budeme muset končit. Jan Charvát, politolog, odborník na krajně pravicový extremismus. Mockrát děkuju za vaše odpovědi. Na slyšenou.

Jan CHARVÁT, Institut politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Na shledanou.

Zemřel fyzik Ivan Štoll, známý popularizátor vědy a expert na kulové blesky

6.9.2017 ct24.cz str. 00 Věda
kozlik

V úterý zemřel fyzik, pedagog a popularizátor vědy Ivan Štoll. Byl autorem řady učebnic, letos vyšla Klasická teoretická fyzika, jejímž je spoluautorem. Významně se také podílel na televizním cyklu Praha jeviště vědy. Štoll se dožil 81 let. O jeho úmrtí informoval jeho syn Martin Štoll.

Štoll byl známý jako autor publikací o kulovém blesku (Tajemství kulového blesku), monografií o významných fyzických (zejména Janu Marku Marcim a Christianu Dopplerovi) a knih pro mládež jako Objevitelé přírodních zákonů, Podivuhodné přírodní úkazy a Věda a technika v českých zemích. Za poslední jmenovanou knihu byl spolu se spoluautorem Janem Hozákem oceněn Zlatou stuhou.

Jako fyzik se zabýval také lasery a jadernou energií. Celý život spojil s Fakultou jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT, kde vědecky a pedagogicky působil od roku 1962, tedy 54 let. Zastával i pozice vedoucího katedry fyziky a děkana. Za svou pedagogickou činnost byl v roce 2000 oceněn ministerstvem školství medailí Jana Amose Komenského.

Odkaz

Bouře ničila domy v Morkovicích. Lidé viděli kulový blesk

Štoll se autorsky podílel na učebnicích Elektřina a magnetismus či letos vydané Klasické teoretické fyziky. Napsal též řadu učebnic pro střední školy (Fyzika mikrosvětla) a prvních souhrnných českých Dějin fyziky, za které získal Cenu rektora ČVUT za prestižní publikaci v roce 2010. K jeho tvorbě patří i esejistická kniha o severoamerických indiánech Radil jsem se s vlky, inspirovaná jeho dvouletým pobytem na Saskatchewanské univerzitě v Saskatoonu v Kanadě v letech 1968 až 1970. Vědecká rodina

Štoll se narodil v roce 1935 v Moskvě. Jeho otcem byl komunistický novinář a literární kritik Ladislav Štoll. Studoval Matematicko-fyzikální fakultu a fyziku atomového jádra na Moskevské státní univerzitě. Jeho profesní život byl spojený s ČVUT a s Ústavem jaderného výzkumu v Řeži. Má dva syny, baltistu a pedagoga na ústavu východoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Pavla Štolla a režiséra a pedagoga **Fakulty sociálních věd** UK Martina Štolla, se kterým realizoval i dvanáctidílný seriál Praha jeviště vědy.

URL| <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/veda/2231938-zemrel-fyzik-ivan-stoll-znamy-popularizator-vedy-a-expert-na-kulove-blesky>

Zemřel fyzik Ivan Štoll, známý popularizátor vědy

6.9.2017 denik.cz str. 00 Česko

ČTK

V úterý zemřel fyzik, pedagog a popularizátor vědy Ivan Štoll. Byl autorem řady učebnic, letos vyšla Klasická teoretická fyzika, jejímž je spoluautorem. Významně se také podílel na televizním cyklu Praha jeviště vědy. Štoll se dožil 81 let. O jeho úmrtí dnes informoval jeho syn Martin Štoll.

"

Štoll byl známý jako autor publikací o kulovém blesku (Tajemství kulového blesku), monografií o významných fyzicích (zejména Janu Marku Marcim a Christianu Dopplerovi) a knih pro mládež jako Objevitelé přírodních zákonů, Podivuhodné přírodní úkazy a Věda a technika v českých zemích. Za poslední jmenovanou knihu byl spolu se spoluautorem Janem Hozákem oceněn Zlatou stuhou.

Jako fyzik se zabýval také lasery a jadernou energií. Celý život spojil s Fakultou jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT, kde vědecky a pedagogicky působil od roku 1962, tedy 54 let. Zastával i pozice vedoucího katedry fyziky a děkana. Za svou pedagogickou činnost byl v roce 2000 oceněn ministerstvem školství medailí Jana Amose Komenského.

Štoll se autorsky podílel na učebnicích Elektřina a magnetismus či letos vydané Klasické teoretické fyziky. Napsal též řadu učebnic pro střední školy (Fyzika mikrosvěta) a prvních souhrnných českých Dějin fyziky, za které získal Cenu rektora ČVUT za prestižní publikaci v roce 2010.

K jeho tvorbě patří i esejistická kniha o severoamerických indiánech Radil jsem se s vlky, inspirovaná jeho dvouletým pobytem na Saskatchewanské univerzitě v Saskatoonu v Kanadě v letech 1968 až 1970.

Štoll se narodil v roce 1935 v Moskvě. Jeho otcem byl komunistický novinář a literární kritik Ladislav Štoll. Studoval Matematicko-fyzikální fakultu a fyziku atomového jádra na Moskevské státní univerzitě.

Jeho profesní život byl spojený s ČVUT a s Ústavem jaderného výzkumu v Řeži. Má dva syny, baltistu a pedagoga na ústavu východoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Pavla Štolla a režiséra a pedagoga **Fakulty sociálních věd** UK Martina Štolla, se kterým realizoval i dvanáctidílný seriál Praha-jeviště vědy.

"

URL| http://www.denik.cz/z_domova/zemrel-fyzik-ivan-stoll-znamy-popularizator-vedy-20170906.html

Zemřel fyzik Ivan Štoll, známý popularizátor vědy

6.9.2017 prazsky.denik.cz str. 00 Kultura

ČTK

V úterý zemřel fyzik, pedagog a popularizátor vědy Ivan Štoll. Byl autorem řady učebnic, letos vyšla Klasická teoretická fyzika, jejímž je spoluautorem. Významně se také podílel na televizním cyklu Praha jeviště vědy. Štoll se dožil 81 let. O jeho úmrtí dnes informoval jeho syn Martin Štoll.

"Štoll byl známý jako autor publikací o kulovém blesku (Tajemství kulového blesku), monografií o významných fyzicích (zejména Janu Marku Marcim a Christianu Dopplerovi) a knih pro mládež jako Objevitelé přírodních zákonů, Podivuhodné přírodní úkazy a Věda a technika v českých zemích. Za poslední jmenovanou knihu byl spolu se spoluautorem Janem Hozákem oceněn Zlatou stuhou.

Jako fyzik se zabýval také lasery a jadernou energií. Celý život spojil s Fakultou jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT, kde vědecky a pedagogicky působil od roku 1962, tedy 54 let. Zastával i pozice vedoucího katedry fyziky a děkana. Za svou pedagogickou činnost byl v roce 2000 oceněn ministerstvem školství medailí Jana Amose Komenského.

Štoll se autorsky podílel na učebnicích Elektřina a magnetismus či letos vydané Klasické teoretické fyziky. Napsal též řadu učebnic pro střední školy (Fyzika mikrosvěta) a prvních souhrnných českých Dějin fyziky, za které získal Cenu rektora ČVUT za prestižní publikaci v roce 2010.

K jeho tvorbě patří i esejistická kniha o severoamerických indiánech Radil jsem se s vlky, inspirovaná jeho dvouletým pobytem na Saskatchewanské univerzitě v Saskatoonu v Kanadě v letech 1968 až 1970.

Štoll se narodil v roce 1935 v Moskvě. Jeho otcem byl komunistický novinář a literární kritik Ladislav Štoll. Studoval Matematicko-fyzikální fakultu a fyziku atomového jádra na Moskevské státní univerzitě.

Jeho profesní život byl spojený s ČVUT a s Ústavem jaderného výzkumu v Řeži. Má dva syny, baltistu a pedagoga na ústavu východoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Pavla Štolla a režiséra a pedagoga **Fakulty sociálních věd** UK Martina Štolla, se kterým realizoval i dvanáctidílný seriál Praha-jeviště vědy.

URL| http://prazsky.denik.cz/kultura_region/zemrel-fyzik-ivan-stoll-znamy-popularizator-vedy-20170906.html

Zemřel známý popularizátor vědy. Štollovi bylo 81

6.9.2017 tyden.cz str. 00 Věda

ČTK

V úterý zemřel fyzik, pedagog a popularizátor vědy Ivan Štoll. Byl autorem řady učebnic, letos vyšla Klasická teoretická fyzika, jejímž je spoluautorem. Významně se také podílel na televizním cyklu Praha - jeviště vědy.

V úterý zemřel fyzik, pedagog a popularizátor vědy Ivan Štoll. Byl autorem řady učebnic, letos vyšla Klasická teoretická fyzika, jejímž je spoluautorem. Významně se také podílel na televizním cyklu Praha - jeviště vědy. Štoll se dožil 81 let. O jeho úmrtí informoval jeho syn Martin Štoll.

Štoll byl známý jako autor publikací o kulovém blesku (Tajemství kulového blesku), monografií o významných fyzicích (zejména Janu Marku Marcim a Christianu Dopplerovi) a knih pro mládež jako Objevitelé přírodních zákonů, Podivuhodné přírodní úkazy a Věda a technika v českých zemích. Za poslední jmenovanou knihu byl spolu se spoluautorem Janem Hozákem oceněn Zlatou stuhou.

Jako fyzik se zabýval také lasery a jadernou energií. Celý život spojil s Fakultou jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT, kde vědecky a pedagogicky působil od roku 1962, tedy 54 let. Zastával i pozice vedoucího katedry fyziky a děkana. Za svou pedagogickou činnost byl v roce 2000 oceněn ministerstvem školství medailí Jana Amose Komenského.

Štoll se autorsky podílel na učebnicích Elektřina a magnetismus či letos vydané Klasické teoretické fyziky. Napsal též řadu učebnic pro střední školy (Fyzika mikrosvěta) a prvních souhrnných českých Dějin fyziky, za které získal Cenu rektora ČVUT za prestižní publikaci v roce 2010. K jeho tvorbě patří i esejistická kniha o severoamerických indiánech Radil jsem se s vlky, inspirovaná jeho dvouletým pobytem na Saskatchewanské univerzitě v Saskatoonu v Kanadě v letech 1968 až 1970.

Štoll se narodil v roce 1935 v Moskvě. Jeho otcem byl komunistický novinář a literární kritik Ladislav Štoll. Studoval Matematicko-fyzikální fakultu a fyziku atomového jádra na Moskevské státní univerzitě. Jeho profesní život byl spojený s ČVUT a s Ústavem jaderného výzkumu v Řeži. Má dva syny, baltistu a pedagoga na ústavu východoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Pavla Štolla a režiséra a pedagoga **Fakulty sociálních věd** UK Martina Štolla, se kterým realizoval i dvanáctidílný seriál Praha - jeviště vědy.

URL| https://www.tyden.cz/rubriky/veda/zemrel-znamy-popularizator-vedy-stollovi-bylo-81_445122.html

Protesty „Proč? Proto!“ jsou zpět. Chceme vydání Babiše a otevřít lidem oči, říká Šárka

6.9.2017 blesk.cz str. 00 Události

Šárka Fialová, autorka demonstrací „Proč? Proto!“, znovu láká lidi do ulic. Přitom původně, jak uvedla před časem i pro Blesk.cz, další protesty neplánovala. Konference hnutí ANO „Teď, nebo nikdy“, kde Andrej Babiš představil volební program, ale pro Fialovou prý znamenala silný impuls. Teď vyzývá občany, aby otevřeli oči a ve středu šli mimo jiné podpořit poslance i vyšetřovatele. Právě v ten den má totiž jednat Sněmovna o vydání Babiše policii kvůli vyšetřování možného dotačního podvodu.

„Nejvíce kontroverzní je pro mě to, že

Andrej Babiš používá neurčitá obvinění všech tradičních politiků, aniž by předložil jeden konkrétní příklad, jeden konkrétní důkaz. Přitom je proti němu vedené vyšetřování s konkrétními důkazy, protože kdyby tam nebyly, tak by těžko mandátový a imunitní výbor doporučily vydání. Tento absurdní rozpor mi vadí nejvíce,“ popsala Fialová pro Blesk.cz.

Proto prý opět táhne do boje. Hned v neděli, kdy Hnutí ANO představovalo svůj volební program na tiskové konferenci, svolala pomocí sociální sítě demonstraci. Sama ovšem moc nevěří, že by na ni přišlo tolik lidí, jako v květnu, kdy zorganizovala velké protesty „Proč? Proto!“ za odstoupení Zemana i Babiše.

Na šíření informace, že se něco bude dít, měla totiž pouhé tři dny. Událost vytvořila v neděli třetího září a akce má být ve středu šestého září.

Kolik lidí se sejde?

Podle organizátorky by se mohla ukázat tak tisícovka lidí. „Střízlivý odhad je tak 500 lidí. To odhadujeme podle zájmu z Facebooku. Doufáme ale v tisícovku,“ uvedla Fialová. Ta zároveň připustila, že by na přípravu demonstrace mělo být více času. Tisková konference ANO si ale podle jejích slov zasloužila rychlou reakci.

„Když jsem v neděli viděla program hnutí ANO a slyšela, jak Andrej Babiš přednáší o protikorupční hydře, tak jsem si říkala, že to je nesmysl do očí bijící, a že i když nás přijde málo, tak o nás někdo uslyší a bude o tom vědět, lidé se zamyslí. Ono to totiž na první poslech zní dobře, ty jeho sliby. Potřebujeme, aby lidi vnímali nejen povrch, ale šli i pod něj,“ popsala Šárka.

Podle ní bude už v šest hodin večer, kdy protest začíná, nejspíš rozhodnuto o případném vydání Andreje Babiše a

Jaroslava Faltýnka. Akce chce apelovat i na policii, aby začala co nejrychleji jednat. „Také je dost pravděpodobné, že poslanci za ANO budou hlasovat proti vydání, tak bychom také rádi připomněli, co hnutí ANO o poslanecké imunitě tvrdilo v roce 2013,“ dodala organizátorka. Hnutí imunitu totiž před volbami v roce 2013 slibovalo zrušit.

Sám Babiš ještě nedávno mluvil o poslanecké imunitě jako o přežitku. „Imunita poslanců je podle mě zcela zbytečná a přežitá. Kromě imunity vůči výroky proneseným ve Sněmovně by se na nic jiného neměla vztahovat. Poslanci nejsou žádní nadlidé,“ podotknul na svém facebookovém profilu.

Klíčové volby

Podle sociologa Ondřeje Císaře z **Fakulty sociálních věd** mají podobné protesty smysl. „Obecně řečeno to smysl určitě má, touhle cestou se určitě dá upozornit třeba na nová témata, nebo vyjádřit se jinak než účastí ve volbách. V květnu se demonstrace účastnilo dost lidí, takže to určitě může mít potenciál,“ popsal pro Blesk.cz Císař.

Protestní akce podle něj mohou mít vliv i na veřejnost. Záleží ale na konkrétních podmínkách, což se liší podle jednotlivých zemí. Některé mohou mít kulturu protestu rozvinutější než jiné.

„U nás z porevoluční doby víme, že protestní akce upozornily na určité problémy, vnesly je do veřejné diskuze. Můžeme to považovat za určitý typ dopadu, nelze si představit, že jedna demonstrace změní směřování. Ovšem na něco to upozorní a můžou se toho chytit média a další aktéři,“ vysvětlil Císař.

Nadcházející volby označuje mnoho odborníků, politiků i aktivistů za klíčové. Veřejnost rozděluje do velké míry hnutí ANO, které na jedné straně vede v předvolebních průzkumech, ale formuje se proti němu i silný odpor. Podle sociologa podobná situace vytváří příležitost pro další hráče a hnutí k tomu, aby o nich bylo víc slyšet. Jako v roce 1989?

„Pokud nás čekají volby, kdy se voličům zdá, že o nic moc nejde a je jedno, kdo vyhraje, tak už nějak automaticky je ve společnosti menší potenciál pro to, aby lidi ta témata vůbec zajímala. Situace, kdy jsou volby chápány jako důležité, to vytváří nějakou možnost, příležitost, aby i angažovanost na ulicích měla rezonanci, zájem, nebo nějaký dopad,“ dodal sociolog. Podle jeho slov z toho ovšem neplyne, že hodně lidí na demonstracích znamená nějaký zničující dopad na Hnutí ANO.

Po květnových demonstracích se ozývaly hlasy, které tvrdily, že jim atmosféra připomíná události roku 89. To je případ i Martina N. „Na demonstrace chodím od 12 let a ty květnové mne vrátily zpátky do revoluční doby roku 89,“ popsal Martin.

Císař ale srovnání odmítá, Česká republika je teď prý na úplně jiné úrovni, než před 28 lety. Tenkrát podle jeho slov panovala mezi i lidmi jiná atmosféra. Najednou se mohli všichni svobodně vyjádřit a cítili jednotu proti „papalášům“ a režimu, který právě padal. Vydání Babiše a Faltýnka

Policejní žádostí o souhlas s vydáním k trestnímu stíhání Babiše a Faltýnka by se měla Sněmovna zabývat ve středu 6. září jako prvním bodem. Mandátový a imunitní výbor v tomto týdnu doporučil poslancům oba politiky vydat. Babiše chce policie stíhat pro podezření z dotačního podvodu a z poškození finančních zájmů Evropské unie. Faltýnek je podezřelý z dotačního podvodu ve formě účastenství. Sami politici označují celou akci za předvolební tah s cílem poškodit jejich stranu.

URL| <http://www.blesk.cz/clanek/492008/protesty-proc-pto-jsou-zpet-chceme-vydani-babise-a-otevrit-lidem-oci-rika-sarka>

Zkoumá prastaré mapy, hledá zapomenuté stezky

6.9.2017 Mladá fronta DNES str. 14 Kraj Liberecký

Tomáš Kučera

Jana Tesařová v Krkonoších rozplétá pavučinu horských pěšin, svážnic, stezek a zanikajících chodníků. Pronikla až do míst, o kterých se návštěvníkům hor ani nezdá.

KRKONOŠE Každou první sobotu v měsíci za každého počasí vyrazí partou nadšenců do nezapadlejších koutů Krkonoš, aby poodhalila skrytou tvář hor. Vodítkem jsou jí horské stezky různých náročností, stáří, poločasu rozpadu, utajení délky. Jana Tesařová, redaktorka časopisu Krkonoše – Jizerské hory, vydávaného Správou Krkonošského národního parku, reportáže z těchto výprav shrnula ve své nové knize Toulky Krkonošemi.

„Tipy a postřehy z putování po Krkonoších, které publikuji, mohou být klidně inspirací při plánování výletů do málo známých koutů Krkonoš. Všichni jdou na Sněžku nebo k prameni Labe a přitom je zde tolik krásných a skrytých zákoutí,“ říká 29letá krkonošská rodačka.

* Horské stezky lišící se délkou, šířkou, pohodlností a kdoví čím ještě, tvoří v Krkonoších slušnou síť. Je to krkonošský fenomén?

Svým způsobem ano. Krkonoše jsou všemi možnými cestami skutečně hustě protkané. Je to dané jejich rozlohou a atraktivností. Na ploše 385 čtverečních kilometrů se nabízí nespočet přírodních krás, za kterými se sem už několik století vydávají turisté. Před nimi sem přicházeli hledači drahých kovů, dřevaři. Mezi Čechami a Slezskem tudy proudilo zboží. Lidé se snažili usnadnit si pohyb v obtížném horském terénu, a tak vznikaly cesty i stezky.

* Jsou stezky v Krkonoších něčím charakteristické?

Jsou velmi různorodé. Od asfaltků sloužících zásobování, ale i cyklistům, k širokým přibližovacím cestám vzniklým v návaznosti na imisní kalamitu z konce minulého století, po cesty turisticky značené a skoro utajené lesní chodníky a pěšinky.

* Zaměříme se právě na ty původní nebo ty, které po rekonstrukci působí stále archaicky. Proč jsou některé z nich tak precizně vybudované?

To souviselo s jejich užíváním. Pokud chcete, aby plot plnil svou funkci, taky se o něj staráte. Horalé si svých cest a pěšin cenili. Jejich vybudování bylo fyzicky velmi náročné, údržba se jim vyplatila. Hodně z cest zmizelo po odsunu německého obyvatelstva v letech 1945–46. Hory se na čas vyprázdnily a pak do nich přicházeli chalupáři, kteří nepotřebovali po štětovaných cestách svážet dřevo nebo se co nejdříve dostat z bud do práce v textilce nebo papírně.

* Co jsou štětované cesty?

Štětování je způsob budování chodníků. Ty jsou skládané z kamení nikoli na plocho, jak to známe z okrasných zahrad, ale nastojato. Voda z velkých dešťů se po takhle vyskládaných kamenech prohnala až k nejbližší svodnici – to je ta stružka, co na ni nadávají cyklisté, když ji nečekají – a odteče pryč.

* Kde se technologie štětování vzala?

Pravděpodobně ji sem přinesli dřevaři z Korutan, které sem v 16. století povolal Kryštof Gendorf z Gendorfu. Nejvíce se ale rozmohla až po roce 1882, kdy velká povodeň zničila zařízení na splavování dřeva z hor. Dřevo se z lesů začalo svážet na rohačkách. K tomu byla potřeba síť pevných cest. Dalším impulsem byl rozvoj turismu v polovině 19. století.

* Starobylá technologie, ale zapomenuta není...

Ano, je to tak. Technologii štětování navrátil do Krkonoš Pavel Klimeš tuším někdy v roce 1992. Od té doby byla tímto namáhavým, ale velmi efektivním způsobem opravena spousta krkonošských chodníků. Namátkou třeba obrátková stezka v Těsném dole u Janských Lázní či žlutě značený úsek cesty od Zrcadlovek na Černou horu.

* Co nám staré stezky o historii Krkonoš vypovídají?

Ukazují, jak a kudy přicházeli první lidé do hor. Poukazují na využívání zdejšího přírodního bohatství i na to, jak se lesní hospodářství vyrovnávali s lesními kalamitami. Cesty i cestičky by mohly vyprávět o zprvu bezohledném drancování hor i těžkém životě horalů. Jednou z kapitol jsou také turistické a naučné stezky, některé z posledních desetiletí. Ty úplně nové vyprávějí o proměně návštěvníka Krkonoš.

* Jak se krkonošský turista proměnil?

Za těch 250 let se změnil docela dost. Už nepřichází do hor se strachem z Rýbrcoula. Lidé se v horách cítí mnohem více doma než před dvěma staletími. Stále víc jich přijíždí jen na otočku, spíš za odpočinkem nebo za sportem a celkem zákonitě očekává, že bude ve svém volném čase spokojený. To lze v některých oblastech národního parku zajistit jen obtížně a bylo by to v rozporu s podstatou ochrany přírody.

* Lze historické krkonošské pěšiny a stezky nějak rozdělit?

Ano, podle jejich využití. Prvními z nich byly obchodní trasy, třeba Slezská stezka spojující Čechy s dnešním Polskem, po nich pronikali do dříve zcela nepřístupného pomezího hvozdu první kolonizátoři Krkonoš. Podél ní se začaly usidlovat rody starých a významných krkonošských budařů. Nebýt obchodních stezek, nevznikly by na horách boudy s jedinečně obhospodařovanými loukami, nerozvinulo by se dřevařství, pastva dobytka, ani turismus. Pak to byly dřevařské cesty, ty byla následované výletními chodníky určenými pro kratochvíli prvních turistů. Spousta cest sloužila zásobování bud. I dnes chodíme po cestách, které vznikly pro transport dřeva – ty široké často využívají běžkaři. V Krkonoších je rozsáhlá síť značených cest. Cyklistických je více než 400 kilometrů. Značených pěších cest je 700 kilometrů.

* A jak se poznají ty nejstarší?

Vodítkem může být červené značení v mapách. Nemusí to tak být vždy, ale červeně značené jsou dnes mezinárodní stezky. Často kopírují ty úplně první obchodní stezky. Zmínila jsem Slezskou stezku. Na tu byste se napojili ve Vrchlabí, prošli Strážným a přes Lahrovy Boudy a Rennerovky došli Modrým sedlem až k Luční boudě a odtud do Slezska.

* Existují v Krkonoších oblasti, kde na žádnou starou stezku nenarazíte?

Cestní síť je v Krkonoších opravdu velmi hustá. O nedotčených místech, která známe ze severských národních parků, si můžeme jen nechat zdát. Míst, kam noha turistů nevkročí, je bohužel málo a jsou daná spíš neschůdností terénu či cíleným zabráněním vstupu.

* Krkonoše jsou na rozdíl od jiných pohoří mnohem déle zmapované. Týká se to i stezek?

Ano, staré mapy jsou vynikajícím zdrojem a troufám si tvrdit, že v Krkonoších není cesta, která by v nějaké mapě nebyla. Je to v evropském měřítku malé pohoří, které si ale klimatem nezadá s velehorami. Právě jejich měřítko a hospodářské i turistické využití ovlivnilo velmi podrobné zmapování terénu. V předválečných mapách lze najít řadu zaniklých cest, ale i funkčních, a přesto nevyužívaných chodníků. Při pátrání po nich si pak beru k ruce i mapu se zonací národního parku – naši předci to z nevědomosti neřešili, my dnes ale víme, proč a kam bychom vstupovat neměli, a které stezky doslova zvou k prošmejdění.

* Které to jsou?

Vybírám si ty níže položené, mimo hřebeny. Lid ve čtyřstupu mě neláká. Takže si sednu nad mapu - čím starší - tím lepší a hledám přerušované čárky neznačených cest. Když vedou podél nějakého potoka, já sám. Pokud vedou více méně po vrstevnici, je možné, že narazím i na nějaký skládaný chodník. Ráda své trasy okruhuji. Na začátku měsíce jsem si vyhlédla jednu sotva zřetelnou pěšinku od Jeleních Luk k Severce. Jak ji zobrazovala mapa, tak nepatrná byla i v terénu.

* Dokáže vás ještě něco při pátrání v terénu překvapit?

Jako zjevení se mi přímo pod nohama občas vyloupne krásný „jednomužný“ chodník zasunutý na některé hůře přístupné a neznačené cestě. Často bývá posypaný jehličím, to je pak měkké pochození. Na to, že je nejspíš skládaný z kamení, často upozorní jen zvláště useknutá spodní hrana, jakoby visutá nad svahem pod ním. Také mě nepřestává fascinovat, jak měli někdejší obyvatelé hory prochozené. Znali nejkratší nebo nejschůdnější spojnice bud s obcemi, o ty pak pečovali.

* Co cítíte, když narazíte na dosud neobjevenou stezku?

Někdy si dopřávám takové Kolumbovství, které znají jen ti, kdo někam přijdou poprvé. Mapu schválně nechávám v batohu a s napětím ukrajuju metry pěšiny a snažím se odhadnout, kam mě donese. Za odměnu

občas dostanu nečekaný průzor mezi stromy, který mi odhalí známá místa z nového úhlu. A když narazím na kdysi očividně udržovanou stezku, přemýšlím nad osudy lidí, kteří po ní chodili, odkud a kam vedly jejich cesty a kde je jim asi konec. Ze všeho nejvíc je to asi pokora.

* Máte svoji oblíbenou stezku?

Jako každý mám zvláštní vztah k místu, kde jsem doma. Pro mě je to Vrchlabsko a jeho bezprostřední okolí. Obzvláště mám ráda Klínový důl, čas od času mě cosí nažene na Bucharovu stezku z Rovinky přes Šeřín, Černou skálu a Mechovinec. Docela nedávno jsem sama pro sebe objevila Zelený důl u Pece pod Sněžkou. Dvě z mých oblíbených cest spojuje voda – potoky a bystřiny vydávají ten nejkrásnější rámus, jaký si dovedete představit.

Cesty by mohly vyprávět o bezohledném drancování hor i těžkém životě horalů.

Profil Jana Tesařová

Je jí 29 let a žije ve Vrchlabí. Vystudovala žurnalistiku na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy, je čtyři roky redaktorkou časopisu Krkonoše - Jizerské hory, na Správě KRMAP vede program pro veřejnost Horskou pěšinou, z nějž pravidelně publikuje reportáže. Toulky Krkonošemi jsou její první knihou, pro Správu KRMAP také připravila brožuru Horskou stezkou.

O autorovi| Tomáš Kučera, redaktor MF DNES

Foto popis|

Regionalni mutace| Mladá fronta DNES - liberecký kraj

Filip Černý přichází do newsroomu Economie

5.9.2017 [Kariera.iHNed.cz](http://kariera.ihned.cz) str. 00

-rkp

Novinář a manažer Filip Černý nastupuje od 1. září do mediálního domu Economie. Stane se vedoucím multimediálního hubu - nově vznikajícího týmu v newsroomu Economie.

Filip Černý působil jako investigativní reportér v pořadu Reportéři ČT, byl hlavním editorem pořadu Události a Události, komentáře. Vedl redakce nových médií České televize a byl šéfredaktorem on-line zpravodajství ČT24. Získal řadu novinářských cen, například Novinářskou křepelku či televizní cenu Elsa. Vystudoval žurnalistiku a masovou komunikaci na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze.

„Filip převezme odpovědnost za rozvoj tří velmi důležitých oblastí – sociálních médií, videoobsahu a digitální grafiky. Věřím, že jeho zkušenosti, erudice i nadšení pro vše nové nás posunou opět blíže ke čtenářům a divákům,“ uvedl člen představenstva a ředitel redakcí Economie Vladimír Piskáček.

„Strategie práce se sociálními médii, video i digitální grafika spolu velmi úzce souvisí a jejich rozvoj bude pro nás jednou z klíčových inovací pro nejbližší období. Proto jsme se rozhodli vytvořit multimediální hub a tyto aktivity koncentrovat,“ dodal Piskáček.

V rámci integrovaného newsroomu vzniká obsah například pro Hospodářské noviny, IHNED.cz, Aktuálně.cz, týdeník Ekonom a řadu specializovaných digitálních i tištěných produktů. Newsroom se rovněž podílí na obsahu určeném primárně pro sociální média i na výrobě videí.

URL| <http://kariera.ihned.cz/pro-hr-manazery/c1-65869900-filip-cerny-prichazi-do-newsroomu-economie>

Je to šílená korektnost, ale levné sýry zvítězí, komentují Lidl experti na reklamu

5.9.2017 **expres.cz** str. 00 Zprávy
Expres.cz, Alžběta Šemrová

Kauza, která hýbe internetem, umazané kříže na kostelích z ostrova Santorini na letáčích obchodního řetězce značky Lidl, vyvolává reakce na mnoha frontách. Co si o tom myslí odborníci z oblasti PR a marketingu? Počin Lidlu jim připadá poněkud nešťastný...

Obchodní řetězec Lidl rozhořčil minulý týden české zákazníky ilustrační fotografií ve svém letáku k chystanému Řeckému týdnu, během kterého by měly být ke koupi různé řecké speciality. Na snímku jsou totiž kostely na ostrově Santorini, výjev notoricky známý z webů o cestování, kterým grafik vyretušoval kříže, a to v rámci politické korektnosti. Ve skutečnosti to však zákazníci neocenili, ale naopak tento počin vnímají jako zásah do kulturního dědictví. „Naším cílem rozhodně nebylo kohokoliv urazit a omlouváme se, pokud k tomu došlo. V tomto případě se jednalo o výrobek prodávaný na mnoha evropských trzích současně v rámci tematické akce Řecký týden. Design obalu byl proto navržen mezinárodním týmem. Součástí naší obchodní politiky jako mezinárodní obchodní společnosti je zachování náboženské a politické neutrality. Do budoucna aktuální zkušenost při tvorbě dalších návrhů obalů budeme brát v potaz,“ znělo oficiální vysvětlení tiskové mluvčí společnosti Zuzany Holé, avšak nikoho příliš nepřesvědčilo.

Jak situaci vidí odborníci na PR a reklamu? Z počínu Lidlu nejsou příliš nadšení. „Představa, že by si kvůli obalu s nimi někdo nekoupil sýr, je absurdní. Navíc v současné době, kdy identita států a evropského kontinentu je otevřená a takřka ožehavé téma, je jasné, že takový krok vyvolá vášně,“ uvedl pro web Marketing.cz PR konzultant Václav Pláteník. „Zákazníci v celé Evropě a USA, kde více než 10 tisíc prodejen Lidlu najdeme, samozřejmě dobře znají scenérii ostrova Santorini a modré kopule pravoslavných kostelů s křížem – pokud je neviděli na vlastní oči, jsou notoricky známé z katalogů cestovních kanceláří,“ poukázal na to, že krok obchodního řetězce beztak postrádá smysl.

Podobně smýšlí také Denisa Hejlová Kollmanová, vedoucí katedry Marketingové komunikace a PR na pražské **Fakultě sociálních věd** UK. „Myslím si, že jde o projev přehnané politické korektnosti. Korporace obecně bojují s tím, jak se zavděčit všem kulturám, na jejichž trzích působí. Mazání křížů z historických budov ale rozhodně nepovažuji za dobrý nápad, jak se zavděčit zákazníkům supermarketu,“ uvedla.

S Kollmanovou souhlasí také mnozí studenti, které na univerzitě marketingové komunikaci učí. „Nelíbí se mi to. Jednak z toho důvodu, že religiozita je svobodným projevem každého občana a každé země a jednak taky, že segment potravin tvoří druhou nejdůležitější složku řeckého exportu,“ uvedl Filip Janouch, student Marketingové komunikace a PR na UK.

Jak je vidět, řetězec si letos již podruhé pořádně zavařil. Napřed to byla kauza „černocho z Lidlu“, kdy zákazníkům vadil model afroamerického původu na stránkách letáku, nyní právě umazané kříže. A to i přesto, že je Česko ve světovém žebříčku ateistických zemí na 4. místě. Možná v nás náboženství a tradice jsou přece jen zakořeněny více, než si někteří jsou ochotni připustit... A jak zákazníci protestovali proti hyperkorektnímu letáku v hábitech a s křížem v ruce, se můžete podívat v tomto videu! [InsertSingleVideo](#)

URL| http://www.expres.cz/kauza-lidl-pr-odbornici-0va-zpravy.aspx?c=A170904_184613_dx-zpravy_beta

Turecký prezident Erdogan obvinil německou kancléřku Merkelovou z populismu

4.9.2017 **ČRo Plus** str. 05 17:10 Den podle...

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Turecký prezident Erdogan dnes obvinil německou kancléřku Angelu Merkelovou z populismu. Zároveň ale uvedl, že doufá ve zlepšení napjatých vztahů mezi Německem a Tureckem. Erdoganovu komentáři předcházela výrok Merkelové o tom, že se pokusí zrušit vyjednávání o tureckém členství v Evropské unii. Informovala o tom agentura Reuters. Cituju: "Doufáme, že problematická atmosféra, ve které se turecko - německé vztahy staly obětí politické krátkozrakosti, skončí. Uvedl na Twitteru Erdoganův mluvčí Ibrahim Kalin. Merkelová se k potenciálnímu členství Turecka v Evropské unii vyjádřila negativně během nedělní předvolební televizní debaty. Parlamentní volby, připomínám, se v Německu uskuteční 24. září. A hostem Českého rozhlasu Plus je v tuto chvíli Jakub Eberle z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a z Ústavu mezinárodních vztahů. Zdravím vás, dobrý den.

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Dobrý den.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Pane Eberle, obecně jenom ta úvaha o tom, že by měla být za současné situace zastavena ta přístupová jednání s Tureckem, tak to vychází z reality. Je na místě zrovna v tomhle případě obvinít Angelu Merkel z populismu nebo ne?

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Tak, na místě to je určitě z pohledu, z pohledu prezidenta Erdogana, který už nějakou dobu vlastně vede, vede s německými politiky, nejen s Merkelovou, ale třeba s ministrem zahraničí Gabrielem nebo prezidentem Steinmeyerem takovou, takovou rétorickou přestřelku. Takže z jeho pohledu to určitě, určitě smysl dává.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

No, mně jde o to, jestli v tom sporu německo - tureckém, tam nejde přece o rétorickou přestřelku. Tam jde o něco víc. Je to tak?

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Je to tak. On to není, on to není jenom spor německo - turecký. I když to Německo je tam nejviditelnější. To třeba z toho důvodu, že za prvé se v Německu konají volby, za druhé v Německu je největší turecká menšina a za třetí vlastně ten spor se v poslední době nejvíc vyhroutil, například v důsledku zadržení několika německých občanů z politických důvodů v Turecku. Ale jde o celou řadu věcí. Ten vztah EU, nebo Německo na jedné straně a Turecko na druhé straně je velmi složitý. A spadají do něj ekonomické vztahy, spadá do něj ta známá dohoda o uprchlících, spadají tam přístupová jednání mezi Tureckem a EU. A problémem vlastně toho sporu je, že za posledních několik let, zejména pak rok, to znamená od toho zmařeného pokusu o protierdoganovský puč a následné, následné reakci tureckého, tureckého prezidenta, tureckého aparátu se vlastně Turecko a Evropská unie včetně Německa vzdalují. Turecko je čím dál tím autoritativnější, pohybuje se směrem, řekněme, putinovským. A Evropské unii a Německu tady prostě začíná docházet trpělivost s těmi jednotlivými kroky.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

V každém případě Erdogan tohle musel samozřejmě čekat. Už v souvislosti s tím, že někdy od léta vzkazuje Angela Merkel, že ta politika vůči Turecku se bude muset změnit. Dokonce tady mám citaci ministra zahraničí Gabriela, který už v létě říkal: "Musíme přistoupit k nové orientaci naší politiky vůči Turecku." Takže pro Erdogana to není žádná novinka, předpokládám.

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Jistě, že to pro něj není novinka. Ale tady si musíme uvědomit, že vlastně Erdogan stejně jako němečtí politikové tady hrajou najednou dvě různé hry. Na jedné straně jde o tu úroveň těch vztahů s Tureckem, kde obě strany mají zájem o jakési fundamentálně dobré a korektní fungování vztahů. A na druhé straně oni za prvé, oni hovoří ke svým obyvatelům. Ty občané prostě třeba v Německu, když se podíváme na průzkumy, tak Erdogan je prostě jeden z naprosto nejmíň důvěryhodných světových politiků. Prostě důvěra v Erdogana je v německé veřejnosti v řádu méně než 10 procent. Takže oni musí mluvit i k těm svým občanům. Takže tady vlastně ty politici na obou stranách jsou sevřeni v kleštích. Mezi těmi státními zájmy a těmi vlastně, řekněme, tou demokratickou veřejností.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Mimochodem, ale jakou má důvěru Erdogan mezi německými Turky?

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Mezi německými Turky ji má velkou. To víme poměrně přesně, protože se konaly, konaly dvoje volby v loňském nebo předloňském roce. A v Německu AKP neboli Erdoganova strana získala, získala 50, 50 a víc procent. Takže Erdogan má právě mezi německými Turky podporu velkou. Což tu situaci samozřejmě nijak neulehčuje. Zároveň je ovšem třeba říci, že nadstandardně velkou podporu mají i jeho odpůrci z té, z té kurdské strany HDP.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Mimochodem, jakou, jakým telemarkem prošly některé německé partaje v, od okamžiku, kdy Erdogana velmi prosazovaly a jeho turecké členství v Evropské unii, a tím, jak se dnes k němu stavějí zamítavě?

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Tak, tady došlo k obratu v posledních několika letech. Zejména u německé levice. To znamená u sociálních demokratů a u Zelených. To jsou tradičně dvě strany, které byly té turecké komunitě v Německu velmi otevřené. Ostatně tradičně třeba sociální demokracie získávala u německých Turků 60, ale i 70 a dříve ještě více procent. Zelení a sociální demokraté mají ve svých řadách i významně postavené turecké politiky. Třeba /nesrozumitelné/ Zelených /nesrozumitelné/. Nicméně obě tyhle ty dvě strany jsou zároveň velmi citlivá, citlivé na, co se týče třeba porušování lidských práv, co se týče vlády práva. Takže oni vlastně v určitou dobu se dostali do situace, kdy vlastně, kdy pro ně ty kroky toho Erdoganova režimu, také proto, že v té době třeba byli v opozici, začaly být tak nepřijatelné, že se vlastně oni z těch prosazovatelů tureckého členství v Evropské unii, které jim třeba na rozdíl od křesťanských demokratů nepřekážel z důvodu islámu. Z důvodů náboženských. Prostě začali kritizovat z těchhle důvodů, lidská práva, vláda práva a podobně.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Mimochodem, německá levice, která původně byla proturecká, jak jste řekl, ta německá levice omluvila se někdy za to, že se dopustila v úvahách o Turecku a v chování k Turecku mnoha chyb? Nebo jsme nad tím mávlí rukou?

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Já si, já nesouhlasím asi s tou hlavní premisou té otázky. Za co by se mělo omlouvat. Protože Erdogan se před 10 lety choval jinak, než se chová dneska. Erdoganovo Turecko před 10 lety, nebo ještě více než 10 lety zrušilo trest smrti. A udělalo spoustu vstřícných kroků, díky kterým se otevřelo v roce 2005 vyjednávání s Evropskou unií. Takže ta situace byla poněkud, poněkud jiná. Takže já si nemyslím, že prostě ty chyby ...

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Takže máte pocit, máte pocit, že teď v těch novodobých moderních dějinách čítající rok, dva, tři zpátky k žádné chybě nedošlo? To znamená, Erdogan byl postupně odšťiháván tak, jak narostly věci, záležitosti poškozující například lidská práva v Turecku? Šlo to takhle rychle?

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Ne. Ona ta situace je složitější v tom, že vlastně v době, kdy Erdogan začal dělat přesně ty věci, které prostě se Evropské unii, nebo obecně Evropské unii včetně těch levicových stran v Německu nelíbí. To znamená, debaty o znovuzavedení trestu smrti, to znamená zatýkání soudců, zatýkání, zatýkání akademikům a podobně. Tak přesně v té době bylo Turecko pro Evropskou unii zřejmě nejdůležitější prostě v její historii. A to kvůli tomu, že Turecko bylo hlavní tranzitní zemí pro uprchlíky. Takže vlastně tady dochází k té paradoxní situaci, že ty obě strany se nejvíc potřebují navzájem ve stejnou dobu, kdy si navzájem nejméně rozumí. Takže ten vztah prostě není jednoznačný. To je prostě napětí mezi dvěma póly, které se prostě navzájem potřebují. Evropská unie potřebuje tu podporu v té uprchlické otázce, Turecko potřebuje od Evropské unie přístup na svůj trh. Potřebuje, potřebuje evropské investice a podobně. Ale zároveň, kdy dochází k té eskalaci.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Rozumím.

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Tahle situace je velmi složitá, velmi nepřehledná.

Barbora TACHECÍ, moderátorka

Hostem Českého rozhlasu Plus byl Jakub Eberle z katedry německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Děkuji vám.

Jakub EBERLE, katedra německých a rakouských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Ústavu mezinárodních vztahů

Na shledanou.

Filip Černý přichází do newsroomu Economie

4.9.2017 MaM.cz str. 00

Tisková zpráva, Economia

Novinář a manažer Filip Černý nastupuje od 1. září do mediálního domu Economia. Stane se vedoucím multimediálního hubu – nově vznikajícího týmu v newsroomu Economie.

„Filip převezme odpovědnost za rozvoj tří velmi důležitých oblastí – sociálních médií, videoobsahu a digitální grafiky. Věřím, že jeho zkušenosti, erudice i nadšení pro vše nové nás posunou opět blíže ke čtenářům a divákům,“ uvedl člen představenstva a ředitel redakcí Economie Vladimír Piskáček.

„Strategie práce se sociálními médii, video i digitální grafika spolu velmi úzce souvisí a jejich rozvoj bude pro nás jednou z klíčových inovací pro nejbližší období. Proto jsme se rozhodli vytvořit multimediální hub a tyto aktivity koncentrovat,“ dodal Piskáček.

V rámci integrovaného newsroomu vzniká obsah například pro Hospodářské noviny, IHNED.cz, Aktuálně.cz, týdeník Ekonom a řadu specializovaných digitálních i tištěných produktů. Newsroom se rovněž podílí na obsahu určeném primárně pro sociální média i na výrobě videí.

Filip Černý působil jako investigativní reportér v pořadu Reportéři ČT, byl hlavním editorem pořadu Události a Události, komentáře. Vedl redakce nových médií České televize a byl šéfredaktorem on-line zpravodajství ČT24. Získal řadu novinářských cen, například Novinářskou křepelku či televizní cenu Elsa. Vystudoval žurnalistiku a masovou komunikaci na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze.

URL| <http://mam.ihned.cz/lide/c1-65868300-filip-cerny-prichazi-do-newsroomu-economie>

Filip Černý v Economii povede multimediální hub

4.9.2017 mediaguru.cz str. 00 Aktuality

Kateřina Straková

Od 1. září nastoupil do mediálního domu Economia novinář Filip Černý, a to na pozici vedoucího multimediálního hubu – nově vznikajícího týmu v newsroomu Economie.

Filip Černý (foto: Economia)

„Filip převezme odpovědnost za rozvoj tří velmi důležitých oblastí – sociálních médií, videoobsahu a digitální grafiky. Věřím, že jeho zkušenosti, erudice i nadšení pro vše nové nás posunou opět blíže ke čtenářům a divákům,“ uvedl člen představenstva a ředitel redakcí Economie Vladimír Piskáček.

„Strategie práce se sociálními médii, video i digitální grafika spolu velmi úzce souvisí a jejich rozvoj bude pro nás jednou z klíčových inovací pro nejbližší období. Proto jsme se rozhodli vytvořit multimediální hub a tyto aktivity koncentrovat,“ dodal Piskáček.

Filip Černý působil jako investigativní reportér v pořadu Reportéři ČT, byl hlavním editorem pořadu Události a Události, komentáře. Vedl redakce nových médií České televize a byl šéfredaktorem on-line zpravodajství ČT24. Získal řadu novinářských cen, například Novinářskou křepelku či televizní cenu Elsa. Vystudoval žurnalistiku a masovou komunikaci na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze.

V rámci integrovaného newsroomu Economia vzniká obsah například pro Hospodářské noviny, iHned.cz, Aktuálně.cz, týdeník Ekonom a řadu specializovaných digitálních i tištěných produktů. Newsroom se rovněž podílí na obsahu určeném primárně pro sociální média i na výrobě videí.

-stk-

URL| <https://www.mediaguru.cz/2017/09/filip-cerny-v-economii-povede-multimedialni-hub/>

Multimédia v Economii povede Filip Černý

4.9.2017 mediahub.cz str. 00 Média

Mediahub, em

Filip Černý přichází do newsroomu Economie.

"Novinář a manažer Filip Černý nastupuje od 1. září do mediálního domu Economie. Stane se vedoucím multimediálního hubu – nově vznikajícího týmu v newsroomu Economie," uvedla v dnešní tiskové zprávě Šárka Hanzelínová z Economie. „Filip převezme odpovědnost za rozvoj tří velmi důležitých oblastí – sociálních médií, videoobsahu a digitální grafiky. Věřím, že jeho zkušenosti, erudice i nadšení pro vše nové nás posunou opět blíže ke čtenářům a divákům,“ uvedl člen představenstva a ředitel redakcí Economie Vladimír Piskáček. „Strategie práce se sociálními médii, video i digitální grafika spolu velmi úzce souvisí a jejich rozvoj bude pro nás jednou z klíčových inovací pro nejbližší období. Proto jsme se rozhodli vytvořit multimediální hub a tyto

aktivity koncentrovat," dodal Piskáček. V rámci integrovaného newsroomu vzniká obsah například pro Hospodářské noviny, IHNED.cz, Aktuálně.cz, týdeník Ekonom a řadu specializovaných digitálních i tištěných produktů. Newsroom se rovněž podílí na obsahu určeném primárně pro sociální média i na výrobě videí. Filip Černý působil jako investigativní reportér v pořadu Reportéři ČT, byl hlavním editorem pořadu Události a Události, komentáře. Vedl redakce nových médií České televize a byl šéfredaktorem on-line zpravodajství ČT24. Získal řadu novinářských cen, například Novinářskou křepelku či televizní cenu Elsa. Vystudoval žurnalistiku a masovou komunikaci na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze.

URL| <http://mediahub.cz/media/1020532-filip-cerny-povede>

Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 Benešovský deník str. 12 sobotní rozhovor

KATEŘINA PERKNEROVÁ

TOMÁŠ LEBEDA:

Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie. Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit. Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

*

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby?

Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

* Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyšťipat?

Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

* Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějí vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry?

Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

* Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli?

Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

* Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím.

Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

* Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská.

Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

* Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery.

Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

* To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem.

Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

* Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést?

Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

* K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo.

Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

* O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval.

Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

* Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak?

Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

* Znamená to, že ti největší si jako bonus připiší část propadlých hlasů?

V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

* To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

* Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici.

Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžit dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

* Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu?

Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

* Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost?

To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

* Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent?

Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice

bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

* Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte?

Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU-ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

* Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo.

Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

* ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala?

Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

* Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokracie čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálach?

Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

* Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS?

Přesně tam ty ambice vidím.

* Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie?

Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

* Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi?

To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

* Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice?

Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

* Co je tedy klíčové?

Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

* A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí?

Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, průzkumu Čechů průzkusí nemálo Čechů myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

„Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami.“

„Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.“

„Nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli.“

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph. D.

P Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech P Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu. P Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu. P Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií.

Foto autor| Foto: 3x Deník/Jiří Kopáč
Region| Střední Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 20 titulech:

Berounský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Boleslavský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Českolipský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Děčínský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Chomutovský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Jablonecký deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Kladenský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Kolínský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Kutnohorský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Liberecký deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Litoměřický deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Mělnický deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Mostecký deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Nymburský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Pražský deník (*sobotní rozhovor, str. 16*), Příbramský deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Rakovnický deník (*sobotní rozhovor, str. 12*), Teplický deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Ústecký deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Žatecký a lounský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*)

Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 denik.cz str. 00 Česko

Kateřina Perknerová

/ROZHOVOR/ Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie.

"

Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit.

Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby?

Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určité průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat?

Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějí vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry?

Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli?

Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím.

Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská.

Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery.

Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem.

Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni.

Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců.

Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální.

Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést?

Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo.

Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno.

Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval.

Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak?

Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

Znamená to, že ti největší si jako bonus připíší část propadlých hlasů?

V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka.

Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

#kapitola#

Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici.

Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžší dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu?

Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost?

To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent?

Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte?

Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koalici spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU--ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo.

Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala?

Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokraty čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálách?

Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS?

Přesně tam ty ambice vidím.

Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie?

Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi?

To je jeden z politických problémů, který sociální demokraty čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice?

Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

Co je tedy klíčové?

Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a so-ciální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí?

Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo.

Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě.

V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph.D.

* Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech

* Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu.

* Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu.

* Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií."

URL| http://www.denik.cz/z_domova/tomas-lebeda-babisovy-vize-vnimam-jako-mimoradne-nebezpecne-20170901.html

TOMÁŠ LEBEDA: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 Frýdecko-místecký a třinecký deník str. 12 Sobotní rozhovor

KATEŘINA PERKNEROVÁ

Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie. Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit. Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

„Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.“

* Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby?

Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

* Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat?

Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho

predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případech jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

* Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějící vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry?

Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

* Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli?

Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

* Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím.

Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

* Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská.

Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

* Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery.

Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

* To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem.

Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

* Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést?

Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

* K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo.

Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

* O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval.

Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

* Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak?

Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

* Znamená to, že ti největší si jako bonus připíší část propadlých hlasů?

V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

* To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

* Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici.

Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžit dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

* Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu?

Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

* Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost?

To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

* Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent?

Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

* Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte?

Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU-ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

* Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo.

Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

* ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala?

Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

* Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokráty čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálních?

Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

* Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS?

Přesně tam ty ambice vidím.

* Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie?

Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

* Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi?

To je jeden z politických problémů, který sociální demokraty čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

* Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice?

Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

* Co je tedy klíčové?

Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

* A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí?

Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z nemálo myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

„Nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli.“

„Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami.“

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph. D.

P Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech P Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu. P Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu. P Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií.

Foto autor| Foto: 3x Deník/Jiří Kopáč
Region| Severní Morava

Stejná zpráva vyšla také v dalších 14 titulech:

Bruntálský a krnovský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Havířovský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Karvinský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Kroměřížský deník (*Rozhovor, str. 12*), Moravskoslezský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Novojičinský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Olomoucký deník (*Rozhovor, str. 12*), Opavský a hluchínský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Prostějovský deník (*Rozhovor, str. 12*), Přerovský a hranický deník (*Rozhovor, str. 12*), Slovácký deník (*Rozhovor, str. 12*), Šumperský a jesenický deník (*Rozhovor, str. 12*), Valašský deník (*Rozhovor, str. 12*), Zlínský deník (*Rozhovor, str. 12*)

Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 hranicky.denik.cz str. 00 Moje Hranicko

Kateřina Perknerová

/ROZHOVOR/ Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie.

"Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit.

Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politikologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby? Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat? Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějící vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry? Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli? Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím. Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská. Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery. Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem. Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po

zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést? Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo. Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulle na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval. Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak? Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

Znamená to, že ti největší si jako bonus připsí část propadlých hlasů? V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

#kapitola#

Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici. Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžít dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu? Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost? To si skutečně musejí voliči zvážet sami.

Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent? Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně

fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte? Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koalici spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU--ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo. Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala? Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokracie čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálních? Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího u ODS? Přesně tam ty ambice vidím.

Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie? Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

Bude v tom „dělení něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi? To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice? Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

Co je tedy klíčové? Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociálně slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí? Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, nejkulí nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph.D.* Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech* Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu.* Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a

na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu.* Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií."

URL| http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/tomas-lebeda-babisovy-vize-vnimam-jako-mimoradne-nebezpecne-20170901.html

Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 olomoucky.denik.cz str. 00 Moje Olomoucko

Kateřina Perknerová

/ROZHOVOR/ Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie.

"Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit.

Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby? Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípát? Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějící vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry? Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli? Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím. Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská. Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reform. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery. Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem. Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést? Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo. Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval. Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak? Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

Znamená to, že ti největší si jako bonus připiší část propadlých hlasů? V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

#kapitola#

Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici. Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžít dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu? Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost? To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent? Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte? Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU-ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo. Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala? Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokracie čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálach? Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS? Přesně tam ty ambice vidím.

Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie? Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi? To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

Včasně vztahu k Evropě a migrační problematice? Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

Co je tedy klíčové? Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a so-ciální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí? Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidé ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, nejkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla

být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph.D.* Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech* Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu.* Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu.* Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií."

URL| http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/tomas-lebeda-babisovy-vize-vnimam-jako-mimoradne-nebezpecne-20170901.html

Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 Pardubický deník str. 12 Sobotní rozhovor

KATEŘINA PERKNEROVÁ

TOMÁŠ LEBEDA:

Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie. Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit. Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

„Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami.“

* Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby?

Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

* Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípát?

Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

* Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějí vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry?

Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

* Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli?

Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

* Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím.

Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

* Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská.

Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

* Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery.

Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

* To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem.

Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

* Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést?

Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

* K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo.

Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

* O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval.

Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

* Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak?

Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

* Znamená to, že ti největší si jako bonus připiší část propadlých hlasů?

V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

* To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

* Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici.

Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžit dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

* Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu?

Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

* Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost?

To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

* Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent?

Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice

bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

* Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte?

Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU-ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

* Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo.

Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

* ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala?

Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

* Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokracie čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálach?

Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

* Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS?

Přesně tam ty ambice vidím.

* Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie?

Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

* Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi?

To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

* Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice?

Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

* Co je tedy klíčové?

Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

* A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí?

Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph. D.

P Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech P Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu. P Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu. P Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií.

„Nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli.“

„Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.“

Foto autor| Foto: 3x Deník/Jiří Kopáč
Region| Východní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 8 titulech:

Hradecký deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Chrudimský deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Jičínský deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Krkonošský deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Náchodský deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Orlický deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Rychnovský deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12), Svitavský deník (*Sobotní rozhovor*, str. 12)

TOMÁŠ LEBEDA: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 Písecký deník str. 12 Sobotní rozhovor
KATEŘINA PERKNEROVÁ

Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie. Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit. Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry

politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

„Nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli.“

* Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby?

Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

* Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat?

Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

* Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějící vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry?

Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

* Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli?

Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

* Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím.

Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

* Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská.

Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

* Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery.

Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

* To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem.

Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

* Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést?

Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

* K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo.

Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

* O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval.

Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

* Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak?

Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

* Znamená to, že ti největší si jako bonus připíší část propadlých hlasů?

V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent.

Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

* To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

* Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici.

Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžit dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

* Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu?

Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

* Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost?

To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

* Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent?

Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

* Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte?

Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU-ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

* Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo.

Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

* ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala?

Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale

musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

* Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokraty čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálách?

Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

* Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS?

Přesně tam ty ambice vidím.

* Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie?

Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

* Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi?

To je jeden z politických problémů, který sociální demokraty čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

* Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice?

Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

* Co je tedy klíčové?

Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

* A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí?

Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z nemálo myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph. D.

P Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech P Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu. P Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**,

kde získal docenturu. P Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií.

„Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami.“

„Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.“

Foto autor| Foto: 3x Deník/Jiří Kopáč
Region| Jižní Čechy

Stejná zpráva vyšla také v dalších 6 titulech:

Českokrumlovský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Českokrumlovský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Jindřichohradecký deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Prachatický deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Strakonický deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Tábořský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*)

Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 prerovsky.denik.cz str. 00 Moje Přerovsko

Kateřina Perknerová

/ROZHOVOR/ Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie.

"Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slíbí a zda má sílu to splnit.

Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, dozívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby? Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat? Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějící vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry? Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli? Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím. Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská. Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery. Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem. Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést? Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo. Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval. Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak? Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

Znamená to, že ti největší si jako bonus připíší část propadlých hlasů? V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane

výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

#kapitola#

Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici. Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžít dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu? Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost? To si skutečně musejí voliči zvážet sami.

Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent? Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte? Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU--ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo. Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala? Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokracie čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálach? Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS? Přesně tam ty ambice vidím.

Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie? Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi? To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice? Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

Co je tedy klíčové? Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a so-ciální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a

překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí? Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidí ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, nejkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph.D.* Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech* Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd UK** v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu.* Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu.* Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií."

URL| http://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/tomas-lebeda-babisovy-vize-vnimam-jako-mimoradne-nebezpecne-20170901.html

Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 prostejovsky.denik.cz str. 00 Moje Prostějovsko

Kateřina Perknerová

/ROZHOVOR/ Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie.

"Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit.

Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby? Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určité průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat? Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějí vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry? Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli? Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím. Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská. Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reform. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery. Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem. Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést? Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo. Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulle na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval. Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak? Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

Znamená to, že ti největší si jako bonus připsají část propadlých hlasů? V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali

jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

#kapitola#

Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici. Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžít dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu? Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost? To si skutečně musejí voliči zvážít sami.

Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent? Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte? Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koalici spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU--ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo. Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala? Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokraty čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálách? Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS? Přesně tam ty ambice vidím.

Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie? Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi? To je jeden z politických problémů, který sociální demokraty čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice? Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

Co je tedy klíčové? Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a so-ciální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí? Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph.D.* Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech* Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu.* Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu.* Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií."

URL| http://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/tomas-lebeda-babisovy-vize-vnimam-jako-mimoradne-nebezpecne-20170901.html

Tomáš Lebeda: Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 sumpersky.denik.cz str.00 Moje Šumpersko

Kateřina Perknerová

/ROZHOVOR/ Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie.

"Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit.

Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby? Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyštípat? Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případě jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějící vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry? Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke

klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli? Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím. Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská. Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reformem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery. Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem. Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést? Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo. Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulle na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval. Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak? Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO. Znamená to, že ti největší si jako bonus připsají část propadlých hlasů? V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

#kapitola#

Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici. Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžit dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu? Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost? To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent? Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte? Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koalici spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU--ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo. Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala? Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení vyměnilo.

Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokraty čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálních? Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS? Přesně tam ty ambice vidím.

Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie? Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi? To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice? Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

Co je tedy klíčové? Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociálně slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí? Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokracií. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, nejkulí nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph.D.* Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech* Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu.* Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**, kde získal docenturu.* Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií."

URL| http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/tomas-lebeda-babisovy-vize-vnimam-jako-mimoradne-nebezpecne-20170901.html

Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečné

2.9.2017 Vyškovský deník str. 12 Sobotní rozhovor

KATEŘINA PERKNEROVÁ

TOMÁŠ LEBEDA:

Volby do Poslanecké sněmovny se uskuteční za necelé dva měsíce, 20. a 21. října. Říká se o nich, že budou přelomové. Pokud totiž politickou scénu v Česku ovládne Andrej Babiš, bude chtít uskutečnit svoji vizi o řízení státu jako firmy. Někdo tvrdí, že by to bylo pro demokracii smrtící, jiný od něj očekává efektivnější chod úřednického aparátu, redukci ministerstev a omezení byrokracie. Deník přinese velké rozhovory se všemi lídry politických stran a hnutí, které pravděpodobně překročí pětiprocentní hranici, aby si čtenáři mohli sami udělat obrázek, co kdo slibuje a zda má sílu to splnit. Předvolební seriál otevíráme rozhovorem s vedoucím Katedry politologie a evropských studií Univerzity Palackého v Olomouci Tomášem Lebedou, který je odborník na volební a stranické systémy.

* Veřejný prostor je plný kauzy Čapí hnízdo, zajišťovacího příkazu ve firmě FAU, doznívají korunové dluhopisy. Myslíte, že to, co se nyní děje, výrazně ovlivní podzimní volby?

Za jiných okolností bych odpověděl, že by to určitě průběh voleb ovlivnit mělo, ale v tomto případě si tím vůbec nejsem jistý. Zdá se mi, že kauzy, které se točí kolem Andreje Babiše, na jeho sympatizanty neměly a

nemají žádný negativní vliv. Naopak to působí dojmem, že je vnímají jako snahu ho diskreditovat, a v podstatě se o ně ani moc nezajímají.

* Jinak řečeno, uvěřili tezi o tradičních politických stranách, které se ho bojí a za každou cenu ho chtějí z politiky vyšťípat?

Dost pravděpodobně to jeho sympatizanti takto vnímají, protože jinak si nedovedu vysvětlit, že má i po těchto mimořádně závažných kauzách tak vysokou podporu. A to se ve veřejném prostoru objevuje řada dalších informací, které vedou minimálně k pochybnostem o osobní integritě Andreje Babiše, ať už jde o jeho predátorské chování při získávání některých firem, nebo o podivné diskuse s bývalým novinářem jeho novin. V případech jiných lidí by to vedlo k odchodu z politiky. V minulosti tady byly daleko menší kauzy, kvůli nimž politici skončili.

* Jaký typ voličů tedy Andrej Babiš oslovuje? Jsou to lidé zhrzení, otrávení a zklamaní tradičními stranami, nebo chtějí vyzkoušet cosi nového, eventuálně je to věc víry?

Určitě jsou to voliči, kteří hledají alternativu ke klasickým stranám, jimž přestali důvěřovat. A ODS a ČSSD, jichž se to týká především, si za to mohou do značné míry samy. Spousta věcí, které o nich Babiš říká, byla pravdivá. Je ale zvláštní, že s hnutím ANO, a především osobně s Andrejem Babišem, je nyní už také spojena řada podezření, a přesto se mu daří udržovat si důvěru výrazné části veřejnosti. Otázka víry v tom zřejmě hraje důležitou roli, protože kumulace těch problémů je tak velká, že by mu to jinak neprošlo. V zemích, kde je politická kultura na vyšší úrovni, by neměl šanci na výsledek, který se podle průzkumů pro ANO rýsuje.

* Do jaké míry je to dáno tím, že Andrej Babiš nepůsobí jako arogantní miliardář a mluví jazykem, jemuž rozumí dolních deset milionů, třeba bývalí voliči ČSSD a KSČM, kteří k němu zběhli?

Politickou komunikaci má Andrej Babiš zvládnutou skvěle, má na ni profesionály, kteří mu ji vytvářejí, starají se mu o články, sociální sítě a pravděpodobně stáli i za knihou, kterou publikoval. Komunikace směrem navenek je tedy v jeho podání výsledkem profesionální práce odborníků a jazyk, který používá, je pečlivě vybraný.

* Když to Andrej Babiš i díky svému týmu nakonec ustojí a volby dominantně vyhraje, bude to pro demokracii v Česku problém? Strany jako TOP 09 či ODS to tak vnímají a varují před tím.

Nevím, jestli je dobré spojovat to s hodnocením TOP 09 a ODS, protože pak i moje vyjádření bude vyznívat politicky, což nechci. Pokud si ale přečteme knihu Andreje Babiše O čem sním, když náhodou spím, tak v ní je vše popsáno. Není třeba výkladu jiných stran. Tam je obsažena jeho vize, jak má vypadat demokracie v České republice v roce 2035.

* Která mimochodem už nemá být příliš zastupitelská.

Ano, to by byla přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem. Je tam extrémně nebezpečná kumulace reforem. Když to shrneme, tak si Babiš přeje redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev.

* Zapomněl jste na přímou volbu starostů, kteří by řídili obce jen s manažery.

Klidně to k tomu můžeme přidat, byť přímou volbu samu o sobě nepovažuji za problematickou. Naopak problematické je to bé, které v knize není úplně jasně vyřčeno, totiž co by bylo s obecními zastupitelstvy. Jedna z interpretací zněla, že Andrej Babiš s nimi nepočítá.

* To je pravda, při prezentaci své knihy to takto doslova řekl, obce by podle něj měli řídit jen starostové s profesionálním manažerským týmem.

Pak by to znamenalo likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni. Babiš tvrdí, že pro každý takový krok existují příklady v zahraničí. To je sice pravda, ale nenajdeme jediný příklad, kde

by byly všechny aplikovány dohromady, ba ani částečně. Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo po Babišových reformách. Existují země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo.

* Jaký politický systém by tedy Andrej Babiš chtěl zavést?

Jeho představa demokracie je osekání volených orgánů na naprosté minimum plus zavedení jednokolového většinového systému, který by přinesl jednobarevné vlády. V takovém systému by ale vlády byly absolutně nekontrolovatelné a mohly by zasahovat do všeho, od celostátní po komunální politiku. Nikdo si přece nemůže myslet, že malé obce o několika desítkách či stovkách obyvatel budou schopny efektivně převzít samosprávu, která bude zrušena na krajské úrovni. Babišovy vize tedy vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept.

* K jejich realizaci by ale hnutí ANO muselo získat podporu ústavní většiny poslanců a senátorů, což asi nelze předpokládat, byť v Maďarsku a Polsku se to stalo.

Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno. Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku Páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.

* O tom Babiš nemluví, on argumentuje Švýcarskem, kde studoval.

Ale ani to Švýcarsko není ideální příklad. Právě na vrub referend jde fakt, že tam do konce 60. let minulého století ženy neměly volební právo. A do OSN vstoupili až v roce 2002.

* Nakonec by referendum třeba ani nepotřeboval. Hovoří se totiž o tom, že pokud by u voleb propadlo třicet procent hlasů, mohlo by ANO získat parlamentní většinu. Je to tak?

Muselo by jít o souběh několika jevů. První podmínkou je, že propadne hodně hlasů. V praxi to znamená, že se do sněmovny bude chtít dostat velké množství subjektů a voliči své hlasy rozptýlí mezi strany, které nemají šanci překročit pětiprocentní uzavírací klauzuli. To by zvýšilo procentuální zastoupení stran, které tuto hranici překročí, tedy samozřejmě i hnutí ANO.

* Znamená to, že ti největší si jako bonus připsí část propadlých hlasů?

V minulosti u nás bylo velmi málo propadlých hlasů, šest až deset procent. Bohužel v posledních volbách se ta procenta začala zvyšovat, dostali jsme se na úroveň 90. let, kdy číslo dosahovalo až 20 procent. Pokud by se to zopakovalo, nebo by to bylo ještě víc, šlo by o poměrně velký problém. K získání většiny by ale musela být splněna ještě jedna podmínka. Muselo by jít o výsledek, při němž by ANO získalo výrazně víc procent než všechny ostatní strany, které by byly spíše malé a zhruba vyrovnané. V krajích, jež nejsou příliš velké, je totiž vysoká hodnota tzv. přirozeného prahu, tedy procenta, které musíte získat, abyste dostali aspoň jeden mandát. Může se tak stát, že dominující hnutí dostane výrazně víc mandátů, než na kolik má při poměrném rozdělování nárok. Naopak menší strany, přestože překročily uzavírací klauzuli, často v těchto krajích mandáty vůbec nezískají.

* To se v minulosti přihodilo Straně zelených.

Přesně tak. Zeleným se to stalo v roce 2006, kdy v devíti ze čtrnácti krajů nezískali žádný mandát.

* Ačkoli překročili na celostátní úrovni pětiprocentní hranici.

Ano. A teď si představte, že podobných stran, které získají šest procent, bude po volbách několik. Z toho bude pochopitelně těžít dominantní subjekt, což by v tomto případě bylo hnutí ANO.

* Což by znamenalo, že by dosáhlo na sněmovní většinu?

Dlouho jsme si mysleli, že to možné není a v poměrném systému se to v podstatě stát nemůže, ale při stávající konstelaci by to možné bylo.

* Neměli by tedy voliči kromě programových východisek vzít v potaz i tuto okolnost?

To si skutečně musejí voliči zvážit sami.

* Preferují lidé podle vašich analýz z minulých voleb strany, které mají relativní jistotu dostat se nad deset procent?

Nemyslím, že by zohledňovali možný výsledek stran nad deset procent. Taková sofistikovaná úvaha vedoucí ke strategické volbě vyžaduje nějakou zkušenost, která nám chybí. Do podobné situace se dostáváme poprvé. Psychologický efekt pětiprocentní uzavírací klauzule jsme tu ale měli a v letech 1996 až 2006 skutečně fungoval. Volby 2010 a 2013 přinesly jiný způsob voličského uvažování. Lidé se přestali pětiprocentní hranice bát a začali volit méně strategicky, což vedlo ke dvěma jevům. Jednak se do sněmovny dostaly nové subjekty, ať už TOP 09 a Věci veřejné v roce 2010, nebo ANO a Úsvit před čtyřmi lety, a jednak spousta hlasů propadla.

* Z tohoto pohledu byla zajímavým projektem koalice lidovců a STAN, která měla být protiváhou ANO a ČSSD s ambicí získat až dvacet procent hlasů. Jak tuto myšlenku včetně jejího krachu hodnotíte?

Podle mě je vždycky pozitivní, když se strany rozhodnou spolupracovat už před volbami. Mnohem více si cením předvolební koaliční spolupráce, jež sleduje nějaké dlouhodobější strategie, než té, kterou si vynutí situace po volbách. Je pozoruhodné, že některým aktérům, hlavně hnutí ANO, to velmi vadilo. Kolují informace, jejichž pravdivost ovšem neumím posoudit, že v tomto směru určití jedinci věnovali hodně energie k přesvědčování některých politiků v KDU-ČSL i STAN, aby spolupráci opustili.

* Podivné intermezzo s miliardářem Daliborem Dědkem, který chtěl spolupracovat s ANO a Starosty po svém odchodu prakticky rozložil, skutečně nejvíc prospělo hnutí ANO. Andreji Babišovi se rozpadem této koalice a Dědkovým odchodem určitě ulevilo.

Zcela jistě. Na jeho místě bych z toho měl radost.

* ODS vstoupila do horké fáze kampaně velmi razantně, když představila dvanáct programových bodů, přes něž nejede vlak, ať už se to týká daní, zrušení EET či odmítnutí eura. Vyloučila jimi prakticky spolupráci s hnutím ANO. Je to chytrá strategie, nebo tím některé potenciální voliče odlákala?

Vnímám to jako chytrou strategii. Lidé, kteří sympatizují s hnutím ANO, budou volit ANO, nikoli ODS, aby s hnutím poté spolupracovala. ODS má před sebou úkol posbírat se po propadech v minulosti a pomalu se jí to začíná dařit. Nyní deklaruje, že hnutí ANO s Andrejem Babišem je pro ní velmi problematický partner, ale musíme si uvědomit, že jde o ODS s Petrem Fialou v čele. Nevíme, co by ODS udělala, kdyby se její vedení změnilo.

* Volby samozřejmě přinášejí i stranický kvas, zvláště u méně úspěšných subjektů. Sociální demokraty čeká výběr nového předsedy, Pavel Bělobrádek avizoval, že v případě horšího výsledku lidovců než 6,7 procenta odstoupí. Očekáváte zemětřesení ve stranických centrálach?

Pokud některé strany neuspějí, zcela jistě budou členové volat po vyvození osobní zodpovědnosti. To znamená, že budou odstupovat lídři, někde i celá vedení.

* Vidíte zřetelné osobní ambice v některých stranách, mám na mysli třeba Václava Klause mladšího v ODS?

Přesně tam ty ambice vidím.

* Kam kráčí dosud nejsilnější vládní strana, sociální demokracie?

Sociální demokracie má stejný problém, jaký měla v minulosti ODS, jde o velmi podobný scénář. Volby od voleb se jí snižuje podpora, ztrácí voliče a musí s tím něco zásadního začít dělat. Uvidíme, jestli se jí povede ještě do voleb trochu změnit svůj obraz.

* Bude v tom „dělání něco se sebou“ hrát roli i prezidentská volba a vztah k Miloši Zemanovi?

To je jeden z politických problémů, který sociální demokracie čeká, ale není zásadní. Důvody, proč ČSSD ztrácí voliče, jsou komplexnější.

* Včetně vztahu k Evropě a migrační problematice?

Samozřejmě i to je věc, kde by si sociální demokracie měla rozmyslet svoji politiku, ale nemyslím, že by pro její potenciální voliče byla klíčová.

* Co je tedy klíčové?

Musí přesvědčit své tradiční stoupence, že stále dává smysl volit ji, nikoli strany s alternativním způsobem řešení jejich problémů. ČSSD by se neměla soustředit jen na nízkopříjmové skupiny a sociální slabé, ale hlavně na zaměstnance, mám na mysli ty, kteří nepatří k nadprůměrně placeným. To je obrovská skupina lidí, ale tito občané dnes evidentně volí někoho jiného.

* A dávají dokonce přednost stranám, které byly ještě nedávno na okraji spektra jako subjekty nesystémové, protirežimní, to znamená Okamurově SPD a Filipově KSČM. Ty už se dnes ovšem pohybují v hlavním proudu a překonají zřejmě v prvním případě pěti- a v druhém desetiprocentní hranici. O čem to svědčí?

Musím říct, že z posledního vývoje v České republice jsem dost smutný. Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty. Vidím tu výrazný rozdíl proti západním společnostem, které jsou vůči svým politikům také kritické, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě. V Čechách lidi ani příliš nevzruší, když o někom řekneme, že je nebezpečím pro demokracii. Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, si nemálo Čechů myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě.

„Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami.“

„Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před 2. světovou válkou, tak vás mrazí.“

„Nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli.“

KDO JE Doc. PhDr. TOMÁŠ LEBEDA, Ph. D.

P Narodil se 11. září 1976 v Karlových Varech P Vystudoval politologii na **Fakultě sociálních věd** UK v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School of Economics and Political Science, byl na stáži v britském parlamentu. P Působil v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR a na Institutu politologických studií **FSV UK**,

kde získal docenturu. P Od roku 2008 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde nyní vede Katedru politologie a evropských studií.

Foto autor| Foto: 3x Deník/Jiří Kopáč
Region| Jižní Morava

Stejná zpráva vyšla také v dalších 10 titulech:

Blanenský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Brněnský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Břeclavský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Havlíčkobrodský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Hodonínský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Jihlavský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Pelhřimovský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Třebíčský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Znojemský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*), Žďárský deník (*Sobotní rozhovor, str. 12*)

Schröder bude působit v čele Rosněftu. Škodí tím ale své straně SPD

2.9.2017 echo24.cz str. 00 Svět, Krátké zprávy
red , ls

Bývalý německý kancléř Gerhard Schröder má stanout v čele dozorčí rady ruského ropného koncernu Rosněft'. Bývalý lídr strany SPD ihned začal odmítat kritiky a trvá na tom, že vstup do společnosti je pouze zcela na něm. Schröder také velmi často připomíná důležitost dobrých vztahů s Ruskem a o východní zemi tvrdí, že je německým největším sousedem, uvádí Deutsche Welle.

Bývalý německý kancléř Gerhard Schröder má stanout v čele dozorčí rady ruského ropného koncernu Rosněft'. Bývalý lídr strany SPD ihned začal odmítat kritiky a trvá na tom, že vstup do společnosti je pouze zcela na něm. Schröder také velmi často připomíná důležitost dobrých vztahů s Ruskem a o východní zemi tvrdí, že je německým největším sousedem, uvádí Deutsche Welle.

Bývalý kancléř Gerhard Schröder, který byl v úřadu v letech 1998 až 2005, byl za spolupráci a vřelé vztahy s ruským prezidentem Vladimírem Putinem již odměněn – krátce po odchodu z vlády – křeslem ve vedení společnosti plynovodu Nord Stream.

V současnosti v čele dozorčí rady Rosněfti je Putinův poradce Andrej Bělousov. Schröderův postup řada německých politiků kritizuje, a to včetně kancléřky Angely Merkelové. Bývalý kancléř švýcarskému listu Der Blick řekl, že netuší, proč mu Rosněft' funkci nabídla. „Já to ale udělám. Jde o můj život a v něm rozhoduji já, ne německý tisk,“ řekl podle Deutsche Welle na akci před volbami v jeho bývalé SPD na severu Německa v Rotenburg.

V Týdeníku Echo a na EchoPrime se dozvíte více, získáte je zde.

Za svůj postoj schytl tvrdou kritiku také od šéfa SPD Martina Schulze. Ten také stojí za sankcemi, které na státní společnost Rosněft uvalily členské země po protiprávním připojení ukrajinského poloostrova k Rusku.

Schröderův postoj ale přiděluje nepříjemné starosti sociálnědemokratické straně SPD. „Určitě je to poškozující. Najednou vybočuje z toho evropského postupu vůči Rusku, za kterým samozřejmě SPD stojí,“ řekl pro Český rozhlas Plus Vladimír Handl z katedry německých a rakouských studií z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Handl se také podivuje nad jeho motivací, po odchodu z čela jedné ze světových politických funkcí. „Působení bývalého kancléře a bývalého předsedy SPD je prostě politicky bizarní a pro SPD velice nepříjemné. Využívají to hlavně jeho oponenti. Poukazují na to, že SPD není úplně jasná k přístupu k Rusku a vytvářejí určitý tlak na ministra zahraničních věcí Sigmara Gabriela. Ne v této otázce, ale dávají to do kontextu s tím, že v červnu proběhla nepřilíh objasněná schůzka mezi Gabrielem a Putinem v Petrohradě. Na této schůzce byl částečně přítomen i Gerhard Schröder. O té schůzce ale není vlastně téměř nic známo,“ řekl pro Český rozhlas Plus Vladimír Handl.

Schröder ale podobné spekulace odmítá. „Stojím za tím, co jsem řekl už dříve. Že není rozumné izolovat našeho velkého ruského souseda jak politicky, tak ekonomicky,“ řekl bývalý kancléř.

V Týdeníku Echo a na EchoPrime se dozvíte více, získáte je zde.

Čtete také:

Bývalý kancléř Schröder nastupuje do Rosněftu. Firma byla údajně spojená s mafií
Schröder zkritizoval Merkelovou kvůli uprchlíkům

URL| <http://echo24.cz/a/it2YY>

Tradiční česká značka Kozak se vrací na scénu. Místo slavných rukavic vyrábí batohy

2.9.2017 lidovky.cz str. 00 Lidovky / Firmy a trhy
Lidovky.cz, Šárka Kabátová

Po značce Favorit, Pedro či Botas se na scénu vrátila další česká výroba s dlouhou tradicí. Na trhu se před nedávnem objevily výrobky legendární značky Kozak, jejíž historie sahá až do 19. století a která dosáhla slávy zejména za socialismu. Původní značku nyní oprášil producent Daniel Strejc. Ačkoli inspiraci k novým koženým výrobkům hledal třeba až v daleké Koreji, výrobu nechává jen v českých rukách.

Před sametovou revolucí byl klatovský Kozak jedním z nejúspěšnějších podniků na výrobu kožené galanterie. Mezi státy socialistického tábora, ale i za jeho hranice, se dostávaly výrobky z kůže či koženky prvotřídní kvality. Kozak vyvážel až do 25 zemí světa, včetně Saúdské Arábie.

Šlo nejen o rukavice vyráběné z PVC, kožené brašny, aktovky, opasky, ale také například o peněženky či sedlářské výrobky. Proslulým se stal také rozkládací lékařský kufřík, který byl k zahlédnutí snad v každém dobovém filmu nebo seriálu z prostředí nemocnice. Rodák z Klatov značku obnovil

Koželužskou manufakturu založil již v roce 1842 židovský továrník Bohumil Singer. Věhlasnou firmou se stala poměrně rychle. Za druhé světové války pak vedle zmíněných výrobků vyráběla například i plynové masky. Továrna se ale záhy dostala do područí gestapa a byla několik let v německé správě.

Po osvobození byl závod v národní správě znárodněn a po roce 1948 byla továrna bratrů Singerů přejmenována. Od té doby je známá pod značkou Kozak - jde o zkratku znamenající „kožedělné závody Klatovy“. Zejména v druhé polovině dvacátého století pak byla manufaktura nedílnou součástí života klatovských obyvatel. Zaměstnávala totiž mnoho tamních obyvatel.

Celkem ale měla po republice sedm závodů a dávala práci až třem tisícům lidí. Pracovníci si zakládali přátelské spolky a pořádali nejrůznější akce. Společně dokonce vydávali magazín.

Tradice Kozaku je ve městě cítit dodnes, ačkoli na konci tisíciletí firma definitivně zkrachovala. A právě takový osud společnosti přiměl rodáka z Klatov Daniela Strejce, producenta a programového ředitele internetové televize Obbod, k oprášení původní značky.

„Registrování značky byl dlouhý boj, ale nakonec se mi to povedlo. Obyvatelé Klatov to, myslím, s radostí přijali. Reagují na to dobře, protože Kozak je legenda, která ve městě stále žije, lidé na výrobu dodnes vzpomínají,“ líčí pro server Lidovky.cz Strejc.

On sám má s koženou galanterií spojené dospívání. Šičky, které v ní pracovaly, si totiž svou práci mohly brát domů. „Odštíčky z kůže jsou moje dětství. Pamatuji si na takové vykrojené kusy oranžově zbarvené kůže,“ vzpomíná Strejc.

Kozak je pro něj určitou nostalgií i možností, jak se realizovat ve světě designu. „Spojil jsem se s několika designéry, protože jsem si nebyl úplně jistý tím, jestli bych ty věci dokázal dotáhnout sám. Dostal jsem od nich hodně rad a společně jsme vytvořili zhruba deset výrobků v několika provedeních,“ líčí, jak před necelým rokem a půl začal značku budovat krůček po krůčku odznova.

Jeho cílem není zatím nic jiného než oprášit tradiční značku a dostat ji do širšího povědomí. „Byl bych rád, kdyby se značka etablovala,“ nastínil své plány.

Teprve na podzim chce spustit kampaň a online obchod, už nyní je ale o výrobky, na jejichž vzniku se podílela také jeho partnerka a designérka Helena Jiskrová, velký zájem. Například minimalistická černá peněženka byla vyhlášena jako bestseller na oblíbeném internetovém obchodě Zoot, přes nějž si mohou lidé už nyní některé výrobky Kozaku zakoupit.

Černý batoh předělatelný na tašku přes rameno, vyrobený z kůže a veluru a inspirovaný korejským designem, je ovšem momentálně vyprodaný. K dostání bude prý bude pro velký zájem v řádů několika dní. Pod jeho současné provedení se podepisuje přímo Strejc, který jej považuje za své první designové „dítě“. kozak.cz (Instagram) 22.května 2017 v 16:33, příspěvek archivován: 01.září 2017 v 15:42

To se mi líbí (35) Komentáře

Strejc se se svým týmem přesně trefil do vkusu mladých lidí, zejména hipsterů. Na rozdíl od konkurence ale drží ceny poměrně nízko, a dělá to zcela záměrně. „Chci, aby ty věci byly dostupné více lidem. Mohl bych je prodávat za víc, ale nechci, chci se odkazovat na tradici,“ říká. Ze stejného důvodu odmítl masovější výrobu v Číně. „Mojí ambicí je vyrábět věci jen v Klatovech,“ dodává Strejc.

Čím to je, že lidé chovají takovou oblibu k původním českým značkám a jejich návrat tak oslavují? Na scénu se již před nějakou dobou vrátila například kola značky Favorit v upraveném retro designu či tenisky Botas.

„Češi si, podobně jako například východní Němci, fenomén retro oblíbili. V Německu tomu říkají ostalgie, což znamená touhu po bývalém socialistické NDR. I u nás je retro ponejvíce socialistické – obnovují se značky, které častokrát stavěly své základy na znárodněných podnicích dříve prosperujících soukromých firem nebo dokonce židovských majitelů, kterým je již předtím zabavili Němci,“ uvedla pro server Lidovky.cz Denisa Hejlová, vedoucí katedry marketingové komunikace a PR z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Kopie západních značek

„Například firma Kozak byla dříve rodinným podnikem Singerů, název Kozak dostala až za komunismu a stejně jako u dalších firem je složeninou místního názvu a výroby. Je dobré si připomenout, že řada ‚retro‘ produktů byla pouze kopiemi západního zboží – tak například naše milovaná Kofola byla jenom socialistickou verzí Coca Coly,“ dodala.

Úspěch znovuoživené znače věští marketingový odborník se zaměřením na módní průmysl Eda Kauba: „Kozak má u nás obrovskou šanci dostat se na vedoucí pozici značky výrobků z kůže, zaprvé proto, že navazuje na své pověstné kvalitní řemeslné zpracování, které mnohé světové módní brandy vyrábějící v Asii nemají, za druhé proto, že je mezera na trhu kvalitního, designového koženého zboží, které je zároveň cenově dostupné i pro mladší cílovou skupinu,“ říká.

Kozak se sice hojně odkazuje na historii, svým designem ale velmi slušně konkuruje současnému modernímu pojetí minimalismu v módě a doplňcích. Samotné logo je pak dílem designérky Jiskrové. Zakladatel obnovené značky má navíc v plánu jít s dobou. „Kůži bych chtěl podobně jako designěři v Kanadě nahradit plastem,“ zhodnotil Strejc, že je potřeba razit současný trend přátelštější ke snahám ekologů a ochráncům zvířat.

Na snímku psaníčko z dílky designérky Heleny Jiskrové.

Jedno přání spojené s minulou dobou však zakladatel obnovené značky má, vychovat další generaci zručných řemeslníků. A jak se zdá, Plzeňský kraj jej v naplnění pomalu předbíhá. Vedení regionu totiž zvažuje obnovení učiliště ze zaměřením na kožedělný průmysl a tradiční řemesla. Takové učiliště mělo přitom v Klatovech velkou tradici, pod patronací tehdejšího Kozaku.

Letos se však žádný takový obor v Česku neotevřel. Pokud se to nezmění, do budoucna podle Strejce hrozí několikaletý výpadek pracovních sil v oboru.

Horalka zkoumá prastaré mapy, hledá zapomenuté stezky

2.9.2017 Mladá fronta DNES str. 18 Kraj Pardubický

Tomáš Kučera

Jana Tesařová v Krkonoších rozplétá pavučinu horských pěšin, svážnic, stezek a zanikajících chodníků. Pronikla až do míst, o kterých se návštěvníkům hor ani nezdá.

VRCHLABÍ Každou první sobotu v měsíci za každého počasí vyráží s partou nadšenců do nejzapadlejších koutů Krkonoš, aby poodhalila skrytou tvář hor. Vodítkem jsou jí horské stezky různých náročností, stáří, poločasu rozpadu, utajení i délky. Jana Tesařová, redaktorka časopisu Krkonoše – Jizerské hory, vydávaného Správou Krkonošského národního parku, reportáže z těchto výprav shrnula ve své nové knize Toulky Krkonošemi.

„Tipy a postřehy z putování po Krkonoších, které publikuji, mohou být klidně inspirací při plánování výletů do málo známých koutů Krkonoš. Všichni jdou na Sněžku nebo k prameni Labe a přitom je zde tolik krásných a skrytých zákoutí,“ říká 29letá krkonošská rodačka.

* Horské stezky lišící se délkou, šířkou, pohodlností a kloví čím ještě, tvoří v Krkonoších slušnou síť. Je to krkonošský fenomén?

Svým způsobem ano. Krkonoše jsou všemi možnými cestami skutečně hustě protkané. Je to dané jejich rozlohou a atraktivností. Na ploše 385 čtverečních kilometrů se nabízí nespočet přírodních krás, za kterými se sem už několik století vydávají turisté. Před nimi sem přicházeli hledači drahých kovů, dřevaři. Mezi Čechami a Slezskem tudy proudilo zboží. Lidé se snažili usnadnit si pohyb v obtížném horském terénu, a tak vznikaly cesty i stezky.

* Jsou stezky v Krkonoších něčím charakteristické?

Jsou velmi různorodé. Od asfaltek sloužících zásobování, ale i cyklistům, k širokým přibližovacím cestám vzniklým v návaznosti na imisní kalamitu z konce minulého století, po cesty turisticky značené a skoro utajené lesní chodníky a pěšinky.

* Zaměříme se právě na ty původní nebo ty, které po rekonstrukci působí stále archaicky. Proč jsou některé z nich tak precizně vybudované?

To souviselo s jejich užíváním. Pokud chcete, aby plot plnil svou funkci, taky se o něj staráte. Horalé si svých cest a pěšin cenili. Jejich vybudování bylo fyzicky velmi náročné, údržba se jim vyplatila. Hodně z cest zmizelo po odsunu německého obyvatelstva v letech 1945–46. Hory se na čas vyprázdnily a pak do nich přicházeli chalupáři, kteří nepotřebovali po štětovaných cestách svážet dřevo nebo se co nejrychleji dostat z bud do práce v textilce nebo papírně.

* Co jsou štětované cesty?

Štětování je způsob budování chodníků. Ty jsou skládané z kamení nikoli na plocho, jak to známe z okrasných zahrad, ale nastojato. Voda z velkých dešťů se po takhle vyskládaných kamenech prohnala až k nejbližší svodnici – to je ta stružka, co na ni nadávají cyklisti, když ji nečekají – a odteče pryč.

* Kde se technologie štětování vzala?

Pravděpodobně ji sem přinesli dřevaři z Korutan, které sem v 16. století povolal Kryštof Gendorf z Gendorfu. Nejvíce se ale rozmohla až po roce 1882, kdy velká povodeň zničila zařízení na splavování dřeva z hor. Dřevo se z lesů začalo svážet na rohačkách. K tomu byla potřeba síť pevných cest. Dalším impulsem byl rozvoj turismu v polovině 19. století.

* Starobylá technologie, ale zapomenuta není...

Ano, je to tak. Technologii štětování navrátil do Krkonoš Pavel Klimeš tuším někdy v roce 1992. Od té doby byla tímto namáhavým, ale velmi efektivním způsobem opravena spousta krkonošských chodníků. Namátkou třeba obrátková stezka v Těsném dole u Janských Lázní či žlutě značený úsek cesty od Zrcadlovek na Černou horu.

* Co nám staré stezky o historii Krkonoš vypovídají?

Ukazují, jak a kudy přicházeli první lidé do hor. Poukazují na využívání zdejšího přírodního bohatství i na to, jak se lesní hospodáři vyrovnávali s lesními kalamitami. Cesty i cestičky by mohly vyprávět o zprvu bezohledném drancování hor i těžkém životě horalů. Jednou z kapitol jsou také turistické a naučné stezky, některé z posledních desetiletí. Ty úplně nové vyprávějí o proměně návštěvníka Krkonoš.

* Jak se krkonošský turista proměnil?

Za těch 250 let se změnil docela dost. Už nepřichází do hor se strachem z Rýbrcoula. Lidé se v horách cítí mnohem více doma než před dvěma staletími. Stále víc jich přijíždí jen na otočku, spíš za odpočinkem nebo za sportem a celkem zákonitě očekává, že bude ve svém volném čase spokojený. To lze v některých oblastech národního parku zajistit jen obtížně a bylo by to v rozporu s podstatou ochrany přírody.

* Lze historické krkonošské pěšiny a stezky nějak rozdělit?

Ano, podle jejich využití. Prvními z nich byly obchodní trasy, třeba Slezská stezka spojující Čechy s dnešním Polskem, po nich pronikali do dříve zcela nepřístupného pomezího hvozdu první kolonizátoři Krkonoš. Podél ní se začali usidlovat rody starých a významných krkonošských budařů. Nebýt obchodních stezek, nevznikly by na horách boudy s jedinečně obhospodařovanými loukami, nerozvinulo by se dřevařství, pastva dobytka, ani turismus. Pak to byly dřevařské cesty, ty byla následované výletními chodníky určenými pro kratochvíli prvních turistů. Spousta cest sloužila zásobování bud. I dnes chodíme po cestách, které vznikly pro transport dřeva – ty široké často využívají běžkaři. V Krkonoších je rozsáhlá síť značených cest. Cyklistických je více než 400 kilometrů. Značených pěších cest je 700 kilometrů.

* A jak se poznají ty nejstarší?

Vodítkem může být červené značení v mapách. Nemusí to tak být vždy, ale červeně značené jsou i dnes mezinárodní stezky. Často kopírují ty úplně první obchodní stezky. Zmínila jsem Slezskou stezku. Na tu byste se napojili ve Vrchlabí, prošli Strážným a přes Lahrovy Boudy a Rennerovky došli Modrým sedlem až k Luční boudě a odtud do Slezska.

* Existují v Krkonoších oblasti, kde na žádnou starou stezku nenarazíte?

Cestní síť je v Krkonoších opravdu velmi hustá. O nedotčených místech, která známe ze severských národních parků, si můžeme jen nechat zdát. Míst, kam noha turistů nevkročí, je bohužel málo a jsou daná spíš neschůdností terénu či cíleným zabráněním vstupu.

* Krkonoše jsou na rozdíl od jiných pohoří mnohem déle zmapované. Týká se to i stezek?

Ano, staré mapy jsou vynikajícím zdrojem a troufám si tvrdit, že v Krkonoších není cesta, která by v nějaké mapě nebyla. Je to v evropském měřítku malé pohoří, které si ale klimatem nezadá s velehorami. Právě jejich měřítko a hospodářské i turistické využití ovlivnilo velmi podrobné zmapování terénu. V předválečných mapách lze najít řadu zaniklých cest, ale i funkčních, a přesto nevyužívaných chodníků. Při pátrání po nich si pak beru k ruce i mapu se zonací národního parku – naši předci to z nevědomosti neřešili, my dnes ale víme, proč a kam bychom vstupovat neměli, a které stezky doslova zvou k prošmejdění.

* Které to jsou?

Vybírám si ty níže položené, mimo hřebeny. Lid ve čtyřstupu mě neláká. Takže si sednu nad mapu - čím starší - tím lepší a hledám přerušované čárky neznačených cest. Když vedou podél nějakého potoka, já sám.

Pokud vedou více méně po vrstevnici, je možné, že narazím i na nějaký skládaný chodník. Ráda své trasy okružuji. Na začátku měsíce jsem si vyhlédla jednu sotva zřetelnou pěšinku od Jeleních Luk k Severce. Jak ji zobrazovala mapa, tak nepatrná byla i v terénu.

* Dokáže vás ještě něco při pátrání v terénu překvapit?

Jako zjevení se mi přímo pod nohama občas vyloupne krásný „jednomužný“ chodník zasunutý na některé hůře přístupné a neznačené cestě. Často bývá posypaný jehličím, to je pak měkké pochození. Na to, že je nejspíš skládaný z kamení, často upozorní jen zvláště useknutá spodní hrana, jakoby visutá nad svahem pod ním. Také mě nepřestává fascinovat, jak měli někdejší obyvatelé hory prochozené. Znali nejkratší nebo nejschůdnější spojnice buď s obcemi, o ty pak pečovali.

* Co cítíte, když narazíte na dosud neobjevenou stezku?

Někdy si dopřávám takové Kolumbovství, které znají jen ti, kdo někam přijdou poprvé. Mapu schválně nechávám v batohu a s napětím ukrajuju metry pěšiny a snažím se odhadnout, kam mě donese. Za odměnu občas dostanu nečekaný průzor mezi stromy, který mi odhalí známá místa z nového úhlu. A když narazím na kdysi očividně udržovanou stezku, přemýšlím nad osudy lidí, kteří po ní chodili, odkud a kam vedly jejich cesty a kde je jim asi konec. Ze všeho nejvíce je to asi pokora.

* Máte svoji oblíbenou stezku?

Jako každý mám zvláštní vztah k místu, kde jsem doma. Pro mě je to Vrchlabsko a jeho bezprostřední okolí. Obzvláště mám ráda Klínový důl, čas od času mě cosi nažene na Bucharovu stezku z Rovinky přes Šeřín, Černou skálu a Mechovinec. Docela nedávno jsem sama pro sebe objevila Zelený důl u Pece pod Sněžkou. Dvě z mých oblíbených cest spojuje voda – potoky a bystřiny vydávají ten nejkrásnější rámus, jaký si dovedete představit.

Profil Jana Tesařová Je jí 29 let a žije ve Vrchlabí. Vystudovala žurnalistiku na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy, je čtyři roky redaktorkou časopisu Krkonoše - Jizerské hory, na Správě KRNAP vede program pro veřejnost Horskou pěšinou, z nějž pravidelně publikuje reportáže. Toulky Krkonošemi jsou její první knihou, pro Správu KRNAP také připravila brožuru Horskou stezku.

O autorovi| Tomáš Kučera, redaktor MF DNES

Foto popis| Jana Tesařová poznala i málo známé části Krkonoš. Foto: MAFA

Regionální mutace| Mladá fronta DNES - pardubický kraj

Jak zlepšit postavení českých doktorandů aneb O prolomení tabu

2.9.2017 ceskapozice.cz str. 00 Česká pozice / Téma

Česká pozice, Martin Kočí

Zastaralost, těžkopádnost a neflexibilita českého akademického systému má za následek ztrátu mezinárodní konkurenceschopnosti, finanční podhodnocení vysoce kvalifikované práce a překerní postavení doktorandů a mladých vědců. Měl by být respektován Boloňský proces, dle nějž je nejvyšším akademickým titulem doktorát. Píše Martin Kočí.

Otevření tématu, jež se týká postavení tuzemských doktorandů a mladých akademiků, o které se zasloužila nedávno založená Česká asociace doktorandů (ČAD), lze také považovat za prolomení tabu. Mírný nárůst mediálního zájmu o tento problém ukazuje, že i v České republice se veřejnost začíná zajímat o otázky, které v západních společnostech patří ke standardním v diskusi o vysokém školství.

Pozitivní především je, že tlak na změnu přichází „zdola“, od samotných doktorských kandidátů, kteří se tím veřejně hlásí k odpovědnosti za budoucnost vědeckého výzkumu a terciárního vzdělávání v Česku. Kateřina Cidliňská, předsedkyně ČAD a doktorandka **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, má za sebou několik mediálních výstupů, které se překerní a neudržitelnou situaci mladých vědeckých pracovníků snaží vysvětlit širší veřejnosti.

Stručně řečeno, finanční situace kandidátů na doktorát je katastrofální, vedení doktorandů školiteli nevalné a české vysoké školy nabízejí jen minimální perspektivu budoucím absolventům. Důsledkem jsou odchody mladých vědců do zahraničí či opuštění akademické sféry. Finanční podpora

Z vyjádření některých zástupců doktorandů v médiích se zdá, že by tuto situaci mohly vyřešit peníze. Pokud se kandidáti na budoucí vědecké posty připravují a formují v podmínkách na hranici životního minima, přičemž často vykonávají velmi kvalifikovanou a odbornou činnost, jeví se vyšší finanční podpora správným krokem.

Pokud si navíc doktorandi vyvzdorují zvýšení stipendia o 100 procent, jak zněla původní dohoda s ministerstvem školství, bude to víc než dobře. V kontextu tlaku na zvyšování mezd a odměn v ČR by tento krok byl logický a obhajitelný. Trend by se navíc mohl přenést na ostatní vědecké a akademické pracovníky. Bylo by omylem se domnívat, že navýšení finančních prostředků na odměny akademických pracovníků a vědců problém vyřeší. Spočívá totiž v nekonceptním pojetí českého akademického systému, který je založen na kumulaci titulů před i za jméno.

Na výrazné podhodnocení především mladých akademiků upozornil rektor Karlovy univerzity Tomáš Zima v rozhovoru pro časopis Týden, kde mimo jiné naznačil, že pokud se situace nezačne řešit, nemusí být příští akademický rok zahájen podle plánu. Budou tedy nakonec všichni spokojeni, když ministerstvo školství navýší rozpočet vysokým školám a akademickým institucím?

Je na pováženu (a vypovídá o naší zemi), když skladníci Amazonu a pokladní Lídlu shlížejí z náborových plakátů s příslibem příjmu, o kterém se doktorandovi i mnoha mladým vědcům s titulem Ph.D. (a občas několikaletou praxí v oboru) ani nesní. O finančních podmínkách práce v akademickém prostředí je třeba nahlas mluvit. To je sice třeba, ale není samospasitelné. Je třeba také něco dělat.

Bylo by však omylem se domnívat, že navýšení finančních prostředků na odměny akademických pracovníků a vědců problém vyřeší. Spočívá totiž v něčem jiném – v nekonceptním pojetí českého akademického systému, který je založen na kumulaci titulů před i za jméno. Navíc je příliš byrokratický, těžkopádný a zastaralý. Reforma v nedohlednu

Česká asociace doktorandů pak podle její předsedkyně Cidlinské v rozhovoru pro audiovizuální server DVTV jako zásadní problém formulovala nejen financování, ale i postavení doktorských kandidátů na školách a ve vědeckých ústavech. Záměrně se vyhýbám označení „studenti“. Doktorand sice také studuje, jelikož je zapsaný v některém z programů doktorského studia, ale náplň jeho činnosti odpovídá spíše tradičnímu pracovnímu poměru. Reforma, anebo aspoň vůle o změně diskutovat je v nedohlednu. Stojíme však na křižovatce a dříve, nebo později si bude česká akademická sféra muset vybrat, kterou cestou se vydá.

Dochází na pracoviště, plní zadané úkoly, často se podílí na výuce, pracuje na vlastním vědeckém projektu. Namísto statutu pouhého studenta, ale bez studentských výhod, je proto logické požadovat status akademického zaměstnance, jehož některé povinnosti musí doktorand ze zákona plnit.

Poukázání na konkrétní, byť palčivý problém činí – trochu mimoděk – zjevnou mnohem hlubší krizi celého českého akademického prostředí. Reforma, anebo aspoň vůle o změně diskutovat je přítom v nedohlednu. Stojíme však na křižovatce a dříve, nebo později si bude česká akademická sféra muset vybrat, kterou cestou se vydá.

Buď cestou moderní dynamické akademické sféry v západním stylu s „funkčními posty“, které jsou obsazovány na základě kvality publikační činnosti, vedení výuky, mezinárodní zkušenosti a především potenciálu, jež daný jedinec znamená pro budoucnost své instituce, nebo setrvat na vyšlapané pěšině zaběhnutého hierarchického akademického žebříku, po kterém jedinec šplhá k vyšším hodnotám. Odlišná kvalita

Je situace skutečně natolik dramatická? Lze namítnout, že nikoliv. Univerzity a vysoké školy fungují, postgraduální studenty produkují, tituly udělují. Dokonce máme nadprůměrný počet zapsaných do doktorských programů. V médiích se objevují mezinárodní úspěchy zástupců české vědy. V čem je tedy problém?

Nejde o to, že bychom neměli nadané mladé akademiky, kteří se s chutí a vervou pouštějí do originálních projektů, ale ve srovnání se zeměmi podobné velikosti, s nimiž bychom se chtěli poměřovat v terciárním

vzdělávání a vědecké činnosti, stejné kvality nedosahují. Nejde o to, že bychom neměli nadané mladé akademiky, kteří se s chutí a vervou pouštějí do originálních projektů, ale ve srovnání se zeměmi podobné velikosti, s nimiž bychom se chtěli poměřovat v terciárním vzdělávání a vědecké činnosti, stejné kvality nedosahují

Održenost českého systému podpory vědy a terciárního vzdělávání je zřejmá při pohledu na žebříčky hodnocení univerzit a vysokých škol, ve kterých se naše instituce nenacházejí tam, kde by chtěly (a také mohly) být. Karlova univerzita se například na svém webu pyšní, že patří mezi dvě procenta nejlepších světových akademických pracovišť, což zní lépe, než že v posledním vydání QS World University Ranking se umístila až na začátku čtvrté stovky.

Oprávněně lze namítnout, že podobné žebříčky univerzit je třeba brát s rezervou, i když minimálně určitý trend naznačují. Srovnání ovšem nabízí i jiné ukazatele. Například v počtu získaných velkých evropských grantů (ERC) výrazně pokulháváme. V letech 2007 až 2014 jich bylo v Česku působícím vědcům uděleno pouze 17, v sousedním Rakousku však 138 a v Belgii více než 150. Nejúspěšnější Velká Británie získala 1200 grantů.

Aby toho nebylo málo, u našich jižních sousedů připadá významné procento grantů na mladé začínající vědce. U nás nejenže na velké granty nedosáhnou, ale ani se o ně často nepokoušejí. To jsou tvrdá data a vysoce relevantní ukazatel, který by měl vést k zamyšlení, proč se v této špatné situaci ocitáme. Profesorská hodnota

Problémem nejen pro mladé perspektivní vědce, ale pro celou českou akademickou obec je zastaralý a do jisté míry dosud rakousko-uherský/prvorepublikový systém hierarchického akademického kariérního postupu. Ideálem českého akademika je stoupat příčku po příčce od fakultativní státní rigorózní zkoušky přes doktorský titul k vyšším akademickým hodnostem, tedy docentuře a nakonec profesuře. Profesorská hodnota přináleží osobě, která se po několika desetiletích práce dostala na vrchol akademického žebříku, a je tak od této osoby v podstatě neoddělitelná. Jednou profesor, pořád profesor – podepsán prezident republiky.

Absurdním zvykem v českém prostředí je potom celou tuto trajektorii akademického postupu zaznamenávat tituly, kterými jedinec ověšuje své jméno, až je někdy obtížné ho v záplavě zkratk nalézt. Nejvyšší vědecko-pedagogický stupeň je v tuzemsku navíc ozvláštňen jmenováním a udělením dekretu z rukou prezidenta republiky (či jak se v poslední době ustálilo v jeho zastoupení ministrem školství).

Řečeno jinak, profesorská hodnota přináleží osobě, která se po několika desetiletích práce dostala na vrchol akademického žebříku, a je tak od této osoby v podstatě neoddělitelná. Jednou profesor, pořád profesor – podepsán prezident republiky. Důsledkem u nás stále zavedeného systému – navzdory Boloňskému procesu – je individualismus.

Pokud je akademik motivován „hrát sám za sebe a na sebe“, aby získal toužené akademické hodnosti, a tím i vyšší postavení v akademické hierarchii, nevyhnutelně tím bude trpět týmová spolupráce, kterou se vyznačuje dnešní špičková věda ve všech oborech. Strukturální deficit

Absolvovat doktorát, což je dle Boloňského systému nejvyšší akademický titul a kvalifikace, se tak u nás jeví jako první krůček na dlouhé cestě. Pouhý titul Ph.D. za jménem je znakem začátečníka. V tomto kontextu pak nepřekvapuje, že doktorandi jsou na chvostu zájmu. Vypomůžeme-li si metaforou žebříku, doktoranda musíme umístit na zem, sice na dohled, ale stále v patřičné vzdálenosti od první příčky „opravdového“ akademického života. Hlavní nevýhodou a strukturálním deficitem českého akademického prostředí je spirála individualismu směřující k získávání vyšších akademických hodností a jejich preference nad kvalitou měřitelnou objektivnějšími ukazateli a rozbujelý byrokratický aparát, který tento systém spravuje

V českém systému se navíc vyšší akademická hodnota, tedy habilitace a profesura, zpravidla rovná vstupence do vedení fakult, vysokých škol a univerzit. Jen zřídka se stává, že by kolegové s „pouhým Ph.D.“ byli poctěni důvěrou vedoucího postu. Jako by tlustospis obhájené habilitační práce, která může vypovídat leccos o odbornosti, byl automaticky zárukou manažerských schopností jedince.

Shrnuto a podtrženo, hlavní nevýhodou a strukturálním deficitem českého akademického prostředí je spirála individualismu směřující k získávání vyšších akademických hodností a jejich preference nad kvalitou měřitelnou objektivnějšími ukazateli a rozbujelý byrokratický aparát, který tento systém spravuje.

Zastaralost, těžkopádnost a neflexibilita českého akademického systému má za následek ztrátu mezinárodní konkurenceschopnosti, finanční podhodnocení vysoce kvalifikované práce a v neposlední řadě, ale zcela v logice systému, překerní postavení doktorandů a mladých vědců. Vše to jsou spojitě nádoby. Inspirace v zahraničí

Co by byl skutečně funkční akademický systém? Odpověď se nachází v samotné otázce. Netřeba totiž vymýšlet nic nového. Lze se inspirovat v zahraničí, především v zemích, jejichž akademická sféra ve srovnání s naší vyniká. Česká asociace doktorandů hledá inspiraci k řešení pozice doktorandů pohledem do zemí, kde mají kandidáti Ph.D. běžně pracovní smlouvy, které jim umožňují plně se věnovat svým vědeckým projektům, a navrhuje toto uspořádání jako možnou cestu. Netřeba vymýšlet nic nového. Lze se inspirovat v zahraničí, především v zemích, jejichž akademická sféra ve srovnání s naší vyniká.

Podobnou inspiraci lze najít pro celý akademický systém a položit si otázku, zda srovnatelně velké země, například Belgie, nejsou napřed v důsledku fungujícího a funkčního systému, kterému náš záslužně-hierarchický nedokáže konkurovat. Jak si takový fungující „funkční“ systém představit? Zjednodušeně, jde o respektování Boloňského procesu, dle něž je nejvyšším akademickým titulem doktorát. Titul Ph.D. je tak vstupenkou do akademického světa a zárukou, že jedinec „zvládá řemeslo“ .

Kvalitní formace a vedení kandidátů stejně jako pracovní podmínky jsou proto nadmíru důležité. Doktorandi jsou budoucí plnohodnotní kolegové a investice do budoucnosti. Postdoktorská doba je charakteristická několika roky, zpravidla dvěma až třemi, ke zlepšení specializace a vytvoření vlastního profilu, který musí obstát v mezinárodním srovnání.

Cílem této doby má být přetavit „zvládnuté řemeslo“ v originálním působení ve vědě či vytyčení nové cesty v oboru, jejímuž rozpracování se pak akademik bude věnovat v kariéře. Dalším cílem je příprava na přechod z primárně vědeckého do vědecko-pedagogického působení. Ve „funkčních“ akademických systémech se setkáváme s termíny assistant professor a full professor. Tyto posty kombinují výzkum a na jeho základě výuku pregraduálních studentů a vedení postgraduálních kandidátů Ph.D. Funkční systém

Vtip systému je v tom, že všechny posty – od postdoktoranda po plného profesora – jsou funkční. To mimo jiné znamená, že nejde o titulurní opentlení jména hodností, ale spíše o vyjádření funkce a zodpovědnosti za svěřený úkol. Takový post v akademickém světě souvisí s místem a časem výkonu práce, nikoliv s osobou. Analogicky, postavení doktorandů v takovém systému se bude spíše blížit tradičnímu pracovnímu poměru, který jedinec získává na základě výběrového řízení, jež posuzuje kvality uchazeče.

Stejný proces výběru založený na kvalitě uchazeče a jeho přínosu pro instituci, jež mu hodlá svěřit vědecký či vědecko-pedagogický úkol („chair“, katedru), se týká i držitelů Ph.D., kteří se ucházejí o postdoky, asistentská profesorská místa a katedry. Funkční systém má výhodu lepší a přehlednější kontroly kvality. Má-li se totiž akademická instituce rozhodnout, koho si „najme“ na daný úkol ať už zpravidla na dobu určitou u asistentských míst či neurčitou u plných profesorů, bude ji zajímat potenciál přihlášených kandidátů. Zatímco ve funkčním systému absolvent doktorského programu relativně brzy (v některých případech hned po získání Ph.D.) zaujímá roli profesora asistenta, a může tudíž v mezinárodním kontextu relativně samostatně budovat konkurenceschopný výzkum, český absolvent vystupuje na první příčku žebříku a cesta pro něho teprve začíná

Z tohoto hlediska se na mezinárodní úrovni zdá důležitější, že kandidát publikoval dvě monografie například u Oxford University Press a články v top časopisech v oboru, než že přesvědčil českou habilitační komisi a získal hodnost docent. Lze namítnout, že mezi habilitačním řízením a kvalitou uchazeče je korelace. Ta ovšem nemusí být, což je však diskuse o jiném českém akademickém problému.

Podstatné je, že zatímco ve funkčním systému absolvent doktorského programu relativně brzy (v některých případech hned po získání Ph.D.) zaujímá roli profesora asistenta, a může tudíž v mezinárodním kontextu relativně samostatně budovat konkurenceschopný výzkum, český absolvent vystupuje na první příčku žebříku a cesta pro něho teprve začíná.

Druhou stranou funkčního systému je možnost akademiky nahradit, pokud jejich kvalita neodpovídá požadavkům dané instituce a standardům svěřeného postu. V českém systému je relativní úspěch zaručen i pro průměrného byrokrata, který dokáže naplnit normu pro získání akademické hodnosti. Záleží na akademických pracovnících

Oprávněně se ne jeden akademik bude cítit dotčen pravděpodobně příliš černobílým popisem české akademické situace. Je sice pravdou, že máme vysoce kvalitní docenty a profesory, ale je i pravdou, že funkční systém není samospasitelný. To, zda otevřeme otázku možnosti odložit své hodnosti a zasloužené tituly za akademický systém, který prospěje budoucnosti nejen vysokého školství a vědy, ale celé země, nebo na jakýkoliv pokus o zamyšlení se nad reformou systému zareagujeme výběhnutím do ulic se slogany „věda žije“, záleží jen na akademických pracovnících

Cílem této snad až příliš troufalé provokace není popudit zkušenější kolegy akademiky ani kohokoliv poučovat, ale namísto vzájemného osočování z nepochopení jedněch či přehnaných ambicí druhých vyprovokovat debatu, zda jsme v Česku ochotní připustit, že v současném systému nemůžeme soutěžit s funkčními, pružnějšími, kvalitnějšími a konkurenceschopnějšími akademickými systémy na výchovu mladých vědců a vedení vědy.

Česká asociace doktorandů svým vystoupením prolomila jedno tabu. Možná se díky této iniciativě dopracujeme k prolomení dalších. To, zda otevřeme otázku možnosti odložit své hodnosti a zasloužené tituly za akademický systém, který prospěje budoucnosti nejen vysokého školství a vědy, ale celé země, nebo na jakýkoliv pokus o zamyšlení se nad reformou systému zareagujeme výběhnutím do ulic se slogany „věda žije“, záleží jen na akademických pracovnících.

URL| http://ceskapozice.lidovky.cz/jak-zlepsit-postaveni-ceskych-doktorandu-aneb-o-prolomeni-tabu-psg-tema.aspx?c=A170830_235958_pozice-tema_lube

Duch Konfederace patří historii

1.9.2017 Lidové noviny str. 13 Názory
KRYŠTOF KOZÁK

Proč se v USA tak bojuje o odkaz jižanské Konfederace? Jednoduché odpovědi na složité otázky nepomůžou

S ničením soch máme u nás ve střední Evropě bohaté zkušenosti – zejména po roce 1989 byl veřejný prostor „očištěn“ od řady Leninů, Gottwaldů a dalších připomínek zdiskreditovaného komunistického režimu. Na Ukrajině proběhlo hromadné ničení komunistických soch mnohem později, až v souvislosti s vyhroceným konfliktem s Ruskem. Ničením soch jsou koneckonců nechvalně známí i bojovníci Islámského státu.

Ve Spojených státech nyní došlo na odstraňování symbolů otrokářské Konfederace, což však vzbudilo překvapivě velkou vlnu odporu, která vyvrcholila násilnou demonstrací americké bílé radikální pravice v Charlottesville. Událost se oprávněně dostala do amerických i světových médií, neboť se v USA jednalo po mnoha letech o otevřeně rasistickou manifestaci, kterou navíc místní policie úplně nezvládla. Přítomnost maskovaných demonstrantů ozbrojených automatickými rychlopalnými zbraněmi dodala celé akci na výhružnosti i s ohledem do budoucna.

Podnětem pro svolání demonstrace bylo odstranění velké jezdecké sochy nejslavnějšího generála Konfederace Roberta Leeho z parku uprostřed města. Proč vzbuzuje odkaz občanské války po více než 150 letech takové emoce? Pro pokrokovější část americké společnosti je institut masového otroctví a institucionalizovaného rasismu jednou z nejtemnějších skvrn v dějinách USA. Vítězství Severu má proto i důležitý morální rozměr, obdobně jako třeba vítězství nad nacismem. Jakékoliv veřejné monumenty a připomínky Konfederace jsou z toho pohledu problematické, protože v sobě automaticky obsahují odkazy na rasovou hierarchii a bílou nadřazenost.

Rasismus, stále palčivá otázka

V rámci USA však existují i vlivné konzervativní skupiny, pro které je symbolika Konfederace přitažlivá právě proto, že implicitně zahrnuje i rasovou nerovnost. To se plně ukázalo v roce 2015, kdy došlo k brutálnímu rasově motivovanému útoku na slavný černošský kostel v Charlestonu. Útočník se na sociálních sítích obklopoval konfедераčními symboly a byl zjevně inspirován i konfедераční rasistickou ideologií. To, že se symboly a monumenty Konfederace dostaly do služeb šíření nové vlny nenávistného rasismu, pak vedlo v řadě měst k jejich hromadnému odstraňování z veřejného prostoru.

I po osmi letech prezidentství Baracka Obamy se totiž ukazuje, že problematika rasismu zůstává pro USA velmi palčivá. Primitivní rasismus zkombinovaný se sociálním darwinismem, který se koncepčně nijak neposunul od 30. let 20. století, navíc zažívá ve formě tzv. alternativní pravice nečekanou renesanci. Myšlenky o biologické nadřazenosti bílé rasy, která má vládnout ostatním podřadným rasám, byly dlouhou dobu vyhrazeny pro temná zákoutí nenávislného anonymního internetu. Na demonstraci v Charlottesville však byly tyto názory poprvé prezentovány veřejně, ve velkém měřítku, a navíc poměrně vehementně.

Ochrana monumentů Konfederace slouží pro nové rasisty jako záminka, která však má důležitý symbolický obsah. Ve hře je totiž celý základní interpretační rámec amerických dějin. Bojovníci za práva otroků jsou dnes společně s bojovníky proti rasové segregaci a následně i s bojovníky za plná občanská práva černochů považováni za hrdiny, kteří v těžkých podmínkách dokázali prosazovat myšlenky základních svobod pro všechny. Podobně jsou jako hrdinky vnímány i ženy, které bojovaly za volební právo i rovný přístup ve vzdělávání i v zaměstnání. V poslední době se po dlouhých letech dokázali rovných práv domoci i homosexuálové. Pro příznivce alternativní pravice však rozhodně nejde o postupné úspěchy v rozšiřování individuálních svobod v rámci společnosti, ale tuto část historie chápou jako sérii chybných kroků, které fatálně podkopaly zdravé bílé maskulinní jádro Spojených států. Kvůli demografickému vývoji navíc hrozí, že se v USA běloši stanou sami menšinou, což je pro příznivce alternativní pravice ta nejhroživější noční můra. Nechápují totiž, že by lidé napříč rasami mohli mít stejné politické zájmy – základní metaforou je pro ně rasová biologická válka, která už podle nich dávno probíhá. Paradoxně jsou v ní největšími nepřáteli zrádné bílé ženy a zrádní bílí muži, kteří jsou tak naivní, že nechápou svoji úlohu v rasovém boji a hovoří o „solidaritě“ či „univerzálních hodnotách“. I samotné křesťanství se tak stává podezřelým, protože jeho poselství není dostatečně rasově exkluzivní.

Zasáhnout může Trump

Důležitá otázka je, proč je najednou v roce 2017 v USA i jinde ve světě z novodobého rasismu velké téma. Druhá světová válka by měla sloužit jako dostatečně důrazné memento toho, kam směřují představy o rasové nadřazenosti a rasové válce, nicméně se její odkaz v kolektivní paměti postupně vytrácí, čemuž napomáhá omezování výuky dějin. Jako vysvětlení atraktivity novodobého rasismu se nabízí obecný pocit nejistoty z nezvykle rychlých proměn komplexního okolního světa, který je navíc stále propojenější. V situaci, kdy je velmi těžké se zorientovat v záplavě informací, hledá řada lidí jednoduché, efektní odpovědi na složité otázky. Rasismus byl a je přitažlivý i proto, že na první pohled dělí lidi na „přátele“ a „nepřátele“. Pokud navíc máte to štěstí, že jste bílí, automaticky si můžete blahopřát k vlastní nadřazenosti – psychologicky to musí být pro spoustu lidí uspokojivý pocit.

Paradoxně může renesanci rasismu zabránit ta samá osoba, která ho svými projevy nepřímo podpořila – Donald Trump. I když v kampani používal narážky s rasovým podtextem, aby získal sympatie nespokojených bílých voličů, tak by jeho newyorská liberální výchova měla být zárukou toho, že si s příznivci radikálních apokalyptických vizí o rasové válce nakonec neporozumí. Trump má navíc pevné osobní vazby na židovskou komunitu, a ostré antisemitské výroky o židovských globalistech z úst alternativních pravičáků mu tedy také nakonec vyhovovat nebudou. Nezbyvá než doufat, že pokud se situace bude dále vyhrcovat, tak Donald Trump dokáže alternativní pravici rezolutně odsoudit a vrátit ducha Konfederace zpět do učebnic historie.

O autorovi| KRYŠTOF KOZÁK, amerikanista Autor je vedoucím katedry severoamerických studií na Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** UK

Foto autor| FOTO REUTERS

Foto popis| Ochrana monumentů jako záminka. Bílí nacionalisté pod sochou jižanského generála Leeho v Charlottesville (12. srpna).

Opakování voleb v Keni

1.9.2017 ČRo Plus str. 03 21:10 Den v 60 minutach

Martin KARLÍK, moderátor

V Keni se budou opakovat prezidentské volby. Nejvyšší soud rozhodl, že hlasování provázely nesrovnalosti a tak se bude do 60 dnů konat znovu. Informuje o tom mimo jiné i BBC. Podle nejvyššího soud se volby neodehrály podle ústavy, a tak půjdou Keňani hlasovat znovu. Vítěz voleb a úřadující prezident Uhuru Kenyattu

už řekl, že rozhodnutí justice bude respektovat, přestože s ním nesouhlasí. Letní volby provázely nepokoje zvláště na předměstích hlavního města Nairobi. Zemřelo při nich nejméně 28 lidí. Rušno bylo v ulicích i po vynesení rozsudku o neplatnosti voleb. Ale to už převládala radost. A toto podle záběrů BBC jsou oslavy, kdy opozice slaví právě to rozhodnutí o opakování voleb. Naším hostem je teď afrikanista a politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vilém Řehák, dobrý večer. Tak proč vlastně soud rozhodl o neplatnosti a opakování těch voleb?

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Úplně přesně to nevíme, protože oficiální zdůvodnění bude k dispozici až za tři týdny. Nicméně můžeme spekulovat, že soud pokládá za prokázané, že došlo k nesrovnalostem a to k přenosu výsledků jednotlivých volebních místností do centrály a že tedy ty centrálně vyhlášené výsledky nemusí úplně odpovídat tomu, jak lidé skutečně volili.

Martin KARLÍK, moderátor

Pojďme si trochu představit toho kandidáta Uhuru Kenyattu, kdo to je vlastně a co nabízel voličům?

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Uhuru Kenyatta je syn prvního keňského prezidenta, takže je to dlouholetá keňská dynastie. Je to bohatý byznysman, který se pohybuje v cukrovarnickém průmyslu a je to člověk, který představuje takovou tu neoliberalní politiku, to znamená hodně otevřenou byznysu, investicím, to znamená něco, co bychom označili jako řekněme, konzervativní středoprávní proud.

Martin KARLÍK, moderátor

Ten neporažený prezidentský kandidát Raila Odinga už prohlásil, že by členové volební komise měli skončit ve vězení. Může se stát i něco takového, případně nehrozí nějaký hon na čarodějnice nebo nepokoje jako třeba při volebních střetech v roce 2007, které měly nějakých 1100 obětí a řada lidí musela opustit své domovy?

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Raila Odinga výsledky voleb zpochybňoval v podstatě ještě předtím, než volby vůbec začaly. Takže je jasné, že to dnešní rozhodnutí Nejvyššího soudu je pro něj velmi příznivé a vlilo mu určitým způsobem krev do žil, takže ty jeho vyjádření jsou tomu odpovídající. Co to přesně bude znamenat, je otázka. Srovnání s rokem 2007 se samozřejmě nabízí, nicméně viděli jsme to už u těch voleb samotných, že dva kandidáty velmi vyzývají své příznivce, aby to, co se děje, přijali v klidu, aby nedocházelo k nějakým násilnostem. Samozřejmě, že nelze vyloučit, že nějaké skupiny zneužijí té situace k nějakému násilí, i když si nemyslím, že by mělo dojít k nějakým velkým násilnostem.

Martin KARLÍK, moderátor

A tam jsou tedy pouze dva kandidáti. Je to podobné jako třeba v USA?

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Keňský stranický systém je takový, že stran je tam poměrně hodně. Nicméně v podstatě v každých volbách dochází k tomu, že se vytváří dvě poměrně velké a různorodé koalice, takže přestože ten systém stranický není úplně dvoustranický tak jako třeba v Americe nebo v Británii, tak fakticky v těch volbách dochází skutečně k tomu, že je to volba mezi jedním nebo druhým táborem.

Martin KARLÍK, moderátor

A zeptám se i na to, kdo je vlastně Raila Odinga, co je to vlastně za kandidáta?

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To je takové pikantní, že Raila Odinga je syn prvního keňského viceprezidenta, takže je úplně stejně jako Kenyatta je to vlastně dynastie, která vládne v Keni v podstatě 50 let. Rozdíl mezi Railou Odingou a Uhuru Kenyattou je v logické rovině ten, že Raila Odinga je představuje spíše sociálnědemokratického nebo liberálně demokratického proudu, to znamená, že je výrazně více orientován na sociální témata na otázku chudých a podobně.

Martin KARLÍK, moderátor

A hraje v té keňské politice nějakou roli to, z jakého národa nebo etnika pochází ten kandidát nebo toto v Keni nemá nějakou větší cenu?

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Bohužel to hraje poměrně velkou roli. To co jsem říkal, ty ideologické rozdíly jsou samozřejmě to, co ty strany prezentují. Nicméně voliči se spíše než těmi ideovými otázkami identifikují skutečně svým etnickým původem. Prezident Kenyatta je z etnika Pikujů, což je největší etnikum, které je silné, je zejména v centrální Keni a naopak Reila Odinga je z etnika Luo, což je druhé nejsilnější etnikum, které se nachází nebo žije v západní části Keni a má i poměrně silnou vazbu na, nebo nedokáže spolupracovat s muslimy na pobřeží, takže ty keňské volby jsou většinou hodně etnicky a regionálně rozdělené, tím spíše, že jak jsem říkal před chvílí, to jsou dvě velké koalice.

Martin KARLÍK, moderátor

To byl Vilém Řehák, afrikanista. Díky a na slyšenou.

Vilém ŘEHÁK, afrikanista, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Díky a hezký večer.

Ženíšek: Prioritami v kraji jsou školství, obchvaty i rychlotrat'

1.9.2017 5plus2 str. 02 Plzeňsko, Rokycansko a Tachovsko

LADISLAV VAINDL

Lídr TOP 09 pro podzimní volby za Plzeňský kraj Marek Ženíšek působil na dvou ministerstvech a přednáší na plzeňské univerzitě.

PLZEŇSKÝ KRAJ Působil jako člen Rady vlády pro záležitosti romské komunity a pro národnostní menšiny, stál u zrodu projektu Reforma psychiatrie v ČR a stále přednáší na Západočeské univerzitě v Plzni. Řeč je o Markovi Ženíškovi, který povede jako lídr do voleb krajskou TOP 09. Absolvent Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a **Fakulty sociálních věd** pražské Univerzity Karlovy je každopádně velmi všestranný, což dokazují pozice, které dosud zastával. Působil na Ministerstvu spravedlnosti, jako tajemník náměstka ministra, později pak jako náměstek. „Od roku 2012 jsem byl prvním náměstkem ministra zdravotnictví, kde jsem se zabýval především tematikou ekonomického řízení jak samotného ministerstva zdravotnictví, tak jeho přímo řízených organizací,“ řekl týdeníku 5plus2 politik, který je od roku 2013 poslancem.

Protidrogová tematika i politické vědy

Ani to ale nejsou všechna jeho působiště. „Dále jsem byl zastupujícím členem Rady vlády pro protidrogovou problematiku. Do září roku 2009 jsem také působil jako vědecký tajemník České společnosti pro politické vědy nebo jako člen Řídícího výboru programu Jeana Moneta,“ prozrazuje. Kromě toho, že v současné době stále přednáší na plzeňské vysoké škole, je také autorem nebo spoluautorem několika knih a odborných textů.

Přestože je profesně velmi zaneprázdněný, najde si čas i na rodinu a koníčky.

„Jsem ženatý a mám jednoho syna. Mezi mé záliby patří cestování, četba a běhání,“ konstatuje.

Setrvání v Evropské unii je podstatné

„TOP 09 jde do voleb s několika důležitými tématy, která dle nás budou formovat společenskou a politickou scénu v příštích letech. Jedná se především o naše setrvání v Evropské unii, o potřebě penzijní reformy i reformy zdravotnictví a lepším přístupem ke kvalitní péči,“ vyjmenovává některé priority Ženíšek.

Strana se dále zaměří na ekologická témata v rámci omezování biopaliv na polích a jejich škodlivých dopadů na krajinu.

„Naše další volební téma se pak bude věnovat modernímu státu s moderním vzdělávacím systémem a odpovědné rozpočtové politice a hospodářské politice. Prioritou pro nás je minimální stát a co nejmenší byrokratická a administrativní zátěž pro občana, čehož se také týká zrušení EET,“ pokračuje Marek Ženíšek.

Co se týče regionu, největší prioritou je pro něho školství. „Chci se zaměřit na odpovídající odměny v tomto oboru, podporu rozvoje vysokých škol a spolupráce podniků se středními školami. Stejně tak je třeba věnovat hodně pozornosti dopravě v rámci Plzeňského kraje, zejména co se týče financí na opravu silnic 2. a 3. třídy spolu s obchvaty měst,“ říká Ženíšek. Důležitým projektem je podle jeho slov také rychlotrať Plzeň – Mnichov.

„Krajské zdravotnictví potřebuje také hodně pozornosti, proto je mojí třetí prioritou podpora udržitelného financování krajských a malých nemocnic spolu se slušnou odměnou zdravotníkům. Plzeňský kraj si rozhodně v těchto oblastech zaslouží více péče,“ myslí si Ženíšek, jehož bratr Ondřej je také politikem.

Rovněž on je členem strany TOP 09.

Předvolební seriál V seriálu Lídři pod lupou představujeme jedničky kandidátek stran a hnutí v Plzeňském kraji do podzimních voleb do Poslanecké sněmovny. V minulém vydání jsme se zaměřili na lídry některých menších stran. Příště představíme Ilonu Mauritzovou z ODS.

Foto popis|

Regionalni mutace| 5plus2 - Plzeňský kraj

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

5plus2 (*Domažlicko a Klatovsko, str. 02*)